

ŠKOLA BOŽSKÉHO SRDCE PÁNĚ.

Měsíční list pro katolíky,
zvláště pro bratrstva v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

S povolením duchovní vrchnosti

vydává

P. PLACIDUS J. MATHON,

kněz řádu sv. Benedikta.

O s m n á c t ý r o č n í k .

V BRNĚ 1884.

Tiskem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských.

OBSAH.

B á s n ě.

	Strana		Strana
Zlatý křížek	1	Pod křížem	121
U jesliček	9	Nanebevstoupení Páně	151
Útěk do Egypta	31	Matce dobré rady	181
Duše — květina	56	Popěvky 72, 80, 84,	160
Útěcha	56	Pod Tvou ochranu	211
Jenž pro nás trním korunován byl	61	Povýšení svatého kříže	241
Kdo jest víc	85	Archa spásy	271
Před hrobem Spasitele	91	Pomni člověče!	301
Královno svatého růžence, oroduj za nás	108	Jesličky	331

Četba dějepisná a poučná.

První misionáři v Americe 12, 41, 70, 98, 128, 161, 188, 218, 247, 277, 309,	346	Škola boří kriminály	111
Účel třetího řádu sv. Františka a jeho význam v době naší 16, 44, 73, 103, 132, 171, 194, 233, 258, 294,	308	Mocná modlitba svatého růžence	136
Dvě výpravy v Egyptě 22, 48, 76, 105,	197	Průvod Božího Těla, jeho význam a účel	137
Děvečkám služebným	26	Tupá zbraň	144
Zázračný obraz Matky Boží v Dubě na Moravě	64	Kláštéry a jejich význam v životě církve a člověčenstva 182, 212, 242,	272
		Tábor 193,	228
		Růženec v rukou císařovny	201
		Svatý Karel Boromejský, kardinál a arcibiskup Milánský 302,	339

Četba k pobožnosti povzbuzující.

Znamení lásky Božsk. Srdce Páně 6,	35	v březnu za spolek apoštolátu mo- dlitby	89
Myšlenky ctitele Božsk. Srdce Páně 9, 38, 67, 95, 125, 157, 186, 215, 245, 275, 306,	344	v dubnu za spolek smířujícího sv. přijímání	118
Hlavní úmysl měsíční:		v květnu za rozšíření úcty Boho- rodičky skrze apoštolát modlitby	149
v lednu za rozšíření království Bo- žího na zemi	28	v červnu za horlitele a horlitelky úcty Božského Srdce Páně	178
v únoru za nejvyššího pastýře na- šeho, Lva XIII.	59	v červenci za rozkvět úcty nejsv. Svatosti skrze apoštolát modlitby	208

	Strana
v srpnu za posvěcování kněží apo- štolátem modlitby	239
v září za apoštolát utrpení	269
v říjnu za zřízení bratrstev Marián- ských mezi studující mládeží	299
v listopadu za apoštolát práce	329
v prosinci za apoštolát slova (řeči)	361
K době svatopostní 62,	92
Pojďme k Josefovi	81

	Strana
Královno svatého růžence, oroduj za nás	88
Pravidla a pobožnost bratrstva nej- světějšího srdce Ježíšova	168
Třidenní slavnost ke cti nejblahosl. Panny Marie	265
Říjen, měsíc Mariánský	293
Měsíc listopad	319
Nejbl. Panna Maria, brána nebes	320

O křesťanských záležitostech.

Znovuzřízení apoštolátu modlitby 20, 45, 75,	109
Význam kongregace Mariánské	332
Skryté poklady církve svaté 142, 173, 230,	260

Zájmy Krista Pána v různých ze- mích 56, 86, 116, 147, 176, 205, 237, 267, 297, 326,	363
Křesťanský dělník 122,	152
Závěť žebrákova	359

Zájmy katolických bratrstev a zprávy.

Katolická bratrstva a zbožné spolky 2,	32
Milodary Božského Srdce Páně 28, 54, 115, 145 202, 236, 266, 297, 323,	361
Spolek blahosl. Jana Sarkandra	85
O úctě Panny Marie u řeky Ostra- vice na Moravě 263	290

Zprávy:

Z Marianhillu 53, — ctihodný farář
arský o apoštolátu modlitby 53, — † Ro-
salia Halouskova 262, — oslava jména
bl. P. Marie v Místku 323, — ze Lnář
325. —

PoChVáLen buď Ježíš Krístus i uČtĕna Matka
Boží Vĕrnĕ po VšeČky Vĕky VĕkůV!

Zlatý křížek.

Pojď, synu, bliž, já na čelo
ti ještě křížek udělám,
a tento zlatý po dědu
ti s sebou na památku dám.

Kříž zlatý zázračnou má moc,
jej dobře schovej do šátku,
co den hled naň a rozpomeň
se na vlast, chatrč, na matku.

A jest-li strasti veliké
zaklepou tvoje na dvéře:
kříž letem ptáka přenese
tě nazpět v náruč máteře.“

Tak matka k svému miláčku
se slzou na rozhodnou zří,
a žehná čelo, rty i prs,
kříž uschová mu v záhradí.

„Ať rodinné té památky
se ale nikdy nezbavíš,
sic matky více na světě,
ni rodné chatky nespatriš!“

„Ba nezbavím, bych zřel vás zas!“
tak synek matce slubuje,
jí libá ruce mozočné,
za lásku, péči děkuje.

Hoch odešel; máť pohlíží
za ním, jak kráčí vesnici,
vzdech bolný z řader dere se
a slzy kanou po líci.

„Ať rodinné té památky
se ale nikdy nezbavíš,
sic matky více na světě,
ni rodné chatky nespatriš!“

Tam za vřehem jí zmizel už.
Vždyť kvapným krokem chvátá v svět
přes hory, doly, města, ves . . .
však nemyslí na domov zpět.

V před noha stále pospíchá,
a synek v dálné cizině,
ach! zapomíná na slova,
jež s pláčem slíbil v otčině.

Ba zlatý křížek po dědu
za malý peníz prodal již,
by na svých světem potulkách
prý nevlek' s sebou marnou tíž.

Když nový domov našel si,
hned zapomíná na chatku,
v níž zrodil se, a po letech
ni nevzpomene na matku.

Tu neštěstí za neštěstím
zaklepe jeho na dvéře,
a syn z ciziny do vlasti
se všecek chorý zpět běře.

Po dlouhé cestě obtížné
dlí v rodišti; po chatrči
však rodné pátrá nadarmo,
i po matčině náručí.

Chaloupka lehla popelem
a tělo matky kryje zem.

J. Ježek.

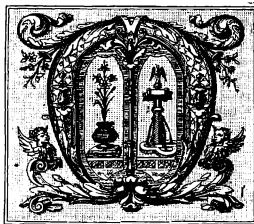
Katolická bratrstva a zbožné spolky.

Časopis „Škola B. S. P.“ jest orgánem našich katolických bratrstev, jež všechna snaží se jednou páskou spojit, jedním duchem proniknouti: vroucnou láskou k božskému Srdci Ježíšovu a apoštolátem modlitby. Že vytknutý účel daleko ještě není dosažen a že mnoho schází na dokonalosti, není nám tajno, a proto tím více želáme, aby různá bratrstva a duchovní spolky v naší vlasti čileji si všímaly tohoto svého orgánu a jej sobě

vespolek zajímavějším činily rozmanitými zprávami.

Pro všeobecné v záležitostech bratrstev poučení kněze i nekněze pokládáme za velevhodno, co nejdůst. pan biskup brněnský ve svém okružníku ze dne 6. prosince 1883 uveřejňuje, jako výsledek pastorálních konferencí z minulého roku, a z čeho i my následující vyjímáme:

A.

á-li duchovní správce v úřadě svém s prospěchem pracovati a účelu správy duchovní, totiž rozmnožení slávy Boží a posvěcování duší správě jeho svěřených dosíci, jest mu užívati všelikých k tomu vhodných prostředků; k tomu počítati sluší také bratrstva, zbožné jednoty a spolky jednotlivých stavů. Jak veliké důležitosti prostředky tyto do sebe mají, lze nejlépe poznati z blahodárného působení jejich. Jsou-li takové spolky a jednoty náležitě řízeny, vydávají hojně ovoce. Zbožné spolky a bratrstva probuzují a rozšiřují smýšlení křesťanské, zapuzují vlažnost a netečnost u víře, rozněcují a rozmnožují horlivost v modlitbě, v přijímání svátostí, v konání křesťanských ctností a všelikých skutků duchovního a tělesného milosrdenství, dopomáhají údům svým k dosažení mnohonásobných

milostí a poskytují také zemřelým potřebnou pomoc a útěchu. — Prostředkem takových spolků a jednot pěstuje se dále vzájemnost mezi duchovním pastýřem a stádcem jeho; jimi se upevňuje svazek mezi věřícími a vrchním pastýřem jejich a utužuje spojení s nejvyšší hlavou církve. — Zbožné spolky přispívají také k náležitějšímu svěcení dnů svátečních, k horlivějšímu navštěvování služeb Božích, vzdalují od hříšných schůzek a nebezpečných zábav, povzbuzují chuť ku čtení vzdělávacích knih a usnadňují během tím vedení správy duchovní. Zkušenost také učí, že tam, kde zkvétají bratrstva a zbožné jednoty, objevuje se čilejší život křesťanský. — Za tou příčinou bývaly zbožné spolky v církvi kat. vždy schvalovány a zakládány.

Že v prvních dobách církve takových spolků ještě nebylo, nesmí nám býti s podivením; vždyť za času pronásledování křesťanů nebylo lze jejich zakládati a také jich tehdež nebylo ještě třeba, ježto věřící svazkem víry a lásky úzce spojeni jsouce, všickni jedním bratrstvem byli a povinnosti křesťanské s velikou horlivostí konávali. — Když však pronásledování bylo přestalo a časem víra a láska chladnouti počaly, tu mnozí křesťané, chtěje víru a lásku zachovati a sami sebe i jiné posvěcovati, spojovali se v řeholné řády v klášterích; jiní zůstali ve světě, a aby mohli v duchovním životě prospívati, zakládány pro ně třetí řády sv. Norbertem, sv. Františkem a sv. Dominikem; jiní opět zakládali za týmž účelem rozličná bratrstva věduce, že spojenými silami lze snadněji cíle dojíti a že božský Spasitel slibuje pomoc svou těm, kdož se shromažďují ve jménu Jeho; pravít totiž u sv. Mat. 18, 20: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tut jsem já uprostřed nich.“ Údové takových bratrstev zavazovali se také ku konání všelikých skutků křesťanské lásky k bližnímu a působili již ve středověku velmi prospěšně.*) — Za času tak zvané reformace získaly sobě o církev kat. veliké zásluhy bratrstva křesťanského vyučování a spolky Mariánské, které zvláště přičiněním řádu Jesuitského valně se zakládaly. Horliví biskupové a duchovní správce zaváděli zbožné spolky rozličného druhu ve svých diecésích a farnostech a doporučovali přístupování k nim s velikou snažností. Sv. Karel Boromejský n. př. nařídil zpovědníkům, aby za příležitosti zpovědi věřící ku vstupování do zbožných spolků vzbuzovali. Některé takové spolky, jako n. př. bratrstvo „nejsvět. Svátosti oltářní“ a „křesťanského evičení“ měly dle ustanovení svátce tohoto v každé farnosti zřizovány býti. — Sv. František Saleský byl sám členem několika bratrstev a radil také zbožným duším, aby spolků a bratrstev se zúčastňovaly (Bohumila II.). — Sv. Alfons Liguori vzdává zbožným spolkům velikou chválu a praví mezi jiným: „Bratrstva podobají se arše Noemově; jako v této byli lidé zachráněni od potopy, tak bývají také v bratrstvech zachráněni před proudem pokušení a hříchů.“ —

*) Bratrstva mostářů, kteří pro cestující mosty stavěli, je zdarma přes řeky převáželi a před loupežníky chránili. Bratretvo toto založeno bylo ve 12. století.

Proslulý farář Arský ve Francii, Vianney, kterýž před nedlouhým časem v pověsti světce zemřel, položil zaváděním bratrstev nejsvět. Svátosti oltární a živého růžence pevný základ k úplnému obrácení a k duchovnímu obnovení netoliko svých farníků, nýbrž i celého okolí. A podobným způsobem docílili také jiní biskupové a duchovní správce prostředkem bratrstev znamenitých výsledků ve správě duchovní. Obzvláště v Itálii, ve Francii a Belgii působily a působí posud zbožné jednoty velmi prospěšně. — V naší rakouské říši, jakož i v některých jiných krajinách zavanul v předešlém století duch Josefinský, který bratrstva nenáviděl a je rušil; o jmění zrušených bratrstev rozhodovala pak světská vláda, kteráž také ustanovila, by v každé farnosti zavedlo se bratrství účinné lásky k bližnímu; ale bratrství toto nepotkalo se s velikým úspěchem, ježto toliko předpisy světské vlády zřizováno a spravováno bylo. Později počaly se opět i u nás také jiná bratrstva a jednoty zakládati a po uzavření konkordátu nastal na poli tomto život čilejší.

A takových spolků a jednot jest za naší doby velmi třeba. V novější době zavládnul duch spolčovací; na všech stranách povstávají rozličné spolky a jednoty; ale mnohé z nich jsou katolické církvi a sv. náboženství nad míru nebezpečny. Zuřiví nepřátelé katol. církve zakládají spolky, jejichžto působením církvi uškoditi a náboženství zničiti usilují. Prostředkem spolků svých zakládají beznáboženské školy a rozšiřují valně špatné knihy a spisy, jimižto nevěrecké a materialistické zásady mezi lidem rozšiřovati se snaží. Následkem toho zmáhá se v lidu netečnost u víře, vlažnost ve službách Božích a v konání povinností, jež ukládá sv. náboženství; během tím porušují se křesťanské mravy a páchají všeliké nepravosti. Tu nezbyvá tedy církvi sv., než aby k obraně své, ku hájení křesťanského náboženství, k odvracování všelikého duším hrožícího nebezpečí a k vykonávání křesť. povinností též spolky zakládala, spojenými silami úklady nepřátelské mařila a věřící k větší horlivosti u víře vzbuzovala.

A to se také za našich dnů skutečně v církvi katolické děje; zakládají se bratrstva a jednoty, jako: „Spolek k věčitému se klanění nejsvětější Svátosti oltární a k podporování chudých chrámů,“ spolek „Dětství Ježíšova,“ nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše, apoštolát modlitby, bratrstva neposkvrněného Pojetí Panny Marie a nejsvětějšího Srdce jejího, spolky živého růžence, sv. skapulíře a jiné Mariánské spolky; bratrstva sv. Michala k podporování sv. Otce a rozličné spolky ve prospěch misii; bratrstva sv. Josefa, sv. Vincencia a jiné ve prospěch sirotků a chudých, k ošetřování nemocných atd.; spolky sv. Cyrilla a Methoda, blahosl. Sarkandra; spolky ku pěstování církevní hudby, k vydávání vzdělávacích knih, k okrašlování křesť. chrámů, jednoty křesťanských matek, manželů a manželek, jednoty panenské a mládenecké, spolky tovaryšské, katolicko-politické atd. Bylo by snad také ještě přáti, aby duchovní správci nové zařízených spolků živnostenských si všímali a v nich ducha křesťanského pěstovali a utvrzovali.

Údové zbožných spolků zavazují se k vykonávání rozličných pobožností, k častějšímu přijímání svátostí a ku konání všelikých dobrých skutků. Působením spolků těchto byli již mnozí v životě křesťanském utvrzeni a k větší horlivosti u víře povzbuzeni; mnozí pohané, nevěřící, jinověrci a hříšníci byli již působením jejich obráćeni, mnohé matky k lepšímu vychování dítek svých vzbuzeny, mnozí mladí lidé od ná-

kazy hříchů uchováni; slovem, působením jejich bylo již mnoho ku zvelebení království Božího a k duchovnímu i tělesnému prospěchu věřících vykonáno. Sv. Otec Lev XIII. znaje důležitost bratrstev ve správě duchovní, nařizuje zvláštní encyklikou biskupům Italským, aby bratrstva a zbožné spolky zakládali a o rozšíření jich pečovali. — Důležitost bratrstev a zbožných spolků uznávají též sami nepřátelé církve katolické, což vysvítá z toho, že je nenávidí, pronásledují, činnost jejich oslabiti, ano je úplně zničiti všemožně usilují.

(Dokončení.)

Znamení lásky božského Srdce Páně.

Všem čtitelům b. S. P. podává P. Bohumír Hendl.

ch! Jak často se stává, že se člověk cítí tak opuštěným, tak nevýslovně nešťastným. Jakási touha, které svět ukojiti nemůže, naplňuje srdce jeho; a k tomu druží se mnohé trudy a starosti pozemské. Nemám otce, nemám matky, sám a sám stojím na širém světě, bez duše spřízněné. Tak nařiká jeden. Jiný zase běduje: Opuštěn jsem v neštěstí svém, nikdo nemá se mnou útrpnosti, sám na sebe jsem odkázán; — a přede — jak toužím po srdci, jemuž bych se mohl bez obavy se vším svěřiti! Tak a jinak nařiká si ubohé srdce lidské v životě pozemském.

Však utiš a potěš se! Jsí-li od celého světa opuštěn, zavržen a zapomenut, jedno srdce přece pro tebe bije, — srdce šlechtné, — jehož lásky žádná pozemská, pomijivá láska zvážití nedovede, srdce, jež tebe nejen pro svět, ale i pro věčnost upokojiti dovede. Znáš srdce to? Ci chceš je poznati? Posečkej jen a viz ta znamení lásky, která tobě dává, pak poznáš je a dovedeš i cenu lásky jeho nevýslovně oceniti.

1. Počátek lásky.

Božská i lidská přirozenost spojena jest co nejúžeji v osobě Spasitele našeho Ježíše Krista. Pokud tedy Bohem jest, miloval nás již od věčnosti, táhl nás k sobě milostí svou a jako zřítelnicí oka opatroval. Pokud pak Kristus Pán člověkem jest a v čase teprv na svět přišel a mezi lidmi žil, může každý z nás říci a to vším právem: pro mne bilo srdce Páně hned od prvního počátku, první tlukot srdce jeho byl znamením nevýslovné jeho ke mně lásky! Ach — jak potěšná to pro nás myšlenka! Ježíš miluje mne — miloval mne již tak

dlouho a zajisté vždy úžeji ovine mne páskou nesmírné lásky své. A proto ne nadarmo mluví Duch sv. ústy proroka Isaiáše: „Kdyby i matka na dítě své zapomenouti mohla, já tebe přece nezapomenu.“ A srdce šlechtné, cituplné, nemůže ani této myšlence Ježíš — Bálh a. Člověk zároveň, miluje mne, — této myšlence vznešené a povznášející nemůže odolati, musí lásku láskou opláceti. A to tím více, když pozná, že na celém širém světě takó lásky není, že vůbec málo srdcí věrnosti a oddanosti schopno jest. Pak zjeví se mu láska Ježíšova v nejvznešenějším a nejkrásnějším světle — a blaze mu, pak-li k tomuto poznání dříve přijde, než-li srdce jeho vnímavé klamným světem ošáleno bylo.

2. Zástava lásky.

Sv. Pavel zmiňuje se v jednom listě svém o jakémsi otroku, — jménem Oneximus, — jenž způsobiv pánu svému Filemonovi jakousi škodu, ze strachu před trestem uprchl. Kde měl ubožák ochrany hledati? Na štěstí rozpomenul se na láskyplné srdce sv. Pavla, apoštola, jež byl častěji v domě pána svého vidával, a hned naplněn byl sladkou nadějí, u něho že pomoci i potěchy dojde. Avšak sv. Pavel strádal toho času ve vězení v Římě. I nerozmýšlel se otrok dlouho, spěchá do Říma, padá k nohám Pavlovým, a vyznává se z viny své. Pavel s láskou otcovskou jej vítá, těší, poučuje a křtem sv. do lůna církve sv. přijímá. A nyní novokřtěnce zpět ku pánu posílá, ne však samotna, nýbrž opatřeného právočním listem ku srdci Filemonově. A v listu tom zapisává Pavel s nebeskou výmluvností Filemona: „Přijmi svého uprchlíka tak, jako bys mne — starého Pavla —

přijal, jenž nyní pro Krista pouta nesu, a jenž jsem tebe nebi získal; Onesimus jest synem mým, neboť duchovně jsem jej zpłodil. Zapřísahám tě, přijmi jej jako srdce mé, ne jako otroka, ale jako drahého bratra, s nímž na věčnosti spojen býti máš. A pak-li ti v čem uškodil, na můj vrub to přičti, já starý Pavel, jemuž ty sám patříš, to nahradím. Já zaň ručím a zástavu dávám.“

Co sv. Pavel pro jednoho tohoto otroka učinil, totéž dluhuje celé pokolení lidské nesmírné lásce Krista Pána. On se vydal v zástavu, aby nás vysvobodil ode smrti a hříchu, z hrobu a pekla. „Já nahradím,“ tak slibuje Spasitel hned při prvním kroku na svět přísné spravedlnosti Boha Otce. My byli zločinci, my otroci, nám hrozil trest, — hrozný trest, — věčný trest. A Ježíš ručil za nás a nejen ručil, nýbrž i dluh, nesmírný dluh náš, Bohu zaplatil.

Nyní as pochopíme, s jakými city svatá Panna na malé dítě své hleděla, když je v chrámě Bohu obětovala. Nebylo jí tajno, že v nevinném srdci pacholíčka skryto jest to toužebně očekávané dostiučinění za všechny hříchy světa, za všechny od první neposlušnosti Adama a Evy a první bratrovraždy až do posledního rouhání před posledním soudem.

3. Mluva lásky.

Pak-li nás již krásná postava v údiv přivádí, tož má živé slovo, které tajnosti srdce zjevuje, předce větší ještě moc. Srdce milující pozná se cele teprv mluvou; vždyť i přísloví praví: „Čím srdce plno, tím ústa překypují.“ A nyní slyš mluvu Srdce Spasitelova a poznej z ní smýšlení Jeho.

Kniha knih, sv. evangelium, podává ti patrný důkaz. Kdo může říci, že více miloval, než-li ten, jenž nad zkázkou Jerusaléma pláče a volá: „Jeru-

saléme, Jerusaléme, kolikrátě chtěl jsem syny tvé shromáždit, jakož shromažďuje slepice kuřátka svá pod křídly a nechtěl'si!“

Slyš dále, jaká jména sobě Kristus v řečích svých dává! Nesvědčí o nejněžnější jeho péči a lásce? Tu jmenuje se vinným keřem a nás ratoolestmi, tu zas hlavou a nás údy; tam knížetem a my jsme šťastnými jeho poddanými, jinde zase vítězem a nás kořistí. On jest soudce, my pak viníci, které on osvobozuje; nás zove lidem svým, svými dětmi, zřitelnicí svou, nevěstou svou. Sebe nazývá Bohem srdce našeho, ženichem našich duší. Brzy připodobňuje se pastýři, jemuž ze 100 ovcí jedna se ztratila, i hledá ji v trní a hloží, a naleznuv ji, vloží ji na ramena a s radostí ku stádu nese; brzy zase dobrému otci, jenž syna nezdržného a marnotratného s velikou něžností vítá.

A nedosti na tom, že k nám něžná slova mluví i stěžuje si do naší lhostejnosti a vlažnosti, říká: „Děti jsem si vychoval, na prsou je zahrřívá, na loktech je nosil a všecku lásku k nim obrátil; za to měl jsem právo lásku a vděčnost očekávat; avšak nevďekem dobrodiní, — povržením lásku mi odplatili.“

Ach, jak dojemně nařiká si na jiném místě: „Lide můj, lide můj, co jsem ti učinil, čím jsem tě zarmoutil? Mluv, obžaluj Boha svého, jaký zločin jsem proti tobě spáchal? Či snad to zločinem, že jsem tě miloval a posud miluji?“ Ó duše křesťanská, nejsou žaloby a nářky tyto mluvou lásky?

A chceš-li je ještě zřetelněji slyšeti, poslyš, co praví Pán k Petrovi po svém z mrtvých vstání u jezera: „Šimóne, synu Jonášův, miluješ mne? Miluješ mne více, než-li ostatní?“ Není to řeč lásky? Není to řeč po lásce tvé dychtící? Sv. Kamille zjevil se jednou Pán i vi-

děla v srdci jeho zlatými písmeny napsáno: „Miluji tebe, Kamillo.“ Může-li Kristus ještě zřetelněji mluviti, že tě miluje a lásky tvé si žádá?

4. Zjevení lásky.

Po celé čtyři tisíce let byla tajemství neskonale lásky Boží jako by zastřena. Z otcovského vedení národa vyvoleného probleskala sice všemocnost, moudrost i dobrota rozličnými zázraky před zraky lidu; avšak tajemství lásky Boží zcela odhaliti ponecháno Spasiteli Kristu Ježíši. On, jenž uvolil se k vůli člověčenstvu slávu svou opustiti a v tomto údolí bída a slz mezi námi po 33 léta žiti, chtěl zjevením tajemství Božích nás k sobě přivábiti a lásce své získati.

Tajemství Trojice nejsvětější, tajemství vtělení se Syna Božího, tajemství vykoupení, božská mravouka evangelia, zázračné a spásanosné prostředky — svátosti — měly nám vznešenost cíle a povolání našeho v paměť uvésti. Avšak zjevení neskonale lásky jeho mělo srdce naše získati a neodvolatelně k tomu přivésti úmyslu, abychom Jej následovali, od všeho pozemského mysl svou odtrhli a jediné srdce své výhradně Bohu jedinému zasvětili. —

Hledejme jen přítele věrného, jenž by nám tak oddán byl, že by ani okamžik bez nás žiti nemohl, přítele, jež by žádné neštěstí od nás vzdáliti nemohlo, přítele, jehož by hostejnost naše neodpuzovala, jenž by všechny útržky a urážky naše snášel, přítele, jenž by nám dobře činil i tehdy, když jím pohrdáme,

přítele, jenž by nás opět a vždy s otevřenou náručí přijal, když i tisíckrát bychom jej od sebe odpudili, hledejme takého; hledejme jej od jednoho konce světa až ke druhému a nalozneme jej? Ó nikoli! Jen Bůh může tak milovati. Jen v božském Srdci Páně mohla se taká láska nám zjevit. „On miluje nás tak velice,“ píše šlechtitný biskup Kolmar, „že po léta nás k sobě volá milostí svou, i když jsme již naň zapomněli.“

On miluje nás i tehdy, když jsme láskou jeho pohrdli, jej před očima Jeho uráželi a hříchem od něho odpadli. On miluje nás tak velice, že sám první krok ku smíření činí a nás ujišťuje, všechny urážky že zapomenouti chce, jen když zase k němu se vrátíme. Miluje nás tak, že nás něžnostmi zasypává, když lítost cítíme a bolest na jevo dáváme, pak tiskne nás pln radosti a plesu k srdci svému. On miluje nás tak, že se stejnou laskavostí vždy znova nám odpouští, když jsme dvakrát, sedmkrát, sedmdesátkrát sedmkrát byli zhřešili. Miluje nás konečně tak, že i vlastní slávu a blaženost s námi sdíleti chce a nás k sobě na věky vzíti a šťastnými učiniti.

Ó jaká to tajemství! Jak podivná to zjevení lásky Páně! Blaze nám katolíkům, jest-li jen jim rozumíme a v životě si jich vážíme a ku prospěchu svému obracíme. Může-liž pak srdce naše nedotknuto zůstat? Nemusi samo vzplanouti mohutným plamenem k laskavému Srdci Páně?

(Dokončení.)

U jesliček.

Aj, spanilý, aj, spanilý,
nám všechněm drahý, přezádoucí
už přišel Ježíš přemilý, —
ach! radost nedá srdci tlouci!

Už na jesličkách chudičký
a tichý Ježíšek nám leží,
k nám spíná božské ručičky,
ach! kdož mu proti nepoběží?

Hle, vizte naše spasení
jak ze oček Mu sladce září,
a hvězdek slunné znamení
jak dýše z přelíbezných tváří!

A vizte, jak se usmívá
a láskou pro nás všecek dýše,
a v raménka svá tulivá
chce přitáhnout nás k sobě tiše!

A vizte, jak se radují
ty sbory andělíčků všady,
a nad ním zpěvně hrcují
a plny jsou vám rajske vnady!

„Buď sláva Bohu na výši
a pokoj na zemi buď svatý!“
tak pěj, — kdo to uslyší,
lhed chvátá, běží v ručí chvaty.

I pojďte také v chválení
a v plesu pospíchejte k němu,
ať nikdo chvátat nelení
tam k Ježíškovi vtělenému!

Tam pojďme ruče, pojďme již,
neb věz, ty bratře, to že štěstí
nás k Bohu, k nebi pojme blíž,
a slast nám v srdci počne kvěsti.

A modliti se naučíš
víc, důvěrněji ku Ježíši,
jenž sejme všecku znavu, tiž
a všecku žalost skryje, ztlíš.

Myslenky ctitele božského Srdce Páně.

Podává Bohumír Heudl.

Leden.

1. Na nový rok.

„A když se naplnilo dní osm, —
nazváno jest jméno jeho Ježíš.“

Luk. 2.

Nový den počíná a s ním opět
nový rok života. Ó tisíckrát
buď mi vítán a pozdřaven, ty
milý, krásný živote, ježž mi na dále
Otec lásky poprává. Ovšem mnoho
bratří a sester kleslo v roku pře-
dešlém v tmavý hrob a zaslzené oko
nadarmo za nimi hledí. Však já? — já
žiju posud a konec života mého jest

v rukou Božích. Co činiti mám, bych
šťasten žil? — Zaříd tak srdce své, aby
jen dobré chtělo a po právu a pravdě
dychtulo; věren buď v povolání svém,
jež tobě odvčenný Tvůrce a Řiditel osudů
tvých vykázal; pracuj s radostí a horli-
vostí o blaho a dobro člověčenstva a
pohlížej v slasti i strasti tam ku nebi
vzhůru, kde otec tvůj sídlí, jehož pe-
člivá ruka nad tebou vztažena jest: pak
budeš šťastným a mnoho čistých radostí
zažiješ na cestě životem.

„S Bohem počínej i ukončej
práce, strasti své i — život svůj.“

2. Slavnost Zjevení Páně čili sv. tři králů.

„Aj mudrci od východu přijeli
do Jerusáléma.“ *Mat. 2. 1.—12.*

Vzhůru ku hvězdnatému nebi zírej
se zbožnými mudrci od Východu, i ty
nalezněš tam spásu a pokoj srdce svého.
Když na této zemi zmatek panuje, a
tvoje duše se rmoutí, když zbožní pláčou,

pokrytci se smějou, dobří strádají a špatní
v hojnostech žijí: hled! tam mezi hvě-
zdami panuje věčný mír, věčný pořádek.
A když na této hruď pozemské cesty
lidské v temné noci se ztrácejí a němý
hrob nám na otázky odpovědi nedává
hled! tam nahoře jest jasno, tam káží.
hvězdy o té věčné moci, o té neskonalé

moudrosti a lásce otce tvého, tam táhne
to mocně duši moji; tu cítím neukoji-
itelnou touhu po pravém domově, a
klesám v prach, abych se klaněl lásce
otcově, jenž syna svého, bratra mého
na svět posílá, abych Spasiteli svému
přinesl obětí milou a příjemnou: za
zlato slasti, za myrhu strasti a za ka-
didlo čistou lásku.

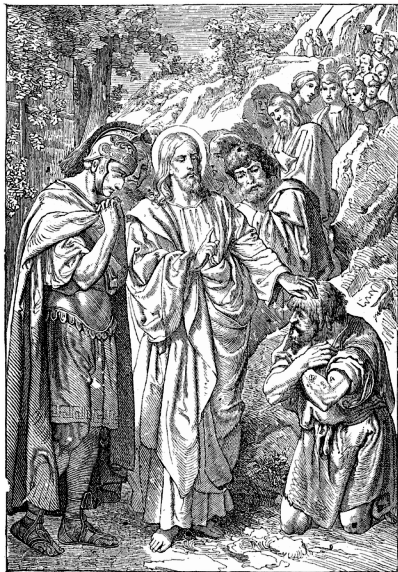
3. Na první neděli po Zjevení Páně.

„A když byl Ježíš ve dvanácti
letech, našli ho rodiči po třech
dnech ve chrámě, an sedí mezi
učiteli, poslouchaje jich a ota-
zuje se jich.“ *Luk. 2. 42.—46.*

Ó neříkej: kéž by nám sv. evan-
gelisté předce byli více pověděli o mládí
našeho Spasitele. Jak bychom pak to
hluboké tajemství života jeho jasněji

poznávali, jak bychom se více musili radovati a jej větší a něžnější láskou milovati! Ó příteli! Což nevíme vše? Slyš předce! Jediné ono slovo, které Ježíš v chrámě matce svoji pravil, popisuje ti již celý jeho dětský i jinošský život, až do toho okamžiku, kdy z úkrytu svého vystoupil, aby mocným

slovem zvěstoval příchod království Božího. „Nevěděli jste — tak praví — že musím v tom býti, což otce mého jest?“ — S božskými věcmi zaměstnával se jeho duch a na nebeském otci lpělo celé srdce jeho. Ó buď tomuto božskému dítěti aspoň poněkud podoben v myšlení svém a jednání v tužbách svých a přá-

ních; pak zastkví se život Boho-Člověka také v tobě a pak užíš i ty — pokud tobě synu prachu možno jest — slávu Jeho, slávu jako jednorozeného otce plného milosti a pravdy.

Pán nám zahynouti nedal,
a nás na zemi hledal;
my Jej v nebi hledáme,
duši hynout nedejme!

4. Na 2. neděli po Zjevení P. Svátek nejsladšího jména Ježíš.

„Nazváno jest jméno jeho Ježíš.“

— Luk. 2. 21.

Ve jménu Ježíše naše spása! — Když temné pochybnosti myslí naši zmítají, jediné slovo z úst božských zahání je. Když slabé srdce kolísá mezi dobrem a zlem, a divoká vášeň a špatný

příklad světa nás strhnouti chtějí v hluboký vír, tu vznešený obraz Jeho zachraňuje duši naši od zkázy. Když úzkost viny hlodá na nemocném srdci a duše se chvěje před věčným přísým soudcem, s kříže Jeho proudí na nás útěcha a milost odpuštění. A když konečně hrob se otvírá a milé naše pohlcuje a nám anděl smrti se blíží, jediný pohled na Ježíšův hrob dává nám naději a důvěru, ku svatému a milosti plnému jménu jeho pohlížíme, pamětlivi jsouce zaslíbení jeho: „Kde jsem já, tam bude i služebník můj.“

„Ty chceš jíti? — Pán je cesta naše; nechceš umřít? — „Já jsem život,“ hláše; pravdu hledáš a se lekáš klamu? Pána hledej, v něm máš pravdu samu.

5. Na 3. neděli po Zjevení Páně.

„Chci, buď čist. — Viz, abys to žádnému nepravil; ale jdi, ukaž se knězi a obětuj dar.“
Mat. 8, 3.—4.

Ovšem nemohl si libovati Pán ve kněžích židovských onoho času; neboť

starali se toliko o království své a nikoli o království Boží. Avšak přece měl Pán náš kněžství na výsost v úctě a rozkázal očištěnému malomocnému, aby se kněžím ukázal. Jak můžeš nyní, ó človče, ty, jenž o sobě říci nesmíš: kdo z vás může mne vinit z hříchu, — jak můžeš s pohrdou pohlížeti na kněze — sluhu církve, duchem Páně posvěcené? I když tu a tam nějaký kněz životem svým stav i roucho své znesvěcuje, — kdo učinil tebe soudcem nad ním? On stojí i padá toliko pánu svému. Hleď raději na nepřehlednou řadu oněch důstojných mužů, kteří s mocí Boží na království Jeho budují, nevědomým, světlo vědomostí, slabým posilu, trpícím útěchu, umírajícím naději přinášejíce, může pak ještě srdce tvé o tom pochybovati, zda-li v pravdě důstojní jsou a úcty tvé hodní?

Přesvatý stav kněžský!
přístav nebeský!
Záplava to duchová!
Spásy věčné osnova.

(Pokračování.)

První misionáři v Americe.

(Pokračování.)

Když běloši k Sagamori přišli, obeslal náčelník ihned Orla, Koetsactona a Takuetete do své chýže, kde se obyčejně konaly důležitější porady. Běloši zůstali v domku přes hodinu, a když se pak nazpět vraceli, provázeli je Sagamore i ostatní náčelníci, horlivě s nimi rozmlouvající, do domku, pro hosty-bělochy zvláště vystaveného, který byl nyní obchodníkovi za obydlí určen.

Obchodník složil tam své zboží a nakrmiv zvířata kukuřicí, odešel pak společně s P. Joguesem a náčelníky do domku pána misionářova, kamž jej provázelo velké množství lidu. Starý Mohavk vyšel jim naproti, uvítal je přede dveřmi

svého domku a pak je pozval do vnitř. Misionář sotva se zdržel úsměvu, vida, jak se jeho pán, jenž mu krátce před tím kus kůže na přikrytí s výsměchem odepřel, nyní před obchodníkem a hlavními náčelníky Gandavagy tak přívětivě, ba pokorně k němu chová.

„Křivý Vlas je přítelem Ondesonkovým,“ počal Pestrý Had mluvit; „Křivý Vlas přináší Mohavkům pěkné dary, jež jim posílají běloši z Cohotately. Jejich velký náčelník pošle ještě mnoho pěkných darů, řekne-li Ondesonk, že s ním Mohavkové dobře zacházeli.“

„Ondesonk je velmi moudrým a Mohavkové se radují, mohou-li jej nazývati bratrem. Budou vždycky přáteli

jeho přátel a nepřátel jeho nepřátel,“ pochleboval starý Mohavk, pán misionářův a sáhl rychle po kapesním noži, který mu obchodník podával. Velmi živě divil se jednoduché soustavě pěkného nástroje a chválil neustále krásné šaty misionářovy; vůbec nevěděl, jak by se obchodníkovi co nejvíce zalichotil. Pozván od Orla, aby je následoval na náves, připojil se k nim s velikou radostí. Veškeré obyvatelstvo mělo býti svoláno na náves, aby se dovědělo, jak přátelsky běloši z Cohotatey s Mohavky smýšlejí, jak si Ondesonka váží a jak velice jim na jeho blahu záleží.

Svolavatelé neměli dnes mnoho práce; neboť domky byly již prázdný a veškeré obyvatelstvo tlačilo se již před poradním domkem, dříve než hlasatelé na tam-tam (indiánský buben) udeřili.

Když nyní Orel mluví počal, poslouchali všichni velmi pozorně. Vynachváliv Hollandany a jejich přátelský spolek s národem Mohavků, vypočítával jejich dary: nože, zrcadla, šaty, které poslali běloši z Cohotatey svým rudým bratrům z národa Ongvchonvů. Pak přešel k misionáři, líčil, jak je zmužilým, vytrvalým, moudrým a dobrým, a litoval, že zlý duch svedl jednoho mladého bojovníka, aby zavraždil Goupila. Ondesonk prý je v Gandavaze tak jist, jako kdyby byl u bělochů na Cohotatee, nebo u svých bratří na velkém proudu. Nikdo prý mu nesmí vlasu zkriviti, a kdyby se někdo odvážil proti němu ruky pozdvihnouti, že by za to pykal svým životem. První díl řeči byl přijat s pochvalou, na konci nepromluvil nikdo ani slova, což bylo ovšem misionáři špatným znamením. Avšak on se již jednou pevně odhodlal, že z Gandavagy neuprhe, a proto chtěl vyěkati, co se stane dále.

Obchodník, mladý, ohnivý Lotrinčan, hleděl ho marně k útěku přemluvíti, ale vida, že u něho ničeho nespraví,

pracoval nyní veškerým svým vlivem u Mohavků k tomu, aby ho zachránil před týráním na tak dlouho, dokud by ho Francouzové nebo Hollanďané nevysvobodili.

Za chvíli po tomto úředním oznámení počali se obyvatelé rozcházeti a naši dva běloši seděli pak až do soumraku v obydlí pro cizince vystaveném, horlivě rozmlouvajíce. P. Jogues líčil svá a svých soudruhův utrpení, vypravoval o věrnosti Huronův, o vytrvalosti oblatův a hrdinné mysli Abatsistarilho; o spustlém Zálesáku zmínil se co možná nejméně.

„Ujišťuji Vás,“ pravil mezi jiným, „že bych raději ještě více vytrpěl, než bych své věrné huronské křesťany v zajetí zanechal bez útěchy a pomoci duchovní. Byl bych špatným pastýřem a nehoden svého stáda, kdybych je nechal mezi vlky, jen abych svůj ubohý život zachránil. Ne, milý Tomáši Renarde, tak nemůže, tak nesmí kněz jednat! Něco jiného by bylo, kdybych zde své ditky v Kristu v bezpečí zanechal, nebo jim svým útekem pomoci mohl, aby byli dříve propuštěni. O tom však nemůže býti nyní ani řeči. Kdybych uprchl, byli by Mohavkové ještě více popuzeni a týrali by tím více zajaté, kteří tu zůstali. Uvažte též, co by si asi mladí křesťané z mého učení zapamatovali! Jednorozený Syn všemohoucího Boha trpěl nejhorší muky a podstoupil nejohavnější smrt kříže, aby smazal svou čistou nejsvětější krví hříchy nevděčného světa, a my bychom byli tak nehodnými učeníky tak obětavého mistra, že bychom neradi libali jeho ruky, jež nám věncí hlavu korunou trnovou, jež nám podává kříž posvěcující? Váhali bychom jen jedině okamžení, když k nám Spasitel volá: „Vezměte kříž můj a následujte mne!“ — Ne, dobrý Renarde, to je nemožno! Zdaž by se neptali všickni Huronové,

jež jsme sotva naši svaté církvi získali: „Proč nás opouští náš otec? Proč nečiní sám Černý Kabát toho, co my po příkázání jeho Boha činiti máme?“ — A kdyby nyní tyto mladé křesťanské duše špatným příkladem svého vůdce a rádce zahynuly, jak neskonale velkou vinu uvalil by na svou duši špatný pastýř, jen aby mu nebylo trpěti trochu té tělesné bolesti, jen aby chvílku déle na zemi prodlel! Pomyslete na to, dobrý Renarde, a jsem jist, že mne nebudete přemlouvatí, abych uprchl.“

Lotrinčan díval se po celou dobu na hrdinného bojovníka Božího s jakousi posvátnou úctou, a když misionář dokončil, pravil mu chvějícím se hlasem: „Nikoliv, můj drahý otče, již se Vám nikdy nezminím o útěku, to Vám zde slibuji. Co však učiním, abych věrného pastýře a jeho ovečky zachránil, to je mou záležitostí. Jen zde vytrvejte ve jménu Božím u svých rudých dětí, až Vám buď zazní hodina vysvobození, nebo až Vám anděl Boží podá korunu mučnickou!“

„Amen!“ pravil kněz. „Ale již je čas, abychom se pro dnešek rozloučili. Snad se ještě uvidíme zítra, než odejdu s Mohavky na lov. Budete-li moci zabrániti, aby Jan Buffet ještě více nepravostí nepáchal a své svědomí těžkými hříchy ještě více neobtěžoval, učinite to, ale šetřte ho, jak vám jen možno! Nyní máte ještě nějaké obchody s Mohavky a já musím ke svým rudým dětem, — proto na shledanou! Bůh vás zehnej, dobrý Renarde!“

„Pochválen buď Ježíš Kristus!“

„Až na věky! Amen.“

Novým přátelům nebylo však dopráno ráno ještě jednou se viděti, neboť Ondesonk musil již po půl noci se svým pánem ze vsi odejiti. Starý Mohavk se bezpochyby obával, aby mu obchodník

neodvedl jeho otroka, na něhož byl nemálo hrdým.

Když se Renard ráno probudil, byla již velká část lovců pryč a v dědině bylo skoro pusto. Obchodník ptal se ihned po P. Joguesovi, ale dostal odpověď, že Ondesonk se svým pánem jest již přes hory doly, odešel ihned z dědiny, aby též Viléma Coutura a ostatní Hurony ve vsích Mohavků vyhledal. Slíbil to včera misionáři a dostal svému slovu. O obchod s Mohavky se mnoho nestaral a to ještě jen proto, aby si nedůvěřivé divochy naklonil, aby pak tím více pro drahé zajaté působiti mohl.

13. Ondesonk — indiánským synem.

Doba honu byla Mohavkům dobou radosti a rozkoše, ale také dobou žně. Maso ulovené zvěře, jež se hodilo jísti, bylo rozkrájeno na dlouhé plásty a pak usušeno; kůže byly vydělány. Ale od té doby, co přišli do země běloši, kteří od nich kůže kupovali, nastala jim doba značného výdělku. Nyní byly kůže na prodej určené nasoleny, dohromady svázaný a na jaře obchodníkům na váhu prodávány.

Mnozí obchodníci činivali s Indiány smlouvy, dříve než na lov odešli. Též Tomáš Renard učinil podobně a nabídl Mohavkům velmi značné ceny, doufaje, že tím v Gandavaze větší vážnosti získá a bude moci misionáře tím lépe chrániti. Ale sklamal se: nemálo; neboť právě veliký zisk, jež Mohavkům slíbil, a jenž většinou z ručního náradí, pokrývek a rozmanitých šatů sestával, byl příčinou, že Indiáni s misionářem nelidsky zacházeli. Neboť zisk zmenšil se značně, neměli-li hodně velký počet koží pohromadě; a nemohouce dosti zvěře uloviti, vinili tím misionáře, pravíce, že svými kouzly zvěř zahání. Záští proti knězi rostlo každým dnem.

Někteří mužové, dobře s ním smýšlející, chtějice ho před novými mukami

zachrániti, přemluvili jeho pána, aby ho poslal s částkou masa do Gandavagy. To se stalo, a Ondesonk došel po osmi denním namahavém pochodu s nemalým břemenem do vesnice, vykonav cestu nejméně 80 angl. mil.

Ve vesnici nebyl nejlépe uvítán. Mimo ženy a děti zůstalo tam jen několik starců, mezi nimi starý urputník Assendase. Návrat nenáviděného bělocha naplnil ho ďábelskou radostí. Mocní zastavatelé misionářovi, rozváznější náčelníci, spůsobili v poradách starému krvežíznivci více než jednu porážku. Nyní však nezůstal tu ani jeden obrance a starý ukrutník dočkal se konečně toužebně očekávaného času pomsty. Ondesonk musí býti odstraněn! Ale jen jak?

Stařec obával se příliš domnělé kouzelnické moci misionářovy, aby byl sám své ruce poskvřnil jeho krví, ačkoliv po tom tak velice bažil. Konečně mu připadlo, aby ho nějak úkladně se světa sprovodil. Hned druhého dne bylo Ondesonku poručeno, aby se vrátil na lovební místo a přinesl nové maso. Neodmouváje vydal se na cestu, jakkoliv mu nohy dosud krvácely. Nedaleko za vsí uklouznuv, padl na zem a poranil se tak velice, že mu nebylo možno dále jíti a jen s největším namáháním vrátil se do Gandavagy. Avšak právě toto neštěstí bylo jeho štěstím; neboť kdyby byl dále kráčel, bylo mu přejíti hlubokou kotlinu, přes níž byla jen jediná lávka položena. Tam již na něho čekaly dvě najaté ženy, které by ho byly kamením s úzké lávky do propasti svrhly, ve které by byl jistě zahynul. Starý úkladník zuřil hrozně, vida, že se mu vražedný plán nepodařil. Vida Ondesonka domů přicházeti a slyše, že mu není možno dále jíti, nevěřil jeho slovům, mysle, že se Ondesonk svým kouzelnickým uměním o strojeném

úkladu dověděl a schválně se poranil, jen aby se mohl vrátiti. Ale chytrý Indián uměl si ještě pomoci. Pošťval totiž všechny ženy a děti proti nenáviděnému bělochu, tak že ho nechtěl nikdo do svého domku přijati; ubohý kněz, zraněn, na smrt unaven, byl by jistě v tuhé zimě zahynul, kdyby se ho nebyla konečně jedna z žen ujala. Dobrosrdečná žena vidouc ho nadarmo klepati na dveře domkův a prositi o přístřeší, slyšíc, jak je pohanami obsypáván a od prahů zaháněn, vidouc, jak po něm kamením hází a ubohý trpítel ani ruky nepozvedá proti svým trýznitelům, byla velice dojata a velký plán kmitnul jí hlavou. Přiblížila se rychle ku bělochu, na všech údech zraněnému, a položivši mu ruku na ramě, pravila hlasitě, aby všichni slyšeli: „Syn Vagavallin odešel do věčných honů. Velký Duch posílá jí jiné dítě. Ondesonk bude ji následovati do její chýže a stane se její synem!“

Starý Assendase, jenž až dosud děti a ženy proti misionáři popuzoval, uslyšev nyní Indiánčina slova, utekl do svého domku, cestou klna a spílaje; též mladí nezbedové rozutekli se na vše strany, neboť Indiánka, přijavši Ondesonka za syna, pojistila mu tím takovou bezpečnost, jakou jen běloch mezi Indiány míti může. Nyní byl konečně do kmene přijat a nemohl již býti považován za zajatého nebo cizince.

Vagavalla starala se o Ondesonka, jenž ji s radostí matkou nazýval, velmi pečlivě a poslouchala pozorně podivuhodné věci, jež ji tak rád vypravoval. Hned prvního dne, přijavši ho do chýže, ptala se ho: „Ondesonk není zlým kouzelníkem a neslouží zlému duchu?“ a poskytla misionáři svou otázku vítanou příležitost, aby se jí odměnil za to, co pro něho učinila. Ke své odpovědi přidal ihned několik poučných vypra-

vování a pozoroval s radostí, že zaseté símě se daří. Její dcera Tegakuita, jež se jí za několik let narodila, byla později jednou z nejhrolivějších křesťanek v zemi Irokesův a zárila nejjasnější hvězdou v církvi severo-americké; na křtu sv. pojmenována Kateřinou.

P. Jogues moha nyní jíti, kam mu bylo líbo, užil vydatně své svobody. Ještě než se lov ukončil, navštívil ostatní vsi Mohavků, chtěje se též dovéděti o ostatních zajatých Huronech a Vilému Couturovi, o němž se již povídalo, že jest již zavražděn. Misionáři se podařilo najíti dva ze svých věrných Huronů v Candagaru, kteří však o oblatu ničeho nevěděli. Ostatní Huronové odešli se svými pány na lov. V Teonontogenu,

kde bydlela rodina, od níž byl Couture ze vlastního přijat, řekli hledajícímu knězi, že Couture již v říjnu s ostatními na lov odešel, a že se bezpochyby s nimi zase vrátí. Jiná otázka ovšem byla, zda-li mu Indiáni pravdu pověděli, neboť v ostatních dědinách o zajatém bělochu ničeho nevěděli.

Na své cestě zasel misionář hojně símě víry Kristovy a pokřtil značný počet dítek Mohavků, nedbaje toho, že poskytne svým protivníkům vhodnou záminku, aby ho znovu pronásledovali a týrali, — bylt, jak jsme již dříve poznali, pravým bojovníkem Břím, jenž se neleká překážek, běží-li o věc svatou.

(Pokračování.)

Účel třetího řádu sv. Františka a jeho význam v době naší.

J. Hejtmánek.

Fiž mnoho o třetím řádu svatého Františka Serafinského napsáno nejen ve „Škole“, „Anežce“, ale i jinde; avšak předce ne tolik, aby se ještě více psáti nemohlo.

Všecko, co až dosud o řádu tom jazykem českým psáno, nedosahuje ani nejmenší části toho, co v jazyku vlášském, francouzském a zvláště nyní v německém uveřejněno. Bohužel, my terciářové slovanští nezmohli jsme se dosud ani na jeden samostatný, pouze zájmům třetího řádu věnovaný měsíčník (Němci mají dva); jsmet' jako vůbec v těch náboženských věcech velmi pozadu, — ano v nájmu, těšice a spokojíce se, když nám zde onde nějakého jen dosti maličkého místečka popřejou. A předce nemělo by tak býti. Což má hlas sv. Otce Lva XIII. ostatí po vlastech slovanských — hlasem volajícího na

pouští? — Aneb nepotřebujeme obnovy v srdci i hlavě ku př. u nás v Čechách tak nutně, jako ku př. v Německu? Aneb bojí se snad to církevní kněžstvo, aby to „národní“ se příliš nepobouřilo? — Ó té naší tichosti — a mlčenlivosti! — Jsme-li dosud poslušní synové a dcery společného našeho otce, Jeho Svatosti Lva XIII., vizme, co nám náš katechismus poroučí a čeho si všimnouti musíme, chceme-li si zasloužiti název „dobrých dětí.“ Dobré děti poslouchají své rodiče, když „rady a napomenutí jejich ochotně přijímají a dokonale zachovávají.“ (Slova katechismu Skoědopolova.)

Nuže tedy odvolává se k okružnímu listu Jeho Svatosti Lva XIII., který i v předešlém ročníku „Školy“ uveřejněn a kterým nejjasnější, nejvyšší viditelná hlava svaté církve třetí řád

sv. Františka tak vše vřele všem odporoučí, odhodlal jsem se i letos o třetím řádu psáti, a doufám, že „Škola“ zase rozpravy ty trpělivě přijme. Jsemť ovšem v třetím řádu teprv abecedářem, než Svrchovaný, který nižádným, i nejslabším nepohrdá, přijmeť aspoň moji dobrou vůli — za lepší skutek. Dobrotivý pak čtenář promine, věda, že všickni počátkové jsou nedokonali.

Pod ochranou Rodičky Boží, přemocné patronky třetího řádu a našeho Otce, sv. Františka, počínám tedy nejprve o cíli téhož řádu, chtěje ku konci kratičké jen připojiti vysvětlení nových regul sv. Otcem Lvem XIII. předepsaných.

Kdyby třetí řád svatého Františka z Assisi žádných jiných zásluh neměl — ač cos podobného nebude a nemůže ani nejzarytější nepřítel tvrditi, — byl by již proto veleznamenitým, že zde na zemi shromáždil, vedl a vychoval nejšlechetnějších duší ze všech stavů, národův a zemí a nebi odvedl tak četné zástupy světců, jakými se jen který řád honositi může. Ó kdož by neznal a nejmenoval s největší úctou těch pravzvláštní milostí Boží obdařených světců a světic, jenž neobyčejnou jasností září v říši nebešťanů? Sv. Ludvík, král francouzský, sv. Alžběta z Duriňk, sv. Ferdinand z Kastilie, sv. Rochus z Montpellieru, sv. František z Pauly (jehož si i nově zvolený p. biskup budějovický za patrona zvolil — dobré to zajisté znamení), sv. Ivo, sv. Ignác z Loyoly, jsa dříve v třetím řádu později stal se sám zakladatelem veleznamenitého řádu, sv. Vincenc z Pauly, sv. Alžběta portugalská, sv. Angela z Foligna, sv. Brigita, sv. Františka římská, sv. Marketa kortonská, sv. Angela z Merici, a mnoho, mnoho jiných více svědčí nám o výbornosti třetího řádu. Ano nescíslný jest počet těch, jež církev sv. z třetího řádu za

svaté, blahoslavené a ctihodné již byla prohlásila. — Nuceni jsme proto se sv. Bonaventurou zvolati: „Není pochybnosti, že třetí řád jest zařízením Božím. Zářící svatost jeho zakladatele, rychlé rozšíření a bezčetní údobé jeho ze všech tříd lidské společnosti, jeho nepřetržité trvání, jakého při lidských zařízeních nebývá, a konečně divotvorné to ovoce milosti a svatosti, jakým církev svatou obohatil; toto vše jest tolik též důvodů, že Duch Boží zvláště řád tento vede a podporuje.“ — Kde takové výsledky se spatřují, tam nebude třeba teprv výbornost a prospěšnost dokazovati. Tu platí: Jdi a viz! A vida takových výmluvných svatých svědků, buď přítelem, milovníkem a zastancem, ale nikoliv nepřitelem, zarputilým a zaslepeným protivníkem a tupitelem. Jen nevědomost aneb zámyslná zášť mohou býti nepřítelkyněmi třetího řádu. Cesta spásy jest doista cestou nesebnou, úzkou, ba naší přirozenosti často přímo odpornou, a toho zakusí každý, kdo upřímně se vynasnažuje kráčet po ní. Zvláště ve světě, kde ten trojhlavý nepřítel těla, porašení lidí, ďábel, hledí jednolokaždého zvrátiti, aneb aspoň cestu tu co možná nejvíce znesnadniti, bývá dílo spásy přetěžké, ba bez přispění Božího a násilného sebe-přemáhání téměř nemožné.

Z té příčiny staral se sv. František, tento horoucí láskou k Bohu i k bližnímu horoucí Serafin v lidském těle, založením třetího řádu o lidi ve světě žijící, by jim dílo spásy usnadnil a je zvláštními předpisy cestou pokání a ctnosti do nebe bezpečně přivedl. Že pak veškeré blaho a požehnání věřícím z církve sv. se řine, musí jedenkaždý nejprve na té blahonosné, úrodné půdě pevně státi — živou vírou, aby mohl onoho požehnání církve sv. účastným se státi a pak jím ozbrojen dle předpisů ve všelikém svém jednání se řídit toho

naň ze všech stran dorážejícího zla se uchrániti, ale i dobrými skutky, modlitbou, postem a almužnou „své povolání a své vyvolení sobě pojistiti mohl.“

Třetí řád jest tak uspořádán, že se hodí pro každý stav, pro každou dobu, a tudíž zvláště i pro naši dobu, kde nevěra a nemravnost strašným způsobem všady vystupuje a veškeré vrstvy lidské společnosti v bezednou propast znemravenlosti a zdivočlosti dravců uvrhnouti hledí.

Třetí řád má býti mocnou hrází proti této všeobecné záplavě bezbožnosti a má poskytnouti hojných a vydatných prostředků, mocných to léků proti záhlavnímu zlu. Avšak odkud prýští se to brozné zlo časové? Mocný proud, jakým je nazvíce to nynější časové zhoubné vlnolítí, nabývá síly počtem pramenů, které se v jeden veletok stékají, a tak onen veletok lidskému veškerému řádu a právu tak nebezpečný nabývá netušené síly za dnů našich z nevěry, z nedostatků domácí kázně, z přilnutí ke světu a jeho smyslným omamujícím rozkoším, nejhlavnějším to zlům věku našeho. Významná to čtverka „stěžejných“ nectností! Jedenkaždý pramen sám o sobě jest již dosti mocný, by člověka daleko odnesl od cíle svého; což toprv, když dva aneb dokonce všecky čtyry unášejí pozemčana na mocných svých vlnách ku bráně, která vede pak střemhlav — do věčné propasti! Kde tu, tak silné kotvice a tak pevného vesla, ano pevné lodičky, kterými by plovoucí se opatřiv vzdorovati mohl všem návalům, a konečně zakotviti v přístavu šťastné a bezpečné věčnosti? Třetí řád má tu poskytnouti vydatné pomoci. Jeho minulost, ba i přítomnost nám ručí za to. I postačil by poukázati pouze k okružnímu listu a k nové konstituci třetího řádu, jak ji sv. Otec Lev XIII. byl vydal,

avšak chci trochu blíže posvítiti na ty čtyry nejhlavnější prameny nynějšího zla.

Jmenoval jsem na prvním místě nevěru, a to vším právem; nebo jako víra pramenem a kořenem všeho dobra, tak i opak toho nevěra — plodnou matkou všeho zla. Čím méně víry, tím méně dobrých činů, tak že úplná nevěra plodí úplnou zlobu. A nevěra tato pochází nejčastěji z nevědomosti sv. víry, proto že kázání, křesťanská cvičení a vůbec poučování o věcech víry málo kdo poslouchá, a poslouchá-li kdo, tak jen planě a nedbale. A sv. svátosti, tento duchovní kvas, jak se zanedbávají, opovrhují, ano úplně zbytečnými býti se zdají!!! Kde pak se má potomjeviti víra živá a pevná, stálá a neohrožená? — Kdo chce však býti pravým terciářem, u toho vyhledává se především pravá víra, již musí oživovati a osvědčovati častým hodným přijímáním sv. svátostí. Nad to nade vše častým cvičením, rozjímáním a uvažováním o pravdách sv. víry i v pravelech etnostného a bohumilého života vede třetí řád své členy k dokonalejšímu a důkladnějšímu poznání sv. náboženství, a tím se stává mocnou hrází proti nevěře, — prvnímu to záhubnému proudu časovému.

Druhým nebezpečným časovým proudem jsem nazval nedostatek domácí kázně — v rodinách. Ó toho přežalostného rodinného života! Tím se otravuje pokolení budoucí i přítomné! Namnoze vyhasíná ta lampa domácí svornosti, spokojenosti a věrnosti; a kde rodičové nejsou jedno, jak mohou býti jedno s ostatními členy rodiny a jinými domácími? Toho pravého tmelu se nedostává, jenž by všecky údy jedné rodiny v krásný celek slučoval; neníť úcty jedněch k druhým, a protož i nemůže kázně býti. Že autorita Boží vymizela, nemůže platiti ani vážnost rodičů, hospodářů a představených vůbec. Zvláště ten mladý svět roste ponejvíce bez ve-

škeré dohledky a vedení, vede rozpustilý, marnotratný život, oddává se rozkošnickému, tělesnému žití a nechce ani o poslušnosti, ani o pořádku jakém slyšeti, stavě se na odpor všemu, co by jej v něčem jen v jeho svobodě, bezuzdnosti, omezovati chtělo.

Všecky tyto rozptýlené údy sjednocuje a shromažďuje v jeden celek třetí řád sv. Františka; vede nad nimi dohled; bdí nad nimi nejen v kostele, ale i v obyčejném, veřejném i domácím obcování; kárá jich vady; žádá na nich ochotné a rozumné poslušnosti duchovního představeného, který všechny členy ku spořádanému a tudíž pracovitému i ctnostnému životu navádí a užitečnými údy jak jednotlivých rodin, tak i celé společnosti lidské činí. Ó jak by dobře bylo, kdyby tak mnohou rodinu duch třetího řádu ovládal a její členy k bohumilému, spořádanému životu vedl; ani by tolik stesku a nářku jedných na druhé slyšeti, ani tolik nesvornosti a nespokojenosti v rodinách a obcích spatřiti nebylo.

Na třetím místě uvedl jsem materiální, hmotný směr doby naší jakožto zhoubný pramen tak mnohého zla, jež tlačí společnost lidskou. Jen výdělek, zisk, majetek — vzdejší blaho, — toť jsou ta zvučná hesla, za nimiž se každý žene. Takový kvap a chvat značí veškeré lidské si počínání, že se zdá, jako by se ani toho světa nasytiti nemohli, jako by jim ani času nezbyvalo pro vážnější myšlenku, pro náležitou úvahu věci lepších — duchovních, — věčných. Nynější doba „strojů“ učinila i z toho člověka pouhou hmotu, pouhý stroj, který se pohybuje buď vlastní náruživostí aneb cizí vůli za mrzký výdělek, neohlížeje se při tom, zdaž trpí ta druhá, lepší, vznešenější a cenná stránka v člověku. Jen sama hmota, samý stroj, samý časný zisk, ale žádná duše, žádná nesmrtelnost,

žádná věčnost! Toť evangelium doby nynější! Ale směru tomu na odpor se staví mocně třetí řád. Týž své členy ani od světa neodlučuje ani jim ve světě žití nebrání, ale vede je svými pravidly tak, aby jich obcování zde bylo dobrou přípravou k životu věčnému. Terciář musí ve světě žití a působiti, avšak tak, aby života věčného nepozbyl; jeho řád ho učí veškeré povinnosti pilně a svědomitě konati, bedlivě pracovati a sebe i své domácí poctivě živiti, ano i chudým a potřebným pomáhati; avšak práce a přičinění své musí častou modlitbou posvěcovati, nezřízenou všelikou žádostivostí po majetku v sobě potlačovati a všeho nabytého statku i majetku jen tak užívati, aby jím nebeských, nehmoucích, věčných statků neztratil, aleездеjším náležitým jich zde užíváním nejen získal, ale i rozmnožil. Třetí řád pamatuje každého člena, že není z tohoto světa, ani pro tento svět, ale pro jiný, lepší, — tam nad hvězdami.

A konečně ten čtvrtý mocný proud — veletok veškerého zla rozmnožující — jestiť ta převeliká bažinovost po smyslných rozkoších a neukrotitelná náklonnost ku světským zábavám a požitkům. Toť pravý jed pro lidskou společnost — zvláště pro náruživé, nezkušené mládí. Kolik nešťastných manželství, kolik okradených vdov a sirotek, kolik vražd i samovražd, loupeží a jiných nepravostí zavinila tato ukrutná žádostivost všelikého rozkošnictví! Žádné Boží přikázání není takovému dosti svatým, aby je nepřestupoval. A následek toho? Zničené zdraví, porušený rozum, zkažené srdce, zaviněná chudoba, omrzelost života a podobné. Celý to řetěz neštěstí a dlouhá řada nepravostí a zločinů, doprovázejících obět svou nešťastnou do nejhrůznější věčnosti. — Bohužel přinášíme si jeden každý tohoto smutného Evinina dědictví, té žádosti po zlé, již nějakou část

s sebou na svět a nepřemáháme-li a nekrotíme-li stále, a to ihned od mladosti své žádosti, zmohutní v mocný, často nepřekonatelný proud, a stávají se naši časnou i věčnou záhubou. — V třetím řádu však učíme se moudrému ovládnání a omezování smyslnosti a rozkoši světských, navykáme pravým radostem v Bohu a s Bohem, pocítujeme nevýslovně blaživé radosti, prýstící se z čistého svědomí, z věrně vykonaných povinností, jakých nám stav náš ukládá, aniž bychom snad nespokojenými aneb nešťastnými byli. Zajiště nejnešťastnější jest ten, který vše, co oko vidí, mítí chce, protože přecasto nelze mu veškerých choutek a přání ani nasytiti ani jen v něčem jim často vyhověti. Čím méně potřeb, tím spíše můžeš býti šťastným a spokojeným. A kdo si navykne něčeho se zříkati, i dovolených věcí častokrát si odepríti, tenť dojista šťastnějším bude onoho, jemuž sebezapírání jest věcí neznámou. Zvláště dobře naší tohoto ducha odpírání sobě a sebezapírání nutně třeba.

Nebude tedy nikdo moci popírati, že celý sněr třetího řádu sv. Františka nevede k tomu, aby křesťané co nejvíce dokouvalými se stali, slovem: víru svou životem svým prohlašovali a tak i světlem slova i činu jiných k dobrému, katolickému životu vedli. Za tou příčinou odporoučí jej sv. Otec, jakožto

mocný prostředek, aby se předešlo hrozným zmatkům a převratům, jakými nynější zhoubný socialismus celému řádu a mravu brozí. Nechtě tedy uposlechně se výstražných ale i povzbuzujících slov Jeho Svatosti, Lva XIII., nechtě aspoň v tu jedenáctou hodinu snaží se každý stavěti hráze v sobě i v jiných, aby snad zahálčících a nečinných nepřekvapila noc — strašných trestů Božích! Nepohrdejž nikdo řádem tím jako řádem zastaralým a pro nynější pokročilou (ale v čem nejvíce?) dobu se nehodícím; nebo věz, že až dosud má dosti životní síly, nejen k věrnému plnění veškerých povinností přidržovati, ale i ony mravné zásady ve společnosti lidské šířiti, na nichž spočívá veškerý řád na zemi a zalíbení se Pánu Bohu pro celou věčnost. Nenech se tedy nikdo odvrátiti jalovými a falešnými předsudky aneb i potupnými úsudky od vstoupení do třetího řádu, pak-li jen trochu nějakého vnitřního zájmu a pohnutí pocítuješ. Přidruž se k tomu velezasloužilému řádu s dobrým úmyslem a konaje vše, jak se v něm poroučí, brzy sám na sobě nemalou změnu poznáš, i se přesvědčíš, jak prospěšným zařízením jest pro každého. Aby se to tím spíše stalo, předložím vám, milí čtenářové, celý kratičký katechismus třetího řádu. —

(Pokračování.)

Znovuzřízení apoštolátu modlitby.

 idíme-li tu rozmanitou bídu našich spolublžných, aniž bychom jim pomoci mohli, slyšíme-li neb čteme-li o sotva pochopitelné nevzdělanosti a z ní pochodící zvrhlosti národů nekřesťanských, tu maně toužíme po prostředcích, jak všem těm zlům odpomoci, nenalezáme však žádného než soustrastné modlitby. Tu jest apoštolát modlitby na místě, tu uznáváme jeho potřebu, jeho výhodu. Jak rádi bychom odpomohli bídákům v Číně, v Japonsku, v Egyptě, našim bratřím v Bulharsku, — ale ničím jiným nám nelze pomoci poskytnouti, leč společnou modlitbou, kterou všeho lze dosáhnouti. — Nuže, jak vypadá apoštolát modlitby?

1. V čele apoštolátu modlitby stojí generální ředitel (t. č. P. Jindřich Ramière T. J. v Toulousu, ul. St. Remésy 13.)

2. Generálnímu řediteli podřízeni jsou předně vrchní ředitelové (častěji též ústřední ředitelové jmenovaní) v rozličných zemích a říších.

Vrchní řízení apoštolátu modlitby pro Rakousko a Německo-Lucembursko jest v Inomosti. (Vrchní ředitel jest t. č. P. Frant. Hattler T. J.)

3. Vrchnímu řediteli podřízeni jsou ředitelové diecesaní. V jednotlivých totiž diecesích, ve kterých apoštolát modlitby s povolením nejd. biskupa diecesanního zaveden jest, určí Jeho Důstojnost některého kněze za představeného všech apoštolátních spolků své diecese. Po jmenování se strany nejd. biskupa musí se zvolený buď bezprostředně nebo prostředně vrchním ředitelstvím obrátiti k řediteli generálnímu, aby mu udělil plnomocenství k právněplatnému vykonávání svého úřadu. Toto se stává obyčejně zasláním diplomu ředitele diecesanního, může se však státi též pouhým ústním nebo písemným splnomocněním.

Úřad diecesanního ředitele apoštolátu modlitby může nejd. biskup též k jistému stálému úřadu připojiti (ku př. k úřadu regenta neb spirituala semináře kněžského nebo k úřadu představeného kláštera). V tomto případě nastupuje nástupce v úřadě též zároveň v hodnost a v práva diecesanního ředitele apoštolátu modlitby, žádá se však od něho, aby své jméno a nastoupení v úřad příslušnému vrchnímu ředitelství a skrz toto generálnímu řediteli ohlásil.

Chce-li kdo v chrámu, v klášteře, v obci neb ve škole atd. apoštolát modlitby zavést, obrátí se na ředitele diecesanního. Tento pak vydá diplom přístupu i diplom místního ředitele pro prvního představeného nového apoštolátního spolku, jakož pro všechny jeho nástupce.

Kdo by však chtěl, může i přímo z Inomosti diplom přístupu obdržeti. Tu však musí ředitel diecesanní diplom přístupu jménem přistouplé společnosti, její diecese, dnem a rokem přístupu, jakož i jménem svým v zastupitelství generálního ředitelství opatřiti.

Diplomy přístupu a diplomy místních ředitelů zasílají se řediteli diecesannímu dle přání buď přímo od gener. ředitele neb od vrchního ředitele zdarma.

Rovněž vyplňuje tento místa, která v diplomech místních ředitelů prázdná zůstávají, jménem prvního místního představeného.

Zároveň se všichni p. t. ředitelové diecesaní, kteří pod vrchním řízením Inomosti jsou, snažně žádají, aby jména nově přistouplivších společností jakož i jejich prvního představeného vždy co nejdříve listem neb koresp. lístkem redakci časopisu „Sendbote des göttlichen Herzens“ v Inomosti zaslali. Tato je pak hned dodá tajemníkovi arcibratrstva božského Srdce Páně v Římě, a obdrží pro nového místního ředitele a jeho všechny nástupce splnomocňující diplom ku přijetí do arcibratrstva božského Srdce Ježíšova. I tyto diplomy jsou prosty všeho poplatku a obstarávají se zdarma.

Výborné služby k důkladnému porozumění apoštolátu modlitby v jeho podstatě a zařízení jako i řízení apoštolátských spolků, koná všem diecesanním i místním ředitelům nedávno vydaná: „Příruční knížka apoštolátu modlitby ve spojení s božským Srdcem Ježíšovým“ od P. Fr. Hattlera. Sklad u Fel. Raucha v Inomosti. Cena asi 36 kr.

4. Pod bezprostředním řízením ředitelů diecesanních jsou představení jednotlivých apoštolátních spolků (ředitel místní).

Představení místní mají založiti seznam apoštolátního spolku, do kterého jména hlásících se zapisují aneb zapsati

dávají. Zápis do seznamu apoštolátního však jest nutný a podstatný ku řádnému přijetí. Takoví, kdož se snadno, bez nějaké obtíže osobně u některého ředitele místního o přijetí ohlásiti mohou, smějí jen tehdy právně přijati býti, když se

osobně dostaví a o přijetí žádají. Jest-li však nějaká překážka, může se přijetí platného od představeného i prostřednictvím nějaké osoby neb písemně dosíci.

(Pokračování.)

Dvě výpravy v Egyptě.

(Dle zpráv P. Julliena S. J.)

Drávě v poslední době obrácena jest pozornost křesťanské Evropy na Egypt, na zemi, kde křesťanství druhdy tak utěšeně zkvétalo. Víme, jak rádi slyší naši čtenáři o cizích krajích, zvláště, je-li vypravování úplně pravdivo, nejsou-li to pouhé smyšlenky a pohádky; proto doufáme se zavděčiti svým čtenářům, sdělíme-li jim zprávy katolických misionářů a obeznámíme-li je s těmito od nás vzdálenými krajinami. Poznájí z toho část apoštolátu slova a povzbudí se k horlivému apoštolátu modlitby.

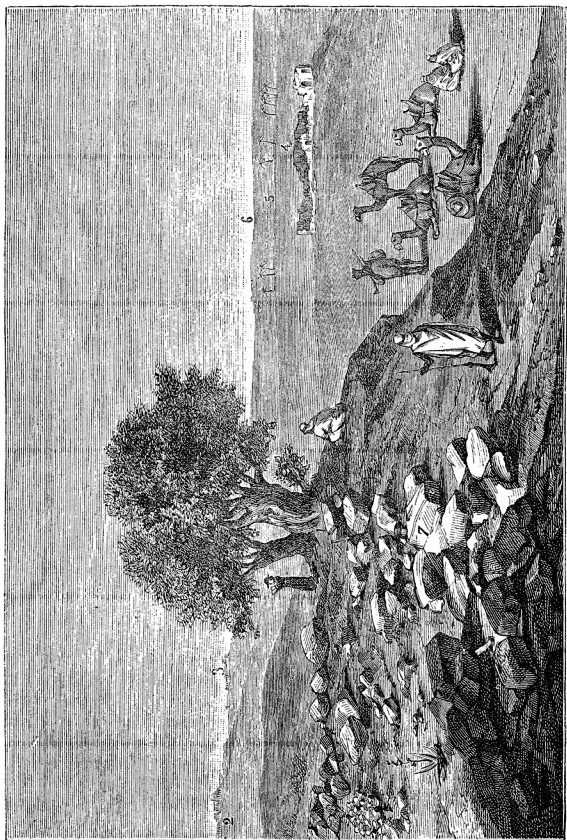
1. Ku stromu poslušnosti v poušti nitrijské.

V květnu, roku 1881, přečítal se v malé koleji svaté rodiny v Kairu 3. svazek „listů povznášejících a zajímavých“ od 1. května 1617, v kterýchž P. Sicard návštěvu svou ve čtyřech klášteřích koptických v poušti nitrijské popisuje. Na cestě, z nejjihnějšího z těchto klášteřů ku nejbližší ležícímu, pravil představený P. Sicarda pouští provázek: „Hle, tamo jest „strom poslušnosti,“ který již po dvanácte století bouřím vzdoruje, a který ani od dravé zvěře ani od Arabů žádně pohromy neutrpěl. Jest to střemcha, která původně nebyla než suchou tyč, již opat Poimen v neplodný a žhoucí písek vsadil. Poimon poručil kdys proslavenému mnichu Janu Malému, by tyč onu zaléval. Po dvě léta plnil poslušný mnich rozkaz představeného co nejsvědomitěji a Bůh požehnal vytrvalé poslušnosti svého sluhy. Tyč zapustila kořeny, rozložila větve,

zazelenala se, jak sám zříte. Na památku tohoto divu nazván strom ten „stromem poslušnosti.“

Po přečtení této části z listu P. Sicarda rozhodl se P. Jullien, ještě se dvěma mladými professory, v budoucích prázdninách v poušti nitrijskou vycházku uspořádati, aby viděl, stojí-li dosud podivný onen strom, o němž i sv. Ignác ve vznešených listech svých, „o ctnosti poslušnosti,“ se zmiňuje. Hned také činěny jsou přípravy. Ve vsi „Kafr-el-Daud, při patě pouště, najati jsou za slušnou cenu velbloudi, a poněvadž nutno bylo užití pohostinství schismatických klášteřů koptických, zaopatřil si P. Jullien doporučení koptického patriarchy. V ustanovený čas vydala se drobná karavana, P. Jullien totiž a mladí profesoři, Eugen Nourrita, Josef Nory, ještě se sluhou na cestu. Čtvrtého srpna opustili Kairo. Došedše přes nilský most skoro čtyry kilometry vzdáleného nádraží, našli vše pohříženo ještě ve spánku, z kteréhož jich příchodem teprv

slavný nádražní personál byl probuzen. v kterýchžto otevřených polovozích po
— Umístivše se ve vozích třídy třetí, většinou jen Arab a Fellah jezdí, vyjeli

Stromy poslušnosti v nitrijské poušti.

1. Strom p. 1. Kinosi. 2. Klášter Sýjanáv. 3. Klášter sv. 1. ad. 4. Zlatý klášter. 5. Vadi Xaron, čili údolí naronské. 6. Hory nitrijské. 7. Zlatý ohradní zd.

asi o 7. hodině směrem k Alexandrii. V dalekém jihu bylo viděti ohromné pyramidy gisézské, zlatené vycházejícím sluncem, jež státní jako hory vzhůru a možno je do dálky 30—40 kilometrů zříti. Cesta vede z počátku polemi bavl-

nikovými, jež zdobený jsou krásně žlutými květy této rostliny. Brzo vystřídá se bavlník se třtinou cukrovou a durahem, zvláštním to druhem sorgor či prosa, které výše až 2 i 3 metrů dosahuje, a v klas s bílými či šedými zrny, v podobě šišek jedlových, končí. Arabové radi požívají těchto plodův a připravují též chléb z nich. V pravo leží ve stínu palmovém ves Emballah, v jejímž okolí bitva, u pyramid zvaná, jest bojována. Prvá stanice, El Manacheh, stojí blízko ohromných stavidel nilských. Tu možno zřítí tuto fantastickou stavbu velmi dobře z dráhy, jeť ona také nejkrásnější a nejméně užitečnou v Egyptě. V těchto místech dělí se Nil ve dvě a tvoří deltu; v pravo jest rameno Damietské, v levo Rosettské a v jich středu leží několik kilometrů široký ostrov Chalagana.

Přes obě ramena klene se asi 500 metrů dlouhý most z kamenů krásně tesaných, jehož oblouky stavidly zavěny býti mohou. Nad každým obloukem vypíná se kamenná strážná věž se střelnými; střed a oba konce zdobí fantastické věže, které celé stavbě malebně vzezření dodávají. Na neštěstí stojí vše na velmi špatné půdě, tak že není možno ani stavidel spustiti, aby celý most odnesen nebyl. Ostrov sám jest vojenským ležením a malou pevností, která dokola děly a střelnými jest opatřena.

Podél nilského svodu asi 30 či 40 metrů širokého dojdou pocestní stanice Vardan, kde ženy arabské ubohým Fellahům krvácející maso velbloudů prodávají. Blízko za Vardanem počíná písek se rozlévati, který až na trať ba dokonce ku svodu nilskému dosahuje. V dále 20 kilometrů nebylo nic jiného viděti, než tu a tam při nilském břehu skupení palmové, rovné svody, nekonečnou řadu týčů telegrafních a něco dělníků, kteří zavátý písek pouště libické ze tratě od-

straňovali. Po delší době povstává zase rostlinstvo poblíže tratě a vlak dojíždí Kafr-el-Daudu, asi 70 kilometrů vzdáleného od Kaira, asi o desáté hodině dopolední; avšak poslechněme P. Julliena samého:

„Naše prvá návštěva platila Abunu Josefovi, představenému kláštera sv. Isaia, jenž ku klášterům pouště se počítá. Abun Josef byl již zpraven o našem příchodu; u něho očekávali nás sluhové s velbloudy a naň bylo nám také od patriarchy výše vzpomenuté doporučení dáno. Obečsáma čítá asi 1200 obyvatel, ves, jakož všechny v deltě, není než skupinou bídnych chýží, které z nepálených cihel, jež z bahna nilského se připravují a na slunci suší, stavěny jsou. Čelní strana a obydli jsou vrstvou téhož temného bahna potaženy, do kteréhož něco řezanky a koňského trusu se přimíchá; oken na straně čelní není a stavení sestává pouze ze přizemí. Nad stavením jest jakás terasa ze dříví a hlíny, kde drůbež, pes, koza a někdy též děti bydlí; tam také schne hnůj kravský, jediné palivo a topivo chudých Egyptanů. Ženám a dívkám jest ostaveno, trus tento připravovati. Nohama páchují vše v truhličky namokřené a dávají cihly tyto otopní na slunci schnouti. Cesty ve vsi jsou pouze pro pěší, úzké a všelijak stočené.

Dům Abuna Josefa byl o něco lepší jiných. Stojí na straně východní ku konci vsi, nade dveřmi jest v prvním poschodí větší sál, mající dvě či tři okna na straně čelní. Po pozdravu bylo nám dlouho v síni čekati, poněvadž sál v prvním poschodí ku našemu přijetí teprv se připravoval. Mezi tím přišli velbloudi a jich honci se synem vesnického šejka. Šejk či představený obce musí honce velbloudů opatrovati a za ně odpovídati, začož mu tito malou dávku odvádějí. Již tu počala obtíž s honci a jich stíž-

nosti, kteréž po celou cestu při každé zastávce se obnovovaly; zdá se, že to náleží k jich řemeslu. Misionář Mong Combouis, který z Chartum přes Suakim se vracel, ujišťoval mě, že nikoliv poušť, ale honci velbloudů jsou obtíží. Tito lidé schválně o to se zasazují, aby co nejvíce obtíž v cestu se kladlo, neboť tím poskytnuta jim naděje na „bakšiš“ či zpropitné, kteréž jest zlatým dnem východanům. Oni chtějí vždy až zítra na cestu se vydati, neboť dnes prý jest poušť plna beduinů a zítra možno prý ku vojsku se připojit, kteréž stráž při natronovém jezeře vystřídati hodlá. Na konec vše se vysvětlí: „Potřebuji prach a nemají peněz, musí se jim dáti aspoň několik piastřů (10 kr.), aby si náboj opatřili; když dostanou peníze, pak to jde, ovšem že na koupení prachu potom ani nevzpomenou; ve tři hodiny smlouveno s nimi vyjítí, mladý šejk byl svědkem i rukojemstvím zároveň.

Abuda Josef pozval nás konečně vstoupit do přijímací síně; na dvoře, kterým jsme kráčeli, spatřili jsme asi jedenácte žen kolem ohniště velmi zaměstnaných, které, jak se zdálo, nám malou hostinu připravovaly. Schody ze suchého nánosu nilského vedly na terasu a odtud do sálu. Podlaha byla z hlíny, podél stěn prostřena byla stará pokrývka a přede zdi několik podušek: toť velký divan. Pozvání, abychom usedli, skřížili jsme nohy po způsobu tureckém a odevzdali psaní tohoto znění asi:

„Požehání Boží a milost Nejvyššího sestoupí a obviň bytost milého syna našeho, nám milého kněze Gomose Josefa, představeného kláštera Otce našeho svatého Isaiáše, velikého mezi všemi svatými. Opětne požehání Nejvyššího! Požehnavše Tobě a k Bohu se pomodlivše, že Tobě milostivě úplného zdraví a kýženého pokoje dopřává, oznamujeme Tobě, že milení bratří naši, představený

P. Jullien a otcové Nourrit a Norry, všichni latiníci, zároveň se synem naším milým Janem Palamarim sobě předsevzali, navštívit čtvero klášterů Sketských a v pokoji zase se navrátit. Jich úmyslem jest ode strany Kafr-el-hag-Daudu v poušť vniknouti, a proto k Vaší Důstojnosti toto požehnané přání vznášíme. Přijmiz jmenované bratry se vši jich stavu příslušci počestností, opatřiz jim soumary a průvodce, a odešliž laskavě synům našim ve výše jmenovaných čtyřech klášterích list, aby jmenované ve vši poctivosti přijali, ať též provázeni jsou od kláštera ke klášteru.“

Zároveň s Abunou Josefem připojili se ještě jini tři mniši naší karavaně, Abuna Girges totiž a Suleiman, kteří nás ku klášteru El Baramus provázeli a Abuna Isák ke klášteru sv. Isaiáše. Všichni oděni byli v temnočervený, běle žíhaný kartounový šat a černé svrchní rouchy se širokými rukávy přes plece, pak přehozenou měli širokou, černou šerpu, která v předu splývala; Abun Josef pak měl tuto slabou violovou obrubou vroubenou. Hlavu pokrývala červená, kulovitá čepice, a kolem ní obvinut byl turban; černý, as na dva prsty široký pásek visel od turbanu dolů, tratě se ve spod vrchního roucha. Tento pásek jest podstatnou známkou mnicha. Punčoch nemají, nohy pokryty jsou všem Arabům obvyklými trepkami, vousů neholí, které u všech Egyptanů jsou řídké. Vyjednávání počalo obvyklým salama-lejkem (Pokoj s Vámi), jež vyslovují rukou od kolen k ústům a od úst k čelu pohybující, a zrak k nebi zvědající. „Ty čest nám prokazuješ! Dej Bůh, bys se přijetím, jakéž se Ti dostalo, spokojen byl!“ —

Ať se jedná o čemkoli, vždy bývá řeč čas od času tomu podobnými rčeními s příslušným pohybem rukou prorvána, kterýžto způsob ob úcty a lásky vždy milé

působí; neb jest zbytkem bývalého křesťanského pohostinství v Orientě. Po té přineseno nám prkénko pokryté sklinkami s cukrovanou vodou, které lehkým plátnem pokryty byly. Voda byla kalná, bylať najisto čerpána ze stoky, ve kteréž

jsme viděli před nedávnem lidi i dobytek se koupat, a v níž velbloudi myti byli; toť lhostejno, ba naopak mají Egyptané nilskou vodu za nejlepší na světě a jsou toho domněni, že ta troška bahna nikomu neuškodí.

(Pokračování.)

Děvečkám služebným.

Milá Notburgo!

Hceš tedy, abych opět uveřejňovala moje psaní k Tobě, jak jsem to před loňskem činívala? Učiním Ti po vůli, zvlášť, že jak z dopisu na redakci „Školy“ se dozvídám, se přece naskytly některé duše, jimž byly moje prosté dopisy vítány a doufám i ku prospěchu. Přiznávám se, že často, co jsem Tobě psala, Tebe se netýkalo, nýbrž Tvých družek a mnohých děvčat, jichž ani sama neznáš, — moje psaní měla býti jako semenem, které se rozsívá na zemi dobrou i kamenitou, vedle cest a u plotů, často tak na zďarbůh, a které často neočekávaně vyroste v překrásné kvítko trpělivosti, do vůle Boží oddanosti, pokory a čistoty. Vím, že mnohému děvčeti nebyla moje slova příjemna, a že nejednou si povtipkovaly některé zpanštilé venkovanky nad našimi dopisy a za sprosté to uznati ráčily, že jsem vybízela Tebe k životu skutečně křesťanskému. Aby žádný si nemyslel, že co jsem Tobě a všem děvčům radila, bylo jen tak do větru, bez hlubokého přesvědčení, povím Ti dnes, co jest osoba ženská mimo křesťanství, proč tedy má zvláště ženská nejvíce si vážiti a všude co možná rozšiřovati život křesťanský. Četla jsem oněkdý pojednání učence jednoho, dra. Geistbecka, které na češtinu přetlumočil jistý Em. Bronec, „o ženách v životě národů“, z něhož Ti sděluji následující. Poučení z toho si vyber sama.

Postavení žen u jednotlivých národů jest velmi rozmanité. Brzy jest zasloužilou a váženou hospodyní, s kterou bývá brána rada o všech důležitých věcech, brzy pokládá se za předmět luxusu a žije život lenošivý v jakémsi pohodlí a pod pečlivou dohlídkou, brzy — a o tom promluvíme zevrubněji v následujících rádcích — nakládá se s ní jako s poddanou služebnicí nebo otrokyní a nutí se k nejtěžším pracím. Na příklad u Číňanův, abychom s nimi počali, nesměla žena ni se svým mužem ni se svými vlastními syny jísti; musila se na ně dívatí a je obsluhovati, dříve než sama v koutě sedíc mohla své bídné jídlo pojísti. Její manžel smí ji ještě dnes podle chuti natlouci, a dříve byl to zrovna bon ton, ubohým „lepšími polovičkám“ žalostně vybití. Kdo nechtěl býti pokládán za křehkého, musil to činiti, i když svou ženu miloval. Ztratil-li muž ženu, stavěl se arcí zarmouceným, ale z pravidla jen proto, že si musil jinou ženu vzíti, což mu způsobovalo výlohy. Byli tedy chudí Číňané často nuceni, přes bon ton — z pouhé spornivosti — šetřiti svých žen.

U Kačínů v Asii netroufá si žena ani oka pozdvihnouti, mluví-li se svým pánem anebo velitelem, uznává vše za dobré a nezvratné, co on uzavře nebo rozhodne. — Samojedi a Ostákové považují zase ženu za nečistou bytost; nemá žádného práva k dědictví, a vdova po smrti manželově nemá podílu na

jmění pozůstalém. — Na novém Seelandě trestá se hrozně sebe menší přestupek ženin. Matka, která lehce potrestá syna, když ji byl urazil, jest trestána od svého manžela strašným způsobem; ano tam se učí dívky od svého nejtělejšího mládí opovrhovati svými matkami. Na ostrovech Společenských není dovoleno ženám jístá jídla požívatí, jmenovitě nejmilejší jídla mužů, ku př. želvy a některé druhy ryb. — Na Tahiti mohli mužové požívatí ze všech pokrmů, které byly bohům přineseny v oběť, ženy však nesměly pod trestem smrti je svou blízkostí znečišťovati. Oheň, na němž se vařila jídla mužů, pokládal se za svatý, a upotřebiti ho bylo ženám co nej přísněji zakázáno; rovněž dotknouti se košů, v nichž byla potrava mužů uschována, a vstoupiti do domů, ve kterých mužové jídali, bylo jim pod stresem smrti zapověděno; pročež vařila se jídla pro ženy a dcery určená na odlehlém ohni, uschovávala se ve zvláštních koších a pojídána byla v chýžích zvláště k tomu zřízených.

V Australii nespatriil Oldfield nikdy hrobu ženy, a. proto domnívá se, že si divoši ani práci nedají, ji pochovati; ano myslí dokonce, že jen málokteré mají štěstí, zemřítí smrtí přirozenou. Žena podle jeho názoru bývá se světa zprovoďena, dříve než sestárne a zhubení, aby mnoho potrawy nevyšlo. Zkrátka podle mínění tolio autora přikládá se ženám nejen před smrtí, než i po ní tak malá váha, že zůstane nerozhodnutým, zda-li si muž neváží svého psa za jeho života tolik, na kolik svou ženu. A Eyre praví: Velmi zřídka nalezne se v Australii bytest ženská, jejížto hlava jest při důkladnějším ohledání prosta nejbroznějších jizev, anebo jejíž tělo nebylo by kopím zraněno. — Tak též v Africe nakládá se se ženou nehodně. Tak vykládaly ženy Dingarna, krále zuluského, že jim nebylo nikdy

dovoleno, pokud král v domě dlel, státi, nýbrž musily stále po kolenách a rukách léztí; podobá se, že v Loangu nepřestává tento obyčej pouze u dvora; tamnější ženy nesmějí vůbec jinak se svými muži mluvití, než na kolenou, a když se s nimi potkají, musejí léztí po rukách. — U Indiánů zase musí žena přísně vzdalovati se všeho, co do kruhu činnosti mužovy náleží. Tak nesmí u Dakotů na koni jezdití a nikdy mu uzdu podati. U některých severoamerických kmenů nepokládá se sice za slušné, ženy bítí, ale osmělují se mužové, je zastřeliti, jakmile je omrzely. Jako u jiných národů, tak též u mnohých indiánských kmenů nesmějí ženy se svými muži jístí; muž by se tu jistou měrou cítil zneuctěným, kdyby pil z té mísky, z které jeho žena ukojila svou žízeň. — I národové klassického starověku neměli příliš vysokého ponětí o postavení ženy. Nedorostlost a nesamostatnost byly smutný podíl krásného pohlaví. Známý římský právník Ulpian praví v té příčině: „Větší vážnost má pokolení mužské.“ A i pro Řeka platilo slovo: „Víc než tisíc žen platí muž.“

Obecně panující nevážení si ženského pokolení jeví se dále zcela zvláště v tom, že obyčej vražditi děti pronásleduje jmenovitě dívky. V Arabii ku př. bylo za nejstarších dob zejména vraždění děvčat dovoleno; a ještě koran o tom praví: „Uslyší-li Arab, že se mu dcera narodila, zarmoutí se velice.“ Tato zvěst zdá se mu tak bolestnou, že se žádnému člověku neukáže; rozpakuje se, má-li svou narozenou dceru ku své hanbě podržeti anebo do země zahrabati. Taktéž vypravuje se o několika kmenech severoamerických, že usmrcují děvčata. Rovněž Todaové v pohoří Nilgherském zardousí často dívky. Klassickou zemí pro vraždění dívek jest Čína. Narození dívky si Číňan ani nepovšimne. — Dva trefné doklady k tomu, jak si málo váží žen-

ského pokolení mnozí národové, jsou ještě tyto: Konibovi jest narození dívky tak odporné, že při té zprávě plije na síť na moskytky (mušky). Obyvatel Katiavanu v Indii, kterému se děvče narodilo, dal na otázku, čím byl obdařen, hostejnou odpověď: „Nic to nebylo.“

Tak vidíš, milá Notburgo, co vše ženská jest dlužna křesťanskému náboženství a čím by as opět se stala bez něho. Proto drž se pevně toho, čemuž

jsi se od matky naučila a co že v životě zachovávatí budeš, já při křtu Tvém jsem se zaručila. Kdybych mohla, dala bych Ti za novoroční dárek obnovu všech dobrých předsevzetí rodičů Tvých v den Tvého křtu a krásný šat nevinnosti, který jsi tehdy obdržela; viš však, kde všeho toho nabýváš. Jdi ku svato- stánku a buď pamětliva i své upřímné kmotry
Josefy.

Milodary božského Srdce Páně.

Z Kynie přináší A. B. dlouhou zprávu a spolu i vroucí díky, že po vykonané devítidenní pobožnosti k neposkvrněné Panně Marii Lúrdské a užíváním jen několika kapek vody z pramene lúrdského po dvakrát uzdravení došla. Sděluje i ze svého dětství, že její matka na pouti ve Slezsku uzdravení její od Matky Boží vyprosila. — **Z Příbora** vypravují o podivuhodném uzdravení chromé holčičky, Cecilie K., které z části se stalo 10. srpna při svěcení sochy Panny Marie Lúrdské, když trochu vody z Lúrdy vypila a jí se natřít dala,

dokonalo se však 27. srpna, tak že vstala a spolu s uzašlými rodiči a domácími ke cti Panny Marie Lúrdské desátek sv. růžence klečíc se pomodlila. Od té doby chodí a lehčí práce domácí koná, kdežto dříve ani na lůžku sama se obrátiti nemohla. — **Z Kroměříže** píše K. A. S., jak často byla vyslyšena na přimluvu bolestné Matky Boží a z nebezpečné, beznaděje nemoci vysvobozena, ona i její bratr. — **Z Přerova** vzdávají dvě dělnice božskému Srdci Páně vroucí dík, že byly vytrženy ze zlé společnosti.

V měsíci lednu

modleme se za rozšíření království Božího na zemi.

tohoto roce věnujeme předně pozornost svou nesmírnému divadlu, jaké nám celý tento svět poskytuje svým bojem mezi dvěma stranami. Jsouť to přátelé Ježíše Krista a protivníci jeho. Jsme-li přátely Kristovými, hajme, zastupujme horlivě jeho zájmy. Pole, jež má apoštolát modlitby zúrodniti, jest totéž, jaké svěřil církvi své, jest celá země. Pán Ježs, přebýváje mezi námi ve svato stánku, ustavičně volá nám: „Pohlédte na sever a na jih, na východ a na západ, na ty nesmírné spousty porostlé trním a bodláčím. Proč je nechláte bujně růsti? Což není dosti dělníků? Všickni můžete na tom poli pracovati. Hle, žeň jest veliká, pomozte sklizeti; vždyť jest to povinností vaší jako apoštolů modlitby. Proste Pána žní, aby poslal hodně pracovníků na pole.“ Tak nás zve Pán pořád na žeň, abychom pomohli sklizeti. Abychom však cluťi do této práce nabrali, uvažujmež, co následuje.

Pověst o zázracích Páně roznésla se po celé zemi židovské; ze všech měst a osad Galiley přicházelo množství nemocných a neduživých, žádající býti uzdraveni. Dobrý Spasitel náš vida tu velikou bídu tělesnou i duchovní, byl hnut milosrdenstvím, „poněvaž“, jak dí evangelista, „viděl nešťastné blouditi na zemi jako ovečky bez pastýře.“

Veškeré lidstvo poskytuje nám až dosud onen smutný obraz. Netoliko na tisíce, ale na miliony čítá se dosud ubohých duší, jež bloudí jako ovečky bez pastýře, jež, nebudou-li zachráněny, propadnou hadu pekelnému za oběť.

Abyste věděli, kolik jest ještě pobloudilých duší na světě, tedy podáváme zde statistický přehled.

V Evropě jest 330,000.000 lidí a z nich jest jenom 150,000.000 katolíků; ostatní jsou kacíři, nevěrci, bludaři a pohané.

V Asii jest 770,000.000 lidí a z nich jenom 3,600.000 katolíků; ostatní jsou bludaři, nevěrci a pohané.

V Africe jest 210,000.000 lidí a z nich jenom 1,500.000 katolíků; ostatní jsou bludaři, turci a pohané.

V Americe jest 98,000.000 lidí a z nich jenom 50,000.000 katolíků; ostatní jsou bludaři, nevěrci a pohané.

V Australii jest 37,000.000 lidí a z nich jenom 7,000.000 katolíků; ostatní jsou bludaři, turci a pohané.

Na celé zemi jest 1.445,000.000 lidí, z nichžto jest 212,100.000 katolíků, 123,800.000 kacířů, 83,810.000 rozkolníků, 6,890.000 židů, 200,000.000 Turků, 163,000.000 brahmatistů, 7,000.000 budhistů, 380,000.000 budhistů a přívrženců Konfucia, 35,900.000 budhistů a shintoistů, 228,500.000 pohanů. Toť zaručený počet lidí celého nynějšího světa.

Hle, za tolik lidí tedy umřel Pán Ježíš, vylil všecku krev svou! Všickni jsou k obrazu Božímu stvořeni, drahou krví Kristovou vykoupeni, a předece jen tak málo znají pravého Boha a Spasitele našeho, Ježíše Krista. Všickni ostatní buďto se Bohu rouhají anebo jej docela neznajíce modlám, zvířatům, kamenům a jiným věcem se klaní! Všickni povoláni jsou ku spasení; jak by to tedy bylo hrozné, kdyby tak nesmírný počet vykoupených duší měl vinně neb nevinně zahynouti! Všickni jsou bratři a sestry vespolek. Jak smutné to však, když místo bratrské lásky mezi lidmi těmi jen rozbroje, různice a samé boje jsou. Toho nesmíme dopustit, aby tolik milionů lidu bídně zahynulo. Nesmíme se na jejich strašnou bídu duševní lhostejně dívat! Aj, tuť příležitost máme vyplniti druhé hlavní přikázání lásky: Miluj bližního svého!

Než, proč dopouští Spasitel náš, Ježíš Kristus, že až dosud tak nesmírný počet lidí není na cestě spasení? Otec nebeský dal mu celou zemi za dědictví; proč za devatenáct set let tak malou část sobě získal? Proč dopouští všemohoucí Pán náš, aby tak nesmírný počet lidí jemu se bez trestu rouhati směl? V těchto otázkách podává nám rozluštění veliký apoštol národů, sv. Pavel.

Duch sv., jenž ho osvětil, poskytuje nám v učení sv. Pavla přední rozluštění těch otázek, které se týká zvláště naší víry, jiné vztahuje se k naději naší a třetí konečně podněcuje naši lásku a horlivost.

Abychom víru svou uchránili a upevnili, pozorujeme jen tuto zemi. Co jest země naše? Země naše jest nejmenší planeta v celém vesmíru, nad níž nad celým panuje Ježíš Kristus. Bůh, praví sv. Pavel, stvořil všecky věci skrze Syna svého jednorozeného na nebi i na zemi, poddal je pod nohy jeho, a ustanovil ho dědicem všech věcí, skrze něhož i věky učinil. Mezi všemi těmito tvory jest jediná země, na níž mu lidé vypovídají poslušnost. Všecko jej chválí, oslavuje a jeho poslouchá, jen ty tisíce pobloudilých ovcí vrhají se do jisté záhuby. Dobrá

pastýř dopouští toho, aby jak věrným tak pobloudilým ovečkám dohrotu svou ukázal. Dává jim čas, aby poblouzení své poznali a se na pravou obrátili cestu. Tím, že nechává panovati zlo nad dobrem, dává Spasitel náš jenom příležitost svým služebníkům ku konání rekovských ctností, ku dobytí si více zásluh. Hřích, vyvržen jsa s nebe a uvržen do pekla nemůže panovati na zemi, aniž by zároveň milost Boží nad ním zvítěziti nemohla. „Kde se rozhojnil hřích, tu se více rozhojnila milost.“ (Řím. 5. 20.)

Uchrániv tak naši víru svým apoštolským učením, hledí sv. Pável posilniti naději naší. Položiv zákon vzhledem k celé zemi, potahuje jej sv. Pavel na čas. I v čase nemůže zlo přemoci dobrotu božskou. Důkazem toho jest sloučení dvou národů, pohanského a židovského, když totiž národ pohanský, utonulý ve svých nepravostech, povolán byl ku křesťanstvu, a když příslibení patriarchům učiněné se vyplnilo. Největším zázrakem dobroty božské jest zajisté vtělení Syna Božího, kteráž se událo v době, kdy celý svět toužil nejvíce po zaslíbeném Mesiáši. Tak se zase naplnila slova sv. Pavla: „Kde se rozhojnil hřích, tu se více rozhojnila milost.“

Než lidé se pokazili, hříchy se rozmnožily, nevěra se šířila, lidé od víry odpadali. Ale i tu božské milosrdenství čekalo dobu, kdy nevěra pojme všechny, aby se pak nade všemi smilovalo: „To i oni nyní neuvěřili pro vaše milosrdenství, aby i oni (někdy zase) milosrdenství došli.“ (Řím. 11. 32.) Tak po mnohém odporu jak židé, tak i pohané vzali na sebe jho Kristovo. Tak i nyní dopouští Bůh nevěru, aby čím dál tím více vzrůstala. Ale nadejde hodina, kdy milosrdenství Boží se objeví; a protož zvývejme Boha všemohoucího, aby do těchto roztroušených kostí, do tohoto rozláhaného světa dal nový život. Upevniv v nás naději, že může býti zase lépe na světě, povzbuzuje nás sv. Pavel ku lásce a horlivosti.

Toto jest zvláště důležité pro apoštolát modlitby. Tot jest, co nám důraznými slovy na srdce klade veliký apoštol Páně, an píše v listu k Timotheovi: „Prosím pak především, aby činěny byly prosby, modlitby, žádosti, díkyčinění za všechny lidi, nebo to dobré jest a vzácné před Spasitelem naším, Bohem, který chce, aby všickni lidé spaseni byli a ku poznání pravdy přišli. Jeden jest zajisté Bůh, jeden také prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš, kterýž dal sebe samého na výkupení za všechny lidi.“

Aby však všickni lidé spaseni byli, jest dvou věcí potřebí, a sice jest třeba jim ukázati cestu kázáním a zavedením sv. svátostí. Tímto viditelným apoštolátem sloučí se křesťané v neviditelný apoštolát, jenž by modlitbou vyprošoval na Bohu milost.“

Z toho následuje: Poněvadž přání Boha dobrotvivého, jenž chce všechny lidi spasiti, dlouho se ještě nevyplní, očekává Bůh pomoci a spolupůsobení našeho. Dále mají údobí apoštolátu znovu v horlivosti pokračovati, aby tím horlivěji Boha všemohoucího prosili, aby nám propůjčil milosti, bychom božskou vůli plnili. „Přišel jsem s ohněm na svět,“ praví Spasitel, „což chci jiného, než aby hořel.“ (Luk. XII. 49.)

Nuže, hleďme, aby se v nás vžal oheň lásky k Bohu a bližnímu, prosme Boha všemohoucího, abychom vždy bližnímu svému dobré prokazovali, království Boží šířiti mohli.

V posVátný staV Manželský VCházej každý
V Čistotě, Ctně I V báznI Boží!

Útěk do Egypta.

Mlha se ještě po planině valí,
A všady hrobu klid i blíž i v dál...
Jen temný větru dech, jenž krajem táhne,
Svou chladnou rukou útlé srdce stáhne,
I vzbudí slavíka, — jenž Pána chválí...

A dech ten jako zvěst se v dálku šíří,
Že v nepřátelském srdci krev jen víří...
Ach, pomoz tu! Kdo ovcí milou spasí!...
Již nepřátelská ruka dýku taší,
A ostřím jejím na hrud' klidnou míří!

Aj, přehni, muži! — Vezmi matku, dítě...
Již splétá zlosyn nepřátelské sítě —
Jen rychle pryč — já ukážu ti cestu:
Tam spěj jen dolů k egyptskému městu!...
Nic neušetří vrazi, hned jak zví tě...

A již opouští Josef města práhu, —
Bol na srdci a starost v každém tahu;
Na osla zvedl s dítětem v klíně matku. —
A sotva zmizel — město plné zmatku, —
On jde však k egyptskému svahu...

Již zuří v kraji rodném chasa lítá
A Pána jak by stála — zkázu splítá!...
Poutníky svaté chrání anděl Páně
Po celé cestě k egyptské až bráně,
Kde ve svůj stín je mile palma vítá...

Až stydně krev a v hrudi dech se tají...
„Kde židů král, kde jest?“ tak naň se ptají.
A zas již skoli útlou děcka šíjí, —
Tu u nohou se jejich matka svíjí.
Kéž srdce toho hloubku — kéž ji znají!...

A nevinné když krve dost již teče, —
Zas tamo ukrutníka pomsta vleče!...
Nic néptá se: V tom srdci jaká vina? —
A z náručí když matky vyrval syna —
Hned na novou se obět brousí meče...

Však — marné, dravče, marné činy tvoje! —
Ty nedosáhneš cíle svého boje!...
Ta krůpěj každá z nevinného těla,
Jak nad tebe by větší sílu měla,
Tě odsoudí u věčné správy zdroje!...

A dál?... Kraj cizí Pánu úkryt dává! —
A s Marií hned Josef díky vzdává,
Že Ten jim žitím cestu pravou razí,
U Jehož nohou všechen tvor se plazí, —
Však lásku Jeho — svět ten neuznává.

Katolická bratrstva a zbožné spolky.

(Dokončení.)

B.

aj-li bratrstva a zbožné spolky zkvétati a zdárné působiti, nesmí jich duchovní správce o své ujmě zakládati, ale jest mu při tom šetřiti pravidel od církve ustanovených. Pravidla tato obsažena jsou zvláště v nařízení Klementa VIII. ze dne 7. prosince r. 1604., jež počíná slovy: „Quaecunque a sede apostolica,“ a v ustanovení kongregace odpustků ze dne 8. ledna r. 1861. sv. Otcem Piem IX. schváleném. Podle těchto pravidel při žádném kostele a při žádné kapli nesmí zřízeno býti nějaké bratrstvo bez povolení biskupova. Dovolení toto musí dáno býti písemně a obsahovati skutky zbožnosti a lásky, jež údové jeho vykonávati sobě umínili. Předpis tento platí také tehdy, kdyby někdo bezprostředně od sv. Stolice k založení nějakého bratrstva splnomocnění byl obdržel. I stanovy bratrstva má biskup schváliti a může je také dle potřeby času a místa změnit. K získání odpustků a duchovních výhod, které s bratrstvem spojeny jsou, třeba, aby bratrstvo připojeno bylo ku svému arcibratrstvu nebo řádu, k němuž náleží. Přivtělení toto musí se státi dle předepsané formule. Děje se to obyčejně tak, že biskup za přivtělení to sám žádá v ústředním sídle arcibratrstva pro všechna filiální bratrstva, kteráž v diecési jeho se zakládají. Nepestaral-li se biskup sám o dekret přivtělovací a obdržel-li jej duchovní správce bezprostředně, jest mu jej poslati biskupovi, by tento o pravosti jeho se přesvědčil, odpustky za authentické uznal a povolení dal k jich ohlášení. Bez povolení biskupova nemá ani bratrstvo platnosti, ani odpustky, kteréž mu byly uděleny. — V témž místě sílí toliko jedno bratrstvo téhož druhu založeno býti. Když tedy v nějakém městě neb osadě některé bratrstvo již zřízeno jest, nesmí v žádném jiném kostele místa toho jiné bratrstvo téhož jména se zaváděti. Toliko bratrstva „nejsvětější Svátosti oltární“ a „křesťanského cvičení“ mohou ve všech farních chrámech téhož místa se zakládati, a údové jejich stávají se účastnými odpustků, byť i bratrstvo jejich k arcibratrstvu přivtěleno nebylo. Biskupové mohou v diecésích svých bratrstva zaváděti, ale údové bratrstev těchto stávají se, jak již práveno, účastnými odpustků teprve po přivtělení bratrstev jejich k arcibratrstvu. Má-li však biskup od

sv. Stolice zvláštní plnomocenství, bratrstva zřizovati, tu bývá již se zřízením jich spojeno účastenství odpustků a výsad duchovních; ale biskup musí při zřizování těchto bratrstev vystaviti dle určitého formuláře listinu, v nížto se na apoštolský indult neboli povolení odvolává. Všeiká bratrstva, ať si jsou zavedena při jakémkoli chrámu, podřízena jsou pravomocnosti biskupově a vrchnímu vedení jeho.

Při zakládání jednot. politicko-katolických a jim podobných spolků, jejichžto členové mívají veřejné schůze, jest také šetřiti zákona společovacího ze dne 15. listopadu 1867.

C.

Kterak má sobě duchovní správce počínati při zřizování nových bratrstev a zbožných spolků? Nežli duchovní správce k zakládání nového zbožného spolku přikročí, bude vyzvídati, nebyvalo-li v jeho farnosti dříve již nějaké bratrstvo, kteréž pak časem zaniknulo; pozná-li, že tomu tak, učiní snad lépe, když zašlé bratrstvo obnoví a teprv potom, uzná-li toho potřebu, k zavedení ještě jiného přikročí. Vzhledem pak k oněm spolkům, které ve farnosti zavedeny jsou a ještě trvají, bude hleděti, aby nabyt přesvědčení, byly-li řádně dle předpisů církevních a pokud se týče i světských založeny, a pozná-li, že při zakládání jich něco se oponinulo, bude hleděti, aby to doplněno a napraveno bylo. Dále mu třeba přemýšleti a zkoumati, které bratrstvo by dle poměru času, místa a farníků nejprospěšnější působiti mohlo; musí také dříve se stanovami spolku, ježž zavéstí hodlá, náležitě se seznámiti, účel, jakož i závazky a výhody jeho věřícím buď na kázání neb na křesťanském cvičení důkladně vyložiti a teprve potom ku přistupování je vzbuzovati; ale při tom nesmí nikoho nutiti nebo přemlouvati. Radno tu také, aby napřed s některými horlivějšími farníky promluvil a je ku přistoupení nakloniti hleděl. — Dušemi úzkostlivým, kteréž do spolku vstoupiti se zdráhají z bázně, že by pak snad závazky své vždy náležitě plniti nemohly a tím hříchů se dopouštěly, třeba vyložiti, že opominutím nějakého předpisu bratrstva údobé jeho hříchů se nedopouštějí, že však nestávají se účastnými odpustků a milostí, jichž plněním závazků lze dojíti. — Aby bratrstvo dobře se ujalo, k tomu mohou předcházející missie výborně přispěti.

Není však radno, zaváděti v též farnosti mnohé zbožné spolky rozličného druhu, ježto by pak jeden druhému vaditi a duchovnímu správci práci přičiňovati mohl, jimž by snad nebylo lze tak snadno dostáti. Ale tomu nemá se tak rozuměti, jako by v žádném farním okrese více zbožných spolků zavedeno býti nesmělo; vždyť mnohé spolky a jednoty, zvláště Mariánské, jsou tak spřízněny, že plněním závazků jednoho zároveň anebo alespoň s nepatrnými změnami i závazkům jiného dostáti a během tím více odpustků neb jiných duchovních dobrodiní dojíti lze; nadto nebývá také jedno a též bratrstvo přiměřeno poměrům všech farníků.

D.

Aby bratrstvo založené prospěch bralo a hojný užitek vydávalo, musí býti náležitě řízeno a vedeno. Čeho pak při vedení tomto sluší šetřiti? Ředitelem bratrstev z ustanovení biskupova jest obyčejně farář, při jehožto farním chrámu zřízena jsou. Jemu přísluší nové členy přijímati a je do bratrské knihy zapisovati atd. Jakmile se uvázal ve správu nějakého bratrstva, má přede vším hleděti, aby odstraňoval vše, co by s účelem bratrstva toho se nesrovnávalo. Tohoto účelu nesmí při vedení bratrstev nikdy s očí spouštěti. Některé zbožné spolky ukládají údu svým konání buď soukromých nebo společných modliteb a pobožností; jiné prohlédají více ku pěstování mravnosti, jiné k dalšímu vzdělávání členů svých, a ku konání jistých křesťanských povinností zvláště skutků duchovního a tělesného milosrdenství; některé ukládají také jisté peněžité příspěvky k nějakým zbožným účelům. Rozličné tyto účely musí správce bratrstev vždy na zřeteli míti a jimi se spravovati. Dále jest mu o to pečovati, aby se bratrstvo nějak nezvrhlo, aby prvotní horlivosti v něm neubývalo, nýbrž aby horlivost tato vždy více se vzrůstala. K dosažení toho třeba užívati rozličných vhodných prostředků, jako: příležitostné promluvy k údu shromážděným, vyvracování námitek proti spolkům a jednotám, přiměřené poučování za příležitosti schůzek, nebo i kázání, zpovědi a křesťanského cvičení, konání výročních slavností, pěstování nějakých bratrských pobožností, povzbuzování k častějšímu přijímání svátostí, zvláště v takové dny, kdežto údové odpustky získati mohou, společné přijímání alespoň jednou v roce, odbírání příhodných časopisů,*) častější vyzývání k modlitbám za údy země, konání mše sv. za živé i zesnulé spoluúdy atd. Správci zbožných spolků třeba zvláštní trpělivosti, aby hned myslí neklesal, pozoruje-li, že spolek málo prospívá; potřebí také, aby sobě vždy počínal s velikou obezřetností zvláště vzhledem k jednotám panenským, a aby staraje se o členy bratrstev a spolků ostatních farníků, jižto údy nejsou, nezanedbával nebo neurážel, dáváje údu bratrstva přednost před jinými. Vznikají-li ve spolku nějaké vady a zlořády, počíná-li se snad jeviti duchovní pycha, zistnost, nelaskavé posuzování bližního, nevšímavost k nečlenům atd., musí je opatrně a šetrně odstraňovati a členy, kteří by se snad hrubších poklesků dopustili a ostatním nečeť činili, aspoň na čas ze spolku vyloučiti, aby se nedávalo pohoršení. Jest také třeba údu častěji připomínati, že přistupování k bratrstvu není účelem života křesťanského, nýbrž toliko vhodným prostředkem, jehož mají užívati, aby povinnosti křesťanského náboženství dokonaleji plniti mohli.

Mnohý duchovní správce nemůže bokužel zbožným spolkům a jednotám takové péče věnovati, jak by přáti bylo. Mnohý má rozsáhlý obvod farní zanešen jest mnohými úkony ve správě duchovní, zvláště pak vyučováním ve škole, a nadto bývá ještě přetěžován roz-

*) Školy Božského Srdce Páně, Ludmily, Anežky, Václava.

ličenými pracemi kancelářskými; jiný jest snad stářím sešlý a chorobou sklíčený a předece pro nedostatek kněžstva potřebného pomocníka dostati nemůže; ale horlivý pastýř duchovní nebude přes to vše spolků ve farnosti zavedených úplně zanedbávati, a nemůže-li jich sám spravovati, ustanoví, pokud se to se stanovami bratrstva srovnává, někoho z horlivějších spoluůdů, aby vedl správu ve jménu jeho, sám pak bude činiti, seč síly jeho jsou, a neopomine nikdy, za zdar spolků těch vroucně se modliti.

Znamení lásky božského Srdce Páně.

Všem čtitelům b. S. P. podává P. Bohumír Ilendl.

(Dokončení.)

5. Oběť lásky.

Eo jedné bitvě na sněžných pláních ruských odbelhal se jistý raněný Francouz na poboční cestu, aby možno-li zrakům nepřátel ušel a život zachránil. Již byl dosti daleko, tak že jistým se cítil, tu však zpozoroval jej na neštěstí donský kozák a tryskem k němu jel. Což mohl nyní ubohý raněný jiného očekávati, nežli smrt? Až na smrt jsa ztrátou krve unaven, nemohl dále přechati, ani se na obranu postavit; tu však namanula se mu myšlénka — vždyť i v prsou tohoto syna pouště jistě srdce citelně bije, které útrpností schopno jest. Když tedy kozák dojel, sebral Francouz hrst krve z rány tekoucí a ukázal mu ji. Drsný vojin neznal však smilování, neměl útrpnosti, a — zastřelil ubohého na místě.

Šlechetné srdce lidské nemůže býti nedojato, vidí-li krev lidskou téci; je-li však trpící k tomu ještě nevinný, ano je-li obětí lásky, pak spojuje se soucit s obdivem, a obdiv ten nutí k upřímné, oddané lásce. Nuž, milý čtenáři, jediný pohled na kříž Spasitelův ukazuje tobě velkou oběť jeho, kterou za nás přinesl, krví jeho jeví se nejšlechetnější, nepochopitelná láska jeho ku pokolení lidskému.

Teprve mu bylo osm dní, a již tekla svatá jeho krev na znamení nám. A v předvečer hrozného utrpení svého modlí se a v úzkostiplné předtuše nastávajícího boje, potí se potem krvavým, který v krůpějích na zem padal.

A tu přichází Jidáš, zrádce jeho, jehož zločin tak hrozný byl, že jej později v zoufalost vechal. A zločinem tím rozedral Jidáš Srdce Kristovo více a bolestněji, nežli řetězy, provazy a metlami, jimiž jej potom nemilosrdní katané bičovali. Tak krví všecek zbrocen jsa — trnovou korunu na hlavě máje — špinavý a rozedraný plášť kolem beder a třtinu v ruce — tak ukázati se musí všemu lidu. Ó což nerozpláče a nepohne-li se skála, vidouc Ježíše nevinného v tomto přebídném, potupném stavu? Ano, skála se hýbá a pláče, ale zátvrzelé srdce lidské cítí radost z této podívané, i volá zběsile: „Ukřížuj — ukřížuj jej! Krev jeho přijď na nás a na naše syny!“ A když Pán ducha vypustil — nesměla ani potom svatá jeho krev v těle zůstati. Voják probodl Srdce jeho a z něho vytryskla krev a voda. Tak vycedil Spasitel poslední krůpěj krve za nás!

Potřebují tyto výjevy ještě výkladu? Není řeč krve dosti mocná, aby srdce tvé ku lásce rozplamenila? Zůstaneš

chladným, netečným při pohledu na krev Páně, jako onen kozák při pohledu na krvácejícího nepřítele? Ó pomysli jen, že nemá dražšího statku nad tuto svatou krev Pána svého. Tu-li nebeskému Otci obět přinášíš v hrších svých, pak usmíří ona rozněvaného Boha, očistí duši tvou ode skvrn hříchů, a pak snad pochopíš neskončenou lásku Páně, která se tak zřetelně jeví u veliké oběti krve jeho.

6. Náplň lásky.

Co snad nikdy člověku na mysl nevstoupilo, co žádný básník nevymyslel, to Kristus v náplni lásky své nejen vynalezl, nýbrž i ve skutek uvedl. Bylo Srdci jeho málo, jednoukrát jen pro lidstvo umřítí, obět smrti jeho měla být obnovována, a trvati až na konec času.

Bez oběti není žádné náboženství. Oběti starého zákona, ač Bohem přikázané, byly jen slabým obrazem — stínem — výkupné oběti Syna Božího. Aby však i církev jeho, držitelka moci i práv jeho na zemi, obět měla, a sice obět nejčistší a nejsvětější, chtěl Ježíš, jakož již dávno před tím prorok Malachiáš byl zvěstoval, krvavou obět svou denně, a sice nekrvavým způsobem obnovovati. Kristus již neumírá sice, neboť smrt nad ním vlády nemá; láska však jeho nalezla způsob, jak by se smrt jeho opětovali mohla, a sice v nejsvětější oběti mše svaté.

On sám jest veleknězem, a sice věčným. Kněžství jeho nemá konce, tak jako říše jeho bez konce jest. Ubohý, slabý člověk, jenž z rozkazu a moci jeho na kněze posvěcen bývá, jest jen jeho zástupcem, neboť koná vše dle vůle a nařízení Mistra a jeho jménem. A obět naše! Může-liž být však něco čistšího, světějšího nad tělo a krev Páně? Může-li být však což skromnějšího nad způsoby chleba a vína? — A hle, to nejskromnější spojil Spasitel s nejvznešenějším

v převelebné Svátosti, aby přístup měl i k bohatci i k chudému, aby oblažoval srdce zbožná, silil slabá a vrtkavá, milostí dával kající. Ovšem netřese se země, skály se nepukají, opona se netrhá, aniž slunce zahaluje tvář svou, avšak v okamžiku, kde kněz viditelně — Kristus neviditelně, způsoby proměňuje, tu otvírá se nebe a zástupové duchů blažených sestupují, kořice se Pánu svému, jenž na oltáři dli a odtud milosrdenství, milost a odpuštění rozlévá ze srdce svého na všechny ty šťastné, kteří ve svaté oběti účasti mají. A ty jediný bys netečně zde stál, ty bys ani srdcem nehnul, když Stvořitel a Spasitel tvůj již k tobě přichází? Ó uznej přece a poznej náplň lásky jeho v nejsvětější oběti, važ si ji a s celým srdcem a celou myslí obcuj nejsvětějšímu výkonu, v prachu se koře milujícímu Srdci Páně. Vždyť přítomnost Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti oltářní jest středem našeho náboženství. Neboť kde Kristus schází, tam jest jen prázdnota, smrt a záhuba.

7. Dokonání lásky.

Tři znamení jsou, která lásce Kristově takorčaka korunu vstavují; nazveme je tedy dokonáním — vrcholem lásky jeho. Syn Boží totiž svěril celou božskou plnomoč svou ku vykoupení a obrodu světa církvi své katolické. Petrovi, prvnímu to svému viditelnému nástupci, prvnímu nejvyššímu pastýři církve, prvnímu papeži, pravil: „Ty jsi skála a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné ji nepřemohou.“

Petrovi a nástupcům pravil: „A tobě dám klíče království nebeského, cožkoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi, cožkoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“

Apoštolům a jich nástupcům, biskupům, dal moc tajemství víry zvěstovati, milost udíleti, lid učiti a svět spra-

vovati a souditi. „Kdo vás slyší,“ pravi Pán, „slyší mne; kdo vámi pohrdá, pohrdá mnou.“ Přenešení celé jeho moci na slabé, chatrné lidi, kteří místo jeho viditelně zastávají mají, tož znamení lásky jeho první velikosti.

Na kříži vise, maje takořka ducha svého již již vydechnouti, učinil svou závět, a na znamení lásky doporučil nám to jediné, co mu zbylo, Marii, svou přemilou Matku, aby od té doby byla také matkou naší, prostřednicí naší, naší ochranitelkou, naší nadějí! V Janovi odevzdal slavně nás Matce své za syny, a Matku svou nám za matku. Láska jeho k nám starala se o nás i v největších mukách na konci života.

Avšak i když již do nebe zpět se odebral, nepamněl na nás. Ducha svého seslal církvi své, aby světlem nebeským, světlem pravdy a poznání ji osvěcoval, s ní zůstával po všechny dny až do skonání světa. A seslání tohoto Ducha lásky, Ducha vědy a moudrosti, jest druhé veliké znamení dokonané lásky Páně.

S tímto stojí ve spojení i třetí znamení. Miláček Páně poukazuje na ně slovy: „Dítka moje, píši vám toto, abyste nehřešily. Hřešil-li však někdo z lidské slabosti a křehkosti, nezaoufejž, neboť velikého orodovníka máme u Otce, Ježíše Krista spravedlivého.“ Toť ten kámen závěrečný v trojitě koruně lásky. I v nebi, po pravici Boha Otce sedě, nepamíná Ježíš na své slabé, hříšné bratry na zemi. Do té doby, až zase přijde soudit a jednomu každému odplatit dle skutků jeho, do té doby jest naším prostředníkem, milostivým obhájcem. Pln jsa božské shovívavosti, zdržuje hněv Boha Otce štítem svých svatých ran, které s sebou do slávy vzal, obětuje Otci své neskončené zásluhy, svou krev, aby přání božského Srdce jeho se uskutečnilo a všickni lidé spasení došli.

8. Blaženost lásky.

Poslední konečně pohled na Krista Pána, jenž nás nadchnouti má ku předsevzetí, že chceme kráčet za příkladem jeho a tak cíle pouti pozemské dojiti, jest myšlénka, že i tam, kde úřad prostředníka skončí, kde on sám soudcem přijde ve své slávě a velebnosti, vždy předce láska jeho k lidstvu velikou moc mítí bude, lze-li vůbec takovýmto způsobem mluvit.

Ježíš, náš Pán a Mistr, to bude, jenž evanjelickým dělníkům, kteří až do konce věrně při něm setrvali, koruny slávy nebeské rozdělovati bude, každému, jakož byl si zasloužil.

Ježíš to bude, jenž slávu svou i království s věrnými svými sdíleti bude, jenž dokonce výtečníky lásky své na trůn posadí a podíl jim dá na soudě světa.

Ježíš to bude konečně, jehož poznání, držení i láska po celou dlouhou věčnost štěstím a blažeností bude těch, kteří na zemi, v tomto čase zkoušky, proň se byli rozhodli, kteří učení jeho i příklad bedlivě sledovali a v šlépějích jeho kráčeje život blaženě dokonali.

Nuž, milý čtenáři, nepřejš si takového konce, takové věčnosti? Ó zajisté, a já s tebou. A protož což ti zbývá, nežli v životě tomto, v těchto zejména pohnutých dobách, tím více Ježíše milovati, lásku jeho láskou svou, ovšem nedostatečnou opláceti, a pokud lze i v srdci jiných tuto lásku budit. Kdo není s Kristem nyní, jest proti němu, a kdo s ním neshromažďuje, ten rozptyluje. Srdce Páně stále jest otevřeno, by nás přijalo a láskou objalo; pospěšmež, aby pak nebylo pozdě, a také nám, jako pannám nemoudrým, neodvětil Pán: „Neznám vás!“

Myslenky ctitele božského Srdce Páně.

Podává Bohumír Hendl. (Pokračování.)

Ú n o r.

6. Na Očistování P. Marie neboli Hromnice.

„A když se nafilili dušíc jejího
očistování.“ Luk. 2. 22—32.

Ó křesťanská matko! když tak plna
jsouc blaženého citu mateřského, ku

chrámu Boha svého kráčíš, dítě své na
loktech nesouc, ó tu obrať zraky svoje
vzhůru k nebi a rei pokorně: „Ó dobrý
Otče, Bože můj! jenž jsi hodiny strachu
a bolesti v radost proměnil, hle, shlédni
na mne pokornou služebnici svou, jež

tobě obětí diků vzdává. Dejž mi moudrost,
abych toto dítě, od tebe mi svěřené,
na dobrého křesťana a člověka vychovala.
Buď mi nápomocen při stráži nad ne-
vinností srdce jeho, vzdal od něho každé
pokusení. Řidiž srdce moje, abych v útlou
duši jeho lásku k tobě a bázeň Boží
vštíplila a tak toto dítě před trůn tvůj
někdy přinéstí mohla s těmito slovy:

„Otče, tu vracím, co jsi mi svěřil; dítěto
toto, jež nebylo ztraceno pro nebe.“ —
Ó přestať každá matka, která tak bude
moci říci při soudu posledním! Kolik
však jest matek, jež nebudou moci tak
říci, a samy sobě vinu budou museti při-
kládati pro ztrátu nevinnosti svého dítěte,
vinu největší, že si nevěšimaly zlých
příležitostí.

7. Na čtvrtou neděli po Zjevení Páně.

„O bouři na moři.“ *Mat. 8. 23—27.*

Moře, toť věrný obraz života našeho. Za ticha vyplul Spasitel s apoštoly, a hle, v okamžiku zmítá lodičkou strašný víchř, vlny o ni bijí, přikrývajíce ji vodou, tak že již již do víru se zvrhne. — Dnes svítí nad tebou ještě slunko

jasné, jsi zdrav a spokojen, štěstí tebe všude provází. Však již již stahují se nad hlavou tvou děsné mraky, které spoustu zla i nehoď na tebe vychrlí, tak že v úzkosti své zvoláš: „Páne, zachraň mne, sic zahynu!“ Ó blaze tobě, můžeš-li, budeš-li tak volati, neboť povstane Pán a ticho poručí rozruženým

vlnám, na nichž lodička života tvého pluje, a ticho rozhostí se kolem tebe i v nitru tvém a velebiti budeš prozřetelnost Boží. Však běda, třikrát běda tobě, zřekneš-li se víry, nespustíš-li v moře kotvici naděje v pomoc Boží. Sám jsi sláb a po marném namáhání a boji — klesneš v propast, z níž není vysvobození. Nezapomeň tedy, co pje David :

„V tebe, Hospodine, jsem doufal, a nebudu zahanben na věky.“

8. Na neděli „Devít nik.“

„O dělnících na vinici.“

Mat. 20. 1—16.

Co je ošklivějšího nad závist a ne-
přízeň? Ba věru, nikdo z nás nevyšel
prázden z ruky Stvořitelovy; každému

udělil Hospodin hojnost darů, dle vůle a lásky své. Prospělo-li by tobě míti více peněz, býti více váženým, zaujímatí ve světě vysoké hodnosti atd., ó nepo-
chybuj — dobrý Otec nebeský byl by toho tobě udělil. Však mnohdy to, čeho si přeješ, ku škodě tobě bývá; ty to nevíš, ale Hospodin to ví, a proto přijímej s vděčností, což tobě dává dle nevyzpytatelné moudrosti své. A i když oko tvé vidí, že bratr tvůj více obdařen jest, než ty sám, raduj se z požehnání jeho. Či snad tím máš méně, že jemu více dáno? Jak ty, tak i on jste si toho nezasloužili, a vše jen milosti Boží děkovati máte. Přej, a bude ti přáno; sám sobě posloužíš, neboť uchováš si vnitřní spokojenost a mir, který závist sežírá, a budeš míti o jeden statek více, nežli ten, jenž často lásky Boží nepoznává.

Závist jest mol duše,
jenž klid myslí ruše
prsa páli sžírá,
srdce kazí, svírá.

Sv. Isidor.

9. Na neděli první po Devítniku.

„Podobenství o rozsévání.“
Luk. 8. 4—15.

Vám, vy duše šlechetné, které slovo Boží vždy s radostí slyšíte, lačníte a žízníte po dokonalém, v pravdě křesťanském životě, avšak slabosti a křehkosti srdce svého s bolestí oplakáváte! vám platí závěrečná slova dnešního evangelia: „Tak jako zrno, v zemi vseté, času potřebuje k vývoji svému, a rolník trpělivě čekati musí, až čas žně se dostaví, tak mějte i vy trpělivost a čekejte.“ Ne dnes, ba ani zítra nebudeš již dokonalým člověkem. Státí se dobrým, jest úloha pro celý život, a blaze tobě, budeš-li na sklonku tohoto života pozemského moci zvolati: „Umírám klidně, neboť mám blahou naději.“ Ctnost není rostlina, jež by se dala ve skleníku rychle a násilně do květu přivésti, ona vykvétá spíše v bouřích a zápasech životních. A proto buď trpěliv sám sebou!

10. Na neděli druhou po Devítniku.

„Ježíšova poslední cesta do Jerusalema.“ *Luk. 18. 31—43.*

Podivno! Církev Kristova předčítá dnes věřícím, kterak Ježíš, Spasitel náš, trnovou nastupuje cestu a svým učeníkům utrpení své a potupu, bolesti a smrt svou předpovídá. A svět? — svět volá a vábí k tanci a radovánkám, křičí do srdcí, jako by konec všeho již nastával: „Skákejte a křepčete, jezte, píte, jásejte, užívejte světa, pokud můžete!“

Nuž, co myslíš, příteli? Kdo z těchto dvou ukazuje tobě lepší cestu? Církev či svět? Ó kdyby církev nebylo, této učitelky moudrosti a pěstounky ctností, klesl by člověk brzy až pod zvíře, a surovost by ovládala jím. A proto ne nadarmo stojí psáno: „Poslouchejte církev!“

11. Na popeleční středu.

„O postu pravém.“

Mat. 6. 16—21.

Kdo smí z nás o sobě říci: „Prost jsem hříchů a chyb!“ Všichni hřešíme, a kdo by řekl, že hříchu nemá, lháť jest. Avšak Bůh jest milosrdným a milostivým Otcem, nenakládá s námi hned dle našich hříchů, aniž trestá nás hned ve hněvu svém. Skrze Syna svého jediného, jenž předrahou svou krví svět s Bohem smířil, skrze Syna toho volá nás k sobě, volá nás k lítosti a pokání. Kdo by nechtěl hlasu jeho poslechnouti? Kdo by se opovážil nabízenou milostí jeho povrhnouti? Ó proto tam spěchejte, vy, kteří hříchy obtíženi jste, tam k oltáři smíření; tam přijmětež posvěcení pokání vašeho a v hluboké pokoře rcetež: „Otče, odpusť! Hle, nebudu již hřešiti, neboť tvé přikázání a tvá vůle mým bude vůdcem; neodejdu dříve, až mi požehnáš.“ Tak započneš s Bohem dobu postní a s Kristem zase z mrtvých vstaneš, z mrtvých hříchů k životu bohublému.

(Pokračování.)

První misionáři v Americe.

(Pokračování.)

Eak ubíhal měsíc za měsícem. Na konci ledna vrátili se Mohavkové z lovu a žasli nemálo, shledavše se s Ondesonkem jako se synem Vagavallinim, jejíž muž byl doposud největším nepřítelem bělochů, nyní však náhle se prohlásil, že je s jedním své ženy úplně spokojen. Bývalému pánu Ondesonkovu vyplatil ochotně velmi slušnou cenu, několik jeleních a několik jiných kůží, a měl se k novému synu velice přívětivě, t. j. dovolil mu dělati, co mu bylo libo, ano oznámil několika krvežíznivým nepřátelům Ondesonkovým, že se pomstí každému, jenž by jeho synu ublížil. Tato hrozba účinkovala znamenitě a P. Jogues nejen že byl nyní jist před svými pronásledovníky, nýbrž bylo mu i dovoleno přicházeti k několika rodinám, čímž se stalo, že mohl Mohavkům všechny vysvětliti, o čem doposud ani slyšeti nechtěli z veliké pověry.

Indiáni ode dávna rádi vypravují, sedí-li v kruhu své rodiny nebo svých přátel a nebojí-li se, že se o jejich pravdomluvnosti pochybuje — neboť nadsazovati umějí až posud — anebo že se jim někdo vysměje. Zvláště rádi vypravují za dlouhých zimních večerů, kdy zmrzlá půda nemůže na vrch vypustiti duchů, kteří dle indiánské pověry v ní bydlí; tak že se vypravovateli netřeba obávati, že ho zlí duchové, jimž se obyčejně každý nezdar na hlavu svádí, potrescou za jeho prohanost. Ale Indián nejen že rád vypravuje, on též velmi rád poslouchá, vypravuje-li někdo jiný věci hodně zajímavé, jako to na př. misionář velmi dobře uměl. A proto byl Ondesonk ve mnohých chaloupkách hostem velmi vítaným a všude ho žádali, aby jim vypravoval o zemi a obloze, o cizích zemích, o moři a mnoho jiných věcech; jen jedné

věci se nesměl dotýkati — své víry a pohanství Indiánů; neboť jakmile o tom začal jen z daleka mluvit, utekli všichni posluchači, mumlajíce při tom slova ne příliš lichotivá. To přimělo ho ku větší opatrnosti; přišť hleděl vždycky svá vypravování rozličnými křesťanskými naukami semo tamo proplítati, aby u nikoho podezření nevzbudil. Avšak tyto jeho nauky nesly jen velmi skrovné ovoce, jak to vysvítá ze psaní misionářova, jež později provincialovi svého řádu poslal.

Na konci února počalo táti; misionář chtěl se vydati jednoho dne podruhé na cestu vyhledat mrtvolu Renéovy. Zminiv se Vagavalle o svém úmyslu, dověděl se od ní, že několik výrostků oblatovu mrtvolu již dávno z potoka vytáhli a zatáhli ji do lesa na místo od lidí málo navštěvované, davše ji na spás divoké zvěři. Slze bolesti roně odešel P. Jogues s Vagavallou do lesa, našel šťastně ono místo a sebrav několik kostí, které tam ještě zbyly, pohřbil je. Hrubý, dřevěný kříž, jež mu na hrob postavil, byl výmluvným znamením, že tu odpočívá rek, jenž ve službě Kristově život dokonat. Nepřátelé misionářovi dověděvše se o jeho křesťanském skutku hleděli opět obyvatele Gandavagy proti němu popuditi, avšak pro nynějšek se jim to nepodařilo.

Čím více sníl tál, tím více se probouzela v Mohavech touha po boji — hodlalť totiž podniknouti ve spolku Oneidy, kmenem spolku Irokesského, hlavní útok proti Huronům a Francouzům, jich spojencům. Porážka na ústí řeky Richelieuovy musela býti pomstěna a spojení Francouzů s osadami huronskými překaženo; bylo-li toto vykonáno, pak jim bylo snadno přemluvit kmen Algonquinů, aby od svých spojenců a přátelů

Huronů, kteří jich bez toho podporovati nemohli, úplně odpadli a tím jejich moc ještě více zeslabili.

V Gandavaze bylo velmi čilo. Každě denně přicházeli noví poslové a poradám nebylo konce. Zdálo se, že mají divoši něco velmi důležitého za lubem, a že s tím nemálo pospíchají; neboť nečekajíce ani na obchodníka Renarda, jenž chtěl kůže od nich odkoupiti, naložili vsákerou zásobu koží, které z ulovené zvěře stáhli, na člunky, a poslali je do Renselaersvyku. Z příprav, které se nyní konaly, dalo se souditi, že se hotoví na válku velmi prudkou; mladí bojovníci cvičili se každodenně ve zbraních a Orel měl s nejčelnějšími náčelníky sousedních kmenů velmi často dlouhé porady. Misionář čekal nadarmo návratu obchodníka a když se Mohavkové, jenž byli do Renselaersvyku s kožemi posláni, za velmi krátký čas s vyměněným zbožím domů vrátili, vzdal se P. Jogues vsákeré naděje, že Renarda brzy uvidí. Že však Orel potají oběma bělochům, Renardovi a Hollandanu, vzkázal, aby celé léto do Gandavagy nechodili, protože tam nejsou jistými — toho kněz ovšem ani netušil.

Renard hotovil se právě na cestu do Gandavagy, když Mohavkové s kožemi do Renselaersvyku přišli a dílem od něho, dílem též od jiných zbraní a nábojů žádali. Tentokrátě však neobdrželi, čeho žádali. Velitel Curler zakázal totiž velmi přísně všem obchodníkům, aby Mohavkům zbraně ani náboje neprodávali; a když nyní Renard a ostatní obchodníci, nechtějíce zákazu přestoupiti, divochům zbraní odpřeli, žádali zhurta pobouření Mohavkové, aby jim byli dány příkryvky, nože, oděv a jiné zboží místo zbraní. Odcházejíce oznámili obchodníkům, že jim budoucně netřeba do dědin přicházeti, nechtějí-li jim přinášeti zbraní a čeho si

přeji; ostatních věcí že Mohavkové nepotřebují, a proto že si mohou všechno nechati a doma zůstat.

Renard ihned oznámil veliteli, co se stalo, a Curler uslyšev nenadálou zprávu učinil téhož dne všemožná opatření proti Mohavkům a postavil četné hlídky kolem osady, neboť svým indiánským spojencům ani za mák nedůvěřoval, dobře věda, že se jejich myšlení každého dne mění. V krátkém čase zásobil malou tvrz hojnou potravou, dal tam dopravit všecok drahocennější majetek osadníků, a dal vykopati hlubší příkopy — zkrátka připravoval se všemožně na válku s Mohavky, která snad již nebyla daleko. Těchto opatření bylo tím více třeba, proto že vláda hollandská v Evropě velmi málo podporovala své americké osady, jež byly téměř samy na sebe odkázány.

Postavení velitelovo nebylo právě nejpříjemnější; neboť teprve před několika dny poslal mu guvernér Kieft psaní z Haagu, v němž mu oznamoval, že vláda hollandská požádána byvši od francouzského dvora, vyzývá své zastupce v Novém Nizozemsku, aby zajaté Francouze vysvobodili, byť i to bylo spojeno s největším namáháním. Dobrosrdečný velitel byl by velmi rád rozkazu své vlády poslechl a ihned ve prospěch zajatých Francouzů rozhodné kroky učinil, avšak pro tu dobu nebylo mu lze, neboť se mu nedostávalo potřebné moci vojenské.

A nyní bylo vydatné pomoci zvláště potřebl, neboť život P. Joguesa a ostatních zajatých byl ve větším nebezpečí než kdy jindy — neboť vykopají-li Mohavkové tomahavk a vytáhnou proti Huronům a Francouzům, jak snadno se může státi, že četní nepřátelé misionářovi svou pomstychtivostí ukojí a nenáviděného bělocha úkladně zavraždí! To všechno velitel Curler dobře znal a zavraždění

Renéa, o němž se od Renarda dověděl, potvrzovalo jeho domněnky. Velké nebezpečí, misionáři hrozící, přimělo velitele, že dal poznovu hledati zálesáka, o němž se povídalo, že bydlí v malé chýži v okolí Renselaersvyku.

Když se velitel před několika měsíci z Gandavagy vrátil, čekal již zálesák na něho v osadě, chtěje se mu omluviti, proč tak dlouho k němu nepřišel a žádných zpráv o misionáři nepřinesl. Že se mu dovedl úplně vyhlati, rozumí se samo sebou, neboť ve lhaní byl tento zdivočelý běloch mistrem. Od té doby byl v osadě pouze dvakrát, a vyhýbal se jaksi nápadně styku s velitelem. Renard vrátiv se do Renselaersvyku, namáhal se marně setkati se s tímto člověkem, s nímž měl, jak misionáři sdělil, veliký účet vypořádati. Několikrát zašel ku zmíněnému domku, ale našel jej vždycky zavřený a zdánlivě neobydlený; též poslové, jež velitel k zálesáku téměř denně posýlal, přinášeli tytéž zprávy, jako Renard, — že v domku ani živé duše neviděli, a přece tvrdil převozník, jenž asi na dostřel od chýže bydlel, že vidí zálesáka skoro každého druhého dne po břehu kráčet.

Velitel Curler se těmito zprávám velice podivil, a tuše u zálesáka nekalé úmysly, dal svým strážníkům tajný rozkaz, aby domku ve dne v noci střežili a jakmile zálesáka uvidí, ihned ho k němu přivedli, buďsi to ve dne nebo v noci. Renard se nabídl o své ujmě veliteli, že bude po podezřelém Hollandanu pátrati, a odešel z Renselaersvyku dva dny po tom, co se Mohavkové z osady domů vrátili. Kam se však obchodník obrátil, nověděl ve městě nikdo, ani velitel ne.

V Gandavaze byl zatím den ode dne čilejší život. Jednoho jitra byl postaven před poradním domkem válečný kůl, po-

malován válečnými barvami a ověšen usušenými skalpy. Brzy po tom zazněl na ulicích tam-tam a ze všech domků vycházeli četní bojovníci všelijak ozdobeni. Též Sagamore se svými rádci se slavnostně okrášlili, ano i ženy a děti shromáždily se na návsi ve svátečním obleku.

Misionář, vida ten neobyčejný sběh lidu, ptal se s úžasem dobrého Vagavally, co to všecko znamená.

„Naši bojovníci přinesou Aireskoiovi oběť a budou tancovati skalpový tanec, neboť se odeberou na válečnou kořist,“ poučovala ho žena.

„A víš také, Vagavallo, kam potáhnou?“ ptal se jí dále Ondesonk.

Žena zakývala záporně hlavou. „Bojovníci nemluví se ženami o těchto věcech. Ondesonk udělá též dobře, nebude-li se více ptáti.“

Na ulici zazněl hromový jásot, a Vagavalla běžela rychle ven, aby upokojila svou zvědavost. Misionář šel za ní se srdcem sklíčeným. Zpráva, že budou bojovníci válečnému bůžku obětovati, zarmoutila ho nemálo, neboť již v duchu viděl, jak jeho huronští přátelé ukrutnou smrtí na kolích umírají. Nemohl-li býti též Couture mezi nimi?

Od severní strany dědiny přicházel velký zástup lidu s několika náčelníky. Uprostřed táhlo několik Mohavků na saních bráně, jak se zdálo, dosti těžké — byly to oběti bůžku Aireskoiovi. Byli bezpochyby již před dědinou hodně ztýráni, tak že nemohli dále jíti a museli býti ku popravnímu místu zavezeni. Když se zástup přiblížil k misionáři, pohlédl tento úzkostně na saně a pak si radostně oddechl: na saních nebyli jeho huronští přátelé, nýbrž dva silní, nedávno chycení černí medvědi.

(Pokračování.)

Účel třetího řádu sv. Františka a jeho význam v době naší.

J. Hlejtánek. (Pokračování.)

Že pak nejjistějším učitelem a rádčem u věcech svatého náboženství jest římský katechismus, čili kratičké a srozumitelné vysvětlení katolického náboženství, proto má i následující kratičký katechismus o třetím řádu sv. Františka vyhověti dvojímu účeli. Z něho ať berou poučení ti, kteří o třetím řádu buď žádné aneb jen nedokonalé mají známosti, a rádi by nejen sebe, ale i jiných o tomto výborném prostředku křesťanské dokonalosti poučili. Avšak i těm, jenž řídí třetí řád, bude následující vysvětlení a poučení, v otázkách a odpovědích sestavené, prospěšným, jelikož při shromážděních se dle něho říditi a dle okolností ještě nějaké vysvětlivky přidati budou moci; neboť obsahuje tento katechismus aspoň to nejn nutnější a to podle nejnovější konstituce sv. Otce Lva XIII. sestavené a opodstatněné. Kéž by jen v katechismu tomto všickni rádi četli a tak v známosti ustanovení třetího řádu sv. Františka rostli a se utužovali.

Je-li za naší doby výklad katechetický celého sv. náboženství nejvýš prospěšný, ano téměř nutný, proto že v obecném životě se s hroznou, až nepohopitelnou nevědomostí u věcech víry i u těch, u nichž bychom se toho nejméně nadáli, tak zhusta setkáváme, nebude ani toto katechetické poučení o třetím řádu sv. Františka bez velkého užitku; neboť i zde panuje dosti odporých, ano mylných náhledů, tak že jasnějšího rozhledu, zvláště pak následkem nového svrchu jmenovaného papežského ustanovení, třeba. Kéž by jen kratičký ten katechismus přispěl nejen k lepšímu poznání, ale i k valnějšímu rozšíření třetího řádu, jak toho pro svou výbornost a snadnost zaslужuje, a náš sv. Otec Lev XIII. a pře-

mazí nejdůstojnější arcipastýřové si toho co nejvšeleji přejí, vyslovujice toto svými výtečnými pastýřskými listy, a i jinakým častým živým i mrtvým slovem!

Kratičké vysvětlení
kajícího třetího řádu svatého Františka z Assisi,
čili:

Katechismus v otázkách a odpovědích
na základě konstituce dne 30. května 1883 svatým
Otcem Lvem XIII. vydané.

Ú v o d.

1. o t á z k a: Co jest kající třetí řád?

Odpověď: Třetí řád kající jest ustanovení řeholní pro ony křesťany, kteří, ač ve světě žijí, přece upřímně a trvale po dokonalosti života řeholního touží.

2. ot.: Od koho pochází tento třetí řád?

Odp.: Tento třetí řád pochází od sv. Františka z Assisi, který z vnuknutí Božího jej roku 1221 založil, obdržev tomuto svému zařízení svolení papežského.

3. ot.: Kdo pojmenoval zařízení to „třetím řádem“?

Odp.: Sám zakladatel sv. František, a papežové římsí podřeli též názvu tohoto.

4. ot.: Jest vícero takových třetích řádů?

Odp.: Ano. Sv. Norbert, sv. Dominik a sv. Benedikt založili též podobné třetí řády; avšak ze všech těchto dosáhl třetí řád sv. Františka Serafinského největšího rozšíření, a proto pouze o něm tu obsažené platí.

5. ot.: Jestliž jaký rozdíl mezi bratrstvem a třetím řádem?

Odp.: Jestliž značný rozdíl, a sice: Údové bratrstva mohou se jen dáti za-

psati do spolkové knihy, a tím již se zavazují, že budou povinnosti bratrstvem uložené plniti. Členové třetího řádu však mají, jako v řeholích vůbec, noviciát (dobu zkoušky), kde by osvědčili svoji schopnost pro způsob života, řádem předepsaný; mají určité stanovy, sv. profesi, poslušnost svému vrchnímu správci čili řiditeli, zvláštní roucho řádové a přehojných výhod a milostí.

6. ot.: Kdy a kým byla pravidla třetího řádu „kajících“ uveřejněna?

Odp.: První tak zvanou reguli, t. j. pravidlo, kterým by se členové třetího řádu spravovali, sepsal a uveřejnil sv. František z Assisi, když byl dříve stvrzení papeže Honoria obdržel. Papež Řehoř XIII. nejen že předchůdce svého potvrzení obnovil, ale i novými milostmi obdaril. Zvláštní slavné prohlášení třetího řádu učinil papež Mikuláš IV. r. 1289. Nejposléze pak r. 1883 věnoval sv. Otec Lev XIII. řádu tomuto největší péči, vydav slavným okružním listem témuž nejen největší chválu, ale i znovu přepracované ustanovení, v němž jak způsob života, tak i úplný seznam odpustkův a výsad jasně a určitě jest vytknut.

7. ot.: Proč jmenuje se tento řád třetím?

Odp.: Poněvadž byl sv. František před ním ještě dva jiné řády založil.

8. ot.: Jak jmenují se tyto dva jiné řády sv. Františka?

Odp.: První, a to pro osoby mužské, slove „řád menších bratří“ (minoritů), a druhý, pro osoby ženské, zve se řád „chudých sester“ čili „Klarisek.“

9. ot.: Kdy založen prvý a kdy druhý řád?

Odp.: Prvý založen r. 1209, druhý pak r. 1212 a měl mimo uvedený název ještě jméno: „Františkánek, chudých paní, aneb menších sester.“

10. ot.: Čítá první řád sv. Františka vícero odvětví?

Odp.: Ano; první řád má tři odvětví, a sice: 1. Minoritů, 2. Františkánů a 3. Kapucínů. Tito poslední mají počátek od františkána Petra Matěje Bassi (dle svého rodiště tak zvaný), jenž spatřiv jedenkráté pravé vyobrazení sv. Františka z Assisi, takovou úctou k svému sv. zakladateli zahořel, že se na tom ustanovil, prvotní přísnou reguli téhož zachovávat; stvrzen byl řád tento r. 1528.

(Pokračování.)

Znovuzřízení apoštolátu modlitby.

(Pokračování.)

Dopravného přijetí třeba rozeznávat dobře zápis do seznamu spolkového. Toho se k platnosti přijetí představeným nežádá. Místní ředitel může ve všech okolnostech, ať jinou práci zaměstnán nebo ne, zápis do seznamu apoštolátu a vyhotovení listu přijímacího od každé jiné osoby dáti vykonati. Dostaví-li se na př. k duchovnímu správci, jenž jest představeným apoštolátu, v sakristii několik osob s prosbou o přijetí do apoštolátu modlitby, tedy dostačí k právnímu přijetí,

když představený slovem neb znamením svůj souhlas projeví, ano i když jen uvnitř vůli přijetí vzbudí. Na to může novopřijaté odkázati buď ke kostelníku v sakristii neb k někomu v obydlí duchovního správce, jehož k zápisu určil, aby do seznamu členů od něho vepsáni byli, a listiny přijímací obdrželi. Rozumí se, že v této příčině pisatel nesmí své jméno v listině přijímací podepsati (i kdyby byl knězem), nýbrž má jméno přijímacího představeného apoštolátu v listině přijímací napsati.

Každý místní ředitel smí i cizí, t. j. k připojené farni, škole, bratrstvu, společenstvu neb ústavu atd. nenáležející věřící (ať jsou kněží, řeholníci neb nekněží) do apoštolátu modlitby (resp. i do arcibratrstva božského Srdce Ježíšova) přijímati.

Těž v. náboženských družstvech, bratrstvích atd., má se založiti spolkový seznam a mají se do něho zapisovati jména údů, kteří do apoštolátu modlitby byli přijati. —

Mnohé řady a spolky jakož i samostatné kláštery udělily úđům apoštolátu modl. zvláštní účasť ve mších sv., modlitbách a dobrých skutečích. Generální ředitel vede sám zvláštní seznam těchto řádů. Tyto náboženské spolky jsou výjimkou v hořejším pravidle, poněvadž jejich údové nemusejí se do seznamu zapisovati, jsouce již tím údy apoštolátu modlitby, že náleží k onomu řádu neb společenstvu. Přece však nemají představení i těchto družstev náboženských opomíjeti, aby dali nově přistupujícím úđům řeholy listy přijímací, aby jim byli stálou upomínkou, že jsou též údy apoštolátu modlitby a aby tento apoštolát proto horlivě a nepřetržitě pěstovali.

Představení apoštolátu modlitby rozdejtež nově přijatým listiny přijímací. Nevyžaduje se to sice podstatně, nemá se však přece z důvodů očividných tak snadno opomíjeti.

Za přijetí, zápis a za list přijímací nesmí se ničeho žádati, a sice pod trestem neplatnosti přijetí. Není však představeným zapovězeno, nahodilě snad dobrovolné dary pro kasu spolkovou k účelům spolkovým, na př. ke spolkovým službám Božím neb k zapravení výloh spolkových přijímati.

Žádný místní ředitel (ani diece-sanní neb vrchní ředitel) nesmí vlastní listiny přijímací pro spolek apoštolátu modlitby dáti tisknouti, aniž by byl

dříve schválení jejich od generálního ředitele dosáhl.

Director ordinarius (řádný představený) spolku apoštolátu jest vždy duchovním představeným přistouplé společnosti. V obcích farních, ve kterých apoštolát modlitby zaveden jest neb bude, jest vždy dotyčný farář (resp. Curat. lokální kaplan, ~~Ex~~positus atd.) řádným ředitelem apoštolátu; v klášterích, výchovacích ústavech, nemocnicích atd. jest duchovní představeným, ve připsaných školách učitel náboženství.

Každý řádný ředitel má moc, jiného v témž místě bydlícího kněze místo sebe za představeného místního určiti. Na tohoto vyslaného představeného přejdou pak všechna práva ředitele místního. On vede seznam apoštolátu, u něho se třeba k přijmutí přihlásiti, a jeho jménem podepisují se listiny přijímací. Umře-li však tento plnomocněný představený nebo odstoupí-li od představenství, vrací se pravomoc k řediteli řádnému, jenž úřad ten buď sám převzítí neb opět některému knězi postoupiti může.

Osobní plnomocenství, právně do apoštolátu přijímati a nebýti zároveň představeným apoštolátu, nemůže se kněžím ani uděliti.

P o z n á m k a. Představení všech spolků apoštolátu, kteří od r. 1865 až do 10. června 1883 od vrchního ředitele v Innosti apoštolátu modlitby připojeni nebo jako připojení ohlášení byli, jakož i jejich nástupcové, mají plnomocenství, přijímati údy i pro arcibratrství božsk. Srdce Ježíšova v Římě. Totéž plnomocenství obstará vrchní ředitelství apoštolátu modlitby v Inosti všem vzdálenějším představeným budoucích připojených družstev jakož jejich nástupcům, jen když se mu buď přímo neb ředitelem diecesanním jméno nově přistouplého družstva jakož i jeho předsedy oznámí. Musejí však tito místní

ředitelé zvláštní seznam pro údy apoštolátu modl. a jiný pro arcibratrství věsti.

Jestli však se žádá od místních ředitelů s plnomocenstvím do arcibratrstva božsk. Srdce Ježíšova přijímati, aby si vedli dva seznamy, tedy tím není řečeno, že mají též dvě různé knihy přijímací věsti. Jediná, přiměřeně velká kniha dostačí pro apoštolát i pro arcibratrstvo božsk. Srdce Ježíšova (a jsou-li při kostele neb kapli ještě jiná bratrstva, i pro tyto); jen že má tato jediná kniha ve přiměřený počet oddělení se zvláštním nápisem (seznam údů apoštolátu modl., údů arcibratrstva božsk. Srdce Ježíšova atd.) rozdělena býti.

K tomu má představený (není-li spolu ředitelem kanonicky zřízené a k arcibratrstvu náležející společnosti Srdce Ježíšova ob čas (na př. jednou za rok) jména všech do arcibratrstva přijatých některému kanonicky zřízenému a římsk. arcibratrstvu připojenému bratrstvu božsk. Srdce Ježíšova zaslati, aby se mohli do seznamu tohoto bratrstva zapsati.

Radíme místním ředitelům apoštolátu, aby na diplom své splnomocnění ku přijímání do arcibratrstva božsk. Srdce Ježíšova následujícími slovy poznali: Director hujus localis associationis Apostolatus Orationis ejusque successores in munere directoris localis gaudent facultate adscribendi omnes Christiani fideles id petentes Archiconfraternitati Ssi. Cordis Jesu.

Tím, že ředitelství arcibratrstva božsk. Srdce Ježíšova v Římě skoro všem představeným posud založených spolkův apoštolátu jakož i jejich nástupcům plnou moc udělilo, věřící i do arcibratrstva nejsv. Srdce v Římě přijímati a poněvadž tato plnomocenství na požádání i představeným spolkův apoštolátu ještě vznikajících udělena, a

obzvláště proto, že ve mnohých místech s apoštolátem modlitby měsíční pobožností k božsk. Srdci Ježíšovu zavedena byla, jsou někteří ředitelé apoštolátu v tom klamném domnění, že touto plnou mocí, a měsíční pobožností v tomto spolku již kanonicky zřízené bratrstvo božsk. Srdce Ježíšova jest. Tomu však tak není. V následujícím „způsobu při kanonickém zřízení bratrstva božsk. Srdce Ježíšova“ důkladně udáme, co jest činiti, aby se tato buď ve chrámu nebo v kaple právně zavedla.

5. Představení místní mají též právo, takovým úřadům apoštolátu modlitby, kteří se zvláště zbožností, horlivostí a přítulností k božsk. Srdci Ježíšovu vyznačují, udělovati diplomy horlitelů.

Uznávají-li představení místní za vhodné, mohou jména těchto pokročilých i ředitelů diecezánnímu ohlásiti a k vůli větší slavnosti od této vyšší instance diplom dáti podepsati. Podstatné a nutné to však není.

Podporovatelé jsou pomocníky představeného ke stálému udržení bdělé horlivosti mezi údy, k rozšíření apoštolátu modlitby, jakož i jiných dobrých skutků. Jména jmenovaných podporovatelův a podporovatelek netřeba ani vrchnímu, ani diecezánnímu řediteli posýlati. Nejlépe bude, uschová-li si místní ředitel v seznamu apoštolátu jeden neb více listů s nápisem: „Horlitelé apoštolátu modlitby a pobožnosti k božsk. Srdci Ježíšovu,“ aby na nich jména horlitelů zaznamenával.

6. Ku vedení, udržení v bdělosti a stálému rozšiřování apoštolátu modl. a pobožnosti k božsk. Srdci Ježíšovu založeny jsou v různých zemích a dílech světa zvláštní časopisy, jako jest „Škola Božského Srdce Páně.“ Jest jich ne méně než 16. Jsou dle zemí a řečí rozděleny následovně: 2 německé

(1 v Americe), 1 francouzský, 3 angl.
(1 v Americe, 1 v Australii; přístě se
vydá ještě čtvrtý anglický ve Východ.
Indii v Bombay); 1 italský, 3 španělské

(2 v Americe), 1 portugalský, 1 polský,
1 uherský, 1 flamský, 1 hollandský a
naše „Škola“ v českém jazyku.

(Pokračování)

Dvě výpravy v Egyptě.

Dle zpráv P. Julliena S. J. (Pokr.)

oda nilská jest velmi kalná tak
sice, že dostačí 3— 4 milimetry
téže, by dno nádoby bahnem
potáhly. — Po nějaké době přinesen
nám byl hrnec zadělávaných datlí,
které po odstranění jadérek úplně
spečeny byly. Jen stěží dali se naši ho-
stitelé pohnouti na několik okamžiků nás
opustiti, bychom brevír se mohli po-
modliti; kolem půl třetí hodiny přinesen
před nás na prkně velký mēděnec a hostitelé
naši myli nám ruce, čímž vlastně oběd
počiná. Předloženy nám ještě teplé chleby,
které zajisté teprv po našem příchodu
pečeny byly; jsou velikostí dvou ruk
a jako malík as vysoky; není pochyby,
že kvasnic při nich bylo užito, avšak
doba kvasení byla příliš krátká, než aby
kvasnice patřičně účinkovati mohly.
V prostřed prkna stála veliká mísa rýže,
ve kteréž malé skývy v tuku opečeného
chleba přimíseny byly, vedle leželo čtvero
lžic; talířů, vidliček a nožů nezná Arab
ni Egyptan a nespatřili jsme jich během
celé cesty, ani když maso bylo před-
loženo; nástroje tyto zastupují ruce,
které také před jídlem vždy se myjí.
Nápoj není opojný, voda totiž ze stok
nilských, kterou naléval Arab za námi
se džbánem a sklínkou stojící, bedliv
jsa každého pokynu našeho; týž poslu-
hoval nás i jindy.

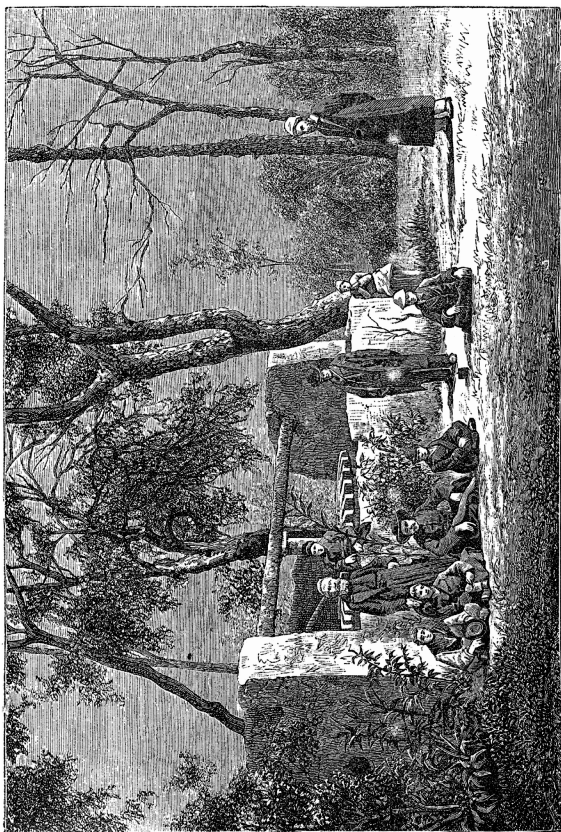
V ustanovenou dobu dostavili se
hongi velbloudů se zvířaty a karavana
opustila vesnici po srdečném rozloučení
s Abunem Josefem.

Cesta vedla nás na západ; po jízdě,
asi hodinu trvajíc, dojeli jsme písečného
moře, pouště. Při západu slunce zastavili
hongi, aby pojedli a popili; bylot to totiž
v měsíci Ramadan, v době tedy, kdy
mahomedáné mají přísný půst. Asi po
půl hodině pokračovalo se v jízdě.
Poutníci a koptičtí mnichové pěli po-
sváté své písně. Arabové odříkávali své
verše koranu při svitu měsíce, osvěcují-
cího písek pouště. Asi kolem 10. hodiny
spatřili jsme v jasné červené záři dva
meteory, které od západu k severo-
západu se pohybovaly a v kůželi jisker,
jako kartáčová střela, se rozlétly.

Brzo po půl noci zašel měsíc; tá-
bořili jsme až do rána, vsedli potom
zase na velbloudy a asi kolem 7. hodiny
spatřili jsme zeleň a solnou bělavou koru
jezera nátronového (Vadi Natrum — nátron
sloučenina sodíku. „Na,“ jest jedna z nej-
prudších žiravin). Na jihu zvedá se malá
výšina, bývalé sídlo klášterů, východně
prostírá se šedé zdivo kláštera Maka-
riusského (Deir Abu Makar), jihozápadně
pak táhnou se rozsáhlé bílé zdi kláštera
sv. Isaiáše (Deir Amba-Bichai) a klášter
sýrský (Deir Suriani) a rovně před námi
řecký klášter (Deir-el-Baramus).

Na břehu solného jezera rozbit jest
bílý stan pro vojiny, aby hájili sůl před
loupeživými Beduiny. Dále vedla cesta
asi 15 metrů hlubokým údolím nátro-
novým, pak rákosím, jež dvě jezera od
sebe dělí a na konec v délce asi 5 kilom.
přes roští a kleč palmovou.

Konečně asi o 10. hodině po jždě El-Baramus, nejsevero-západnějšímu to více než 13 hodin dojeli jsme ku klášteru z těchto čtyř.

Studně nejsvětější Panny v balsámové zahrádě v Matarjeh u Kahýry.

Vysoká, bíle natřená zeď objímá | ku světovým stranám obráceny, jsou
mocný čtverhran, jehož strany asi 40 | dosti zachovalé a není v nich jiných
metrů měří. Zdi jsou skorem pravidelně | otvorů, než několik střílen nahore umi-

stěných. Na severní zdi poblíže severo-západní hrany zvedá se v šířce asi 20 m. čtvercové stavení, které asi o 10 m. zeď, klášter objímající, přerýšuje. Poblíže této masivně věže spatřuje se ve zdi na východ malý zvoněk a pod ním při zemi asi 1·10 m. vysoký a 0·90 m. široký otvor, který silnými, železem okovanými dveřmi jest opatřen; toť jediný možný vchod do kláštera. Když jsme zazvonili a Abuna Girgis i Abuna Suleiman několik slov skrz otvor ve dveřích s vrátníkem promluvili, otevřely se dvěře a z nich vyšlo 7 neb 8 mnichů, oděných v jednoduchý, po kolena sahající šat ze hnědé vlny, od kolen dolů nohy byly nepokryty; hlava jich byla pokryta týmž přikryvkami jako Arabův. Objali nás, odejmuli nám zavazadla a vedli nás do vnitř; honci se svými zvířaty musili ostatí venku. Hned za vrátnicí točila se cesta silně v levo, pak zase v pravo a opětně v předešlém směru, patrně proto, aby obrana v nutném pádě byla snadnější.

Mnichové provázeli nás v hlavní dvůr klášterní. Tam pozdravil nás Abdel-Massir, Gomos, či sídelní představený kláštera, muž ve věku asi 50 let, rovněž tak chudě jako bratři jeho oděti, muž vážný a rozšafný, povahy usedlé a moudře pronikavého oka. Když jsme mu podali list patriarchův, položil týž na hlavu a ke rtům, přečetl jej pozorně, nebyl však docela spokojen s jeho obsahem, nevěděl kdo vlastně jezovité jsou, slyše o nich jen, že jsou všady vyháněni. Brzo potom uvedli nás v salonek prvního poschodí, který jako divan koberci a prostěradly potažen byl, a přijetí naše jako u Abuna Josefa, velmi ceremonieľně se dělo. — Cukrovaná voda má příchut hořkou, též voda pramene klášterního jest velmi slaná; sůl jest cítit ve všem, v kávě, v odvaru sladkého dřeva a jinde, žízeň nijak neuhasi; mně

zdálo se neuvěřitelným býti, aby lidé v tak horké krajině po celý svůj život takou vodu pítí mohli. Avšak zdě se, že většina mnichů postonává. V klášteře jest 20 mnichů, z nichž jen 4 jsou kněží; pozorují nás velmi pozorně, jelikož příchod náš jest velkou událostí, neboť stává se, že celý rok nikdo cizí k nim nepříjde. Vše jim bylo zvláštní, i poznámky, jež jeden z nás v denník svůj psal; bylo jim nepochopitelné, jak může někdo od levé i pravé straně psáti. Ochotně zodpovídali jsme jich otázky a hleděli jsme jich zvědavosti zádosť učiniti, čímž nedůvěra brzo zmizela. Po chudobném obědě, který z rýže a datlí sestával a při němž skoro všichni se účastnili, vyzvali nás, bychom si prohlédli klášter.

Zeď celé stavení obhánějící jest velmi silná, nahoře probíhá kolem malá chodba, která střílnami jest opatřena. Stavba uvnitř jest nepravidelná a mnoho jest polozbořeno. Jediná zeleň, již možno spatřiti, jsou dvě zahrádky, v nichž palmy a granátová jablka jsou. Uprostřed zahrad vypíná se kostel, jež mnichové za vedení Goma vystavěli. Klenutí provedeno v lomeném, velmi hmotném oblouku.

Hned před oltářem, blízko konečné zdi kostelní, jest „Berket-et-Rhotas,“ pramen tříkřalový. Jest to asi 3 metry v obvodu mající, do země prohloubená pánev, do níž se věříci o svátku epifanie (zjevení) vrhají; odtud svátek tento „Rhotas,“ ponoření zovou. Tato prohlubeň jest nutnou částí každého schismatiko-koptického chrámu. Klášter má ještě dva jiné kostely, oba v byzantském slohu stavěné, se sklenutou kopulí. Základní tvar těchto kostelů jest týž ve všech klášteřích, jsou pravouhelné a mají tři lodě; poslední oddělení bývá malovanou neb vykládanou zdí uzavřeno, za touto stěnou jsou oltáře v každé lodi po

jednom, které možno viděti pouze dveřmi této oddělovací stěny. Druhé oddělení, které rovněž na přích dřevěnou stěnou jest odděleno, jest kůrem; v něm obléká se kněz, čte zde evangelium, vykřikuje zde a i mniši tuto se nalezají. Ku některé části kostela přiléhají malá kamna, v nichž se chléb ku mši svaté peče. Svatyně a kůr ozdobeny jsou několika starobyzantskými dřevoobrazy, avšak prosty jsou soch a prací řezbářských. Vyloučení veškeré řezbářské a polovypouklé ozdoby při bohoslužbě orientální ba i mohamedánské zdá se pocházeti z neporozumění či špatného výkladu slov starozákonních: „Neučiniš sobě žádného vyřezávaného obrazu.“ Ostatek kostela ustanoven pro věřící; v klášteřích, jež jsme navštívili, užili téhož za spížírnou. Ve střední lodi na levo ode dveří choru stojí značně vysoká, čtyrhhranná, dřevěná kazatelna, odkudž kněz lidu evangelium předčítá. Na téže straně stojí vysoké z dřeva vyřezávané skříně, kde jako na lůžku rakve dvou neb tří klášterních svatých, pestrou látkou obalených, odpočívají. Spatřili jsme rakev opata Mojžíše, Ethiope, který byv dříve loupežníkem, později mnichem se stal, a v tom klášteře svatý život vedl. Pomodlili jsme se několik okamžiků při jeho skvostných ostatech.

V levé postranní lodi odpočívají kosti dvou synů řeckého prokonsula, Maxima a Timothea, kteří okolo roku 400. žili. Na jejich památku jakož i otce jejich, který několik klášterů v okolí založil, zove se tento „El-Baramus,“ znetvořenina to z „El-Romaus“, což řecky značí. Ve výklenku zdi bylo pestré sem tam promícháno asi 100 liturgických knih, mezi nimi též některé protestantské bible z Londýnských a New-Yorských knihtiskáren. Kostel zdá se býti svatě Panně zasvěcen, která v klášteře obzvláště se ctí. Zdá se, že sv. Arsenius, jehož

svátek na 19. července připadá, zde život trávil po dlouhou dobu, avšak nemožli jsme se nic bližšího dověděti, poněvadž mniši tito v dějinách svého kláštera mnoho se neprobírali.

Když jsme ohledali kostel, vstoupili jsme v sousedící s ním jídelnu mnichů. Soudím, že sál tento jest nejstarší částí kláštera, který na svých kamenných lavicích, které kol do kola zdi obíhají, mnoho svatých mnichů nejdávnějších dob hostil; jeho stoly s vyvýšenou obrubou mají vzezření obrovských mís. Mnichové měli před svátkem na Nebevzetí Panny Marie čtrnáctidenní půst; jich veškerá potrava skládá se z malých kulatých chlebů, které 10 cm. v průměru měří a 4 cm. vysoký jsou; chleby ty jsou velmi tvrdé, ba i plesnivé. Z jídelny ubírali jsme se přes značně vysoký most ve čtyrhhrannou oní stavbu, která obvodní zeď převyšuje a věží se zove. Stavení toto samo v sobě jest klášteřem; jest tu studna, pec, zásobárny, celly, kaple sv. Michaelu zasvěcená a m. j. V pádu přepadnutí mohou mnichové do této budovy se přesídliti a po delší dobu se brániti až by přišla pomoc. Knihovna jest v této věži; jest v ní jen něco málo koptických a arabských knih, po většině rukopisů, které z větší části pokaženy jsou. Roku 1842 zakoupil jistý angličan, jménem Mr. Tattam, od mnichů asi 1000 svazků, které nyní v britském museu jsou. Co ještě cennějšího ostalo, bylo ku rozkazu patriarchové do Kaira převezeno.

Navštívili jsme též jednoho starého, slepého mnicha v jeho celle; jest nemocen a ode všech velmi ctěn, jeho spolubratři zovou ho čestným jménem „gomos.“ Jeho cella jest v přízemí a podlaha jest jako jinde jen zem; strop byl v bídném stavu, jako na venku. Světlo vnikalo malým okénkem, v zadu vedly dveře do zcela malé kopky; roz-

mlouvali jsme s ním o Kristu Pánu a nebi, a darovali jsme mu několik medailí svaté Panny a něco svčcené vody; celly ostatních mnichů, které jsou po celém klášteře roztroušeny, skýtají podobný pohled.

Při slunce západu zvoněno k večeri. Mnichové shromáždili se ve dvoře, postavili se rovně do řady s představeným v čele. Starci podpírali se na hole podoby písmeny T, na „hál modlitby.“ Modlitba byla nekonečným klaněním a častým opětováním „Kyrie eleison.“ Na konec předstoupili mniši před představeného, objali jeho sepjaté ruce a políbili je; pak pokračující v modlitbě, líbali sobě na vzájem ruce; toť velmi milý a dojemný pohled.

Brzo naskytla se příležitost o katolické církvi promluvit, když jsme totiž navštívili po večeri představeného a několik vynikajících mnichů. V otázce dvou přirozeností v osobě Krista Pána brzo jsme se dohodli. „Soudíme jak Vy,“ pravil Gomos. „Pak,“ pravil jsem já, „jest jen jednoho litovati, že Vy, ačkoliv tak zbožní a světu odumřelí mniši, od vinného keře, který jediné užitku vydává a k věčnému životu vede, oddělenou větvi jste.“ „Nejsme jako protestanté, nepřátelé papeže,“ pravil Gomos, „my neuznáváme ho však za pravou viditelnou hlavu církve.“ —

„Viditelná však církev,“ pravím já, „musí přece mít viditelnou hlavu, musí být jediné stádo a jediný, ode všech oveček uznaný pastýř, unum ovile et unus pastor. Sv. Petru svěřil Spasitel své stádo a papež jest nástupcem sv. Petra.“

„Připouštíme,“ pravil mi Gomos, „že církev musí mít viditelnou, nejvyšší hlavu, a že sv. Petr jí byl, avšak

není nám dosti jasno, že papež jest jeho nástupcem; neb byly časy, v nichž těžko bylo poznati, kdo jest pravým nástupcem sv. Petra; v těch dobách viditelnost nejvyšší hlavy přestoupila na Krista Pána (ve svatou hostii) a on jest od té doby nejvyšší viditelnou hlavou církve.“

Odpověděli jsme mu na to, že tomu tak, jako při volbách klášterních; je-li někdy taková volba, nad po nějakou dobu pochybná, čemž v době tolika století diviti se nemůžeme, nemůže přece nikdy o pravosti následujících opatů žádná pochybnost býti, aniž bude kdo nad pravostí pozdějších gomů se pozastavovati.

„Pokud se týče následníků sv. Marka,“ dodal jsem dále, „za kteréž uznáváte své patriarchy, není jich posloupnost tak jasná, jako ona sv. Otce, Lva XIII. Konečně viditelnost Pána našeho Ježíše Krista ve svaté hostii není nijak dostatečnou, aby viditelnou hlavou církve byla, neboť Kristus ve svaté hostii přítomný neřídí církev způsobem viditelným.“

„Zanechme, prosím,“ odvětil mi Gomos, „rozpravu o tomto předmětu, který příliš daleko nás vede.“

Vyslovili jsme mu opět své politování, které tím bolestnějším jest, poněvadž zbožnost a poslušnost mnichů ku představeným skutečně nás nadšením naplnila.

„Budeme se modliti,“ pravil jsem, „by Duch svatý vás osvitil a vás ku velké rodině katolické připojil.“

Tím skončena naše rozmluva. — Několik mnichů doprovodilo nás do divanu, kde jsme odpocínuli.

(Pokračování.)

Z p r á v y.

Z Marianhillu, nové to osady trapistů v jižní Africe, píše se: Byty jsou již tak dalece upraveny, že všechno mužstvo — a je nás 70 — pohodlně v nich přebývatí může. Stavba celá pokryta je bílým plechem a z venčí natřena thérem. Stěny nesahají až po plechovou střechu, ale podél střechy zůstal otvor asi 18 palců, kterým světlo vpadá a horko uchází. Proto nám tam není nikdy horko. Mnohé pole je již připraveno k setbě a po celou zimu bude se ještě orati a vláčetí, a tak doufáme, že asi 100 rak. jiter bude vzděláno. I zahrady naše se zvětšují a rozvíjejí. Všecka krajina vypadá teď smutně. Viděti buďto trávu zčervenalou buďto černou a spálenou. Neboť nespáli-li se tráva stará, nemůže vyrůst tráva nová. Proto zde každý hospodář hledí se v zimě zbavití staré trávy na svých polích tím, že celý kus zapálí, ale ne celý pozemek najednou, sice by mu nezbylo pastviny. A tak se stává, že na sklonku zimy poslední suchá tráva se spaluje, že na jiných místech nová, svěží a zelená tráva vyrůstá. Počasí máme překrásné; skoro vždy je nebe čisté jak oko, ani mráčku na něm. Vzduch je výtečný, jak pro zdravé tak i pro choré. Posud nikdo z nás ještě ne onemocněl. Jen za jasných nocí ochladí se, a teploměr klesá ráno, když o druhé hodině jdeme do kostela, na 8—10° R. Tu ovšem v bosé nohy zebe, ale za to jsou dni zase teplé a příjemné. Zdejší zima je jako jaro. Staví se, sází, oře a pracuje se zde v zimě tak, jako v Evropě za jara a léta. Jakkoli teprv 14 dní od příchodu našeho uplynulo, přece již nově přibylí bratři pociťují zdárné účinky zdejšího překrásného podnebí. Mnohý bledý obličej a od nemoci mořské přepadlý nyní již zčervenal a se rozveselil. Nejnápadnější

jest však změna ta při bratru Křišpiniánovi. Když opouštěl Bosnu, měl zimnici a vodnatelnost a nohy sotva vlekl zasebou, a teď jen kýpí zdravím. Tiskárna naše nebyla nečinná. Tak mezi jiným opustil již tiskařský lis katolický katechismus v řeči kafferské, určený pro Basutos-kaffry. Teď máme v práci modlitební knihu anglickou. Na sv. Annu byl u nás veliký svátek. Neboť v den ten byli oblečeni v roucho řeholní mnozí z čekatelů, které jsem přivedl letos z Evropy a jiní bratři skládali buď jednoduché buď i slavné sliby. Sousední jeden kaffr odhodlal se navštěvovat kostel náš a přizval si ještě asi 3 jiné kaffry, kteří pravidelně s ním docházejí na nedělní pobožnosti. Pak vysedávají celý den v našem kostele a hrají si s růžencem ještě nesvěceným, který jim byl dán v dar. Jindy naslouchají zpěvu kostelnímu, ba i jinak dobře si vedou. Odpoledne pak bývají vyučováni ve svatém náboženství.

Čti hodný farář arský o apoštolátu modlitby. Nic nezarmucuje Srdce Ježíšovo více, než vidí-li, ana mnohá ba všecka jeho utrpení u velikého počtu lidí jsou ztracena. Modleme se proto hodně často za obrácení hříšníků. Tato modlitba jest nejkrásnější a nejužitečnější, nebo spravedliví jsou na cestě k nebesům, duše v očistci jsou jisty, že tam jednou přijdou. Avšak ubozí hříšníci! Mnozí jsou v největším nebezpečství. Jeden „Očenaš“ a jedno „Zdravas“ by snad dostačilo, misku váh nakloniti. Kolik duší můžeme svou modlitbou obrátiti! Každý, kdo jedinou duši peklu vyrvé, zachrání tuto duši i svou vlastní. Všecky modlitby jsou dobré, ale žádná lepší nad modlitbu za ubohé hříšníky. Sv. Koleta prosila jednou za obrácení tisíce hříšníků. Když však o

své prosbě důkladněji rozmyšlela, zděsila se nad tak velkým počtem a vyznala se z velké opovázlivosti. Tu se jí zjevila Matka Boží a ukázala jí onen velký počet duší, které svými devítidenními pobožnostmi byla obrátila. Vždyť se můžeme zcela dobře po 8 neb 14 dni v obět za obrácení hříšníků vydati. Snášeje pro ně zimu, horko; odřekněme se pohledu na nějakou krásnou věc, návštěvy některé milé osoby; číňme si

ujmu v jídle a pití, vykonáme devítidenní pobožnost; slyšíme za ně denně mši sv., obětujeme za ně sv. přijímání. Rozmnožíme tím nejen slávu Boží, nýbrž vymůžeme si sami velké milosti. Jak velká jest cena jedné duše! Abychom si o její hodnotě pravý pojem učinili, jest nám velmi často mysliti na nebe, horu Kalvárii a peklo. Poznáváme její hodnotu též z namáhání, kterého ďábel se podjímá, aby ji zničil.

Milodary božského Srdce Páně.

Přijdeš-li, příteli, na pouť ku př. na sv. Horu, aneb do Maria Cele, aneb jinam na proslulé poutní místo, nalezneš na stěnách svatyně a po chodbách či obvodech mnohá přepodivná vyobrazení: tu jak nemocná osoba leží v posteli, tam jak vozka pod kolo povozu se dostal a na těle hrozně se porouchal, aneb jak v děsné povodni několik osob v největším nebezpečí utonutí se nachází atd. atd. To jsou samá vysvědčení, že v té a oné tísni milostivý Bůh na přímlovu Matky Boží svou pomocí přispěl; jsou to důkazy dobroty Boží a vděku lidského a pohnutky k důvěře v Boha pro

všechny, jež v podobné nesnazi se nacházejí. Právě tak mně připadají tyto listy, kde zaznamenáváme „milodary,“ dobročiny, Pána Krista, k jeho ctitelům a ko ctitelům Panny Marie a ostatních nebešťanů. Nic jiného ani nemají za účel, proto nepotřebuješ o nich nic jiného souditi. Stavíme je tak, jak nás docházejí, bez zvláštního uspořádání.

Z Kynic děkuje A. B., která hned od svého mládí zakusila pomoc P. M., za opětné uzdravení z rozličných neduhů užíváním vody z Lúrdského pramene.

Ze Syrovic děkuje četná rodina za uzdravení otce, který nebezpečně onemocněl a po 3 dny již bez vědomí byl, avšak po vykonané devítidenní pobožnosti k Panně Marii Filipsdorfské proti nadání lékaře zdrav vstal.

Ze Salmovky u Pol. Ostravy jistí rodiči sdělují, kterak syn jejich, jemůž násilně byla ruka v rameně vytknuta, se vyhojil, když své útočiště byli vzali k B. Srdci Páně, ke sv. patronům, kdežto dříve lékařská pomoc nic neprosněla.

Z Prahy děkuje Terezie A. B., že na přímlovu sv. Josefa byla vyslyšena a prosí ještě o jednu milost pro svou sestru.

= Byl jsem v jisté nesnázi. Čtávaje v milodarech B. S. P. Vašeho ctěného listu, jak mnozí v podobných případech vyslyšení byli na snažnou a důvěrnou prosbu k B. Srdci Páně a jeho blah. Matce, umínil jsem si též vykonati pobožnost k nejsvětějšímu Srdci a Panně Marii, učiniv zároveň předsevzetí, že to oznámím mezi milodary B. S. P., bude-li mi zpomoženo. Záležitost má za nějaký čas dobře dopadla, ale já tenkrát na svůj slib zapomněl. Později, když mě ta neb ona okolnost naň upomenula, buď nemohl jsem té chvíle věci vykonati, aneb odloživ ji na jiný čas, znovu jsem zapomněl. Tak uplynulo již přes půl druhého roku do nynějška, kdy upomínky začínají se zhusta opakovati a buditi ve mně výčitky nevďčnosti. Několik nehod, které mě za ten čas potkaly, zdají se mi nyní též býti trestem za mou nedbalost. Abych ji napravil, činím svému slibu zadost k větší cti a slávě nejsvětějšího Srdce Páně a jeho blahosl. Matky. — Bývalý chovanec jistého duchovního ústavu. —

Ze Suchdola u Police. Otec děkuje B. Srdci Páně a P. Marie za vyslyšení své modlitby, kterou dvakráte po 9 dní konal, a za uzdravení svého na smrt nemocného dítěte.

Od Šumberka. Vzdávám nejvroucenější díky Božskému Srdci Páně a srdci Panny Marie za šťastné uspořádání jedné velmi důležité rodinné záležitosti. Sloužič toto k důvěrnému povzbuzení jiných.

F. H.

Od Vyzovic. Jistá panna vzdává povinné díky za vyplnění svého přání v ohledu duševním. — Jistý jinoch vzdává slíbené díky za dosažení zdraví; četl často ve „Škole B. S. Páně“ o dosažených dobrodincích, pokusil se i on prositi, a modlitba jeho byla vyslyšena.

Z Holešova. Jistá čtenářka „Š.“ trápená a vysílená silným tlčením srdce a neduhem prsním s bolestí hleděla blížícím se svátkům vánočním vstříc, vidouc, že nebude jí možno po prvé v ty svátky jíti do kostela. I obrátila se tudíž vroucí modlitbou k B. Srdci Páně a nejč. srdci bl. P. Marie. A hle! Bůh vyslyšel prosbu její, tak že v krátko tou měrou se zotavila, že o vánocích pobožnosti v kostele účastniti se mohla; začož se vidí nucena tuto veřejně B. Srdci Páně vroucí dík vzdáti.

Z Oseku děkuje F. B. nejbl. P. Marii za uzdravení na těle i duši, když po dvě léta a 2 měsíce bídne strádala.

Od Cidlíny. Božské Srdce Páně na přímlovu Panny Marie Lúrdské a sv. Josefa v důležitých záležitostech vždy pomohlo nám, zvláště v dnech těchto, kdež jistá rodina u velikém soužení postavena byla. Začož dík, čest a chvála buďtež těmto nejsvětějším Srdcím!

Z Kralohradecka. A. D. Byla jsem tuze churava a těžkomyslna, ale na vykonání devítidenní pobožnosti k P. Marii Filipsdorfské byla jsem vyslyšena a mnoho jest mi ulehčeno. Proto vzdávám dík atd. — **Z Jilemnice** vzdávají dvě čtenářky B. S. P. díky, že obdržely zač prosily, a jiná osoba děkuje za vyslyšení trojí prosby. — **Z Přerova** vzdávají dvě dělnice B. S. P. vroucí dík, že byly vytrženy ze zlé společnosti.

Od Prostějova oznamuje vděčně jedna osoba, že na přímlovu sv. Anny osvobozena jest od nečistých pokušení. Atd. atd.

Mnoho bídý jest na světě a rozdivné jest trápení lidí, ze všeho však vysvobodí nás Hospodin aneb uleví nám, když jej vroucně a vytrvale o to prosíme.

Duše -- květina.

Duše lidská — Boží květina:
Pán Bůh sám ji ve svět sází,
A ta krása, v nížto vzhází,
V širém světě jesti jediná.

Duše lidská — vzácná květina:
Bůh ji slunce, rosy skýtá,
V něm přelibě pozakvítá,
Čilá nebes — země rostlina.

Duše lidská — divná květina:
Lze ji kypět sladkým medem,
Nebo sipět takým jedem,
Že ho nemá hadí rodina.

Duše lidská — věčná květina:
Odumře-li tomu světu,
Pak co rozvilému květu
Otvírá se rájův krajina.

Ú t ě c h a.

K nebi zří, kdy slzy kanou
Po ubledlém v hoři lici,
Tam, kde v slávě Boží planou
Svaté hvězdy putující.

Vic jich tamo skví se v jasu
Nežli slz těch po tvé tváři,
Tyto uschnou v krátkém času,
Jich pak krása věčně září.

A v tom jejich zářném lesku
Boží oko hledí dolů,
Čítá světy po nebesu,
Čítá hořké slzy bolu.

Proto zří, kdy slzy kanou
Po ubledlém v hoři lici,
Tam, kde slávě Boží planou
Svaté hvězdy putující.

Zájmy Krista Pána v různých zemích.

Rakousko. Nynější dobu lze právem nazvat dobou boje. Všude, kamkoliv oko patří, zuří boj proti církvi Ježíše Krista, proti její ústavům, zřízením a sluhům. Poslední dobou počal židovsko-zednářský liberalismus v Uhrách boj proti církvi křesťanské pověstným návrhem na povolení sňatků židů s křesťany. Sněmovna poslanců, jež skládá se většinou z bezvěreckých advokátů, profesorů atd., návrh velikou většinou přijala; avšak sněmovna panská jej většinou tří hlasů zamítla. S nevolí bylo usnešení toto přijato od poslanců a vráceno k opětnému rozhodnutí. Ale biskupové katoličtí a stará šlechta pevně se-

trvali, a při druhém hlasování dne 12. t. m. zamítnut návrh opětně většinou devíti hlasů (200 hlasy proti 191). Nyní snad si dají zednářové pokoj, vidouce nejen tuhý odpor panské sněmovny, ale také odpor lidu, jenž proti onomu návrhu podal přes 1000 petic se skoro půl milionem podpisů. Sami pravověrní židé si takového sňatku nepřejí, a podali též petice proti němu. — Jaké smýšlení ovládá jistě nižší kruhy lidu, toho podán důkaz ve Vidni, když v neděli dne 30. prosince v chrámu Páně v předměstí Favoriten kazatel Hammerle od bezbožných mladíků jest uprostřed kázání vytrhován a potupen; a ne dosti na tom,

vrháno jest proti kazatelně i kamením, a jedno dítě na čele nebezpečně raněno. Takové ovoce dozrává na poli vzdělávaném od nepřátelů církve katolické a zároveň i nepřátelů stávajícího pořádku společenského. Říšskou radu, která se dne 22. ledna sešla, očekává zajisté velká práce, aby vynalezla přiměřené léky na všechny rány společnosti. Kéž by je hledala v lénárně milosrdného Samaritána, Ježíše Krista! — Ještě činně zmínku o zločinech v posledních dnech ve Vídni a jinde spáchaných. Ve Vídni učiněn vražedný útok na majitele směnárny, Eiserta, jenž s jedním synkem a jeho učitelkou nebezpečně sekyrou zraněn, kdežto druhý synáček jest zavražděn (rozřata mu lebka a ještě k tomu zakroucen krk!). Jiný daroba, jmenem Schenk, vylákal od pěti ženštin, slibuje jim manželství, nejprve uspořené peníze, pak je vyvedl na procházku z města a každou zavraždil a hodil do vody. Obzvláštním zjevem jest, že zločinec jest synem bývalého krajského rady v Nov. Jičíně, což nám může posloužiti za doklad, jaké jest často v chování dítek v našich tak zvaných vzdělaných kruzích a rodinách. Proto ne nadarmo ozývá se volání: „Opatřte nám hodné, křesťanské matky a vychovatelky!“ — Korunní princezna, Štěpánka, ochuravěla na plané neštovice, ale stav její nezbuzuje žádné obavy. — J. V. císař pán jmenoval na místě zemřelých členů panské sněmovny deset nových, kteří co do smýšlení neučiní v poměru stran žádné změny; jsouť čtyři konservativci, dva liberálové a čtyři klonící se k straně střední.

Řím. Posud píšou noviny o návštěvě korunního prince pruského, Bedřicha Viléma, u krále italského Humberta a u sv. Otce, a vyvozují z toho různé následky. Nejvíce zajímá, co asi sv. Otec s princem mluvil nebo ne-

mluvil. Jisto jest, že návštěva poučila korunního prince o šlechtetných a smírných úmyslech sv. Otce, a vzbudila v srdci králeviče velkou vážnost a úctu k osobě sv. Otce. Že tato návštěva bude mít také blahé následky pro církev katolickou v Německu, uznává se všeobecně, a skutečně hned po návratu korunního prince jsou obvyklé důchody ze státní kasy duchovenstvu 11 diecézí opět vykázaný, a mnohým vypovězeným duchovním návrat do vlasti a k dřívějším úřadům povolen. V nejbližší příští době čeká se ještě povolání arcibiskupa kolínského, Melchersa, z vyhnanství, a nějaké zařízení ohledně správy arcibiskupství poznaňského, kde se vláda zdráhá dosaditi arcibiskupa hraběte Ledochovského. — O vánocích přijal sv. Otec blahopřání kardinálů, zástupců diplomatických atd. a před kardinály stěžoval si na pronásledování církve, zejména v Itálii a Francii. Svou lásku k chudině i tu chudý sv. Otec projevil a mimo almužnu 10.000 lir obdaroval 120 chudých rodin úplnými loži.

V ubohé **Francii** zmocňují se čím dál tím více zednářové veřejných záležitostí, a své moci používají na škodu katolické církve. Ku konci minulého roku vypuzeny jsou z nemocnic milosrdné sestry, kde doposud byly trpěny. — V dolní sněmovně přijat návrh, aby se k účelům církevním žádné příspěvky nepovolily, stipendia pro seminaristy (bohoslovce) aby se zrušila a plat arcibiskupa pařížského a jiných zmenšen byl na třetinu. Senát (panská sněmovna) jednala přece s větší rozvahou a povolila k návrhu vlády vše, jak bylo dříve. — Ve svedencích dělnictva vzrůstají se základy anarchistické, a v pořádaných schůzích netají se tyto svými konečnými plány. Odstranění práva vlastnického a dědičného, drancování bank, odstranění vojska a zvrácení celého pořádku občanského,

tož jejich cílem; ať žije komuna a dynamit! tož jejich heslem! Kam to povede? — Při těchto domácích zmátcích jest vláda zaměstnána na plno válkou v území Tonkinu v zadní Asii. Válka ta, podniknutá dle udání na obhlášení obchodních zájmů, stojí již přes 50 milionů. Posud byli Francouzové vítězni a mimo hlavní město Hue dobyli také pevnost Sontay, a strojí se k útoku na druhou hlavní pevnost Baknin, kterou brání Číňané. Posud mají Francouzové v Tonkinu asi 12.000 mužů, což jest zajisté nepatrná hrdka naproti čínské říši, která čítá na 450 milionů obyvatelů a mohla by několik milionů vojska do pole poslati, kdyby přišla k vědomí své ohromné moci a síly. Francouzové tvrdí, že podnikli válku také na obhlášení civilisace a osvěty křesťanské tam se šířící. Kéz by jen tomu tak bylo!

Anglie snáší posud kletbu nepravosti a krivd, páchaných na církvi katolické v dobách tak zvané reformace. Vystřední živlové svedených katolických Irčanů nedávají policii a úřadům ani chvíle oddechu. Brzy slyšet o vražedných útocích na úřední osoby, brzy vrženy jsou dynamitové patrony do vládních budov, tu zase rozesílány listy výhrůžné atd. Vše to má prospěti ubohému, posud krutě utiskovanému Irsku. Zda-li tyto násilné prostředky povedou k cíli, těžce lze doufati. Mimo to jest Anglie zaměstnána posud v Egyptě. Chtěla prý (?) nedávno vojsko své úplně z Egypta, kde od potlačení loňské vzpoury dlelo, odvolati. Zatím vzmáhá se v horním Egyptě (Sudanu) mírou neobyčejnou vzpoura náboženská proti vládě egyptské, a falešný prorok, Mahdi, poraziv vojsko egyptské zmocnil se provincií Darfuru, Kordofanu, Sennaaru, Chartumu atd. a chystá se obléhati hlavní město Chartum, kde kvetla nadějná osada křesťanská, která však nucena byla odtud

prehnouti. Vláda anglická radí místokráli egyptskému, aby zanechal celého Sudanu a hájil toliko vlastní Egypt. Proč Anglie tak radí, těžko pochopiti. Vždyť hodlá Mahdi s mocí svou (má již přes 60.000 dobrého vojska) nejen Egypt, ale celou severní Afriku vymaniti z vlády cizinců a nevěřících (Angličanů a Francouzů). Jelikož Angličané jsou vlastní pány Egypta a Francie vládne Alžírskem a Tunisem na severu, bude jim záhy brániti se proti povstalcům. Snad by neškodilo, aby falešný prorok potrestal na obou národech bezpráví, která se u nich doma pášou na církvi katolické a věrných její vyznávacích.

Turecko nemůže se od poslední porážky nikterak zotaviti, ba skoro pozorovati vzmáhající se rozklad. Ministerstvo se stále mění, ale staré nepořádky zůstávají. V poslední době vznikl spor vlády s řeckým patriarchou a církevním zastupitelstvem (synodou). Doposud měl patriarcha velkou pravomoc, nejen že církvi řecké patřil dozor na všechny její školy, patriarcha také rozhodoval ve věcech soudních a v záležitostech dědičných svých souvrěců. Nynější vláda mu část starých těchto práv chtěla odejmouti, a tím pobouřila všecko řecké obyvatelstvo, a patriarcha i synoda složili své úřady. Spor trvá dále. — Jako mimořádnou novinku sdělujeme, že společnost několika anglických milionářů chce v Jerusalemě bývalý chrám židovský v celé dřívější rozsáhlosti a velebnosti nově zbudovati a snad národ židovský tam uvéstí, a bohoslužbu, oběti atd. obnoviti. Jsme žádostivi, zda-li plán ten se podaří, či bude mít platnost proroctví Danielovo: „Až do konce trvati bude ohavnost spuštení.“ Kdo bude živ, uvidí.

Z Ruska nepřichází nyní do veřejnosti mnoho zpráv. Před vánoci kolovala zpráva, že s císařem převrhly se na hoňě saně a že poranil se na pravém

rameně. Zatím vychází na jevo, že po-
ranění způsobeno novým vražedným
útokem, že však se celá věc po 14 dni
zatajila. Z toho, jakož i z nedávné vraždy
policejního náčelníka, generála Sudeikina,

viděti, že nihilisté posud trvají v bez-
božné činnosti své, usilující, jako anar-
chisté ve Francii, o podvrácení stáva-
jícího řádu společenského.

Zemřel v Pánu zakladatel a horlivý šířitel apoštolátu modlitby,

P. Jindřich Ramier,

kněz tovaryšstva Ježíšova.

Modleme se za něho, aby -- nepoživá-li již odměny svých
dobrých skutků -- co nejspíš z očistce byl vysvobozen.

Odpočinutí věčné dej mu, Pane!

(Podrobnou zprávu a životopis podáme příště.)

V měsíci únoru

modleme se za nejvyššího pastýře našeho, Lva XIII.

První, čeho žádá na nás bojující církev, jest, abychom modlitbou přispěli
nejvyšší hlavě, náměstku Ježíše Krista, ku pomoci. Nynější smutné a
rozervané poměry, důležitost toho úřadu, jaký sv. Otec zastává, vyžadují,
abychom dětinnou láskou, oddaností a vděčností k němu přilnuli a pevně
sv. Otce se přidrželi. — Nikdy snad nebylo potřebí tak za sv. Otce se
modlití, jako nyní. A proč? V osobě papeže našeho, Lva XIII., nalezá se
papežství v podobné asi nesnázi, jako byla první hlava církve, sv. Petr, za
ukrutného Herodesa. Obydlí sv. Otce proměnilo se v žalář; nic nevidíme zde
z předšlé slávy. Jest tam sice trůn, na němž dřívější papežové přijímali úctu
největších panovníkův, ale nicméně jest náměstek Kristův přece jenom v zajetí.
Má sice volnost, volnost slova Božího, jehož jest na zemi hlasatelem; ale i při
této volnosti u hlásání pravdy Boží jest hlava církve pod moci nepřátel, nalezá
se uprostřed bouře proti celému křesťanstvu. Hlavně jsou dva nepřátelé, kteří
proti sv. Otci nejvíce brojí, a sice nadvláda a liberalismus. Co měl sv. Otec
pozemky pro vydržování svého domu, kardinálů, misionářů, na podporování dobrých

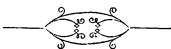
věcí po celém světě katolickém, to mu vláda italská mocí sebrala, a toho, před nímž císařové úctu vzdávali a z rukou jeho koruny přijímali, toho nyní krutovláda učinila vězněm.

Co do liberalismu, tož jest nám vyznati, že hledí víru zničiti, šíře v novinách a knižkách svých nevěru, neznabožství a nemravnost; ovšem tu jim mnoho na tom záleží, aby papeže svrhli s trůnu, aby jim v ničem nepřekážel, a proto kydají hanu na jeho posvátnou důstojnost, na celou církev sv., jejíž hlavou a zastancem jest sv. Otec. Nemůžeme jinak, než abychom všeccky dosud hodné křesťany vyzývali k modlitbě, jakož první křesťané se modlili za sv. Petra u vězeň. „Modlitba pak se dala bez přestání od cirkve k Bohu za něj“ (Sk. ap. 12. 6.).

Máme se za sv. Otce modliti netoliko z lásky, ale i z povinnosti, nebo tu běží o právo nejvyššího pastýře našeho. Všeliké právo jest původu božského: právo vlastnictví i nevlastnictví, právo autority otcovské ku vychování dítek a právo dětí co do úcty a vážnosti otcovské, právo vrchnosti, aby poddaní poslušni jí byli, a právo občana, aby hájen byl. Slovem, právo jest hlavním základem společnosti lidské, kteréž Stvořitel sám posvětil. Mezi vším právem jest však jedno zvláště původu božského. On, Pán všech stvořených věcí, Král všech králů, Otec, od něhož všechno otcovství pochází, zařídil zde na zemi sobě rodinu, jíž za hlavu ustanovil svého viditelného zástupce. Dav mu nejvyšší právo, učinil jej strážcem všech ostatních práv. A nyní vyskytli se lidé, kteří chtějí ta nejsvětější práva rušiti, popírajíce sv. Otci nejvyšší pravomoc. Ovšem, je-li strážce práva zničen, pak jest po veškerém právu, a není-li práva, jest veta po společnosti lidské. A proto chceme-li, aby panovala spravedlnost na světě, hleďte zachrániti strážce práva a spravedlnosti, modleme se za našeho sv. Otce.

Či nezaslouhuje sv. Otec, abychom všickni za něho se modlili? Nemyslete, že býti papežem jest lehkou věcí; není to pouhé vyznamenání, ale více břemeno. Na nás padá všechen prospěch, na něho jen námaha a starosti. Co má kolikrát práce a starosti kněz ve větší osadě, co biskup ve své diecési, a co má teprv starosti sv. Otec, jenž jest biskupem celé katolické cirkve, a sice ustanoveným od Krista Pána, jenž pravil Petrovi: „Pasíž beránky mé, pasíž ovce!“ Jak veliká jest zodpovědnost jeho! Jemu jest se starati o všechny křesťany, o kněze, o biskupy, o misionáře v pohanských zemích; jemu jest hájiti církev sv. proti králům a císařům a zvláště nyní proti nevěrcům. On jest také nejvyšším učitelem naším, on jediný má dar neomylnosti v učení sv. víry a mravů. Jako biskupu jest toho dbáti, aby v jeho diecési čistá pravda, pravé učení Kristovo se hlásalo, tak jest sv. Otci o to dbáti po celém světě; jemu musí nejvíce na tom záležeti, aby se učení Pána Krista víc a více šířilo a zachovávalo. Veliká jest důstojnost papežská, ale také veliká zodpovědnost před soudnou stolicí Boží. To cítí každý papež, a proto se pokorně nazývá „sluhou sluhů Božích.“

Nuže, prosme tento měsíc božské Srdce Páně, z něhož se církev sv. vyprýstila, aby nedal ji pokoriti od nepřátel. Prosme Pána Ježíše, aby silil náměstka svého zde na zemi, aby jej nevydal v ruce nepřátel jeho zvláště za této smutné doby, aby žehnal všem starostem, jeho učení a všem jeho podnikům ku blahu cirkve svatě.

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc únor l. P. 1884.

Za nejvyššího pastýře našeho, Lva XIII.

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětují Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětují za nejvyššího pastýře našeho, Lva XIII., jemuž jsi svěřil stádo své. Ochraňuj jej, ó Ježíši! mocí lásky své ve krutém boji, jaký vede pro spásu duší našich. Amen.

Pane Ježíši, zastřiž očliranou svého božského Srdce našeho sv. Otce papeže! Srdce Ježíše a Marie! zachraňtež církev, říši rakouskou a vlast naši česko-moravskou!

Ó přesladké Srdce Panny Marie, budiž mou spásou!

Sv. Michale archanděle, sv. Josefe, svatí Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Dne

Obzvláště však odporučje se :

1. *Sv. Ignáce, muč. 107*: Obnova členů bratrstva božského Srdce Páně v účtě, důvěře a lásce jeho. Měsíční sv. přijímání a plnomocné odpustky. Zdar v jisté záležitosti. Manžel ve víře vlažný.
2. *Očišťování Panny Marie (Iromie)*: Úcta Bohorodičky u národů slovanských. Rozkvět družin Mariánských. Oslavení Matky dobré rady. Nemocný mladík. Trapná záležitost a vnitřní pokoj.
3. *Sv. Blažej, biskp. muč. 316*: Odprošení Ježíše Krista ve velebné Svátosti za všechny urážky v těchto dnech. Rozšíření apošt. modlitby po vlastech našich. Zdar apošt. tisku. Záležitosti 2 kněží.
4. *Sv. Ondřeje Korsini, biskp. 1373*: Obnova bratrstva Cyrillo-Methodějského v Praze. Návrat rozkolníků na Rusi do církve svatě. Příprava dítě k prvnímu svatému přijímání. Nemocný mladík.
5. *Sv. Háty, p. m. 252*: Misie tu a za mořem. Práce a snahy apošt. řádů a shromáždění na obrácení národů. Nemocný otec.
6. *Sv. Doroty, p. muč. 280*: Apoštolát tisku. Všestranné podporování jeho spisy dobrými i odebiráním. České misie v Americe. Zemřelá matka a zarmoucení pozůstalí. Zdar dvou zkoušek.
7. *Sv. Romualda, řeh. 1027*: Řády duchovní y kat. církvi. Za ducha obětavosti a touhy po dokonalosti řeholní. Povolání jinocha. Odvrácení blízké příležitosti hříchu. Churavý správce duchovní.
8. *Sv. Juna z Mathy, řeh. 1213*: Biskupové zemí koruny svato-Václavské. Rozmnožení ducha apošt. u správců duchovních.
9. *Sv. Apollonie, p. m. 249*: Sv. Otec náš. Vysvobození z nesnáze. Ti, jenž brzy neb náhle zemrou. Ochotnost ku čtení dobrých knih mnohým. Přemožení mrzuté a nevrlé povahy. Krátkozraký.
10. *Sv. Školastiky, p. řeh. 542 (Neděle Devítník)*: Panny řeholní a jich ústavy vychovavé. Povolání mnohých. Za dar modlitby a setrvání v dobrém. Povržení marnosti světa. Mládež školní i odrostlá.
11. *Sv. Eufrosíny, p.*: Obrácení pohanův a jinověrců rozličného vyznání. Misie na Zambesi v Africe a u divochů australských. Ať se děje vůle Boží v jisté záležitosti. Šťastná hodina smrti.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o S. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vyloženy jsou na oltáři v kádru. Filipsofů, Častochové, Boleslav a m. ost.

Připojž každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostežních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc únor I. P. 1884.

Za nejvyššího pastýře našeho, Lva XIII.

Dne

Obzvlášť však odporučuje se :

12. *Sv. Eulalie, p. muč. 304*: Pěstování ranní a večerní modlitby v rodinách. Rodiny zámožné ducha nekřesťanského. Dar pobožnosti. Nemocná matka. Upevnění v dobrých předsevzetích.
13. *Sv. Kateřiny Ricci, 1590*: Panny křest. a ctnosti jejich. Duše nevinné. Obrácení opilce. Svornost v domácnosti. Za trpělivost.
14. *Sv. Valentina, kn. m. 270*: Katoličtí Jihoslované. Misie slovenské. Tamní výchovaci ústavy, jmenovitě v Bosně a Hercegovině. Vyproštění obce z rukou lichvářských. Starý otec.
15. *Sv. Faustina a Jovity, muč. 120*: Obrácení hříšníkův a pokřtěných nevěřců. Požehnání kat. podniků. Přemáhání naručivosti. † bratr.
16. *Sv. Juliany, p. muč. 300*: Katolíci církve řecko-slovanské v boji pro viru. Kat. kněžstvo na východě. Osvícení Duchem svatým.
17. *Sv. Konstancie, p. 354*: Příkázání: „Pomni, abys den sváteční světil.“ Díky za obdržené milosti. Náhrada Ježíši Kristu za urážky této neděle. Sestra nezhojitelnou nemocí stížená. Obrácení muže.
18. *Sv. Simeona, bskp. muč. 106*: Pouť Velehradská. Zúčastnění se v ní všech národů slovanských. Návrat rozkolníků. Bohoslovec.
19. *Sv. Konráda, kajic. 1354*: Láska k Srdci Páně a rozjímání přehořkého umučení jeho. Odstranění příležitosti hříchu. Umírající.
20. *Sv. Eucheria, bskp. 743*: Císař a král náš. Za dar rady mužům národy řídícím. Jich andělé strážní a sv. patronové. † matka.
21. *Sv. Germana, op. muč. 677*: Vdovy, sirotci a opuštění vůbec. Obživa křest. štědroty. Důvěra v prozřetelnost Boží. 3 sestry.
22. *Sv. Petra sildení v Antiochii*: Snahy sv. Otce na obrácení národů. Zdar jednáním jeho s mocnáři nekatolickými. Všeobecná oddanost duchovenstva křest. sv. Stolicí. Úplné uzdravení kněze.
23. *Sv. Markéty Korton, kajic. 1277*: Ústavy boshoslovecké. Zdar časopisectvu katolickému. Porozumění duchu křesťanskému v životě. Osvícení Duchem sv. mladých manželů. Úroda zemská.
24. *Svatovečer sv. Matěje*: Překážení hříchů veřejných i tajných „Okem Páně.“ Studující mládež na vysokých školách. Za dar moudrosti. Zdar pap. knihtiskárny. Ochrana proti zlovolným.
25. *Sv. Matěje, apošt. 64*: Uctění velebné Svátosti, kde jest vystavena. Obcování mši svaté. Spolky klanění se a k zvelebení chrámů Páně. Duše v očištění nejvíce trpící. Mladý muž opilec.
26. *Sv. Valburgy, p. 799*: Náhrada za všechny urážky v těchto dnech. Rozmnožení víry, naděje a lásky. Choromyslný kněz.
27. *Sv. Alexandra, patriarchy Alexd. 326 (Popelec)*: Za ducha kajicného v tomto postě. Rozumění církevnímu příkázání postu a zachování jeho. Utužiloť křesťanská. Manželé nežijící pospolu.
28. *Sv. Leandra, bskp. 596*: Kazatelé postní. Smíření s Bohem skroušenou sv. zpovědí. Pobožnost křížové cesty. Dělnictvo naše.
29. *Sv. Romana, op. 650*: Mládež naše na školách středních a obecních. Zanedbaná mládež. Vykořenění hříšné lásky. Všichni v tomto měsíci v Pánu zesnuli údové katolických bratrstev.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vyloženy jsou na oltáři v Lánědu, Filipdorfu, Častochově, Holešavi a m. ost.

Připojíž každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Tiskem a nákladem knihtiskárny hebediktinské v Brně.

P. Jindřich Ramièr,

kněz tovaryšstva Ježíšova.

Jak se zmiňujeme na str. 59., přišla nám z Toulouse truchlivá zpráva o úmrtí P. J. Ramièra, hlavního ředitele apoštolátu modlitby.

Dne 3. ledna, v oktávu sv. Jana, miláčka Páně, usnul náš dobrý otec, jak doufáme, sladce na božském Srdci Páně. Úmrtí jeho, ač skoro náhlé, nebylo přece neočekávané; cítil již nějaký čas, že se blíží smrt, a proto mluvil často o blížícím rozloučení, o dokonaném běhu života svého. Připravil se jak obyčejně k oltáři. Několik minut před svou smrtí usmál se sladce; pak usnul s takovou tichostí, že ještě pochybovali, zda-li již duše jeho odebrala se k nadvězným výšinám nebo zda-li je ještě v těle uzavřena.

Pohřeb byl slavný, velikolepý: bylo mnoho kněží, reholníkův a jeptíšek asi z patnácti rozličných řádův a kongregací, laiků vznesených i prostých, vznesené dámy i dělnice, mladíci z vysokých škol jakož i dívky ze škol obecných; všickni se tlačili do kostela Dabaldu; brána musela zůstat otevřena; více než 1500 lidu připojilo se na hřbitově; řada pokorných mnichů proměnila se u vítězoslavný průvod.

A nyní co máme říci všem horlivým členům svým? Jakými slovy máme je potěšiti? Nejlépe bude, potěšíme-li všechny slovy svatého Pavla: „Potom my, kteří živi jsme, kteříž pozůstaveni jsme, spolu s nimi uchvácení budeme do oblaků vstříc Kristu v povětří, a tak vždycky s Pánem budeme. Protož těšte se vespolek těmito slovy“ (I. Thess. 4.).

Úmrtí tohoto čilého apoštola božského Srdce Páně jest nesmírnou ztrátou celému apoštolátu našemu; jest ztrátou velikou vojsku Ježíšovu, jehož synovskou miloval láskou; jest ztrátou celé církvi svaté. A tuto ztrátu cítí patrně všickni četní přátelé, kteří měli příležitost poznati prostinkou, skromnou, ale i velikou duši jeho.

Ten, jehož oplakáváme, nechce, abychom truchlili nad jeho odchodem do věčnosti, jako ti, jenž nemají žádné naděje. Spolek, jemuž byl celým srdcem, celou duší oddán, pro nějž tolik let pracoval, není dílem jeho, nýbrž dílem Božím. Spolek náš čítá až dosud ve všech zemích po celém světě znamenité ředitele, náležící po většině církevním řádům, a to rozličných hodností. Všude nachází srdce zbožná, všude nachází hodné horlitele a horlitelky, kteří se ctí zastávají název ten, kteří ustavičně pracují na rozšíření apoštolátu, kteří bez přestání všechny své zájmy v obět přinášejí zájmům božského Srdce Páně.

Apoštolát modlitby jest dílem prozřetelnosti božské. V té příčině odvoláváme se na autoritu šlechetného syna sv. Františka z Assisi, na

P. Alfreda de Carouge, bratra znamenitého vyhnance v Ženevě, Mermilloda. V jednom článku, dosud nevydaném, který však co nejdříve bude uveřejněn, praví tento znamenitý muž následovně: „Obdivujeme úrady božské prozřetelnosti co do církve svaté. Za našich dnů pochybnosti, neodvislosti, svobody a roztržek, vzbuzen jest podivuhodný prostředek shromážditi, sjednotiti všechny síly katolické, prostředek, jenž se vyrovná všem ostatním, zachováváje svazek a sama sebe posiluje. Jestliť to apoštolát modlitby, nesmírný spolek, jenž z počátku byl sice nepatrným, nyní však rozšířen jest všude, proniká celý svět katolický. Toto zázračné a rychlé rozšíření jest zajisté patrným důkazem, že pochází od prozřetelnosti božské. Apoštolát modlitby má na sobě znamení nejsv. Trojice, a proto doufáme, že stane se opravdu spolkem katolickým, v pravdě všeobecným. A jakým způsobem jest apoštolát modlitby svazkem společným všech ostatních spolků, spojením jich v božském Srdci Páně? Dvojím způsobem či ze dvou příčin: předně jeho podstata záležející v pobožnosti k božskému Srdci Páně, ve spojení našich úmyslů a zájmů s úmysly a zájmy Pána Ježíše. Takovýmto duchem proniká apoštolát modlitby všechny duše, všechny spolky zbožné, na něž má jakýs vliv. Druhá příčina jest jeho podivuhodné zařízení. Jsa rozšířen, bez mezí ve svém působení, ale vroucí a horoucí ve svém ohnisku, máje ve středu svém nehasnoucí plamen, může apoštolát modlitby postačiti úplně ku spojení nejširšímu a nejmocnějšímu. Podobaje se božskému Srdci Páně samému vysílá jako by s nebe neustále hlas: Oheň přišel jsem šířiti na zemi, a což chci jiného, než aby hořel? Obklíčiti celou zemi ohněm svaté lásky a obětovati ji božskému Srdci Páně; toť úkol apoštolátu modlitby.“

Zajisté nebyl by se P. Ramière opovážil pronésti taková slova, ale pravda donutila ho, aby je napsal: „Očividně,“ tak psal zrovna před svou smrtí, „zjevný důkaz zasluhuje býti slyšenu, a my bychom byli se domnívali, že jsme pochybili své poslání, kdybychom, pochybné skromnosti se oddávše, nebyli apoštolát horlivě šířili. Apoštolát modlitby není dílem našim, nýbrž jest dílem božského Srdce Páně. Onoť to bylo, jenž dalo nejpokornějšímu člověku vnuknutí, spolek tento založiti, aby dostalo se jemu slávy, aby svým vliveň jej rozšiřoval a prostředky, jakéž mu po ruce byly, ku rozšíření napomáhal.“

Za ředitelstva P. Ramiéra dosáhl apoštolát modlitby největšího rozšíření, jakéhož mu Pán Bůh usoudil. Protož počítejme na mocnou pomoc, jakéž se dostalo s nebe P. Ramiérovi, tomuto horlivému sluhovi božského Srdce Páně ku dílu tomu a všem, kteří zdvojnásobí horlivost u rozšíření apoštolátu.

„Pán Bůh neumírá,“ zvolal Garcia Moreno, padnuv nedávno, kulemi vrahův byv zastihnut. Zdálo se nějaký čas, že spolek tohoto velikého muže zahyne, a aj v nejkratší době zaskvěl se opět v nové zemi a vlada na rovníku země ho potvrdila zbudováním národní svatyně a slavným zasvěcením svobodného státu božskému Srdci Páně. Ne, nikoliv, Bůh neumírá, a ti, jenž pracují pro božské Srdce Páně, mají zvláštní požehnání a zvláštní podíl ve své duši, při svých pracích na této blažené nesmrtnosti.

Zároveň podáváme těmito řádky našim milým čtenářům krátký životopis P. Ramiéra, hlavního ředitele apoštolátu modlitby.

„Jindřich Ramiér narodil se v městečku Castres (Tarn) dne 10. července 1821. Studoval napřed v koleji otců Jesuitů, a dokončil svá studia s výborným výsledkem ve Fryburku ve Švýcarských zase u otců Jesuitů. Pak vstoupil jako nováček do řádu tovaryšstva Ježíšova 15. června 1839, studoval řečnictví v Paříži, a pak studiu bohoslovnému od roku 1844 až do 1847.

První jeho povolání bylo za missionáře do Ameriky. Za tím účelem se odebral do Anglicka, kdež konal přípravná studia pro svůj úřad od roku 1847 až do roku 1850. Představení povolali jej zase do Francie, aby mu svěřili ředitelství vysokých škol ve Valsu, blíže Puy. Tam strávil 20 let a tam založil, nutkán jsa svou zbožnou horlivostí, svatyni na počest božského Srdce Páně. Mezi tím zastával mnohé úřady církevní v Toulouse roku 1864 a na jiných místech jak ve Francii, tak v Anglicku, v Německu, v Itálii a ve Španělsku. V tutéž dobu zřídil apoštolát modlitby roku 1844 se svým bratrem P. Xaviérem Gautreletem, odkudž se pak rozšířil apoštolát rychle po všech krajinách křesťanských. Založil v té příčině časopis „Posel božského Srdce Páně,“ jenž vycházel a dosud se vydává měsíčně, jehož vydavatelem a dopisovatelem spolu byl až do poslední chvíle. Časopis ten byl otisknut v devíti až v desíti řečích a čítal jen pro francouzské vydání na 20.000 odběratelů.

Působnost P. Ramiérova za sněmu Vatikánského (1869—1870) byla veliká; zastupoval jako znamenitý učenec bohosloví Mgr. Gignoux, biskupa z Beauvais-u a jeho Eminencí kardinála Billieta, arcibiskupa z Chambéry, jenž pro své vysoké stáří a churavost svou nemohl přijíti ku sněmu církevnímu. V Římě vydával „Zprávy sněmu,“ jež celý svět vzdělaný dobře zná.

Uveřejnil také knihu nadepsanou: „Učení církve římské co do hroziícího liberalismu ohledně nauky křesťanské a společnosti lidské.“ A když byl obžalován z toho, vyjádřil se Pius IX. těmito slovy: Blahopřejeme Vám ku této svobodě a srdnatosti, jakouž jste pravdu vysvětlil, mnoho námitek vyvrátil a před mnohým neštěstím ochránil. Vydal ještě mnohé jiné spisy.

Kromě těchto spisů máme ještě jiné delšího obsahu, jako: Apoštolát modlitby, apoštolát božského Srdce Páně, Naděje církve svaté, v nichž spisovatel se vyznamenává dobrým slohem, hojností myšlenek, jasností a důkladností.

P. Ramière dopsíval kromě toho mnohým novinám, ale zvláště jsa v Lyonu, pracoval do „cvičení duchovních.“ Roku 1877 odebral se do Valsu, jako ředitel vysokých škol, až byl zase nazpět povolán do Toulouse. Zde vyučoval právu a mravouce; ale zde přemohl síly své a postoupil místo učitele P. Fromentovi. Nyní věnoval všecku píli svému oblíbenému dílu: „Posel božského Srdce Páně.“

Pán Bůh chtěl odměniti jeho ctnosti a práce, a nenechal jej dlouho v nemoci trpěti. Dal mu cítiti, že poslední hodina se blíží.

Uprostřed svých pravil: „Zde mezi vámi jsem žil a zde mezi vámi chci umřítí.“ Toť bylo důkazem zbožného ducha jeho. Jeho veliká prostota a pokora projevily se trpělivostí, s jakou všecka vytknutí svých spisů přijal. Láska jeho byla štědra a šlechetna; chuť ku práci byla neunavna. Neztratil ani chvíle, aby pojistil prospěch apoštolátu. Můžeme všim právem říci, že dobrý boj bojoval, víru zachoval a za to že mu jest přichystána koruna slávy věčné.

*

Všecky dopisy, týkající se časopisu božského Srdce Páně, nejčistšího Srdce Panny Marie, buďtež zasílány P. Gabrielovi Demartial, hlavnímu místořediteli „Apoštolátu modlitby.“

11

Dále odporoučejí se společným modlitbám bratrstva nejavětější Svátosti oltární: Anna Tomečková ze Zarazic, Barbora Glosova, Vincencia Kaplankova, Anežka Drábkova, Eva Doležilkova, všichni z Otaslavic; Apolonia Kalábova z Hrozných Lhoty, Filom. Kratochvilova z Kroměříže.

Knihy a časopisy redakci zasláné.

Cvičení se v pokore. Spisek vydaný snahou Jeho Eminence kardinála Pecciho, nynějšího sv. Otce Lva XIII. Na zřejmé přání Jeho Svátosti zčestil P. Fr. Hašek, kněz kongregace nejsvětějšího Vykupitele. V Praze. Původ spisku odporoučuje jej sám nejlépe.

Zalmy a písně pro náš lid, sebrané a vydané od Vinc. Bosáčka. V Příbrami u kniháře Fr. Pokorného. Cena 10 kr., v plátně se zlatorízou 20 kr.

Pastýř duchovní, seš. 2. a 3. — **Katholskí Posol,** č. 1. a 2. — **Blahověst,** č. 1—3. — **Komenský,** č. 1—4. — **Domáci hospodyně,** č. 1. — **Hospodář,** týdeník věnovaný rolnictví atd., č. 1—4.

(Zasláno.)

„ZLATÁ PRAHA.“

Nádherného ilustrovaného týdeníku tohoto, o němž se veškerá žurnalistika česko-slovanská vyslovila co nejpochvalněji, vyšlo právě č. 4., bohaté obraznou částí, bohaté textem.

Čísla na ukázkou zasílají se každému na požádání zdarma a franko. Předplatiti lze kdykoliv na vydání číselné i sešitové čtvrtletně 2 zl. 50 kr., pololetně 4 zl. 90 kr., ročně 9 zl. 60 kr. v administraci „Zlaté Prahy“ v Praze, Karlovo náměstí č. 34.

Milodary.

Pro Lurdy: Anna Krátkých a její sestra 10 zl., chudý kapucín 25 kr., nejmenovaná 20 kr., nejmenovaná 10 kr., Říhova z Chicaga 3 zl., P. Stahala na svíci 2 zl. — **Misím Bulharským:** Rodina Skřehorova z Čermné 50 kr. — **Sv. Otec:** P. Mikšánek v Židlochovicích 2 zl., P. Stahala z Dolan 1 zl. — **Koruně Soluňské:** P. Stahala z Dolan 1 zl., Františka Hájkova z Brna 1 zl., Maria Herzlova 1 zl., Maria Melounova z Bosonoh 1 zl., Kristina Zbořilkova z Brna 1 zl. — **Rozšířování víry:** Od spolku ze Strunkovic 92 kr., nejmenovaná 1 zl. 10 kr., od údd farnosti Pratecké ku dříve již v r. 1883 odvedeným 4 zl. ještě 11 zl., P. Zoubek v Bilsku 2 zl., Němcova na sv. Kopečku 1 zl., čtenářka „Sk. B. S. P.“ z Kamenice n/L. 1 zl. 20 kr., N. N. ze Sebranice 50 kr., P. Malušinský, farář v Troubsku 10 zl. 8 kr. — **Bratřejovu:** Študent z Lipníka 1 zl., Václav a Veronika Krejčích z Předklášteří u Třebíče 20 kr., Paulína Janytova ze Záhlenic 1 zl. — **Pro sv. Hostýn:** Družstvo sv. Hostýna ve Vyskové 5 zl. 40 kr., nejmenovaný z Lelekovic 40 kr., Mittner v Budči 1 zl., Růžena Miškovská 1 zl., Marie Hubrova zde 10 zl., nejmenovaná z Ledkovic 1 zl., P. Blažej z Klimkovic 20 kr., Albert Matoušek ze St. Rousinova 1 zl., Marie Klášková z Blažovic 1 zl., Tomáš Haluza s manželkou 50 kr., Klára Macova z Oujezda 20 kr.,

Statečnost v Mučení bLahosLaVeného Jana
SarkanDra posILujž nás u VyznáVání sVatě VÍry.

Jenž pro nás trním korunován byl.

le člověk, jenž se Bohem zove!¹⁴
Tak's, Pane, lidu představen;
„a řeči jeho klamní snové;
tak't dosti za ně zohavěn.“

A v skutku svatě božské čelo
se ztrácí v trnů bodení,
co velebou se božskou skvělo,
se v proudech krve růmění.

Slyš! Hukot davem lidu letí:
snad budí soustrast' pohled Tvůj?
„Krev jeho na nás, naše děti,
však zní v to hrozné: „Ukřížuj!“

Však víc než trní, Pane svatý,
to bodá Tebe v srdce Tvé,
že lid ten krutou vášní vznatý,
Tě Pána na smrt, na kříž zve.

A oko bolně na lid zírá,
jenž v tváři jeví vzbuj a hněv;
a poutem bolu duch co svírá,
že lid ten Tvoji žádá krev. —

Já kleím v prachu na kolenou,
a na Tě hledím, Pane náš;
a zřím, jak vášně pod ozvěnou
své Matky v lásce vzpomínáš.

Ten věnec z trnů ostrých svitý
neztemnil Božství Tvého lesk,
on gloriolou u věk svítí,
a mírní, konejší náš stesk.

Ty trpíš, že jsi dobrodějem,
že ducha pozbavuješ pout,
by pravdy, dobra rozechvějem,
ku nebi mohl povzlehnout.

Ty nescš trny na svém čele,
že's světlo pravdy na zem snes',
že's poučoval neumělé,
a zdvihal, kdo na cestě kles'.

Ty nedbáš, Pane, svého bolu,
jen Matku chtěl bys ukojit:
ó dej s ní tesknit, žalnit spolu,
dej stesk si její osvojit. —

Z „Růžence“ od Fr. Em. Ibla.

K době svatopostní.

Zda-li pak jsi již, přijímaje popelce, uvážil dobře slova církve svaté, ústy kněžskými k tobě pravená: „Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš?“ Ba, jak mnoho těch, kteří, přijímajíce popelce, na nic nemyslí, a slyšíce závažná slova ta, o nich nepřemýšlejí. A předce chce církev svatá uvéstí myšlenky naše v posvátné době postní na ony „čtyry poslední věci člověka,“ které nikoho z nás neminou, a které nejdůležitější jsou pro celou věčnost duše nesmrtelné.

„Prach jsi a v prach se obrátíš,“ není trvání tvého na světě stále, přijde smrt, odvede tě v život jiný, — přijde soud a tu rozhodne se o věčném tvém buď blahu či neštěstí, o tvém nebi či tvém pekle. Toť jsou ty poslední věci člověka — k těm obrať zřetel svůj; ohleďni se, po jaké nyní kráčíš cestě a kam dospěješ? „Při všech skutečích svých pamětliv buď posledních věcí — a nebudeš hřešiti na věky.“ — A o těchto věcech si nyní trochu porozprávíme.

1. Smrt.

Pomyslíš jsi již, co smrt jest? Smrt jest násilné oddělení duše od těla — odtržení od všech věcí na světě. Tu pomine sláva — i hanba, pomine bohatství i chudoba, pomine i svazek přátelský i příbuzenský. A kdybys nyní celým světem vládl, vláda ta trvá přece jen krátce — jen až ku pokraji hrobu. Rubáš a rakev — toť poslední majetek mrtvého těla; duše ani toho sebou do věčnosti nebéře. —

Vmysli se jen na okamžik ve stav, v němž jednou budeš se smrtí zápoliti.

Bolestmi těla trápen jsa, sotva se budeš moci pohnouti. Zrak tvůj strhaný

málo již kolem sebe rozeznává, sluch slabne a nevnímá více těšivá slova kolem stojících. Z prsou, těžce pracujících, vydirá se žalostné sténání, jež až do duše proniká. U tvého lože stojí kněz, drže Ukřižovaného v rukou, aby tebe na poslední cestu připravil. Ó jak zcela jinak budeš pak smýšleti — jak zcela jinak, nežli nyní. Celý svět se všíl, co na něm jest, i se svými rozkošemi a radovánkami, rozplyne se před zraková tvýma v dým. A snad se tobě tak povede, jako onomu otci, jenž jsa poslední hodince blížek, povolati dal dítky své k loži a takto prosebným hlasem k nim mluvil: „Drahé děti! Pro vás jsem žil a pracoval, všechny síly svoje vám věnoval, po celý život jsem se staral, bych vás dobře zaopatřil, — ó smilujte se nyní, pomozte mi ulehčiti poslední hodinku!“ — „Drahý otče! Jak rády bychom, — však není v naší moci.“ — „Ó já nešťastný otče!“ běduje umírající, „kéž bych byl býval více Bohu, nežli světu sloužil, — mohl jsem nyní pokojnější a lehčí smrt míti.“

Tak povede se každému, kdo o Boha nedbal, světu žil a pro svět pracoval. —

Pomyslí však dále, že člověk jen jednou umírá. Nebudeť možno opět v život vejiti a lépe žiti a pak blaženěji umřítí. Nikoliv. Jediná smrt ukončí celý život, uzavře účty a odevzdá duši k výplatě. A to právě činí smrt tak hroznou. Jak by si byl býval bohatec přál, znovu na svět přijiti, pak by byl jinak žil; však nebylo možno. Čas práce přešel, čas odměny či trestu nastává. Nebud tedy jedním z těch, o nichž sv. Chrysostom praví: „Jsou mnozí, tak žijíce, jako by nikdy neměli zemřítí.“

Uvaž dále, že smrt jistá, doba však smrti nanejvýš nejistá. —

„Nevíte dne ani hodiny,“ praví Pán; smrt právě přichází v čas, kdy se toho člověk nejméně nadál. Jak mnoho lidí schází nyní smrtí náhlou! Není to prst Boží, abychom pozor dali? A náhlá smrt, toť největší trest Páně. Vždyť třesou se před smrtí i svatí, kteří dobře a bohabojně žili a na smrt po celý život se připravovali, — jak asi vede se člověku hříšnému, bývá-li překvapen smrtí náhlou? Každý hříchy obtížen jest, a Písmo svaté praví: „Smrt hříšníka jest ta nejhorší.“

Z toho následuje, že má člověk rádně na smrt připraven býti. A proto praví sv. Chrysostom: „Ku bdícím nepřichází smrt jako zloděj, nýbrž jako posel královský volá je k blaženosti věčné!“ A Tomáš Kempenský dodává: „Blaze tomu, jenž hodinku smrti vždy před očima má, a ku smrti denně se připravuje.“ Kristus Pán pak dí: „Blahoslavený služebník ten, kteréhož když přijde Pán, nalezne, an tak činí.“

Protož neopomeň:

1. Denně alespoň jednou, když se kladeš na lože, opravdově na smrt mysliti.

2. Jakmile do těžší nemoci upadneš, připrav se na to nejhorší a neodkládej přijmouti sv. svátosti.

3. Postarej se o věrného přítele, jenž by tebe v době nebezpečné upozornil, neboť mnoho jest těch, kterým se v nemoci pravý stav zatajuje, a kteří pak nepřipraveni smrtí překvapeni bývají.

2. Soud.

Smrtí vedena jest duše k soudu. Jest to článkem naší svaté víry; neboť svatý apoštol Pavel dí: „Uloženo jest lidem jednou zemřítí, a potom následuje soud.“

Před soudem Božím objeví se duše, a od tohoto soudu není odvolání.

Tam bude duše státi zcela osamocena, sama musí vydržeti celou tíhu božské velebnosti, celou přisnost Jeho spravedlnosti, celou bystrost vševědoucího a vše pronikajícího zraku Božího. Nejprísnejšímu výsledku podrobena bude, a to ještě v hrozném strachu před konečným výrokem. Kde pak jsou všickni ti, kteří tobě za živa po boku stáli, jimž jsi pomáhal, s nimiž jsi hřešil, jichž lásku jsi sobě hříchem zakupovával? Proč nestojí tobě nyní po boku, aby tě hájili, aby tebe těšili? Jediné, co by ti prospěti mohlo, toho jsi dříve nedbal, totiž poklady, o nichž mluví Pán, že je ani rez nekazí, aniž moly sežirají, aniž zloději vykopávají a kradou — dobré skutky. — S prázdnými rukama přišel jsi před soud, a nemáš nyní zastance; naopak brozí žalobcové povstávají, žalující na tebe. Všecky ty špatné myšlenky a žádosti, rouhavá, bohaprázdná slova, svatokrádežné zpovědi, zlé příklady, jež jsi jiným dával, všechno svědnictví, jímž jsi jiné kazil, i to dobré, co jsi konat opomenul, — to vše státi bude proti tobě svědčíc. Však i to dobré, co jsi konal, souzeno bude. A tu uvidíš, že tak mnohý skutek, jež nyní za dobrý pokládáš, tam takovým se neobjeví, jelikož nebyl vykonán s pravým, čistým úmyslem. Proto třásl se Job i při nejlepších skutcích svých, dobře věda, že Bůh je vážití bude. A proto, jsi-li moudrý, předejdi tomuto vyšetřování, a zpytuj a uvažuj co nejprísneji a co nejdokonaleji skutky, řeči, myšlenky i žádosti své. —

Uvaž jen, že tě souditi bude soudce, před nimž ničeho skryti nelze. Co řekneš pak ku svému ospravedlnění a ku omluvě? Že jsi snad neobdržel dosti milosti od Boha? Ó pak objeví se ti všecky ty nesčetné milosti, jež jsi z ruky Jeho dostal, všecky dobré rady a napomenutí tvých rodičů, přátel, učitelův a zpovědníků! Řekneš-li, že jsi byl slab

a že pokušení veliké bylo, ukáže ti na tisíce jiných, tvého stáří a stavu, kteří předce odolali zlému, ač stejně, jako ty pokušení bývali.

A proto každou omluvou novou vinu odkryješ, a sám sobě výrok vyřkneš. —

A po bedlivém vyšetření uslyšíš nezměnitelný rozsudek Páně, jenž rozhodne o celé tvé věčnosti, a jenž hned v život vejde. Máš-li jen něco malinko ještě božské spravedlnosti splatiti, — půjdeš do očiště, a tu věru ještě za velmi šťastna můžeš se pokládati. Budeš-li však tak nešťasten, že jediný jen smrtelný hřích duši tvou hyzdí, — pak na věky věkův do pekla odsouzen budeš, odkud není vysvobození.

Proto přemýšlej trochu o životě

svém, co bys asi zasloužil, kdybys nyní, v tomto okamžiku souzen byl? Zda-liž pak se báti nemusíš, že budeš na levici státí a hrozný hlas Páně slyšeti: „Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného?“ —

Bojíš-li se již soudu světského, čím více báti se máš soudu Božího. Svátý Jeroným, ač posty a kajícími skutky již jen kost a kůže byl, předce trásl se na celém těle při zpomínce na ~~so~~ Cokoli činil, kudykoli chodil, vždy mysli s hrůzou na onen okamžik, až trouba nebeská zavzní a lidi k soudu volati bude. A to byl světec, plný skutků hrdinných; což potom mysliti máme my ubozí, kteříž denně více hřešíme, nežli on za celý dlouhý život!?

(Dokončení.)

Zázračný obraz Matky Boží v Dubě

na Moravě.

Ú v o d.

Mezi katolickými chrámy naší vlasti moravské vyniká nemálo velkolepostí svou chrám Páně dubský, jehož štíhlé věže široko daleko po požehnané Haně lidu viděti jest. Ve chrámě tom, jenž zasvěcen jest na počest Očištění nejbl. Panny Marie, stkví se nad hlavním oltářem zázračný obraz Matky Boží, hojnými dary ze zlata a ze stříbra vyzdobený. Zbožní předkové u veliké úctě chovali obraz ten a až podnes přicházejí v hojném počtu horliví poutníci jak z blízkého okolí tak i ze vzdálenějších končin milé Moravě, aby uctili posvátný obraz a vyprosili si potřebných milostí na Královně nebeské.

Zvěst o původu a osudech zázračného obrazu vymizela buď zcela z paměti věřících, aneb všelijak změněna byla. Proto umínil jsem si podati stručně, co

mi o obraze známo jest, abych jednak oživil co v moře zapomenutí bylo kleslo, jednak i vyhověl přáním s mnoha stran projeveným. Zprávy čerpal jsem z latinského spisku dra. Jos. Ant. Zhaněla, děkana a faráře dubského, jenž vše, co napsal, buď od očitých svědků slyšel aneb z veřejného podání lidu sebral, nejdůst. konsistoři olomoucké ku potvrzení předložil a u příležitosti svého povýšení na doktora bohosloví r. 1742. tiskem vydal. Nelze tedy o věrohodnosti zpráv těch pochybovati. — Kéž přispějí řádky mé ku rozmnožení úcty Rodičky Boží!

O původu a osudech zázračného obrazu.

„Krásná jako měsíc, výborná jako slunce.“

Pis. Šal. 6. 9.

Muž, jež vyvolila si nebes Královna, aby zhotovil obraz, na němž by se ukázala ctitelům svým jako pokorná a dobrotivá Matka nemocných a sklíčených,

jmenoval se Jiří Bušlík a byl syn jakéhos vojína. Ve svém mládí vychován byl v Brně, ve věku pak dospělejším odebral se do městečka Kunovic blíž Uh. Hradiště, kdež skrovně z toho žil, co rukama si vydělal. Jedenkrátě vyryl za přispění Božího chatrným rytcem na desku obraz Rodičky Boží, v pravo se zářící lunou, v levo se stkvějícím se sluncem, a otiskuje jej na papír, za čtvrt groše ctitelům marianským prodával. Jeden z obrazů těch koupil rolník Jiří Opalka z Nenakonic a ve svém přibytku jej choval. Brzy však jakous zvláštní úctou k obrazu byv naplněn, vzal jej a pověsil na lípu, která stála za osadou na-proti zámku nenakonickému; tam asi, kde nyní socha svatého anděla strážného stojí. Bylo to v měsíci červenci r. 1727. Poněvadž stála lípa u cesty veřejné, zastavovali se kolemjdoucí před obrazem, aby prosili nejsvět. Pannu za pomoc a ochranu při pracech svých.

Netrvalo dlouho a Matka Boží počala odměňovati ctitele své milostmi přehojnými. V několika nocích po sobě následovavších obklopen byl obraz zvláštní oslňující září, což vidouce ctitelé marianští, blížili se ku lípě, avšak nespátřili, než známý obraz Rodičky Boží. I přicházeli věřící, již rozličnými nemocmi, zvlášť zimnicí, skličeni byli, a hle, pomodlivše se, uzdraveni jsou. Tak žena jakás z Věrovan, 45 let stará, jež po pět let slepotou stížena byla, ztraceného

zraku opět nabyla, když byla několi-krátě modlitbu svou před obrazem opětovala. Sama to veřejně hlásala a dosvědčili to i svědkové, kteří žili ještě za času horlivého děkana a faráře dubského, dra. Jos. Zhaněla.

Zástupy lidu, jež se shromážděvaly před posvátným obrazem, den ode dne se množily, takže tím nemálo bohoslužba v dubském farním chrámu Páně trpěla. Tehdejší farář dubský, Frant. Ferdinand

Formánek, podal zprávu o věci té nej-důstojnější konsistori olomoucké, kteráž nařídila, aby obraz bez všeliké slavnosti do farního chrámu přenést dal. Duchovní správce svěřil záležitost tu svému koope-ratoru, jež obraz u večer před svatým Václavem svrchu uvedeného roku s lípy sňal, do farního kostela přenesl a na evandělní straně poblíž hlavního oltáře na zde připevniti dal.

Ještě větší láskou zahoreli ctitelé Mari-anští k obrazu po-

svátnému, a proto počalo se vyjednávati, nebylo-li by s prospěchem pro lid věřící, aby obraz veřejně za zázračný prohlášen byl. I zkoumány jsou přísně dle zákonů církevních práva milosti, jež věřícím obraz uctívajícím zázračným způsobem uděleny byly.

A když shledalo se, že vše tak se má, jak svědkové vypověděli, a že způsob, jakým uděleny byly obzvláštní milosti ctitelům posvátného obrazu, síly lidské přesahují, prohlásil tehď panující biskup olomoucký, Wolfgang kardinál Schratten-

bach, dekretem daným na nejdůst. konsistoř v Kroměříži dne 19. listopadu r. 1729. obraz za zázračný a nařídil, aby prohlášení veřejně s kazatelny se stalo, jakož i aby nejdůst. konsistoř způsob prohlášení ustanovila. Nejdůst. konsistoř určila slavnost prohlášení na neděli XXI. po sv. Duchu, která padla tehda na 22. den měsíce října r. 1730. Oba dekrety opsál v plném znění dr. Jos. Zhaněl; mně pro stručnost nelze jich tuto v překladě uvésti.

Slavnost konala se velmi okázale. Ze všech stran přivedena byla procesí, počtem 17, a to: Z Přerova, z Kralic, z Drahanovic, z Tovačova, z Určic, z Vrahovic, z Kokor, z Vlkóše, ze Šnobolína, z Křelova, z Velké Senice, z Duban, z Charvat, z Dolan, z Klenovic, z Němčic; mezi nimiž zvláště vynikalo procesí olomoucké, jež přivedl kanovník hrabě Frant. Giannini, farář u sv. Mořice.

Ráno v den slavnosti přečten byl s kazatelny biskupský dekret, jímž se obraz za zázračný prohlašoval, a kazatel vysvětlil význam dekretu toho. Potom nesen byl obraz ve slavnostním průvodu kolem kostela a na hlavní oltář postaven jest. Následovalo druhé kázání a po něm byla slavná mše svatá, již u hlavního oltáře konal hrabě J. Jos. Vratislav z Mitrovic, kanovník olomoucký, později biskup Králové-Hradecký. Téhož dne sloužili ještě u zázračného obrazu mše svaté: hrabě Otto Honorius Eghk, biskup thermopolitanský a infulovaný probošt katedrálního chrámu Páně olomouckého, jakož i hrabě Leopold Eghk, probošt u sv. Mořice v Kroměříži a kanovník olomoucký. Mimo tyto sloužilo u jiných oltářů téhož dne mše sv. 5 děkanů, 14 farářů a jiných kněží 21.

A od onoho dne rostla úcta zázračného obrazu dubské Matky Boží vždy více a více. Každoročně přicházela pro-

cesi se svými duchovními správci: Z Olomouce, z Přerova, z Tovačova, z Kralic, z Kojetína, ze Vsetína, z Bystrice, z Fryštáku, z Frenštátu, z Němčic, z Klenovic, z Kostelce, z Velké Senice, z Dolan, z Velkého Týnce, z Kokor, z Předmostí, z Důban, z Drahanovic, z Otaslavic, z Charvat, ze Smržic, z Ratají, z Bohuslavic, z Vrahovic, z Olšan, z Vlkóše, z Tršic, z Břestu, z Hněvotína, z Holice a z Jestřabí. ~~U~~ která léta i slavnostní procesí z Prostějova, z Litencic, z Březovic, z Ivanovic, ze Slatenic a ze Zdounek.

Dr. Jos. Zhaněl uvádí na 23 církevních hodnostářů, ponějvíce kanovníků olomouckých, kteří u zázračného obrazu mše svaté sloužili. Ano sám biskup olomoucký, kardinál Schrattenbach, pouť ku zázračnému obrazu dne 26. června r. 1734. vykonal a mši sv., již sloužil rytíř Wolgersfeld, kanovník brněnský, přítomen byl.

Odměňovalať Matka Boží hojnými milostmi ty, již se utíkali ku zázračnému obrazu jejímu. Dr. Jos. Zhaněl napočítal přes 33 případů, kdy rozličnými nemocemi skličeni ctitelé marianští na přímlovu dubské Matky Boží uzdraveni jsou. Případy ty písemnými osvědčeními ztvrzeny byly. Nejsou to však případy všechny. Byloť jich mnohem více, jakož svědčí rozličné votivní dary, které ctitelé marianští na poděkování za přijatá dobrodiní před obraz dubské Matky Boží přinesli. A kdo spočítá všechny milosti, které udělila Matička Boží zbožným poutníkům obraz její v Dubě uctívajícím od dob dra. Jos. Zhaněla až na doby naše?

Vděční ctitelé marianští neotáleli též vzácnými dary dokazovati velikou úctu svou ku obrazu zázračnému. Sám biskup olomoucký, kardinál Schrattenbach, stkvělé poslal dary ze stříbra, aby na obraz zavěšeny byly. Hrabě Ferdinand Oedt mimo jiné dary položil základ ku

velkolepému chrámu Páně nynějšímu. Farář Ferdinand Formánek šesti tisíci rýnských zlatých ku stavbě přispěl. Hrabě Honorius Eghk dvě překrásné sochy, sv. Floriána a sv. Jana Nepomuckého, v Dubě vystavěti dal. Rytíř Karel Mayerswaldt hlavní oltář ve chrámě zbudoval a nad to hojnými dary k stavbě přispěl. Jiří Tomášek, občan dubský, blíže kostela uměleckou sochu sv. Josefa postaviti dal, a hrabě Peteani novým oltářem chrám Páně ozdobil.

Mimo uvedené jest však ještě mnoho a mnoho jiných šlechtetných dobrodinců, již přispěli ku vykrášení kostela dubského, který zvolila si Bohorodička za zvláštní příbytek svůj. —

Bohužel, že pohromy časové přilíhly dotkly se posvátné budovy té. Klenutí, jež se r. 1853. sesulo, porouchalo mnoho oltářů, čehož známky až podnes viděti jest, poněvadž pro nedostatek peněz nebylo lze na opravy pomýšleti. Ó jak zaplesala by Královna nebes, kdyby věrní ctitelé její po příkladě zbožných předků svých přinesli dárky před zářný obraz Matky Boží dubské, „krásné jako měsíc, výborné jako slunce,“ aby se brzy pomýšleti mohlo na obnovu velkolepé svatyně její! Krejcar ke krejcaru a vzroste kapitál potřebný.

Všemohoucí Tvůrce a nejsvětější Rodička Boží žehnejtež duším šlechtetným, které přispějí k tomuto dílu Bohu milému!

P. Josef Kuchník.

Myšlénky ctitele božského Srdce Páně.

Podává Bohumír Hendl. (Pokračování.)

Březen.

12. Na první neděli v postě.

„Ježíš jest od ďábla pokoušen.“
Mat. 4. 1—11.

Chceš-li sobě i jiným dobrou a spásitelnou radu dáti, jim světlo podati, které by temné cesty života osvěcovalo, chceš-li sebe i jiné obrniti proti nebezpečím, potěšiti ve dni souzení a bída: pak vstip sobě a jim hluboko v paměť a mysl posvátná učení Písma a svatých mužů. Těmito zahrán byl a prchl pokušitel od Pána.

Tak zejména uč osoby péči tvé obzvláštní svěšené. Když pak jejich vlastní rozum v zápletkách životních pravé cesty neví, když není přítele, jenž by pravou, dobrou radu dal, když i pokušitel v podobě anděla dobrého je ku propasti neřestí a hříchů vábí: pak jediný zbožný výrok je osvití, uvaruje, potěší, povznese, a až se s tebou jednou v stánech Božích setkají, s vděčností k tobě

volati budou: Otče, matko, učiteli! Výrok z úst tvých to byl — jím zachována mi nevinnost a ctnost.

13. Na druhou neděli v postě.

„O proměnění Krista Pána.“
Mat. 17. 1—9.

I život lidský na zemi má své krásné okamžiky — doby proměnění. Jsou to blažená léta dětská, která člověk u rodičů starostlivých v pokoji a klidu prožil, jsou to blahé hodiny štěstí, jež po boku věrné manželky ztrávil ve spořádaném šťastném kruhu rodinném, aneb po boku pravého, oddaného přítele. Nejsou ony okamžiky, kde zbožnost a modlitba duši tvou k nebi unáší, ony dny, kdy bohoslužba a slovo Boží srdce tvé potěchou dárí; ony hodiny — v nichž dlouhé utrpení tebe opouští a radostná ti opět kvitne naděje — nejsou všechny tyto doby života tvého krásné? Ó poznej jen, člověče, štěstí své a sepni

ruce ku zbožné modlitbě a rei: Ó Bože můj, čím zasloužil jsem si lásky Tvé a dobroty, kterou mne zasypáváš??!

14. Na třetí neděli v postě.

„Ježíš vymítá ďáblы.“
Luk. 11. 14—28.

Činils-li dobře a konal svou povinnost a předce-li ti lidé laji: nesužuj se.

Dařilo se Ježíšovi — tvému učiteli a vzoru — lépe? Slyš jen, jak mu nepřátelé spílají! Avšak, co dokázali hanou svou? Že žena jedna ze zástupu pozvědla hlasu svého a zvolala: „Blahoslavený život, který tebe nosil, a prsa, kterých jsi požíval.“ — Tak stál Spasitel náš před svými hanobiteli, milován jsa

od otce nebeského a chválen od lidí šlechetných. I tobě se jinak nepovede. Budeš-li kráčet stále cestou povinnosti a ctnosti, nestaraje se o planý křik pomlouvačů: unaví se konečně předce zlí jazykové jejich, a cos dobrého vykonal, uznáno bude od šlechetných, a ten, jenž ve skrytě vidí — otec tvůj — odplatí tobě stonásobně.

15. Na čtvrtou neděli v postě.

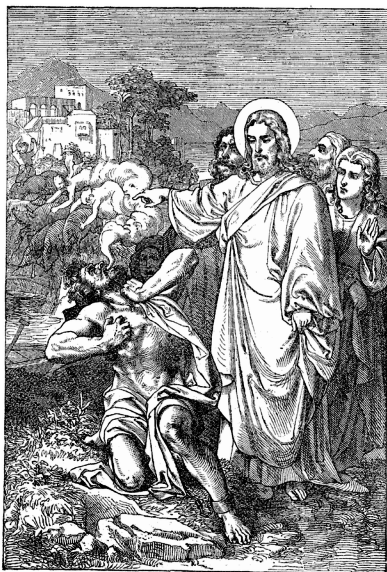
„Nasycení 5000 lidí.“
Jan 6. 1—15.

Ten, jenž dříve lačněl a chleba neměl, jenž žiznil a krupěje obcerstvující postrádal, Ježíš hosti dnes tisíce hladových u stolu svého a rozdává ze skromné zásoby a předce všechny nasycuje zázračným způsobem. Ó jak asi

blažen byl, prokazuje takovému množství dobrodiní! Ó příteli: radost při konání dobrého jest největší pochoutkou srdce nezkaženého. Když hladoví sirotci ruku tvou smáčeji slzami vděčnosti, když ti plačící vdova za radu a pomoc nebe přeje; když ubohý nemocný, dříve než duše z něho vyletí, ti ještě ruku tiskne za

péči tvou a lásku, ó rei: necitíš se blaženým? Nepraví ti vlastní srdce tvé, že kdo jiným dobře činí, nejvíce sobě tím prospívá? Ne nadarmo pravil Pán: „Lépe jest dávatí nežli bráti.“

Nuže řiď se, příteli, vždy tonto zásadou, vyhledávej příležitosti ku dobročinění a raduj se z radosti svého bližního.

16. Na Zvěstování P. Marie.

„Gabriel přinesl Marii P. poselství.“

Luk. 1. 26—28.

Ó křesťanská panno! chceš-li v očích Božích a andělských milosti naleztí jako Maria matka Spasitelova nalezla, vezmi si příkladný život její za vzor. Jak cudná, pokorná a zbožná byla Maria! Tak budiž i ty.

Ovšem neobrátiš pak na sebe oči světských darmošlapů, avšak v úctě tebe mítí budou synové šlechetní, krásu ctností tvých chváliti budou cudnými ústy a s důstojností mužnou budou se o ruku tvou ucházeti. — Blaze zemi, kde ženská ctnost doma jest; pak nebude tam nouze o muže veliké, veliké slovem i skutkem.

17 Na neděli smrtelnou.

„Židé chtěli Ježíše kamenovati.“
Jan 8. 46—59.

Hněvivost a mírnost, obě mluví v dnešním Evangelii. A jakou řeč vede hněvivost? Nadávky, bezpodstatné obviňování, sprostý posměch, zlomyslné překrucování slov, vše to hrne se z úst jejich, a když konečně umlká, pracují

pěstě a kamení lítá. A jak mluví mírnost? Na čisté srdce ukazuje; na neposkvrněný život, na lásku svou k Bohu, na svůj dobrý úmysl, ukazuje dále na horlivost svou u věcech svatých, když však hněv nepřátel ve vztek přechází — odchází mírnost vážným krokem. Co bys as si volil? Kde jest čest? Kde jest klid? (Pokračování.)

První misionáři v Americe.

(Pokračování.)

Pojď s námi, Ondesonku!“ volal na misionáře Vappatonada, jeden z jeho nepřátel, jenž po jeho životě dosud tak dychtil, jako toho dne, kdy byla výprava Huronů u jezera sv. Petra přepadena, kdy se již vznášel jeho tomahavk nad hlavou misionářovou a byl by ho jistě usmrtil, kdyby ho nebyl Takuetete zachránil.

„Pojď s námi a podívej se, jak obětujeme Aireskoiovi, jenž se vysmívá tvému kouzelnému umění!“ volali jiní ze zástupu.

„Pojď s námi, Ondesonku!“ šeptal kdosi vedle kněze, jenž rychle se ohlédnuv uviděl přívětivého Koetsaetona. „Pojď s námi,“ opakoval náčelník, dobře s knězem smýšlející; „náležíš nyní našemu kmenu a slaví-li Mohavkové slavnost, nesmíš zůstat doma.“

P. Jagues uznává případnost této poznámky, přidal se k zástupu a šel s ním.

Na návsi se zastavili a sestoupili se před poradní chýží do velkého polokruhu, uprostřed něhož stály koly válečné a popravní.

Nyní jim bylo čekati, až se vrátí Sagamore od vakonů, které zval, aby se účastnili jejich slavnosti. Za malou chvíli přicházel již Pestrý Had s vakony

a svými rádci, a přišed na místo, posadil se na kožený polštář, který mu před poradním domkem připravili. Naproti Sagamorovi stál Orel se svými náčelníky a bojovníky, na více oddělení rozdělenými a pro válečnou výpravu vybranými. Obřady počaly; nejprve přivedli bojovníci oběti, černé medvědy, kteří se již poněkud zotavili a bručíce na odpor se stavěli, tak že je bojovníci silnými ranami omráčiti museli, aby je mohli ke kůlu přivázati. Silná zvířata přivázaná na kůl silnými lýkovými provazy, snažila se osvoboditi svých pout a řvala tak mocně, že se vzduch daleko otfásal a silná ozvěna z nedalekého lesa rozléhala se na všechny strany. Při tom jásali Mohavkové jak obyčejně, obětující a velikou radostí bůžku Aireskoiovi slavnou oběť způsobem tak hrozným, že se ani hrozněji mysliti nedá. Skákalit okolo trýzněných zvířat jako posedlí a závodili řevem s divokými šelmami. Tento pekelný bluk trval hodnou chvíli, až konečně tam-tam k pokoji napomenul. Lidé stichli, zvířata řvala dále. Ze zástupu vystoupili dva mužové vakonu, v Gandavaze bydlící, ozdobení všemi okrasami, jaké vůbec měli, kouzelnou hůl a kouzelný pytlík v rukou, a obešli několikrát popravní místo, zpívající při

tom chvalo zpěvy Aireskoiovi a prosíce ho o pomoc. „Rudí mužové volají k tobě, Aireskoii. Ty jsi mocen a silen. Jsi laskavým a hněvivým: laskavým k Ongvehonvům, rozhněvaným proti jejich nepřátelům. Ongvehonvi volají k tobě a konají ti ke cti slavnost. Chtějí tě potěšiti, ale nemají zajatých,*⁾ jež by mučili. Dáváme ti, co máme. Dej nám vítězství a zajaté, a pak ti připravíme slavnou hostinu. Hrozně zavzní válečný křik, nepřátelé se budou trásti a vítězní bojovníci vrátí se jásající domů s velkou kořistí. Buď s námi, mocný Aireskoii! Tys nám to slíbil a my jsme to zvěstovali tvým dětem. Ty nám pomůžeš a naši mladí mužové zvítězí.“

Na konec zamumlali ještě několik nesrozumitelných slov a pak odešli do poradního domku, provázeni jásotem lidu. Nyní započali náčelníci, každý v čele svých bojovníků, válečný tanec. Medvědi byli jim nepřátely a bojovníci tančili kolem nich, každý po svém způsobu, t. j. každý hleděl nápodobiti rozličné polohy, jaké se naskytují v boji.

Hned hnali se s nabitými puškami proti nepříteli, hned zase leželi na zemi číhající na odpůrce; pak se opět proti nim hnali s kopím v rukou, nebo čekali s nožem a tomahavkem jejich útoku. Zde hleděl jeden bojovník svého nepřítele na zemi dobítí, tam opět jiný napodoboval skalpování; třetí klečel na zemi míře na svou oběť, čtvrtý opět mrštil svým tomahavkem, že se zaryl hluboko do kůlu. Tanečníci měnili neustále své pohyby; život kolem kolů byl každou minutou čilejší a pestřejší. K tomuto divému reji křičelo mnoho set divokých Indiánů, medvědi řvali po každé ráně, již od bojovníků dostali, vždy hrozněji, a aby byl hluk ještě větší, tloukli tři hlasatelé na veliké bubny

^{*)} Toho času byli již všichni zajatí do kmene přijati.

s nevšední horlivostí. — — Znenáhla však ustával šilený tanec, bojovníci umdlávali, až konečně na znamení Orlovo úplně přestali, shromáždili se kolem svých náčelníkův a odešli z jeviště za bouřlivého jásotu diváků.

Druhé jednání slavnostního divadla bylo obětování medvědů, kteří byli zmučeni s nejhledanější ukrutností. Několik bojovníků přistoupivše k bezbranným zvířatům, začali do nich bodati ostrými, rozpálenými hrůty, uřezali jim tlapy a nosy, probodli jazyky a sedřeli kůži s hlavy. — Když je dostatečně ztýrali, zapálili velkou hranici kolem nich narovnanou a plameny vysoko šlehající zahálily v okamžení zmučená zvířata. Ještě chvíli zazníval z plamenů hrozný řev ubohých tvorů; pak bylo tišeji a tišeji; a jen tu a tam zaznělo ještě slabé skučení, až i to utichlo a bylo slyšeti jen praskot plamenů, které se jako draci ve vzduchu svíjely, točily a splítaly. Za půl hodiny zbyly z celého ukrutného divadla jen dvě hromádky popelu. Když počaly plameny uhasinati, přistoupili po druhé mužové vakonu oznámit Aireskoiovi, že jest oběť přinešena a Mohavkové vykonavše svou povinnost, čekají od něho odměny. Dopřeje-li jim vítězství, že mu budou všichni zajatí obětováni.

Třetí jednání byl tanec skalpový, podobný tanci válečnému. Kdokoliv měl nějaký skalp, pověsil jej na dlouhou hůl, ukazoval shromážděnému lidu a projevoval nejrozmanitějšími posuňky svou touhu po nových skalpech, znameních vítězného boje. Tento tanec byl ne méně divoký předešlého. Broncové, bezvousé obličejové Indiánů, rozmanitě pomalované a nápodobenou zufílostí znetvořené, nepodobaly se skoro ani obličejům lidským, majíce výraz téměř ďábelský, a byly by jistě každého bělocha, jenž ještě úplně neotupěl, oškli-

voští a hrůzou naplnily. Rudoší skákali hodnou chvíli kolem kolů jako divá zvířata, a nemajíce, na kom by svou sílu zkusiti mohli, prohlásili dva koly, na nichž byli medvědi uvázaní, za nepřítelé, a rozsekali je svými tomahavky.

Nejvyšší vojenský náčelník Mohavků se tohoto tance nezúčastnil; nýbrž seděl vážně vedle Sagamory před poradním domkem, díval se jen na tanečnický, a když dosáhla vřava nejvyššího stupně, dal znamení, aby se přestalo. Na jeho pokynutí dozněl tam-tam a bojovníci poslušni rozkazu, přestali okamžitě tančiti a shromážděni se velmi rychle kolem svých náčelníků, vmísili se mezi diváky.

Na konec bylo ještě sněženo veškeré maso, jež bylo prvé Aireskojovi obětováno.

Ondesonk, jemuž se nepodařilo odejít, dověděl se, co tento obřad znamená, nechtěl se účastniti hostiny a ani divoké hrozby několika bojovníků nebyly s to, aby jej přinutily jíti.

„Nikdy a nikdy se nedotknu věci, jež byly zasvěceny vašemu bůžku Aireskojovi!“ zvolal rozhodně a odešel rychle pryč.

Nikdo mu sice nezastoupil cesty, ale ze všech stran bylo jeho chování ostře káráno, a kdyby nebyl Orel prohlásil, že se bude Ondesonku po skončené výpravě zodpovídati, byla by mu jistě

již nyní poslední hodina odbila. Starý Assendase nabídl se hned ochotně, že bude zatím Ondesonka pilně hlídati a dbáti, aby Aireskoie neurazil, Koetsaeton však ho varoval, aby při tom nepřekročil mezi své působnosti.

Snad by byla opět ostrá hádka povstala, kdyby nebyl Pestrý Had zakročil, prohlásiv, že v Gandavaze nikdo Aireskoie neurazí; ale že také nikdo násilných skutků konati nesmí, pokud on je Sagamore. Každému má býti ponecháno jeho právo, a kdo bezprávi činí, o tom že rozhodne rada. Především jiným že jim třeba svornosti; on že nijak nechápe, jak by běloch, jenž ani Aireskoie nezná, nějak ho uraziti mohl, a proto, že se Mohavkové v tak vážné chvíli darmo rozčilují.

Na konec rozloučiv se nadšeně s bojovníky, kteří se na výpravu chystali, prohlásil Sagamore slavnost za skončenou a všichni shromáždění rozešli se spokojeně do svých obydlí.

Druhého dne před svítáním táhlo přes 500 bojechtivých rudoušů z Gandavagy a obrátili se severně k veletoku sv. Vavřince.

Zároveň vytáhly i z ostatních osad Mohavských silné tlupy bojovné, nicméně však zbylo ještě dosti zbrojných mužů, aby s úspěchem mohli se postaviti proti Holanďanům, kdyby tito chtěli se ujímatí ohrožených Franků.

(Pokračování.)

Popěvky.

Rosy se napil skřivánek
a vzhůru k nebi spěje,
a na sta písní veselých
si hlasně cestou pje.

Na cestě bídný žebraček
při berlách' odpočívá,
a vzhůru okem toužebným
se za skřivánkem dívá.

„Což je tvá cesta veselá,
ty milé, vzdušné ptáče:
nás lidí vede k nebesům
jen cesta slz a pláče!“

VI. Št.

Účel třetího řádu sv. Františka a jeho význam v době naší.

J. Hejtmánek. (Pokračování.)

11. ot.: Má druhý řád sv. Františka také nějakých odvětví?

Odp.: Ano; rozeznáváme 1. obyčejné „Klarisky“ čili „Chudé sestry.“ Jméno jejich však původně bylo „Damiánky“ od kostela sv. Damiána, u něhož se byl sv. František sám zdržoval, a při němž se sv. Klárou, od čehož též jméno „Klarisky“ odřzely, tento druhý řád pro ženské byl založil. Tyto spravovaly se regulí sv. Františka. Řád tento se velmi rychle šířil, ano i do Prahy uveden byl, a to sv. Anežkou, dcerou krále Přemysla Otakara, r. 1234. Napotom složil sv. František se sv. Klárou reguli mírnější, kterou papež Innocenc IV. potvrdil. 2. Že pak v jednotlivých řeholích nyní nestejná měla pravidla, ustanovil papež Urban IV. r. 1264 mírnější reguli pro všechny, a které se touto spravovaly, slouly „Urbaniky.“ 3. Některé však držely se prvotní přísné regule sv. Kláry a slouly dle sv. Kolety (r. 1435), která zvláště ve Francii přísnost regule obnovila, „Koletky.“ 4. Z těchto pak vyvinul se řád „Kapucinek,“ r. 1600 sv. Otcem Klementem VIII. schválený, které rovněž větší přísnost zachovávají, než obyčejné Klarisky; těchto však nyní není mnoho.

12. ot.: Jest i třetí řád sv. Františka na vícero oddělení rozdělen?

Odp.: Ano; týž kající řád čítá: 1. Řeholní terciáře, t. j. členy třetího řádu, kteří žijí dle pravidla třetího řádu v klášterech pospolu, a jichžto způsob života sv. Otec Lev XIII. zvláštními předpisy určil. I u nás v Čechách byli klášterníci třetího řádu; nyní však ponejvíce jsou takové terciárek, jako na př. Alžbětinek, šedých sester, milosrdných sester, školních sester a pod. Tyto žijí

po způsobu klášterního života pospolu a zaměstnávají se ponejvíce obsluhou nemocných, vychováváním mládeže a pod. 2. Terciáře, kteří žijí ve společnosti prvního a druhého řádu, a 3. Terciáře ve světě žijící; sem náleží všickni, obého pohlaví a každého povolání, ať kněží neb nekneží, svobodné neb vdané osoby, nežijíce v klášterní společnosti, nýbrž každý pro sebe dle svého stavu a povolání, neskládající žádných slibů.

13. ot.: Nečítá i to poslední oddělení předce nějakých odvětví?

Odp.: Ano, a sice dvě. K prvému patří ti, kteří přináleží k jedné řeholní kongregaci čili společnosti, shromažďující se k pravidelným měsíčním schůzkám, jež vede a řídí buď kněz prvního řádu aneb některý jiný k tomu oprávněný kněz světský. K druhému se čítají taci terciářové, kteří porůznu žijí, a nemohouce se účastňovati shromáždění, sami nad sebou a zachováváním regule bdíti musí.

14. ot.: Dosahují tito stejných milostí sv. regulí ustanovených s prvými?

Odp.: Ano; nebo milosti, jakých třetí řád svým členům podává, jsou pro všechny stejné. Avšak ti, jenž shromáždění se účastňují, požívají výhod společného poučení a vzdělávání se v známosti třetího řádu, jakož i povzbuzení k větší horlivosti; vysvětluje se obyčejně při nich sv. regule, předkládají se pohnutlivé příklady ze života světcův a světic třetího řádu, jakož i oznamují se zdárné prospěchy, jakých třetí řád v celém světě dosahuje a pod., což vše účastníkům jen k velikému duševnímu prospěchu býti musí.

15. ot.: Proč vydal sv. Otec Lev XIII. dne 30. května 1883 onu známou konstituci, čili papežské nové ustanovení?

Odp.: Svatý Otec, jak z jeho slov patrnó, chtěl tímto ustanovením třetí řád sv. Františka nejen pociťti, ale i pozvednouti, ano i všem věřícím přístupným učiniti; i odporučuje jej proto všem kněžím i nekněžím, zmírniv a opraviv jeho dosavadní reguli nynějším časovým poměrům přiměřeně, spatřuje v řádě tom hlavní prostředek a lék k vyléčení mravní zkaženosti.

16. ot.: Co obsahuje zmíněné papežské ustanovení?

Odp.: V první části uvádí se obnovené úplné pravidlo pro terciáře; v druhé pak určitý i úplný seznam všech odpuštěk, milostí a výsad třetího řádu a zrušuje všech dřívějších, až po tuto chvíli pod jakýmkoliv jménem vydaných.

17. ot.: Jsou všickni terciářové vázáni tímto ustanovením?

Odp.: Ovšem; neboť mluví tu sv. Otec, jako nejvyšší učitel církve svaté, a vydal ustanovení ono mocí svého apoštolského úřadu. I jsou pak jemu všickni pravověřící křesťané, a tudíž i tím více terciářové, poddáni a k pokorné poslušnosti zavázáni.

18. ot.: Změnil sv. Otec Lev XIII. svým ustanovením podstatně reguli třetího řádu?

Odp.: Nikoliv; vždyť výslovně dí v něm sv. Otec takto: „Nedomnívej se však nikdo, že tím něco v bytnosti (podstatě) řádu samého se mění; máť spíše tentýž po vůli naší trvati na dále nezměněn a nedotknut.“

19. ot.: Stalo se snad novým tímto

zmírněním z dřívějšího třetího řádu pouhé bratrstvo?

Odp.: To docela ne; neboť v celé konstituci nemluví se o nějakém bratrstvu, ale vždy a vždy o řádu, a to třetím sv. Františka. Ano onať právě nejjasnějším důkazem, že se jedná o skutečném řádu a nikoliv o pouhém bratrstvu, anať římská stolice o bratrstvech ustanovení zvláštních nedává.

20. ot.: Pro které členy třetího řádu platí ono uvedeně papežské ustanovení?

Odp.: Jen pro ty, kteří jako terciářové uprostřed světa žijí, a nikoliv pro ty, kteří jako bratři a sestry třetího řádu v klášterích žijí, skládající mimo to i sliby jednoduché.

21. ot.: Mohou se i světští kněží aneb i řeholní osoby obého pohlaví členy tohoto třetího řádu sv. Františka státi?

Odp.: Ovšem že mohou; řeholním osobám však nesmí tomu zabraňovati jich vlastní řeholní pravidla a předpisy.

22. ot.: Platí pak i pro tyto ono nové papežské ustanovení?

Odp.: Ano; jen že terciářům-kněžím neukládají se žádné řádové modlitby, aniť se tito beztoho denně své officium, t. j. hodinky čili breviář, modlí.

23. ot.: Nuže, o čem tedy jedná prvé oddělení papežské konstituce ze dne 30. května 1883?

Odp.: Pojednává celé pravidlo života třetího řádu, a to ve třech částích. V prvé mluví se o přijmutí, noviciátě (době zkoušky) a sv. profesi; v druhé o způsobu života, a v třetí o úřadech, dohlídce a pravidlu samém.

(Pokračování.)

Znovuzřízení apoštolátu modlitby.

(Pokračování.)

Stanovy pro zbožný spolek apoštolátu modlitby.

Článek 1. Apoštolát modlitby je náboženský skutek, kterým věřící v sobě i v jiných budí zalíbení v modlitbě podle přání a příkladu nejsv. Srdce Ježíšova tlukoucího vždy k zastupování našemu.

Článek 2. Ku konání tohoto zbožného díla prospívají budou nejen modlitby ústní a vnitřní, nýbrž veškeré jiné jakékoliv skutky zbožnosti a milosrdenství, jakož i přijímání sv. svátostí, božských a církevních příkázání zachovávaní a konečně všecko, cožkoliv k upevnění křesťanské zbožnosti, Boží chvály a spásy duší účinně čelí.

Článek 3. Věřící obojího pohlaví mohou, zachovávše to, cožkoliv je nařízeno ve stanovách neb nařízeních od apošt. stolice, tomuto zbožnému dílu jméno dáti a užívati duchovních milostí a odpustků, které jim od apošt. stolice povoleny jsou.

Článek 4. Aby údobné odpustky apoštolátu modlitby získali, žádá se od nich, aby k modlitbě ranní, které nemají opomíjeti, připojili obětování modliteb, skutků a útrap toho dne k tomu účelu, ve kterém se Kristus Pán v oběti na oltáři sám obětuje. Mimo to se jim nařizuje, aby denně desátek růžence obětovali pro zachování svatého Otce a pro potřeby církve, které jim na počátku každého měsíce buďte oznámeny.

Článek 5. Věřící ve zbožný tento řád zapsaní, kteří ve zvláštním stupni

oddání jsou zbožnosti a horlivosti duševní roznění (proto i horlivci slovou) vši možnou snahou ať o to usilují, aby se božská sláva a blaho bližních a úcta nejsvětějšího Srdce Ježíšova ode dne ke dni množily, a ať jiné pobožnosti od církve schválené se zavádějí, a zachovávají, co zachovávatí nutno jest, pokud totiž plnomocenství od dotčených představených obdržeti potřeba jest. Proto v určité doby ať se scházejí, aby ode všech ustanoveno bylo, co se za vhodnější uzná.

Článek 6. Spravuje pak se zbožné toto dílo apoštolátu modlitby od generalního ředitele, který od generalního představeného Tovaryšstva Ježíšova, s předchozím potvrzením svaté stolice, pro jednotlivé osady určen bývá, se závislostí od ordinaria místa, ve kterém ředitel určený žije.

Článek 7. Ředitel generalní smí v různých krajích a diecích ústřední ředitele ustanovovati, se souhlasem dotčeného ordinaria, jehož pravomocnost mimo to i nad spolky ustanovenými i ustanovenu býti majícími, především pak nad věřícími jeho diecese, kteří se zapisovati dávají neb zapsáni jsou, nedotknuta má zůstatí dle způsobu svatých kanonů a apoštolských ustanovení.

Článek 8. Ředitelé ústřední zasíleť každý rok k řediteli generalnímu zprávu o tom, ve kterých osadách družstva zavedli, a jména zapsaných, aby v přiloženém seznamu zapsána byla.

(Pokračování.)

Dvě výpravy v Egyptě.

Dle zpráv P. Julliena S. J. (Pokr.)

Druhého dne byl svátek Proměnění Páně. Ráno o 4. hodině počala na našem pohyblivém oltáři v kostelním choru mše svatá. Všichni mnichové jakož i Gomos byli přítomni a sledovali posvátný úkon s největší pozorností. Zdá se mi, že byli mile překvapeni jednoduchostí a krásou našich obřadů, hlavně svatě přijímání obou scholastiků na ně učinilo mocný dojem. Chtěli po mši svatě viděti skříň, ve které jsme měli oltář složený; posvátné nádoby, konvičky na víno a vodu, vše bylo jim podivuhodným; hlavně zvonek vzbudil jich pozornost, zvonili jím; při jich bohoslužbě zastupuje trojbran a zvonek bez srdce jeho místo.

Pří odchodu darovali poutníci hodným mnichům Deir-el-Baramským krásné arabské bible z tiskárny beirutské a obrázky nejsvětějšího Srdce Páně, jakož i růžence a medalionky. Potom poutníci navštívili blízké nátrónové jezero.

V tom právě čase, kdy jsme je navštívili, bylo pokryto temno-červenou kůrou solní od kysličníku železitého zbarvenou.

Nátrón sám (Na H O) nachází se asi v hloubce 0·5 m. pod povrchem u vrstvě asi 60 až 80 cm.; jest to žlutohnědá, nekystalovaná, nabotnalá hmota, kteréž se užívá k týmž účelům, jako nečistě sody (Na N O₂).

Druhdy byl tento nátrón větší důležitosti, hlavně při balsamování mrtvol, kdy po balsamování asi 70 dní mrtvola v nátrón se kladla.

Podél jiného menšího jezírka nastoupili poutníci cestu ku syrskému klášteři. Na cestě našli pramen, kde žíže svou uhasili; Arabové však, věrní předpisův koranu ohledně postu v měsíci ramadanu, nepili, ač horko bylo ohromné.

Blíže kláštera setkali se poutníci se skutečnými Beduiny, avšak nedošlo ku srážce. Mniši, zpraveni o příchodu poutníků, otevřeli rychle malou branku a přivítali přichozí pod starou klenbou při pramenu ve dvoře klášterním. Zde stojí polo tělem v zeď vrostlý zázračný strom sv. Efréma syrského, mocný to strom tamarískový, jehož větve celý klášter zastíňují.

„Když jednou svatý Efrém, tak vypravovali mniši, vstoupil v sousední chrám, postavil mezi modlitbou hůl svou na zeď; když pak po skončené modlitbě z chrámu vystoupil, viděl, že hůl jeho zelení se pokryla; zalévaje tyč, vypěstil ji v tento strom tamarískový; větve jeho budou však vždy tak skroucený, že nikdy nebude možno z nich uříznouti hůl, oně podobnou.“

Mnichové nabízáli poutníkům množství listů a květů z tohoto stromu, připsující jim hojivé moci. Klášter Deir Surianský jest výše popsanému úplně podobný, jenom velikostí se liší a pak jest dle způsobu syrského loubím a klenutím opatřen. Večer dovedl staří Gomos Michael hosty do blízkého kláštera sv. Isaiaše, který jest největším ze všech.

Deir Amba-Bichai obehán jest čtvercovou zdí, jejíž strana asi 120 metrů měří; stavení jest velmi zanedbané. V chrámě jest uctívána skříň sv. mnicha Isaiaše. Zvláště pozoruhodny jsou kamenné nádoby, o nichž již P. Sicard se zmiňuje.

Nádoby tyto jsou z černého, bíle zdobeného kamene, a ač obsah jich asi 80 litrů činí, nejsou jich stěny tlustší 3—4 cm. Jsou z horního Egypta a zovou se Baram.

Nyní se jich již neužívá k vaření, I v tomto klášteře byli poutníci mile
což se ještě v dobách P. Sicarda dělo. přijati. Mezi řečí byla též zmínka uči-

Strom nejsvětější Panny v balsánové zahradě v Matarjeh.

něna o náboženství; i zde souhlasili papež nezdál se jim rovněž správnou
mnichové v mínění o dvou přirozenostech viditelnou hlavou býti; následujícího dne
v osobě Ježíše Krista, avšak římský s účastnili se poutníci mše koptické,

kterou P. Jullien těmito slovy popisuje: „Po dlouhých přípravných modlitbách kadí kněz velmi zhusta a nosí knihu evangelia často do choru a kolem oltáře, potom se oblékne, což dlouho netrvá; krátké roucho chorové, mající na rukávech zlaté šňůrky, a dlouhý, bílý závoj, v prostředku a na koncích krajkami opatřený, který si kolem hlavy obtočí, a jehož konce jako štola dolů visí, jest veškerým mešním rouchem. Znova se kadí kolem oltáře; potom posadí se kněz po způsobu tureckém a počíná zpěv. Po delší době se zvedne a tu teprvé počíná vlastní mše. V prostřed oltáře stojí malá pomalovaná skříňka, která jako tabernákl bez dvířek vyhlíží; ve víku jest otvor, kterým se kalich vpouští, a v postavení tom ponechá se až do přijímání; malý, kvašený, kulatý chléb leží ještě teplý vedle na talíři; při přijímání rozkrájí kněz chléb asi na 30 částí, ponoří jednu v drahocennou krev a pomokří pak všechny ostatní; potom přijímá nejprve sám a podá též nejprve přísluhujícím a potom ostatním věřícím.“

I zde darovali poutníci klášteru syrské biblí bajratské, načež se rozloučili s pohostinnými mnichy.

Strom poslušnosti nyní byl jim nejbližším cílem; strom sám jest poněkud na jih od cesty ku klášteru sv. Makaria vedoucí. Po delším hledání uzřeli jej na výšině; jest to jediný strom daleko široko v poušti, čímž každá mýlka odpadá; mimo to stojí v celé spouště zřícenin bývalých klášterů. —

„Při jeho spatření,“ dí P. Jullien, „pojala nás posvátná hrůza.“ Stanuli jsme na půdě potem a slzami mnoha zbožných kajčníků zavlažené; zde spatřili jsme zázrak bezpříkladné poslušnosti, který až po dnešní den volá k následování. Ze všech těchto klášterů, které jsme minuli, nezbylo snad nic, než snad

kamenný násep a rozdrobené cihly, které značí, kde stála obvodní zeď, která jako u ostatních klášterů ku čtyřem světovým stranám směřovala.

V tomto oddílu pouště jest prý tolik klášterů, kolik jest dní do roka, a v skutku zdá se to býti pravdou; neb po cestě své shlédli jsme asi 50 zřícenin. Mnohé z nich stojí v tak nepatrné vzdálenosti od sebe, že mniši v jednom žalmy zpívající, v druhém slyšení byli; zbožný zpěv pak neumkl v této poušti nikdy, ni ve dne ni v noci.

Blížili jsme se divotvornému stromu, konečnému cíli naší cesty. Stojí v severním koutě jedné z největších zřícenin; její obvodní zeď označena jest mnohým rumem a kamením; délka zdi této jest asi 120 m. od severu k jihu a skoro 200 m. od východu k západu.

Strom sám stojí na výšině, která se k jihovýchodu sklání, ačkoliv území zbořeniny klášterní celkem k severu se svažuje k údolí jezernímu.

Severovýchodně od stromu poslušnosti stojí ve vzdálenosti sotva kilom. nejvíce zachovalá zřícenina, jejíž obvodní zeď a některé vnitřní stěny dosud se nesřítily, zdajíce se vládnouti mrtvému městu klášterů nitrijských.

Za hodinu asi došli jsme ke stromu; pokleknuvše v jeho stínu, prosili jsme za své spolubratry a za všechny pronásledované řeholníky. Zdálo se nám, že jsme vyslyšáni od zbožných poustevníků, nám zdálo se, že krásná slova: „Renovabitur ut aquilae juvenus tua“ (Znovu zrodi se mladí tvé jako orlu) dí řádu našemu. Při stromu poslušnosti obnovili jsme i my též svatý slib.

Strom sám má dvě těla, kteráž obě z jednoho kořene vznikla; severní peň jest na metr v průměru, druhý jest jen polovic tak tlustý. Strom tento často byl nožem, ba i sekýrou beduinů poškozen, peň sám jest jen asi 2 metry vysoký a

strom sám, ač jest v plné síle a mohutnosti, jest spíše keřem asi 7 m. vysokým; v tu dobu právě kvetl. Jest to „Rhamus spina Christi,“ strom z druhů trnovin (*Zizyphus vulgaris*), který v okolí Kaira jest obyčejný a velkého objemu dosahuje. V září má žlutohnědé plody velikosti olivy, chuti přisládlé; děti v Kairu ovoce to velmi rádi jedí. Není divu, že P. Sicard zaměnil strom tento se stromem střemchovým, poněvadž, navštíviv ho v zimě, neviděl jeho květ; plody obou jsou velmi podobné, jen že mají jádra místo kamének.“

Poutníci vzali několik listů a mocných výhonků sobě na památku na strom poslušnosti a dali se na cestu ke klášteři Deir-Abu-Makar. Klášter stojí v údolí tak, že ho možno jen ze strany severní z větší vzdálenosti spatřiti; obvodní zeď jest na jedné straně značně vysoká, skoro 18 m. Vnitřek kláštera jest obdobný s oním klášterů předešlých. V kostele možno spatřiti čtyři skříň s ostatky a sice Makaria staršího, který byl žákem sv. Antonína, pak Makaria mladšího z Alexandrie, kteří žili v tomto klášteře, potom ještě jednoho Makaria a Jana malého. V zadu v postranní lodi jest mříž, vyvýšeného místa za mříží nemohli cizinci navštívit; neb kdo prý, tak pravili mniši, na místo ono vstoupí, zemře do roka; pod deskami odpočívá 49 svatých mnichů, kteří při přepadnutí kláštera byli zavražděni.“ Též spatřili poutníci osmero dřevěných rakví, v nichž balsamovaná těla koptických patriarchů z novější doby odpočívají. P. Jullien popisuje návštěvu těchto čtyř koptických klášterů takto:

„Mniši neskládají slibů; žádá se od nich pouze navštěvování choru, zachovávaní řeholí předepsaných postů a pokora; žadatel může beze vší náhrady vstoupiti; po jednoměsíční době zkušební (noviciat), která mnohdy až do 5—6 roků

bývá prodloužena, bývá žadatel většinou hlasů přijat. Vystoupiti může kdykoliv, avšak jakmile klášter opustí, nestojí v žádném svazku ke klášteři, a jest obyčejným laikem.

Přijme-li v klášteře svěcení kněžské, a vystoupí-li, ztratí důstojnost kněžskou, musí se světsky obleknouti a může se prý, jak Gomos nám pravil, i oženiti. Všichni mnichové žádají za svěcení, kteréhož také dosáhnou, vytrvají-li ve svém povolání. Ku svěcení nežádá se od nich jiného, než aby uměli syrsky a kopticky čísti, aby však tohoto jazyka byli mocní, není nevyhnutelné. Vyšších a větších studií netřeba, odkudž se vysvětluje, že mniši celkem jsou nevědomi. Každý mnich má jakousi malou jistinu, nad kterouž představený nemá práva; dary příbuzných a jiné dárky jsou pramenem příjmů. Těchto peněz užívají, by sobě zaopatřili tabáku, kávy a cukru, čehož z kláštera jen v malé míře dostávají.

Každou neděli, středu a pátek čte kněz mši, a sice každý, při kteréž bratři po řadě přistupují a sami též přijímají. V době Naubevzetí Panny Marie čte se během celého předepsaného postu každodenně mše svatá. O půlnoci vstává se ku modlitbám chorovým, které za předprvu mše svaté slouží. Za soumraku shromažďují se bratři ku večerní modlitbě, ku kteréž se vyznání vin připojuje; potom volno mnichům svého duchovního vůdce vyhledati. Obědy bývají společné, kávy volno každému dle vlastní vůle si připravit. Toto, společnou klausuru a něco nepatrných úradů ku společnému dobru, jest vše, co řehole požaduje. S ostatním časem nakládají mniši podle vůle; studují, hovoří neb spí, jak právě se jim líbí. Slyšeli jsme je pozdě do noci spolu rozmlouvat i viděli jsme je uvnitř i zevně domu jako Araby k spánku položeny.

Každý klášter řízen jest od představeného Raye zvaného, který jen od patriarchy jest odvislý. Spravuje jmění klášterní, které z větší části v pozemcích záleží, jakož zřejmě při klášterích El-Taramuo při Tautě a mezi syrskými v klášteře sv. Makaria při Etridě a v klášteře sv. Isaiase. Představení klášterů bydlí v Kairu, majíce v klášterích světo-zástupce Gomos zvaného, který vlastně klášter řídí a nad kázní mnichů bdí. Jako Rayes tak i Gomos bývají většinou členů volení a patriarchou doživotně potvrzeni. Hledě ku jich chudobě, jakož i k zevrubnému šetření řehole a úplné neznalosti vědy bohoslovné, rád připouštím, že co se týče rozkolu, v dobré jsou víře. Vlastní zbožnosti při nich hledati se nemůže, o rozjímání nemají ponětí, duchovních napominání neposlouchají, přijímání vykonávají zřídka a nejsvětější svátost oltářní nebývá u nich vystavena. Růženec modlitebni z ambry či sloniny jest jim spíše ozdobou jako Turkům, jich srdce rovná se asi jich nezdobným, chladným chrámům, vždyť rozkol sám značí smrt.“

Na zpáteční cestě navštívili poutníci něco na jih ležící Bahr-bela-mah či „bezvodé moře,“ při němž P. Sicard krásné zkameněliny nalézal. Jest to asi 12 kilom. široké písečné údolí, které se, pokud oko sahá, od jihovýchodu ku

severozápadu souběžně s Vadi Natronem táhne; dříve dlouho se mysliło, že to jest předhistorické koryto Nílské; poněvadž však tu není známky Nílského bahna, upuštěno později od této domněnky. Údolí samo, které sahá v hloubku asi 30 či 40 m., jest proslaveno zkamenělými stromy, které jsou zde dosti hojny. Místy možno říci, že jest to zkamenělý les; na jediném hektaru jest několik set stromů, mezi nimiž některé dosahují délky 8—10 m., z čehož snadně na duby, pinie a palmy souditi možno. Poutníci vzali sebou kus pinice, která ještě šupinatou korou pokryta byla; křemen, v který dřevo přeměněno, dochoval barvu dřeva ba i kůry.

Zpáteční cesta, nehledíme-li ku krásné fátě, která rozkošné jezero se stinnými břehy v prostřed pouště zrcadila, neskýtala nic pozoruhodného. Cestující došli šťastně Kaira a své malé kolleje svaté rodiny. Přátelské styky s mnichy koptickými z pouště nitrijské nebyly přerušeny; několik z nich navštívilo jezuitskou kolleji v Kaire a byli překvapeni pěknými okrasami, které zde zřeli k ozdobě nejsvětější svátosti oltářní. Dva z mnichů žádali docela za přijetí v církev katolickou, avšak, poněvadž byly důvody po ruce pro jich nepřijetí, nebylo přání jich vyhověno.

(Pokračování.)

Popěvky.

Synu, mnoho učitelů
moudrým býti uči tebe,
pozorně slyš jejich slova,
pilně však hled' vůkol sebe.

Mluví k tobě vesmír celý,
mluví čas, an šípkou mizí,
učí tě, co zřís a cítíš,
život vlastní, život cizí.

Ne nahradí knihu žití
žádná kniha v světě celnu:
den dne musí žákem býti,
den dni moudrým učitelem.

Vl. Št.

Pojdme k Josefovi.

Úvaha o poměru svatého Josefa k naší době.

Joba naše jest více dobou okázalosti na venek. Podporou této jsou obchod, železnice, telegrafy, časopisy, politika, spolky, veřejné slavnosti, plesy, zábavy, hostince a. j., všechno toto žene se za životem pro svět a za pozemské věci. Můžeme říci, že převrácený svět nastal, jakoby úpatí vrchů mělo se státí temenem, kořen stromu vrcholem a toky řek z moře do svých loží měly se vraceti.

Z tohoto hlediště dlužno náš nynější náboženský a společenský život posuzovati. Vnitřek člověka jest den ze dne prázdnějším, svatyně duše holou pouští. Bůh na nebesích jest od valné části lidu zapomenut, opuštěn, až na to malé, malinké, dosud věrné stádece v jednotlivých místech. Zvědavostí puzeni sháníme se jen po světských novotách, naši mysl zaujímají jen tlachy a novinky měst a vesnic aneb nejnovější střih čili móda. Hřeší se napořád, tak říkajíc jako do zásoby, bez ohledu na Boha, zrovna, jakoby Ho ani nebylo. Stali jsme se úplně zevnějšími lidmi, ve víru plesů, koncertův a divadel pachtíme se jen za zevnějšími věcmi, za penězi, požívavostí a novinkami. Však následky tohoto pachtění za okázalostí na venek jsou hrůzné, neb Boha se spustivše, nejsme sobě již vnitřní nespokojenosti a rozháranosti duše vědomi.

Ano, my si ani nepřejeme své útroby znáti, vždyť bychom jinak se museli sami nad sebou hanbiti a tím cestu pro smyslnost a vnější věci opustiti. My snad ještě konáme křesťanské povinnosti, slujeme katolíky, ale jen vlažnými. My sloužíme časem Pánu Bohu, vše to činíme jen tak z parády, nebo z pouhé módy. Bychom však s pozorností službám

Božím obcovali, nedovoluje nám mysl naše, světskostí zaujatá: ó vždyť by se snad mohlo naše utlačované svědomí probudit — a to by bylo osudné. Modlitební knihy nosíme sice sebou do kostela, avšak jen tak říkajíc z obyčeje, my je máme otevřené, hledíme do nich, než mysl naše jest obrácena na jiné osoby aneb věci. Na kázání chodíme taktéž, více však proto, bychom způsobu a výmluvnost kazatelovu než vnitřní cenu kázání stopovali. Doma aneb v hostinci nehovoříme o ničem, než o světských, mravnost hanobících věcech. — Nevěra stala se tudíž módou. Ve společnosti jest nyní nejvítanějším ten, kdo umí vtipně se rouhati, o svatých věcech aneb služích Páně potupně mluvit.

Uprostřed tohoto víru, rozviklanosti, rozervanosti a světské baživosti postavila božská prozřetelnost světce. On má býti nejostřejší protivou a hrází proti této hlučné tržnici ducha našeho a proti pachtění naší doby. Jestliť to sv. Josef.

Hned za prvních dob křesťanství byl sv. Josef v katolické církve uctíván. Mezi jeho chvalořečníky jest největší učenec středověku sv. Tomáš Aquinský. Sv. Otec Pius IX. udělil jemu náзву „patron katolické církve.“ Svatý Josef jest mužem vnitřního života. Pozorujme jen, jak se hluku světa vzdaluje, jak s Ježíšem a P. Marií v úkrytu žije, jak se vystříhá každého marného slova, jak své srdce povždy jen k Bohu obráceno má, kterak svou práci takměř před tvář Božskou vykonává a všechno s Bohem, v Bohu a pro Boha koná a snáší. Pozorujme ho v Betlémě aneb v Nazaretě: on jest vždy mužem rozjímání, modlitby a vnitřního života.

Svatý Josef jest také Bohem ustanovenou hlavou rodiny — sv. Josef

jest otcem rodiny. I v této vlastnosti jest ostrou protivou nynější znemravnělé doby. Rodinné poměry nebyly nikdy tak rozvíklány, rozervány jako teď. Rodiče emancipovali se od Boha a děti od rodičů, zrovna jakoby každý jen svou cestou jíti chtěl. Dříve požehnání rodičů zakládalo se na společné lásce Boží, dnes však jest u rodičů bez Boha požehnání toto pouhým zvykem beze vši vnitřní ceny. — Kolik jest již manželství na světě, jichž svazek požehnání svátosti již nežehná! Moderní zákonodárství sňatek manželský na pouhou občanskou smlouvu snížilo. Světská vrchnost může ovšem svolení ku sňatku dáti, nemůže však požehnání a milosti udělit. A co jen člověk spojuje, může člověk opět rozloučiti, čímkoliv, třeba samovraždou. — Manželská věrnost a poslušnost, kteréž sice před oltářem až dosud se slibují, staly se u manželů bez víry holou frází, není tudíž ani jednoho těla, není pravého základu, na němž blaho rodiny má se budovati. Manželství bez Boha není ušlechtilým svazkem, nýbrž pouhým spřežením, z něhož jednomu i druhému dosti brzy zachťívá se vypřahovati. Jedině sv. náboženství může manželům každodenně poskytovat síly, aby své křehkosti obapolně snášeli.

Než i takovým rodinám, kteréž jméno dobrých katolíků si osobují, duchem času nárazu se dostalo. Stolní modlitba, růženec a j. ustoupily časopisům aneb čistě světským zábavám. A probůh! jaké jsou to časopisy a knihy! Nám jest jen líto venkovanů. Přísně mravně vychovaná panna pohrouží se teď do zamilovaných pletek těchto časopisů, její dětinná nevinnost a panenská útlost vezme porušení, hlavou jí jen tretky víří.

V moderních těchto rodinách do-
stává se dětem u vychování jen lidské
moudrosti a náruživosti, ne však na Bohu

a sv. evangeliu spočívajících zásad. Ná-
boženské rozpravy z těchto rodin vy-
mizely: neboť ony by jim před světem
mohly způsobiti ostudu a člověk nežije
také v klášteře; tak jakoby jen řehol-
níci pro Boha a věčnost stvoření byli.

K těmto rodinným nectnostem druží
se lehkomyslné sňatky, uzavřené
jen známostí při tanci aneb veřejných
slavnostech. — Dále ku záhubě rodinného
života přispívají velkou měrou moderní
svobodomyslné zákonodárství, hromadné
žití v továrnách a uzdy popouštění mlá-
deži se strany nábožensko-vlažných učitelů. Všechno toto pracuje hromadně, by
rodinu od Boha odvrátilo, znechránilo
a rozervalo!

Než ve světle zjevení Božího uka-
zuje se nám ještě jiný obraz, obraz plný
nebeské, rajske krásy! Jestli to svatá
rodina: Ježíš, Maria a Josef v tichém
domku v Nazaretě. Ó pohlední znechrá-
něná rodino na svůj obraz!

Na hlavu rodiny obrácíme se předně;
neboť hlava údy řídí. Od hlavy musí
se počnouti s obnovou. Ó zvolte si sv.
Josefa za svého reformátora, za svého
znovuzroditele vašeho rodinného života!
Pohledte na něj — a popatřte na něho!
Porovnejte svůj rodinný život s jeho! Ó
modli se, křesťanský otče, často a vroucně
ku sv. Josefu, by ti síly dodal tvůj dům
opětne Bohu navrátiti!

Nicméně člověk nesestává pouze
z duše, již zbožností napájíme, — on má
také tělo, a toto také o svá práva se
hlásí. Nás tíží také časné statky, zájmy
a pozemské starosti. V naší době, jež
pomíjejenosti takové přednosti dává, jako
za trest panuje mnoho bídy. Popatřme
na dělníka doma hladý mroucího, po-
hledme na otce rodiny, jak starostlivě
zří do tmavé budoucnosti, popatři-li na
řadu svých dětí okolo nuzného stolu
shromážděných! My tudy nechceme po-
kusy činiti, jakým způsobem by se velký

stroj společenského života a dělníka na nohy postaviti dal; my pouze poukážeme na těšícího anděla, kterýž alespoň mnoho úlevy sociální bídě poskytnouti může! Jest to opětné tesař z Nazaretu, sv. Josef. Bůh jej postavil uprostřed právě naší časné bídě a starostí našich dnů. On se nám stane povzbuzujícím obrazem, otcovským těшитelem a pomocníkem.

Mnoho bídě také pochází odtud, že mnohý se stydí za nízkou práci aneb postavení. Vše se žene za vyšším. Odtud přeplnění vzdělávacích ústavův a odtud tak mnoho mladých lidí po zaměstnání toužících. Odtud také pochází nedostatek pracovních sil na venkově, poněvadž raději do města jdou a tuto lehkomyšlnosti se zaprodávají. Ó pozřete tuto na potomka královského domu, kterak pracuje na stolici tesařské! Jen vám za příklad zvolil sobě světec tento tak nízké a hrubé zaměstnání tesařské a kolářské. V něm tedy nalezla ta nejnižší práce důstojnosti šlechtické! Toho buďte nejvíce pamětlivi, vy venkovské děti, které si přejete spíše ve městě, než na venkově sloužiti.

Svatý Josef jest utěšitelem a pomocníkem všem těm, kteří ve své nouzi a bídě se k němu utíkají. Svátý Josef přišel do Egypta beze všech prostředků, neznámý a bez práce. Jak svatá rodina strádala a trpěla musela, nedovedeme si snad ani představit!

Svatý Josef zná tedy nouzi z vlastní zkušenosti. A takového orodovníka u

Boha, jenž útrpnost s námi má, potřebuje právě nynější doba. Také sv. Tomáš a sv. Terezia ujistují nás, že sv. Josefu dána byla zvláštní moc od Boha pomoci svou v našich pozemských záležitostech nám přispívati.

A pročez vezmeme celé své útočiště naší bídě a soužení ku sv. Josefu! Vy dělníci, spojte své trpké krůpěje potu s jeho, a pakli že večer po práci vaše zmožené údy vám bolesti působí a při vaší skrovné večeři sotva se nasytiti můžete, pozdvihněte jen zraků svých ku sv. Josefu.

K sv. Josefu spěchejte také vy všichni opuštění, vdovy a sirotci, bez přístřeší jsoucí a hladoví, snášejte v jeho společnosti trpělivě svou bídu a hlad, a vzývejte ho vroucně za udělení vezdejšího chleba. Důvěřujte se v něho a setrvejte na modlitbách. Svátý Josef vám jistě svou pomocí přispěje.

Utíkejte se k němu také vy všichni nespokojení se svým stavem a prací, a učte se, navštívivše jej v jeho skrovné tesařské dílně, od něho, že ne vysoký stav a vznešená práce spokojeny nás činí, ale vytrvalá práce v srdci našem s Bohem započatá.

Nuže tedy spěchejme všickni ku svatému Josefu, a bychom také nic od něho nežádali, tož alespoň vyprosíme si šťastnou hodinku smrti, abychom jednou všickni po tomto slzavém údolí s Ježíšem, Marií a Josefem věčně radovati se mohli.

Poděvky.

Neustále vzdušnou drahou
vesmírem ty svátý letíš,
po všemocné Boží vůli
nelze jim než spět a spěti.

Svatě podle zákonů svých
příroda svůj život žije:
ptáskou vůli Boží koná
strom i kvítek, pták i zmiže.

Svobodným jen tebe stvořil
na té naší zemi, synu;
jen ty budeš svému Tvůrci
počet klásti ze svých činů.

Spolek blahoslaveného Jana Sarkandra

pod ochranou blah. Panny Marie bez hříchu počaté. *)

Založen a potvrzen pro brněnskou diecési od nejdůstojnějšího pana biskupa Antonína Arnošta v Brně dne 6. ledna 1861.

Účel. Vyprošení Božího požehnání na práce kněží, utužení vroucnějšího a živějšího svazku mezi kněžstvem a lidem modlitbou, kterou obapolně za sebe ve spolek konají.

Pravidla. Každý úd se modlí denně „Otče náš,“ „Zdrávas“ a „Sláva Bohu Otci“ atd.

Svatí patronové spolku. Bl. Panna Maria bez hříchu počatá, která vždy nad každým rozdělením v církvi zvítězila, a jednoty ve víře, v křesťanském životě, mezi křesťanskými národy, mezi jednotlivými národnostmi, mezi státem a církví jest velmi potřebí, pak blahosl. Jan Sarkander, aby svým příkladem srdnatosti a obětavosti svítil a vyprosil kněžím ctnosti kněžské a ostatním údem ctnosti věrného poddaného (církve a státu).

Odpustky, které blahé paměti sv. Otec, Pius IX., na žádost v Pánu zesnulého p. biskupa brněnského, Ant. Arnošta, spolku blah. Jana Sarkandra milostivě uděliti ráčil, jsou dle apoštol-

ského přípisu ze dne 7. září 1860 následující:

Plnomocné odpustky. 1. V den přistoupení do spolku, když údové svátost pokání a oltářní hodně přijmou. 2. Při hodině smrti, když údové svátost pokání a oltářní hodně přijmou, a kdyby jim to bylo nemožné, když jméno Ježíš ústy vysloví aneb aspoň pobožným srdcem vzývají. 3. O slavnosti narození, zvěstování, očišťování, nanebevzetí a neposkvrněného početí blah. Panny Marie, pak dne 17. března (o svátku blahosl. Jana Sarkandra) a v následujících na to sedmi dnech, když by údové svátost pokání a oltářní hodně přijali a za svornost knížat křesťanských, za vykořenění kacířstva a za povýšení církve sv. pětikrát „Otče náš,“ pětikrát „Zdrávas“ a jednou „Věřím v Boha“ se vroucně pomodlili.

Poznámka. Tyto odpustky mohou také duším v očistci na způsob přímlyvy prospěti, když údové předepsané podmínky ku získání odpustků vykonají a je za zemřelé obětují.

*) Tímto uveřejněním rádi bychom k novému životu povzbudili spolek druhdy s takovou nadšeností založený.

Redakce.

Kdo jest víc?!

Kdo katolík je tělem duší,
A z lásky jen. — jak také sluší,
Za Krista hotov život dáti: —
Kdo víc se nad něj může zvát? —
Nuž pravím, rei! — Kdo as to tuší?...

Kdo nad zlato a statisíce
Víc ctnosti svaté klade lice,
A chudoby též sobě váží —
Nuž, mluvte, bratři, když se táží,
Zda nad toho jest muže více?!

Kdo pro Ježíše zapřel sebe,
Kříž Jeho ucí nésti tebe —
Nechť hanu po něm svět pak hází —:
Zda tomu pak též něco schází!? —
Vždyť jemu slíbil Kristus nebe! —

A katolík kdo proto s duší —
Kdo slávu jeho v nebi tuší? —
Byť jsi mu slíbil statisíce —
Zda ku Kristu on věrnost zruší?! —
Jeť katolík — a kdož jest víc?!

Zájmy Krista Pána v různých zemích.

Řím a Itálie. V Římě nalezá se starodávňý ústav, zvaný Propaganda, který má ten účel, aby mladíky všech národů, zejména těch, kde křesťanství posud málo jest rozšířeno, přijímal, vychovával, a na kněžství vysvěcené posílal do zemi pohanských, aby tam krajanům svým víru křesťanskou domácím jazykem hlásali. Ústav tento získal si během času mnohých příznivců ze všech zemí, kteří k blahodárným jeho úkolům značné statky věnovali, jichž běžná cena se páčí na 12 milionů lir (asi 5 milionů zl.) Vláda italská sebrala již skoro veškeré jmění klášterův a jiných ústavů církevních, a není divu, že zednářům italským bohaté nadace propagandy píchaly do očí. Svátý Otec hájil do poslední chvíle tento nejen církevní, ale i mezinárodní majetek, od vladařův a velmožů všech říší evropských k účelům křesťanské vzdělanosti věnovaný, ale nic na plat; soudy italské rozhodly pro zabránění statků Propagandy. Vláda se přec trochu stydí, a chce proto na oko právo církve zachovati a ony statky nemovité prodati, a za strženou cenu dáti Propagandě státní úpisý. Ale nebude zajiště trvati dlouho, a nejprv se sníží úroky z těchto úpisů, až i jistina zmizí v bezzedném pytlí státních financí.

V polovici měsíce února vydal Sv. Otec encykliku (okražní list) k biskupům francouzským, v němž vyslovuje důvěru, že Francie, jako vždy, i nyní hájiti bude zájmy křesťanské; dále vyslovuje se Sv. Otec proti školám beznáboženským (neutrálním či státním) a napomíná biskupy, aby pečovali spolu s rodiči o to, aby se dítkám dostalo vychování náboženského; chválí horlivost biskupů, kterým nikdo nemůže vytýkati nepřátelství proti nynější vládě. Ku konci

vyslovuje důvěru, že na základě konkordatu přátelský poměr mezi Francií a apoštolskou Stolicí bude zachován.

Touže [dobou] vyšel v Římě všeobecný církevní schematismus, z něhož vyjímáme, že katolická církev čítá 12 patriarchů, 57 kardinálů (13 míst uprázdněno), 150 arcibiskupství obřadu latinského, 24 arcibiskupství obřadů jiných, biskupství 663 obřadu latinského, biskupství 50 obřadu jiného a konečně 175 hodností s právomocí biskupskou nejvíce mezi pohany, celkem tedy 1154 hodností církevních s právomocí biskupskou. Z těchto jest nyní 105 míst uprázdněno. Za vlády nynějšího Sv. Otce zřízena 2 nová arcibiskupství, 4 biskupství na arcibiskupství povýšena a 18 nových biskupství zřízeno, většinou v Americe. Vidíme v tom, že při všech nátiscích církve katolická utěšeně prospívá a se rozšiřuje i zvelebují.

Rakousko. Dne 18. února počalo opět zasedání říšské rady ve Vídni. Mezi prvními předměty rozpravy byl tak zvaný návrh Wurmbbrandův, aby němčina zákonem ustanovena a prohlášena byla za řeč státní. Tím mělo panství německých liberalů býti utvrzeno, nadvláda živlu německého prohlášena, a přednost německého národa a jazyka před ostatními národy nižšího stupně vyrčena býti. Rozumí se samo sebou, že proti tomuto návrhu jako jeden muž postavili se zástupcové ostatních národů, aby na základě § 19. základních státních zákonů hájili rovné právo všech jazykův, ač uznávají potřebu němčiny, jako jazyka užívaného v záležitostech vnitřní správy a vespolnému porozumění se všech národností. Zvláště tu vynikly znamenité řeči dra. Riegra, hraběte Jindřicha Clam-Martinice, Ed. Grégra atd. Levice liberalní vidouce, že ná-

vrhem svým nepronikne, podala několik návrhů sprostředkovacích, ale výsledek byl, že všechny návrhy, i Wurmbandův, jsou zamítnuty. Stejný osud měl návrh Herbstův, aby v německých krajinách Čech nebyly soudy povinny přijímati podání v jazyku českém a zůstalo v právu i platnosti staré ustanovení, nařízením ministra Pražáka obnovené, aby v celých Čechách oba jazyky zemské požívaly stejného práva v úředním jednání. Neplodné a jen k roztrpčení lidu směřující rokování o těchto dvou věcech, trvalo skoro 14 dní, a takto zmařeno vinou liberálů zase mnoho drahého času, jehož k jednání o věcech důležitějších a naléhavějších mohlo být použito.

Na dvěře sněmovny klepá otázka socialní a děsné události, které se v době té sběhly ve Vídni, svědčí jen o předčasné horlivosti apoštolů převratů násilných. Ve Floridsdorfu zavražděn jest od výstředních socialistů 'policejní komisař Hlubek a brzy na to opět strážník Blöch a dělník Meloun, jenž ho chtěl brániti, těžce jest raněn. Mimo to nalezeno několik plakátů, tištěných v tajných tiskárnách ve Vídni a jinde, vyzývajících k zločinům podobným na osobách úředních. To přimělo vládu, aby podala sněmovně návrh na zavedení stavu výmínečného (stavu obležení) ve Vídni a okolí. Dle žádosti vlády mají některá práva občanská na dobu jednoho roku se obmeziti neb zastaviti; zejména obmezeno jest právo volného shromažďování, svoboda tisku, svoboda osobní, zločiny proti společenskému řádu odňaty porotám a odevzdány soudům obyčejným, též svoboda listovní (že totiž mají se listy podezřelé na poště zastaviti a otevřítí). Sněmovna ustanovení vlády schválila většinou, ač liberalové, bojice se o svou kůži, se tomu všemožně opírali a takto skoro svou náchylnost pro-

jevili, spolčiti se třeba se socialisty, jen kdyby mohli svrhnouti vládu Taafe-ovu a zase bývalého panství se domoci.

Radostnou známkou jest, že smýšlení konservativní a katolické v Uhrách po zamítnutí známé předlohy o sňatku židů s křesťany, se vzdává, a že vůdce strany konservativní, hr. Apponyi, v sněmovně veřejně vystoupil proti Tiszovi a liberalismu, jenž Uhry přivedl na pokraj záhuby. Bude tuším při nových volbách, jež se tohoto roku budou dít, liberalní vládě odzvoněno umíráčkem, a národové nemaďarští v Uhrách opět volněji si oddechnou.

Německo. Na pruském sněmu vleče se rozprava o rozpočtu do neko-nečna. Vláda měla úmysl ulehčiti chudší třídě obyvatelstva a osvoboditi občany, kteří nemají příjmu do 1200 marek (600 zl.) veškeré daně, za to však přiložiti zámožným a kapitalistům; zdá se však, že sněmovna návrhy vládní zamítne.

Poslancové katoličtí pronesli u příležitosti jednání o příspěvku k účelům vyučování různá přání a stížnosti. Tak stěžováno si na nespůsoby vzdělávacího se chlastu a souboje mezi studentstvem vyšších škol; liberalové však, kteří sami účastní se pitek studentských, neviděli v tom nic zlého; rvačky a souboje jsou prý upomínkou na turnaje a válečné hry středověku. Dále žádali poslancové katolického středu, aby školy staly se svobodnými a vymaněny byly z poručnictví státu, bohužel vše marně.

Církvi katolické a duchovenstvu v době poslední opět povoleno částečně tím, že i duchovenstvu a biskupovi Varminskému (Ermeland) poukázány jsou platy dřívější ze státní pokladny.

Soukromé zprávy z Německa vypravují o velkém zbrojení na všech stranách, a veřejné mínění tvrdí, že na jaře to přijde k válce s Francií a Pruskem.

Francie. Vláda zednářská chopila se konečně prostředků proti rostoucí drзости strany podvratné (anarchistů), zakazuje jejich schůze a předložila sněmovně příslušný zákon (nebude-li již pozdě). Na všech stranách pozorovati klesání blahobytu a rostoucí nespokojenost; státní pokladnice vykazuje velkou prázdnotu a byla vláda nucena sáhnouti k obyčejnému prostředku půjčky 230 milionů. Jindy upisováno na půjčky až desateronásobný obnos žádané výše. Tentokráté však s bídou upsáno, co vláda žádala; zajisté špatné to znamení důvěry ve stálost nynějších poměrů.

Z východní Asie (Tonkinu) přicházejí trudné zprávy o vraždění křesťanů na různých místech, a francouzské vojsko nemůže tomu zabrániti; posledně oznamuje biskup Puginière v Tonkinu, že dne 9. t. m. 1 kněz, 22 učitelů náboženství a 215 křesťanů jest pobito, a 118 osad misijnářských zničeno, a žádá o pomoc, arci marně.

S útokem na pevnost Bakninh také stále se odkládá. Podobný nezdar potkal výpravu francouzskou pod vůdcovstvím Brazzy v západní Africe, a na východě v Madagaskaru bude jim buď zcela

zemi opustiti aneb tuhou válku vésti proti domorodcům (Hovasům), k čemuž by potřebovali nejméně 10.000 mužů vojska.

Anglie snáší trest za svou nenasytlost a lakotnost. Lonského roku vydobyla země egyptské, ale z lakotnosti nechala obranu jich slabým rukám místokrále Tewfika paše. Následek toho jest, že vzpoura v jižních zemích (Sudanu) stále se vzdává, že falešný prorok Mahdi porazil vojsko anglicko-egyptské pod velkým anglického generala Hicksa; nyní opět porazili a úplně zničili vojsko egyptské v síle 3000 mužů blíž Suakimu (při Rudém moři), dobyli pevnosti Tokar a Sinkat, kde veškerá posádka, učinivši po zoufalém boji výpad, jest porubána. Tvrz dal velitel Tewfik hoditi do povětří a sám též zahynul. Město Suakim jest nyní od povstalců obléháno. Budou-li chtíti Angličané svou čest a své postavení v Egyptě obhájit, bude jim třeba značnou silou vystoupiti a počítati boj proti Mahdimu.

Rusko. Na Rusi objevila se nová strana nihilistů, jež se zasazovati chce o „volnost práce“, a vydala provolání k lidu. Velké požáry skladů zboží v Charkově kladou se nihilistům za vinu.

Královno svatého růžence, oroduj za nás!

Svatý Otec Lev XIII., chtěje nás k horlivější a vytrvalejší modlitbě svatého růžence a k důvěře v mocnou přimluvu nebes Královny povzbuditi, nařídil pastýřským listem ze dne 10. prosince 1883, aby Panna Maria v loretánské litanii byla vzývána pod titulem: „Královno svatého růžence.“ Z tohoto pastýřského listu sdělujeme aspoň následující:

Z rozmanitých pak způsobů a formulí modliteb v církvi katolické zbožné a spasitelně užívaných růženec mariánský z mnoha příčin zvlášť hoděn, aby poručen byl. Mezi příčinami těmi, jako jsme v okružním listě svém dotvrдили, ta nad jiné veliká jest, že růženec zvlášť na vyprošení ochrany Rodičky Boží od nepřátel víry katolické byl zaveden; a s těmi stránky nikoho zajisté

není tajno, jak často a kolik prospěl na odvrácení pohrom od církve. I nejen tedy zbožnosti soukromé, alebrž i okolnostem veřejným velmi přiměřeno jest, aby tento způsob modlení znovu na čestné místo byl postaven, jež po dlouhou dobu zaujímal, když v žádné rodině křesťanské nesmělo býti dne beze sv. růžence. Z těchto příčin napomínáme a snažně prosíme všechny, aby o zave-

dení každodenního růžence zbožně a stále usilovali, a rovněž prohlašujeme, že jest to přáním Naším, aby v hlavním chrámě každé diecése den co den, ve farních pak chrámech každý den sváteční modlil se růženec. Aby pak tento způsob cvičení se ve zbožnosti znovu byl obuzen a zachováván, k tomu mnoho přispěti mohou rodiny řádů duchovních, a zvláště Dominikáni, již mají k tomu právo bez mála výhradní; nic také nepochybujeme, že oni všickni ujímati se budou povinnosti této své užitečné a

ušlechtilé. Ke cti tedy vznešené Rodičky Boží Marie; na ustavičnou památku vyžadované všude v měsíci říjnu od nejčistějšího Srdce jejího ochrany; na trvalé svědectví přebohaté naděje, již v Rodičku milování nejhodnější skládáme; i abychom od ní den co den více a více milostivé pomoci vyžádali; nařizujeme a ustanovujeme, aby v litaních loretánských po zvolání: „Královno bez hříchu prvotného počatá“ přidána byla prosba: „Královno svatého růžence, oroduj za nás!“

V našem národě jest to již dávno zvykem, k čemu nás sv. Otec vybízí, totiž společná modlitba svatého růžence v kostele; nyní však bude tato pobožnost tím horlivěji pěstována, a tak si zabezpečíme ochranu v nynějších a příštích nebezpečích.

V měsíci březnu

modleme se za spolek apoštolátu modlitby.

Každý úd apoštolátu našeho pochopí snadno úmysl náš a příčinu, proč po smrti P. Ramiéra, pro tento měsíc vyzýváme ku společné modlitbě za apoštolát celý, jež v Pánu zesnulý založil, jemuž celý svůj život a všechny síly své zasvětil. Měl zajisté železnou vůli, napnul veškerý síly své pro dobrou věc za doby naší, všemu dobrému odporující. Apoštolát prosperoval za vedení jeho zázračně, tak že můžeme tvrditi, apoštolát modlitby nebyl tak dílem jeho, jako více dílem Božím. P. Ramière byl muž učený v Písmě svatém, měl ducha horlivého, slovo jádrné a vzletné, slovem: „Vroucím duchem mluvil a učil těm věcem, kteréž jsou Ježíšovy.“ (Skutk. ap. 18.) A protože chceme v následujícím milým čtenářům připomenouti cíl, k němuž P. Ramière pracoval, příznivý stav spolku, v jakém jej umíraje zanechal, a udati prostředky, jak by apoštolát víc a více prosperoval a zkvétal.

„To zajisté citte v sobě, což i v Kristu Ježíši.“ (Filip. 2. 5.) Apoštolát modlitby jest úplně vyjádřen těmito slovy velikého apoštola. Cíl jeho jest zjednání mezi křesťany a Ježíšem Kristem, jejich hlavou, úplné sjednocení úmyslů a přání; spojení své modlitby s jeho prosbami, spolupracovati na vznešeném díle božském, našem spasení, pro kteréž Ježíš Kristus s nebe na zem sestoupil a na kříži umřel. Pracoval tedy sám Pán na spolku spasení duší.

Ač apoštolát modlitby liší se od jiných spolků, přece žádnému z nich nebrání, ba naopak je podporuje. Ukládají-li jiné spolky úřdům zvláštní modlitby a skutky, tož apoštolát dbá o zachování jich, dbá o pravé křesťanství, na němž se zakládá. Apoštolát vzbuzuje člověka, aby každodenně znovu si umínil býti hodným a horlivým křesťanem. Apoštolát modlitby zakládá se na hlavním článku víry svaté, na vtělení Syna Božího. Vtělením svým spojil nás Spasitel podobně, jako jsou spojení údové těla našeho. „Nevíte-liž, že vaše těla jsou údové Kristovi? . . . Nebo jako v jednom těle mnohé údy máme, ale nemají všickni údové stejného díla: tak jsme mnozí jedno tělo v Kristu a každý zvláště jeden

druhého spoluúdem.“ (I. Kor., I. Řím.) Pomysleme si jenom rodinu malou, kde jsou všickni jedno srdce, jedna duše, jak tu vznášeti se budou vroucné modlitby k nebesům, jak svědomitě se budou plniti všechny povinnosti. A nyní, kdyby takovou rodinou byli všickni lidé, aby všecko všickni konali, vedeni jsouce božským Srdcem Páně. A toho chtěl P. Ramière docílití založením apoštolátu modlitby. Modlitba jednotlivce, spojená s modlitbami Ježíše Krista, má do sebe zajisté velikou moc; k takové prosbě smiluje se Bůh zajisté. Modlitba jest silou člověka a slabostí Boha, tak dí sv. Augustin. A nyní, kdyby tisíce lidí, ba všickni s milostí Boží, ve spojení s Ježíšem Kristem se modlili, jakou nesmírnou moc by měla taková modlitba všeobecná. „Jestliže jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, jsem uprostřed nich,“ praví Kristus. Čím více pocítili bychom přítomnost Ježíše Krista, kdyby tisíce lidí shromážděno bylo ve jménu jeho. Toho dosáhnouti má apoštolát modlitby.

Nedivme se, že apoštolát modlitby náramně rychle se rozšířil po všem světě. V knize Esther vypravuje se o snu Mardochea následovně: „Staly se hlasové, hřmotové, hromobití, zemětřesení a zkormoucení na zemi, a aj dva draci velicí a hotovi proti sobě k boji. K jejichžto křiku vzbouřili se všickni národové, aby bojovali proti národu spravedlivých.“ (Esther. 11.) Taková dnová smutná a plní soužení nastaly i nyní. Strach veliký jest všude. Národ spravedlivý neočekává ničeho, leč smrt. Když volal k Bohu vroucně, vyprýštil se pramen vody ze země; ale brzo tento pramen vzrostl u velikou řeku, která chová v sobě veliké spousty vody. Tak i apoštolát modlitby, založen byv dne 3. prosince 1845 ve svatyni Notre Dame de Puy, rozšířil se rychle jako spousty vody po všem světě, hledaje všude slávu a čest božského Srdce Páně; čítal v září r. 1883 na 13 milionů členů, řízených 35.606 řediteli. Ku rozšíření jeho přispělo především požehnání Boží, horlivost ředitele P. Ramière, pak časopisy, pěstující úctu božského Srdce Páně.

Zbožný Hugo sv. Viktora, vykládaje slova žalmisty Páně: „Blahoslavený muž, jehož vůle jest v zákoně Božím,“ táže se, zda-li nedostačí ku štěstí, aby zákon Boží byl v srdci našem, a zda-li jest ještě třeba, abychom měli srdce v zákoně Božím. A tu odpovídá, že není na tom dosti, abychom měli zákon Boží v srdci, jestliže nemáme zároveň srdce své v zákoně Božím. „Míti pak zákon v srdci jest tolik, jako poznati pravdu; mítí srdce v zákoně, znamená milovati pravdu.“

Nemůžeme-li totéž říci o apoštolátu modlitby? Poznání dává více světla, láska dává více ohně, horlivosti. Ne přepjatost, ale pěstování vyžaduje se. Aby se apoštolát modlitby více poznával a mezi lidem šířil, jest potřebí poučení o něm, jakéhož se dostává ve „Škole božského Srdce Páně.“ Kéž by časopis tento, pěstující úctu božského Srdce Páně, našel více čtenářův, aby probuzoval ledová srdce věřících ku vroucí lásce ke Spasiteli našemu, aby z věřících učinil hodné křesťany, horlivé ctitele nejsvětějšího Srdce Páně. K této účtě napomáhá mimo to stavění oltářů ve chrámech, sochy neb obrazy božského Srdce Páně, zdobení takových oltářů, konání dotyčných slavností, konání pobožností v první čtvrtěk v měsíci, povzbuzování horlitelův a horlítelek. Jako sv. František Xaverský má každý ctitel božského Srdce Páně volati: „Ještě více, ó Pane! ještě více! Ještě více budiž ctěno, chváleno a velebeno božské Srdce Pána Ježíše!“

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc březen l. P. 1884.

Za spolek apoštolátu modlitby.

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětují Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětují za větší prospěch a rozšíření apoštolátu modlitby, jemuž jsi žehnal v počátku; aby s novým požehnáním se šířil po všech krajinách světa, aby s novými apoštoly modlitby přibýval počet duší a horlivých obhájců svaté věci. Amen.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce papeže! Srdce Ježíše a Marie! zachraňtež církev, říši rakouskou a vlast naši česko-moravskou!

Ó přesladvé Srdce Panny Marie, budiž mou spásou!

Sv. Michale archanděle, sv. Josefe, svatí Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Dne

Obzvláště však odporučuje se:

1. *Sv. Rudesinda, bskp. 909*: Vykonání povinností křesť. v době svatopostní. Úcta nejsl. Srdce P. Marie na obrácení hříšníků.
2. *Sv. Anežky české, řeh. 1282*: Rozšíření úcty božského Srdce Páně v zemích koruny svato-Václavské. Spolky sv. Ludmily a blah. Anežky. Úcta k panenské nevinnosti. Odložení chyb.
3. *Sv. Kunhuty, cíř. p. 1040*: Spolky sv. Vincence ku podporování chudiny. Zvláštní úmysl mnohých v potřebách časných. † sestra.
4. *Sv. Kazimíra, králov. 1438*: Posvátné misie v Čechách a na Moravě. Apoštolát dobrého tisku a čtení. Katolíci v ruském a pruském Polsku. Sestra nezhojitelnou nemocí stížená. Osoby malomyslné.
5. *Sv. Perpetuy a Felicitas, m. 203*: Zdar nově založenému časopisu slovanskému. Kazatelé postní. Velikonoční správa Boží a stůl Páně.
6. *Sv. Kolety, p. 1447*: Spolek maličkých v Čechách s 25.000 členy. Vychování dítek v rodinách. Obětavost matek křesťanských.
7. *Sv. Tomáše Akvin. 1274*: Sv. Otec náš. Snahy jeho zvelebiti vysoké učení křesťanské. Práví ctitelové sv. Tomáše Akvinského životem i vědou křesťanskou. Opravdové předsevzetí nehrěšiti.
8. *Sv. Jana z Boha, zakl. ř. 1550*: Milosrdní bratři a sestry v zemích našich. Jejich nemocnice, sirotčince a jiné ústavy. Láska k Bohu.
9. *Sv. Františky Řím., vd. 1440*: Matky a vdovy. Spolky křesť. pro pohlaví ženské. Rodiny k sv. víře lhostejné. Bohoslovec. Rozhodnutí stavu podle vůle Boží. Obrácení manžela opilce.
10. *Čtyřicet sv. vojínů mučedníků v Sebaste 320*: Zřízení nového řecko-katolického biskupství v Stanislavi. Přemožení rozkolu na Rusi.
11. *Sv. Methodia, bskp. v Tyru 311*: Bratrstvo Cyrillo-Methodějské na obrácení Slovanů. „Pomni na smrt!“ v níž mnoho moudrosti pro život. Velcí hříšníci a hříšnice. Trpělivost nemocným.
12. *Sv. Řehoře, pap. 604*: Císař a král náš a rádcové jeho. Osvícení ducha vůdcům národů rakouských. Díky za obdržené milosti.
13. *Sv. Nicephora, bskp. 828*: Rozkvět křesťanství v životě veřejném. Misie jihoslovanské. Za ducha apoštol. správce duchovním.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o S. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vloženy jsou na oltáři v Lúrdnu, Ellpsdorf, Častochove, Boleslavi a m. ost.

Připojíž každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc březen I. P. 1884.

Za spolek apoštolátu modlitby.

Dne

Obzvlášť však doporučuje se :

14. *Sv. Matildy, čís. 968*: Pobožnost křížové cesty. Zavedení její na několika místech. Křížová cesta a postní kázání letos zavedená v jisté osadě. Jinoch v blízké příležitosti ku hříchu postavený.
15. *Sv. Longina, m. voj. 50*: Vojsko naše. By důstojnictvo jeho dbalo povinnosti křesť. Přemožení hříšné lásky. Umírající.
16. *Sv. Heriberta, bskp. 1021*: Misie na venkově. Biskupové rakouské. Za ducha apoštolského duchovenstvu slovanskému. Vyhlazení korálečnického moru v jisté zemi. † rodiče a jejich † syn. Starý otec.
17. *Sv. Jana Sark., muč. 1620*: Úcta blah. Jana Sark. v zemích koruny svato-Václavské. Živá víra a obětavost křesť. u mužů.
18. *Sv. Edvarda, krále angl., m.*: Studující mládež naše. By více ovládl duch křesťanský vzdělání její. Obrana proti pohoršení.
19. *Sv. Josefa, pěstouna Páně*: Úcta, důvěra a láska k sv. Josefu. Vděčnost křesťanská. Země rakouského mocnářství, jimž svatý Josef patronem. Jednoty sv. Josefa. Bohumilá volba manželky.
20. *Sv. Patrika, bskp. v V. stol.*: Milost o Bobu dobře mluviti. Přemáhání zlých náruživostí u jistých mladých lidí. Touha po nebi.
21. *Sv. Benedikta, patriarcha řeh. 543*: Řád sv. Benediktů. Rozjímání pěti ran Krista P. Povolání hodných jinochů k životu dokonalosti.
22. *Blh. Mikuláše Flue, poust. 1487*: Školy národní. Učitelstvo na školách vysokých, středních a obecních. Kněz a jeho světenci.
23. *Bolestné Panny Marie*: Křesťanství lékařů. Zaoopatření nemocných sv. svátostmi. Svaté trpělivosti mnohým. Vytvrlost v dobrém. Obrácení bratra odpadlíka od víry. Pozornost při modlitbě.
24. *Sv. Gabriela, archand.*: Horlivost v modlitbě při klekání. Družstva Mariánská. Řád basilianský v Dobromili. Dar stálého zdraví.
25. *Zvěstování Panny Marie*: Úcta nejsv. Rodičky Boží u Slovanů. Neoblomná důvěra v ni ve všech nesnázích. Dar Ducha sv. mladým manželům. Vychování dítek ve 4 rodinách.
26. *Sv. Haštala, m. v I. stol.*: Kajícné srdce mnohým. Vyřízení důležité záležitosti. Jistí nemocní v nouzi. Obrácení hříšníků. Vyprošení milosti pokání a lítost nad hříchy. Duše v očistci.
27. *Sv. Ruperta, bskp. v VIII. stol.*: Duchovenstvo reholní a jeho povolání. Vychovavci ústavy. Věrnost v dobrém. Na myslí pomený.
28. *Sv. Priska, muč. 260*: Za pokoreni nepřátel kat. církve. By ctitelé Srdce Páně tělu, světu a ďáblu více odporovali. Dar horlivosti.
29. *Sv. Mechtildis, p. 1307*: První a poslední sv. přijímání. Šťastná hodina smrti. Křesťanka mnoho zkoušená. Na úmysl jistého kněze. Podporování dobrého čtení. Mír a pokoj v rodinách.
30. *Sv. Jana Klimaka, op. 605*: Muži v úřadech postavení. Deset tisíc studujících v jednom městě. Pokoj a svornost v několika rodinách. Právě povolání. Hodné udílení a přijímání sv. svátostí.
31. *Sv. Quido, op. 1026*: Horliví ctitelé Srdce Páně. Povinnosti křesť. za doby velikonoční. Napravení muže opilce. Všichni v tomto měsíci v Pánu zesnulé údobí katolických bratrstev.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hod. máše sv. na úmysly dne, které i vloženy jsou na oltáři v Lúrdnu, Filipdorfu, Částech, Bolešavi a m. ost.

Připojí každý k úmyslům dne: „i na úmysly doporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

TěšMe se LaskaVÍ žáčKoVé! z Vzkříšení KrIstoVa,
jež jest bezpeČné pojlštění Vzkříšení buDouCího.

Před hrobem Spasitele.

Před hrobem Tvým, ó Pane světa,
v nezměrném bolu duch můj dlí,
a plesá zas, že naděj' vzkvétá
jím v světlé nebes obydlí.

Bůh-člověk v klinu země drímá,
mdlou hlavu k spánku uložil;
a s země-matky kletbu snímá,
v níž hřích ji sklál, ji zubožil.

Nuž dřímej sladce, Pane svatý,
buď přán Ti ten posvátný klid,
v zdroj útěchy jenž přebohatý
se mění pro Tvůj bludný lid.

U Tvého hrobu zmírání lkání
a slzí stavuje se proud:
neb's, Pane, ve svém umírání
pozměnil v život smrti soud.

U Tvého hrobu duch se chvěje,
však v sr'ce line blahá zvěst':
že hrobem člověk v život spěje,
v němž kráčn'ji má znovu vzkvést.

Ó nenadarmo k tobě hledí
v svém hoři ditko sirota,
když louče s ním se naposledy,
než v hrob dán — bránu života,

Mu otec, matka v požechnání
na hlavu kladě ruku svou;
vždyť z tebe jemu v blahém vání
zavznívá slastnou úlevou:

Že Pánem osten smrti shrocen,
že Pán náš umřel také sám:
že, v hrob se skloně krví sbrocen,
pak k nebes vzlétl výšinám.

A byt' i vřelé s Matkou-Pannou
se v očích slze zaskvěly;
když v hloubném žalu s tváře kanou,
v ně jemným dechem ševelí:

Buď pozdraveno místo svaté,
buď žehnán, hrobe svěcený:
nebť z Tebe Božství, ve mžik spjaté,
se vzneslo v krásším zničení. —

Z „Růžence“ od Fr. Fm. Jbla.

K době svatopostní.

(Dokončení.)

3. Peklo.

vážil jsi již dobře, co peklo jest? Jest to místo skryté, nám neznámé, jež spravedlnost božská za trest těm vykážala, kteří v hříchu smrtelném umírají. Jest to místo bolesti a strastí, kde se všechno zlo bez přestání, bez útěchy, bez naděje na zavržence valí. Mysli si jen všechny nejhorší nemoce, nejohrožnější bolesti v hromadu sebrané, — pak to vše ničím ještě není proti mukám pekelným.

Ovšem mnohý křesťan nyní se pohrdlivě se usmívá, slyše o pekle buď kázati, buď mluvit, a myslí, že ani pekla není. Bláhový! nechť poslechne jen Spasitele našeho, co praví „o té temnosti zevnitřní, v níž bude pláč a skřípění zubů.“ Nechť jen rozpomene se na osud bohatce a Lazara; tento byl pohřben v lůně Abrahamově, onen pak v pekle. Nechť na paměť si uvede slova Písma sv. o „věčném ohni nikdy neshasínajícím,“ o „červu, nikdy neumírajícím,“ pak nebude popírati tohoto článku víry katolické.

Není možno vypočísti muka a strasti ubohé duše v peklo odsouzené. Toliko některé uvedeme si před oči.

Jedna z hrozných oněch útrap jest pocit ztráty. Jest to vědomí duše, že nikdy nebude moci požívatí oně slasti, jež podává nazírání Boha, a tato strast převyšuje, dle slov sv. Chrysostoma, všechny i sebe hroznější muka. My posud zvykli jsme posuzovati věci dle smyslů našich, a proto ani pochopiti nemůžeme, co to jest, Boha tváří v tvář viděti; avšak až se duše od těla oddělí, — pak dostatečně to poznáme. Duše stvořena jest pro Boha, a nemá pokoje, dokud nespočinie v něm. V pekle však touha tato horoucí ukojena nebude, a proto vrhá duši v zoufalost, která všechny meze

převyšuje. Jestli již David, jenž byl hříchem svým milost Boží ztratil, ztrátu tuto dnem i nocí oplakával, jak teprve trpí ony zavržené duše, které vědí, že Boha svého na věky ztratily, a jichž se ďábel s posměškem ptá: „Kde je tvůj Bůh? Vždyť byla's stvořena ku věčné blaženosti s Bohem, co se s tebou stalo? Na věky jsi vyvržena, nikdy již ho neužítíš!“

Cítíš-li, milý křesťane, hrůzu této muky? Ó kéž bys ji cítil nyní, a hleděl vyváznouti, pokud čas jest.

Jinou muku působí bolesti smyslů duševních. Písmo svaté mluví o tomto věčném ohni, kterýž duše pálí, o neúporném červu, jenž na nich hlodá: Pak-li nás již děsí smrt ohněm, k níž bývali kdysi zločincové odsuzováni, což teprve mysliti si máme, představující si ten věčný žár, ježž spravedlnost Boží ku potrestání zatracenců rozdmýchala? Protož volá prorok Isaiáš: „Přestrašeni jsou na Sionu hříšníci, posedl strach pokrytce. Kdo z vás bude moci bydleti s ohněm šířajícím? Kdo z vás bude moci bydleti s horkostmi věčnými?“

Chceš-li si jen poněkud v mysli představit ty hrozné bolesti a ta muka, kterých trpěti jest zavrženým v pekle, tu přečti si jen vidění sv. Teresie, které o pekle měla, a věru zhrzoší se. Světiče tato, jež samou čistou láskou k Bohu hořela, volá, ustrašena jsouc hrozným viděním: „Ó můj Bože, můj Bože, buď mi milostiv!“ A sv. Augustin nemohl se dost vynadiviti, že tolik lidí k hrozné této pravdě o pekle tak lhostejnými jsou, ba skoro se ani pekla nebojí. „Proto,“ říkával, „třeba je jen dvojího vězení v křesťanském státě, jednoho pro blázný a druhého pro neznabohy; neboť buď člověk věří, že peklo je, aneb nevěří. Kdo

nevěří, jest neznabohem a patří do vězení pro tyto; věří-li však a předce v hříších smrtelných stále trvá, jest bláznem, jež třeba s blázný zavřít, neboť jedná proti sobě samému.“ Tak smýšlel tento veliký světce o pekle.

Nemenší muka působí odsouzeněm vědomí o věčnosti trestů pekelných a vědomí vlastní viny, která je tam přivedla. „Odejděte ode mne, zlořeční, do ohně věčného, jenž připraven jest ďáblu a pomocníkům jeho,“ praví Pán. A trpitel Job nazývá peklo „zemí bdy a temnosti, kdežto stín smrti přebývá a žádný řád, ale věčná hrůza.

Zavržen jsem a to na věky!
— Touto hroznou myšlenkou trápena jest mysl zatracenců neustále; toť ten „sžirající červ,“ o němž Písmo sv. mluví, jenž na duši věčně hlodá a nikdy neumírá.

„Co prospěla nám pýcha? aneb co nám spomohla chloubka s bohatstvím? Pominulo to vše jako stín a jako posel mimo běžící. Nemůžeme žádné ctnosti ukázati, ale ve zlosti své ztrávili jsme se. Tak mluvili o pekle ti, kteří zhřešili.“ Takto vypisuje kniha moudrosti (5.) výčitky svědomí zavrženců, že jen vlastní vinou tak nešťastnými se stali.

A proto, kým vzpomínka na peklo a jeho hrozná, věčná muka nepohne, koho od hříchu neodvrátí a ku pokání nepřivede, — tenť věru již ztracen, neboť trvá v zatvrzelosti hříšného srdce svého.

Jak asi smýšlím já o pekle? Zda-li kdy a opravdově rozmyšlel jsem o jistotě pekla a jeho hrůz?

4. Nebe.

Od těchto tří hrozných věcí přejdeme již ku poslední, nejblaženější, ku cíli života našeho dle vůle Boží — k nebi.

Zda-li pak jsi již kdy přemýšlel, co nebe jest? — Jest to souborné místo všeho dobra, bez nejmenšího příměsku zlého. Jest to dílo divotvorné božské všemohoucnosti, cena krve Kristovy, — jedním slovem: blaženost Boží sama. — Představ si jen, pokud můžeš, vše veikoleté, krásné a stkvostné, tobě nejmilejší, a přece to ještě ničím jest u porovnání s radostí a blahem, kterého svatí v nebi požívají: neboť jest známo, co praví se v Písmě sv. : „Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří jej milují.“

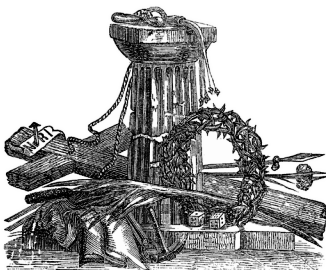
Avšak tažme se, v čem záleží tak veliká blaženost nebeská? Sv. Augustin dává odpověď, shrnuje ji

ve tři slova, řka: „Tam budeme viděti, milovati a chváliti.“

Budeme viděti Boha, jakým jest, totiž poznáme jej v božských dokonalostech, poznáme teprv až do základu jeho dobrotu, jeho všemohoucnost, moudrost a nekonečnost; porozumíme i všem úsudkům a úradkům jeho, všem cestám bdící jeho prozřetelnosti, po nichž nás vodíval, aby nás k cíli povolání našeho doprovodil.

Milovati jej budeme láskou čistou a jedinou, a to bez míry, bez konce, bez omrzení.

Chváliti jej budeme bez přestání. On sám bude majetkem naším, z něhož radovati se budeme, neobávajíce se

ani závisti, ani ztráty. — Nad to uvidíme Spasitele našeho v nejsvětějším jeho člověčenství, královnu andělů, nesčetný onen zástup duchů andělských a vyvolených Božích, kteří, dle slov svatého Jana, před trůnem Beránkovým stojí, dnem i nocí zpívající. — „Ó jaká to rozkoš, jak oblažující to štěstí,“ volá sv. Augustin, „vidětí svaté se svatými žítí, s nimi Boha nazíratí a jej na věky věkův mítí.“ Ne bez blahého dojmu čteme, jak se Bůh a přesvatá Panna ráčili často svatým zde na zemi již zjevovati, což teprv to znamená: Boha vidětí a to netoliko na okamžik, nýbrž po celou, dlouhou věčnost?

A z tohoto pohlížení na velebnost Boží prýští se radost, pokoj a spokojenost, které všechny naše pojmy daleko převyšují. V životě tomto nejsme a nikdy nebudeme zcela spokojeni, jelikož vždy něco zůstává, čeho si přejeme a čeho dosíci nám nelze. Tam však ukojena bude každá touha. Tam pítí budou svatí plným douškem z pramene rozkoše, jak prorok dí: „Že blahoslavení tam opojeni budou.“ Slzy, žaloby a nářky, bolesti a protivenství nemají tam místa, to vše setřeno bude s tváře blahoslavenců, neboť dřívější zlé časy pomíjely.

Avšak, namítáš mi, stojí to velikého namáhání, nebo si zasloužiti; člověk si stále násilí činiti musí, stále svoje nezřízené vášně a náruživosti krotiti; a to se mi zdá hrozným, toho, myslím, bych ani nedokázal.

Ale řekni mi, můj milý, nemusíš se již na světě dosti namáhati, abys kousek toho štěstí světského ulovil? Nestojí to práce dost, aby se člověk bohatým stal? Co všechno nepodstoupí člověk pro blahobyť pozemský? Vždyť plaví se po mořích, vozí se nad bezednými propastmi, každé chvíle vydává život svůj ve steré nebezpečí, dnem i nocí pracuje, pachtí se a přemýšlí, jen jak by co nejvíce vy-

získal. A co z toho všeho má? Štěstí, jenom zdánlivé, které chvíli trvá a co nejdříve jako bublinka splaskne. To činí dle slov apoštola Pavla proto, „aby koruny hynoucí došli;“ kdož pak štěstí hledají, které Bůh jim skytá, „nehynoucí koruny si zaslужují.“

Nezapomeň, co pravil Pán: „Království nebeské trpí násilí, a jen ti, kdož násilí užívají, uchvacují je.“ A k tomu dodává sv. Chrysostom: „Kdybychom tisíckrát denně umřítí musili, abychom si místa v knize života zasloužili a Krista Pána v slávě jeho viděli, celým srdcem a rádi bychom to učiniti musili, abychom se tak velikého štěstí hodnými stali.“

A nad to což jsou všechny ty útrapy zdejší proti tak hojně odměně? — Slyš, co praví apoštol sv. Pavel k Římanům: „Jestliže spolu (s ním) trpíme, abychom i spolu oslaveni byli. Neboť mám za to, že utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, která se zjeví na nás.“ A dále co praví tentýž apoštol ve druhém listu svém ku Korintským: „Toto nynější kratičké a lehké soužení naše působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné.“

Ach, proto rei k sobě samému: „Chci spasení dojítí, stůjž co stůj!“ Smiluj se nad duší svou, již Ježíš tak draze vykoupil, pro niž trpěl a poslední krupěj krve své vycedil. Pomni, že jest to tvou svatou povinností, spasení dojítí; takt chce Pán tvůj, Stvořitel i Vykupitel. Proto praví tobě kazatel v Písmě sv.: „Smiluj se nad duší svou, abys se Bohu líbil.“ —

Obrat' srdce své v pokání k Bohu svému, pozírej často na ukřižovaného Spasitele, užij posvátného času postního k obnově důkladné, ku vzbuzení dobrých, spásonosných předsevzetí. Pán podává ti opět hojnost milostí svých, neboť jakož se hříchy naše rozhojnily, tak

rozhojnila se i milost Boží. V bohulibém, pokud jen možno, životě trvej, abys, až Pán tě odvolá, došel blažené věčnosti, o níž praví světec Páně: „Tam se vidati

budeme bez konce, milovati bez míry, spolu budeme beze všeho zla, plni jsouce chvály, plni slávy, plni Boha.“

Bohumír Hendl.

Myslenky ctitele božského Srdce Páně.

Podává *Bohumír Hendl.* (Pokračování.)

Duben.

18. Na květnou neděli.

„Vjezd Ježíšův do Jerusalema.“
Mat. 21. 1—9.

Zajisté káráš lid ten, jenž dnes Pána s královskou přijímá poutou a za málo dní téhož Pána svého na kříž přibíjí. Tvé pokárání jest také spravedlivé. — Avšak, považ, nepadá zpět na tebe? Což jsi sám již kolikráte nevyznal, že Vykupitele Pánem svým uznáváš? A předce byl's mu neposlušným. Nepřisahal jsi mu věrnost a lásku? a předce jsi obě zrušil. Neslibil's mu, v obcování s ním že žítí budeš dle jeho příkazu a příkladu? A hle, brzy obcovať jsi se hříšníky a páchal's, co ohavností jest před Pánem. A proto nehaň jen ony židy, haň a kárej také sama sebe. Přemoz svou vrtkavost a od této chvíle pevně stůj při Pánu svém, pevně ve víře i lásce.

19. Na zelený čtvrtek.

„O poslední večeři.“
Jan 13. 1—15.

Ten, jenž svatý byl a beze hříchu, Kristus Ježíš Syn Boží, ten zve nás dnes k hodům památky své a na srdce vkládá slova otcovská: „Po tom pozná svět, že jste moji učenci, budete-li se milovati, jakož já miloval vás.“ Odstup tedy od nás zlost a nenávisť, nepřítelství a závist, odstup pýcha a zpupnost, lakota a hrabivost! Obnovmež při svatém stolu Páně posvátný svazek bratrské lásky. Či nejsme dětmi jednoho Boha? Není vykoupení téhož Vykupitele majetkem nás všech? Nejsme všickni dědici téhož

nebe? A protož zrušena budiž kniha dluhův! Smír po celém světě! Boží pokoj přijdiž k nám! Kéž láska křesťanská rozehřeje srdce naše a povzbudí ku křesťanským činům! Pak shlédne Spasitel na nás a žehnati bude nám a krásnější ještě ozdobí stánek, ježž obývati máme jednou v království jeho.

20. Na velký pátek.

Na kříži umírá Spasitel; umírá smrtí lásky! Ó hleď tam na oltář smíření, pozoruj oběť, která za hříchy tvé krvácí. Může-li nyní ještě dál a dále hřešiti a tak všecko to ovoce vykoupení na sobě zmařiti? Očišť se! Přestaň hověti zlému a čin dobré, aby, až Pán, jenž pro hříchy tvé ukřižován byl, k soudu přijde, milost jsi našel před tváří jeho a následovati jej mohl do ráje, jako lotr kající. Tam pak budeme moci teprv tajemství vykoupení našeho s kůry andělskými chváliti a velebiti, jak náleží. Umří hříchu, abys živ byl Kristu!

21. Na bílou sobotu.

Hrobe Kristův, jak krásný jsi! Vždyť tesali tebe a zdobili muži svatí, a vděčná láska smáčí tebe slzami. O těch zlosynů, kteří Pána na kříž přibíli! Jak třesou se nyní před hrobem jeho a staví stráž, bojíce se nyní více mrtvého, nežli živého! — A proto nezoufej i ty. Jsou ještě lidé dobří, poputují i k hrobu tvému a slzou vděčnou smočí jej; nepřátelé však tvoji a pronásledovníci tráští se budou před tvým z mrtvých v stán i

a uslyší svůj ortel v tom, až tobě Pán udělí čest s ním život věčný sdíleti.

22. Na hod Boží velikonoční.

„Z mrtvých vstání Páně.“
Mark. 16. 1—7.

Ó veliká noci, ty svátku nesmrtelného života, budiž pozdravena! Ty uvádíš

světlo sluneční, světlo lepšího světa nad hroby naše. Kristus žije, žije zase, aby již neumřel; smrt nad ním již vlády nemá. Prátele jeho hledí naň, mluví s ním, a do celého světa hlásají: „Viděli jsme Pána!“ a umírají radostně, stvrzující věru svou ve vzkříšeného Krista. A ty chceš ještě jiné záruky života ne-

smrtelného? Nestačí tobě, že laskavý Otec snížil se ku přání dítek pozemských: „Kéž by jen jeden ze zemřelých se navrátil z oné neznámé země a nám zprávu dal.“ Nestačí ti, že Otec nebeský přání to vyplnil na svém jednorozeném Synu? A proto věř hotové události, nemůžeš-li již ani věřit srdci svému, které po nesmrtelnosti volá. Kristus vstal, jako

prvotiny zesnulých, i ty vstaneš ku životu stálému, věčnému!

23. Na pondělí velikonoční.

„O dvou učenicích jdoucích do Emaus.“ *Luk. 24. 13—35.*

Když tvoji milí s tebou se loučí a zemi tuto opouštějí — potěš se. Tam ve společné vlasti uvidíš je opět. Tentýž, jenž v srdci tvém touhu po nich vzbudil

a udržuje, ten ji také ukojí. A radost, jakou budeš mít při shledání se s nimi, radost tu nezkalí tobě zajisté Pán lásky. Máš ještě mnoho pověditi svým milým, a proto poskytne tobě Hospodin shledání a na tobě vyplnit se musí slova Páně: „Tam máte býti, kde já jsem, a opět mne uzříte.“ Ó těš se srdce skormoucené,

těš se na den shledání radostného. Již přichází!

24. Na neděli bílou, první po veliké noci.

„Ježíš zjevuje se apoštolům.“
Jan 20. 19—31.

S přívětivým pozdravem míru a pokoje objevuje se vzkříšený Ježíš uprostřed ustrašených učeníků svých, a sotva se

poznat dává, raduje se srdce jejich. — Ó jak často bys i ty mohl srdce lidské obradovat přívětivým pozdravem! Či je to dobré před Bohem, pak-li buď z hněvu neb zášti, buď z pýchy neb pohrdání bratru svému přívětivého slova odpiráš? Ó uč se od Pána a mistra svého, jak se máš s přívětivostí neličenou bližnímu svému blížiti, a tak raz si cestu milou řečí ku

srdci lidskému. Vždyť dobré slovo jest to nejmenší, co láska obětovati může!

25. Na druhou neděli po veliké noci.

„O dobrém pastýři.“
Jan 10. 11—16.

Dobrým, věrným pastýřem byl Spasitel náš. On lámal svým chléb nebeského učení, sám sebe stavěl jim za příklad,

i život svůj za ovce dal, aby jen ony ztraceny nebyly, nýbrž života věčného dosáhly.

Ó vy všickni, kdož otcem, matkou, knězem, učitelem jste, vy všickni pilně následujte vznešeného vzoru božského pastýře. Moudrým poučováním napájejte ducha dítek, na sobě dávejte jim zřítí

ducha ctnosti v její nebeské kráse, a musí-li to býti, podrobte se z povolání práci, obtížím i sebe zapírání; nevzpírejte se; i božský mistr tomu se podvolil, i on nesl kříž z lásky ku svým duším, které z trní hříchů vytrhnouti chtěl. —

(Pokračování.)

První misionáři v Americe.

(Pokračování.)

14. Kříž v lese.

agavalla dověděl se o rozbroji Koetsaetona s Assendasem při slavnosti, bála se nemálo o svého nového syna a přemýšlela, jak by Ondesonka zachránila předestrou starého divocha, dokud by se bojovníci z výpravy nevrátili.

Nevědouc si rady obrátila se konečně k Sagamorovi o pomoc, kterou jí tento ochotně přislíbil ne tak z péče o bělocha, jako spíše z opatrnosti, neboť Ondesonk mohl mu býti ve případu, že by byli Mohavkové poraženi, velmi drahocennou záštitou proti vítězům.

Z té příčiny poslal Pestrý Had misionáře a několik starších mužů na lov ryb k jezeru, asi čtyry dni vzdálenému, kdež byl jist před úklady svého nepřitele.

Vagavalla oznámila radostně svému chráněnci rozhodnutí Sagamorovo a sebravši kde co mohla, dala to misionáři na cestu, napominajíc ho pečlivě, aby se varoval všeho, co by Mohavky rozčítiti mohlo a jemu nebezpečno bylo.

„Budu konati, co je mou povinností, dobrá Vagavallo,“ odpověděl kněz, usmívaje se; „jen se o mne nestarej, stojím pod ochranou všemohoucího Boha, před jehož jménem se třesou zlí duchové. Sloužím Jemu a ne lidem. Nyní tomu sice nerozumíš, co pravím, ale později

to pochopíš, budeš-li často říkati malou modlitbu, které jsem tě naučil. Věř mým slovům. Aireskoi je zlý duch, jenž mně nemůže uškoditi. Proto se upokoj a pilně se modli!“

Život při lovu ryb líbil se misionáři nemálo a máje dosti volného času — nyní již nemusel konati otročských služeb jako při podzimním lovu — ustanovil se, že bude konati dle možnosti duchovní cvičení, jak je sv. Ignác svým řeholním synům předpisuje.

Nekonav ještě nikdy rybářských prací, počínal si P. Jogues velmi často hodně neobratně, za což se mu všichni pořádně vysmáli. Za to však nebylo mu třeba pranic pomáhati a jen večer, když byla práce ukončena, žádali ho unavení rybáři, aby jim něco vypravoval, což on velmi rád učinil. Ve dne se o něho nikdo nestaral; jen jednomu mladému děvčeti, jež pro tělesnou slabost těžce pracovati nemohlo, bylo nápadno, že přívětivý běloch, jenž byl vždycky ochoten pomoci, celé dny od tábora se vzdaluje. Také velmi často spozorovala, že někdy Ondesonk velmi málo jí, ano několikrát celý den ani sousta nepožil. Tyto objevy podráždily tichou pozorovatelku tak velice, že se jednoho dne potají za bělochem odebrala a v malé vzdálenosti ho následovala.

P. Jogues odešel tiše z tábora a kráčel, jak se zdálo, bez určitého cíle do lesa. Chodě chvíli kříž na kříž v tichém stromoví, zašel pak na malou stezičku, kterou byl sám vyšlapal a kráčel k malému návrší, porostlému obrovskými jedlemi. Na patě pahorku se zastavil, sňal koženou čepici, udělal znamení kříže a ubíral se zvolna k malé budce, zhotovené z cedrových a jedlových větví a podepřené na kmen staletého dubu. Tam klekl, vytáhl z oděvu malý dřevěný kříž, jež si sám vyřezal, políbil jej, postavil do výklenku zminěné boudky a začal se polohlasitě modlit. Mladá Indiánka, ukrytá nedaleko misionáře v hustém křoví, viděla nyní, jak Ondesonk ruce proti kmenu zdvihá a podíivavši se vzhůru na strom uviděla na kmeni kříž několik stop dlouhý, jež tam udělal misionář vydlabav kůru stromovou.

Uviděvši podivné znamení, utekla polekaná dívka domů, domnívaje se, že se misionář klaní zlým duchům a přišedši do tábora, odešla rychle do své chýže a dala se do pláče.

Večer přišel misionář jak obyčejně k ohni u řeky udělanému a vypravoval svým posluchačům o ráji a jak ženou hřích na svět přišel. Mladá dívka byla též přítomna. Sedíc nedaleko misionáře, poslouchala s největší pozorností. Ale když počal misionář líčiti, jak byli první lidé z ráje vypuzeni a zavrženi do nevýslovné bídy, kterou žena svou neposlušností zavinila, tu dívka povstala a odešla rychle do svého domku.

„Je Chiуска nemocna?“ ptal se misionář, přestav vypravovati.

„Chiуска dělá mnohé věci, jimž my nerozumíme,“ odpověděl poručník mladého děvčete, kroutě hlavou, a nutil misionáře, aby se o dívku nestaral a jen dále vypravoval.

P. Jogues přestal však dnes neobyčejně brzo a odešel do své chýže, kde ještě dlouho do noci na zemi odpočíval, nemoha usnouti. Tanulo mu na mysli, že byl poručník malého Chiusky jeho otázkou po zdraví mladého děvčete patrně nepříjemně dojat. Misionáři bylo nyní též nápadno chování mladého děvčete, jehož si prvé málo všímal. Ještě nikdy neviděl Chiusku s družkami její věku obcovati. Zdálo se, že osiřelá dívka nemá ani družky, jež by se s ní bavila nebo hrála. Ostatních lidí se stranila, ale od té doby, co byl misionář do kmene přijat, poslouchala ho vždycky velmi pozorně, ano šla dokonce několikrát k němu, ptajíc se ho na všelico, čemu nerozuměla. A proto nemohl si dnes P. Jogues vysvětliti, proč Chiуска tak náhle odešla. Mimoděk připadla mu jakási nejasná myšlenka, jakoby bylo pro něho důležité, s děvčetem se blíže seznámiti a mladou tu duši lépe poznati.

Druhého dne byl Ondesonk výmínečně požádán, aby pomáhal vytahovati těžké sítě, a poněvadž ho tato namahavá práce nemálo unavila, nešel večer k ohni vypravovati, nýbrž odpočíval ve své chaloupce.

Následujícího jitra, nemaje opět ničeho na práci, odebral se, jakmile Indiáni pracovati počali, ku své „káplice“ ve stinném lese. Pokleknuv přede křížem modlil se vroucně ku věčnému Pánu nebes i země. Prosil Boha, aby ho osvitil a posilnil, prosil o milost svým nepřátelům, za osvěcení všech pohanů, za obrácení hříšníků, za milost živým i mrtvým, žádal konečně pro sebe veškeru pevnost utrpení a skončil svou modlitbu chvalozpěvem žalmisty Páně. Kněz zapomenul veškeré opatrnosti, zdálo se, že se pohybuje ve vyšších končinách, neboť náhle zanotil hlasné nadšený žalm: „Chvalte služebníci Hospodina, chvalte jméno Hospodinovo!“

Daleko rozléhal se jeho mocný zpěv, vznešená píseň naplňovala velebností vždy zelený chrám lesní, a když služebník Páně svou pobožnost vroucím, ze hloubi srdce vycházejícím „Sláva Otci i Synu i Duchu svatému“ ukončil, odpověděl za ním silný mužský hlas: „Jakož byla na počátku, tak budiž nyní i vždycky až na věky věkův!“

Ale skoro zároveň vykřikla mladá dívka na pravé straně knězové a jako šípka uháněla křovím, až zmizela v lese.

„Tomáš Renard! — Chiuska!“ zvolal misionář, jakoby ze sna procitnuv a spíše polekán než potěšen díval se na obchodníka, jenž se tu tak náhle objevil. „Sním nebo bdím Renarde? Jak sem přicházíte? — A jak sem přišla Chiuska a proč utekla?“

„Ptáte se mne mnoho najednou, otče!“ odpověděl Lotrinčan a pozdravuje uctivě kněze přistoupil blíže. „Již jsem Vás hledal v Gandavaze, až jsem Vás konečně tu našel. O té dívce však, jež tam z křoví vyskočila, nevím ničeho. Bezpochyby že stropí v táboře pekelný hluk, přivede sem všechny Indiány a pak mi bude odejiti odkud jsem přišel, jakkoliv Vám mám velmi mnoho pověděti.“

„Jen se posaďte ke mně na kmen a povídejte, co víte. Svou malou svatynku jsem ukryl, jak jen možná a nemohu nijak pochopiti, jak ji zde Chiuska našla. Bezpochyby se plížila za mnou. Ostatně však se jí nebojte, neboť bude mlčeti ze dvou příčin: aby mne neuvedla do nebezpečí, že budu opět za kouzelníka považován, a za druhé aby ji samé nevznikly mnohé nepřijemnosti.“

„Dobře, budu tedy vypravovati, ale co možná nejstručněji, neboť mi bylo před nedávnem nepřímo zapovězeno vstoupiti na půdu Mohavků. Ale dnes nepřicházím jako obchodník, nýbrž jako

poslanec, a proto jsem připraven na všechno. Především Vám tedy vyřizuji nejsrdečnější pozdrav od Holanďanů z Renselaersvyku. Co se ode mně dověděli, jak vás a vaše soudruhy divoši nelidsky ztýrali a Goupila zavraždili, mají o vás velikou starost. Za podzimního lovu nemohli jsme od vás žádné zprávy obdržeti, neboť jsme věděli, že jste s Indiány na lov odešel pomáhat jim dříví nositi, zastřelenou zvěř odnáseti a ostatní práce konati.“

„Tak tomu bylo, drahý Renarde. Též po mém životě velmi často toužili, ale Bůh byl vždycky se mnou.“

„Kdybyste byl tak dobrým, prosil bych Vás, abyste mi vypravoval své příhody od té doby, co jsme se neviděli. V Renselaersvyku čekají dychtivě na sebe menší zprávu od Vás, a čím více jim povím, tím větší radost budou mít.“

Misionář splnil ochotně Renardovo přání a vypravoval mu stručně, co se mu stalo od té doby, co na lov odešel.

Renard poslouchal velmi pozorně a chválil velice šlechetné jednání dobrého Vagavally.

„Pro tuto dobu nehrozí vám tedy žádné nebezpečí?“ ptal se konečně, obává se ještě pořád o život misionářův.

„Nikoliv, prozatím jsem jist, ano ještě více: Mohavkové mi ani nebrání, jíti k huronským přátelům a potěšiti je a poučiti. Též mezi Mohavky zasel jsem již mnohé sítě a některé z nich již utěšeně kličí.“

„Nechtěl byste, drahý otče, své huronské přátele a onoho mladého Francouze, jehož jméno jsem zapomněl, vysvoboditi z trpkého zajetí?“

„Ovšem bych si přál, drahý Renarde; ale jak bych to měl začít?“

„Zjednejte si nejprve svobodu a pak působte z venku ve prospěch zajatých.“

„Tedy utéci bych měl, Renarde?“

„To je mým miněním. V Renselaersvyku jest malá loďka, jež by vás odvezla na ostrov Manhattan. Tam by vás přijal guvernér Kiest s otevřenou náručí a postaral by se o další cestu. Nyní znáte můj úkol, jež jsem vám měl vyříditi. V Renselaersvyku nás toužebně očekávají; věrte mi, drahý otče, že se o vás Holanďané velice starají a rádi by vás viděli vysvobozena ze zajetí divochů!“

„Ale jak bych prospěl svým útekem ostatním zajatým a soudruhům v utrpení? Mohavkové vytáhli s velkou mocí proti našim osadám na sv. Vavřinci a proti Huronům a jejich spojencům Algonquinům, a nebudou zajisté ochotni vydati svých zajatých. Můj útek by je ještě více popudil a zhoršil by stav mých spoluzajatých. A pomstou Francouzů nemohu jim nikterak hroziti, neboť se domnívají, že jsou mnohem silnějšími než oni.“

„To jest ovšem pravda, avšak zapomínáte, že jsou zde též Holanďané. Na ty můžete též spoléhati a proti nim se Mohavkové tak snadno neodváží. Mají se před nimi na pozoru již od války mohikánské vědouce, že Curler nežertuje. Kdyby měl o něco více důkladných vojáků a zbraní, byl by si již dávno na rudochy posvítil a zahrál jim děly a kartáči. Dal nyní tvrz důkladně opevniti a vchody do osady znesnadniti pevnými zásekami, a kdyby bylo třeba, sehnal by též několik pořádných mužů, navštívil by Mohavky v jejich dědinách a naučil by je lepším mravům. Viděl jsem u něho psaní guvernéra Kiesta, jenž ho ve jménu generálních států vybízí, aby pro vás učinil, co mu jen možno. Sám kardinál Richelieu obrátil se na prince Oranienského, aby pro vás a vaše soudruhy něco podnikl. Uvažte to všechno, drahý otče, a neváhejte mne následovati! Přiznávám se, že jsem se

nyní velmi nerad podvolil tomuto poselství, věda, že jste poprvé o útěku ani slyšeti nechtěl, avšak nyní jsem vám již všechno vyřídil, co jsem vám vyříditi, měl a proto opakuji ještě jednou svou prosbu: pojdte se mnou do Renselaersvyku!“

„Není možná, Renarde. Nemohu opustiti svých dětí v Kristu a zanechati je v moci nepřátel. A právě nyní, kdy se Mohavkové každého dne s novými zajatými vrátiti mohou, je mne zde více potřebí, než kdy jindy.“

„Budíž! Nechcete-li však utéci, navštivte aspoň na krátko Renselaersvycké! Promluvte s nimi a s Curlerem a vrátě se do Gandavagy využítu je aspoň nějakým způsobem svého přátelství s Holanďany. Zdá mi se, že jste nyní celkem dosti svoboden — užijte tedy své svobody a pojdte se mnou!“

„Jest mi se zrale rozmysliti, drahý příteli! Každým pádem třeba mi dříve promluvit s Vagavallou a bezpochyby též se Sagamorem, ale pak je mi čekati, až se bojovníci domů vrátí. Myslím, že by mi neprekázeli, avšak přes to přece třeba opatrně jednati. Mohavkové myslí až posud, že jsem kouzelníkem a kdybych náhle na delší čas zmizel, mohla by jiskra podezření vyšlehnouti v mocný plamen, a to by mohlo býti mně i mým přátelům záhubným. Dokud Mohavkové myslí, že jsem jejich přítelem, nebojí se mého domnělého kouzelnictví; ale jakmile se dozví, že obcuji za jejich zády s Holanďany, bude jejich nedůvěra opět probuzena a já nebudu jist. Uvažte to, Renarde, a jsem přesvědčen, že mi dáte za pravdu. Ostatně se přiznávám, že bych se velmi rád do Renselaersvyku podíval.“

„Kdy byste se k tomu odhodlal?“

„Nepřijde-li mi něco do cesty, zašel bych za dvě, na nejvýše za tři neděle do Renselaersvyku k hodným osadníkům

a boдрému veliteli. Ale jak se tam dostanu, nezna je cesty?“

„Jen sedněte na člun a plujte z Gandavagy po proudu dolů — řeka vás již donese k cíli. Ostatně budu mítí pozor a zavčas k vám přirazím. Ještě něco: neviděl jste zde toho zločince Bouffeta, nebo slyšel jste o něm?“

„Ani jedno ani druhé. Ostatně může býti, že byl již několikrát v Gandavaze, aniž o tom čeho vím, neboť se dozvím málo o tom, co se děje.“

„Buďte tedy opatrným, drahý otče. Nemýlí-li mne zrak, je ten ohavník zde v okolí, neboť jsem viděl nedaleko Gandavagy v pisku na břehu řeky otisky jeho šlapek. Budu vám o něm něco vypravovati, a sejdemeli se podruhé, budu snad více věděti. Ten lotr si vystavěl nedaleko Renselaersvyku chaloupku a jak převozník a jiní lidé praví, bydlí v ní. Já jsem tam několikráte zašel, ale číhal jsem nadarmo na něho. Jednou jsem ho viděl státí v lese, ale sotva že mne spatřil, zaskočil do křoví a zmizel. Bezpochyby mne poznal, a proto měl též příčinu, že mně šel z cesty. Do Renselaersvyku přichází velmi zřídka; koupí, čeho potřebuje, a hned odejde. V osadě nedůvěruje mu již nikdo a on se již také necítí jistým. Ale od té doby, co byli Mohavkové v osadě a netajili se tím, že půjdou na válečnou kořist, od té doby zmizel Bouffet beze stopy a není po něm ani památky. Proto jsem se nemálo podívil, uviděv jeho stopy u Gandavagy, neboť jsem se domníval, že odešel ku proudu sv. Vavřince. Od té doby, co od velitele značnou sumi

peněz žádal, aby, jak pravil, vás vykoupiti mohl, od té doby nelze mu od Holanďanů ničeho očekávati. Jeho podvod byl příliš patrný a velitel mu též bez okolků řekl, že by Mohavkové z těch peněz ani halíře neviděli. Velitel chtěl vás sám vykoupiti a nabízel Bouffetovi značné zpropitné, bude-li u Mohavků prostředníkem, ale ten lotr nechtěl o tom ani slyšeti. Tvářil se býti uraženým nedůvěrou veliteloou a od té doby k veliteli ani nepřišel. Má však štěstí, že jsem dříve nevěděl, že též časem do Renselaersvyku chodí.“

„Nechtějte býti jeho soudcem, Renarde!“

„To ani nechci, otče; ale často se stává, že železná nutnost pušku do rukou vtiskne, nedávajíc času na rozmyšlenou, a potkám-li někdy tohoto Bouffeta, vrátí se asi jen ten do lidských obydlí, jehož olovo rychleji z pušky vyletí. Ale již je čas, abych pomýšlel na návrat, neboť ustanovená lhůta již uplynula a ke svému člunu mám ještě hodný kus cesty. Ještě jednou vás prosím, mějte se před Bouffetem na pozor, neboť dychtí po vašem životě, aby měl o jednoho svědka svých zločinů méně. Zvláště zde venku nejste jist. Dověděl se asi dříve než já, že jste sem přišel, — co jen to tam náhle křovím se hýbe? — a pak — hm! — a pak již bezpochyby vyčíhal vaši skrytou modlitebnu. — Hm! Tam do toho křoví se předce podívám. Je docela ticho a cedrové stromy se přece průvanem nepohybují. Dejte mi požehnání, drahý otče, a nechte mne jíti!“

(Pokračování.)

Účel třetího řádu sv. Františka a jeho význam v době naší.

J. Hejtmánek. (Pokračování.)

Část první.

Pravidla členů třetího řádu sv. Františka,

jenž slove řádem laiků.

Hlava první.

O přijímání, době zkoušky a profesi.

24. ot.: V čem má být dříve jeden každý zkoušen, než se k obléknutí do třetího řádu připustí?

Odp.: Jeden každý žadatel do třetího řádu sv. Františka nechť se dříve podrobí zkoušce trojí, a to: 1. má-li pravou katolickou víru — jakož i náležitou a dostatečnou známost a vědomost této víry; 2. je-li nejen církve sv., ale i římského papeže, jak na katolíka sluší, poslušen, a 3. není-li jeho jméno a čest nějak před světem zhanobena a pokálena.

Víra pravá jestiž jediným pevným základem křesťanského, bohumilého života, — a protože jen pokornou poslušností římské stolice lze se ubrániti všelikého poblouzení u víře, žádá se vším právem, býti opatrným při přijímání členů na jich víru, poslušnost a dobré jméno, an často i při vši svědomitosti a bedlivosti dobrého křesťanského života řád ten dosti osočován a podezříván bývá. —

25. ot.: Nestává ještě jiných podmínek mimo uvedené k přijmutí do třetího řádu?

Odp.: Ano; a to takové, kterých opatrnost a zkušenost sama odporučuje. Předem ať jsou osoby srovnanlivé, pravdomluvné, tiché, pokorné, povolné, pokojné a svorné; neboť osoby klevetivé a prolhané, aneb které čest a dobré jméno bližního rády špiní — jakož obzvláště neústupné, nesrovnanlivé, hašteřivé, pyšné a svévolné, nemají býti přijaty, protože ku zdaru každé společnosti,

bratrstva, a tím více řádu, především třeba sjednocenosti, svornosti, anot i království v sobě rozdojené, se rozpadá. (Luk. 11, 17.)

26. ot.: Nelze tudíž osoby, která byla pohoršení dala aneb na cti své nějak utrpěla, nikdy již přijmouti do třetího řádu?

Odp.: Ovšem že ne, pokud života svého opravdově a trvalým pokáním nenapravila tak, že nejen o její lítosti, ale i o jejím pevném úmyslu polepšení, nestává žádné pochybnosti; avšak jakmile trvalých, nezvratných a téměř nápadně dobrých důkazů své změny k dobrému a kajicímu životu křesťanskému podala, může i každá přijata býti; jestiž třetí řád právě dobrou cestou — k vytrvalé kajicnosti.

27. ot.: Jest třeba všímati si též stavu a povolání žadatelova?

Odp.: Zakladatel sám sv. František z Asissi, máje jen spásu duší jednoho každého na zřeteli, nevylučuje nikoho z třetího řádu, má-li jen slušné zaměstnání aneb počestnou živnost. Osoby pak vdané mají se jen s přivolením svých mužů přijímati, leč že by zpovědník opomenouti toho za lepší uznával.

28. ot.: Proč se činí při manželkách tento požadavek?

Odp.: Žena jestiž již zákonem Božím vázána k poslušnosti a poddanosti mužů svému (k Efes. 22. 23.), a ihned ve Starém Zákoně byl jen slib na př. postu neb jiných kajících skutků se strany ženy platným, možným, svolili-li k témuž manžel. Ano sama sv. Alžběta neoblekla oděvu sv. Františka dříve, pokud nebyla od svého zbožného manžela svolení dosáhla.

Že pak se někdy stává, že manžel jest vůbec nepřitelem víry svaté aneb proti sv. církvi a jejím ustanovením brojí a tudíž protivníkem každého bratrstva a řádu, v takovém případě může žena i bez jeho svolení přijata býti, když tak zpovědník za dobré uzná. —

29. ot.: Proč má každý žadatel tak bedlivě býti zkoušen?

Odp.: Aby přijutím všech bez rozdílu, lesk třetího řádu nějak neutrpěl a přijutím nehodných a neschopných údů spíše ku pohoršení než k povznesení a povzbuzení jiných nesloužil.

30. ot.: Musí však jedenkaždý, bez výminky, zkoušen býti, hlásí-li se do třetího řádu?

Odp.: Nikoliv; kdo již dávno a všeobecně jako pravověřící, zbožný a pořádaný křesťan — katolík znám jest, toho není třeba zkoušeti.

31. ot.: Jakého stáří k přijmutí třeba?

Odp.: Vyžaduje se uplynulý čtrnáctý rok žadatelův. Než i tu v tak útlém věku sluší dbáti, jak pevně povahy tak i jinak osvědčených dobrých vlastností a ctností žadatelových, bez nichž by ani žadateli samému, ani řádu pouhým přijutím se neprospělo. Ve věku tom se mysl rychle i lehce k spolkům zbožným a pobožnostem klonívá; avšak rovněž i brzy snadně chladne a se odvrací. Jsou-li rodičové aneb celá rodina zbožní, pořádaní a milovníci i údové bratrstev a spolků církevních, mohou i jich dítky s větší ochotou se přijímati.

32. ot.: Jaká jest ředitelova*) povinnost, hlásí-li se kdo do třetího řádu?

Odp.: Vyptej se bedlivě, není-liž mu žadatel úplně znám na postavení a zaměstnání, jakož i pohnutky jeho a

poučiž jej o pravidlech řádu, aspoň o nejpodstatnějším.

33. ot.: Jaké má povinnosti žadatel?

Odp.: Necht se bez odkladu se svými spolubližními, s nimiž snad v nesvornosti aneb nepřátelství jest, náležitě smířti; má-li cizí statek, tento navráti, učinil-li škodu, tuto nahradí; avšak nebylo-li mu možno ihned tak učiniti, necht aspoň dá přípověď, že toto vše co nejdříve učiní.

34. ot.: Jest ku vstoupení do třetího řádu třeba k tomu povolání Božího?

Odp.: Ano, vždyť potřebujeme-li milosti Boží ku každému dobrému skutku, tím spíše nám jí třeba ku stavu, v němž pouze ne jeden, ale všechny skutkové dobrými býti mají. Vstupující do třetího řádu, zavazujeme se ku konání jistých povinností a zvláštních ctností.

35. ot.: Jaké pak jsou toho povolání do třetího řádu známky?

Odp.: My můžeme poznati, že povolání do třetího řádu máme, když 1. máme zvláštní náklonnost k modlitbě, rozjímání, kajenosti a jednoduchosti v oděvu, pokrmu, nábytku, a 2. když nás ovládá pevná a upřímná touha po svém spasení a prostředcích osvědčených, jimiž lze na jisto věčné blaženosti dosáhnouti.

36. ot.: Bývá ihned každý přijat, jakmile se do třetího řádu hlásí?

Odp.: Obvykle se tak neděje; ale jest obyčejem chvalitebným, že se žadatel poukáže k tomu, by as po dva měsíce se k tak spásanosnému úmyslu připravoval, a sebe ještě zkoušel.

37. ot.: Kdo může přijímati do třetího řádu?

Odp.: Kněz řádu prvního a každý jiný kněz světský, obdržel-li od představeného řádu františkánského, kapucinského neb minoritského k tomu povolení.

*) Představený jednohokaždého shromáždění provinciálem řádu ustanovený.

38. ot.: Který byl původní oděv třetího řádu?

Odp.: Rouchem původním byl dlouhý šat z hrubého, hnědého sukna bez záhybů, sahající až po kotníky, v půli provazem obvázan.

39. ot.: Byl tento oděv napotom nějak změněn?

Odp.: Ano, během času utrpěl mnohé změny, anať horlivost původní víc a více ochabovala. Původní dlouhý šat, jež pod obyčejným svým šatem nosili, zkracoval se vždy víc a více, až povstal z něho malý habit čili škapulír.

40. ot.: Kdo schválil ten škapulír, jak se nyní nosí?

Odp.: Papež Julius II. ustanovil, že místo velkého, dlouhého šatu možno, ano má se nositi škapulír velký.

41. ot.: Jaký byl ten velký škapulír?

Odp.: Dle ustanovení právě jmenovaného papeže Julia II. musel býti

škapulír ten z předu a ze zadu tak dlouhý, aby mohl tím opaskem býti přivázán; obě tkanice pak, které ty dvě části spojovaly, měly býti čtyry pídě dlouhé. Nyní však jest škapulír ten čtverhranný as pídě široký a dlouhý kus sukna hnědého neb šedého, tkanicemi as 3 pídě dlouhými spojeného.

42. ot.: Z jaké látky musí škapulír ten býti?

Odp.: Budiž z vlny, a to buď hnědé neb šedé barvy.

43. ot.: Co platí o opasku čili cingulu?

Odp.: Budiž z konopí aneb vlny, maje buď 3 neb 5 uzlů.

44. ot.: Může se též malý škapulír platně nositi?

Odp.: Ano; a to z přivolení provinciála řádu; a jest to nyní všady obyčejem, jak v Německu tak i u nás v Rakousku. (Pokračování.)

Dvě výpravy v Egyptě.

Dle zpráv P. Julliena S. J. (Pokr.)

2. Ku stromu nejsvětější Panny u Kahýry.

Před krátkým časem učinili jsme výlet k ctihodnému stromu, pod kterýmž dle zbožného podání svatá rodina při svém příchodu do Egypta odpočívala. Místo jest jen 4 nebo 5 hodin od Kahýry vzdáleno; my však učiníme malou zacházku a ještě jiná pamětihodná místa navštívíme. Samo sebou se rozumí, že pojedeme na oslích; tím si v Kahýře nikdo na cti nezadá. Osel egyptský jest proti svému evropskému bratru zvíře hrdé; hlavu drží vzhůru a nezřídka počíná si jako ušlechtilý komoň. Sotva sedí člověk v sedle, pod nímž často krásná příkrývka červená, zlatem vrou-

bená prostřena jest, počne osel klusati a dá se i do trysku. Toť jsou následky dobrého vychování! Hned z mládí navykají jej rádnému držení těla; uši mu sešijí, aby je vždy měl vzhůru; zachází se s ním laskavě, nikdy jej nákladem nepřetíží a bez příčiny nebíjí, a tak se konečně i z osla dá něco kloudného vychovati.

Honák neopustí nikdy svého zvířete; jsou to obyčejně hoši od 10—15 let, oblečení jen v modrou košili a bílý, pestrými páskami ozdobený turban. Neunavně klusá honák za svým oslem, pohání jej holí, řídí svým hlasem a pečuje o vše. Za jízdu v městě žádá 1 piastr, za celý den 12 piastrů. V Kahýře jezdí vše na oslích: bohatí, chudí, kněží, úřed-

nici, vojáci a důstojníci; netřeba se ani nám za takovou jízdu stydět.

Jeli jsme širokou, parnem vypráhlou silnicí Muski, která od středu města přímo na východ vede. Napřed jsme minuli kupecké závody Evropanů, pak následovaly boudy židů, Řeků a konečně Turků; na konci města jest obromná mešita El-Azhar a věhlasná mohamedánská škola; dnes má přes 900 chovanců. — Urazivše dva kilometry, jsme mimo město; cesta jest pravým mořem prachu; po straně viděti zakulacené pahorky; jak jen dalece zrak sahá, viděti rumišť, žádné zříceniny ani kamenné balvany, nýbrž v prach rozpadlé cihly, střepiny a smetl. Jen to veliké množství činí je pamětihodný; táhnou se v polokruhu 7 kilometrů na jihu a východu kolem Kahýry. Celá Kahýra se svými 400 mešitami a bezpočetnými paláci netvořila by takovou zříceninu, jako tyto řady pahorků šutových. Obsahují prach tisíciletý.

Došedše hřebenu pahrčku, na nějž se klikatými cestami vylézá, máme před sebou pohoří Moquatam s jeho dlouhými bílými lomy vápencovitými, které k východu údolí Nilu ohraničují. U nohou v údolí lze viděti celé město kopulovitých budov se štíhlými, fantastickými minarety; jest to tiché město bez hluku a téměř bez obyvatelů, zove se Turab Kaît-Bey, neb obyčejně město kalifů. Město má prostoru asi pro 10.000 obyvatelů, ale pochybuji, že by jich v něm 300 bylo. Jsou to chudí lidé, strážcové mrtvých a rozpadávajících se tureckých chrámů. Není tu ani stromu, ani zeleného stébka, jen tisícové tureckých hrobů. — Obyčejně skládá se hrob z rakve vápnem zalíbené s dvěma kameny na koncích, na nichž směr k Mekce naznačen jest. Bohatí zřizují nad svými hroby omalované dřevěné pavilony; knížata mamelucká vystavěli nádherné chrámy, které

nyň se rozpadávají, aniž kdo na to pomyslí, je opravovati. Od chrámu ke chrámu jsou opuštěné domy a ulice; celek jest obraz islamu, který se znenáhla rozkládá a rozpadává.

Dříve však, než do města mrtvých sestoupíme, pohlédme zpět na Kahýru. Tu před námi rozkládá se rozsáhlé město se svými 500.000 obyvateli, bezpočetnými minarety, nekonečným hlukem a hlozozem: opravdu, stojíme mezi životem a smrtí!

Do města mrtvých přišedše, opouštíme východní směr a zabočujeme k severu. Poslední mešita hrobová jest mimo přibytky. Ač jest v ozdobném slohu stavěna, používá se jí za sklad pro prach střelný. Osamotněli vojáci, kteří ji strážejí, jsou tu jediné živé bytosti. Dále k východu počíná pravá poušť, sahající až k Suezu. Pořád k severu se ubírajíce dostupujeme výšin Moquatamských, pak Gebel-el-Ahman, červeného kopce ze železitého pískovce; na výšině v levo spatřujeme nádržky vodovodu pro Kahýru a dosud ještě jsme na půdě mrtvých. Země jest pokryta kostmi a sem a tam spatřujeme vpadlé hrobové klenutí.

S výšiny vidíme v levo pět kasáren Abassiehských; největší z nich byla palácem Abbas paše; jsou to ohromné budovy na pokraji pouště. V dálce stojí vysoké stromy paláce khedivova, El-Kubeč, a docela v pozadí vypíná se minaret Matarjehský. Vpravo rozkládá se nekonečná poušť. V trysku uháníme kolem kasáren, bychom se nezapletli v manévry, který právě má započítí, a brzy klusáme kolem stáji Abbas pašových na druhé straně. Pašové kahýřští posílají totiž své arabské koně v měsících lednu, únoru a březnu na poušť, kde se jim výlučně jen čerstvé krmivo podává. Krmení zelenou pící a zdržování na čerstvém vzduchu považují za tak potřebné, že méně bohatí lidé své koně

v tento čas ve dne v noci u dveří nebo na ulici mají uvázaný a zelené krmivo jim zakládají. Proto vystavěl Abbas paša v poušti tuto velkou stáj, jejíž čtyry strany byly každá 200 metrů dlouhá a v rozích osmistranné věže; nyní jest celá budova v dosti zanedbaném stavu.

Jeli jsme přímo severním směrem k minaretu Matarjehskému, jako loďníci k majáku. Veliký druh ještěrek proháněl se mezi kamením; jest to *Stellio spinipes*, ještěrka trnito-ocasatá, jest asi 30 ctm. dlouhá; ocas jest kroužky z rohovitých trnů opatřen; chytli jsme jednu pro museum. Nasbírali jsme také hodně květin; nyní v únoru a březnu jest příhodná doba pro sběratele květin. Později jest vše sluncem spáleno. Avšak třeba se míti na pozoru před bylinami pouště. Mnohé jsou jedovaté nebo způsobují koliku. Překročili jsme starou železnou dráhu z Kahýry do Suez, nyní pískem zavátou. Zdi ze sušených černých cihel na onom návrší byly dříve první stanici.

Dříve, než jsme do Matarjeh s jeho palmami dorazili, přišli jsme k zahradě pštrosů, kterou jakási společnost k získání drahých pštrosových pér před třemi léty založila. Ředitelem jest Švýcar, podředitelem mladý Španěl; ukazovali nám s velkou úslužností celé zařízení. Jde tu o umělé vylihnutí a pak o vychování mladých pštrosů. Vejce se ukládají do skřínky s pískem a ten se teplou vodou podtékající ve stejné teplotě udržuje. Lihnutí trvá obyčejně 40—42 dní. Záleží mnoho na tom, by vejce v tom čase chráněna byla od udeření a otřesení; proto jest dokola vrstva pisku dána. Pštros vyleznuv z vejce, jest jako slepice veliký; vyrůstající péra podobají se ostružím ježovým. Prvních 14 dní chovají se mláďata v teplotě 22—23 stupňů.

Žerou zelené byliny, a prvních 14—20 dní nedává se jim pít; ze zkušenosti se ví, že tím snadněji lze je vychovati, čím později se jim dává pít. Pštros jest v 4. roce vyrostlý; avšak již v 2.—3. roce mohou se mu péra z času a křídel vytrhati. Není to však snadnou věcí; pták se brání všemi silami, že sotva 6—7 mužů mohou jej udržeti. Ostatně užívá se při trhání pér zvláštní pasti, že pták jest pevně držen. Dosavad však nedosáhl se tak měkkých pér, jako má divoký pštros. Dorostlí ptáci jsou po dvou v dlouhých, zděmi obehnaných ohradách; dvěře musí však velice pevně býti, jinak je pták snadno rozbije svou nohou, kterou i muže zabije. Ukazovali nám asi půl vědra malých, třením okulacených kamínků, které jsou nalezeny v žaludku pštrosova, nedávno náhodou zahynulého; vážíiy kamínky ty 7 kilogramů.

Ves Matarjeh, které jsme se nyní blížili, jest jedna z nejlidnatějších v okolí Kahýry, jest asi 10 kilometrů od města severo-východně a kilometr od zřícenin města Heliopolis vzdálena. Po silnici z Kahýry jede se napřed polemí bavlínikovými a jetelovými, přijde se pak do nížiny, ve které obyčejně voda se zdržuje, a na pokraji tohoto rybníku stojí první domy Matarjehské. Jako všude, jsou po většině stavěny z cihel z bahna udělaných a na slunci usušených; jsou však i domy lepší o jednom patru nad přízemí. U silnice jest od místokrále Tevfika nově vystavený turecký chrám z pěkného bílého kamení, jemu totiž náleží velká část pozemků. Pak přichází ještě malý citronový lesík a hned pak jest zahrada nejsvětější Panny. Hned u vchodu stojí schořicový strom (*Cassia fistula*), na němž vedle sebe velké žluté květy a dlouhé, temné lusky piny sladké dužnatiny stály.

(Dokončení.)

Královno svatého růžence, oroduj za nás!

Báseň Idy hraběnky Hahn-Hahnové, přeložil *Al. Hlavinka*.

Tma jak v hrobě, na nebesku
temno, ani hvězdy kmit.
V dáli duní hrom, a blesku
bledý zažihá se svit.

Jako před bojem strnula
příroda ve mrtvý sen, —
již se mračna přihnula,
v noc se změnil jasný den.

Plavci smotávají plachty,
spěchem domů veslují;
ptáci jako vzdušní jachty
ku břehu se sletují.

Kde kdo ke krbu se tlačí,
zastrkuje závoru, —
tam jen ještě poutník kvačí,
v zápětí má bouře hru. —

Ale které kouzlo kruší
zlého živlu divou moc?
Komu nad ním vládá sluší,
kdo zapudil temnou noc?

Mračno již se rozstupuje,
bledne — trhá — uniká,
jak když hříšník zločin kuje,
z jasna do tmy utíká.

Temný rachot zmirá v dáli,
— jen se dále nes a trať, —
vlny, jež jak hrady stály,
zas se kladou v lesklou hlad.

Ještě zřítí hady blesku,
i ty letí dál a dál, —
a lid oddychnuv po stesku,
poznal, že se marně bál.

Která moc s nebeské výše
ujasnila bouře tvář? —
Viz, — tam na blankytě tíše
vzešla luno bledá zář.

Výš se nese v plné rase,
leje kolem jemný svit,
jak když labuť pluje v kráse
v tajemný noční klid.

Divých živlů bouří tíší
jasné luno tajná noc, —
jako běsí rukou vyšší
znořeny jsou v spánku noc.

Však když vzhlednu k tiché luně
mysl láskou spružená,
k Tobě, Panno, jako vůně
k Tobě spěje, růžená.

Jak té luno obraz klidný
ploula's mnohou bouří zlou,
dala's mír, a pohled vlnidný
chránil obec oddanou.

Když se strasti jako hrady
kupily kol dítek Tvých,
neodepřela's jim rady,
dala léků hojivých.

Či pak duše padla zcela
v zlého hříchu pokutu,
jen když přispěti jsi chtěla,
v tom již byla pomoc tu.

A kdo v boji s hříchem sobě
důvěru v Tě vzal za zbroj,
tomu, Matko, v každé době
byla's síly, spásy zdroj.

Nikdy ještě síly noci,
leť a klam a zloby květ,
neměly v tak kruté moci,
jako nyní tento svět.

Nikdy ještě nedusila
pravdu tak drzostná lež. —
Protož vítězná Tvá síla
ku pomoci nuzným spěš!

Obrát proti sváru, zlosti
věčné lásky, pravdy štít,
a hned vzejdou slunce etnosti,
tmu zapudí jasný svit.

Královno Ty všehomira,
zachraň dítek tísněných, —
sproved' pak, kam tíhne víra,
tam do jasných stanů Tvých.

Znovuzřízení apoštolátu modlitby.

(Dokončení.)

Způsob kanonického zařízení bratrstva nejsv. Srdece Ježíšova.

1. Nutno se napřed obrátiti k nejdůst. biskupu diocesannímu s prosbou o kanonické zřízení toho bratrstva a o povolení k připojení téhož k římskému arcibratrstvu. V prosbě má místo, jakož i název kostela a na každý způsob též oltář jmenován býti, u kterého bratrstvo zřízeno býti má.

Zvlášť důležitá jest, aby se v prosbě ponavrhlo, aby dotýčný farář (neb kdo vůbec družstvo řídití má) a jeho nástupce nebo zástupce za splnomocněného ředitele bratrstva vyhlášen byl a jemu se povolilo, aby i jiného kněze směl subdelegovati, čili jemu plnomocenství odevzdati, aby věřící platně přijímal. Neb toto všechno nerozumí se samo sebou; musí o tom výslovně nařízení biskupovo dáno býti.

Ku prosbě buďtež i stanovy bratrstva božského Srdece Ježíšova přiloženy, poněvadž i tyto teprv od biskupa schváleny býti musí.

Častěji bývají od ordinariátů vlastní stanovy arcibratrstva nejsv. Srdece Ježíšova v Římě k nahlédnutí žádány. Na požádání o ně zasílá však arcibratrstvo pravidelně návod zakládání bratrstva nejsv. Srdece Ježíšova, který sice hlavní zásady bratrstva nejsv. Srdece Ježíšova obsahuje, přece však jednotlivým povstávajícím bratrstvům volně pole nechává ku vlastnímu rozvinutí a zařízení dle času a okolností místních.

Ředitelství arcibratrstva tak činí z té příčiny, že to není jeho věcí, nýbrž právem biskupovým, potvrzovati stanovy bratrstva vznikajícího.

Mylně jest se domnívati, že spojením bratrstva od biskupa diocesanního za-

loženého s arcibratrstvem ono v tomto jaksi zaniká. Od biskupa právně založené bratrstvo podrží i po spojení s arcibratrstvem svou samostatnost; nebo připojení to děje se jen za příčinou účasti v odpustcích, v výsadách (pokud se účast v nich povolí) a v výhodách duchovních.

Proto může kanonicky zřízené bratrstvo stanovy míti, které se od stanov arcibratrstva liší, jen když v sebe účel a podstatná pravidla arcibratrstva pojalo. —

Jako vzorek prosby může se následujícího užití, ano všechno podstatné v tom obsaženo jest:

NN. desiderio motus promovendi ac dilatandi devotionem erga ss. Cor Jesu humiliter petit ab Illustrissima ac Reverendissima Amplitudine Vestra, ut benigne precibus annuus Sodalitatem ss. Cordis Jesu erigere ac erectam declarare in N. et praecise in Ecclesia N. ad altare N., statuta approbare et parochum dictae Ecclesiae ejusque successores et provisores designare in confraternitatis directores cum facultate subdelegandi itemque litteras testimoniales exhibere dignetur, ut aggregari possit Archiconfraternitati Romae existenti, ad effectum participandi bonis spiritualibus ac lucrandi indulgentias, quibus ditata est praefata Archiconfraternitas.

2. Na prosbu nedá biskup pouhé povolení ku zřízení bratrstva, nýbrž je sám zařizuje dle své moci právně, určí ředitele neb správce jeho, a dá povolení, aby se nové toto bratrstvo k arcibratrstvu v Římě připojiti dalo, aby jeho údobé odpustků účastni se stali.

Prohlášení kanonického zařízení zní obyčejně takto:

Visis precibus Nobis oblatis, auctoritate nostra ordinaria erigimus Sodalitatem, de qua in precibus, ejus statuta a Nobis revisa approbamus, parochum dictae Ecclesiae N. N. ejusque successores et provisores in hujus confraternitatis directores cum facultate subdelegandi designamus, eam Nobis ac Successoribus nostris subjicientes ac subjectam declarantes juxta Constitutionem fel. rec. Clementis VIII. die 7. Decembris 1604, quae incipit „Quaecumque“. Volumus autem, ut quamprimum ab Archiconfraternitate aggregatio obtineatur pro privilegiis, indulgentiarum ac spiritualium bonorum participatione etc. Datum etc.

3. Kanonickým zřízením nemá bratrstvo ještě žádných odpustků. Aby jich dosáhlo, třeba žádati o přivtělení k arcibratrstvu nejsv. Srdce v Římě.

Tato prosba řízena budiž na tajemníka římského arcibratrstva (teď: Rmo. Monsignore Borgia a Roma, Seminario Romano), a má býti složena v řeči latinské. — Této prosbě budiž připojeno latinské vyjádření o založení onoho bratrstva od biskupa. Poněvadž však listina tato s biskupskou pečeti pro ředitele velmi důležitá jest (poněvadž z ní kanonické zřízení a udělená plnomocenství pro budoucnost zřejma jsou) a v tom případě, že římské arcibratrstvo tuto listinu si ponechá: bylo by proto radno, aby nejdůst. ordinariát mimo listinu kanonického zřízení ještě tak zvaný certifikát vyhotovil. Tento certifikát se pak prosbě o přivtělení k římsk. arcibratrstvu přiloží, kdežto biskupská listina zařizovací v archivě dotyčné fary atd. pečlivě se uschová.

Takový certifikát má asi toto znění:

Testatur per praesentes et fidem facimus a Nobis in ecclesia N. N. loci N. N. Dioec. N. N. piam sodalitem SS. Cordis hac die canonice erectam et

parochum dictae Ecclesiae N. N. ejusque successores in hujus confraternitatis directores cum facultate subdelegandi designatos esse.

Simulque ut haec sodalitas ejusdem tituli archisodalitati Romae in Ecclesia S. Mariae de Pace institutae aggregari possit, conformiter ad Constit. Clementis VIII. „Quaecumque“ hisce praebemus consensum, ejus propterea instituta, et pietatis christianae officia, quae exercenda sibi proponit, apud omnes, ad quos aggregandis opus spectat, plurimum in Domino commendamus.

Konečně budiž k prosbě do Říma přiložen poplatek šesti franků.

4. Když diplom přivtělovací z Říma dodán byl, radíme důtklivě, aby se dal do rámce a za sklo, a vyvěsil se v kostele neb sakristii, aby dotyčný ředitel o zřízení a přivtělení bratrstva hned zpraven byl. A teď se mohou přijímati údobí.

K tomu účelu mají věřící především o zřízení bratrstva podrobně obeznámeni býti, aby si bratrstva vážili a je milovati počali a s chutí i ochotou k němu se přidávali, a jeho pobožnosti rádi a pilně se účastnili.

Kdož přijati býti mají, musí do zvláštního seznamu zapsáni býti. Toto přijetí zapsáním do seznamu jest podstatně potřebné; bez něho by bylo přijetí zhola neplatné.

Plnomocenství přijímati má jen ředitel od biskupa v kanon. listině zařizovací jmenovaný, neb kněz od něho s biskupským povolením subdelegovaný.

5. Kdož přijati býti chtějí, mají se osobně k přijetí u ředitele nebo u kněze od něho k přijímání subdelegovaného (předpokládáme totiž, že ředitel práva subdelegační od biskupa obdržel) ohlásiti, může-li se to bez obtíží státi. Není tedy správně, na udání některé osoby beze všeho, celý dům zapsati, mohou-li se lidé ti bez obtíže k zápisu dostaviti.

Co do hmotného zapisování, platí, co jsme dříve byli řekli o zápisu.

6. Přistupujícím se pravidelně dává přijímací list s odpustky; toto však není k platnému přijetí nikterak nutno; není ani třeba, aby ředitel bratrstva nebo zapisovatel den a jméno přijatého do tohoto listu přijímacího zaznamenával; to mohou přijatí zcela dobře sami učiniti.

Za přijetí a zápis do seznamu bratrstva nesmějí se pod trestem neplatnosti ani peníze ani což jiného přijímati. Jest však dovoleno k zapravení výloh bratrstva, společných služeb Božích atd. dobrovolně dary přijímati.

7. Má-li nyní toto nově založené bratrstvo pro obec očekávané ovoce vydávati, hleděti jest předně na to, aby obezřelou horlivostí, životní čilostí dosáhlo. — K tomu účelu užívati bude prostředků k tomu vhodných. Nejobyčejnější zde uvedeme:

a) Vystavení obrazu Srdce Ježíšova ve chrámu Páně a rozdávání takových obrázků dětem a lidu.

b) Měsíční pobožnosti spolkové, možno-li s krátkým výkladem o nejsv. Srdci s obyčejným odprošením a modlitbou za živé i zemřelé údy bratrstva.

c) Okrášlení obrazu Srdce Ježíšova každý první pátek v měsíci.

d) Povzbuzení údů, aby se v první neděli neb pátek každého měsíce četli ku přijetí sv. svátostí sešli.

e) Vypůjčování, rozšiřování a odpodporování časopisů spolkových, pro Čechoslovany: „Školy božsk. Srdce Páně.“

f) Každoroční, co možná vznešená oslava svátku Srdce Ježíšova.

g) Konečně upotřebením tolika příležitostí, odkazovati na nejsv. Srdce ve zpovědnici, při loži churavého, ve škole a na kazatelně, v čas těžkých pohrom, které buď jednotlivce neb celé obce zasáhnouti mohou, na př.: nakažlivé nemoce, neúroda, sucho, povodeň.

Škola boří kriminály.

J. Št. K.

Slyšel jsem kdys řečniti jistého národního p. učitele při svěcení školy, že za každou školu, již poboří neb zanedbají, musí se postaviti kriminál; v čemž zahrnuto jest tvrzení, jako by školy povolány byly bořiti kriminály. I pomyslil jsem si: toť dávná věštba o klášteřích; o těch se před lety v parlamentu jistý řečník vyjádřil: „Za každý klášter, který zrušíte, vystavíte kriminál.“ A tak se i v budoucích dobách vskutku ta věštba osvědčovala. Ale myslil jsem si při té řeči: Buď si, i škola jest s to, zavíratí kriminály, — ale jaká? — O klášteřích se dá taková věštba říci vůbec, neboť jsou

konfessionální, jsou věrecké; ne pak o školách, kteréž bohužel právě v naší době tu a tam mnoho věreckosti do sebe nemají, a zajisté málo pomáhají kriminály zavíratí. Neposlední doklad toho dal střed parlamentu pruského, kdy nedávno, kdy došlo tam na vagabundy, proletáře, tuláky, sičáky a těm podobné ptáky, a tázano se po příčině strašného se vzrůstání těchto vyvrhelů lidí, ozvaly se hlasy ze středu, že odkřesťanstění lidu jest příčinou takových vředů na těle lidské společnosti. A mají pravdu. Pouhé psaní, čtení, počítání, pouhý tělocvik neuchrání lidi od kriminálu: jsouť zajisté prohnání zlosynové, chytří šibalové,

graduovaní doktoři, kteří umí číst, jako by bičem mrskali, psát, jako by tiskl, počítat hbitě s číslicemi i z paměti, ano i v algebře se znají, peníze znají všech mocnářství a v tělocviku jsou mistři: a předece snovují velezrádu, srocují lid, žádají manželky bližního svého, páchají krvesmilství a vraždy, zaviňují veliké bankroty, slovem: jsou petrolejníci, žháři, lupiči, odbojníci a těm podobní spustlíci a spiklenci, vydríduchové, utiskovatelé chudých lidí, vdov a sirotek, králo- a otcovrahové, — sami studovaní šibalové a kriminálníci. Při psaní jim napadlo, aby se tak zdokonalili, aby mohli padělati bankovky, při čtení sháněli se po knihách hodně rouháním nasáklých, aby mnoho jedu do sebe napustili, a při počítání o čelo opření přemýšleli, kde by kde nuzného sprostáka osídili; slovem: nechali se svěsti od lstivého pekelného hada, a v jeho chytrosti nepřemáhali v dobrém zlé, ale nechali se přemoci zlému. Oni mluví mnoho řečí, ale modlit' se neumějí ani v jedné řeči, — a místo modlitební knížky shánějí se po zábavách v duchamorných románech, aby se vyznamenali samovraždou, aby o tomto jejich hrdinství se mluvilo a psalo ve světě. Takoví lidé mně jsou jako poločlověkové, sestávající pouze z hříšného těla a jako z mrtvé duše, poněvadž si jí nevěšmají, na ni zapominají, ano ji zapírají. A tak i učitel, který má pečovat i o vychování dítek, ale pouze se zabývá učením literním, jest mně jako poloučitel, kterýž pouze jednu polovici člověka vzdělává a duševní druhé polovice docela zanedbává.

A tím to jest, že ti, jenž hledají umění bez Boha, stávají se nadutými hrdopýšky, a naplní se na nich, co napsal svatý Pavel (I. Kor. 8, 1.): „Umění nadýmá.“ I nadmuti jsou vskutku všickni ti tak, že jim jest kříž jako židům pohoršením a jako pohanům bláznovstvím,

a oni ve své pýše pravice se býti moudřími, blázny učiněni jsou. (Řím. 1, 22.)

Naproti tomu všimněte si světem jdoucího, prostého slováckého sklenkáře. Dokud nekonfessionální osvětou není nakažen a svého růžence a křížku si hledí, jest všude, kam přijde, vítán: on nezakleje, žádný se ho nebojí, nesmýšlí o statek bližního svého, jest v Bohu bohatý a spokojen tím, co si spravedlivě vydělá. Nesvádí žádné bitky ani pitky. A co umí? Kdo ví, umí-li se podepsati! Zatím však umí se znamenati svatým křížem; neumí nadávati, ale umí se modlit; a hle, každý ho předece při té jeho skromnosti návidí a má rád. — Čím to medle jest?

Hle, milí spolužáckové, nyní vás mám tam, kde vás mítí chci, totiž, abyste činili rozdíl mezi školou věreckou a nevěreckou. Když totiž sv. Pavel praví, jak svrchu píšu: „Umění nadýmá,“ dokládá pak: „Láska pak vzdělává; neboť domnívá-li se někdo o sobě,“ píše dále tentýž apoštol, „že něco umí, ten ještě nepoznal, jak by měl uměti; pak-li kdo miluje Boha, ten jest poznán od něho; nebo byt' byli tak zvaní bohové buď na nebi anebo na zemi (jakož jsou mnozí bohové a mnozí páni), však nám jest toliko jeden Bůh Otec, od něhož jest všechno, a my pro něho; a jeden Ježíš Kristus, skrze něhož jest všechno a my skrze něho, — Ale ne u všech jest umění, t. j. vědomí, že modly nic nejsou.“ Až dotud sv. Pavel. A o té lásce píše dále tentýž veliký apoštol v témž listu v 13. kap.: „Bych jazyky lidskými mluvil i andělskými, lásky pak kdybych neměl, byl bych jako měď zvučící aneb zvonek znějící. A bych měl prorocství a znal všechna tajemství, i všelike umění, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem.“ A nyní popisuje sv. apoštol účinky lásky, které jsou: „Láska trpělivá jest, dobrotivá jest, láska nezávidí, nejedná lehkověrně, ne-

nadýmá se, není cti žádostivá, nehledá, co jejího jest, nevzpouzí se, nemyslí zlého, neraduje se z nepravostí, ale raduje se pravdě, všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká.“ A kdo takovou lásku má, ten nepřijde do kriminálu, neboť taková láska boří kriminály. A kde a jakým způsobem se té lásce naučiti lze? Této lásce se nenaučí ve škole tak zvané bezvěrecké; neboť láska jest květ víry v Boha, víra pak jest dar Boží, neboť láska Boží, jak tentýž sv. Pavel píše k Římanům (5, 5.), rozlita jest v srdcích našich skrze *Ducha sv., kterýž dán jest nám. Z toho jde, že se lásce té nenaučíme, aniž ji nabudeme ani měřictvím, ani kreslením, ani počítářstvím, ani tělocvikem, ale pouze a jedině ve škole věrecké, v níž se veškero učení zakládá na učení o Bohu, na sv. náboženství, na pravé víře; neboť co platno člověku, kdyby uměním literním celý svět získal, bude-li na duši trpěti škodu? Co odpoví někdy na to?! Tenkrát nebude žádný tázán, jak prospíval kde tělocvikem, nýbrž zda-li nezapomínal na duši svou a prospíval-li moudrostí a známostí Boží. A začátek moudrosti jest bázeň Boží. Psáno jest zajiště (I. Kor. 1, 19—21.): „Zničím moudrost moudrých, a opatrnost opatrných zavrhu. Kdež moudrý, kdež zákonník, kdež zpytatel tohoto světa? Zda-li bláznivou neučinil Bůh moudrost tohoto světa? Nebo poněvadž svět v Boží moudrosti nepoznal Boha skrze moudrost, ráčil Bůh skrze nemoudré kázání opatrný učiniti věřící.“ A tím to jest, že mnohý neučený po světsku, ale pravověřící člověk jest moudřejší a milejší, než mnohý učený nezaboh-šibal, neboť bázeň Boží činí člověka Bohu i lidem milým.

Domníváte se snad, že chci, aby byli sami sklenkáři na světě? Ale vždyť tomu zkušenost učí, že právě nejnábožnější mužové bývají nejučenější. Máte

ku př. vynálezce Ameriky, a o tom slyším, že snad o jeho blahorečení se jednati bude; máte mudree, jako byl sv. Tomáš Akvinský, jehož filosofie se právě nyní víc než dříve cti; máte hleďané violinisty, jako byl Liszt; máte malíře proslulé, jako byl Rafael; máte sv. právníky, jako byl sv. František Saleský, sv. Alfons z Liguory; máte hrdinné vojiny, kteří vítězili, jako náš nepřekonaný Radecký. A ti všickni jsou učeni ve školách věreckých, konfessionálních. Ano není oboru v umění, kde by se byli nevyznamenali věreční lidé. Ano nejen že výtečníci byli v umění světském, ale oni i předčili nekonfessionálníky, jako jesuita Secci ve hvězdářství. Ale jaký to rozdíl v životě pospolitém! Tito všickni odchovanci školy věrecké nejsou na postrach světu jako socialisté, žádný se jich nehroží, proti nim výminečných zákonů není třeba, žádný se neleká, že by ho na potkání skolili, a oni při svém růženci dávají co jest Božího Bohu, ale i co jest císařovo císaři; kdežto ti, kteří nedávají, co jest Božího Bohu, nedávají také, co jest císařovo císaři, a stávají se odbojníky. Věreční lidé radují se s radujícími a pláčou s plačícími, oni chodí pilně do kostela, a tudíž nehroží jim žalář; neboť pro věrné, pravé ctitele Boží kriminály nejsou; ba oni ani neznají cesty k soudu, neboť se vyhýbají všemožně rozeprím a raději odpouštějí nepřátelům svým, dokud to může býti, se všemi lidmi pokoj mají, ano za zlé se odměňují dobrým. Nuže, slyšte odpověď opět na nadpis přítomného mého článku. Škola, v níž se literní umění zakládá na svaté víře, a z níž takovito věreční učenci vycházejí, ta boří kriminály.

Ovšem že se dostávají do kriminálů také mužové věreční, ale — jako svatí mučeníci — pro Boha. Buď že nechťeli vyzraditi zpovědi, buď že poslouchali více Boha nežli lidí, buď že víru svou stále

vyznávali a podle ní živi byli, ale nikdy ne pro socialism, velezrádu a těm podobné nepravosti. Oni se řídili všude a ve všem dle napomenutí sv. Petra (I. 4, 15.): „Žádný z nás netrp jako vražedník, anebo zloděj, anebo zločince, nebo cizích věcí žádostivý; jestliže pak jako křesťan trpí, nestyď se, ale oslavuj Boha v tom jménu.“ A tak i tuto jest rozdíl. Věřící přichází do kriminálu pro svou věrnost — nevěřící pro svou nevěrnost — Bohu; onen aby byl oslaven, tento aby byl zahánben.

Zbývá ještě, abych vám před oči jako v obraze vylíčil učitele věreckého a nevěreckého, jak se tváří a působí každý ve své škole. Vlastně tak zvaného nekonnessionálního učitele vám popisovati není mi třeba; znáte ho, znáte jeho život i jeho chování, potkáváte se s ním na vinici i na ulici, a vidíváte ho v kostele a zvlášť ve škole; ale popíšu vám učitele konnessionálního, jakého jsem mívál ve své kollatuře, a který teprv vloni na podzim v zasloužilé výslužbě umřel a byl mým upřímným přítelem bez falše a pokrytectví. Nuže slyšte:

Když vešel do školnice, pozdraven byl po katolicku, ne jak se pozdravuje v jistém městysi blíž hranic slezských, na Opočensku, kde dívky vítají katechetu slovy: „Guten Tag,“ a když odchází: „Adieu,“ jak jsem od dotýčeného faráře vloni slyšel. A když farář se tomu způsobu pozdravování opřel, též sama místní rada školní s týmž světským pozdravením souhlasila. Kam tím dospějeme? Jaký v takém židovském pozdravování lepší mrav? Kde jaká lepší vzdělanost? Tu vstalo se k modlitbě, kterou se, ráno i odpoledne, každé učení začínalo a končilo. Po té jal se vyučovati učitel katechismu neb dějepřavě, a buď opakoval to, co jsem dětem byl přednesl, buď, poněvadž pro vzdálenost 1½ hodiny jsem školu tak,

jak by se bylo slušelo, navštěvovati nemohl, tedy pokračoval sám v učení katechismu a dějepřavě, a i sv. evangelium v sobotu vysvětloval, zač jemu občané podnes žehnají.

Po náboženství přišly počty. Tu když učil ku př. vypočítávání úroků, pokaždé připomenul dětem, že se ne víc, než 6 zlatých brátí má ze sta, a kdo přetěžuje dlužníka vyššími úroky, než patří, že jest dráč a lichvář. Při počítání z hlavy čili z paměti, kdykoliv ku př. se ptal, kolik nití do pásma, kolik pásem do přádénka, neopomenul napomenouti děti, aby spravedlivě metaly a nešidily chudého tkadlee. Když jim dával tak zvané předpisy, aneb diktoval něco na tabuli, obyčejně to bývalo obsahu náboženského a zahrnovalo v sobě buď povinnosti k Bohu, buď k rodičům, buď k bližnímu vůbec, aneb nějakou spasitelnou pravdu a ctnost. Líbilo se mi jedenkrát minění jistého p. profesora gymnasialního v Rychnově, stran úkolů studentům. — Vyjádřil se: Proč bych krmiti měl studenty samým pohanstvím a dávati jim pohanská nezáživná jídla, vždyť pak máme učení svatých otců církevních latinských i řeckých, z nichž se rovněž latině i řečtině naučiti lze. I proč bychom jich zavrhovali a dávali přednost auktorům pohanským? A měl pravdu.*) Při přírodopisu nikdy nezapomněl na věčného stvořitele, dle žalmisty Páně (žalm 99. 3.): „Vězte, že Hospodin sám jest Bůh, On učinil nás a ne my sami sebe.“ A zvlášť u zvířat pozorný činil děti na vynikající důstojnost člověka nad zvířata. Při čtení liboval si v tak zvaných druhých dílech, kteréž obsahovaly biblickou dějepřavu. Byly psány v pravdě duchem Páně a škoda, že odstraněny jsou; a byly tam také

*) Nicméně však nesmíme zavrhovati spisů klassiků řeckých a latinských, třebaž jich spisovatelům světlo víry tehdy ještě nevzášlo. Red.

články pojednávající povinnosti k mocnárni a vlasti. Při mluvnici přihlížel k modlitbě, aby ji děti správně říkaly, a nic nepřidávaly aniž ubíraly, tak jak toho vážnost okamžiku toho zasluhuje, a aby slova nepřekrcovaly. Při zeměpisu rád je učil znáti sv. místa, která umučením Páně posvěcena jsou, a kdy město neb místo nějaké pro svedenou tam bitvu pamětihodno bylo, nezapoměl i na místa poutnická, lidem milá a svatá. Anebo, kdy je pozorný činil na stvoření světa, hleděl nějakou náboženskou stránku jim dáti. Ku př. při slunci jim znázorniti nejsvětější Trojici, že slunce jest jedno, ale že má v sobě troji vlastnost, totiž krásu, teplo a světlo, ale u nejsvětější Trojice že ty vlastnosti jsou osoby.

Při dějepisu vypravoval o svatých patronech naší milé vlasti, a při psaní nikdy nezanedbal upamatovati děti na knihu života, do níž se zapisují veškeré naše činy; a jako v pravopisu opravujeme chyby písemné, tak své chyby života napravovati máme, abychom v knize života mnoho krásných skutků zaznamenáno měli.

A myslíte, že tento konfessionální učitel v literním oboru něco zanedbal? Děti správně četly literou dvojí, jak tenkrát obyčej byl, psaly písmem uměleckým i běžným, a jak matriky vykazují, každý se uměl podepsati, čehož

se při vši nekonfessionálnosti i v novější době nedosahuje.

V kostele pak mívaly dívky zvláštní místo, a musily bedlivě poslouchati kázání, neboť druhého dne se jich učitel vyptával na kázání, ano, některé i z domu jako úkol přinášely napsané to, co si byly z kázání pamatovaly. Při průvodech slavnostních, prosebních neb pohřebních radost se byla na ně podívat, jak pěkně je učitel seřadil, a modlily se společně pro sebe, jak jim jeden přednější ze žáků předříkával.

Nuže, jaký byl následek takového konfessionálního učení? Jaký medle květ, jaké ovoce přineslo? V takové škole ďábel neměl trhu. Dívky prospívaly věkem, moudrostí a milostí u Boha i u lidí, dívky poslouchaly svých rodičů, mládež žila ctnostně. — Málo kdy bylo slyšeti o podlé panně, návštěva chrámu Páně byla pilná, při bohoslužbě provázal p. učitel spolu jako varhaník ochotně chrámovní zpěv hrou na varhany, sousedé se upřímně ctili a náviděli; o soudech nebylo ani slechu, tím méně aby se snad rodiče a dívky soudili, a na cvičení mládež chodívala ráda a horlivě, a učitelovy děti zaujímaly při nich místo přední. O kriminálním vyšetřování ani řeči.

Nuže, boří-li škola kriminály? Zajiště boří, avšak jen škola vedená zásadami křesťanství.

Milodary božského Srdce Páně.

Ze Hradiska. Před krátkým časem jsem se dověděl o uzdravení zvláštním, skoro zázračném, a považuji to za svou povinnost je uveřejnit. Bylo mi vyloženo od manželky M. z obce Postoupek ve farnosti Hradiské, že manžel její delší již dobu trpěl rakovinou ve tváři — tedy nemocí skoro ne-

zhojitelnou. — Hledal zdraví v Olomouci u lékařů proslulých, ti však jej vyléčiti nemohli a pravili, že musí býti rakovina vyřežána. S takovou se domů navrátil a též asi měsíc ležel, pomoci pak najíti nemohl. Není divu, že si manželka jeho stýskala. I bylo jí raděno prositi s důvěrou Marii Pannu, Matku Boží a

darována jí též od jisté paní troška vody z místa Panně Marii obzvláště milého, z Lúrdy. — A ejhle, co lékaři učiniti nemohli, učinila Matka Boží: lékem až příliš jednoduchým, vodou lúrdskou, uzdraven onen muž od rakoviny a jest nyní úplně zdrav. — Toť výpověď manželky M. z Postoupek. Dal jsem jí otázku, chtěje se o pravdě přesvědčiti, zda-li může pravdivost své výpovědi potvrditi přísahou, — a odpověď zněla: ano. — Kdyby třeba bylo, jsem hotov i další vyšetření věci té učiniti na větší čest a slávu Marie Panny a na užitek všem lidem. *I. K.*

Z Rymnic u Holešova děkuje A. M. za uzdravení po vykonané devítidenní pobožnosti k Panně Marii Lúrdské. — **Ze Šavkova** děkuje M. P. za časté vysvobození z nesnází o výživu a za nalezení služby. — **Z Dubu** děkují tři osoby božskému Srdci Páně, Panně Marii, Matce dobré rady, a sv. Josefu za osvobození od utrhačných jazyků. Konaly ke všem třem zvláštní pobožnost. **Š. J.** oznamuje poděkování za šťastné vyvážnutí z nebezpečí své manželky a sebe samého. — **Z Uh. Brodu** děkuje M. R. sprostění choroby na vyzvání Panny Marie Lúrdské. — **Z Čech.** Jistý zpětivý hříšník děkuje božskému Srdci Páně, že delší čas až do Hromnic zdržel se svého

navyklého hříchu; a slibuje opětné uveřejnění, zdrží-li se až do Velikonoci. — **Z D.** vzdává jistý mládenec díky božskému Srdci Páně a Panně Marii a ostatním svým sv. patronům za vytrhnutí ho z těžké nemoci. — **Ze Vrahovic** vzdávají rodiči vroucný dík za uzdravení svého chlapečka, kterého si vyprosili od Pána Boha devítidenní pobožností k Panně Marii Lúrdské.

= V nejhlubší pokoře děkuji veřejně za uzdravení prsní nemoci — jehož jsem marně u lékařů hledal — Té, Již právem nazýváme „Uzdravení nemocných.“ — Kéz se k Ní častěji utkáme se svými útrapami a strastmi. Ona může a chce nám pomoci ve všem. A proto: více důvěry ku Královně nebes! *Studující vysokých škol.*

= „Velikou bolestí stísněn, obrátil jsem se k Panně Marii Lúrdské a po vykonané 9denní pobožnosti jsem cítil veliké ulehčení. Zachež budiž Jí dík neskončený.“ *J. H., theolog v Praze.*

Dále děkuji za vyslyšení modlitby a obdržené milosti: J. K. z **Měrovic**, jistá osoba z okolí **Olomouckého**, že po vykonané pobožnosti k Panně Marii Filipsdorfské ve dvou záležitostech vyslyšena byla; jiný z okolí **Olomouckého** děkuje za obdržení dobrého místa a za dar pravého poznání a obrácení svého i jistého příbuzného.

Zájmy Krista Pána v různých zemích.

Rím a Italie. Sv. Otec rozeslal v záležitostech ústavu „Propagandy“ oběžník ke všem svým vyslancům (nunciům) u dvorů evropských, aby u tamnějších vlád vedli jeho jménem stížnost na jednání vlády italské, která nešetří ani odkazů, které zbožní vladařové a šlechtění křesťané k všeobecným účelům církevním byli věnovali. Spolu nařídil sv. Otec, aby v hlavních městech Evropy zřízeny byly ústavy filiální Pro-

pagandy, zejména na ostrově Melité, v Lissabonu, Paříži, Mnichově, Londýně, pak v severní a jižní Americe atd., které by dary, odkazy atd. k účelům církevním přijímaly a spravovaly. — Dne 21. března bylo veřejné sezení papežské konsistoře, v níž mezi jiným arcibiskupovi vídeňskému, Ganglbauerovi, udělena hodnost kardinála. — V Římě zemřel v polovici března bývalý ministr Sella, úhlavní nepřítel církve, jenž hlavním byl původcem

plánu, aby vojsko savojské vtrhlo do Říma, a oloupilo sv. Otce o poslední kousek samostatného majetku a k úřadu pastýřskému potřebné neodvislosti. Soudný křesťan má tu vhodnou příležitost uvažovati a poznávati, jak nepřátelé, jenž usilovali o zničení církve, jeden po druhém umírají, ale církev trvá a prospívá dále dle slov Páně: „Ani brány pekelné jí nepřemohou.“

Rakousko. Následkem opatření proti výstřední straně socialní obrací se činnost této více mimo Vídeň. Tak poslední dobou zaslány vícekrát do Brna a jinam plakáty pobuřující a roztrušované po ulicích. Vyhrožuje se tam zkázou a smrtí všem majetným a zejména i duchovenstvu. Čím toto si takovou pozornost socialistických výstředníků zasloužilo, těžko lze pochopiti; snad tím, že hlásá zákon Kristův, zákon lásky a spravedlnosti k bližnímu, zvláště trpčímú a utiskovanému? Všude, kde jaká sbírka pro chudé, nemocné atd., čítáme v seznamech dárců jména kněží. Tak se vyplňují slova Spasitelova: „V nenávisti měli mne darmo (bez příčiny).“ — Na říšské radě přistoupilo se k jednání o rozpočtu, které letos jest klidnější rokú předěšlých. Rozpočet vykazuje i pro běžící rok bohužel přes 40 milionů deficitu čili schodku, ač mezi tím větší výdajů na dráhy, stavby atd., tak že skutečný schodek vlastně se pácí jen na 5 milionů. Bylo by nejvš na čase, aby ve prospěch státu a občanů do státního hospodářství přivedena byla rovnováha, čehož také ministr financí, Dunajevski, za dvě leta doufá dosíci. Dejž to Pán Bůh! — Ve Vídni dalo se posledních dnů přelíčení s mnohonásobným vrahem Hugonem Šenkem, vzorem to moderního vychování bez Boha a náboženství. Dovedl úlisným způsobem získati si důvěru ženštin, které měly nějaké úspory, slibuje jim snátek manželský; když pak jejich peníze prohýřil a jinak se jich nabažil, obyčejně je pak zavraždil. A zlosyn tento nejví žádne litosti, i smrt je mu lhostejnou; vždyť prý dosti již na světě užil. Na takové konce dochází člověk bez víry a mravů.

V Německu sestoupil se opět říšský sněm, na němž členové liberální různých stran spojili se v jednu stranu „svobodomyslnou národní“ za tím účelem,

aby opět zmocnili se vlády a překazili mocný vliv strany katolické. — Znamením počínání vlády pruské jest ta okolnost, že poslancové polští z Poznańska a Horního Slezska nuceni se viděli podati k vládě žádost, aby na školách národních udílelo se vyučování v jazyku polském. Tam se totiž z nařízení úřadů na obyvatelstvu polském páchá stálá vražda tím, že děti polské vyučovány jsou na školách pouze jazykem německým. Ani náboženství nedovoleno přednáseti dítkám v jazyku mateřském. Tak provozuje se uprostřed vzdělanosti evropské v kulturním státu barbarství, jakého snad ani divocí národové nejsou schopni. Ministři k žádosti oprávněné poslanců polských neměli odpovědi.

Francie. Vláda hledí si z nesnází, jaké jí působí bídný stav financí a nebezpečné hnutí socialistické a anarchistické, pomoci politikou zahranicní. V poslední době se jí podařilo opanovati v Tonkinu tvrze Bakninhu, kterou hájilo řadové vojsko čínské a námořní loupězníci (zvané černé vlajky). Velkého násilí nebylo třeba, jelikož Číňané, sotva spatřili vojsko francouzské a jeho lodě, dali se na útěk. V Bakninhu ukořistili Francouzi na 100 děl, mnoho střeliva a jiných zásob. Nad tímto vítězstvím panuje ve Francii velká radost, senát vyslovil vojsku francouzskému v Tonkinu své blahopřání atd. Ale co z toho má vlastní lid?

Anglie chvěje se stále ve svých vnitřnostech. Všude se jeví zhoubné a vražedné pokusy socialistické. Z Ameriky se stále dováží látky třaskavé a nástroje vražedné (stroje pekelné) atd. a kladou se do veřejných budov, úřadů a j. Jen se do veřejných budov, úřadů a j. Jen se největší opatrností podařuje se odvrátiti neštěstí. Právě se, že vlády evropské již vyjednávají o jakési smlouvě na společném potlačení hnutí socialistického, čemuž zdá se nasvědčovati ta okolnost, že i republika švýcarská, ke všem politickým provinilecům tak shovívavá, počíná proti socialistům zakročovati a jich ze země vypovídati. Podobně vydal předseda Spojených států amerických, Arthur, nařízení, aby zboží každé lodě přísně bylo prohlédnuto, aby zvláště žádné látky třaskavé a nástroje vražedné, jak dosud často se dělo, nebyly z Ameriky do Evropy vyváženy. Zda-li to co prospěje? Ruce

dovede zákon světský svázati, ale vůli zlou skrotí jen zákon Boží a náboženství. Proto měly by všechny vlády uchopiti se hesla králem pruským před dvěma tuším roky pronesného: „Vratte lidu viru a náboženství!“ — V Egyptě nucena byla vláda anglická počítí válku proti stoupencům falešného proroka. Po delším otálení udeřilo vojsko anglické na vůdce povstalců, Osmana Digmu, a porazilo jej po tuhém boji nedaleko Suakimu a způsobil mu ztrátu na 2000 mužů. Angli-

čané, jimž velel generál Graham, pozbyli přes 200 mužů. Jiný generál anglický, Gordon, cestuje po územích jižního Egypta (Sudanu) a hledí si nakloniti a upokojiti lid tamnější prohlášením svobody obchodu s otroky. Oč křesťanství a osvěta po staletí bojovala, aby zrušena byla ohavná pouta otroctví, to nyní opět dovoluje Anglie. Tak hájí vláda protestantská vznešené zájmy svobody a osvěty křesťanské!

V měsíci dubnu

modleme se za spolek smírujícího sv. přijímání.

Má-li pobožnost naše k božskému Srdci Páně v nás růsti, má-li láska naše odpovídati lásce Ježíše Krista, tu nezbytno jest smírující sv. přijímání ku napravení urážek, jakéž činí lidé Ježíši přítomnému v nejsv. Svátosti oltářní. Sam Spasitel zjevil tuto pobožnost zbožné Margaretě Alaquoque: „Aspoň ty mně udělej potěšení a nahraď mi nevďěčnost lidí seč jen jsi.“ Tímto prostředkem jest svaté přijímání, v němž člověk tak často se s Ježíšem spojuje, jak často mu poslušnost ku zpovědníkovi dovoluje.

To uvažujce, spojili se dva horliví a neohrožení řeholníci za tím úmyslem, aby za naší doby ledové lhostejnosti co možná nejvíce rozšiřovali tuto pobožnost smírujícího sv. přijímání. A poněvadž tato pobožnost souvisí těsně s apoštolátem modlitby, ba jest výkvětem jeho, umínili jsme sobě o ní v těchto řádcích pojednatí.

Abychom však věděli, v čem toto smírující sv. přijímání záleží, třeba jest sobě připomenouti stav Spasitele našeho, jenž se jednoho dne v oktávě Božího Těla 1675 zjevil blahoslavené Margaretě, ana klečela před velebnou Svátostí. Zjevil jí Srdce své, řka: „Ejhle, viz toto Srdce, které tolik milovalo lidi, které ničehož nešetřilo, až dosud se vyčerpalo, ba sebe samo ztrávilou samou láskou, a za odměnu nedostalo se mi ničeho leč nevďek, potupa, posměch, rouhání, svatokrádeže a chladnost ku této svátosti lásky svaté. Co mne však nejvíce bolí, jest, že srdce, která jsou mně zasvěcena, ke mně tak chladně se chovají.“

Dle těchto slov můžeme poznati, že Pán Ježíš obětuje se za nás, neobětuje se jen jednou, nýbrž že láska jeho obnovuje obět krvavou ustavičně nekrvavě a že jako na Kalvarii trpěl, tak trpí až dosud skrze nevďěčnost lidí. Ježíš tedy žádá na nás, abychom měli útrpnost s utrpením jeho novým, a hleděli naši úctou a klaněním napravití urážky jemu činěné. Zloba lidská nemůže sice zničití znovu život jeho; neboť Kristus, vstav z mrtvých, již neumírá; sedí na pravici Otce, jest nepřístupný ukrutnostem nepřátel svých. Toť také jedinou útěchou jest duší, které Spasitele svého milují.

Než urážky učiněné Spasiteli ve velebné Svátosti oltářní neméně vztahují se na jeho božskou osobu. Jsa skutečně podstatně přítomen v nejav. Svátosti na oltáři, přijímá skutečně a opravdu všechny urážky, jež se mu tam dějí, a přece neustává v lásce své k nám. A čeho se dostává za odměnu božskému Srdci Páně za jeho nevýslovnou lásku k nám?

Především pohrdání. A tohoto pohrdání nedostává se mu jenom od nepřátel, nýbrž i od jiných lidí. Ach, kolik takových nacházíme mezi dítkami! Ony věří, že Ježíš Kristus přebývá mezi námi, a přece nechovají se podle toho

ve chrámu Božím. Lidé dobře vědí, že nás Spasitel volá: „Pojďte ke mně všickni! . . . Kdo ji má tělo a pije mou krev, má život věčný. Nebudete-li požívatí těla Syna člověka, a nebudete-li pítí krve jeho, nebudete mítí života v sobě.“ (Mat. XI. Jan VI.) Dobře to vědí lidé a přece chlebem andělským pohrdají.

Dále činí lidé urážky Pánu neslušným chováním. Jiní zase pečlivě se chrání velebnou Svátostí pohrdati; ale i tito dosti se vyhýbají objeviti se ve chrámu Páně; jdou přece aspoň jednou za týden a postaví se u dveří. — Ale jak se chovají! Protestant uctivě se chová v modlitebně své, Turek ve své mešitě, světák v salonu. A náš Spasitel má sám jediný viděti neslušné chování křesťanů před tváří svou? Strašný bude jednou hlas jeho těm, jenž z domu Božího činí peleš lotrovskou!

A což máme říci o svatokrádežích? Kterak by božské Srdce nebolelo, když mnozí lidé pod záminkou přátelství Ježíše do domu, do srdce svého, zvou a zatím činí naň útok, skrytým hříchem vraží nůž do nejsv. Srdce. Ano kdyby Pána tak zabili, jako židé, tož aspoň by měl útěchu, že umírá ku jejich prospěchu, ale tu vraždí Pána, aby bidníci sami věčně zahynuli. Tisíckráte by Pán raději byl ve chlévě, než v ústech takového člověka! Raději by padl stokrát do kaluží, do bláta, než v takovém srdci hříšném. Kdo nezatrácuje Absolona pro jeho bratrovraždu při hodech? A ty člověče činíš méně snad Spasiteli svému? Ó nešťastný bratře Jidášův! Nač jsi přišel? Políbením zrazuješ Syna člověka? Kdybys měl při tom aspoň nějaký zisk jako Jidáš, ale rekní mi, co ti prospělo svatokrádežné přijímání? Jiné hříchy připraví hříšníkovi přece krátkou rozkoš, ale jakou radost ti způsobilo nehodné přijímání? A na lidi ledového a lhostejného srdce bychom měli zapomenouti? Kéž by duše, jež hodně přijímají Ježíše, oddělily všechny urážky chladnosti a lhostejnosti! Ale i toho nečiníme. Se srdcem chladným, s vírou slabou, s láskou hasnoucí přistupuje veliký počet křesťanů ku svátosti lásky Boží. Jedno jediné přijímání by mělo dostačiti je posvětit; ale zůstávají ledovi uprostřed plamenů božského Srdce Páně. Snad tato nejsv. Svátost ztratila na síle a moci své? Či není to již ono víno, jež plodilo mučeníky? Ach, nehledíme příčinu chladnosti jinde, leč v nás samých! —

Což nám zbývá jiného, než spojití se ve spolek smířující, jehož zvláštním budiž účelem pobožnost k božskému Srdci Páně. Poslední cíl není, než láska Boží. Ale láska tato jeví se mnohými způsoby podle cíle, k němuž směřuje. Vlastností budiž chtítí dobro toho, co milujeme. Milujeme-li opravdu božské Srdce Páně, nuže, hledejme i prospěch a dobro jeho. Pán Bůh je rouhán, jeho jméno je zneuctěno, jeho sláva zatemněna hříchy lidstva; církev sv. jest pronásledována a zbavena moci rozvinouti činnost svou v příčině misii; utrpení Páně pokračuje dále v jeho údech. . . Kterak bychom mohli zůstatí neteční, jsme-li opravdu vroucní citelé božského Srdce Páně? Nemůžeme-li všemu zlu zabrániti, hleďme je aspoň poněkud napravití, a to hodným, usmířujícím svatým přijímáním.

Potěšme Pána Ježíše! Dobrý a hodný učeník nezarmoutí Pána a mistra svého. Předně přistupujme k tomuto nejsv. tajemství s největší pobožností a svatou vroucností. Zkusme samých sebe, nežli přistoupíme ke stolu Páně, aby nebylo srdce naše nějakým těžkým hříchem poskvrněno a to za ty, kteří nehodně přijímají tělo Páně obětujeme.

A za ty, jenž málo kdy a to vlažně jen velebnou Svátost přijímají, přistupujme častěji ke stolu Páně, abychom jich chladnost horlivou vroucností napravili. Hleďme, aby naše návštěva kostela v neděli a ve svátek hlavně byla návštěvou velebné Svátosti oltářní. Při vstoupení do chrámu pomněme, že Ježíš Kristus v pravdě přítomen jest v této nejsv. Svátosti, přítomen jak chodil po zemi, přítomen jak na kříži pněl, přítomen jak sedí na pravici Boha Otce všemohoucího; pomněme, že na nás z oltáře patří očima svýma, že na nás myslí, že naše pozdravení a prosby očekává.

Chraňme se všelikého neslušného chování před velebnou Svátostí oltární; Ježíš Kristus buď jediným předmětem myšlení našeho; s ním rozmlouvejme v nábožné modlitbě, jemu žalujeme útrapy své; jemu slibujeme věčnou věrnost a lásku, jej prosíme o světlo a posilu jeho božské milosti. Nespokojme se jen nedělní anebo sváteční návštěvou, k čemuž nás církev svatá zavazuje, ale navštěvujme častěji Spasitele našeho, tedy i ve všední dny a tak často, pokud nám to zaměstnání a povinnosti naše dovolují. Ano, kdykoliv jdeme mimo kostel, vstupme do něho na chvíli, a pozdravme Ježíše a tak napravíme všechny urážky jemu pohrdáním, neslušným chováním, svatokrádeží a chladností učiněné.

Takový účel vytknul si spolek usmířujícího sv. přijímání.

Roku 1854, jak vypravuje zakladatel spolku usmířujícího sv. přijímání, přijal jako dědictví vzácné tento spolek na místě, kdež Spasitel náš zjevil své ctitelkyni tajemství svého božského Srdce myšlenku a přání rozšířiti mezi lidem pobožnost usmířujícího sv. přijímání. Tato pobožnost se šířila ve světě katolickém a to pomocí knížky nadepsané: Srdce Ježíšovo potěšeno ve Svátosti oltární pobožností usmířujícího sv. přijímání. Sv. otec Pius IX. pochválil tento spolek a otevřel jemu poklad církevních odpustků.

Jak prospěšno jest častější hodné přijímání, o tom může býti každý přesvědčen a tedy nezbývá, než aby měl při takovém přijímání jistý úmysl, za jakým přistupuje ke stolu Páně. Úmysl ten vzbuditi se může následovně: „Ó Ježíši, skrze neposkvrněné Srdce Panny Marie, obětují Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne, s tím úmyslem, napraviti urážky naše a na úmysly Tvého božského Srdce.“ Tak může snadno každý obě pobožnosti spojit, toto sv. přijímání a apoštolát modlitby.

Vnitřní zařízení. Spolek tento, vynikající nad jiné, nemá zvláštního rozdělení pravidelného kromě rozdělení osob na sedm nebo třicet členů podřízených jednomu, nad jiné horlivému členu. Ostatní zařízení vzato jest podle zařízení apoštolátu na ředitele nejvyšší, diecesní a místní. Kromě těch jsou také horlitelé a horlitelky božského Srdce Páně. Ti dostanou diplom, jenž jim dává právo na odpustky a mohou zřizovati a sestavovati oddělení ke sv. přijímání. Všickni se mají časem poraditi o věcech, týkajících se celého spolku. Diplomy jsou důkazy, že člen jest účastným modliteb a zásluh toho kláštera, kde se zjevení událo, diplomem apoštolátu nabývá pak účasti v modlitbách a zásluhách netoliko jednoho domu řeholního, nýbrž všech řádů a řeholí a všech kongregací mužských i ženských.

Kterak se rozšířila tato pobožnost? Dostačí pověděti, že v měsíci březnu 1879, kdy tento spolek s apoštolátem modlitby spojen byl, mohl se apoštolát modlitby vykáhati 32.000 lidmi, jenž konali usmířující sv. přijímání. Od té doby šíří se tato pobožnost po celém světě víc a více.

Radíme, aby, kde jest apoštolát modlitby, se snažili horlitelé a horlitelky zavést mezi sebou a jinými údy tuto pobožnost usmířujícího sv. přijímání, aby napravili urážky, jakéž Ježíši Kristu, ve velebné Svátosti skrytému, činěny bývají. Může tak se státi buďto každou nedělí aneb i v téměni, nebo v jistě dny a svátky, jak si každý vyvolí aneb jak zpovědník určí. Jen má býti ten úmysl, že chce božské Srdce Páně potěšiti za urážky jemu činěné. Recme: Nejsvětější Srdce Pána Ježíše! v pokoře se Ti klanějice přicházíme, abychom se Ti znovu obětovali, s pevným úmyslem, napraviti urážky, jakéž Ti od lidí činěny bývají. Čím více tajemství Tvá se hanobí, tím více v ně budeme věřiti; ó Srdce Pána Ježíše, Ty posvěcování srdcí našich! Čím více svátostí Tvé se zapovrhují a opouštějí, tím více budeme je s láskou a uctivostí přijímati, ó nejsvětější Srdce Pána Ježíše!

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc duben I. P. 1884.

Za spolek smiřujícího svatého přijímání.

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětují Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětují za ustavičný vzrůst spolku smiřujícího, jenž častým sv. přijímáním nejsv. Svátosti oltární oplácí láskou za lásku a snaží se napravit lhostejnost a nevděčnost lidí, za něž jsi se obětoval na kříži. Amen.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce papeže! Srdce Ježíše a Marie! zachraňtež církev, říši rakouskou a vlast naši česko-moravskou!

Ó přesladké Srdce Panny Marie, budiž mou spásou!

Sv. Michale archanděle, sv. Josefe, svatí Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Dne

Obzvláště však doporučuje se:

1. *Sv. Hugona, biskp. 1132*: Povinnosti křesťanské za času velikonočního. Ti, kteří poprvé k sv. přijímání přistupují. † bratr.
2. *Sv. Františka z P., zakl. ř. 1508*: Šťastné uchránění ústavu „Rozšiřování sv. víry“ v Římě, v němž se vzdělávají misionáři katolické církve pro celý svět. Sv. Otec náš. Nemocný kněz.
3. *Sv. Marie Egypt., kajíc. 431*: Obrácení hříšníků. Za horlivé a moudré zpovědníky. První a poslední svatá zpověď mnohých.
4. *Sv. Isidora, biskp. 636*: Rozkvět úcty božského Srdce Páně v zemích slovanských. Poutnická místa bolestné Matky Boží v zemích koruny svato-Václavské. Na úmysl jistého kněze.
5. *Sv. Vincence Fer. 1419*: Bratrstvo nejsladšího Srdce P. Marie na obrácení hříšníků. Duch. správce v mocnářství rakouském.
6. *Sv. Vilema, op. 1202*: Apoštolát modlitby. Za poznání neskončené lásky Ježíše Krista k nám. Nový pastýř duch. a jeho ovečky. Osvícení Duchem sv. mladých manželů. Lehkomyslní studující.
7. *Sv. Hermana, řeh. 1230*: Za všechny, kteří se v tomto týdnu k Bohu obrátí. Sv. zpovědi tohoto měsíce. Nevěrci a velcí hříšníci.
8. *Sv. Alberta, biskp. 1214*: Biskupové katol. po všem světě. Úcta k posvátným obřadům pašijovým. Za dar Ducha sv. Bohoslovec.
9. *Sv. Celestina I., pap. 432*: Císař a král náš se svým dvorem. Šťastné vyřízení záležitosti znamenité. Nehodně přijímající.
10. *Sv. Mechtildy, abat. 1302*: Živá víra, pevná důvěra a stálá láska k P. Ježíši ve velebné Svátosti. Obětavost na ozdobu chrámů P.
11. *Sv. Lva Velk., pp. 461*: Úcta sv. kříže. Za slitování nad tolika hříšníky po vlastech našich. By se v nás vzňala láska obětavá k božskému Srdci Páně. Sestra nezhojitelnou nemocí stížená.
12. *Sv. Julia I., pp. 323*: Šťastná hodinka smrti. Za ducha apošt. duchovenstvu církevnímu. Zdar jisté práci. Svornost v rodině.
13. *Vzkříšení Páně. (Sv. Hermenegilda, m. 586)*: Za jednotu všech křesťanů v láně sv. církve. Procitnutí křesťanů vlažných k životu bohumilému. Vypoštění obce z rukou lichváře. † matka.

odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vloženy jsou na oltáři v lárdu, Filipsdorfu, Častochově, Boleslavi a m. ost.

Pripojí každý k úmyslům dne: „i na úmysly doporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc duben I. P. 1884.

Za spolek smiřujícího svatého přijímání.

Dne

Obzvláště však odporučuje se :

14. **II. hod velikon.** (Sv. Tiburtia a spol., m. 229): Hodné přistoupení k stolu Páně. Kazatelé slovanští. By uchránil Spasitel nepoctivé ziskuchtivosti bodrý lid náš. Muž opilství oddaný.
15. **III. hod velikon.** (Sv. Petra Gonz., řeh. 1247): Za svornost a jednotu v snahách mnoha katolíků. Vykonání velikonoční povinnosti. Velikonoční sv. zpovědi v ústavech. Ochrana v cizině.
16. **Sv. Paterna, biskp. 555:** Modlitby a práce sv. Otce na obrácení národů. Hříšníci pohrdající svatými svátostmi. Nemocný farář. Obnova zbožných spolkův a bratrstev. Několik chorých kněží.
17. **Sv. Aniceta, pp. m. 168:** Zdar všech dobrých úmyslů po celém světě. Zdar papežské knihtiskárně. Nemocná, mladá dívka.
18. **Sv. Apollonia, m. 168:** Dar moudrosti křesťanské mocnářům a mužům vysoko postaveným. Misionářská škola světová v Římě. Benediktini rajhradští v Římě. Zdar katolickému časopisectvu.
19. **Sv. Lua LX., pp. 1054:** Vliv sv. Otce na studie historické po vší zemi. Požehnání a zdar křesťanskému podniku. Starý otec. Duchovenstvo řeholní v povolání svém. Zdar apoštolátu tisku.
20. **Bílá neděle.** (Sv. Anežky z Monte P., řeh. 1317): By se vychování křesťanské pro život v jistých školách divčích více pěstovalo. Vyučování náboženství. Služebné zanedbávající služby Boží.
21. **Sv. Anselma, biskp. 1109:** Rozkvět nauky filosofické dle sv. Tomáše Akvinského. Vysoké školy naše a pěstování věd v duchu křesťanském. Mladík k nečistotě pokoušený. Umirající.
22. **Sv. Azades a soudr., m. 341:** Církev kat. na Rusi. By se hojně slovanský východ pouti Velehradské účastnil. Dar trpělivosti.
23. **Sv. Vojtěchu, b. m. 997:** Zbudování chrámu svato-Vítského v Praze. Semináře bohoslovecké ve vlastech našich. Duše v očistci.
24. **Sv. Jiří, m. 333:** Vzkříšení bývalé úcty svatých dědiců našich. Horlivost bratrstva Cyrillo-Methodějského. Choromyslný otec.
25. **Sv. Marka, apošt. evand. 68:** By zehnal božské Srdce Páně osení na polích. Za časnou výživu mnohým, jmenovitě v nouzi a nemoci postaveným. Zachování postů v městech. Stará matka.
26. **Sv. Peregrina, poust.:** Vymítění předsudků proti katol. církvi u nekatolíků vlivem svých mocných. Na čtyřech dobrý úmysl.
27. **Sv. Cíty, p. 1272:** Obnova ducha křesťanského v rodinách. Obrácení evandělíků a helvetů v krajích česko-slovanských. By Bůh zehnal pracím nového správce duch. Vytrvalost v dobrém.
28. **Sv. Pavla z Kř. 1775:** Spolky křesťanské, jmenovitě apoštolát modlitby a tisku by vzkvétaly v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Za dar obětavosti zámožným. Dítka ve 4 rodinách.
29. **Sv. Petra, řeh. m. 1252:** Misie tu a za mořem. Pobožnosti majové v mnohých městech. Kazatelé Marianští. Mir mezi bratřími.
30. **Sv. Kateřiny Siem., p. 1380:** Horlivost ctitelů Marianských v máji. Očištění svědomí od hříchů sv. zpovědi. Všichni v tomto měsíci v Pánu zesnuli údové katolických spolkův a bratrstev.

Odpusky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hod. u nás sv. na úmysly dne, které i vyložený jsou na oltář v Lárdnu, Filipsořdu, Častochově, Boleslavi a in. ost.

Připojíž každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinské v Brně.

DuCh sVatý sILÍž Vás sVou MÍLostí: abyste konaLI
VŮLI Boží a nabyLI spasení sVého.

Pod křížem.

Ó kříži Páně, památko ty drahá,
Muk Božích žasný znaku, zřídlo blaha,
Vždy k tobě toulívá se srdce moje,
Když uvnitř bouřivají nepokoje.

Můj podíle, jež nám dal Bohočlověk,
Ty spasné tajemství pro celý pro věk
I věky všechny pozdné do věčnosti!
Zda srdce mé tě hodně pohostí?

Ach srdce! křehká nádoba má z hlíny,
Již rozezvuč se ve zpěv díkůčinný!
Již očist' k hoďu mysl, vůli svoji,
An v tobě Bůh si skvělý stánek strojí.

Pán zmučený, jenž se mnou, — ve mně bývá,
Svých ramen světlost na má nádra slívá,
A sklenul radostně nad rumův kruhy —
Snad k nové vesně — přetěšné duhy.

I obnov, Pane! též hned ducha mého;
Kaž bouři tam — neb slouchá hlasu tvého:
A klid a ticho duši ponastanou,
I zamkne propast' tvou se pod ochranou.

Neb mysl má i všechny city moje,
I dlouholetý pot, i bol, i boje,
I zápal věstecký, jímž duch můj hoří,
Jest hrou mé vlnky na života moři!

I ducha člověčího obnov, Pane!
V němž vztekly zápas bouřných vášní plane,
V tom divův moři, jež se vůkol leje,
Co pyšný um, co pyšná vůle zděje?

Zřím propast', bezceští, kde noha stane,
Jen ty jsi, který jsi! Ty sám, ó Pane!
Ty's všeho sluncem v těles kolování,
Hrud křížem značená se k Tobě sklání.

Necht, Pane! kříž, jenž mojí jesti heslem,
Vždy na mé plavbě jest mi strážným veslem.
Kdy kříž obejmu, minou mne vše žasy,
I nedbám bouřných vln... Však kříž mne spasil!

Křesťanský dělník.

(Pojednává Bohumír Henzl.)

Kení snad v dobách našich druhého stavu, jemuž by tolik nebezpečí hrozilo, tolik svůdných nástrah a léček kladeno bylo, jako stavu dělnickému. Jako přival valí se naň zlo jak tělesné tak duchovní, a bohužel přival ten pohltí tak mnohého dělníka ve svůj vír, zničí blaho jeho pozemské, a čehož ještě více litovati jest, i blaho jeho věčné. Neboť z jedné strany využítkován bývá dělník až na krev, do posledního zbytku sil svých, aniž za to dostatečné odměny, mzdy dostává, aby jako člověk řádně žiti a o rodinu svou starati se mohl. Nemilosrdný kapitál v rukou pána bez zásad křesťanských, vyssává sílu z dělníků svých, přetižuje je prací, nedopřává jim potřebného odpočinku, nepokládá je již za samostatné tvory pracující, nýbrž za pouhý stroj, ano mnohdy i pod tento je snižuje. Pak živí ubohý dělník, obětí jsa mamonu nekřesťanského, hyne tělesně, ztrácí síly a v mladém ještě poměrně věku klesá v hrob. —

Ze strany druhé číhá naň nepřítel ještě horší prvního, horší tím, že ukrásti mu chce poklad duševní, kterého se první nepřítel nedotekl, ukrásti mu chce víru v Boha, naději v Jeho otcovskou péči a lepší budoucnost, ukrásti mu chce lásku k Bohu, kteráž šlechtí srdce jeho a daří radostmi čistými, zkrátka, chce zničití jej duševně, jako jej necitelný kapitalismus ničí tělesně. Horším jest nepřítel tento i tím, že přichází ve škrabošce přítele, staví se, jakoby nejraději pomoci chtěl. Slibuje mu polepšení bídného stavu, slibuje mu bezstarostný život, vůbec jen čeho si přeje, avšak za cenu velikou, za Boha, Krista,

za spásu duše nesmrtelné. „Spust se Boha, zapři Krista, nelekej se hříchu, a já tě učiním šťastným!“ tak našeptává svůdce tento v ucho dělníkovu.

A proč právě dělnickému stavu klade neznabožská doba naše tak lákavá osidla? Proto, že jest to stav, v životě lidstva celého předůležitý, protože počtem svým jiné převyšuje, proto, že hlavně a co nejčastěji s lidem ostatním se stýká a s ním obcuje. Tento stav dělnický chce nepřítel Boha, nepřítel všeho mravu a pořádku křesťanského, v moc svou dostat, aby nástrojem mu byl ku podvrácení řádu společenského, k ukojení chťice mamónářského, aby otrokem byl jeho ďábelských a podvratných snah a úmyslů. Proto dá si tolik záležití, proto slibuje, lichotí dělníku, a bohužel mnohého omámí, v sítě své lapí, v záhubu žene, a když jeho byl k záměru svému upotřebil, jako vymačkaný citron odhodí.

To vše jest jen možné u dělníka, jenž není sobě vědom vznešenosti a váhy stavu svého, jenž zapomíná čím jest a co jeho povinností, jenž nemá v sobě síly mravní, kterou víra v Boha a důvěra v Něho skýtá, a která odolává pokušením i nejskvělejším.

Dělník právě má víry co nejvíce potřebí, neboť úkolem jeho jest práce, tou se živí, a práce bez Boha nenese užítu žádného. On potřebí má důvěry pevné v Boží pomoc, aby si nezoufal, když bídný jest a neutěšený jeho stav. On potřebí má té lásky k Bohu, která proniká celou mysl, celé srdce jeho, aby to zlé, co naň z dopuštění Božího svět uvaluje, z lásky k Bohu snášel, aby hněv svůj a mstu krotil a Bohu toliko ztrestání svých mučitelů a utiskovatelů zůstavil. —

Hrozná bída, která v tak mnohých zemích (ve Francii jest ku př. 300.000 dělníků bez práce; jinde není o mnoho lépe) dělnický stav tíží, jakož i děsivé úkazy tajných i veřejných zločinů, k nimž živlové zli dělníků svedených jako nástrojů užívají, nutkají sbory zákonodárné k rychlému upravení tak zvané „otázky dělnické.“ Co se z ubohých dělníků, kteří v ruce svědců upadli, stává, vidno ze zločinů, jichž svědkem byla Vídeň i okolí v nejnovějších dnech. Neštítí se porušiti posvátnost domu Božího sprostým útokem na kazatele, právě o stavu dělnickém a povinnostech jakož i váze a důležitosti jeho mluvícím, nehrozí se ani před úkladnou vraždou, kterou páše na těch, již k udržení pořádku veřejného ustanoveni jsou. A proč až tam, v tak špatné konce dospěl stav dělnický, jehož čest a jméno v časech dřívějších čisté bylo? Inu, spustil se toho, což jej před ohavnostmi zdržovalo, spustil se Boha, víry a přestal se modlit a žil jen jediné nezřízené vášni. Proto nebude náprava možná dříve, dokud jak pán, tak dělník nenavrátní se upřímně zase k starému Bohu svému; jinak nelze otázku dělnickou rozluštěti s prospěchem nežli na základě křesťanském, neboť i zde platí slova apoštola, že Kristus a víra jeho jest uhlenným kamenem. — Křesťanstvím zajisté teprv povýšena a posvěcena byla práce. Kdožto pohané lidem pracujícím povrhovali, za otroky je majíce a ne za sousedé sobě lidi, kdežto v pohanstvu práce hanbou a potupou byla, zušlechtilo křesťanství práci, postavíc ji zase na stupeň, na němž od počátku Bohem samým postavena byla a učiníc dělníka ctihodným, velepotřebným členem společnosti lidské.

Vždyť vyvolil si Spasitel sám dělníka, řemeslníka, sv. Josefa za pěstouna, vždyť sám až do 30. roku věku svého

pěstounu v práci pomáhal. Není tedy čestno, náležeti stavu, jež si Syn Boží na zemi sám vyvolil, z něhož i první apoštoly a základ církve své vybral?

Nepovznáš křesťanského dělníka i vědomi, že nevyhnutelným jest činitelem v životě lidstva? Vždyť pracovat musí a má každý, neboť Hospodin nedal sil člověku k lenošení; to cítí lid sám, vyjadřuje to příslovími: „Kdo nepracuje, ať nejí!“ „Bez práce nejsou koláče“ atd. Práce jest čestnou výsadou člověka, neboť jen ten pracuje v pravém smyslu slova; on toliko, a žádne zvíře, užívá sil svých volně a užitečně k výrobě věcí potřebných. Proto však má se také s dělníkem na tomto základě křesťanském zacházeti; pán jeho, ať si v továrnách a hutích, ať ve dvorech nebo v dílnách řemeslnických, nemá zapomínati, že i dělník jest jeho bližním, že mu pomáhá k dosažení užitku, že však také hoden jest mzdy své — takové, aby jako člověk žiti mohl. Nemá zapomínati, že dělník není strojem, nýbrž člověkem, křesťanem, jemuž i péče o duši a blaho věčné na srdci leží; nemá proto přepínat sil jeho, nýbrž popřáti mu oddech, zejména v den, jež Bůh sám k tomu ustanovil, aby sil nových sebral, ale také Bohu svému a duši sloužil. Bude-li pán tak křesťansky s dělníkem zacházeti, nebude třeba žádných zákonů, aniž luštění otázky dělnické způsobem jiným, tak připoutá si dělníka k domu svému, bude mít v něm spolehlivého, přičinlivého pomáhače v dílech svých.

Avšak i dělník musí státi na půdě křesťanské. Ať jen se ohlédne a pozoruje, kdo to ze všech jeho přátel a příznivců s ním nejlépe myslí. Ať jen otevře oči a zpytuje činnost církve katolické — uvidí a pozná, že i k němu se činnost tato vztahuje, že církev ^{př.} právě nyní jediná k němu se obrací v lásce obětavé, učí, těší, varuje, napomíná a po-

máhajíc tam, kde neznaboží dělníka využítkovavše, o víru, o Boha, o nebe jej připravivše, jej opouštějí. Ona podává jim nejlepší prostředky, aby jednou po tomto těžkém a perném životě slaviti mohli v nebi věčný, klidný svatvečer; ona učí je, kterak by již zde spokojenosti i štěstí nabyti a všem pokušením nesvědomitých svůdců s výsledkem odolati mohli.

A první volání církve jest: „Křesťanský dělníku, modli se!“

Jakýsi moudrý a poměrů nynějších znalý muž pravil: „Všecko zabývá se nyní prací, všecko káže jen o práci. To jest jistě pěkné a dobré, neboť člověk má pracovati. Avšak naši otcové říkali: „Modli se a pracuj!“ Nynější pokolení však první vynechává a jen „pracuj, pracuj!“ volá. Avšak toto slovo o sobě samotné jest tuze smutné. Třeba jen porovnatí ovoce práce s modlitbou a bez modlitby.“ A jaké ovoce přináší práce bez modlitby, jaké práce s modlitbou? Tu připadá mi na mysl svatý Petr, jenž jednou na jezeře celou noc lovil a ničeho nepolapil. „Mistře,“ naříká si Petr, „celou noc jsme pracovali.“ A jaký byl výsledek práce? Smutný, „ničeho jsme nelapili.“ A tu pravil mu Pán: „Jeď dále na hlubinu a vrz sítě.“ Petr se nedal dvakráte pobízeti, jel a se slovy: „Panc, k slovu tvému vyvrhnu sítě,“ znova lovití začal. A hle, práce se zdařila, nalovili ryb, že se lodička potopovala.

Tohoto příkladu dělník křesťanský by si vždy měl býti vědom. Tolik zmůže práce s Bohem, s modlitbou, ničeho však sebe delší a sebe pilnější práce bez modlitby.

Tak bývalo i za časů starších, pokud zbožnost panovala. Tu klekl mistr s dělníky svými před počatím práce a vykonal zbožně modlitbu, jsa přesvědčen, že „nebude-li Hospodin stavěti domu, marně se

namahají ti, kdož jej staví.“ To je ale také svatá pravda, a člověk to často viděti může, že dělníci nemodlíci se ničeho s sebou z práce nepřinášejí, nežli chudobu a nouzi. Vždyť v neděli večer a na modrý pondělek nezřízená pitka vše pohlcuje, co za celý týden vydělal; žena a děti doma mohou zatím hladem a zimou zahynouti.

Tak jako nula sama o sobě ničeho neplatí, ani dvě, tři, čtyry atd., jakmile se však před ní jediná jednotka postaví, ihned 10, 100, 1000 atd. platí, tak jest to i při práci. Všecka práce bez Boha, bez modlitby jsou samé nuly; Boží požehnání jest teprv tou jednotkou, která nulám ceny dodává.

Nemůže-li dělník sám něco zastati, povolá si k pomoci jiného. Nuže, proč nevolá toho rejmocnějšího, Boha, na pomoc, proč se nemodlí? Vždyť modlitba jeho není ničím jiným než důvěrnou prosbou na Pána Boha, aby mu pomocen byl při práci. Mnoho jest pracovních zaměstnání, při nichž i zdraví, ba i život dělníka v šanc se vydává, ku př. při strojích, při vysokých stavbách atd., kde sebe větší opatrnost nepostačuje a nechrání od úrazu. — Nemá tu dělník u vroucí modlitbě ku všudy přítomnému Bohu se obrátiti, jej za ochranu prositi, sv. anděli strážnému se doporučeti? Zajiště pak s větší důvěrou a jistotou dá se do nebezpečné práce, nežli bez modlitby. Jak dojemna jest modlitba havířův a kovářů našich, které neopominou vykonal, dříve než „fárujou“ do hlubiny zemské, a hle, málo kdy stane se nějaké neštěstí.

A což dopustí-li Bůh na tebe, dělníku, neštěstí, že jedním rázem při práci o život přijdeš, není stav duše tvé hrozný? Považ jen, bez hříchů nejsi, a pakli že's ani k Bohu se nemodlí, nemá duše tvá toho nejmenšího, čím by při soudu Božím podporována byla.

Protož „modli se, aby ti byl Bůh milostiv.“

Máš doma snad manželku, máš dítky; přeješ si, aby svatý pokoj u vás vládl, chceš, aby z dětí tvých hodní lidé se stali. Bez modlitby to nejde. Viz, jak to vypadá v bytě dělníka bez Boha, bez modlitby. Ráno vstanou mrzutě, neboť nelehli s Bohem; otec začne klít, není spokojen se skrovnou snídaní, nevšimne si dětí, jde do práce. Žena, je-li také taková, vypraví jen ledabylo děti buď do školy, buď na žebrotu. Děti vidí, že se otec nemodlil, ani matka, proč by ony se modlily; nemohou pochopiti, proč pořád ve škole při náboženství o modlitbě je řeč. Místo posvátné

modlitby slyšeti bohaprázdná slova, rouhavé, necudné řeči, neb kde není Bůh, tam je jistě ďábel; při nejmenší příčině povstává rámus a křik a svatá spokojenost a domácí mír se načisto vystěhoval. Že u takových rodičů se mohou dítky na dobré lidi vychovati, to nebude tvrdit ani zarytý neznaboh. A kdo by nevěřil, ať jen pohlédne na školní mládež rodičů dělnických, na první pohled pozná, zda-li se rodiče doma modlí, na Boha a víru drží, čili nic.

Protož, křesťanský dělníku, ku prospěchu vlastnímu, ku spokojenosti domácí a ku blahu dítek svých — modli se! neboť „na Božím pozhánání všecko záleží.“ (Dokončení.)

Myšlenky ctitele božského Srdce Páně.

Podává *Bohumír Hendl*. (Pokračování.)

Květen.

26. Na třetí neděli po veliké noci.

„Maličko a neužíté mne.“
Jan 16. 16—22.

Po bouři bývá jasno, po žalosti přichází radost; takový jest věčný pořádek světa, Tvůrcem ustanovený. Protož měl bych si zoufat? měl bych naději ztrácej, když pernou školu života prodělávám? Uč se důvěřovati, uč se znáti lepší statky a také jich sobě dobývat. A když pak bouře se přežene a jasné slunko blaha zasvítí, pak děkuji Bohu, že tě pokořil, aby pak tebe povýšil; pak uzněj, že jen z lásky řeže a pálí Pán zde, aby více ušetřil na věčnosti. Kdo netrpí zde na zemi, trpěti bude na věčnosti.

27. Na čtvrtou neděli po veliké noci.

„Jdu k tomu, jenž mne poslal.“ *Jan 16. 5—14.*

Smrt nic jiného není, než návrat domů, návrat k Otci. Chceš-li však jednou tuto nezbytnou cestu zpáteční s radostí a touhou nastoupiti, musíš již nyní dle vůle a příkazu jeho kráčet. Smrt jest

ozvěnou života, a nešťasten jest ten, jenž by teprv spravedlivě žítí chtěl, když odtud odejítí má. Ani se nenaděješ a smrt tě překvapí; buď připraven a hotov vždy, ays poklady dobrých skutků pln jsa předstoupil před Pána a tak schopným učiněn byl pro říši nebeskou. Kdo zde v mále věrným byl, nad mnohým ustanoven bude v nebesích.

28. Na svátek sv. Jana Nepomuckého.

Kam valí se zástupové poutníkův se zpěvem a modlitbou, kam spěchají to mnozí z měst i visek krásné vlasti české a moravské? Ku hrobu velikého Jana Nepomuckého, jenž duchy hýbal mohutnou svou řečí a za oběť své stálosti a svědomitosti ve svatém úřadě do vln Vltaviny klesl. Ó zbožný poutníku! jenž u hrobu světce tohoto klečíš, vezmi s sebou jen jedinou jiskru horlivosti jeho na památku; rozdmýchej jiskru tuto v plamen v srdci svém, a když tě Bůh ku činům volá, nechť litají pak jiskry ze srdce tvého, jiskry nezlomné víry, lásky k Bohu, jiskry pilnosti a svědo-

mitostí v povolání a stavu tvém. Tak budou činové tvoji nesmrtelní, a nadechnou i jiné k svatému následování.

29. Na neděli pátou po veliké noci.

„Budete-li zač prositi Otce mého.“ Jan 16. 23—30.

Křesťane! když tak srdce tvoje zraněno jest bolem, když nelaskaví bližní

tvoji tebe urážejí, když strach a starost duši tvou temnotou zahalují a každá radost tebe mívá: tu modli se! Nenít, čeho bychom více potřebovali, nežli modlitby, v níž duch náš tento svět opouští a s Bohem se obírá, jemu děkuje, jej za nová dobrodíní v pokoře prosí. Kdo rád a dobře se modlí, uzná, že

modlitba čarovnou mocí jej sílí, těší, jemu pomoc přináší. Starost, strach a smutek mizí, srdce lehčím se cítí. Neboť Hospodin, jenž nám zemi za bydliště vykázal, přidělil nám anděla, anděla modlitby, jenž odnáší prosby před jeho trůn a za to snáší pokoj, potěchu a pomoc v srdce i mysl modlícího se. Však jen skromná a stálá modlitba líbí se

Bohu, jen tou nakloněn bývá a jen takovou vyslyší.

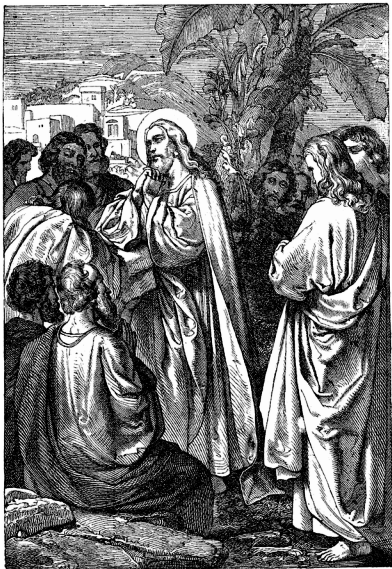
Použij dnův těchto prosebných ku modlitbě kající, by Hospodin nevcházal s tebou v soud pro hříchy tvé; použij jich ku modlitbě prosebné, aby požehnal polím i zahradám a odvrátil hlad, mor i válku od dědin našich; použij jich ku díkůvzdání, neboť mnoho

dobrodiní již jsi přijal z laskavé ruky Páně. A Kristus Spasitel, jenž poslední den viditelně s námi žije, vezme vroucí tyto vzdechy s sebou do nebe — a pak buď jist, že nebudou oslyšeny. Proč asi jsme tak často malomyslní, proč tak nedokonali a nuzní? Zajisté proto, že neprosíme o to, čeho se nám nedostává.

30. Na slavnost' nanebevstoupení Páně.

„Ježíš vstupuje na nebesa.“
Mark. 16. 14—20.

Radujte se a plesajte všickni zbožní křesťanové! Dokonal již Pán náš dílo své a vstoupil do věčné říše nazpět, z níž před třiatřiceti lety na tento svět sestoupil. Nyní sedí na pravici Otcově a stany při-

pravuje těm, kteří za ním ve víře, naději a lásce kráčí. Ó kéž ta svatá víra v Krista Spasitele nikdy nevymře v srdci našem, kéž naděje ve spasení jeho a život věčný nikdy se nekolísá, kéž i čistá láska k němu nikdy nevychladne! Pak i my zajisté s veselým srdcem ubírat se budeme smrtí, tam, kam anděl nám kyne — do vlasti nebeské.

31. Na šeston neděli po veliké noci.

„Ježíš slibuje učeníkům utěšitele Ducha svatého.“
Jan 16. 26—27. 16. 1—4.

Z jediné pravdy: „Bůh jest Otcem naším,“ z této jediné pravdy prýští se hojnost požehnání na nás. Kde poznána a pochopena pravda tato, tam panuje mír a svatý pokoj se vším požehnáním, a člověk stává se dobrým, věří-li v Boha

jakožto Otce svého. Avšak běda, kde tato pravda neuznána! Pak pozvedá pronásledování svou zuřící hlavu, a kat dostává práci a oheň hranic děsně plane. Protož není nikdy dosti, nikdy nemá se ustati na Boha, jakožto Otce, mysliti, o něm

jakožto o Otci kázati, učiti, aby ti, kteří slyší, nezapomínali, že všickni jediného Otce máme, jednu rodinu tvoříme, a nevrátily se ony hrůzné časy, kde zášť bývala službou bohů lživých.

(Pokračování.)

První misionáři v Americe.

(Pokračování.)

Chiuska asi přišla mne poslouchati,“ pravil misionář sám k sobě, když byl obchodník s nabitou puškou odešel a strom od stromu bedlivě prohlížeje, ku zmíněnému křoví kráčel. „Co jen tu dívku nabádá, aby za mnou chodila? Budu s ní o tom co nejdříve mluvit,“ pokračoval kněz samomluvě a kleknuv opět před svou svatyní, počal se vroucně modlití.

Asi čtvrt hodiny neslyšel ničeho, než tajemné šelestění stromového listí, s nímž si lehký vánec pohrával; na jednu však zahučela střelná rána hlubokým lesem, za ní následovala druhá temnější a opět bylo ticho v pralese jako dřívě. Jen muž, jenž se před křížem modlil, postrašen jsa temnými výstřely, úzkostně vykřikl a pohlédnuv vzhůru k nebesům, modlil se hlasitě: „Ó neklame-li mne hrozná předtucha, buď mu milosrdným soudcem! Buď oběma milostiv pro rány Svého božského Syna!“ —

P. Jogues vrátil se dnes dříve než jindy do tábora, chtěl ještě dnes s Chiuskou mluvit a přikázati jí, aby mlčela o všem, co viděla. Děvče sedělo před chýží a hledělo zamyšleně před sebe.

„Chiusko!“ oslovil ji kněz.

Děvče uslyševši své jméno, uleklo se, neopozorovavši dříve, že misionář přichází. Chvilu se dívala na něho, jakoby nevěděla, co počíti, ale pak vy-

skočila, kývla na misionáře, aby ji následoval a spěchala ku svému oblíbenému místečku na břehu řeky, ku prastarému stromu, pod nímž byla zhotovena pohodlná lavička. Tam se posadila a pokynuvši misionáři, aby učinil taktéž, ptala se ho tiše: „Poví mně Ondesonk, je-li kouzelníkem?“

„Jak ti připadá taková myšlenka?“ odpověděl kněz nemálo se divě.

„Chiuska viděla Ondesonka — ale nebude se Ondesonk zlobiti?“

„Nikoliv, Chiusko! Jen vypravuj, já budu tiše poslouchati a všechno ti vysvětlím, abys věděla, že netropím kouzel; jen mluv!“

„Proč vyřezal Ondesonk tak daleko v lese na širokém stromě to podivné znamení?“

Na vysvětlenou udělala dívka v písku znamení kříže a podívala se pak zvědavě na jesuitu, jenž jí něžně odpověděl: „To je znamení, jež Velkému Duchu praví, že Ondesonk na něho myslí a chce s ním mluvit. Před tímto znamením přehají zlí duchové a spatří-li je, pozbudou veškeré moci. Dobrým přináší spásu, zlým je postrachem.“

„Ale běloši z Cohotatey praví, že je to kouzelnictvím. Ondesonk dělá též častěji takové znamení rukou na obličejích a prsou. Běloši na Cohotatee toho nedělají. Chiuska byla v jejich dědině a často je viděla jísti, ale nedělali takového znamení jako Ondesonk, a praví, že jen

zli mužové tak činí, mluví-li se zlým duchem.“

„Myslí Chiuska opravdu, že jest Ondesonk kouzelníkem? Neodešel by Ondesonk ku svému národu, kdyby ho mocní duchové poslouchali? Zůstala by Chiuska u bělochů, jako Ondesonk u Mohavků, kdyby se mohla dáti od mocných vakonů zanéstí kam by chtěla?“

„Naši vakonové toho neumějí: chtějí-li pryč, musejí jíti nebo ve člunech plouti jako Chiuska a ostatní lidé. Ale Ondesonk pravil, že jeho znamení zastráší zlé duchy a odejme jim jich moc: pak je to přece kouzelným znamením?“

„Nikoliv, dobré dítě, není! Chceš-li věděti, co to je a chceš-li rozuměti tomu, co ti povím, jest se ti dříve mnohemu naučiti.“

„Chiuska chce všechno věděti a všemu se učit, co Ondesonk ví. Ne, Ondesonk je dobrým člověkem a Chiuska ho ráda poslouchá, když mluví, neboť jeho slova jsou moudrá.“

„Chceš se mnou jíti do lesa a podívat se na to znamení, jež tě tak polekalo?“

„Ano, Ondesonku, Chiuska tam chce jíti; ale ten zlý duch, jenž dnes ráno k Ondesonku přišel a jako běloch vypadal, nesmí tam přijíti, je-li tam Chiuska, neboť se ho bojí a utekla by pryč.“

„Bláhové dítě! Tedy ten bílý muž tě polekal? Což pak jsi ho nepoznala? Vždyť přichází často do Gandavagy s pěknými věcmi, s takovými perlami, jaké máš na krku; Mohavkové mu říkají Krivý Vlas.“

„Byl to Krivý Vlas? Nebyl to zlý duch?“

„Ne Chiusko, zlý duch to nebyl, nýbrž Krivý Vlas. Ale nesmíš nikomu říkati, že tu byl! také nesmíš povídati o znamení na vysokém stromě, před nímž Ondesonk s Velkým Duchem mluví.“

„Chiuska bude mlčeti, aby nebyl zase Ondesonk týrán, neboť není kouzelníkem.“

„Bůh odmění tvou důvěru, ty dobré dítě. Zítř ráno půjdeme do lesa.“

Dívka kývla hlavou a misionář odešel do své chaloupky, kde si ještě jednou na paměť uvedl všechny události tohoto dne. Střelné rány dělaly mu mnoho starostí. Nebylo jinak možno, než že se Renard s pustým zálesákem setkal a oba na sebe vypálili. Že se oba na smrt nenáviděli, to mu Renard pověděl; co však bylo příčinou tohoto záští, bylo mu posud tajemstvím.

15. Za kříž.

Pestrý Had seděl ve své chýži a poslouchal roztržitě starého Assendasy, jenž mu daes opět nové žaloby na kněze přednášel. Vedle Assendasy stál Mohavk, jenž se právě vrátil z lovu ryb a nyní svědčil bezpochyby proti misionáři, neboť Sagamore přerušoval velmi často starého nepřítele misionářova a vyptával se Mohavka, vedle něho stojícího. Když již všechny žaloby vyslechl, ptal se pak po malé přestávce: „Jak často byla Chiuska s Ondesonkem v lese, kdež kouzla tropil a zlého ducha vzýval?“

„Chiuska tam byla každodenně a pomáhala Ondesonkovi. Od té doby, co do lesa chodí, nechce již Aireskoiovi ryb obětovati,“ odpověděl mu Indián za svědka povolany.

„Sagamore to všechno od Chiusky uslyší, dá-li si ji Ondesonkem zavolati. Vagavalle nelze též důvěřovati, protože ji ten falešný běloch matkou nazývá,“ ozval se opět Assendase.

„Vagavalla je ženou udatného bojovníka, jenž kdyby tu byl, zeptal by se Assendasy velmi důkladně, co ví na jeho ženu zlého. Assendase nenávidí Ondesonka a mluví více, než ví. Ondesonk přijde do Gandavagy a též

Chiuska přijde a pak ať Assendase dokáže, jsou-li vinnými. Dokáže-li to, pak náleží Ondesonk Aireskoiovi a zemře. Tak se usnesla velká rada Mohavků. Po těchto slovech kývl Sagamore pyšně rukou na znamení, že si přeje býti o samotě.

Tomuto přání bylo ovšem ihned vyhověno, žalobník i jeho svědek odešli. Avšak náčelníku nebylo dlouho dopřáno pokoje; za několik minut vstoupil do chýže stařec od veškerého kmene velice vážený, jenž přednesl náčelníku podivnou prosbu. Vypravoval, že prý se mu dnes v noci jeho syn, jenž minulého podzimku do války odešel a od té doby se nevrátil, ve snách zjevil a zvěstoval mu, že má-li býti šťasten, musí mu býti obětován Černý Kabát, jenž se ve kmenu nalézá, a musí mu býti dán za služebníka do věčných honů. Sagamore, jenž byl až dosud misionáři nakloněn, nemohl prosby starcově oslyšeti, neboť Mohavkové považují sny za skutečná zjevení svých bůžků. Mimo to i kdyby mu byl Sagamore jeho prosbu odepřel, byl by si stařec svou vážností v radě náčelníků většinu zjednal i proti vůli Sagamore. Takovému pokolení nechť se však Pestrý Had v šanc vydá, a protože nyní nechybělo dostatečné příčiny, aby Ondesonk byl odpraven, neodpíral Sagamore prosbě starcově, nýbrž vyslal okamžitě nejrychlejšího běhouna k náčelníku rybiho lovu, aby mu poslal Ondesonka s bezpečným průvodem do Gandavagy.

Když posel, jenž ani sám účelu své cesty dobře neznal, do tábora přikvapil, byl právě misionář v lese u kříže a nemaje o ničem tušení, vykonával tam svou denní pobožnost, čekaje zároveň na Chiusku, svou nadšenou žákyni. Starý nepřítel misionářův, Assendase, měl však v táboře oddaného muže, jemuž poručil, aby kněze pilně hlídal a

kdyby ho při kouzlech zastihl, nikomu nic neříkal, nýbrž jemu rychle o tom zprávu poslal. Chytrý zvěd konal svou úlohu velmi dobře a nezmínil se nikomu ani slovem o svých výzkumech.

Když nyní posel přikvapil a s rozkazem Sagamoreovým se vytasil, byli všichni nemálo překvapeni. Někteří byli toho mínění, že Ondesonkovi mocní přátelé vymohli mu návrat do osad na Velkém proudu; jiní mysleli, že pro něho poslali běloši z Cohotately, a jiní konečně, že má býti poslán ku svému národu jako vyslanec, aby mezi nimi a Mohavky výhodnou smlouvu uzavřel. Pravdy neuhodl nikdo.

Mimo Chiusku nevěděl nikdo, kam misionář odešel a hledající odešli též ihned do její chýže. Nejprve ze zdráhala prozraditi úkryt milovaného učitele, ale když jí se všech stran domlouvali, svolila, domnívaje se jako mnozí jiní, že Ondesonka čeká v Gandavaze štěstí a pocta. Jako šípka letěla do lesa nestarajíc se, jdou-li ostatní za ní, a v malé vzdálenosti utíkali všichni Mohavkové, kteří byli v táboře. Jen nejstarší muž a posel Sagamoreův, jakož i několik průvodců Ondesonkových na rychle shledaných, čekalo na ně na břehu řeky.

Bylo právě pondělí pašijového týdne. P. Jogues klečel ve své malé lesní kapliče a modlil se. Děkoval vroucně Bohu za štěstí, že je mu dopřáno postní čas o samotě strávití a věnovatí se pokojné modlitbě a rozjímání. Tu zašustělo cosi mezi stromy: Chiuska klesla bez dechu nedaleko něho, záříc radostí a blahem a požehnala se sv. křížem, jehož významu již rozuměla; pak čekala uctivě, až misionář povstal a dal jí znamení, aby přistoupila blíže; domnívala se, že přišla jak obyčejně, učiti se křesťanskému náboženství.

Ale děvče vyskočivši radostně, volalo třesoucím se hlasem: „Ondesonk

bude šťasten; vrátí se ke svým bílým přátelům a bratrům! Pestrý Had posílá posla, jenž má Ondesonka přivést. Chiuska se raduje ze štěstí Ondesonka, ačkoliv ona sama se při tom rmoutí. Chiuska nebude již moci s nikým mluvit o Bohu a dobrém Ježíšku; nikdo jí neřekne, co by ráda věděla, nikdo se s ní nebude modlit. Rudí mužové a ženy nerozumí Chiusce a Chiuska nemůže již s nimi tak mluvit, jako dříve. Bude úplně sama; Ondesonk bude šťasten a nebude již na ni myslet. Ale Chiuska se přece raduje, neboť může zvěstovati Ondesonku jeho štěstí. Posel Sagamorův je v táboře a čeká na Ondesonka.

Misionář se polekal, domnívaje se, že jeho žákyně má horečku. Znal dobře povahu mladé dívky, jež se velmi snadno rozčilila, a proto nyní myslel, že její slova jsou jen vášnivým výbuchem rozčilené myslí. Chtěje ji upokojit, ptal se jí něžně: „Jak ti jen připadly takové myšlenky, Chiusko?“

„Sagamorův posel je v táboře. Ptá se po Ondesonkovi a praví, že ho má ihned přivést do Gandavagy. Všichni povídají, že se Ondesonk vrátí ke svým bílým bratrům na Velkém proudu. Chiuska má Ondesonka zavolat do tábora.“

„Posel Sagamorův že mě volá náhle do Gandavagy? Tomu nerozumím, Chiusko. Což se již vrátili naši bojovníci od Velkého proudu?“

„Nevím, Ondesonku! — Uah! Tam již přicházejí ostatní pro tebe!“

Několik Mohavků, kteří utíkali rychle za dívkou, stálo již nedaleko misionáře a dívali se plni úžasu na jeho modlitebnu, již považovali za kouzelné místo, výborně upravené k rozmluvě se zlými duchy. Ostatní Indiáni, kteří

nemohli tak spěšně utíkat, blížili se již ke svým soudruhům hlasitě hovoříce.

Misionáři bylo všechno, co se tu náhle dělo, úplně nepochopitelné. „Povězte mi, rudí bratři, co to všechno znamená? Proč mne hledáte v lese? Co chce ode mne moudrý Sagamore?“ ptal se zástupu Mohavků nedaleko něho stojícího a přistoupil k nim blíže.

Divoši ustoupili bázlivě zpět, neboť ho nyní považovali za kouzelníka, v jehož obvodu nesmí nikdo beztréstně stát.

„Proč přede mnou utíkáte, přátelé? Ó, toho kříže se bojíte? Před mou kouzelnou mocí se třesete? Hleďte! ukážu vám, co zde dělávám. Budu se modlit ve vaší řeči k jedinému Velkému Duchu, neviditelnému, Pánu nebes i země, budu Ho za vás prositi.“

A již klečel před křížem a modlil se řečí Mohavků, aby všemohoucí Bůh osvětlil tyto pohany, když tu jeden z Mohavků k němu přiskočil, zvedl ho do výše a pravil: „Netrop kouzel, Ondesonku, sice tě požádá Aireskoi za oběť! Pojd s námi do domku u vody! Sagamore poslal pro tebe!“

„Co chce Pestrý Had ode mne? Nejsem-li syn Vagavallin? Nenáležím ku kmenu Vlků? Má Sagamore právo mne volat, neučinil-li jsem nic zlého?“

„Nemluv dále! Sagamore tě volá a ty musíš jít. My nevíme, co od tebe chce. Pošle tě bezpochyby ku bůlohům na Cohotatee, nebo ku tvým bratrům na Velkém proudu.“

Misionář vida, že by bylo darmo dále se ptát, a že by odpor jeho stav ještě zhoršil, prohlásil, že půjde s nimi, ačkoliv tušil, že ho čeká neblahé přijetí.

V táboře přijali ho velice chladně; nejstarší z Mohavků nezacházel s ním již jako se synem Vagavalliným, nýbrž jako s cizincem, o němž neví, čím vlastně jest.

(Pokračování.)

Účel třetího řádu sv. Františka a jeho význam v době naší.

J. Hejtmánek. (Pokračování.)

45. ot.: Jaký jest význam toho oděvu?

Odp.: Svou hnědou nebò tmavou barvou hlásá oděv ten pokoru a kajenost, svou pak hrubostí látky mrtvení, zapírání sebe a chudobu; vždyť třetí řád jest řád kajících a chudých duchem.

46. ot.: Jaký jest význam cingula?

Odp.: Opasek nám připomíná opět jednomu každému potřebnou čistotu srdce, jakož i ty provazy, jimiž Pán Ježíš při svém utrpení byl spoután. Nám pak má býti zákon Boží a církevní těmi vazbami, jimiž bychom svou odbojuou vůli poutali a tak vůli Boží podporovali. Ty tři uzly pamatují nás dílem na Nejsvětější Trojici, v jejímž jménu vše konati máme — dílem na 3 božské ctnosti, bez nichž nelze se Bohu líbiti a svého spasení dosáhnouti. Také mohou ty 3 uzly naznačovati ty 3 ctnosti hlavní III. řádu, a to: pokoru, kajenost a odříknutí se světa.

47. ot.: Co stanoví o řádovém oděvu papežská konstituce Lva XIII.?

Odp.: Členové do třetího řádu přijati mají nositi malý škapulír a k tomu pás, jak obyčejem jest; kdyby toho nenosili, mají zbaveni býti propůjčených jim veškerých výsad, výhod i práv.

48. ot.: Musí se ten malý škapulír a opasek (cingulum) stále nositi?

Odp.: Každý terciář má svůj řádový oděv dnem i nocí nositi; avšak z postačitelné příčiny — jako nemoce a jiné potřeby — možno s přivolením představeného obdržeti prominutí toho závazku na tu dobu, po kterou ona závažná překážka trvá.

49. ot.: Odložili kdo škapulír a opasek, zdaž přestává býti údem třetího řádu?

Odp.: Nikoliv; ale po skroušeném pokání za spáchané hříchy a opravdové lítosti tohoto svého odložení roucha řádového stává se opět účastným všech výhod, výsad a práv, jakmile jen oděv ten zase dle předpisu třetího řádu nositi počne.

50. ot.: Smí terciář i nyní onen velký oděv (habit) nositi?

Odp.: Nikoliv; aspoň dojista ne bez přivolení provincialova; do rakve však může býti každý v rouše tom položen a také tak pohřben.

51. ot.: Co jest noviciát?

Odp.: Doba od přijmutí do řádu až do skládání profesí slove noviciát čili doba zkoušky.

52. ot.: Jak se má každý v noviciátě zachovati?

Odp.: V době té necht se jeden každý sám dokonale zkouší, má-li povolání k tomu řádu; má hleděti ducha téhož řádu si osvojiti; má se cvičiti nejen v ctnostech, tomu řádu příslušných, ale i v konání všech předpisů, jaké se řádem tímto každému ukládají.

53. ot.: Jak dlouho trvá noviciát?

Odp.: Noviciát trvá z pravidla jeden rok; než ve zvláštních případnostech, ku př. v čas nebezpečné nemoci, může i zkrácen býti, ač se nerádo od pravidla upouští.

54. ot.: Požívají novicové též výsad třetího řádu jako již členové jiní?

Odp.: Ano; jakmile někdo do řádu jest přijat, a třebaš teprv byl v noviciátě, jest skutečným členem třetího řádu a tím účastným se stává všech milostí, výsad a odpustků třetího řádu.

55. ot.: Kdy jest novic hodným svaté profesí?

Odp.: Ukončil-li rok noviciatu a zachovával-li předpisy řádové, cvičil-li se dostatečně v ctnostech serafinských a setrval-li v prvotním úmyslu, sebe sama posvětití, pak může každý novic žádati o sv. profesí a k té i připuštěn býti.

56. ot.: Co jest sv. profesí?

Odp.: Profesí v třetím řádu jest takové náboženské konání, kterým se Bohu zasvěcujeme, skládajíc v ruce řádného představeného jako zástupce církve svaté přípověď, že chceme po celý čas života svého zachovávatí Boží přikázání, církve svaté poslušni býti a zadosť činiti za všechny přestupky toho, co jsme slavně byli právě příslibovali.

57. ot.: Jaké tedy bere me na sebe povinnosti při sv. profesí?

Odp.: Při sv. profesí zavazujeme se, že se zvláštní bedlivostí budeme zachovávatí přikázání Boží a církve svaté, že se chceme pilně varovati marnivosti, veškerého přepychu, rozkoši světských a ve všem kajícího ducha osvědčovati, abychom, pokud nám možno, nejen slouli syny a dcerami zakladatele sv. Františka, ale i opravdově takovými byli.

58. ot.: Jestliž tato profesí třetího řádu stejná s onou, jaká se v řeholích skládá?

Odp.: Onať jest jí podobná a různí se jen tím, že se v ní neskládají slavně věčné sliby čistoty, chudoby a poslušnosti, jako bývá při skládání profesí řeholních. Nicméně i tato profesí jest mocným prostředkem dokonalosti křesťanské a vůbec spořádaného křesťanského života; onať působí před církví svatou jisté účinky skutečné a ukládajíc jisté povinnosti zjednává a poskytuje přehojných výhod každému terciáři.

59. ot.: Jakých to výhod přináší tedy sv. profesí?

Odp.: Svatou profesí stávají se terciáři pravými dítkami sv. Františka, tak jako ku př. menší bratři, Klarišky a j.

z řádu serafinského Otce, a berou podílu na všech duchovních statečích třech řádů sv. Františka, a připojivše se k tomu velkému vojsku Kristovu, stávají se pravými vyslanci církve svaté před Bohem ve všech všeobecných potřebách křesťanstva.

60. ot.: Zdaž lze onomu, kdo profesí složil, z řádu vystoupiti?

Odp.: Po sv. profesí není terciáři dovoleno z třetího řádu sv. Františka vystoupiti, leč by zvolil život některé řehole. Rovněž není takovému dovoleno vstoupiti do jiného třetího řádu, ku př. sv. Dominika. Příčinu, proč nesmí po profesí terciár vystoupiti, nalazáme v Písmě svatém, a sice sám Pán Ježíš dí: „Žádný, kdo vztahuje ruku svou k pluhu a ohlíží se zpět, není způsobilý ku království Božímu.“ (Luk. 9. 62.)

61. ot.: Jest terciáři dovoleno, by se i do jiných spolkův a bratrstev zapíati dal?

Odp.: Ano; nechť jen dá se zapsati do všech jemu známých a možných pobožností, bratrstev a spolků; avšak dbej jen každý o to, aby povinnosti, jakých těmito na se bere, věrně plnil.

62. ot.: Kde se skládá sv. profesí?

Odp.: Nejlépe veřejně, ku př. při shromáždění, a to vždy slavně; leč by závažné byly příčiny pro méně slavné, soukromé, jak přijmutí tak i skládání sv. profesí. Žádoucnó však, aby toto poslední velice zřídka kdy se dělo, také oblékání do třetího řádu i sv. profesí, pak-li možno, se mái svatou se spojilo a veřejně, a slavně obě se dělo. Nemát snad jakýsi pouze lidský ohled, ku př. bázeň před lidmi, jich pomluva neb posměch, a pod. býti překážkou, ale spíše pohnutkou, aby veřejně, bez bázně a ostýchání dobrovolně a ochotně se k službě Ježíše Krista přihlásili a tak svým příkladem ostatních povzbuzovali, plnice a pamatujice slov Páně: „Kdo

pak se bude stydět za mne a za řeč mé, za toho se bude stydět i Syn člověka, když přijde u velebnosti své, Otcově a svatých andělů.“ (Luk. 9. 26.)

Hlava druhá.

O způsobu života.

63. ot.: Co předpisuje svatá regule a papežská konstituce o oděvu terciářů?

Od p.: Členové třetího řádu mají co do ozdoby a šatstva opomíjením každého velikého nákladu, k nádeře směřujícího, držeti se oněch pravidel míry střední, jež sluší každému. (§ 1.)

64. ot.: Jaký účel má toto nařízení?

Od p.: Právě v době naší významný a velespasný; máť se jím hráže klásti té všechny ohledy slušnosti i mravnosti lehkomyšlně bořící módě a marnivosti v oděvu, která zvláště pohlaví ženské ovládá. Těmto již sv. Petr dává důtklivé ponaučení ve svém I. listu 3. 3—4., řka: „Jejichžto ozdobou nebud' vněšné splétání vlasů aneb obkládání zlata aneb obléčení šatstva, nýbrž skrytý srdce člověk v neporušenosti pokojného askromného ducha, jenž jest před Bohem drahocen,“ což i sv. Pavel v I. k. Tim. 2. 9. uvádí.

65. ot.: Jsou ještě jiné příčiny toho nařízení?

Od p.: Ano; dojista nesrovnával by se přepych v oděvu ani s rouchem kajícím, které nosí, ani s životem kajícím, jaký věsti příslibovali; ano povázili se, že Pán Ježíš v rozličný oděv při svém utrpení oblečen byl jen na potupu a posměch lidský, nebude nikoho, jenž by se nad svůj stav šatil a pyšnil.

66. ot.: Jaký tedy má býti oděv terciáře?

Od p.: Jedenkaždý nechť se tu řídí v barvě a módě dle obyčeje svého stavu a kraje, šetře při tom největší jednoduchosti a varuje se zbytečného, velkého nákladu.

67. ot.: Nedovoluje tento předpis nížádné výminky?

Od p.: Ředitel třetího řádu může ze závažných a slušných důvodů udělití prominutí jistým osobám, než i tyto nechť pak aspoň v srdci svém více ducha kajícího a pokorného osvědčují.

68. ot.: Jakých světských radovánek zapovídá svatá regule terciářům?

Od p.: Přísně se členům třetího řádu zapovídají veškery radovánky, které již samy sebou hříšné jsou, aneb snadno ke hříchu svádějí. Sem náleží především tance, které dle slov svatého Ambrože jsou rakví nevinnosti a hrobem stydlivosti. Dále oplzlé divadelní hry, jak je nyní bohužel tak často na jevištích spatřujeme, a hostiny, při nichž se střídmosti ani v jídle ani v pití nešetří.

69. ot.: Není i při tomto nařízení nějakého prominutí?

Od p.: Ovšem že je; nezapovídáť ani zákon Boží se veseliti; a tudíž v jistých případech, když nastává morální jakási nutnost, ku př. manžel toho žádá od své manželky, otec od svého dítky, aneb matka k odvrácení těch nebezpečí, v jaká by dítko snadno upadnouti mohlo a pod., možno se tanečních zábav, divadelních her účastniti; avšak pamatujž každý, žeť to jen výminkou.

70. ot.: Jest tedy každá zábava zapovězena?

Od p.: Nikoliv; terciářové mohou se počestně a slušně bavit, společnosti svých příbuzných a spolučenů rádi navštěvovati, ano i na svatby choditi, řídice se dobrou radou svého ředitele a pamatujice na to, by jich radování bylo v Pánu.

71. ot.: Nezapovídá toto druhé pravidlo ničehož více?

Od p.: Terciářům se též zapovídá, kejklířům aneb šaškům, komediantům platiti a trpěti, aby jich podřízení, ku př.

děti, v jich řemesle jich nepodporovali, a to proto, že při tom všem mnohé nepřístužnosti, ano nepočetnosti se dějí.

72. ot.: Jak zní předpis regule vzhledem k jídlu?

Odp.: Článek třetí ustanovuje toto: „V jídle a pití mají býti střídými a ke stolu ani nepřistupovati ani od něho nevstávati, pokud nebyli se k Bohu nábožně a vděčně pomodlili.“

73. ot.: Proč je toto nařízení?

Odp.: Aby se terciářové ve velikých smyslných počtech zapírali, střídmosti navykali, která jest, dle vyjádření svatého Filipa Nerejského, abecedou duchovního života; kde nestřídmost, tam není cnost!

74. ot.: Jaké posty a ve které dny ustanovuje pravidlo terciářům?

Odp.: Všecky posty, jak je církev sv. po celý rok přikazuje a jak v každém biskupství ohlášeny bývají. Mimo to předpisuje článek 4.: „Všickni mají v předvečer slavnosti neposkvrněného početí Panny Marie a sv. otce Františka (t. j. 7. prosince a 3. října) se postiti, t. j. nejen ujmou v jídle si učiniti, ale i masitých pokrmů se zdržeti. Velmi chváliť jest pak ty, již mimo to po starém mravu terciářů buď každého pátku se postí aneb v každou středu masitých pokrmů se zdržují.“

75. ot.: Jak často musí členové třetího řádu svátost pokání a svátost oltářní přijímati?

Odp.: Dle nejnovějšího ustanovení sv. Otce Lva XIII. mají se pravidelně každý měsíc zpovídati a ke stolu Páně přistupovati, a to proto, že hodné svaté přijímání jest nevyslovitelným a přebohatým pramenem veškerých milostí. Že pak nyní se těmito dvěma svátostmi tak často a hrubě pohrdá, má aspoň terciář z častějšího sv. přijímání nejen posilu a vytrvalost pro sebe čerpati, ale

i tímto svým příkladem těch vlažných povzbuzovati. Sám sv. Augustin již píše: „Přijímej denně tento svatý pokrm, který tobě prospěti může,“ a přidává pak toto napomenutí: „Budiž však i také tak živ, by jsi denně hoden byl, jej požívat,“ což zvláště nechť terciářové nyní pováží.

76. ot.: Jest tímto ustanovením ještě častější svaté přijímání zamezeno?

Odp.: Nikoliv; konstituce papežská předpisuje měsíční přijímání sv. svátosti jen proto, aby terciářové takto vázání byli aspoň jednou za měsíc tuto povinnost konati, nechtějí-li zbaveni býti těch prevelikých a přemnohých užitek, jaké jim třetí řád poskytuje. Kdo by však ještě častěji tyto sv. svátosti hodné přijímal, nejen že nepochybí, ale získá tím jistěji všech řádových prospěchův a stane se hoden ještě větších milostí.

77. ot.: Co jest o modlitbě řádové přikázáno?

Odp.: O té mluví 6. čl. konstituce papežské následovně: „Oněm terciářům klerikům, kteří jsou zavázáni breviář se modliti, nechceme tímto odstavcem žádných jiných povinností ukládati. Členové svátosti, kteří se ani kněžských hodinek, ani Mariánských (zvaných malé officium čili hodinky nejb. Panny Marie) nemodlí, mají se každodenně dvanáctkrát modlitbu Páně, pozdravení andělské a „Sláva Otci“ modliti, vyjma, že by pro nemoc toho činiti nemohli.“

78. ot.: Jest třeba těch dvanácte Otčenášů atd. najednou se modliti?

Odp.: Nikoliv; ale prospěšno i vhodno snad bude, když je na rozličné doby denní rozdělíme, ku př. počínaje ráno hodinou sedmou až do hodiny šesté večer, modlice se tak každou hodinu jeden Otčenáš, Zdravas a Sláva Bohu, aneb po třech Otčenáších atd. ve čtyřech dobách jednoho dne. Tak bude terciář nejen častěji na svou povinnost pamatován, ale i schopen, modlitbu svou s větší

pozorností a pobožností konati. Mimo to bude i terciáři možno, více o pravdách svatě víry uvažovati, jim lépe rozuměti, do srdce i mysli vštěpovati a pak i svůj život dle nich zaříditi. Toť nejsnadněji se stává sv. růžencem, jak jej sv. Dominik zavedl; a protož dle všeobecných ustanovení třetího řádu se sv. růženec denně k modlení všem terciářům vřele odporučí.

79. ot.: Musí se terciář těch dvanáct Otčenášů atd. v kostele modliti?

Odp.: Nikoliv; všady, kde chce,

může se modliti; avšak má dbáti jen toho, by modlitba jeho dobrá byla, a tu zasluhuje ovšem kostel přednost před každým jiným místem. Zvláště pak se schvaluje společné modlení čili zpívání „Hodinek Marianských“ v kostele,* což mimo jiné výhody valně rozšíření třetího řádu napomáhá. (Pokračování.)

* A k tomu má právě nové vydání „Malých Hodinek“,

† P. A. Drennleem vydaných, přispěti; dosáhl by se pak tím i větší jednoty v konání této, zvláště zbožnému lidu velice milé pobožnosti.

Mocná modlitba svatého růžence.

M. Clement, jeden z nejznamenitějších kazatelů minulého století, byl jedné noci volán k jistému mladému šlechtici, ježž byla ranila mrtvice, aby jej vyzpovídal. Za tou příčinou pospíchal jmenovaný kněz rychle, a vkročiv do pokoje nemocného, našel vše v největším zmatku. Manželka div že si nezoufala, a lékařové nemohli nikterak raněného k životu přivést. Hned ráno odebral se kněz do blízké kaple, aby zde mši svatou sloužil, obětuje ji ke cti Panny Marie za nemocného. Sotva že ji dokončil, již přichází pro něj sluha, aby jen nemeškal, že pán jeho přišel k sobě. Ó jak se radoval kněz, vida šlechtice, který pro svůj spustlý život znám byl, pojednou tak skroušeného a kajícího, prosícího milosrdenství Boží za odpustění a odhodlaného ke každému pokání. Nemocný se v největší pokoře vyzpovídal a žádal svátosti umírajících, které i s velikou zbožností přijal. Toto vše působilo na kněze tak divuplně, že tu patrný zázrak shovívavosti a dobroty Boží spatřoval. I odcházejce otázel se proto nemocného, zdaž ví, čím asi Bůh se mu tak milosrdným stal. „Velebný pane,“ odpovídá nemocný, „co jiného mohlo Pána Boha

pohnouti k milosrdenství, než vaše modlitba a snad i prosba mé zemřelé matky?“ Matka jeho byla totiž pro svoji hlubokou zbožnost všeobecně známa; manželství její obdařeno bylo jediným dítětem, synem totiž tu ležícím. Manžel po několika letech zemřel a opuštěná vdova žila jen několik měsíců po něm. Na smrtelné posteli však povolala syna, svého k sobě a takto k němu pravila: „Milé dítě! zanechávám ti nejen jméno slavné, ale i jmění znamenité; avšak napomínám tebe, abys spíše o zachování křesťanského jména dbal a se všeho varoval, co by tebe z pravé cesty svést mohlo. Ó jakých tu nebezpečí pro tebe spatřuji v budoucnosti! Záhy tebe musím opustiti; avšak staň se vůle Boží! Odporučím tě ochraně Rodičky Boží a prosím ji, by ti matkou byla. Milý synu! chceš-li na mne pamatovati a mé lásky hodným se státi, příslib mi jen jedno, oč tebe také prosím: modli se denně svatý růženec!“ — „Přislíbil jsem to matce,“ doložil nemocný, „a tak jsem myslíval denně na matku svou i na okolnosti, v jakých jsem se s ní byl naposledy loučil. Plnil jsem slib svůj pravidelně, avšak přiznávám se, že posledních deset let byl svatý růženec jediným ko-

náním náboženským; vše ostatní jsem opomíjel, žije bohaprázdň.“ — Zpovědník nyní patrně viděl, že ochrana nebes Královny to byla, která nemocnému milosrdenství Boží zjednala. Vida, že smrt dlouho asi vzdálena již není, setrval ná-

božný zpovědník u nemocného, konaje s ním obyčejné modlitby umírajících a stal se tak svědkem té pravdy, že kdo Marii Pannu svatým růžencem zvláště horlivě ctí, od ní v hodině smrti opuštěn nebývá.

J. Hejtmánek.

Průvod Božího Těla, jeho význam a účel.

Nikdy nebyl král David a ne-sčíslné množství lidu, kteréž ho doprovázelo, větší radosti naplněn, nikdy nedávali židé na jevo větší horlivosti pro čest a slávu Boží, jako tenkrát, když s okázalostí největší, když s plesáním a zvukem trouby archu do Jerusalema byli vezli. Byla to ona archa, která modlu Dagona ve chrámě Philistinských byla svrhla, vojsko jejich zahnila a požehnání Boží domu Obedomu byla přinesla.

Onen průvod byl pro archu v pravdě den vítězoslavný. Israel veškeren pln plesání a radosti, a David sám ničeho nešetřil k oslavě slavnosti. Tento obraz podává nám krásné porovnání s průvodem Božího Těla. Neboť což jest Nejsv. Svátost Oltářní jiného, ne-li archa nebo schránka nového zákona?

Slavnost Božího Těla jest v církvi katolické více než šest set let známa. V roku 1246 byl průvod ten v Lüttichu v Belgicku ponejprv konán a papežem Klementem V. na církevním sněmu ve Vienne ve Francouzsku pro celou církev katolickou zaveden. Vstupujeme slavností naší takřka ve viru katolického křesťanstva skrze všechny časy a slávit zase vítězoslavný průvod Božského Spasitele v nejsvětější Svátosti. Tak pomljejí a utíkají staletí. Národové se svými knížaty klesají do hrobu. Jedno

David i veškeren dům israelský provázeli archu svědectví Hospodinova s plesáním a zvukem trouby.

II. Kniha královská 6. 15.

toliko zůstává věčně a bez proměny: víra katolická a nejsvětější Svátost oltářní. Jak slavně vyplňují se slova božského Spasitele: „A já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.“

A v pravdě, podivný život panuje v čase Božího Těla v církvi katolické. Kolik katolických měst a vesnic jest v dalekém světě, tolik průvodů se běře zpívajících a modlících se, od svatého Otce se věřícími v Římě až k nejhudobnějšímu knězi v čele malého zástupu na viru obrácených Indiánů nebo Černochoů v Americe nebo v Africe. Zdá se, že světské vášně vyhasly a víra a pobožnost na novo plamenem hořeti započaly. Zdá se, jakoby národové se vzbchopili mír slavný a pokoj veliký slaviti, jakoby svět dalekým chrámem se stal a věčný svátek nám nastal.

Slavné a velebné jest moře světové, toto dílo všemohoucnosti Božské, ale mnohem slavnější a velebnější jest katolické moře světové v dalekém světě, které pohnuto a nadšeno jest věrou v nejsvětější Svátost Oltářní, klaněním se a láskou k Ježíši milostivému.

Proto rozjímajme o průvodu Božího Těla, a sice o významu a účelu toho průvodu.

1. Velebné a vítězoslavné průvody slavil božský Spasitel po svém hořkém umučení a po smrti své zde na zemi.

Vstoupení Jeho do pekel, kde spravedlivým starého zákona věčné vykoupení zvěstoval, byl pravý průvod vítězoslavný, vítězství to nad ďáblem a peklem. Jeho z mrtvých vstání byl druhý průvod vítězný — nad smrtí. Jeho Nanebevstoupení byl třetí průvod vítězný, kde i jakožto člověk obklopen miliony zástupů sedl na pravici Boží. Slavnější a velebnější bude Jeho poslední průvod vítězný, když v poslední den jakožto soudce přijde s nebe, a zemi a peklo před soudnou stolicí povolá.

Než již nyní připravila církev katolická božskému Spasiteli každoročně průvod vítězný.

Aspoň jednou v roce přichází zvláštní doba, kde křesťanský svět svému Spasiteli zvláštní čest a slávu prokazuje.

„Povstaň již Hospodine do odpočinku svého, ty i archa svatosti tvé.“ (Žalm 131—8: „Vyjdiž ze žaláře lásky své, z tabernaklu, a ukaž se veřejně, ó Pane!“) Putovali kdysi za Božským Spasitelem tisíce lidí na poušť, aby Boží slovo jeho slyšeli — nesčíslné množství lidí bude Ho doprovázeti dnešního dne, aby víru svou vyznali.

V nebi jsou sbory andělův a svatých, kteří Ho velebí a veleslaví: „Hoden jest Beránek, kterýž byl zabit, vzíti moc a Božství i moudrost i silu i čest i slávu i dobrořečení.“ Než na zemi jest církev katolická, která jako obraz nebe průvod Božího Těla ustanovila. Ona pořádá všechny stavy a třídy, od dětí až ke starcům, od nejchudobnějších až k nejbohatším, od poddaných až ke knížatům okolo Božského Spasitele.

Všichni jsou zde rovni v podivné rovnosti víry, milosti a vykoupení; cesty jsou ozdobeny, domy okrášleny, oltáře postaveny, a cokoli k oslavě prů-

vodu bohatství a lesk velkých měst aneb nouze chudobných venkovských kostelů podati může, děje a stává se vše s horlivostí a radostí.

Vždyť nejsvětější Svátost jest střed naší víry, naší naděje a lásky a nejstkvělejší část všech našich slavností. Jako od slunce všechno světlo vychází, tak vychází od nejsvětější Svátosti všechna milost a všechno vykoupení. Ale v den Božího Těla jest nejsvětější Svátost obzvláště stkvělá část slavnosti a příčina všeho plesání, všech zpěvův a veřejné oslavy. Tu přestávají takřka chrámové býti chrámy. Vrata jejich otevrou se a celá země jest k Božímu domu posvěcena, kde kníže pokoje, obklopen plesajícím množstvím pravých věřících, přichází. Tenkrát, když Ježíš na květnou neděli tichý a pokorný na oslátku do Jerusalema se ubíral, přišlo mu množství lidí naproti a vedli Ho v průvodu slavném prozpěvujícíe do města: „Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně, král Israelský! Hosanna na výsostech!“ (Mat. 27—9.) Oni stáli na cestu květiny, palmové ratolesti a rozprostírali roucha svá.

2. Také nyní při dnešní slavnosti bere se Ježíš milý, pokorný a skrytý v nejsvětější Svátosti ulicemi a cestami; ulice a cesty jsou květinami, ratolestmi a stromy ozdobeny, domy v městech koberci okrášleny a hudba a zpěv zaznívá Jemu k počtě. Tenkrát, když Ježíš viditelně dlel a přebýval na zemi, uděloval, kdekoli se octl, dobrodiní a požehnání co nejhojněji. Také nyní uděluje, kdekoli se ubírá, plnost a hojnost požehnání a milosti své, načež nás upamatuje udělování požehnání nejsvětější Svátostí při čtyřech oltářích. Lid Jeho, Jeho vyvolený Israel, doprovází Ho a těší a raduje se z té přednosti, která se mu tím stala milostí Páně, že Ho může mít ve svém středu.

Před lidem nese se kříž, ono svaté znamení, v kterémž dle slov sv. Pavla se toliko chlubití máme. Za křížem nesou se korouhve a prapory. Ony praví a volají k nám: Vizte, kříž zvíťazil, s ním Spasitel váš smrt a peklo přemohl; bojujte i vy, abyste zůstali vítězi, neboť prapory jsou znamení vítězství.

„Toto jest vítězství, kteréž přemáhá svět: víra naše!“ volá k nám sv. Jan (5. 4.). Především však jestiž to naše víra v Ježíše v nejsvětější Svátosti, která hřích a svět přemáhá.

Hořící svíce ukazují na Krista, pravé světlo, které osvěcuje všechny, a kterého nyní zde mezi námi máme; ony ukazují na živou víru a vroucí lásku, jakou k té nejsvět. ze všech svátostí v srdcích svých hořeti máme. Kouř kadidlový vystupuje k nebi jakožto obraz naší pobožnosti.

Než čím větší jest pobožnost tato, tím více cítíme, jak nemožní jsme, abychom Ježíše milého důstojně velebili. Ohlížíme se proto a voláme o pomoc. Tu máme vítěznou církev v nebi, kde mnozí z našich bratří a sester, kteří dříve jako věrní služebníci Boží na zemi žili, a nyní od svého namáhání, od svých prací a bojů v blaženosti věčně odpočívají — s anděly a se svatými Ježíše velebí a jemu se klaní. Tyto všechny, kteří mnohem hodnější jsou než my, rádi bychom s nebe do našeho středu a průvodu svolali, aby společně s námi Syna Božího v nejsvětější Svátosti velebili, kteréhožto všechny světy a všechny tvory nikdy dosti velebiti a oslavovati v stavu nejsou.

V pravdě, kolik asi blažených duchův a andělů Božích skutečně dle blízko nejsvětější Svátosti a Ji se kofí a klaní. Pomněte toliko na to, že každý z nás má svého anděla strážce. Měli by snad tyto andělové strážní všichni mlčeti, když my — jejich svěřenci — jejich a svého Boha chválíme a ctíme? Prání však, že nejen anděly, nýbrž i všechny svaté za pomocníky při svých modlitbách míti si žádáme, vyjadřujeme tím, že obrazy jejich buď sebou při průvodu nosíme, nebo je vystavujeme. Tím spolu vyznáváme, že mezi bojujícími vyznavači Ježíše Krista na zemi a mezi oslavenými svatými v nebi ustavičná a vroucí společnost trvá. Jako Kristus obklopen jest v nebi anděly, svatými a blahoslavenými duchy, z nichžto někteří dle zjevení sv. Jana k němu volají: „Svatý, svatý, svatý, Pán Bůh všemohoucí, kterýž byl, a

kterýž jest a kterýž přijíti má;“ jiní však zpívají: „Hoden jsi, Pane Bože náš, přijmouti slávu a čest i moc; nebo Ty jsi stvořil všechny věci a z vůle Tvé byly a stvořeny jsou;“ jiní pak plesají: „Hoden jest Beránek, kterýž byl zabit, vzíti moc a Božství i moudrost i sílu i čest i slávu i dobrořečení.“ (Zjev. 4, 8. 11; 5, 12.)

Tak chce i Kristus, Beránek Boží, jenž s nebe sestoupil, od svých veřících na zemi obklopen býti. Věřící jsou to, kteří Ho svými zpěvy a modlitbami, celou pobožností srdce velebí a oslavují. On nešťtí se nejchudobnějšího kostela, nejchatrnější vesnice, nejnuznějšího oltáře, neboť láska jeho vyhledává všechny,

kteří Ho milují a mezi nimi, v jich společnosti chce přebývat.

Aby vyznání bylo doplněno, bývají při rozličných oltářích zpívány částky příslušné sv. evangelií. Vysvětlujeme tím svou víru a lásku ke slovu Božímu, ale vyznáváme též svou víru k nejsvětější Svátosti oltářní, kterážto svátost na tomto slovu Božím, jako na čtvernásobném základu spočívá. Čtení toto jest spolu zatracující rozsudek, který zde před obličejem nebe a země přemoženému peklu se oznamuje a vyjadřujeme též čtením evangelia svatého, přání, aby slovo spásy známo bylo všem národům země.

3. Tímto bychom se naučili znáti, co vyznamenává průvod Božího Těla. Než i účel, proč se průvod ten odbývá, sobě vyložíme a vysvětleme. — Jaký asi jest účel průvodu toho? Bez odporu první účel jest veřejné a slavné vyznání naší víry v nejsvětější Svátost, které vyznání před celým světem a před všemi zjevnými a skrytými posměvači náboženství skládáme. Neboť kde se jich více k stejnému vyznání shromáždí, tu jest to vyznání ovšem slavnější a bývá mocnějším účinkem sprovázeno. Také první křesťané měli své průvody, při nichžto víru svou vyznávali, ale průvody tyto byly tak vážné a těžké, jakých za našich časů mezi námi nenalézáme. Byly to průvody mučedníků k soudním stolicím pohanů, od soudních stolic do žalářův a ze žalářů na místo popravné. Tu bylo dosti příležitosti před zevlujícími a posměch si tropícími množstvím víru svou na jevo dáti.

Nyní, kde tomu tak již není, nestává zajisté stkvělejšího a slavnějšího vyznání víry naproti nepřátelům náboženství katol., jako právě tento průvod Božího Těla, kde se střed naší víry, Ježíš, Spasitel náš, v nejsvětější Svátosti nalézá.

Mohli bychom spolu lépe a stkvěleji svou počtu a oslavu této nejsv. Svátosti na jevo dáti, jako právě tímto slavným průvodem? aneb mohli bychom lépe zjevnější náhradu Spasiteli dáti za všechnu tu potupu, kterou pro nás před obličejem všeho židovského lidu byl strpěl? Tenkrát byl s lucernami a pochodněmi, s meči a oštěpy při velikém hřmotu a lomozu vojáků surových v zabradě olivetské chycen, svázán a ulicemi a veřejnými místy Jerusalema od soudu k soudu vlečen, od hulákajícího množství lidu posmíván a hanoben, až konečně na kalvářskou horu došel a na kříži, na svém bolestném trůnu, mezi dvěma lotry, oběť svou dokonál. Bůh Otec to nyní tak zřídil, že Syn Jeho jednorozený průvodem Božího Těla za všechnu onu potupu před celým světem oslaven jest.

Také nyní jest obklopen svícemi a pochodněmi, doprovázen lidmi věřícími, kteřížto jsou vojínové církve bojující. Místo potupy zaznívají Jemu zpěvy církevní a hudba, kterážto takřka o závod Spasitele velebí; místo posměchu slyšíme slova lásky a svrchované úcty. Na místě zpupné rotý následují Ho nyní císařové a císařovny, králové a královny, knížata a místodržitelové, vše, cokoli velikého, stkvělého a vzácného naleztí lze. Všechny ty zástupy věřících tlačí se k nejslavnějšímu průvodu, k vítězoslavnému průvodu Spasitele v nejsvětější Svátosti. Cesta Jeho jest květinami posypána, trůn Jeho jsou ozdobené oltáře a zde sklánějí se nyní před ním kolena všech přítomných.

4. Mohli bychom lepší náhradu Božskému Spasiteli dáti za tu potupu, kterou pro nás strpěl v ulicích Jerusalemských?

S náhradou touto spojujeme spolu dosti učinění za všechny ty neúcty a za to rouhání, které v roku od blu-

dařův ano i od samých katolických křesťanů této nejsvětější Svátosti se stávají. Ó jak nešetrně chovají se mnozí naproti této svátosti, aneb jak často užívána bývá tato nejsvětější ze všech svátostí k sprostému kletí a rouhání, jak často bývá zneuctěna svatokrádežným přijímáním.

Ó! tu musí se v pravdě dobří křesťané tím více vynasnažiti, čím častěji takové zneuctění se stávají, aby Spasiteli dostiučinění podali a Ho prosili, aby toho pamětliv nebyl, nýbrž aby jako na kříži i tentokráte svým nepřátelům odpustil a milost pokání a polepšení ve své laskavosti a ve svém milosrdenství jim propůjčil!

Věřící shromáždí se, aby slavným tímto průvodem Spasiteli za tu neskončenou lásku poděkovali, kterou nám ustanovením této nejsvětější Svátosti byl prokázal. Jsou to veřejné díky za ta dobrodíní, která Ježíš ve svatém přijímání nám uděluje, a toto veřejné poděkování jest spolu nejlepší povzbuzení, abychom jako pilní hosté k stolu Páně přistupovali a se Jeho milosti hodnými stávali. Děkuje sice každý spořádaný katolík po svatém přijímání za udělenou mu milost a za základ blaženosti a věčného z mrtvých vstání. Než toto poděkování vstupuje od srdce a ode rtů člověka k Bohu, aniž o tom svět ví a o tom slyší. — Při slavném však průvodu jsou to veřejné a hlasité díky katolického křesťanstva a tyto díky vstupují mocně k nebi. Tyto díky jsou též slavné dostiučinění, takřka slavný protest, slavné osvědčení katolického světa, že v takové krivdě, které se bohužel někteří katolíci dopouštějí, žádného dílu míti nechceme. — Slavný průvod slouží tedy k pravému oslavení božského Spasitele před očima celého světa a uspůsobuje pro věřící lid okoušení věčné blaženosti, kde se o spravedlivých

praví: „Oni následují Beránka, kamžkoli jde.“ (Zjev. sv. Jana 14, 4.)

5. Nechat nevěřící svět průvod tento tupí a jej nepotřebnou nádhernou okázalostí jmenuje, my ctíme Božského Spasitele za všechnu lásku v nejsvětější Svátosti, za všechna dobrodíní Jeho, která nám zde prokazuje a za všechno hořké utrpení, které pro nás přestátí ráčil. Tuto poctu, kterou Jemu každého dne a při všech slavnostech církve svaté prokazujeme, chceme jedenkrát v roce veřejně a před celým světem na jevo dáti. Kdo nás může proto tupiti a haněti?

Onino, kteří při rozličné podívané světských a hřmotných slavností a výletů se účastní, vzduch zpustlým křikem plní a dny i noci při pitkách tráví, onino, pravím, nemají zajisté žádné příčiny, lidu katolickému jeho krásné slavnosti církevní, výjevy víry jeho a svaté nevinné radosti skrácovati a Spasiteli veřejnou poctu a oslavu uchvacovati a odjímati.

Nechat se i při slavném průvodu Božího Těla žádná zvláštní pobožnost srdce nepozoruje, katolík vyjadřuje pobožnost, víru a vděčnost svou netoliko slovy a modlitbami, nýbrž jmenovitě skutky.

Právě tento průvod slavný jest nejkrásnější skutek naší pobožnosti, nejsilnější důkaz naší víry a naší vděčnosti. Zde volají netoliko slova, zde volají i skutkové; zde volá slavný průvod k Bohu. Zde mluví veřejné vyznání víry, zjevná pocta a zjevná radost a zvěstuje v pravdě před nebem a zemi hlasitěji čest Ježíše a lásku k Němu, než tisíce krátkých modliteb uvnitř kostela nebo domu učiniti s to jsou.

Následujeme tedy i my vítězný průvod našeho Božského Spasitele na zemi a prokazujeme mu veřejně před celým světem i jakožto věrní katolíci poddanost,

poctu a lásku. „Srdce mé a tělo mé plesají k Bohu živému“ (Žalm 83, 3) jak volá svatý král David.

I Maria, blahoslavená Panna, plesala v Bohu, Spasiteli svém. Církev svatá, ačkoliv jí mnoho trápení a pronásledování pro Ježíše snášeti jest, plesá přece a zvláště v slavnost Božího Těla, vždyť má Božského Spasitele. S církví svatou radují se a plesají milionové věřících, vždyť jest Spasitel uprostřed nich. Neměli bychom se i my této radosti připojit, vždyť Ježíš i naším Spasitelem

jest a z této nejsv. Svátosti na nás svou lásku, svou milost a své požehnání vylévá.

Než netoliko zevnitř, ale též vnitř máme svému božskému Spasiteli vítězný průvod uspořádati a připravit, a to průvod vítězný do našich srdcí: pravou láskou, pravou lítostí nad hříchy svými a hodným přijímáním, aby též i On nám kdysi průvod vítězný do svého nebe připravil, kde Ho ne zastřeného způsoby chleba, nýbrž tváří v tvář vidět, věčně chváliti a věčně následovati budeme. Amen.

K—k.

Skryté poklady církve svaté.

Kdo jen trochu zná dějiny církve svaté, nemálo se podiví, ba přímo nápadným to je, že nyní nejší kající řád, nebo-li předpisy, jimiž se za jednotlivé hříchy časné tresty vyměřují, zcela jinaké jsou minulých století. Tak ku př. kdyby i nyní se kajícíku, jenž se vyznal, že ve chrámu Páně šeptal, aneb někoho pomluvil, uložilo pokání, aby deset dní při chlebě a vodě se postil, tomu, jenž svých rodičů zneuctil, tři leta, a kdo na ně ruku vložil a je bil, sedm let za pokání se uložilo a pod., jak dříve v církvi sv. obyčejem bývalo, kdo by pak svátostního pokání neuznával za velmi těžké, ba nemožné? Jak mnoho jich omlouvalo by právě touto přísností sebe, že tak málo tuto svátost přijímají! A jak valně vzrostl by počet těch, kteří i při nyní nejší mírnosti církve svaté svátost pokání předce za obtížnou mají — a proto jí pohrdají!

Než jako dobré a pečlivé matce jen o to jde, aby její dítky se polepšily, a tudíž ani v jich trýznění neb mučení zalíbení nemá, nýbrž jen všady a při všem jich dobra vyhledává, tak rovněž i ta

duchovní matka, církev svatá, majíc zřetel na duševní i tělesní slabost a nestatečnost nyníjšího pokolení, upustila namnoze od své prvotní přísnosti. Tak umírnila valně své příkazy o postu a odstranila veřejné pokání vůbec úplně. Ano ve svých ponaučeních k zpovědníkům doporučuje vždy jen mírnost a trpělivost, poskytujíc jim mileráda rozličných dispensí, ba i pravomoci v jistých případech z důležitých příčin všemožného ulevení zvláště k získání kajícíchů používat. Jest vůbec známo, jak ku příkladu jistý svatý Otec velkému hříšníku uložil za pokání prsten s nápisem: „Pamatuj na smrt!“ nositi a tuto připovědku aspoň jednou denně pozorně si říkat. Ba i ty časy již dávno minuly, v nichž by zpovědník, jako druhdy horlivý a spásy lidské velice pečlivý sv. Leonard z Porta-Mauricia, kajícíkovi za pokání jen tři svaté růžence uložil, a to jen ze zvláštní mírnosti. Že pak nyní církev svatá až podivuhodnou dobrotivostí ke kajícíku se sklání a za spáchané hříchy tak mírné kající skutky ukládá, nemusíme se snad obávat, že bychom náležitěho odpuštění hříchů takto nedosáhli;

vždyť jest řízena Duchem svatým. Také v tom spatřovati máme zvláštní milost prozřetelnosti Boží, která všech možných prostředků používá, aby nás na cestu spásy uvedla a na ní udržela. Avšak odpoví snad někdo: „Což nejsou hříchy nynější tak velkou urážkou nejsvětějšího Boha, jako byly tehdy, že bychom nyní za ně tak velkého pokání činiti nemuseli?“ Tomu sloužím za odpověď: Církev svatá stará se opět jiným způsobem, a to tím častým udílením těch četných odpustků, poskytnouti kajícím příležitost a možnost, doplňovati z přebohatých zásluh Ježíše Krista a jeho svatých jich nepostačitelné pokání, otvírajíc tento nepřehledný, přenesmírný poklad svůj. Ó kdož by tu neuznával té nevystižitelné péče a lásky, jakou právě tímto způsobem církev svatá svým synům a dcerám projevuje!

Avšak bohužel na druhé straně jest nám s bolestí vyznati, že většina katolíků těchto pokladů, vzácnějších zlata a stříbra, ani nepoužívá, ani si nevšímá; ba lhostejně se k nim chová. A příčina toho? Přemnozí o nich neví a jich tudíž neznají. Známost a užívání těchto nevyslovitelných milostí jen tam nalezneš, kde je katolický život vůbec a katolické smýšlení zvlášť nejen probuzeno, ale i upevněno; ano jen tam, kde se z živé a pevné víry proudí i život skutky osvědčený, nalezneš i vědomí katolické; a marně ohlížíš se po těch a takových, kteří by z pokladu toho často i pilně nejen pro sebe, ale i pro jiné, zvláště pak pro duše očistcové, těch vzácných milostí vážili, po osadách, kde bratrstev a spolků křesťanských život pouze na papíře aneb vůbec ani těchto nestává. Nestačí, jen zde onde na kázání a křesťanském cvičení promluvit o tom církevním pokladě, ale nutno často a důrazně poukazovati k jeho bohatství, rozmanitosti a nevyčerpatelnosti; ano řeknu raději, sluha církve sv.

musí tu klenotnici sám častěji otevírati, jednotlivé klenoty na světlo vynášeti, ukazovati, jak snadno jich lze získati a neunaveně živým slovem k jich dobývání vybízeti, — slovem: on si musí počínati jako moudrý obchodník, jenž při věcech časných a pomíjejících s takovou pilí, neunaveností a horlivostí své zboží doporučiti a tím i odbyti se snaží. Ó že i tu synové tohoto světa jsou mnohem přínlivější synů světa! Jakého tu nabízení, doporučování, vychvalování a prosení, ba vnucování při těchto statcích vezdejších; jaké cesty a oběti se pro ně konají; a hle, pro statky duchovní co tu obtíží a překážek!! Nejen že se namnoze umlčují i zamlčují, neděje-li se s nimi ještě zlomyslněji a nevďěčněji!

I umínil jsem sobě z té příčiny v tomto časopisu aspoň k některým těm klenotům poukázati a nejen poučení o nich podati, ale i ukázati, jak snadno jich získati a nejen sebe, ale i jiných jimi obohacovati lze.

Vím z vlastní zkušenosti, že mnohý a mnohá snad jen pouhé pojmenování jich zná, a tak podivné a nepravé pojmy nejen o věci samé, ale i o jejich ceně má, že přecasto se poklady ty jen potupným úsměškem odbyvají, ba i za cosi pověřivého považují. Jest to ten v církvi sv. užívaný a nesčíslnými milostmi obohacený pateronásobný škapulíř. A přece neznám snadnějšího kajícího skutku a lehčejšího ustanovení k získání předetných odpustků, jako škapulíř.

Účelů těchto má býti tedy, aby každý zbožný čtenář, zvláště však to zbožné pohlaví ženské, které prý rádo ve „Skole“ čítává, nejen úplnou známost svatého škapulíře nabyli, ale i o snadnosti získání těch milostí se přesvědčili a tak nejen sebe víc a více obohacovali, ale i ten poklad ještě více rozmnožili.

Jestliť to s tím duchovním pokladem prazvláštní věc. Čím poklad vezdejší se

menší, právě tím duchovní roste a se zveličuje; nebo čím více z něho bereš, tím se stává větším. V několika člancích chci otevřítí duchovní záložnu, z níž jen vybíráti, vypůjčovatí si máte a nikdy splácetí nemusíte. V záložně té není třeba ani ručitele, ani dlouhých pocházek aneb nějakých vydajů, ale každému, kdo jistě, nepatrné podmínky splní, ochotně se zapůjčí. I naději se tedy, že nebude ani jediného čtenáře aneb čtenářky, kteří by se o ty uložené poklady neucházeli a jich sobě vydobyti obměškali. Snad po celou věčnost by takové nedbalosti litovali! Kdo tedy duši svou upřímně miluje a ji všech časných trestů za spáchané

hříchy, ano i muk očišťovacích uchrániti chce, kdo zvláště jest vroucím ctitelem Rodičky Boží, v její mocnou přímluvu a milosrdenství naději svoji skládá; slovem: kdo chce nejen slouti, ale i býti v pravdě dobrým dítětem katolické církve: ten, poznáv, jakých skrytých přebohatých pokladů se mu nabízí, přičiní se zajistě, aby co možná všech jich získal. Obzvláště vás, drahé matky, upozorňuji na tyto poklady, a budoucně uslyšíte na doklad slov mých příklad, který i vás dojista pohne — dítky své k pokladům těm vésti a je těmi k jejich spásě a vaší radosti obohacovati.

(Pokračování.)

Tupá zbraň.

Když královna Marie Bavorská hotovila se státi se katoličkou, tu domníval se protestantský kazatel, Bohde, královnu tím odvrátiti od jejího předsevzetí, že poukáže na modlení růžence — i otázal se tedy, řka: „Bude se Vaše Veličenství snad chtíti modliti katolický růženec?“ — „To já již dávno činím,“ odpovíděla královna, která tím všeliké rozpravě učinila konec, a na to 12. října 1874 katolické vyznání víry složila. Hle, tak s růžencem v ruce vrátila se královna Marie, rozená princezna z domu Hohenzollerů, do lůna církve katolické.

A tak se naplnilo, co napsal sv. Pavel v listu 1. Kor. I, 27, že „co bláznivého jest ve světě, vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co mdlého je ve světě, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné.“

A po takové zbrani sahá nyní i náš v dobrém zlé přemáhající sv. Otec Lev XIII. a vybízí veškeren svět katolický v nynějším bojování proti knížatům a mocnostem, proti správčům světa této temnoty, proti duchovním zlostem v povětrí,

k pilnému modlení sv. růžence, a důvěřuje se pevně v Boha, že jako sv. Dominik ve svém věku, totiž na začátku 13. století, zvítězil pomocí sv. růžence nad mrzkými bludaři Albingenskými: tak že i on zvítězí nad nynějšími falešnými křisty — antikřisty, o nichž píše sv. Jan ve svých dvou listech; — kteří pod zástěrou svobody svádějí lid a usilují jej mermomocí uvrhnouti v porobu lžiliberalního ďábla. Ano nynější falešní křistové a proroci mnohem jedovatější jsou než tehdejší albingenští bludaři: neboť tito sice také zavrhovali ctění svatých, stav manželský, kněžství i všechny svátosti a hověli všeliké chlipnosti: ale učili aspoň, že jsou dva bohové, dobrý a zlý; ale nynější naši lžiliberalové jsou již tak liberální, že ani žádného Pána a Boha neuznávají a neštítí se ani slov žalmisty Páně 13, 1.: „Říká blázen v srdci svém: Není Boha!“ a co psáno jest v žalmu 93.: „Bůh pomsty jest Hospodin, Bůh pomsty svobodně jedná. Až dokud hříšníci, Hospodine, vychloubati se budou? až dokud žvátí

a mluvití budou nepravost, říkající: Nevidí Hospodin, aniž pozoruje Bůh Jakobův. Srozumějtež nemoudří z lidu a vy blázni jednou sobě usmyslete. Zdali ten, kterýž učinil ucho, neslyší, aneb kterýž učinil oko, nespátí? Hospodin zná smýšlení lidská, že marná jsou; a on odplatí jim nepravost jejich, a ve zlosti jejich zahladí je: zahladí je Hospodin, Bůh náš.“

Albingerští učili, že prý někteří lidé v těle jsou uzavřeni, aby se od hříchů očistili, někteří prý však od zlého pramene zplození, a ti prý na věky vši blaženosti zbaveni budou; ale naši bludaři*) ani nepřijímají jakého odpuštění hříchu, ba ani žádné nesmrtelné duše nemají, majíce sami sebe za odrudy nějaké opice šimpanze neb gorilly, pro něžto arci věčnosti není; ovšem, neboť Božský Spasitel ani netrpěl ani neumfel za zvířata, ale za lidi, a jedenkrát souditi bude ne zvířata, ale lidi — člověka, o němž písmo dí (Genes. 2, 7.): „Učinil Hospodin Bůh člověka z hlíny země, a vdechl ve tvář jeho dechnutí života, a učiněn

*) Vlastně ani ne bludaři, nanejvýš v čem blouditi neb žádné víry neuznávají a se nedrží, jsouce nekonefessionální.

jest člověk v duši živou.“ Zvířata pak, tedy i opice, stvořil Bůh slovem, aniž vdechl v ně duše nesmrtelné.

A tak, milí spolužáčkové, modleme se pilně, modleme se rádi sv. růženec, a to zvláště v tomto Mariánském měsíci, aby se nás morová rána jedovaté nevěry nedotkla, a my neupadli v osidla pekelného antikrista, který nyní ve světě své záhubné rejdy provozuje. Věřte, že kdyby Rodička Boží, Panna Maria, před trůnem Božím neměla za nás orodovati, dávno v trosky byl by se rozpadl svět; ale tu Matka Boží krotí svou mocnou přímluvou hněv Boží, a Bůh shovívá.

Snad mnohé Sodomy a Gomorhy nevyhlazuje Bůh sírou a ohněm, poněvadž se tam nalézá 10 spravedlivých, pro které ustává od spravedlivé pomsty své.

Nuže, přičiňujme se nacházeti se v počtu těch desíti spravedlivých, ukájeje hněv Boží horlivou modlitbou dle úmyslu svatého Otce Lva XIII., modleme se pilně růženec a nějme za ozdobu srdce svého tento z krásných růží uvitý věnec, jenž jest proti útokům a pokušením ďábelským a proti nástrahám tohoto světa ostrou zbraní. I. Š. K.

Milodary božského Srdce Páně.

Z Prahy. Jakousi chorobou duševní a starostmi byl jsem tak skličěn, že jsem nemohl povinností svých zastati a následkem toho pochyboval jsem o možnosti podrobiti se pololetní zkoušce. V této nesnázi utekl jsem se pod ochranu nejláhodnější Panny Marie, Matky „ustavičné pomoci“, a svatého Josefa, a hle! vše skončilo s nejlepším výsledkem. Vzdávám tudíž dle slibu veřejné díky Matičce Boží „ustavičné pomoci“ a sv. Josefu za tuto pomoc, vyzýváje k jejich všelému uctívání a důvěře. Kromě toho

osměluji se znova upozorniti čitatele božského Srdce Páně, že v měsíci dubnu bylo mi konati „první službu ze známých devíti“, a že jsem byl opět účasten zvláštní milosti Boží. V. S. V.

Z Dobré u Frýdku. Čtením „Školy B. S. P.“ jakož i úvahou s kazatelnou o nevýslovné lásce Srdce božského poučen a byvši, vza'a jsem, dlouholetým trapným neduhem jsouc stížena, své útočiště k nejsv. Srdci Ježíšovu, jenž nás tak upřímně volá: „Pojďte ke mně, a já vás občerstvím,“ a tím předse-

vzetin, najdu-li pomoci, že to uveřejním v milodarech. A hle, co jsem důvěrně hledala, nalezla jsem, a proto jsouc svého slibu pamětliva, vzdávám veřejně díky Tomu, jemuž čest a chvála přináležejí, s tím dodatkem, jsi-li kdo v jakékoliv tísni, buď tělesné, buď duševní, běž k Srdci Pána Ježíše a k nejčistšímu Srdci Marie Panny, a okusiš jejich pomoci. — Z této farnosti vzdávají božskému Srdci Páně i jiní údové vroucí díky za viditelnou pomoc v duševních i tělesných potřebách, především za dar pravého obrácení a šťastnou hodinu smrti dvou osob.

Ze Želechovic. Trpěl jsem mnoho soužení a velký zármutek na srdci, tak že se mi zdálo, že musím z domu odejít. Nevěda si žádné pomoci ani rady, utekl jsem se k božskému Srdci Pána Ježíše a neposkvřněnému Srdci Panny Marie a sv. Josefa, žádaje od nich pomoci. Začal jsem vykonávat 9denní pobožnost, ovšem jen doma, neboť nemaje svobodné vůle, nemohl jsem do chrámu Páně. I slibil jsem, dosáhnu-li ve svém zármutku ulevení, že to ve „Škole Božského Srdce P.“ oznámím. A skutečně brzy jsem došel pomoci, že mne aspoň tak všecko v domě nemrzelo, a že jsem byl mnohem spokojenější než před tím. Že jsem slib učiněný splnit nepospíchal, tím jsem Pána Boha snad rozhněval, tak že začátkem tohoto roku mně nastalo nové soužení, a to takové, že se mi zdálo, že ho ani přetrpětí mé síly nestačí a že mi často až zoufalé myšlenky na mysl přicházely. Já však prosil neustále nejsv. Srdce P. Ježíše a Panny Marie a sv. Josefa. Dlouho jsem žádné pomoci dosáhnouti nemohl. I stěžoval jsem si našemu duchovnímu otci, jak se mi vede, načež on dal mi radu, abych putoval na sv. Hostýn, tam se modlil celý růženec a prosil Pannu Marii, aby mi u svého Syna pomoci vyprosila. To jsem také skutečně vykonal a za ně-

kolik dní mi bylo spomoženo. **Začez** nejsv. Srdci Pána Ježíše, Panny Marie sv. Hostýnské a sv. Josefu srdečné díky vzdávám a z vděčnosti volám: „Milováno a chváleno budiž vždy a všude Božské Srdce Ježíšovo a nejsladší Srdce Panny Marie i sv. Josefa!“ a radím každému, kdo trpí, utíkej se k nim a doufejž pomoci. *J. K.*

— Vzdávám nejvroucnější díky božskému Srdci Páně a sv. Josefu za trpělivost ve svém stavu. Prosila jsem za obrácení svého manžela od nestřídmosti; Bůh však usoudil, abych ještě déle to brémě nesla, avšak udělil mně po vykonaných modlitbách svatě trpělivosti. Doufám na dále, že i toho na přimluvu Panny Marie a sv. Josefa dosáhnou.

Z K. H. Děkuji božskému Srdci Páně, blahosl. Panně Marii a sv. Josefu za vysvobození z nesnáze, a plním tímto částečně slib, učiněný pro případ vyslyšení prosby mojí. Odporučuji každému uctívání Bohorodičky. *A. N.*

— Jistá osoba vzdává díky za pozdravení svého bratra z dlouholeté nemoci po vykonané devítidenní pobožnosti k Panně Marii Lúrdské.

Z okresu Zbraslavského. Jistá čtenářka „Školy“ konala na jistý úmysl devítidenní pobožnost k Panně Marii Lúrdské a slíbila, že v případě vyslyšení prosby své, vyslyšení to uveřejní. Jelikož skutečně prosba její vyslyšena byla, plní tímto slib svůj a volá: „Tisíce díky Panně bez poskvrny hříchu počaté!“

Z Hradce Králové. Tři sestry nacházely se ve velkém nebezpečství. Tu jsme se obrátily k Božskému Srdci Páně a k Panně Marii s tím úmyslem, že budeme-li vyslyšeny, uveřejníme to ve „Škole B. S. P.“

I stalo se. Pročež buďtež neskonale díky vzdány nejsvětějšímu Srdci Páně a královně nebeské — Panně Marii!

Zájmy Krista Pána v různých zemích.

Řím a Itale. Sv. Otec vydal novou encykliku (okružný list), která namířena jest hlavně proti svobodným zednářům. Povázíme-li, že tento spolek tu tajně tu zjevně se šíří, všude pod záštitkou lidumilnosti a osvětářství, nepřátelství proti církvi, náboženství, proti Bohem zřízené vrchnosti a proti všemu stávajícímu řádu; povázíme-li dále, že zednářstvo táhne za jeden provaz s kapitalisty a liberály, kteří hledí chudší třídy lidstva vykořistit a oloupit; povázíme-li dále, že skoro všude, kde členové zednářstva domohli se vlády neb vrchních úřadů ve státech, vzniká boj proticírkevní a vůbec protikřesťanský: tedy poznáváme, jak moudře a neohroženě jedná sv. Otec vypovídaje válku tomuto nejkrutějšímu nepříteli nejen náboženství, ale lidstva vůbec, a udáváje prostředky, jakými by tohoto škůdce bylo lze potírat. Celý svět, kde křesťanská vzdělanost a láska se cení, povinen jest za to sv. Otci díky, a horlivým spolupůsobením, což hlavně mocnou jest zbraní křesťanského života, jakož i neohroženým vyznáním víry a modlitbou.

Na mnohých místech a v celých zemích, jako ve Francii, Německu, Belgii atd. podávají biskupové, křesťanské spolky atd. protesty proti novému násilí, spáchanému na sv. Otci a svobodě církve vládou italskou, zabráním jmění ústavu Propagandy.

Aspoň sv. Otec pozná, že cit pro právo a spravedlnost posud nevymizel ze srdcí křesťanských, a snad záhy načejde doba, kdy i dobré právo církve bude slavit své: Alleluja!

Rakousko. Říšská rada skončila před svátky velikonočními rokování o rozpočtu, který většinou přijat dle návrhu vlády. Rozumí se, že liberálové

hlasovali proti rozpočtu. Divná to důslednost: na jedné straně nechťejí povolití vládě potřebných prostředků ke správě státu, a na straně druhé jsou první, kde se jedná o brání; tu jsou páni liberálové první u mísy, a žádají, aby na ně, na různé jejich mnohdy i zbytečné ústavy nejvíce se dávalo.

Opětné zasedání říšské rady počne 25. dubna, a sice má se jednati o upravení daně z líhovin, a poměrů hmotných duchovenstva. Kéž by se také podařilo nejen daň z líhovin opravit, ale také lidi, aby jimi neotravovali těla i duše, a nerušili pokoje a blaha rodin, obcí i státu! Kéž by i druhý zákon k tomu přispěl, aby nižší duchovenstvo zbaveno jsouc starostí o hmotné své zaopatření tím větší horlivostí věnovalo se povolání svému pracujíc pro vzdělání mládeže a spásu duší, ale také napomáhajíc, seč jest, ku hmotnému blahobytu svých spolubližních, hlavně pak zasazujíc se o urovnání trudných poměrů sociálních.

Korunní princ Rudolf se svou spanilomyslnou chotí Stěpánkou vydali se po velikonoci na cestu do evropského východu, zejména do Cařihradu jsouce všude ve státech podunajských radostně vítáni. Pravi se, že cesta má kromě účelu vzdělávatelného též význam politický. Budoucnost nás o tom blíže poučí.

Pravi se, že příštím měsícem budou zemské sněmy rozpuštěny a nové volby kdysi v červnu vypsány. Přičiní se každý upřímný křesťan, jehož se to týká, aby horlivým účastenstvím při volbách a p. k tomu přispěl, aby do zastupitelstev zvoleni byli mužové spravedliví a poctiví (známo pak, že oboje bez náboženství nestává), aby dobrými zákony blaho země a jejího obyvatelstva se utvrdilo a rozmáhalo.

Dne 22. dubna byl ve Vídni vrah a podvodník Hugo Schenk oběšen; vyžádal si dle zpráv listů liberálních, aby ho k popravě doprovázel nějaký filosof (mudrc) a lékař. Vidíme na něm, kam vede špatné vychování a špatný život — k šibenici. Bůh mu odpust', a podobných jemu naprav!

Německo. Církevní pokoj nechce posud zavítati do zemí německé říše. Katolíci žádají, a tuto žádost zřetelně vyslovili o sjezdu katolíků v Kolíně nad Rýnem, aby církvi katolické dána byla ta svoboda, již se těšila před rokem 1840. Tehdejší zákon císařem schválený ustanovuje svobodu církve katolické na věčné časy. Bohužel ta věčnost trvala sotva 30 roků. Mezi tím dobyli sobě židé a všickni rozkolníci úplnou svobodu, jen církev katolická má i na dále nositi pouta a okovy. Posud odpirá vláda skoro 300 kněží nejen příslušné jim důchody, ale také právo vykonávati dřívější úřady a celou jich vinou jest, že buď studovali ve školách jezuitských (v Innsbuku neb Římě) aneb že vůbec poslouchali více Boha než lidí a zákonů proticírkevních, které dnes platí a zítra se zruší. Císař Vilém v poslední době churavěl a noviny úzkostlivě podávaly zprávu o každém jeho hnutí a dechu. Všickni bojí se okamžiku smrti jeho. Vidět všude tu moc zlého svědomí, není asi ve státu vše v pořádku, kde ztráta jediného muže by otřásla celou budovou státní. Že to s císařem dlouho trvati nebude, uhodne každý, kdo považí jeho vysoké stáří 84 let.

Francie šťastně vyšla z boje vedeného v zájmech svých kapitalistů, různých těch baronů viněných a bavlenných atd. Nyní se ještě vyjednávati bude o podmínkách míru s Čínou, která se boje proti Francii účastnila; bude jí asi notnou náhradu válečnou platiti, nevzmů-

že-li se říše čítající asi 450 milionů obyvatelstva proti asi 12.000 vojska francouzského. V tomto poměru vidíme opět velikou moc kultury (vzdělanosti) křesťanské; bez ní nebyla by malá Francie s to několika tisíci lidu porazit tak mocnou a rozsáhlou říši jakou jest Čína.

Nebožtíku Gambettovi postavili nákladný pomník, který po svátcích byl odhalen. Chválili a ctili tam Gambettu více než Pána Boha. Sám prezident Grévy, stařec nade hrobem, činil mu tam chvalořeč. Za krátkou dobu socha oprší a rozpadne neb rozmete se, a památka bezbožných zahyne.

Anglie má stále práci s nepřátely domácími, jenž řadí dynamitem a revolverem, i s nepřátely zevnějšími. Válka v Egyptě nemá konce. Porazili sice povstalice arabské blížie Suakimu, ale netroufali si pronásledovati je do vnitř země pusté a bezvodné. Na jihu šíří se povstání u Sudanu dále. Ano falešný prorok zasílá až do Indie provolání tamějším mohamedánům, aby chopili se zbraně proti svým utiskovatelům — Angličanům. Kdyby Anglie místo svého kramářství byla hleděla šířiti v zámořských zemích křesťanský mrav a osvětu, mohla míti vděk národů těch a celého křesťanstva. Nyní se jí sobecká politika dle zásluhy mstí. Nepodmaní-li se divoši křížem a evangelijem, zajisté nepodaří se to ani kořalkou, ani opiem, ani bavlennými hadry anglických fabrikantů, ani bodáky vojáků, aspoň na dlouho ne. Bohužel nemají misie anglikánské a protestantské u pohanů vůbec skoro žádného výsledku. Misiím katolickým pak se všelijak překází, neb aspoň se jim potřebné ochrany a podpory nedostává. Bůh i to naprav! — Zprávy z jiných zemí nejsou důležité; co bude vážnějšího, do-
neseme příště.

V měsíci květnu

modleme se za rozšíření úcty Bohorodičky skrze apoštolát modlitby.

Tento úmysl jest velmi vhod. Měsíc květen jakožto nejkrásnější zasvěcen jest přesvaté Panně a Matce Boží; oč bychom tedy měli prositi a modliti se, ne-li o to, aby úcta Bohorodičky netoliko tento měsíc, ale povždy a všude vzkvétala a se rozšiřovala. Apoštolát modlitby jest bez toho zasvěcen ochráně nejl. Panny Marie, zvláště v těchto přesmutných dobách nevěry, nevázanosti, utiskování a pronásledování církve svaté. Proti takovýmto zlům velikým jest potřebí mocných prostředků. A poněvadž Maria Panna jest podle výroku světců „naděje zoufajících“, nediv se nikdo, že srdce naše k Ní se obrací. Vítězství očekáváme skrze Marii. Čím větší bude úcta Marie Panny, tím větší bude sláva Spasitele našeho Ježíše Krista, kterážto sláva jest a zůstane naším přáním, naší touhou ustavičně.

Pozorujeme-li apoštolát modlitby sám o sobě, jeví se nám jako svatá společnost, kteráž chlubiti se může názvem „spolek božského Srdce Páně“; jakožto společnost horlivosti má též apoštolské úmysly a záměry; a jakožto společnost duší, chtějí dospěti cíle svého, nepřestává pěstovati jediného hlavního prostředku — modlitbu.

Apoštolát modlitby jest spolek božského Srdce Páně. Kdož by o tom pochyboval, že nebyl i spolkem nejčistšího Srdce Marie Panny? Či kdo zná dvě srdce, která by byla tak těsně spojena, jako jest božské Srdce Ježíše a nejčistší srdce Marie Panny? Onať byla vyvolenou Pannou, z níž měl naroditi se Spasitel náš Kristus Ježíš. Dobře ji tedy pozdravil archanděl Gabriel: „Zdravas Maria milosti plná, Pán s tebou!“

Ano, byl s ní Bůh Otec, jenž od věčnosti ji vyvolil za Matku Syna svého jednorozeného; byl s ní Duch sv., aby ji milostí naplnil a posvětil a zázračně matkou učinil, byl s ní Syn Boží, neboť z Marie nejčistší Panny vzal tělo lidské, aby v něm vykonal dílo vykoupení veškerého lidstva. Maria porodivši nám Syna Božího, stala se i matkou naší. Budeme-li ji tedy ctíti, tenkrát budeme pravými učeníky Ježíše Krista.

Srdce naše má to chtíti, to cítiti, po tom toužiti, co chce, co cítí a po čem touží nejčistší srdce přesvaté Panny a Matky Boží; a toto zase co nejtěsněji spojeno jest s božským Srdcem Páně. Či není Maria Panna jakožto matka původem srdce Syna Božího jakožto člověka? Či nedal Syn Boží srdci Marie matky své původ svatosti? Když chtěl Tvůrce nebeský zbudovati tento přibýtek svému Srdci, v němž byla plnost Božství, vyvolil k tomu neposkvrněné Srdce Marie Panny, a tak se stalo božské Srdce Ježíše jako společným majetkem Spasitele i Matky jeho. Tak vyplnila se slova Isaiáše, řkoucího: „A vyjde prut z kořene Jesse a květ z kořene jeho vystoupí. A odpočine na něm duch Hospodinův se svými dary.“ (s. 11.) A tak obě nejsv. Srdce společně žily. V pravdě uohla Maria Panna ještě více volati než-li sv. Pavel: „Žiju, avšak ne já žiju, ale Ježíš Kristus jest, který žije ve mně.“ (Gal. 2.) Co z toho následuje? Nesmíme tedy tato dvě nejsv. Srdce odlučovati, nýbrž klanějíce se božskému Srdci Páně nesmíme zanedbati úctu nejčistšího Srdce Marie Panny.

Jsouce sluhové, přátelé božského Srdce Páně a šířitelé jeho úcty, budmež věrní ctitelé Marie Panny a jejího nejčistšího, něžnou láskou k nám plného srdce.

Apoštolát modlitby jest skutečně apoštolským co do cíle svého. Prvním apoštolem byl sám Syn Boží, jenž přišel spasit světa; ale po božském Srdci Páně, jež bylo v nejvyšší míře apoštolským, jest nejčistší Srdce Marie Panny, královny apoštolů. Apoštolem byla Maria Panna již v Betlémě, když lidskému pokolení Spasitele porodila, jenž byl košť z kosti její, krev z krve její, tělo z těla jejího. Apoštolem byla Maria Panna na hoře Kalvarii, když nám darovala nejsv. krev Ježíše Krista k našemu vykoupení. Apoštolem byla Maria Panna i po na nebevstoupení Páně, když nám ovoce smrti Páně přivlastňovala. Ve večeradle dlela Matka Páně uprostřed apoštolů a modlila se za počátek církve svaté, za dědictví, které jí Syn Boží zanechal. A v den letnic sestoupil Duch svatý na apoštoly, aby je posílil a posvětil. I to bylo apoštolské dílo Marie Panny. Ježíš a Maria jsou skutečně nerozluční v nejvznešenějších tajemstvích svatého náboženství!

Apoštolát modlitby pěstuje ku dosažení cíle svého modlitbu jakožto zvláštní a hlavní prostředek; odtud má své jméno. Úctu Marie Panny ovšem nikterak nevylučuje. Či co jest apoštolát? Jestliť pobožností k božskému Srdci Páně, kteráž povzbuzuje křesťana, aby si přivlastňoval zásluhy Ježíše Krista, aby jich modlitbou hájil, aby měl pravého ducha apoštolského. Totot jest však veliká milost, abych tak řekl, jediný prostředek ku rozšíření slávy Boží, a tuto milost obdržíme modlitbou. Víme však dle sv. otců, že Ježíš Kristus chce, aby všechny milosti jeho dostaly se nám skrze ruce Marie, Matky jeho; ona jest pokladem a rozdávatelkyní milostí. Kterak bychom mohli prositi božské srdce Páně o nějakou milost, aniž bychom se obrátili prosebně k nejčistšímu Srdci Marie Panny?

Kterak však máme šířiti úctu Marie Panny skrze apoštolát modlitby? Jestliť to věc velmi snadná. Život náš budiž ustavičnou modlitbou, což se stane, když každodenně úmysl svůj s úmyslem božského Srdce Páně spojíme, v čemž nám nejkrásnějším příkladem jest nejčistší Srdce Marie Panny, kteréž bylo vždy u Ježíše, v něm žilo, v něm trvalo. K tomu připojme i úctu Marie Panny, spojme úmysl svůj s úmyslem jejím, prosme ji všemohoucí Orodovnici naší: „Matko Boží a matko naše nezamítej v potřebách proséb našich!“ Ctěmež ji sv. růžencem. Přidejme k obyčejným modlitbám desátek sv. růžence, a to na úmysl sv. Otce. Hleďmež získati Marii Panně víc a více ctitelů a tak staneme se pravými ctiteli božského Srdce Páně a nejčistšího Srdce Marie Panny, tenkrát budeme pravými apoštoly uprostřed světa.

Modlitba.

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětuji Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětuji za rozšíření úcty Marie Panny skrze apoštolát modlitby, aby všickni vždycky utíkali se skrze Srdce Marie, Matky Boží, ku božskému Srdci Ježíše Krista, aby v něm našli pravého osvětlení, posily a pravého pokoje. Amen.

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc květen I. P. 1884.

Za rozšíření úcty Bohorodičky skrze apoštolát modlitby.

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětují Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětují za rozšíření úcty Marie Panny skrze apoštolát modlitby, aby všickni vždycky utíkali se skrze Srdce Marie, Matky Boží, ku božskému Srdci Ježíše Krista, aby v něm našli pravého osvícení, posily a pravého pokoje. Amen.

Pane Ježíši, zastráž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce papeže! Srdce Ježíše a Marie! zachraňtež církev, říši rakouskou a vlast naši česko-moravskou!

Ó přeladké Srdce Panny Marie, budiž mou spásou!

Sv. Michale archanděle, sv. Josefe, svatí Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Dne

Obzvláště však doporučuje se:

1. *Sv. Filipa a Jakuba, ap. 62:* Zdar májové pobožnosti na světě. Kazatelé Mariánští. Přemožení náruživosti nestřídmosti v pití.
2. *Sv. Athanasia, bskp. 373:* Ctitelé božského Srdce Páně by se rozhodli, jmenovitě mezi Slovy. Obětavost v povolání duchovním. Čechové v cizině, by zůstali věrni sv. církvi a národu.
3. *Nalezení sv. Kříže 326:* Znamenání se sv. křížem a úcta jeho ve chrámech, doma i v polích. Sv. Otec náš. Nemocná osoba.
4. *Sv. Floriana, m. 297:* Důvěra v ochranu sv. Josefa v záležitostech sv. církve. Snahy sv. Otce v přemožení rozkolu. Dobrá volba manželky. Šťastné vyřízení maturitní zkoušky.
5. *Sv. Pia V., pp. 1572:* Apoštolát modlitby a tisku by propíval. Odvrácení příležitosti hříchu. Obnova řeholního života.
6. *Sv. Jana, ap. muč. 95:* Úcta sv. patronů a dědiců. Uzdravení manželky a dítky. Nemocný mladík. První sv. zpověď dítěte.
7. *Sv. Stanislava, bskp. m. 1079:* Biskupové zemi koruny sv. Václavské. Osvícení Duchem sv. v důležitých pracích liter.
8. *Zjevení sv. Michala, arch.:* Duchovenstvo světské ve svém povolání. Za dar Ducha sv. jistému knězi. První sv. přijímání dítěte.
9. *Sv. Řehoře Naz., bskp. 389:* Studie bohoslovné a jich časopisectvo. Zdar pracím Stolicí apoštolské v církvi východní.
10. *Sv. Antonia, bskp. 1459:* Za moudrost a horlivost všem správcům duchovním. Církev svatá na Rusi. Jinoch terciář.
11. *Sv. Mamerta, bskp. 477:* Tovaryšstvo Ježíšovo. Působení jeho apoštolské mezi Slovy. Pomoc v časných záležitostech. Křesť. vychování ve 2 rodinách. Urovnání nebezpečných poměrů.
12. *Sv. Pankráce, m. 304:* Katolická církev řeckoslovanská. Na úmysl jistého kněze. Šťastné porizení jisté záležitosti.
13. *Sv. Serváce, bskp. 384:* Pouť Velehradská. Rozšíření třetího řádu sv. Františka v jisté obci. Uzdravení manželky a dítky.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vyloženy jsou na oltáři. Kárdnu, Filipodorf, Častochoré, Boleslav a m. ost.

Připojiz každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc květen I. P. 1884.

Za rozšíření úcty Bohorodičky skrze apoštolát modlitby.

Dne

Obzvláště však doporučuje se:

14. *Sv. Bonifáce, m. 307*: Školy obecné se svým učitelstvem, by prospívaly v duchu křesťanském. Mravní chování dítek v kostele, ve škole i doma. Šťastné vyřízení maturitní zkoušky.
15. *Sv. Isidora, roln. 1170*: Úcta Matky dobré rady po všem světě, jmenovitě ve vlastech našich. Pouť sv. Janská v Praze a kdekoli jinde. Zatvrzelý hříšník, by se smířil s Bohem.
16. *Sv. Jana Nep., m. 1383*: Díky Pánu Bohu za úctu sv. Jana po všem světě. Důvěra veň v pověsti zlé. Ochrana cti. Mladý muž ve víře lhostejný a stavem svým nespokojený.
17. *Sv. Paschala, Bayl., řeh. 1592*: Školy naše střední. Zdar snahám horlivým pěstitelům křesťanské mládeže. Vytrvalost v dobrém.
18. *Sv. Theodato, m. 803*: Povinnosti doby velikonoční. Obrácení hříšníků a vytrvanlivost v dobrém. Vytrvalost v začatém dobrém. Utrvení bratrstva sv. růžence na Slovensku.
19. *Sv. Petra Celest., pp. 1296*: Za úrodu a štědrou pomoc v potřebách časných. Zapuzení moru kořalečnického. Rodiny učitelů.
20. *Sv. Bernarda Sen., 1444*: Kazatelé slovanští. Uzdravení manželky a dítěte. Šťastné vyřízení maturitní zkoušky. 2 novici. Vychování dítek ve 4 rodinách. Trvalé polepšení muže opilce.
21. *Sv. Felice, řeh. 1587*: Spisovatelé křesťanští, jmenovitě mezi Slovy. Podpora dobrého tisku pérem neb odběrem. † matka.
22. *Nanebevstoupení P. (Sv. Julie, P. m. 450)*: Obrácení myslí k Bohu. Dar trpělivosti a sebezapření. Učení čeští ve V.
23. *Sv. Ondřeje Boh., řeh. m. 1657*: Povolání hodných jinochů k životu apoštolskému. Vychování začínajících řeholníků a řeholnic. Rozmnožení úcty k sv. Josefu. Dokončení práce.
24. *Sv. Johanny Ch., p. 1641*: Slované studující v Římě. Ústavy pro ochranu služebných. Dobré vykonání velikon. zpovědi.
25. *Sv. Řehoře VII., pp. 1085*: Podpora sv. Otce štědrým halířem sv. Petřským. Svornost v řeholním domě. Studující 4 ústavů. Mladík v blízké příležitosti k hříchu postavený. Starý otec.
26. *Sv. Filipa Neri, řeh. 1595*: Matky a vdovy křesťanské. Nemocnice a sirotčince a všichni, trpící v nich. Ochrana sv. Otce.
27. *Sv. Magdaleny Pazzis, p. 1607*: Panny křesťanské. Bratr vzdalující se sv. svátostí. Oživení křesť. ducha ve 3 rodinách. Sestra nezhojitelnou nemocí stížená. Bohoslovec v cizině. † bratr.
28. *Sv. Vilema, řeh. 812*: Obětavý boj za sv. víru proti nevěře. Bránění se všestranně proti bezbožnému tisku. 3 novici.
29. *Sv. Maximina, biskp. 394*: Misie tu a za mořem. Těžce nemocný bratr. Osvícení ducha v práci důležitě. Volba stavu.
30. *Sv. Ferdinandanda, kr. 1252*: Duše v očistci. Osvobození od příležitosti hříchu. Dar trpělivosti a tichosti. Císař rakouský.
31. *Sv. Angely M., p. zakl. ř. Uršul. 1540*: Díky P. Marii za všechny milosti tohoto měsíce. Dokončení májové pobožnosti. Všichni v tomto měsíci v Pánu zesnuli údobí katolických bratrstev.

Každý den slouží se o 8. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vloženy jsou na oltář v Lúrdh, Filipsořdu, Časochově, Boleslavi a m. ost.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Připojíž každý k úmyslům dne: „i na úmysly doporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinské v Brně.

V Ježíši kLekej Věrně kažDě koLeNo VěřícíCh:
I V nebi, I na zeMI, I V pekLe!

Nanebevstoupení Páně.

Aj, komu stkvoucí v nebi trůn se chystá?
Sám kohož Bůh Pán posadit naň ráčí?
Andělův jasné sbory as čekáte
Hostě jakého? —

Již již otvírá dokořán se brána —
Zavřenáť všem nám byla let tisíce,
Sám ji Kristus Pán, spása nám otevřel
Svémi bolestmi.

Jižtě na trůn svůj usedá Boží Syn,
Vládce naň s láskou Všemocný pozírá,
Duch svatý páskou oba vroucně víže,
Láskat' osobná!

Aj, jaká čest nám, tělesnou tu schránu
Sám na trůn věčný Spasitel ponáší,
Jizvy kráší jej, bo' u ach to známky,
Jež zde vytrpěl!

Již s okem učňův mutně pohlížíme
Tam za vůdcem svým z toho místa pláče,
Vroucně toužíc s ním tamo již pobýti
Těchto po tížích!

Jen dej nám kráčet za tebou vždy, Kriste,
Dej, bychom kříž svůj tiše povždy nesli,
Pak i nám křížem se ta jistě jasná
Brána otevře!

B. Hakl.

Křesťanský dělník.

Pojednává Bohumír Hendl. (Dokonč.)

Eirkev svatá volá k tobě přikázáním Božím: „Pomni, abys den sváteční světil.“ Bohu budiž žalováno, že toto přísné Boží přikázání za našich dob tak se zanedbává, jako by již ani platnosti nemělo. Znesvécování neděl i svátků jest za našich časů zlem ze všech nejzáhubnější, pramenem jsouc tak mnohých hříchů a nečestí, hovic lhostejnosti náboženské, ba i zjevné nevěře. A přece přísně přikázal Pán: „Pomni, abys den sváteční světil, šest dní budeš pracovati a dělati všecka díla svá. Sedmého pak dne sobota Hospodina Boha tvého jest. Nebudeš dělati žádného díla v něm ty i syn tvůj i dcera tvá, služebník tvůj i děvka tvá, hovořiti tvé i přičezí, kterýž jest v branách tvých.“ (III. Moj. 20.) Není tento rozkaz Boží dosti jasný — dosti důrazný? Komu pak patří den sedmý — den nedělní? Bůh sám to praví: „Sedmého dne sobota Hospodina Boha tvého jest.“ Bohu tedy náleží neděle — a kdo ji k jinému užívá, okrádá Boha o počtu jeho.

A že to rozhodná vůle Boží jest, bychom nedělního dne jemu sloužili, vysvítá z výhrůžky následovní: „Ostříhejte soboty mé — pravil Hospodin k lidu, — neboť svatá jest vám: kdožby ji poskvrnil, smrtí umře; kdo by dělal v ní dílo, zahyne duše jeho z prostředku lidu svého.“ Ejhle, smrtí hrozí Bůh, smrtí těla i duše tomu, kdo by opovážil se den sobotní, jemu posvěcený, znesvécovati. A hříšník taký býval ve starém zákoně také v skutku kamenován.

Ó kolik křesťanů musilo by nyní smrtí touto potrestáno býti! Vždyť není snad přikázání Božího, jehož by méně si vážili a méně plnili. A předce náleží horlivé zachovávaní jeho ku známým, jež

veřejně pravého křesťana vyznačují, — jenž netoliko srdcem věřit má, nýbrž i viru skutky na jevo dávati musí.

Nemysli si však, že přikázání toto tobě na škodu jest. Naopak, prospívá tvému tělu i duši tvé. Jakož Bůh nejlépe ví, co nám škodí a prospívá, tak jeví se i prozřetelnost jeho zákonem tímto.

Klid nedělní prospívá tělu tvému, aby po lopotné práci šestidenní sebralo síly ku práci další. Což jest člověk méně než-li hovoř? Či jsou síly jeho nevyčerpatelné, že ze dne na den a stále bez delšího odpočinku napínány býti mohou? Vždyť i věhlasní lékaři uznávají, že sedmý den právě k odpočinku nejlépe volen jest, ale také velepotřeben.

I tomu hovadu popřává se odpočinku a popřátí se musí, nemá-li přetižením zahynouti. A přece mnohé zvíře silou daleko člověka převyšuje. Avšak bohužel v době nevěrecké šetří se hovada více než-li člověka, na toho nakládá se, co bez ztráty zdraví unést mu nelze. Namítáš-li, že nedělní práci více si vydlááš, — tu ti pravím: považ jen, co tím v šanc vydáváš! Každou nedělní, nutnou práci prodáváš nenepatrný kus života svého.

Jest to až příliš patrné na ubohých dělnících továrních, kteří od nemilosrdných pánů k práci nedělní přidržování jsou pod trestem propuštění; vždyť zdá se nám, že dělník taký či dělnice dle vzezření as 50 let čítá, — a hle! ptáme-li se, odpoví nám, že jim není ani třicet! A teprv dítky takých rodičů, jak ty vyhlížejí! Slaboučké, churavé, tělesně i duševně zakrnělé, že až člověku líto robat těch.

Praví-li dále kdo, že se svěcením neděl a svátků blahobytu člověčenstva ujma činí, tu jest řeč taká

šeredným Bohu na cti utrhaním, ba přímo rouháním se. Neboť On, Pán a Bůh náš, na též místě, kde svěcení dne sedmého poroučí, zároveň slibuje všem těm, kdož tak činí, svého pozhnání a hojného zdaru. A Bůh věru slova svého vždy držel, což vidno z nepopíratelné zkušenosti, že kde posud neděle a svátky světi, netoliko pozadu nejsou v blahobytu, ba že se jim vše lépe daří.

Ostatně dlužno uvážiti, že blahobyť pozemský, bohatství, ještě není pravým štěstím, nýbrž spíše nebezpečím, o němž písmo dobře dí: „Kdo nebezpečí miluje a je vyhledává, v něm zahyne.“

Za našich dob se přece tolik pracuje v neděli, ve svátek, ano i na Hody Boží nedají si leckdes pokoje, a hle, přece se chudoba zmahá a bída množí! Odkud to? I nediv se! Práce nedělní a sváteční, není-li naprosto nutná, jest Bohem prokleta, a každý v neděli vydělaný krejcar pohlcuje celé zlaté. Ovšem, tak počítá mnohý, vydělám-li denně zlatý, mám za 70 dní 70 zlatých. V roce pak je asi 70 neděl a svátků, můžou tedy i na těchto pracovati a pak budu mít koncem roku o 70 zl. více, než-li kdo je světil. Avšak s tímto počtem má se to zrovna tak, jako s vypočítáváním a předpovídáním povětrnosti. Pověstní proroci povětrnosti předpovídají totiž na vlas, jaká každý den povětrnost bude, ba předpovídají to již na celá leta napřed, a hle! mnohdy se dostaví právě opak.

Tu připadá mi anekdota o Bedřichu Velikém Pruském. Chtěl mít mermomocí ve svém dvoře vodotrysk. I obětovati chtěl, cokoli by to stálo. I tu začali stavitelé a voďaři počítati, měřiti směr, spád, sílu vody; vystavěli vodotrysk, vše bylo hotovo na vlas dle výpočtů. Spustili, a hle! voda nestříkala. A co Bedřich? Nazval je všechny i při vši jejich učenosti

„osly.“ A právě tak se to má s těmi, kteří jen chtějí, by se i v neděli, i ve svátek pracovalo, a kteří na vlas vědí, kolik to dělníkům a pokolení lidskému vynese. Háček však je v tom, že právě ti dělníci, kteří v neděli a ve svátek pracují, také nejvíce na bídu a nedostatek naříkají. Do jaké tedy třídy patří, dle výroku Bedřichova všichni ti, kdož ku znešvecování neděl radí a nutí? A proto svatou pravdou jest: jen ten, kdo se nedá nadarmo Bohem a církví napomínati: „pomni, a bys den nedělní a sváteční světil!“ jen ten pracuje ku prospěchu svému. Avšak pro to mluví i důvody jiné.

Což nejsi ty, milý dělníku, také člověkem a co člověk rozumným tvorem Božím, nesmrtelnou duší obdařeným? Nemáš ty znáti Tvůrce svého, nemáš se mu klaněti, jemu sloužiti? A kdy to učiníš, pak-li ne v den, ježž On sám k tomu si vyvolil? Což již bys tak nevděčným byl, že bys na toho zapomněl, jenž ti život, sílu, zdraví dává, v jehož rukou osud tvůj každý okamžik spočívá? A dále nejsi křesťanem, vyznavačem božské víry Ježíše Krista? A co praví tobě Spasitel? Slyš! „Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své zkázu trpěl? Aneb jakou dá člověk výměnu za duši svou?“ Ejhle, jak svatá to povinnost o duši tvou se starati. A kdy to chceš činiti? Kdy chceš potrávy duše nabyti? V hluku práce a starosti denních to dobře nejde, nezbývá než klid nedělní a sváteční.

Tu můžeš volně povznést ducha svého ku Tvořci, duchem i tělem můžeš se mu klásti při mši sv., můžeš ducha napájeti věčnými pravdami a spásenosnými naučeními v kázání; můžeš se slíti v dobrém hodným přijetím sv. svátostí, zkrátka: řádným a náležitým svěcením neděl a svátků posvě-

covati a zdokonalovati budeš duši svou, a ta-li bude posvěcena, pak zajisté i úkony a práce tělesné posvěceny budou.

Ani ty nejsi k tomu odsouzen, celý život v dusných dílnách, v hlučících továrnách či v temném podzemí strávit, i tobě Bůh ustanovil čas ku odpočinku tělesnému, ku vzdělání duševnímu, čas, kdy i rodině své věnovati se máš a můžeš. Či lhotejno ti, jaká tvá domácnost, jakými vyrůstají dítky tvoje? Nemáš povinností oteckých? A kdy lze tobě s dítkami se obírat, je zkoušeti, je poučovati, ne-li v klidu nedělním? Toho-li nedržíš, odcizuješ se Bohu, odcizuješ se však také rodině; doma býváš jen přichozím, jen cizincem, odcizuješ se však také pořádnému křesťanskému životu. Neboť zkušenost učí, nejde-li dělník do kostela v neděli, jde zajisté vedle kostela do čertovy kapličky — do krčmy a hospody.

Dopoledne o překot pracuje, dopoledne spí, a večer — do hospody. Co v neděli vydělal, večer propije a ještě dvakrát tolik prohraje, oddávaje se pitkám, necudným, bohaprázným řečem, trávě čas v nekalé společnosti, což velmi často buď hádkou anebo i pračkou končívá.

Bohu nesloužil, slouží čertu; o duši se nestaral, staral se o hříšné tělo; rodina doma tře bidu, a v hospodě otec za nekalé společníky platí, — tak světlí den Boží. Již se svítá, teprv jde domů, a musí vyspávat. Nesvětlí neděli, světlí aspoň modrý pondělek! Tak převrácený jest život třídy pracující, pak-li Božího příkazu nedbá.

Protož chceš-li řádným křesťanským dělníkem býti a sobě nejlépe posloužiti, zachovávej příkázání: „pomni, abys den sváteční a nedělní světlil!“

Jiná rada, již tobě církev dává, jest: „pracuj, živ se počestně, šetři!“

Pozastavuješ se snad nad tím, že se tobě radí: „pracuj!“ vždyť pracuješ,

děláš a od toho také jmění máš. Pravda! Avšak tu na mysli měj, že pracovati máš, abys také z práce vždy a všudy pravý užitek měl. Tu četl jsem v jakési knize: „Vše honí se za našich dnů po radovánkách, vše jen chce užívat, vše válí se v rozkoši, vše se rozkošemi opájí. K tomu ovšem třeba peněz. A proto vezmi odkudkoli, jen když za to užívat můžeš.“ Tato lehkomyšlná zásada zahnízdila se u tak mnohých již i ve stavu dělnickém. Pracují, jest pravda, ale ne za účelem ukojení pravých potřeb životních, ne aby si něčeho uspořili, nýbrž aby užívali. Požitek však, tak praví jistý mudrlec, požitek, je-li cílem a středem vši práce a všeho snažení člověka, snižuje jej, oslabuje a činí neschopným k životu, nespolehlivým, věrolomným, nemravným a nekonečně bídným.“ To neplatí toliko o počitku nedovoleném, nýbrž i o dovoleném, jenž však nadvlády nad člověkem se domohl a člověka jako otroka v poutech svých drží.

Tak — bohužel — mnohý dělník pracuje v potu tváře po celý týden — dře se od Božího rána až do pozdního večera — i v neděli dopoledne ještě nemá pokoje, a hle, jaký z celé té práce mívá užitek? Téžce vydělaný groš donese do krčmy, neboť v té nesmí v neděli scházeti, propije a prohraje výdělek — a nejen že si ničeho nezahospodará, ba naopak ani potřeby domácí neuhradí a dluhy dělá. Oddávaje se pak neřesti opilství pustne na duši, slábne na těle, týrá ženu i dítky a jsa k ošklivosti všem spořádaným lidem, žene se úprkem předčasně smrti v náruč.

To nešťastné opilství — má mnohé nešťastí na svědomí! V mnohé rodině dělnické mohl by panovati svatý mír a spokojenost domácí, dobře by se vyživila mohla, ba ještě leckterý ten groš by se ušetřiti dal pro časy zlé, — ale

ne — nemírné pití zejména kořalky — náruživá hra v karty, — ty nedělní besedy v hospodách s modrým pondělkem — pohltní všechno, a pak hlídá z každého kouta nahá bída.

A což když Pán Bůh na rodinu dopustí nějakou nemoc aneb otec sám k úrazu přijde? Jaká nouze tu teprve se uhostí! Vždyť za lepších časů na to nemyslel, groše neuhospodařil a nyní všeho výdělků prázden jest a bídě v šanc vydán.

Zdalíž pak nemusí jej svědomí hrýztí, když vidí ztrápenou tvář ženy své, když děti marně o chléb volají a zimou se třesou, když sám nemá ani potřebné posily ani léků? Sám sobě říci musí — tys jediný celou tou bídou vinen. Pracoval's, ale bez užitku.

Jednoho každého člověka svatá povinnost je o výživu svou se starati. To však diti se má jen způsobem počestným, mravným. Jen to, čeho si člověk opravdově zaslouží — jest jeho majetkem, vše ostatní, čeho dobyt podvodem, lstí, poškozením bližního atd., jest krádeží. Nepokradeš! zakázal Hospodin přísně — však nyní méně dbá se přikázání toho, často nedělá se rozdílu mezi „mým“ a „tvým.“ A není věru divu, kde se nezachovává přikázání třetí, kde nedává se Bohu, což jeho jest, tam nedrží se úzkostlivě ani přikázání sedmé. Již jest to jaksi módou, šiditi bližního, ovšem jemným způsobem, aby jen to na jevo nevyšlo. A věru platí nyní výrok anglického krále Jindřicha VIII., jenž před 300 lety vládl: „Bláznem jest, kdo by chtěl nyní poctivým býti.“ Ta stará věrnost pominula, co dříve rukou dáním jisté bylo — není nyní, i když pod kolkem upsáno. Avšak ať nikdo nezapomíná, že staré přísloví dobře praví: „Nespravedlivý groš vyháni deset spravedlivých z kapsy.“ Mnohý již nashromáždil

nespravedlivým způsobem hojnost jmění, a hle! všechno rozprchlo se, ani se neví jak — splasklo jako mydlínková bublina, a zanechalo po sobě jen zlé svědomí a bídu. Běda tomu, kdo chce si na cizí útraty a cizí škodou zde ráj zakoupiti a šťastně v něm žíti; vše to promění se mu v suché listí, bláto a smetl — z něhož v srdce jeho vpláží se had zlého svědomí. Na konec přece jen ten nejlépe pochodí, jenž pracoval zdárně k užitku svému, jenž šetřil a marně peněží a výdělkem neplýtvál, a jenž hlavně vždy čistých byl rukou a snažil se poctivě a mravně se živiti. Ten jen může očekávati s důvěrou, že jednou z úst soudce svého radostná slova uslyší: „Služebníče dobrý a věrný, že's nad málem byl věrný — nad mnohem tobe ustanovím, vejdi v radost Pána svého.“ Ku konci pak napominá tě církev: „Ve všem důvěřuj v Boha!“

„V Tebe, Hospodine, jsem doufal a nebudu zahanben na věky.“ Tak již dle své zkušenosti pěl královský prorok David; totéž opakovali všichni ti nesčetní svatí a světice Boží, kteří již lopotný a nástrah plný život pozemský za sebou mají, a nyní s pomocí Boží cíle svého dosáhli. Totéž z plna srdce vyznává i zbožný křesťan, jenž v životě svém tak často uzřel prst Božího vedení, ježž důvěra v Boha tak často silila, tak často před zkárou uchránila.

Těto důvěry, ale pevné, neoblomné důvěry v Boha, jest i tobě, křesťanský dělníku, na nejvyšší potřebí. — Ovšem snad si myslíš — špatná to útěcha — důvěřuj v Boha — když musím žít v bídě a nouzi trávit, jsa po celý čas ku práci uvázán, nemám-li dokonce hladem zemřít. Tu poslechni, co nám vypravuje jistý velmi učený muž, jenž

není sice naší víry, nic méně však řádným člověkem jest. Jest to protestantský profesor v Mnichově, Riehl, a ten praví následovně: Jednou potkal jsem v lese dva dřevaře, kteří dle rozumu a moudrosti své o chudobě rozumovali. Jeden mínil „chudoba je přece jen zlá,“ druhý pravil, „není, naopak, chudoba jest nejlepší stav a chudí lidé nejlepšími; neboť kdyby nebyla chudoba stavem nejlepším, nebyl by jí Kristus Pán před jinými přednost dal, a nebyl by se sám jako nejchudší člověk narodil.“ Nuž, kdo as z těchto dvou měl pravdu? Záleží mnoho na tom, jakým okem kdo na chudobu hledí. Hledí-li kdo jen okem krátkozrakým, jehož hled dále nesaáh, než k tomu, co se jísti a pítí může, anebo jen po hrob a ne dále, tu zajisté souhlasiti bude s oním dřevostěpem, jenž chudobu za nejhorší stav uznal. Hledí-li se na ni však okem víry křesťanské, které dále vidí, ba až za smrt do věčnosti hledí, pak přisvědčí zajisté úsudku druhého dřevaře. Za našich dnů hledí se však z většího dílu na chudobu okem prvním — proto ta veliká nespokojenost, proto ta tajná i zjevná závist oproti stavům bohatším — proto u mnohých touha po násilném rozdělení všeho majetku a po stejném na vše jmění právu. —

Takový však názor o chudobě není bohudík pravým, vždyť by pak lidé nic lepšího učiniti nemohli, než-li — si zoufati. Svět, jeho běh a pořádek musí se okem víry křesťanské pojímati, a pak objeví se i chudoba v šatě jiném; pak objeví se ochránitelkou duše, jež od Boha seslána jest, aby nás všemi nebezpečími, které pramen v bohatství mají — bez úhony provedla. Tak jako nedá moudrá matka dítěti nůž, aby se neporežalo a oko si nevypíchlo, tak i Bůh, jenž nejlépe ví, co člověku svědčí —

nedal všem bohatství, aby si oko duše nevypíchli — aby duši o víru a zdravý rozum nepřipravili a tím na věky nešťastnými se nestali.

Že však člověk ne vždycky pochopuje, co k dobrému mu slouží, že by i v chudobě a práci proti Bohu reptati mohl, dal mu Hospodin v srdce kvítek, který tam nejvíce kvéstí může, kde nejhůře se daří, a kvítkem tím jest „důvěra v Boha.“

„Bůh má více, než-li rozdal,“ praví lid náš příslovím. Jestliže On sám, Pán nebe a země, ráčil v chudobě se naroditi, v chudobě žiti i zemřiti, a to v chudobě — které není rovno, pak zajisté za milé dítky své uznává i ty, kteří chudobou jemu podobní jsou, a nemíni je opustiti; vždyť sám pravil, že stará-li se o polní kvítí a ptactvo nebeské, tím více se stará o nejdokonalějšího tvora pozemského, o člověka. „Na Boha vlož všechnu starost svou a On již učiní, což prospěšno tobě bude,“ radí tobě žalmista Páně. Vzpomeň si jen na příběh, o němž tobě sv. ev. vypravuje, na onu bouři na jezeře, při níž Pán v lodičce spal. Semo tamo zmitána byla lodička rozzuřeným větrem, již již pokrývala se vlnami — nebezpečí bylo nejvyšší, a hle! co praví jim Pán: „Co se bojíte — vy malé víry. Nevíte, že v mé ruce jest život i blaho vaše, a že bez vědomí a vůle mé ani vlas s hlavy vaší nespadne?“

Co naříkáš tedy málomyslně na stav svůj? na chudobu, na práci svoji těžkou? Což nevíš, že ještě někdo jiný nad tebou bdí, jenž vždy ku pomoci hotov jest, pak-li se celou duší k němu obrátíš? Bůh jest tvým štítem — svou hradbou — a pak-li povinnosti svoje náležitě plníš, bezpečně můžeš za hradbou touto spáti, neboť nepřítel nedobude jí. Pokud důvěra v otcovskou a spravedlivou péči jeho v srdci tvém ne-

utuchne, dotud neprechne také mír a spokojenost z myslí tvoji, aniž pomine naděje v lepší, šťastnější budoucnost. A tento klid duše křesťanské, v Boha doufající, Bohu odevzdané, klid tento nezruší ani řeč světa proti Bohu štvajícího, klid tento nezviklá ani neštěstí a bídu, ani nemoc a souzení, klid tento nedá se zaplatiti vším zlatem a všemi světa poklady. Jak podivuhodnou, ba závidění hodnou jest ta Jobova klidnost a odevzdanost, která při nejhorším neštěstí praví: „Bůh dal, Bůh vzal, budiž Jméno Páně pochváleno.“ A všeho toho pramenem jest pevná, nezlomná důvěra v Boha. Nikoli tedy světu a jeho slibným, svůdným řečem, důvěřuj, křesťanský dělníku, neboť svět se mění, nebude tobě v slovu státi, nýbrž v toho důvěřuj, jenž jediný nezměnitelný a v slibech svých věrný jest a pravdomluvný — jen v Boha věř a důvěřuj, a šťastný bude život tvůj.

Toť jsou ta přední naučení, jež tobě, dělníku křesťanský, matka církev dává, která se o tebe, co milé její dítě v nebezpečí se nalezající, stará. Budeš-li vždy dle rady její i jejích příkazů žíti a jednati, pak zajisté život v pravdě mravný, poctivý, bohubilý povedeš a jednou i šťastnou smrtí život dokonáš, abys tam přijal korunu slávy a radosti, které se tobě zde nedostalo.

Kristus a víra jeho budiž ti vždy základem, oporou, útěchou, a láska jeho, která celý svět objímá, i tebe spasí. V Římě stojí na jednom obelisku napsáno: Kristus vítězí, Kristus kraluje, Kristus vládne, On vítězí vírou svou, On také láskou zvíťazí a ze všemocné ruky své sešle pomoc, již by se i trapný stav tvůj, křesťanský dělníku, zlepšil, a otázka dělnická ku dobru všech rozluštěna byla.

Myšlenky čtení božského Srdce Páně.

Podává Bohumír Hendl. (Pokračování.)

Červen.

32. Na slavný den seslání Ducha svatého.

„Kdo mne miluje, slova má zachovává.“ Jan 14. 23—31.

Tak již vyliť jest přislíbený utěšitel, Duch svatý, na apoštoly, a již založili církev Kristovu. Jak krásná byla však první obec křesťanská v Jerusalemě! Členové její měli zalíbení v slovu Božím, kráčeli v duchu účinné lásky, a s nadšením budovali na veliké budově znovuzrození lidstva. Jsme my těmto prvním vyznavačům Páně ještě poněkud podobní? Jak mnozí jsou netečnými ku slovu Božímu! Jak mnoho srdcí otrokem jest nízkých vášní! Jak málo těch, kterým záleží na tom, by vyplnila se slova modlitby Páně: „Přijď království Tvé!“ Tak nesmí však býti nadále. Radostí naší budiž slovo Boží, život náš

budiž láska, a každý hřívnou svou přispívej, aby všickni klaněli se Bohu v duchu a pravdě.

33. Na pondělí svatodušní.

„Tak Bůh miloval svět.“ Jan 3. 16—21.

Nikdo není nešťastnějším nad onoho, jenž v Syna Božího, Ježíše Krista, nevěří. Jemu schází světlo pravého poznání, jež nikde naléztí nelze, nežli v učení božského Spasitele. Jemu nedostává se lásky ku ctnosti, kterou nikdo tak moc v nás nevzbuzuje, jako Kristus Pán vznešeným svým příkladem. Jemu schází útěcha a pokoj srdce, které přesvědčeno jest, že hříchy mu odpuštěny; neboť neví, že na kříži dlužní úpis jeho zničen jest. Nemá konečně kotvice naděje, poněvadž nevěří v život posmrtný — věčný. A proto zachovej jen statek

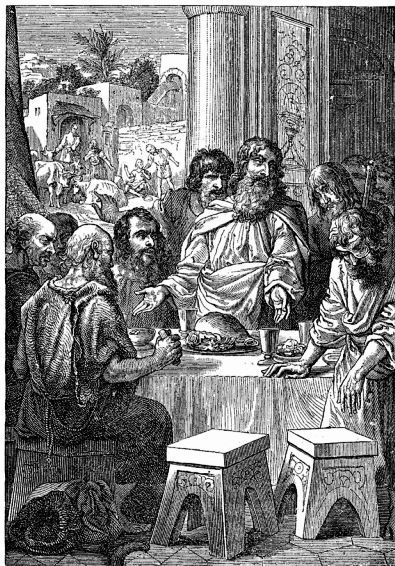
svůj nejdražší — víru v Syna Božího a učení Jeho, ona jest tvým světlem, silou, útěchou a nadějí.

34. Na svátek nejsvět. Trojice Boží.

„Dána jest mi všeliká moc.“
Mat. 28. 18—20.

Ó přehluboké, nevystihlé tajemství víry naší! Chceš-li je však jak náleží uctí-

vati, nehlobej zbytečně a opovážlivě, neboť na dno hlubokého moře tohoto nikdy nepřijdeš. Pozdvihni srdce své spíše k Bohu Otci, jenž všech věcí stvořitelem a řiditelem jest, jenž vše láskou naplňuje a v moudrosti své zachovává; jenž pořádá a vede osudy života dobré i zlé, jenž ničeho si neřádá na

dítkách svých, nežli ctností jejich a štěstí. Tomuto Otci přelaskavému přines dnes oběť hluboké úcty, vroucí lásky a vděčnosti, pevné důvěry a dětinné poslušnosti.

Hleď však také na Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, jenž slávu říše své opustil, na bídnou zemi sestoupil, aby tvory své, lidi, osvětil, posvětil, vy-

koupil a spasil. Volej k Němu: „Ty světa Vykupiteli, dle Tvého příkladu bojuji, bych takovým byl alespoň ve stínu, jakým Ty ve světle, svatým, dobrým, laskavým.

I víru v Ducha svatého obnovíš dnes v srdci mém, v Ducha, jenž neviditelně podporuje pravdu a ctnost ve světě lidském, a nepřestávej prositi: „Duše svatý, osvěť rozum náš, bychom

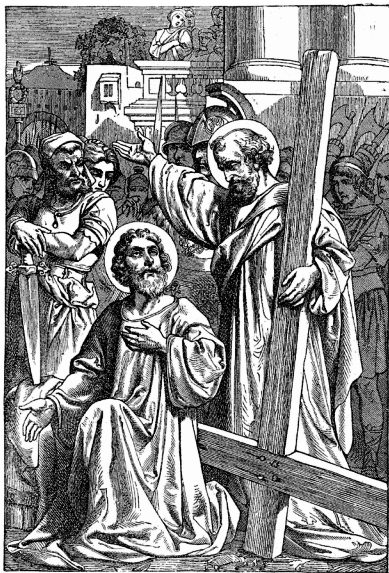
vždy dobré poznali; posilni vůli naši, bychom cestu dobrého nikdy neopouštěli; rozehřej srdce naše, bychom to vždy milovali, co dobré a bohubilé jest.“

35. Na slavnost' Božího Těla.

Ev. sv. Jana 6. 36—59.

Aby veřejně víru svou vyznávali, účastňují se dnes všickni, bohatí i chudí,

vznešení a nízcí, páni i sluhové velikolepé slavnosti naší katol. církve. Avšak, bohužel, mnozí jen právě dnes. Má hýti tento den jim pouhou podívanou? Má sloužiti toto vznešené tajemství toliko pýše a nádhěře tak mnohých? Ó pak by zajisté lépe bylo, abyste daleci byli posvátného průvodu dnešního. Nejen dnes,

nýbrž každou neděli a každý svátek v roce objevtež se ve shromáždění věřících, v němž se vám učení, život i smrt Páně zvěstují. Pak bude i povznesení mysli, které snad dnes cítíte, stálým, stále obraceti se bude srdce vaše k Bohu a jen tím můžete zachrániti duši svou. Čím častěji a živěji v duchu s Bohem obcuje, tím Bohu podobnějšími se činíme.

36. Na druhou neděli po sv. Duchu.

„O veliké večeri.“

Luk. 14. 16—24.

Nerovnej se hostům dnešního evanđelia, kteří pozváni byvše, pozvání zavrhli. Následuj vždy s radostí hlasu povinnosti své. Když i těžký kříž tě tíží aneb smrt již k lůžku tvému se blíží, tu vědomí, že jsi vždy a všudy povin-

nosti člověka, povinnosti křesťana, věrně plnil, pozvedne mysl tvou, potěší tebe a obveselí. A když Otec celé světové rodiny tě k sobě zavolá, pak blaze tobě, budeš-li moci říci: „Otče, činil jsem, co jsi přikázal.“ Pak obdržíš zaslouženou odměnu.

37. Na svátek nejsv. Srdce Páně.

„Viz srdce, které tak velice lidi milovalo,“ tak pravil Spasitel k Markétě Alacoque, ukazuje ji nejsv. Srdce svoje. Ano, Srdce Páně, toť zdroj lásky nejvyšší, nejhoroucnější a nejčistší. Hledej si přítele, jenž by tě tak miloval, tolik pro tebe učinil a podstoupil, tolik trpěl, jako Ježíš; hledej jej po celém světě a — neajdeš. Jen Bůh jest láska a lásce této není rovno. A máš snad ty zůstatí chladným? Pomni, že kdo lásky nemá, ve smrti zůstává, a kdo v lásce zůstává, v Bohu zůstává a Bůh v něm.

Každý čin Kristův byl důkazem lásky jeho a každé slovo láskou dýchalo. I tobě dal srdce, srdce citlivé, lásce přístupné; nechť vzplane tedy láskou, jakou Bůh, jakou Kristus od tebe žádá, láskou, jíž tebe učil, jíž tobě přikazuje slovy vele-památnými, v nichž zračí se celý duch jeho svatého náboženství: „Miluj Boha nade všechno a bližního jako sebe samého.“

38. Na neděli třetí po sv. Duchu.

„O ztracené ovci a ztraceném penízi.“ Jan 15. 9—16.

Chceš-li, jak povinností tvou jest, padlého bratra nebo sestru zachrániti,

čiň tak, jakož Spasitel činil; mluv k nim slovy mírnými a laskavými, jako On s hříšníky mluvil; měj k nim důvěru, aby spíše s chutí a nadějí cestu k lepšímu nastoupili; povzbuzuj je ku bdělosti a vytrvalosti na cestě k dobrému, a buď sám jim vždy dobrým příkladem. Ach, kdo chybujícím bratrům se vyhýbá, nedůvěru jim ukazuje, tvrdými slovy k nim mluví, pokusy jejich v dobrém nepodporuje, či sám nejedná dle slov svých, ten zajiště neprivede nebi žádnou zbloudilou ovci zpět. Co by z nás všech bylo, kdyby s námi Kristus tak nakládal? zda-li jen jeden sám sebou by spasení došel? A proto jen láska, trpělivost a vytrvalost přivede zbloudilého bratra k milosrdnému Otci zpět.

39. Na svátek ss. apoštolů Petra a Pavla.

„Ty jsi Petr“ atd. *

Mat. 10. 13—19.

Ne mocí a násilím, ne zbraněmi založili ss. apoštolové církev, kterou, dle slov Páně, ani brány pekelné nepřemohou. Kázali Krista ukřižovaného a vzkříšeného; kráčeli před očima světa dle vzoru mistra svého v pokoře, lásce a sebezapírání. Takovým způsobem lze i vám, rodičové, učitelové, pěstouni, duše vašich svěřenců pro říši Boží získati, budete-li jim v moudrosti a trpělivosti hlásati slovo sv. evandělie a pokorou, láskou a mnohým sebezapíráním srdce jejich, mnohdy divoké, přemáhati.

(Pokračování.)

P o p ě v e k.

Chop se hole, synu,
dokud svědčí leta,
zaputuj si někdy
do Božího světa!

Boží je to slunko
i to modré nebe —
Boží láska vede
horem, dolem tebe.

Bohem tebe vítá
kraje ples i sláva,
jím tvé srdce těší,
když ti „s Bohem!“ dává.

VI. St.

První misionáři v Americe.

(Pokračování.)

přípravami na cestu byli velmi rychle hotovi, neboť posel nutil k odchodu.

Na rychlo bylo připraveno Sagamity*) a právě tak rychle, jak bylo uděláno, bylo též sněženo. Když odcházel malý průvod z dědiny, jen málo kteří pozdravovali svého přítele a vypravovatele Ondesonka, jenž byl od nich tak náhle odvolán. Pověra v kouzelnictví byla u nich ještě hluboce zakořeněna a odstrašovala je od domnělého kouzelníka.

Chiuský tu nebylo; stála opodál schována za mohutným dubem, a když jí malý průvod s očí zmizel, klesla na zem a hořce plakala. Její srdci zasažena hluboká rána; dívka hleděla se modlitbou potěšiti, ale nepodařilo se jí; marně snažila se vysvětliti si, co je vlastně příčinou její tak veliké bolesti: neměla určité odpovědi; v její nitru ozýval se jen jeden hlas: „Ondesonk!“

Ale Mohavky na břehu tábořící čekalo dnes ještě jedno překvapení, mnohem větší než předešlé; neboť Ondesonk nebyl ještě ani hodinu vzdálen, když dal nejstarší z Mohavků Chiusku k sobě zavolat a oznámil jí, že i ona musí na rozkaz Sagamorův okamžitě do Gandavagy. Starému Indiánu bylo toho velmi líto, neboť tichá Chiuska byla jeho chráněnkou a miláčkem — a že jí v Gandavaze nečekalo nic dobrého, bylo patrné. Tento druhý rozkaz Sagamorův sdělil posel teprve před odchodem z tábora a způsobil jím mezi Indiány nemalé zděšení.

Chiuska dověděvši se tuto novinu, byla velice potěšena a zvolala radostně:

*) Smíšenina mouky kukuřicové, hráchu, pepře, cibule a masa.

„Ondesonku, nyní smí Chiuska k tobě! Ó jak šťastnou je Chiuska!“

„Neraduj se nadarmo, ubohé dítě!“ pravil jí její poručník hluboce zarmoucen; „Ondesonk tě oklamal a musí-li za své kouzelnictví zemřít, požádá Aireskoí bezpochyby i tvůj mladý život.“

„Netruchli, dobrý otče! Chiuska je šťastnou všude, kde jest Ondesonk, vědouc, že není kouzelníkem, nýbrž dobrým člověkem. Kde jest Ondesonk, tam chce býti i Chiuska. Chiuska je velmi šťastnou; děkuje moudrému Sagamorovi a tobě, dobrý otče. Pošli ji rychle do Gandavagy!“ odpověděla mu dívka rozradostněná náhlou zprávou.

Když mladá dívka odcházela, provázena jsouc jedním bojovníkem a starší ženou, truchlili veškeri obyvatelé tábora a hotovili se, že též brzo lovu zanechají a odejdou domů, neboť byli všichni toho mínění, že se v Gandavaze buď něco velkého stalo, nebo že se něco důležitého připravuje.

Na zelený čtvrtek roku 1643 byli nečetní obyvatelé v Gandavaze nemalé činní. Neustále přicházeli obyvatelé okolních dědin a na návsi před poradní chýzí stavělo se popravistiště. Na zemi ležely již dva vysoké koly, ale v půdě byla vykopána jen jedna hluboká díra — neboť v poradním domku seděli až dosud soudcové nad životem a smrtí, nemohouce se o rozsudku dohodnouti.

Misionář přišel právě se svými strážníky a byl zaveden do jednoho domku na návsi. Vagavalla dověděvši se o jeho příchodu, jakož i osudu, jenž na něho čekal, chtěla ho navštívit, avšak nebylo jí toho dovoleno. P. Jogues poznal ze všech příprav a způsobu, jak s ním zacházeli, že ho čeká jistá smrt; avšak

nepátral po příčině tohoto náhlého soudu — jemu dostačilo, že poznal svůj stav, po lidském soudu beznadějný.

Zítřka je velký pátek. Je mu tedy dopřáno na tento den za svatou víru krev proliti? Chce Bůh ve své neskončené dobrotě na tento bolestný den obět svého služebníka přijati a podati mu korunu mučednickou? — Tato myšlenka byla misionáři příliš oblažující, aby se jí byl úplně oddal. Padnul na kolena, počal se vroucně modliti a zapomněl úplně na tento pozemský svět. Neslyšel a neviděl ničeho, co se kolem něho dělo. Ani jeho úhlavní nepřítel Assendase, jenž právě v poradě druhý ortel smrti vymohl a vraceje se do vězení nahlédl, neodvážil se ho posměšnou otázkou z pobožnosti vyrušiti. Pokrny, jež byly misionáři předloženy, jakož i postel zůstaly nedotknuty, neboť nastávající mučedník chtěl ještě každé hodiny, která mu na tomto světě zbývala, použiti, aby se důkladně připravil na věčnost, do níž mu bylo brzo vstoupiti.

V pátek ráno našli ho ještě Mohavkové v modlitbu pohrouženého.

Brzo po východu slunce donesli mu kukuřice ve vodě vařené, z níž něco pojedl.

Pak mu ohlásil jeden ze strážníků Sagamoru, jenž též hned s někým náčelníky do domku vstoupil. P. Jogues přijal ho velmi přívětivě, mluvil s ním o Vagavalle a prosil ho, aby mu bylo dovoleno se svou novou matkou ještě jednou před svou smrtí promluvit, což mu však bylo odepřeno.

„Ondesonk je kouzelníkem, a proto nesmí způsobiti ještě více zla mezi Mohavy. Jen Chiuska, kterou Ondesonk zlému duchu naklonil, přijde ještě jednou k Ondesonkovi a řekne mu: „Zlý běloch mně oklamal a já musím nyní umřít,“ odpověděl mu Pestrý Had chladně,

Misionář uslyšev jméno milované
žákyň, polekán zvolal: „Chiuska je
zde? Zavraždíte i tuto nevinnou dívku?“

„Chiuska mluvila s Ondesonkem v lese před kouzelným znamením se zlým duchem, a proto musí umřítí; nebude však zpívatí na kůlu ke cti Aire-skoioivi, nýbrž bude napřed poslouchati, jak Černý Kabát kvlí, a pak bude poslána tomahavkem ku zlému duchu. Jeden mladý udatný bojovník Mohavků odešel ku velkému duchu, žádá služebníka a Ondesonk bude mu poslán,“ zvěstoval Sagamore rozsudek, jenž byl nad misionářem prohlášen.

„Smím tedy Chiusku ještě jednou viděti, dříve než mne upálíte?“ ptal se odsouzený, hledě před sebe jako by snil.

„Zlý kouzelník Ondesonk uvidí dívku, jež musí k vůli němu umřít, až bude uvázan ke kolu. Nebude na to dlouho čekat, neboť bojovníci jsou již se vším hotovi.“

„Děkuji ti, Sagamore! Kéž by ti Bůh odpustil všechno, co ve své slepotě děláš! Mně činí tvůj rozsudek šťastným, pokud se týče mne samého; ale ďábelská zaslepenost, s jakou po krvi nevinného a něčeho netušícího děvčete dychtíte, naplňuje mne hrůzou. Ó kéž bych jen mohl přijati tuto ovečku do společenstva svatých, dříve než ji vlk roztrhá, kéž bych ji mohl pokřtiti!“

„Bóloch blouzní, úzkost ho již pomátla,“ pravil Sagamore svým průvodcům a krče rameny odešel pryč.

„Tedy Chiuska má se mnou umřít? Chiuska, ta horlivá katechumenka, má umřít nepokřtěna? Ne, toho dobrotivý Bůh nedopustí!“

A opět počal misionář, tak náhle na kraji hrobu postavený, rozjímati o nastávajícím odchodu z této pozemské pouti. Jeho duše konala cestu do nebeského ráje, jež božský Spasitel, pod břemenem kříže klesaje, přislíbil všem,

kteří po Ném touží. Misionář pohroužen jsa ve vroucí modlitbu, neviděl, jak se množství lidu na návsi každým okamžením věšší, neslyšel, jak obyvatelé, žádostivi krvavého divadla, víc a více hlučí. Teprve zvuk tam-tamu, jenž nedlouho před polednem u jeho vězení zazněl, upozornil ho, že pro něj přicházejí.

A nemýlil se. Obstarlý náčelník vešel k němu do světnice a poručil mu, aby šel za ním. Venku obklopilo ho hejno bojovníků, kteří ho vedli za bouřlivého jásotu obyvatelů k nedalekému popravišti, kdež ho po obvyklém způsobu uvázali. Misionář se díval po Chiusce, ale nenašel ji; pohlédl vzhůru k nebesům a učiniv jak mohl znamení kříže, počal se hlasitě latinsky modlit. Kolem něho bylo hrobové ticho. Všickni očekávali s dychtivostí, co se po těchto kouzelných slovech Černého kabátu dítí bude, a jen málo kteří spozorovali, že zatím Chiуска z poradního domku vyvedena a vedle Sagamory na tlustý špalek postavena byla, aby ji mohli všickni viděti. Mladá dívka uviděvši svého učitele, jehož tak bolestně pohřešovala, byla jako bez sebe. Nedbajíc okolostojících, krvežíznivých nepřátel, požehnala se znamením sv. kříže, sepjala ruce a počala se hlasitě modlit Otčenáš, jež P. Jogues do řeči Mohavků přeložil a teprve před nedávnem dívku naučil.

Divoši slyšíce poprvé ve své řeči prosby, jimž sám božský Spasitel své učeníky učil, byli rozmanitě dojatí: jedni poslouchali velmi pozorně, druhí snažili se porozuměti těmto podivným slovům, a jiní konečně byli by nejraději dříve zabránili, aby se dále nemodlila; avšak nikdo se neodvážil ji přerušiti.

Assendase byl dnes již od rána velmi nepokojným a sotva bylo po poledni, pobádal ustavičně, aby se s odpravou pospíšilo. S ještě větší rychlostí

přibíhal každou čtvrt hodiny na popraviště, aby tu ku své zúrivosti viděl, že se ještě žádné přípravy nekonají, ano že dosud ani nepočali odsouzeného mučiti. Za chvíli po tom, co byl misionář z vězení na popravní místo vyveden, přišel starý Mohavk, jehož zmizelému synu Ondesonk za služebníka do věčných honů poslán býti měl, k Sagamorovi a mluvil s ním hodnou chvíli tak tiše, že mimo Sagamoru nikdo ani slova nerozuměl. Pestrý Had vyslechnuv ho poručil bojovníkům, kteří byli za mučitele ustanoveni, aby ještě nezačínali se svou obětí „se baviti.“ Zdálo se, že očekává nějakou důležitou zprávu, neboť přese všechny pobídky starého Assendasy prohlásil určitě, že odsouzený zůstane až do západu slunce bez pohromy. Nepřítel misionářův uslyšev tento výrok zuril hněvem a přisahal asi v srdci svém samému Sagamorovi více, než stokrát pomstu.

Když se P. Jogues po velmi dlouhé modlitbě kolem sebe ohlédl, spatřil nedaleko sebe tvář milované žákyně, jež se na něho dívala jako u vytržení. „Modli se, Chiusko, modli se!“ napomínal ji misionář. „Modli se, aby ti Bůh nedal umřítí beze křtu svatého!“

„Chiuska je šťastnou, Ondesonku, že smí s tebou umřítí. Chiuska se bude modlit, jak dlouho bude moci. Vezme ji Ondesonk s sebou do nebe?“ ptala se dětinsky nepokřtěná hrdinná dívka.

„Jen se horlivě modli a Bůh to již nějak zařídí!“ odpověděl jí misionář a byl by jí rád ještě více pověděl, avšak pekelný hluk bojovníků, okolo něho stojících, přinutil ho mlčet. Někteří nezjuputnější nepřátelé Ondesonkovi chystali se již na něho ruku vložiti, že se přese výslovný zákaz odvážil s Chiuskou mluvit, když tu neočekávaná událost dala celému výjevu docela jiný směr. Za lidem v nesčíslném množství shro-

mážděným zazněl totiž náhle dupot a sotva že se překvapení Indiáni ohlédli, přiběhl do prostřed nich bojovník úplně zaprášený a uzřev Sagamoru spěchal rychle k němu a oznámil mu novinu, kteráž tentokráte i nad jeho ledovou klidností zvítězila.

Konečně rozčilen poručil hlasatelům, aby dali tam-tamem znamení ku pokoji, a když se všechno utišilo, vstoupil do prostřed návsí, zvěstovat lidu nenadálou novinu. „Velký duch připravil svým rudým dětem velikou radost!“ počal slavnostně, pohlédnuv při tom úkradkem na misionáře, ještě posud se modlíciho. „Garouhiage neodešel do věčných honů, nýbrž vrací se opět slavně ke svým bratrům. Jeho válečný křik byl postrachem jeho nepřátel a mnoho zajatých následuje vítěze. Vrací se . . .“

Hromový jásot přerušil Sagamoru, jenž se rychle s okolostojícími rádci o čemsi domluvil. Assendase však, uslyšev neočekávanou novinu, vztekle zahučel a utekl pryč.

Tam-tam zazněl podruhé, volaje k pokoji a Pestrý Had pokračoval dále: „Bojovník, o němž jsme mysleli, že je mrtev, vrací se nazpět do své dědiny. Ondesonk měl za ním býti poslán do věčných honů, avšak nebyl by ho našel; neboť dříve, než velké slunce zapadne, vrátí se udatný Garouhiage do Gandavagy. Ondesonk neumře. Bojovníci rozvážou mu pouta a Vagavalla může vzít svého syna s sebou. O Chiusce rozhodne rada. Bojovníci neposkvrní teď svých rukou krví děvčete, neboť Aireskoi posílá jim zajaté bojovníky, již mu mají ke cti na kolích zpívati a pak umřítí. Slova Ondesonkova působila velmi mocně. Nyní může často se svým duchem mluvit, aby Mohavkům pomáhal! Ondesonk není zlým kouzelníkem!“

Skoro se zdálo, jako by byl Sagamore sám kouzelné slovo promluvil;

neboť sotva že svou řeč skončil, tlačilo se již množství těchž bojovníků, kteří před několika hodinami popravu misionářovu urychlití hleděli, ke kolu, u něhož byl kněz uvázán, rozvázali mu pouta a vedli ho ve vítězném průvodu do chýže dobré Vagavally, jež se po celý den v nevýslovné úzkosti nahlas modlila a nyní svého syna s takovou radostí přijala, jako by ji byl od velkého ducha znovu darován. Také Chiuska, jež dosud jasně nechápala, co je příčinou tak náhlé změny, byla z návsí odvedena, a Sagamore, jenž jen s nechutí pro smrt dobroserdečného děvčete hlasoval, uchopil se nyní vítané příležitosti, aby nevinnou dívku zachránil. Poručiv ji zavést do svého domku, umlň si, že ji nechá tak dlouho u sebe, dokud se její poručník z lovu nevrátí. —

Nyní byly spěšně konány přípravy, aby mohl býti Garouhiage a jeho bojovníci, kteří s ním téměř před devíti měsíci odešli, slavně uvítáni. Jejich počet zmenšil se několika ostrými půtkami na dvanáct, kteří nyní s sebou přiváděli sedm zajatých Abnaků, jejichž kmen bydlel na řece Kennebeku, v nynějším státě Maine. Na cestě potkali jiné oddělení Mohavků, kteří se taktéž z válečné výpravy od severovýchodu vraceli a přiváděli pětadvacet zajatých, tak že zuřivosti a krvežíznivosti obyvatelů Gandavazských celkem dvaatřicet Indiánů z cizích kmenů za obět padlo. Radostí nad takovou válečnou kořistí zapomněli Mohavkové úplně na misionáře a Chiusku; před Ondesonkem měli se nyní na pozoru a vyhýbali se mu na několik kroků, neboť jako náhlý blesk a rachot hromu na ostrově sv. Petra, tak i nyní návrat Garouhiagův a jeho soudruhů připisovali kouzelné moci Ondesonkově, jenž se nadarmo snažil přesvědčiti je, že není příčinou tohoto čarodějného kousku.

Těž Chiusky se nyní stranili a báli. Mimo její poručníka, jenž svého miláčka po přestálém nebezpečí smrti ještě raději měl a mimo dobrou Vagavallu, již tajemná páska víry ke mladé dívce poutala, neodvázil se k ní nikdo přiblížiti. Chiusce to bylo velmi vítáno, netěšiloť jí nikdy obcovati se svými soukmenovci, a od té doby, co jí Ondesonk novou dráhu života ukázal, vyhýbala se úplně divokým Indiánům. Avšak od velkého pátku stala se s ní ještě větší změna; jsouc tak blízko smrti poznala náhle, co jí k misionáři tak velice poutalo, poznala, že jí misionář připravuje největší blaho, jaké se jí jen dostati může: že ji vede cestou ku blahu věčnému, nikdy nehynoucímu, do říše Kristovy. Nyní již po ničem jiném netoužila, než aby se co nejdříve stala ovečkou Kristovou, dcerou církve, kterou Ježíš Kristus na zemi založil; a skutečně, jakmile se poprvé po velkém pátku s misionářem setkala, byla na snažnou prosbu svou zároveň s Vagavallou pokřtěna a přijata do lůna církve katolické.

16. U Hollandanů.

Minulého roku neměli Mohavkové při svých potýčkách valného štěstí, avšak tohoto jara bylo jim štěstí velice příznivo — neustále byli přiváděni noví zajatí a vítězným slavnostem nebylo konce. Aireskoiovi byly dávány ustavičně nové oběti ve velkém množství a čím více nešťastných bylo upáleno, tím větší byla krvežíznivost ukrutných divochů. Mezi zajatými bylo též mnoho žen a dětí, které byly většinou za otroky rozděleny, některé však přece usmrceny, mezi nimi jedna žena ze kmene Algonquinů, kteráž byla v pravém slova smyslu na rožni upečena, rozřezána a sněžena. Nešťastná byla ještě od misionáře pokřtěna v tom okamžiku, když již hranice pod ní zapálena a plameny kolem ní

šlehati počaly. P. Jogues kráčel bez bázně řadami zajatých, poučoval je, těšil a křtil ty, již se obrátili. Mohavkové mu při tom nebránili, bojce se dosud jeho kouzelné moci.

Po sv. Janu Křtiteli ukončily se konečně tyto hrozné výjevy; zajatí byli již všickni usmrceni a náčelníci, kteří do boje odešli, vzkázali Sagamorovi, že se tak brzo nevrátí, protože prý Huronové s velkou mocí do pole vytáhli, aby si pojistili spojení s francouzskými osadami. S nimi prý se spojilo několik kmenů Algonquinských mezi řekou Ottavou a Třemi Potoky bydlících a mimo ně též jiní kmenové s Francouzi sprátení vykopali prý svůj tomahavk proti Mohavkům, tak že nyní na celé čáře od jezer až k moři vzplanul tuhý boj o bytí či nebytí válčících kmenů. P. Jogues, dovědév se velmi mnoho o válečných plánech Irokeshů, což Francouzům nemálo prospěti mohlo, odhodlal se, že si vyprosí dovolení, aby směl navštívit své přátele v Rensselaersvyku a odtud že pošle obšírné psaní guvernérovi ve Třech Potocích, p. Chauflourovi, jakož i zprávu o sobě svým řeholním bratřím v tamějším klášteře.

Již časně na jaře napsal psaní na bílé listy, jež ze svých dvou knih, které mu zbyly, vytrhal, a poslal je po Huronech do kmene Mohavků přijatých, kteří právě odcházeli na válečnou kosiť. Misionář, nemaje inkous byl nucen vlastní krví psáti. Poněvadž tenkrát v Americe nebylo poštovního spojení jako nyní, byla dávána taková psaní na vysoké křoví na břehu řeky sv. Vavřince, odkudž je mimoplující vzali a dále dopravili.

Misionář nevěda, došlo-li jeho psaní na určené místo do Nové Francie, chtěl nyní dáti podruhé o sobě známku života a odhodlal se, že pošle pomocí Hollandanů

druhé psaní zároveň s jinými důležitými zprávami do Nové Francie.

Vagavalla prohlásila ochotně, že mu s radostí dovolí odejít do Renselaersvyku, avšak projevila zároveň obavu, že mu Sagamore s těží dovolí, aby se tam samojediný odebral.

Chytrá žena hádala dobře. Pestrý Had se dlouho zdráhal, ale konečně dovolil přece misionáři, že může Holanďany navštívit, avšak s tou podmínkou, že musí čekat, až půjdou bojovníci s kožemi na výměnu do Renselaersvyku. P. Joguesovi bylo se podrobiti. Avšak cosi ho neustále nutkalo, aby guvernéra ve Třech Potocích o hrozcím nebezpečí zpravil, nemohl však najít vhodného prostředku, jak by svou zprávu odeslal. A skutečně, ještě než odešel do Renselaersvyku, podařilo se mu najít spolehlivého posla.

Jeden zajatý Algonquin, jenž již dávno do kmene byl přijat a k misionáři vždy byl přívětiv, šel totiž s tlupou bojovníků k řece sv. Vavřince, a kněz použil této vhodné příležitosti, napsal na jediný čistý list papíru, který mu ještě zbyl, nejpotřebnější zprávy, odevzdal psaní Algonquinovi a požádal ho, aby je pověsil na kroví na břehu řeky. Tak tedy bylo jedno jeho přání splněno a brzo vyplnilo se i druhé, totiž: dostati se do Renselaersvyku.

Za nedlouho vypravilo se několik bojovníků s kožemi do Renselaersvyku a P. Jogues byl jim dán za tlumočníka. Dříve však musil Sagamorovi slíbiti, že bude s bělochy dobře mluvit, aby zůstali přátely rudých mužů. Chytrý náčelník přichystal veliteli Curlerovi, jehož divoši za nejvyššího pána na Cohotatee považovali, krásný pás vampumový na znamení přátelství a Ondesonk měl jej odevzdati velkému náčelníku bělochů s přiměřeným ústním vysvětlením.

Bojovníci jeli na dvou člunech. Plavba byla čarokrásná; člunky uháněly rychle a jemně po proudu bystře tekoucím a jasném jako krystal, podél krásných malebných břehů, místy nízkým křovím, místy obrovskými stromy porostlých, jež vrhaly daleko na hladinu vodní temné dlouhé stíny. Bojovníkům bylo přeplouti několik vírů, jimž se však bez velkého nebezpečí vyhnuli; jen na jednom místě, kde řeka vodopád několik stop vysoký tvořila, bylo jim přistáti ku břehu a přenést čluny kus cesty dále. Za dva dny dopluli bez nehody k malému ostrovu, od hollandských osadníků obsazenému a opevněnému, za nímž ležel Renselaersvyk.

Sotva že se přiblížili k ostrovu, zavoláno odtud, aby se zastavili, a hned na to vyplula z pobřežního kroví loďka plná vojáků, kteří rychle veslovali ke člunům Mohavků. Indiáni se okamžitě zastavili, znajíce dobře tuto přední stráž a vědouce, že vojáci na ostrůvku táborící mají přísně rozkázáno, aby žádné loďky dále nepouštěli, dokud jí důkladně neprohlédli.

Poddůstojník, jenž malému oddělení velel, prohlížel si misionáře velmi důkladně, tuše v něm v jeho ustrojení nějakého cizího zálesáka; pak se podíval do člunů a vyptav se na zboží, jež Indiáni do Renselaersvyku vezli, dovolil jim dále jeti, podotknuv, že je přísný pan velitel Curler v městě.

Hned za ostrovem ležela tvrz Oranien, kterou však viděli teprve, když vepluli do levého ramena řeky. P. Jogues představoval si tvrz, o které již tak mnoho slyšel, mnohem větší, ale nyní zdála se mu tak mizerně malou, že nemohl nikterak pochopiti, jak může býti tak důležitou. Vesla ponořila se ještě několikrát do vody a plující užřeli cíl své plavby, Renselaersvyk. Osada byla celkem taková, jak si ji misionář předsta-

voval; jen to mu bylo divno, že se někdy těch domků, asi třicet počtem, tak daleko po břehu táhne; teprve později dověděl se od obyvatelů, že je půda místy ku stavbě ne valně příhodná. Před osadou stály zakotveny dvě větší barky s vesly, každá asi sto tůn těžká.

Příjezd indiánských loďek byl na břehu oznámen výstřelem z pušky, jenž přivolal ihned hejno zvědavých. Ozbrojený voják přistoupil jako strážce veřejné bezpečnosti k Indiánům a chtěl se právě misionáře s veškerou vážností svého úřadu zeptati, čeho tu žádají, když ho náhle přerušilo francouzské zavolání, jež zaznělo ze zástupu zvědavých, na břehu stojících.

„Ach, můj otče! můj dobrý otče! Jaké to štěstí, že vás tu vidím!“ volal radostně obchodník Renard a v nejbližším okamžení stál již před misionářem.

„Renarde, jakou jsem měl o vás úzkost! Sotva že jste ode mne odcel, slyšel jsem dva výstřely. A co vidím? Levé ramě máte dosud zavázáno?“ odpověděl P. Jogues polekán.

„To je maličkost, otče! Budu vám příležitostně všechno vypravovati. Nyní však dovolte našemu strážci bezpečnosti vykonávati jeho úřad. Řekněte mu, odkud přicházíte, co chcete, jak dlouho se hodláte zdržeti a kam odtud odejdete, rozumí se, že i s rudochy.“

Strážce bezpečnosti vzpamatoval se zatím z překvapení, jež mu náhlý příchod Renardův a jeho rozmluva s cizincem způsobila, a přistoupiv vážně k misionáři, ptal se ho nejprísnejším tónem: „Odkud přicházíme, he? Co chceme v počestném městě Renselaersvyku, he? Kam odsud odejdeme, he? Muž Jakubovi, strážníku veřejné bezpečnosti, musí býti dána odpověď, neboť tady se netrpí leckdo jen tak beze všeho!“

„Škola B. S. P.“ 1884.

P. Jogues odpověděl mu ochotně na všechno, nač se ho tázal, ale zamlčel příčinu, proč vlastně do Renselaersvyku přichází, a dal Renardovi znamení, aby též ničeho nepovídal.

„Tedy dva dni chceme se zdržeti v počestném městě Renselaersvyku, he? To si dám ještě libiti. Ale zůstaneme-li déle, oznámím to ihned na příslušném místě. Jakub koná správně svou službu a netrpí, aby kdo zákon obcházel a vrchností pohrdal. Rozuměli jsme, he?“

„Uděláme všechno, jak si přejete,“ ujišťoval ho misionář, jenž se sotva smíchu zdržel, vida tak důležitou úřední osobu s velikou hálkou v ruce vážně odcházeti, aby se v nedaleké hospodě po tak velkém úředním namáhání posilnil.

Mohavkové, misionáře provázející, považovali ho jistě za velkého náčelníka nebo rádce, neboť stojíce opodál, dívali se na něho s velikou úctou a počali teprve pak mluvit, až je Renard přátelsky pozdravil a ptal se, čeho by v Renselaersvyku rádi. Hodlali své kůže co možná nejrychleji za jiné zboží vyměnit a hned druhého dne domů odejet. Dva však byli ochotni, že počkají ještě déle na Ondesonka.

Tak vypravovali přívětivému Renardovi, jenž je ihned vedl ku Petru Bleetenovi, nemaje sám dovolení v osadě samé prodávati, ačkoliv povolení prodeje uděleno bylo každému, jenž nebyl znám jako nepočetný a nepořádný člověk. Renard však o povolení nežádal, protože ho mnohem více těšilo okolní krajiny procházeti a s obyvateli obcovati.

Petr Bleeten, vida Indiány se svým přítelem Renardem rozmlouvati, věděl již napřed, že je obchodník k nikomu jinému nezavde, než k němu a těšil se již, že s Indiány jak obyčejně dobře pochodí. Vešed do krámu, přinesl si odtud dlouhou, bílou dýmku a nacpav ji nejlepším knastrem, přichystal ji pro

rudochy, aby si je naklonil a pojistil si jejich přátelství.

Misionáře nespozoroval dříve, až byl docela blízko něho. Uviděl ho, nedal se jeho podivným oděvem myliti, nýbrž zapomenuv úplně na vážnost svého kupceckého stavu a hollandskou povážlivost, běžel naproti muži, jenž byl v Renselaersvyku tak často jmenován a litován a podáváje mu obě ruce volal: „Vy jste ten pan Jogues, katolický kněz, jehož Mohavkové před třemi čtvrtěmi roku zajali! Ano, vy jste to jistě, je to již na vašich rukou viděti. Buďte nyní Petru Bleetenovi srdečně vítán a vstupte pod jeho střechem! Katolíky sice nejsme, ale to u takového muže, jako vy jste, nic neváží. Vždyť vy jdete i k pohanům, k rudochům, kteří jen v bůžky věří, a proto vám snad může též nekatolický křesťan ruku stisknouti. Věřte mi, že váš osud nejen Petra Bleetena, nýbrž i mnohé jiné obyvatele Renselaersvycké i Novo-Amsterodámské nemálo dojal. Dnešní den poznamenám si červeně v kalendáři; neboť jest a zůstane mi

svátečním, radostným. Ale vstupte již do mého domku a vezměte za vděk hollandskou pohostinností!“

„Děkuji vám srdečně! Tak vřelé slovo mě oblažuje, velice oblažuje; Bůh vám za to želej!“ odpověděl kněz, jenž přese všechno dobré mínění o Hollandanech takového přivítání neočekával, a kráčel za kupcem prostorným krámem naplněným rozmanitým zbožím, do nízké pisárny a odtud do nálevny, kdež so obyčejně večer scházela honorace Renselaersvycká. Zde se musil misionář posaditi do velké vycpávané lenošky ke kulatému stolu, co zatím jeho hospodář svému služebnímu personálu potřebné rozkazy uděloval a sám spěchal pozdravit rudochů, kteří s misionářem přišli. Kupce, jindy tak pohodlný, spěchal dnes neobyčejně rychle, a když ho Renard, jenž mu konal službu tlumočníka, ujistil, že ho již není v krámu nezbytné potřeby, kvapil nazpět do své světnice a poručil, aby byla na rychlo co možná nejlepší svadina připravena a světnice, v níž bydlel, dobře vyčištěna a upravena.

(Pokračování.)

Pravidla a měsíční pobožnost'

bratrstva nejsvětějšího Srdce Ježíšova

s poučením

o devítidenní pobožnosti k nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu.

A.

Bratrstvo božského Srdce Ježíšova.

I. Účel bratrstva božského Srdce Ježíšova.

Účelem bratrstva jest božské Srdce Ježíšovo ctíti, jeho lásku láskou spláceti, jemu za ustanovení nejsvětější Svátosti oltářní děkovati a jemu zadosť činiti za všechnu lhostejnost, nevďek, svatokrádež a rouhání v nejsv. Svátosti oltářní.

Bychom tohoto účelu dosáhnouti mohli, neváhejmež své jméno zapsati do knihy bratrstva, neb tím se zapisujeme do „knihy života.“ A také se můžeme kojiti nadějí, budeme-li podle svých okolností hojně nápomocni ku rozšíření tohoto bratrstva a získáme-li mnoho horlivých nových členů, že se účastnými staneme všech oněch mnohonásobných milostí, jež Ježíš přislíbil těm, kdož jeho Srdce zbožně uctívají.

II. Pravidla bratrstva Srdce Ježíšova.

1. Členové mají každoročně slavnost božského Srdce Ježíšova, jež na první pátek aneb neděli po oktávu Božího Těla připadá, nejzbožnější uctíti a podle okolností správu Boží vykonati.

2. Členové vyzývají se, by alespoň jednou za měsíc, možno-li prvního pátku aneb první neděli téhož měsíce, ku stolu Páně přistoupili a pobožností k Srdci Ježíšovu konaných hojně se účastnili.

3. Každého dne konají členové ku počtě božského Srdce Ježíšova modlitbu:

Otče náš, Zdrávas Maria, Věřím v Boha s připojením slov:

Nejsladší Ježíšovo Srdce,
Dejž, ať Tě miluji víc a více!

4. Členové vyzývají se, by se častěji za své spolubratry a za své zemřelé spolučeny modlili, jakož se v kostele arcibratrstva S. Maria della Pace v Římě každého měsíce třikrát za zemřelé spolučeny a vůbec i na jiných místech svatá oběť koná.

Nicméně nemusí se nikdo báti, že by tato pravidla pod hříchem členy vázala; ona jsou pokynem a vodítkem k dosažení zvláštních milostí; vždyť, bychom sv. odpustků tomuto bratrstvu přirknutých dosáhli, také stačí, když každodenně jen onu modlitbu pod č. 3. se pomodlíme.

III. Měsíční, veřejná pobožnost k Srdci Ježíšovu.

1. V kostelích, kde bratrstvo Srdce Ježíšova svým diecesním biskupem založeno jest, obyčejně se koná v první neděli aneb v první pátek v měsíci zvláštní pobožnost k Srdci Ježíšovu. Na mnohých místech položili základ buď dobrodincové značnými položkami, aneb

členové bratrstva pozvolnými sbírkami k tiché aneb slavné mši sv., jež v neděli bratrskou se obětuje.

2. Při odpoledních službách Božích v neděli bratrskou po hodinách aneb po ráženci koná se ještě veřejná pobožnost k Srdci Ježíšovu, a sice sestává pobožnost tato na všech místech z toho, že před vystavenou nejsv. Svátostí oltářní slavné odprošení se skládá.

Slavné odprošení.

Sladké Srdce Ježíšovo! vzhlédni

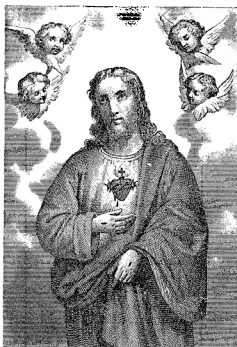
okem milostným na nás tuto na kolenou klečící: my Tobě klademe na oltář všechnu chválu, čest a oslavu neposkvrněného Srdce Tvé nejsv. Rodičky, všech andělů, všech svatých a celé sv. katol. církve, a toužebně želáme, by Tě všichni tvorové po všechny věky ctili, chválili a vzývali. Také Ti děkujeme za všechna dobrodíní světa, milosti a slávy, kteráž se z Tebe, nevyčerpatelného zdroje, povždy prýští. — Zároveň Tě

odprošujeme se všemi Tě milujícími tvory za všechnu nevěru, vlažnost, lhostejnost, zneuctění a urážky, jichž se Ti zvláště nepřítelů v nejsv. Svátosti oltářní páchaní dostává. Přijmi za to milostivě naši víru, naši důvěru a vyslyš milostivě prosby naše:

Ů. Božské Srdce Ježíšovo! smiluj se nad svou svatou církví, nade všemi duchovními a světskými vrchnostmi a nade všemi věřícími.

Ř. Tě prosíme, uslyš nás!

Ů. Božské Srdce Ježíšovo! smiluj se nade všemi Tobě zasvěcenými členy bratrstva.

R. Tě prosíme, uslyš nás!

Ž. Božské Srdce Ježíšovo! Tobě doporučujeme všechny své záležitosti.

R. Tě prosíme, uslyš nás!

Ž. Božské Srdce Ježíšovo! smiluj se nade všemi dušemi v očistci, zvláště však nad dušemi oněch, jenž za svého života tomuto bratrstvu příslušeli.

R. Tě prosíme, uslyš nás!

Božské Srdce Ježíšovo! Ty jsi se obětovalo svému nebeskému Otci za všechny lidi a ještě nyní nesčíslněkrátě na našich oltářích tuto oběť přinášíš; ó dejž, by tato nekonečná oběť lásky všem ku blahu byla.

Zachovej, opatruj a spravuj svou sv. církev a svého nejvyššího náměstka na zemi. Sjednot s nejvyšší hlavou biskupy, s biskupy kněze, s kněžími všechny věřící, abychom všichni byli jedno stavení, vzdělané na základě apoštolů, na skále Petrově a na Tobě, věčném uhelníku. Odstraň od své svaté církve všechno nepravé učení, rozkol, pohoršení, pronásledování a lhosejnost.

Ochraňuj vladaře, vrchnosti a představené, aby pomocí Tvé moudrosti a síly poddané své pokojně a svorně, spravedlivě, laskavě a zbožně ku věčnému blahu a k časnému dobru řídili a spravovali.

Propůjč všem rodičům svou milost, aby své dítky ku Tvé cti a k jejich blahu vedli a z nich dítky Boží a dědice království nebeského v nevinnosti a ctnosti učinili. Vlej také do srdcí všech dítek poslušnost, uctivost, vděčnost a lásku k jejich rodičům, aby se tím Tvé božské otcovské pozhánání plnou měrou na nich ukázalo. Ukaž také služebným cestu, kterou by ku věrnosti, svědomitosti v plnění svých povinností, k trpělivosti a pokoře, k mravnosti a radosti Ducha svatého dospěti mohli.

Rač zachovati nevinnost, siliti kající, obrátiti hříšníky, pokojiu nepřátele své

říše, a uvést je do svého ovčince; rozšiřuj čest svého jména víc a více, by všichni lidé ku poznání pravdy došli a jednou blaženými se stali.

Ó dejž konečně, by Tobě všichni lidé poručeni byli, smiluj se nade všemi zemřelými, zvláště nad našimi rodiči, přáteli a dobrodinci, a nad oněmi, na něž si nikdo již nevzpomíná, a sprovázej nás se všemi těmito ku věčnému tváří v tvář na Tebe patření a k blaženosti. Ty, Pane! jenž žiješ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého na věky věkův. Amen.

(Po pobožnosti této zpívá sbor aneb lid píseň k Srdci Ježíšovu, a celá pobožnost se končí sv. požehnáním.)

B.

Devítidenní pobožnost k božskému Srdci Ježíšovu.

Mnoho a mnoho tisíc sklíčených dosáhlo zázračným způsobem pomoci po vykonané devítidenní pobožnosti k božskému Srdci Ježíšovu ve svých záležitostech těla a duše.

Jakým způsobem však lze devítidenní pobožnost užitečně vykonati?

1. Snahou každého budiž především, chce-li snadně a jistě vyslyšen býti, by, pokud devítidenní pobožnost koná, ve stavu milosti Boží byl; neboť modlitbu spravedlivých, t. j. oněch ve stavu milosti Boží se nacházejících; vyslyší Bůh rád a jistě, pak li že ona k jich blahu směřuje. Pročež, jsi-li sobě vědom těžkých hříchů, vyznej se z nich skroušeně a opravdivě!

2. Po oněch devět dní vystříhej se svědomitě všeho hříchu. Vyhýbej každé příležitosti hříšné; bojuj udatněji proti všem pokušením pýchy, závisti, špatným myšlénkám, netrpělivosti a nechuti. Přemáhej se statečně; neboť každé přemožení naruživostí pobádá Boha tím více, by ti milost udělil, o kterouž jsi Ho prosil.

3. Taktéž přičiňuj se po těchto devět dní dobré skutky prokazovati. Modli se častěji za své nepřátele, přej jim všechno dobré na zemi i na nebi. Naskytne-li se ti příležitost někomu službu prokázati, neváhejž to učiniti. Hleď jiné před hříchy varovati a cestu před hříchy zamezovati; neb tím proukážeš božskému Srdci Ježíšovu velkou službu a On tě vděčně a snadněji vyslyší. Umrtvuj své oči a své uši, aby nic neužitečného, nepočetného, na cti utrhačícího neviděly a neslyšely; umrtvi svůj jazyk, by nic zlého nemluvil — tím opětně Srdce Ježíšovo zavážeš, by ti dříve milosti želané propůjčilo.

4. Přístup podle svých okolností alespoň jednou po čas devítidenní pobožnosti ku stolu Páně.

5. Modli se denně zvláštní modlitby ku počtě božského Srdce Ježíšova (možno-li před obrazem božského Srdce Ježíšova), ku př. litanii k božskému Srdci aneb několikrát „Otče náš“ a „Sláva Otci“ aneb modlitbičku:

Nejsladší Ježíšovo Srdce,
Dejž, ať Tě miluji víc a více!

aneb následující denní modlitbu po čas devítidenní o propůjčení žádané milosti:

Ó Ježíši, Beránku Boží! Já Tě vzývám, chválím, velebím a miluji. Odpuť mi mé viny a nepravosti, jichž jsem se za svého života byl dopustil a nimž jsem Tvé otcovské, nejlepší Srdce urazil. Já příslibuji, že budoucně za přispění Tvé milosti Tvé nejlaskavější Srdce žádným hříchem, alespoň žádným těžkým, nechci již urazit.

V důvěře ve Tvé nesmírné dobrodiní a milosrdenství utíkám se k Tobě v záležitosti mé — N. N. —; k Tobě vznáším všechny své potřebnosti a přání a prosím Tě skroušeně skrze neposkvřené Srdce Rodičky Tvé Marie, bys mou prosbu také milostivě vyslyšeti ráčil, jakož jsi již tisíce a tisíce Tě ve svých potřebnostech vzývajících vyslyšel. Zároveň doporučuji nekonečnému milosrdenství Tvého božského Srdce také záležitosti svých spolubratrů.

Božské Srdce Ježíšovo, budiž naší ochranou, naší pomocí nyní a vždy, zvláště však v hodině smrti naší. Amen.

Účel třetího řádu sv. Františka a jeho význam v době naší.

J. Hlejtánek. (Pokračování.)

80. ot.: Z jaké příčiny zmínil papež Lev XIII. dřívější povinnost 54 Otčenášů na 12?

Odp.: Aby se předešlo té výtce, která se tak často třetímu řádu činila, že totiž toho modlení je v třetím řádě mnoho a tudíž že se nehodí pro ty, kteří musí pracovati. Také chtěl, aby se předešlo tomu častému zmírňování (dispensim) této povinnosti; nyní zajisté každému, i tomu dělníku neb služebníku, možno denně 12 Otčenášů se pomodliti, to tím spíše, ať se ani nepřikazuje, aby snad najednou se je pomodlil, nýbrž

i žádoucně, ano i prospěšně bude, když to i v různých dobách dne vykoná; pamatuje tak častěji nejen na svoji povinnost, ale i na Boha. Nyní nebude dojista třeba ve vykonávání tohoto závazku nějaké úlevy, leč v čas nemoci.

81. ot.: Mají tedy ti starší členové, kteří jsou navykli buď „Hodinky“ aneb těch 54 Otčenášů denně se modliti, toho návyku zanechat i jen pouze 12 Otčenášů se modliti?

Odp.: Mají-li k tomu dosti času a vykonávají-li tuto povinnost náležitě, mohou, ano mají při tom setrvati, obzvláště ti,

kteří se denně „*Hodinky*“ modlí; kteří by se však těch 54 Otčenášů modlili, musí aspoň k 12 Otčenášům ještě „*Zdravas*“ a „*Sláva Otci*“ připojiti, poněvadž dříve tak ustanoveno nebylo.

82. ot.: Co sluší o těch starších členech třetího řádu souditi, kteří osmčlují se proti tomuto zmírnění řádové modlitby denní reptati?

Odp.: Taci nechť náležitě uváží důvody v okružním listu papežově dosti důrazně a jasně vyznačené a připomenou si slova písma sv.: „Proč jest oko tvé nešlechtné, že já dobrý jsem.“

83. ot.: K čemu má spíše zmírnění toto napomáhati?

Odp.: Dojista ve smyslu sv. Otce k tomu, aby každý terciář svoji modlitbu předepsanou s tím větší pobožností a vroucností konal a o slovech modlitby své více rozjímal, aby životem svým tomu, co se tak často modlí, i váhy dodával.

84. ot.: Má-li pak modlitba řádová přednost před ostatními?

Odp.: Ano; jako totiž každý dobrý skutek, jež jsme byli, jsouce k němu slibem vázání, vykonali, dvojnásobné ceny má, tak též i modlitba řádová. Mimo to jestiž ona též hlasem církve sv. a vystupuje proto se všemi zásluhami této církve k trůnu Božímu a dosahuje též jakožto modlitba nevěsty Kristovy nejen předního přístupu k srdci Otce nebeského, ale i tím spíše milostivého vyslyšení.

85. ot.: Co přikazuje pravidlo nové vzhledem k závěti neboli poslední vůli?

Odp.: Totéž, co i stará regule předpisovala; §. 7. papežské konstituce ustanovuje totiž: „Kterí směji udělati poslední vůli, mají záhy o svém majetku pořízení učiniti.“

86. ot.: Jaké příčiny vedly nejen sv. Františka Serafinského, ale i sv. Otce Lva XIII. k tomuto předpisu?

Odp.: Najisto velké a závažné příčiny. Jestliž dostatečně známo, jak často i mezi nejbližšími příbuznými sváry, nepřátelství, ano i záhubné soudy jen proto povstávají, že nebylo závěti buď dokonce aneb nenáležitě o pozůstatku toho kterého jich příbuzného ustanoveno. Má se tedy tímto pravidlem všemu tomu předejiti. Avšak nad to ještě více; má ustanovením tím ta nad celou věčností rozhodující poslední chvílka jen ve prospěch duše zbavena býti všelikých záležitostí světských, aby se tak již záhy — před smrtí učila od marných, vezdejších statků odtrhovati a všechno, co na svět tak rádo poutá, již dříve dobrovolně opouštěti, než to násilně při smrti učiniti musí.

87. ot.: Jaká se tu dává vzhledem k tomu předpisu terciářům rada?

Odp.: Nejprvé, aby 1. záhy, t. j. zavčas (dříve se vyžadovalo, aby se tak nejvýš do profesí aneb brzy po ni najisto) stalo; 2. všech zákonnitých předpisů se bedlivě šetřilo, aby snad pro vady nějaké závět nebyla zrušena a teprv podnět k nepokoji a soudům mezi příbuzenstvem nezavdala; 3. především povinností všem, jaké nám buď spravedlnost nebo láska křesťanská ukládá, svědomitě vyhověli a je splnili; a 4. abychom se dříve se svědomitými, rozumnými, ale i mlčenlivými lidmi poradili.

88. ot.: Jaké povinnosti mají terciářové jedni k druhým?

Odp.: Mají se za dítky jedné a téže veliké rodiny sv. svého zakladatele považovati, vespolek se upřímně milovati, v pokoji a úplné svornosti spolu živi býti, vzájemně se podporovati a o svém posvěcení pracovati. Rovněž i tělesné dobrodiní mají sobě prokazovati, a to zvláště v nemoci, jak jich k tomu §. 12. zavazuje.

89. ot.: Jak zní tento závazek a k čemu se zvláště vztahuje?

Odp.: Pravidlo ono zní: „Každý člen má podle poměrů jmění svého něčím do společné pokladny přispívati, čímž mohou podporovati se nuzní členové, zvláště pak nemocní, aneb lze takto pečovati o důstojnější konání bohoslužby.“ To nejspíše stává se při shromážděních, když zpívající chvalozpěv sv. Ambrože „Tě Boha chválíme,“ jdou členové na ofěru, které se pak dle potřeb a pravidlem naznačeným způsobem používá. Bývaloť tak v církvi sv. hned na po-

čátku obyčejem, jak nám svatý apoštol Pavel (I. Kor. 16. 1, 2.) dosvědčuje, an píše: „Co do sbírek na svaté (věřící), jak jsem nařídil církvem galatským, tak i vy učíte. Prvního dne v týdnu každý z vás u sebe odkládej schováváje, co se mu dobře hodí.“ Tato péče bratrská o potřeby jiných potřebných spoluvěřících byla příčinou výroku samých pohanů: „Vizte, jak se milují.“ I tu platí terciáři slovo Tobiášovo: „Máš-li mnoho, dávej mnoho; máš-li málo, i z mála rád uděluj.“

(Pokračování.)

Skryté poklady církve svaté.

(Pokračování.)

Bych slibu svému dostal a zvláště matky pohnul, aby svým miláčkům ty bohaté poklady církve sv. otvíraly, předesílám připovězený příběh ze skutečného života.

Jistý mladý muž, dřívější chovanec kollegia otců z tovaryšstva Ježíšova, byl až do svého 21. roku věku svého pravým vzorem zbožnosti a čistoty. Od svého nejtělejšího mládí nosil škapulír nejblahoslavenější Panny Marie, miluje tuto láskou nejuptímnější a nejvěrejší. Jinak Ji nenazýval než svojí milou a drahou matičkou. Matka jeho, jsouc vdovou, neměla jiné radosti, nežli věděti a viděti syna svého tak utěšeně vzrůstati a ve všem dobrém vynikati. Než nemělo toto krásné nebe spokojenosti dlouho nad srdcem mateřským se klenouti; to, co jemu nejmilejšího po Bohu bylo, mělo odcizeno býti. K zármutku své matky seznámil se tento mladík, jemuž jméno bylo K... , brzy s dvěma jinými mladíky, kteří však jsouce úplně svěťáckého smýšlení, nezkušeného a snad nic zlého netušícího K... za nedlouho tak do svých sítí života rozkošnického

zapletli, že v krátké době ani laskavých svých dřívějších vůdcův a rádcův výstražného hlasu neslyšel. V krátké době stal se ten tak vzorný a mravný mladík lehkomyšlným rozpustilem a marnotratným svěťákem. Mocná vlna naruživosti unášela jej rychlým během do moře života naprosto rozkošnického. Ani prosby, ani slzy, ani výčitky, ani vyhrážky utrápené matky nebyly s to, aby zastavily ubožáka na srážné jeho cestě a vymanily ho z vlivu a společnosti zlých společníků. Ano, onť se i matky hořem tak velice skličené odřekl, ji úplně opustil a tak prostopásný život vedl, že veškero své zdraví nejen podryl, ale i po třiletém takovém životě již blízce smrti byl. Nalézal se blíže Ženevy v letohrádku, jsa skličěn nebezpečnou prsní nemocí. Dobrá matka, zvěděvši nejen kde její pobloudilý syn dle, ale i v jakém nebezpečném stavu se nalézal, spěchala na rychlo k němu, zapomenouc na všecko to příkoří a to nevyslovitelné hoře, ježto byl jí způsobil. „Nemohu-li jeho těla zachrániti, snad se mi poštěstí získati a zachrániti duši jeho.“ Tak myslila ubohá; bylať se též po celou

tu dobu poblouzení jeho stále vroucně za obrácení syna svého modlila. Matčina přítomnost byla nemocnému sice milou, když viděl, s jakou obětavostí a ochotností staříčká matka jej obsluhuje; avšak srdce jeho, jsouc otráveno životem spustlým, nemělo již té něžnosti a upřímnosti synovské, tak že mimo nějaká nutná aneb jen zcela lhostejná slova s ní nemluvil. Vidouc matka, takovýmto jednáním jen více rozžalostněná, jak očividně nemocnému sil ubývá, a že nemůže se obrát k lepšímu očekávati, snažila se laskavými slovy jej pamatovati na smíření s Pánem Bohem. Onť že nejen dárce zdraví i života, ale nejlepším všemocným lékařem duše i těla, a protož aby nyní ve své bídě k Němu s celým srdcem se obrátil. Avšak jak se ubohá matka ulekla, slyšíc nemocného chladnou odpověď: „S takovými věcmi mi dejte pokoj,“ pak dodal: „každé slovo je zbytečné, já mnoho provinil a mnoho zneužíval.“ Tu poznávala matka patrně, žeť duše ještě více a nebezpečněji churavou než tělo. Nevědouc si jiné rady a pomoci, požádala jistého kněze, aby nemocného navštívil a snad s lepším prospěchem na sv. povinnost jej připravil. Avšak ač dvakráte kněz se byl k nemocnému dostavil a se vši šetrnou laskavostí a horlivou výmluvností jej na smíření s Pánem Bohem pamatoval, neporídil ničeho, byv pokaždé rozhodně od nemocného odbyt. Ubohá matka, nevědouc si již žádné pomoci, připadla na tu myšlenku, upamatovati jej na jeho dřívější dětinnou lásku k Panně Marii a na jeho zbožné mládí, jakož i na jeho první sv. přijímání. Konečně se ho táže, znamenajíc, že pozorně vše poslouchá a jaksi s lepší minulostí svoji se obírá: „Kde máš svůj škapulír?“ Nastalo pomlčení; nemocný si z hluboka oddechnul a ukázal na stolek. Matka přistoupne k němu, vytáhne šuple, a spatříc tu

v koutku škapulír, vezme jej do rukou svých, líbá jej a vysílajíc nejvroucnější prosbu k Panně Marii, blíží se k synu, prosíc ho pohnutlivým hlasem, aby jí aspoň dovolil, sv. škapulír kolem krku zavěsiti, jak mu to byla, dokud malým býval, tak často činívala. On ani neodpověděl, ale nechal si tak od matky učiniti.

Ale sotva že jen škapulír mu byl zavěšen, počíná již nitro jeho měknouti, srdce se obměkčuje a proměňuje. Oči se mu plní slzami, prsa se mu mocně dmou a z nich se derou hluboké, hlasité vzdechy, počíná vzlykati, ano zcela hlasitě Boha o smilování a odpuštění prositi. Matka Boží získala dítě své. Žádal napotom ihned kajicné kněze, jehož byl tak vzdorovitě dvakráte téměř od sebe zahnal, aby jeho sv. zpověď slyšel, Svátost oltářní mu podal a šťastně na věčnost připravil. Sváté přijímání a vůbec všechny skutky pokání vykonal s takovou vroucnou zbožností, hlubokou pokorou a skroušenou kajicností, že všickni přítomní až k slzám pohnuti byli. Druhého dne na to ráno skonala tiše v náručí své, ač plačící, avšak přece z obrácení syna svého se radující matky. Poslední slova, která ústa jeho šeptala, byla: „Ježíš a Maria.“

Milá křesťanská matko, přeješ-li sobě, aby dítko tvé do nebe se dostalo, postav je pod mocný, ochranný plášť blahoslavené Panny Marie, a to jest: pateronásobný sv. škapulír.

Nelekni se, milý čtenáři, toho slova; neboť vím, že mnohý osvícenec naší doby jaksi útrpně a potupně se usměje, jakoby toho, jenž slovo škapulír vysloví, aneb docela se i prohlásí, že jej nosí, útrpně politovati chtěl, že ještě něco takového může věřiti.

Ovšem takový „Školy“ neodobírá, a když by mu ji někdo i nabídnul, ani zadarmo by ji nečetl, ač by mu dojista

velmi prospěšnou byla, poučujíc ho o velmi mnohém, o čem buď úplně neví aneb jen slabě, ba falešně má známosti. A k takovým věcem čítám i sv. škapulíř. Z vlastní zkušenosti vím, že se jmenem tímto — i bohužel u mnohého kněze — jakýsi příděch pověrčivosti spojuje a že mnozí katolíci zcela neprávě o něm smýšlejí. A proto bych každému radil, když uslyší toho kterého, i třeba sebe učenějšího a vzdělanějšího, potupně aneb nerozumně o sv. škapulíři mluvit a jej zavrhovati, aby se ho jen zeptal, zdaž ví, co sv. škapulíř jest, od koho pochází a co církev sv. o něm učí. A tu se přesvědčí, že má velmi často před sebou slepce, jenž o barvách mluví, t. j. osměluje se posuzovati a snad i tupiti, čeho nezná. Aby však každý čtenář „Školy“ takovému náležitěho vysvětlení a ponaučení dáti mohl, pojednám v následujícím v krátkosti o škapulířích vůbec a těch jednotlivých, jichž máme pět, zvláště abych tak nejen své tvrzení, že mnohý mylných jest názorů o škapulíři a velkých jakýchsi povinností s ním spojených se leká, ospravedlnil, ale i ukázal, jak oprávněný a odůvodněný jsem celému pojednání zvolil nápis: „Skryté poklady církve sv.“ —

O škapulíři vůbec.

Škapulíř jest vůbec roucho, které někteří řeholníci na svém obyčejném šatě nosí, tak že jedna jeho část z předu, druhá pak v zadu po ramenou dolů splývá, od čehož i nejspíše jeho jméno se odvozuje. (Scapulare lat. plécni neboli náramenný — rozuměj šat.) Nejdříve zmínka se o něm děje v reguli sv. Benedikta, a to v kap. 55; avšak nejvíce ve známost vešel řádem karmelitánským hned na počátku 13. století. Ač nyní nelze škapulíř vlastně nějakým oděvem jmenovati, nicméně platí nyní za stejnokroj sluhů a ctitelů Mariánských. A

třebas neuvědomělý nošení sv. škapulíře útrpným posměchem provázal, ponechme mu jeho radost. Nám postačíž věděti, že škapulíře jsou samou Církví sv. schváleny, a ještě více, přehojnými a převeličnými milostmi odpustků obohaceny.

Škapulíř musí býti zhotoven ze sukna z ovčí vlny, a nikoliv z hedbáví, plátna neb bavlny, ač i často takové spatřujeme. Takových nelze platně posvětit a tudíž jich nošení bez prospěchu. Nosí-li kdo několik škapulířů, mohou tyto se dohromady sešiti tak, že pak všechny dvěmi tkanicemi v jeden se spojují. Je-li mezi těmito škapulíři hořkého umučení Páně (červený), musí i ty tkanice z červené vlny býti. Než tyto škapulíře budtež tak sešity, aby všechny aspoň na okrajích byly viditelné, t. j. ty jednotlivé škapulíře musí býti stejné velikosti, aby jeden nad druhý vynikal a tak snadno poznán býti mohl. Spojí-li se škapulíř bílý, t. j. nejsvětější Trojice s jinými, budiž na prvním místě, ostatní pak mohou v jakémkoli pořádku se spojit. Na jmenovaném bílém škapulíři musí křížek z téže látky býti, jen že kolmá část jest z červené, vodorovná z modré vlny. Kdo škapulíř buď ztratí aneb potrhá, aneb i příliš obnošený má, vyměníž jej ihned za jiný; staré, potrané, aneb obnošené nejlépe spáliti.

Má-li škapulíř nás účastnými činiti odpustků a milostí církve sv., musí mimo jiné, čeho se se strany nositele žádá, jedenkaždý býti zvláště posvěcen od kněze oprávněného neb k tomu splnomocněného. U všech škapulířů, vyjma bílý, který, nebyl-li od kněze ličivě posvěcen, musí pokaždé na něho býti svěcen, platí to první řádné posvěcení i pro všechny následující, které sobě nápotom oblékneme. Obléknutí to děje se tím způsobem, že se mužům přes hlavu na obě ramena, ženám pak pouze jen

na jedno rameno položí. Jakého stáří má ten býti, kdo o obléknutí žádá, není předsáno; na jisto jest, že i ditky před sedmým rokem ve sv. škapulír se obléknouti mohou. Kdo nějaký škapulír přijal, musí jej, buď si kdo buď, stále ve dne i v noci, zvláště pak v poslední hodině smrti nositi, a to tak, že jedna část z předu na prsou druhá pak na zádech dolů visí. Nosí se obyčejně na holém těle pod ostatním oděvem. Kdo by jej buď v kapse, aneb nějaké skříni měl, nezíská žádných odpustků. Modliteb zvláštních není předsáno, jen ustavičné nošení se požá-

duje, má-li kdo těch převelikých odpustků účastným se státi.

Také není třeba, aby na těch škapulířích nějaká vyobrazení, která by nám škapulír ten naznačovala, se nalézala; pouze při červeném, t. j. škapulíři utření Páně, musí býti na jednom kousku sukna obraz nejsv. Srdce Pána Krista a Panny Marie, na druhém pak obraz Ukřižovaného s nástroji Jeho umučení. Z té příčiny, je-li jich více pohromadě, sešívají se tak, že bílý jest prvním a tento červený jest posledním, aby ty obrázky byly viditelný. (Pokračování.)

Zájmy Krista Pána v různých zemích.

Řím a Itálie. Okružní list sv. Otce proti zednářstvu zafal do živého; viděti to ze vzteku zednářských listů a hlavně z toho, že zednářové nyní se pilně radí, jaké postavení by proti prohlášení sv. Otce zaujmouti měli. Zajisté bude nějaký nový útok na církev katol. jejich odpovědí. Ale dobře tak, lepší veselá válka, než mrtvý, shnilý mír; aspoň jest čaka, že mnohý vlažný katolík se probudí a přihlásí ku praporu katolickému, až vzejde mu poznání, že katol. církev hlavně třímá prapor svobody a osvěty pravé.

V záležitostech „Propagandy“ vydal sv. Otec nové prohlášení a rozeslal je velmocem. Práví v něm, že stojí na stanovisku přísného práva, a nikterak nehodlá s vládou italskou nějak se smlouvat. Zvláštním zjevem jest, že vláda krále Humberta na odpor Spojených států amerických odvolala rozkaz konfiskační, pokud se týkal podílu států amerických na jmění „Propagandy.“ Kdyby jen katolíci celého světa rázně se ozvali a jejich vlády poněkud jen žádosti lidí dbaly, zajisté by vláda italská si to rozmyslila, sáhati rukou svatokrádežnou na jmění ústavu, k němuž přispívali katolíci všech zemí.

Sv. Otec uvítal po velikonoce v Římě dva české biskupy, a to budějovického hraběte Schönborna a litoměřického

Dra. Schöbla, a spolu představili se mu také jiní kněží z Moravy a Čech, a byli sv. Otcem velmi vlídně přijati.

Již déle se mluví o úmyslu sv. Otce opusiti Řím a odebrati se buď do Francie aneb na ostrův Melitu, kde se mu nabízí pohostinství. Nebude-li sv. Otec pro násilnictví vlády italské lze z Říma volně vládnouti církvi katolické, zajisté uchýlí se tam, kde pastýřský úřad svůj bez překážky bude moci konati. Církev katolická tím zajisté neutrpí dle starého osvědčeného pravidla: „Ubi Petrus, ibi ecclesia — kde Petr, tam jest i církev.“

Rakousko. Veškerá pozornost lidu, zvláště pracujícího, obrácena jest nyní ku sněmovně poslanců, kde jedná se o důležitých zákonech socialních, a to o obmezení práce nedospělých a žen a určení stálé doby pracovní. Zástupcové kapitálu, jako žid Auspitz, továrník Mauthner a Wolfrum, se proti předloze co možná bránili, snažíce se učiniti ji směšnou, zbytečnou a přmyslu rakouskému záhubnou. Naproti tomu hájili poslancové konservativní Dr. ryt. Bilinský, ryt. Chamiec, zvláště pak kníže Alois Liechtenstein (ze Štýrska, budoucí prý dědic panství Liechtensteinských i na Moravě) a hrabě Egbert Belcredi zájmy pracovního lidu a nutnost i prospěšnost včasných oprav společenských. O zákonech těchto

se nyní dopodrobna rokuje, a jest odůvodněna čaka, že s nepatrnými změnami budou značnou většinou přijaty, a tím nejen nesvědomitě vykořisťování pracovních sil zamezeno, ale také velké nebezpečí sociální revoluce odstraněno. Přinesli bychom rádi něco více z krásných řečí k hájení lidu pracovního pronešených, ale nedostatek místa nám toho nedovoluje, a proto odkazujeme čteně čtenáře k listům politickým. Přece však uvádíme aspoň několik slov z řeči knížete A. Lichtensteina jako na ukázkou. Pravilť (dne 17. května): „Tímto ochranným zákonem můžeme náš dobrý, krásný lid, můžeme statisíce našich křesťanských spolubratrů uchrániti záhuby duševní i tělesné. Na tržisti práce běží o statky mnohem drahocennější, než na tržišti zboží. Zde nabízí většina lidstva své tělesné síly, své duševní schopnosti a nejkrásnější léta svého života. Jsouto to velmi vzácné věci pro jednotlivce, a tak nevyhnutelné pro celek, že nesmíme je prodati, ani darovati, ani rozplýtvati, ani vydrati; smíme si jich pouze vypůjčiti za slušnou odměnu a vrátiti je neporušené. Pánové! volná soutěž nesmí zvrhnouti se v divý zápas, v němž slabší podléhá.... Na počátku středověku byla doba, kde stálé boje hubily společnost. Tehdy vymyslela církev k ochraně vzdělanosti prostředek, tak zvanou Treuga Dei, mír Boží, dle něhož za jistých dnů v týdnu zbraně měly úplně odpočívat pod trestem vyloučení z církve. Vidíte, pánové! takový mír Boží zvěstuje tento zákon. Zde položena meze v zápasu o živobytí; především uvádí se tu mládež z bojiště do bezpečí; žena, bohužel jen částečně, vrací se domácímu krbu, vytýkají se potřebné hodiny pro spánek a pojezení, a sedmý den vrací se plnění povinností náboženských, tělesnému odpočinku a duševnímu zotavení.... Vždyť není dělník jepic (moucha, která toliko den žije), jest člověkem, jehož dvě ruce po více desetiletí mají živiti. To jest celé jeho jmění. Jak má z tohoto jmění plynouti důchod, když se celé toto jmění, celý kapitál ztráví.... Tento kapitál práce lidské nemá se předčasně vydati, ale má se jím setřítí a opatrně zacházeti, aby dělníkovi vystačil po celý život.“ Zajisté může tu dělnictvo poctivě po-

znati, kde má hledati svých pravých a upřímných přátel. Přejeme jednání zákonodárných sborů úplného zdu.

Dne 4. května, na den sv. Moniky, zemřela na královském hradě pražském císařovna a královna Maria Anna, která od smrti svého chotě, císaře Ferdinanda Dobrotivého, z Prahy a Čech nevysla. Celý čas vdovství svého věnovala skutkům pobožnosti a lásky k bližnímu. Ztráty její želi chudina pražská, želi chudé chrámy a dobročinné ústavy, jichž všech povždy štedrou bývala podporovatelkou. Bůh odplat jí vše na šťastné věčnosti!

I Německo zaměstnáno jest zákonodárstvím ve prospěch tříd pracujících a jsou návrhy knížete Bismarka na pojištění dělníků pro případ neštěstí, nemoci a stáří po tuhém odporu kapitalistův a liberálů většinou přijaty. Jen církev katolická netěší se stejné přízni kruhů vládních, a jest jmenovati návrh poslance katolického Windhorsta na odstranění proticírkevních zákonů květnových, jenž byl dne 17. května většinou zamítnut (168 hlasů proti 116).

Francie. Zednářstvo francouzské, které vládne celé zemi, učinilo první krok na odvetu za papežskou encykliku a dosáhlo ve sněmovně usnešení, aby budoucně zahájení a skončení prací sněmovních dělo se bez včelíků bohoslužby.

V květnu děly se v celé zemi volby do obecních zastupitelstev, při nichž znamenati sluší, že v Paříži se živel radikální v zastupitelstvu sesílil, kdežto na venkově skoro vesměs strana konservativní došla prospěchu; i tam, kde neprosperovala úplně, nabyla menšiny značnější, než u voleb předešlých.

Katolíci Francie slavili 13. května a dni následujících v Paříži veliký sjezd za přehojného účastenství. Sv. papež poslal k pracím sjezdu své apoštolské požehnání. Znamenití řečníci stavu panského, advokátského atd. jednali o nejdůležitějších zájmech katolických. Potěšilo nás čtoucí, že advokát Cazeaux jednal o nejsvětější Svátosti oltární, a odporoučel noční návštěvy velebné Svátosti. Naproti tomu odporoučel kněz msgr. Richard kromě zavádění obvyklých do-

mácích pobožnosti účastenství katolíků ve spolecích dělnických. Dne 14. řečnil mezi jinými Claudio Janet proti zednářství a odporoučel proti nim podporu křesťanského tisku a křesťanských spolků.

Válka v Tonkinu jest ukončena a mír uzavřen; vyjednávání o náhradu válečnou pokračují. Francie hodlá část vojska z Tonkinu odvolat a poslati je na ostrov Madagaskar k hájení domnělých práv francouzských na severozápadní nábreží toho ostrovu proti domorodcům.

Anglie. Sněmovny přijaly zákon na ochranu dívek a žen proti svůdnictví, a jiným zákonem setrvají při zápořu

snátku manželského se sestrou zemřelé manželky.

V Africe nezbyde Anglii jiného, než podniknouti znovu drahou válku na osvobození svého generála Gordona, jenž obléhán jest od povstalců v Chartumu. Povstání šíří se k severu, a Mahdi se strojí na horní Egypt táhnouti. Angličané hodlají výpravu poslati po lodích po řece Nilu, a rádi by pozvali k boji jedinou říši křesťanskou v Africe, Abyssinsko.

Z Ruska neslyšeti než o nových spiknutích nihilistických a o zatýkání vysokých důstojníků, kteří usvědčeni jsou z účastenství v tajných plánech nihilistů.

V měsíci červnu

modleme se za horlitele a horlitelky úcty božského Srdce Páně.

Hazdému ctiteli božského Srdce Páně má nejvíce na srdci ležeti rozkvět co možná největší této překrásné pobožnosti. Kterak apoštolát modlitby a s ním zároveň i úcta božského Srdce Páně se náramně rozšířil, kterak lze i úctu Bohorodičky skrze apoštolát modlitby víc a více rozšiřovati, kterážto úcta bez toho těsně souvisí s úctou nejsv. Srdce Pána Ježíše, to všecko již vědí naši milí čtenáři „Školy.“ Tentokráte obrácíme zřetel svůj hlavně k osobám, které úctu božského Srdce Páně ustavičně rozšiřují, ji hájí, zastávají a odporučují, neboli ku horlitelům a horlitelkám.

Majíť oni mnohé povinnosti, jichž dočítáme se z listů papežských. Takoví horlitelé a horlitelky mají netoliko dávatí zvláštní příklad pobožnosti, ale mimo to mají býti plni vroucnosti, plni horlivosti pro spasení duší, mají vyhledávati cti a slávy Boží, mají co nejvěrněji držeti se sv. stolice římské, mají podporovati církev a vedení duší ku spasení a mají konečně každodenně hleděti, aby úcta božského Srdce Páně co den více vzkvétala.

Tento měsíc chceme zvláště na jednu povinnost připomenouti, a to: Úctu Božského Srdce Páně co nejvíce rozšiřovati. Jaká jest povaha této pobožnosti? Kterí jsou obzvláště horliteli a horlitelkami? Co máme žádati na jejich pobožnosti? Toť jsou ony otázky, o nichž pojednati chceme.

Účel pobožnosti k božskému Srdci Páně jest vzbuditi v lidech takovou lásku, kteráž by se rovnala nevýslovné lásce božského Srdce Páně. Této lásky dosíci u lidí hleděl Spasitel, zjeviv tuto pobožnost blahoslavené Margaritě. Bylo to roku 1674, rok před tím, co chtěl Pán, aby ustanoven byl svátek na počest božského Srdce Jeho. Když vyznamenal tuto světici jako při poslední večeři sv. Jana, pravil Spasitel: Mé božské Srdce trápí se láskou k lidem, zvláště pro tebe, že nemůže již zadržeti plamenů tak horoucí lásky, a proto chci, aby se ukázaly světu, by všickni v něm hledali pokladů, jakých jsem do něho vložil.“ Těmi plameny chce zastihnouti celý svět, aby srdce lidská rozhárala láskou k Bohu. A zvláště nyní, kdy lidé odvracejí se od Boha, kdy jsou studená srdce jejich jako led, rozháralo se božské Srdce Páně, aby jako slunce dary a milostmi svými tu ledovou kůru roztálo. A proto ti, kdož jemu úctu a čest nejvyšší vzdávají, budou zasypáni božskými poklady, jichž nevyvázným pramenem je božské Srdce Páně.

Priviňme se tedy k nejsv. Srdci Páně za příkladem sv. Jana řkoucího nám: „My tedy milujeme Boha, nebo Bůh prvé miloval nás.“ (1. an 4.) A cò jest milovati jiného, než chtíti dobré toho, koho milujeme, zastávati zájmy zrovna tak, jako své a neštítiti se ničeho zlého. A to je povoláním horlitelů, kteří jsou viditelní pomocníci Boží u šíření království Božího na zemi. Všickni tvorové sice slouží ke cti a slávě Boží, ale člověk má to nejvíce činiti, a zvláště horlitelé, neboť nejsou jako služební, ale jako přátelé Boží. Horlitelé mají to ctiiti, to chtíti, co Ježíš Kristus cítí a chce. Jako Kristus miluje církev svou a duše naše, tak mají i horlitelé církev sv. milovati, ji hájiti, ji pomáhati a na spasení duší podle sil svých pracovati, tak budou hářati láskou Ježíše Krista.

Kdo jest horlitem pravým? Můžeme říci, že prvním horlitem božského Srdce Páně jest Otec nebeský sám. Otec miluje Syna láskou nekonečnou, v něm jedině má své zalíbení, a všechny věci odevzdal do rukou jeho a všechny věci učinil skrze něho a dal mu nejvyšší moc a slávu nade vším, co na nebi i na zemi jest. Tak miloval Otec nebeský to božské Srdce Syna svého, srdce jako střed duše a tělo Syna člověka, střed člověčenství a Božství Kristova. Když jednou Kristus Židům odvětil: „Já nehledám slávy své,“ poukázal hned na Otce, řka: „Jestli, kdo hledá a soudí.“ (Jan 8.) A později před svým umučením prosil Otce, řka: „Otcě, oslaviž jméno své,“ hned bylo s nebe slyšeti hlas: „Oslavil jsem a ještě oslavím!“ (Jan 12.) A největší slávou Syna Božího jest úcta božského Srdce jeho.

Zároveň s Otcem působil i Duch sv. pro oslavu božského Srdce Ježíše Krista. Duch sv. miluje Otce i Syna, a proto božské Srdce Páně jest zvláštním sídlem Ducha sv. a toto Srdce nástroj zvláštní lásky lidské jest zároveň trůnem zvláštní lásky božské. Božské Srdce Páně jest tedy ohniskem, sídlem lásky Otce i Ducha sv. pospolu; jest sídlem lásky nejsv. Trojice vespolek.

A když s nebes výšin sestoupíme doň na zemi do malého Nazareta, druhého to nebe pozemského, tu nalézáme Marii, Matku Boží a sv. Josefa, pěstouna Páně, kteří byli rovněž předními horliteli úcty božského Srdce Páně. Která horlitelka kromě Marie, Matky Boží, byla tak těsně spojena s Božským Srdcem Páně, kteréž tlouklo zároveň s jejím mateřským srdcem? Kdo tak všechny city, myšlenky, žádosti těsně spojoval s božským Srdcem Páně, jako Maria?

Nic není tak podivuhodno, jako zvláštní způsob ustavičného zápasu lásky Ježíše a Marie. Podobá se obapolné lásce Otce i Syna. Otec prohlásil: „Tento jest Syn můj milý, v kterém se mi dobře zalíbilo.“ Syn odpověděl: „Co libého jest Otci mému, to já činím vždycky.“ (Jan 8.) Líbiti se Otci bylo životem Syna; líbiti se Synu, bylo životem Otce. A tak zalíbil si Ježíš v matce své Marii, a Maria nehledala jiného než zalíbiti se Ježíši Kristu. Jako Syn žil jen pro Otce, tak Maria žila jenom pro Syna. Maria měla s Ježíšem téhož ducha, touž lásku, tentýž cíl, totéž jednání. Tak jest Maria vzorem všem horlitelkám!

A což sv. Josef, pěstoun Páně? Jestliže svatí v nebi nalézají svou největší blaženost v tom, že na Boha ustavičně patří, což v plné míře tak říci můžeme o sv. Josefovi, pěstounu Páně. „Jaké pocity lásky,“ praví sv. Alfons, „asi se v srdci sv. Josefa shromáždily, když rozjímal, že tento Ježíš jest Slovo věčné, Syn Boží, jenž z lásky k nám člověkem se stal! Ó Bože můj, tak asi bez přestání volal, klaním se tobě, zasněvuji se tobě celý. Život můj není můj, nýbrž tvůj a já nechci, leč tobě sloužiti, tobě Pane a Bože můj!“ Život sv. Josefa byl jen dlouhou službou Ježíše; tak byl sv. Josef horlitem úcty a klanění se Ježíši Kristu. Ó svatý domku v Nazaretě! Tys byl pravým nebem na zemi! Nikde nenalezneme to, co pod tvou nízkou střešinou; nikde nenajdeme takové spojení tří srdcí v jednom, tří duší v jedné, jako byly nejsv. osoby Ježíš, Maria a Josef. Byliť jedno srdce, jedna duše! A kterak bychom mohli zapomenouti na Jana, miláčka Páně, jenž odpotíval na božském Srdci Ježíše, jenž ssal z tohoto pramene svatého proudu svého evangelia, pramene horlivosti a lásky. Nezapomeňme na Marii Magdalenu, výboj božského Srdce Páně — „apoštolyni apoštolů,“ kteráž první byla zvěstovatelkyní vzkříšení Páně.

A což máme říci o sv. Pavlu, zvěstovateli horlivém ukřižovaného Spasitele? Ježíš jest životem jeho! Žádné stvoření nemohlo jej odloučiti od lásky Krista Ježíše. Sv. Jan Zlatoušlý dí: „Srdce Pavlovo bylo srdcem Ježíše!“ — „Láska Kristova zajisté pudí nás,“ volá tentýž apoštol národů; ano pudila jej do všech krajin světa rozžehnouti plamen lásky ku Kristu, tak že „toužil po všech v útrobách Ježíše Krista, aby cítili v sobě, což i Ježíš cítí v srdci svém.“ Nelze nám opomenouti velikých učitelů církevních v prvních stoletích jako byl sv. Augustin, sv. Ambrož, sv. Zlatoušlý, sv. Cyprian, sv. Basilius, sv. Řehoř Nazianský; ti všickni byli pravými horliteli cti a slávy Božského Srdce Páně. „Ó přesvaté rány,“ volá sv. Bonaventura, „kž bych mohl vámi vniknouti až do nejtajnějších útrob lásky Ježíše Krista. Ve vás jest můj příbytek. Ó té zaslepenosti synů Adamových, kteří nevědí skrze tyto přesvaté rány k Ježíši přijíti! Šťastné kopí, kteréž hodno bylo otevřítí bok Kristův! Kdybych byl na místě toho kopí, nikdy bych nebyl vyšel z boku Kristova. Viz, duše věrná, viz svého ženicha přemilého, jenž otevřítí bok svůj, aby ti mohl dátí srdce své!“ Nestačí tuto ani místa, abych čtenářům našim podal všechny ty láskou k Ježíši plné výroky svatých a světic Božích, jakými byli sv. Tomáš Akvinský, sv. Petr Damiánský, sv. Kateřina Sienská, sv. Kateřina Ženevská, sv. Anděla Foliňská, sv. Františka Římská, sv. Terezia. Kdož by neobdivoval takový počet horlitelů a horlitelek úcty Srdce Pána Ježíše!

Zajisté nám čtenáři odpustí, učiníme-li ještě zmínku o zakladatelích řádů, kteří zanechali celé šíky horlitelů a apoštolů: sv. Bernard, jenž ohnivými slovy celým světem hýbal a srdce všech láskou k Ježíši rozhářal; sv. Dominik, horlivost sama; sv. František z Assisi, pravý serafin lásky; sv. Ignác z Loyoly a sv. František Saleský, jenž založil dvě rodiny církevní, jimž světil apoštolát božského Srdce Páně. A z takovéto rodiny pochází Maria Margarita, kteráž obzvláště vyniká úctou nejsv. Srdce Ježíšova, kteráž byla za hodnou uznána zjevení Pána Ježíše, jenž jí ukázal láskou planoucí Srdce své, tento zdroj všech milostí, jenž ji poučil, kterak touží, aby lidé více a více jeho nejsv. Srdce uctívali. Kdož by nenásledoval takovýchto skvělých příkladů? Kdož by nechtěl horliti dle sil svých pro úctu nejsv. Srdce? Kdož by co nejtěsněji se nepřivinul k božskému Srdci Páně, v němž by čerpati mohl sílu a horlivost? Vždy zůstanou pravdivými slova sv. Řehoře Velikého: „Kdo sám nehoří, nezapálí jiných.“ Rozpalme srdce své napřed, jak to činíval P. Colombière: „Ó nejsv. Srdce Ježíše a Marie, opravdu hodné mítí všechna srdce, panovati nade všemi srdci andělů i lidí! Vyť budete vždycky mým pravidlem a já vynasážím se mítí vaše úmysly. Chci, aby srdce mé bylo vždycky spojeno s nejsv. Srdcem Ježíše a Marie, a aby tato nejsv. Srdce byla mými, aby cítil, žádal vždycky jenom, co tato nejsv. Srdce cítí a žádají.“

Rozpálivše srdce své láskou k Ježíši, hleďme i v jiných totéž učiniti. Kdož stejně cítí a smýšlí, seřaď se okolo horlivého ctitele božského Srdce Páně a tak jen bude se zmáhati spojenými silami úcta a láska k Pánu Ježíši. „Kde jsou dva nebo tři ve jménu mém, tam jsem uprostřed jich,“ praví Pán.

Ku roznícení této pobožnosti napomáhají obrazy, medailky a sošky božského Srdce Páně. Pravý horlitel, pravá horlitelka neustane nikdy u sbírání ctitelů nejsv. Srdce. A jako sv. Ignác svým spolubratřím, tak i my voláme všem horlivým ctitelům nejsv. Srdce: Bězte, rozohněte, rozpalte všechny lidi!

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc červen 1. P. 1884.

Za horlitele a horlitelky úcty Božského Srdce Páně.

Ó Ježíši! skrze neposkrvněné Srdce Marie Panny obětují Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětují za dosažení statečnosti, horlivosti a stálosti potřebné horlitelům, aby dokonale vyplnili misii apoštolskou. Amen.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce papeže! Srdce Ježíše a Marie! zachraňtež církev, říši rakouskou a vlast naši česko-moravskou!

Ó přesladvé Srdce Panny Marie, budiž mou spásou!

Sv. Michale archanděle, sv. Josefe, svatí Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Dne

Obzvláště však doporučuje se:

1. *Sestání Ducha sv. I. hod (Sv. Fortunáta, kn.)*: Rozhojnění úcty, důvěry a lásky k božskému Srdci Páně. † sestra. Sedm darů Ducha svatého všem pastýřům církve svaté. Starý otec.
2. *Sestání Ducha sv. II. hod (Sv. Blandiny, p. m.)*: Osvícení Duchem sv. všech ctitelů B. S. P. Časopisy ku počtě B. S. P. směřující. Duše v očistci. Vychování dítek v čtyřech rodinách.
3. *Sv. Klotildy, král. 545.*: Nově zavedené pobožnosti k B. S. P. Horlivost apoštolátu v modlitbě i skutech. Češi v cizině.
4. *Sv. Kvirina, biskp. m. 304*: Rozšiřování úcty B. S. P. po všech biskupstvích. Povinnosti křesť. za doby velikonoční. Chorý novic.
5. *Sv. Bonifácia, biskp. m. 755*: By žehnálo B. S. P. snahám apoštolským našeho sv. Otce. Vyrvalost v dobrém předsevzetí.
6. *Sv. Norberta, biskp. 1134*: Úcta B. S. P. skrze duchovenstvo světské. Řád premonstrátský. Naši svatí patronové. Otec kmet.
7. *Sv. Roberta, op.*: Úcta B. S. P. duchovenstvem řeholním pěstovaná. Církev sv. na Rusi by podpory našla u mužů vlivem mocných.
8. *Nejsvětější Trojice (Sv. Medarda, biskp. 545)*: Úcta B. S. P. v zemích koruny sv. Václavské. Získání schopných členů do starobylého kláštera benedikt. v Comé u Salerna. Dar trpělivosti.
9. *Sv. Prima a Feliciána, m. 286*: Úcta B. S. P. v klášterích panenských. Za dar pokory a lásky křesťanské. Dva † bratři.
10. *Sv. Markéty, král. Škot. 1099*: By B. S. P. chránilo císaře a krále našeho pro jeho úctu a důvěru v ně. Nemocná panna.
11. *Sv. Barnabůše, ap. I. stol.*: By vůdcové našich národů slovanských vzdělávali srdce svá podle B. S. P. Bohoslovce v cizině.
12. *Božího Těla. (Sv. Jan z Fakundo, řeh. 1479)*: Za živou víru v Ježíše Krista ve velebné Svátosti. Obnova lásky a odprošení za všechny urážky. Spolky na ozdobu chrámů Páně. Otec kmet.
13. *Sv. Antonína z Paduy, řeh. 1231*: Úcta B. S. P. po světě slovanském. Za ducha apoštolského misionářům tu i za mořem.

Připojž každý k úmyslům dne: „i na úmysly doporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vloženy jsou na oltáři v kádrnu, Filipdorfu, Čáslavě, Bolešavi a m. ost.

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc červen I. P. 1884.

Za horlitele a horlitelky úcty Božského Srdce Páně.

- Dne Obzvláště však odporučuje se :
14. *Sv. Basilia, učít. cfr. 379*: Úcta B. S. P. u mládeže studující, jmenovitě v seminářích bohosloveckých. Svornost a láska obětavá.
 15. *Sv. Víta, muž. 300*: Úcta B. S. P. u otců a matek. Vychování dítek v rodinách podle Srdce Páně. Dostavení chrámu sv. Vítského. Přemožení vášně k marnosti světské. Zdar apoštolátu tisku.
 16. *Sv. Bennona, bskp. 1106*: By B. S. P. mládeži mužské bylo vzorem u vzdělání sebe. Srdce čisté, obětavé a šlechetné.
 17. *Sv. Františka Reg., řeh. 1640*: By učitelé a vychovatelé vůbec vzdělávali svéřence své podle B. S. P. Svatý Otec nás ve svých časných potřebách. Tovaryšstvo Ježíšovo mezi Slovany činné.
 18. *Sv. Alžběty, p.*: Úcta B. S. P. u křesťanských panen. Rozšíření obrazů jeho a zdar křesťanským umělcům činným ku slávě jeho.
 19. *Sv. Gervasia a Protasia, m. 387*: Úcta B. S. P. u dítek školních. Přemožení rozkolu na východě. Požehnání pracím apoštolským. Dosažení pečlivého duchovního správce. Studující Češi v Římě.
 20. *Nejsvětější Srdce P. Ježíše. (Sv. Silveria, pap. m. 538)*: Úcta, důvěra a láska k B. S. P. po všem světě. Bychom poznali více a více úmysly jeho v církvi sv. Získání schopných členů do starobylého kláštera benedikt. v Comě u Salerna.
 21. *Sv. Aloisa Gonz., panice 1591*: Následování sv. Aloisa v úctě B. S. P. Panicové a panny. Sestra nezhojitelnou nemocí stížená. Dar trpělivosti jisté ženě. Noviciáty církevních řeholí ve vlasti.
 22. *Sv. Pavlína, bskp. 431*: Úcta B. S. P. u malíčkých. Věrnost v modlitbě a poslušnost. Ústavy výchovaci B. S. P. zasvěcené.
 23. *Sv. Edeltrudy, abat. 679*: Úcta B. S. P. u vojstě. Duchovenstvo a důstojnictvo vojenské. Pomoc v nesnázích postaveným. Nemocná panna. Přemáhání nezřízené sebelásky u mnohých.
 24. *Sv. Jana Křtitele*: Úcta B. S. P. v úřadnictvu. Rodiny úřednické. Jistých deér úřednických zaopatření. Odstranění svůdníků.
 25. *Sv. Ivana, poust. X. stol.*: Úcta B. S. P. v rodinách vysokých a zámožných. Za dobrou radu a vyřízení záležitosti bohumilé.
 26. *Sv. Jana a Pavla, muž. 362*: Úcta B. S. P. u lidí služebných. Za sv. trpělivost a skromnost. Obrácení hříšníků. Muž opilec.
 27. *Sv. Ladislava, krále 1095*: Úcta B. S. P. u dělnictva našeho. Hledání pomoci a potěchy u Boha ve sv. náboženství. Rozkvět života křesťanské dokonalosti mezi Slovany. Duše v očistci.
 28. *Sv. Irena, bskp. m. 202*: Zaslepení a zatvrzelí myslí, odporující milosti Boží. Obnova první horlivosti všem kněžím a řeholníkům.
 29. *Sv. Petra a Pavla, apošt. 67*: Úcta B. S. P. ve vědách a umění. Muži učení pro církev sv. se obětující. Získání schopných členů do starobylého kláštera benedikt. v Comě u Salerna.
 30. *Sv. Pavla, apošt. památka*: Díky B. S. P. za všechny milosti. Odprošení za vši nedůvěru. Dar trpělivosti v chorobě. Domáci studia v klášterích. Šťastná hodinka smrti matce stařence. Všichni v tomto měsíci v Pánu zesnulí údové katolických bratrstev.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vloženy jsou na oltář v Lárdu, Filipsofou, Čistochové, Bolešavi a m. ost.

Připojíž každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinské v Brně.

SrDce JežíšVo buDIž našÍ peVnou l stáLou
záštlou V bojÍCh žIVota proti sVětu, těLu I ĎábLu.

Matce dobré rady.

Ve divé bouři zkaženého světa,
když ze všad zeje na nás zistný klam,
znám stkvějící se nebes drahokam,
jenž radou blaží mladíka i kmeta,
jenž ženám v trudech útěchy své skýtá
a žádné zbožné prosby neodmítá —
a jméno drahokamu Maria.

Jak na moři po hvězdě plavci touží,
když v boky lodě přival bije vln:
tak po věky náš národ strastí pln,
když válka, mor a neštěstí jej souží,
u Matky Boží spasné rady hledá,
neb ona tomu zahynouti nedá,
jenž vyzývá jméno její Maria.

Ó lide slávský, předků květe zdárný,
jen setrvej! a v strastech radu svou
u Matky hledej s pevnou důvěrou,
a nepřítelů úskok bude marný; —
za prapor zvol si otců víru svatou
a v prostřed na něj písmem vryj zlatou,
jež značí lidstva spásu: Maria!

Ve divé bouři zkaženého světa,
když ze všad zeje na nás zistný klam,
znám stkvějící se nebes drahokam,
jenž radou blaží mladíka i kmeta,
jenž ženám v trudech útěchy své skýtá
a žádné zbožné prosby neodmítá —
a jméno drahokamu Maria.

Josef Kachník.

Kláštery

a jich význam v životě církve a člověčenstva.

(Od Bohumíra Hendla.)

Duch božského Spasitele světa, jenž za života svého pozemského láskou planul ku pokolení lidskému, duch tento žije stále a žítí bude až na konec světa, a to ve svatě Jeho církvi katolické.

Kdo jen poněkud s dějinami této církve svatě se obeznámil, podivil se zajisté, jak zázračně Duch Boží církev tu řídí, a jak zázračně mysl i srdce lidská proniká, aby království Boží na zemi rostlo a vzkvétalo. Zvláště pak a zřejmě jeví se moc Ducha Božího v oněch velikolepých ústavech, které na půdě církevní a k účelům církevním vyrostše, tak mocným staly se činitelem jak v životě církve samé, tak i v životě člověčenstva vůbec; míním zde duchovní řády a kláštery církve katolické. Neboť pozorujeme-li jen poněkud cesty, po nichž prozřetelnost Boží církev u rozvíjení jejím vodila, tu nabýváme přesvědčení, že řeholnictvu veliký a vznešený úkol samým Bohem uložen jest.

Vždyť stav řeholní nechce nic jiného, nežli, jak v celku svém tak i v jednotlivých údech, život Ježíše Krista, Spasitele — tento vznešený vzor všech křesťanů — co nejvěrněji možno nápodobiti; chce království Boží lidu co nejvíce zobraziti, chce pomáhati lidstvu u převlastňování sobě díla vykupitelského, slovem: chce býti nejvěrnějším a nejčinnějším údem církve Páně a jejím pomocníkem.

Život Kristův nápodobiti bylo zajisté vždy snahou všech svatých mužů. Bůh a spolu člověk, Kristus Ježíš, byl jim vznešeným vzorem, k němuž s nadšeností pohlíželi a jemuž blížiti se za úkol ži-

vota svého obrali. Tento vzor byl světlem, o něž srdce svá zapalovali, byl ohněm, u něhož se zhřívali, na blízku Krista zapomínali na strasti a starosti života pozemského, v něm nalézali pokoj a mír srdce svého. Horoucí pak snaha, vzoru Kristovu víc a více rozuměti, jej pochopovati, odháněla od nich neunavného pokušitele, tak že jako vyšší bytosti, andělé v těle lidském, na zemi žili. Toť byli počátkové života řeholního, takovou sobě vytkli řeholníci úlohu.

Jelikož však celý život Spasitelův ve dvě se dělí, totiž v život vnitřní, světu skrytý a v život veřejný, sledovalo jej řeholnictvo i v tomto; sloužíc Bohu životem vnitřním a člověčenstvu životem veřejným, spojovalo nebe se zemí.

Dle toho jest přerozmanitá činnost řádů duchovních a sídel jejich, klášterův, činnost, již Bůh zehnal a nad níž také ostražitě bděl. To vidno nejzřejměji z toho, že pokud řádové povinnosti své horlivě konali, také v plném květu stáli; jakmile však některý z nich ochaboval v pracích povolání svého a vlašněl v horlivosti, hned také hynul, a pak-li že se znovu neobrodil, také zahynul, aby místa postoupil jarejšímu štetpu. Zřejmě je v tom zajisté ruka Páně, která jednak řehole na úkol vytčený a povinnosti upomíná, jednak i křesťany ku poznání a ocenění služeb stavu tohoto přivéstí chce.

Není tak lehké vypsati činnost řeholnictva do všech oborů, jak církevních tak světských spadající, neboť celé knihy by se sepsati musily a přece by se vše ještě nepovědělo. Každá řehole zajisté má svou historii, a to dosti bohatou a

zajímavou; každý klášter smí se honositi několika muži výtečnými, o církev a vlast velezasloužilými.

Řádkům těmto dáno však za úkol, nastítni toliko co nejstručněji obsáhlou a blahodárnou činnost řeholnictva vůbec, a zvláště v naší milé vlasti, aby zjevně bylo době naší, která řádům duchovním nepřeje, že nevděku a krivdy se dopouští, opovrhujíc kláštery, a řeholníky za neužitečné členy společnosti lidské pokládajíc.

I.

„Miluj Boha nade všecko,“ toť prvním a nejhlavnějším jest příkázáním, toť základem pravého křesťanského života, toť i nejvyšší a nejpřednější povinností stavu řeholního. Pozorujeme-li již vznik stavu tohoto, vidíme, že neměl jiné příčiny, jiné pohnutky, nežli lásku k Bohu, a to lásku čistou, lásku horoucí. Z této lásky opouštěli již v prvých dobách křesťanství horliví mužové domov, rodinu i statky své, utíkali na poušť, aby zachovali jediný klenot svůj, víru, aby nepřetržitě ve víře této Bohu sloužili. Tam, kde dříve bydlela jen němá zvířata, tam zněly nyní modlitby křesťanské; kde dříve smrt panovala, zavládl čilý život; kde prve ďábel obcházel, tam usadili se nyní andělé. Jako by prutem kouzelným vyrůstaly stromy, byliny a květiny z vypráhlé jindy země, které pilná ruka mlčelivého mnicha zasadila, zalévala, pěstovala. Pohledem tím unesen volá proto sv. Chrysostom v jedné homilii své (8. ind. Math.): „Kdo by nyní poušť egyptskou navštívil, seznal by, že krásnější jest nežli ráj, uviděl by nesčetné kúry andělské v lidské podobě, zřel by, kterak zlomena jest všemoc ďáblava a kterak říše Kristova ve skvělé jasu září... nebesa nejsou tak velkolepá a nádherná se svým vojskem hvězdnatým, jako poušť egyptská,

posetá stánky mnišskými.“ — Toť vznik a původ života řeholního, který v podobě ustálené zařídili později přeslavní patriarchové: Basilius (narozen r. 330 v Caesareji) na východě a Benediktus (nar. r. 480 v Nursii) na západě. Brát jejich sloužila Bohu, vykonávajíc vznešené rady evangelické, Kristem samým dané všem, kdož po větší dokonalosti křesťanské touží. K tomu cíli i slavnou přísahou, sliby řeholními, zavázali se k radám těmto, k dobrovolné chudobě, ustavičné čistotě a dokonalému poslušenství. Toť podstata řádů všech, kteří v čase pozdějším dle poměrův a potřeb znova byly zřizovány. — Tak dali se řeholníci v obět Bohu milou, z lásky k Němu a k Jeho službě. Neboť jak mnozí z nich mohli se dodělati, jak stavem svým, tak i pilností a vědomostmi, vysokého postavení ve světě; volili však raději tichou celu klášterní, zapírajíce sebe a všecky své přednosti Bohu obětující. A takovým útlukem duší zbožných jsou katolické kláštery až podnes. Podnes utíká se do nich mnoho takových, které Bůh sice ve světě, však nikoli pro svět stvořil, takových, kteří by ve víru světovém duševně i tělesně zahynuli, v útulku kláštera však bohulibě žijí, platné služby i lidstvu prokazující.

A což teprv, pozorujeme-li, jaké hrdinské ctnosti vykvetly již v klášterích na počest Boží! Poslyšme jen úsudek samého sv. Otce Lva XIII. o věci té, který pronáší v dekretu kanonizačním o ctihodných služích Božích Diega z Kadixu a „Gertrudy Salandri.“ Svatý Otec diví se a velebí vysokou jejich dokonalost křesťanskou, nazývá je „dušemi vyvolenými,“ „skvělých rekovných ctností, které vyrostly a vypěstovány byly v krásné zahradě svatých klášterů.“ Avšak hned stěžuje si Otec křesťanstva,

„že svět nyní něco podobného nechápe, a naplněn jsa hlubokou záští proti náboženským řádům, pokračuje nyní ve svém bláhovém a bezbožném boji proti nim. Nazývá boj ten bláhovým a bezbožným, neboť dotýká se svatých institucí, které Bůh sám chtěl a založil, jež slouží církvi ku cti a slávě, a jež si svými skutky ohromných zásluh získaly o náboženství a lidstvo.“ Takový úsudek dává nejvyšší hlava světa křesťanského o klášterích. A věru, kdo život řeholní dle dějin jeho zná, seznává s podivem ony ctnosti, které až nápadným způsobem se rozvíjely v klášterích, zejména ve středověku.

Uprostřed hrubosti mravův, mezi národy divokými naskytají se v klášterích obrazy andělského života. Zákony a řehole vzdělávaly netoliko zarostlou půdu, nýbrž, a to více váží, též navzdělanou stepi lidské duše. Pravidlo zavazovalo řeholníky, aby častěji přistupovali ke stolu Páně, a slovo Boží, jež se rozebíralo na tichém rozjímání a se ustavičně rozléhalo v úkrytu jejich, slovo toto připomínalo jim každodenně, jaké dokonalosti vyžaduje důvěrné obcování se „Svatým svatých.“ A tato myšlenka ustavičná pudila je k úsilí, nahyti zevrubné známosti vlastního srdce svého. I vzdělávali pole srdce svého s nevýslovnou péčí, aby k nejsladším tajemstvím přinést mohli nejčistší květ náklonnosti lidských — lásku k Bohu. Spisy ascetické z dob těch plny jsou citův jemnosti v míře svrchované. Ony jsou nám pomníkem z dávných dob, jež nelze nápodobiti, a který velebí zároveň katolíci, protestanté, filosofové poctou nejpeknější, jelikož srdečnou. Podivná jest to věc ta maličká knížka mystická, která potravu skytala hlubokomyslnému duchu Leibnicovu k rozjímání a která chladného Fontenella rozpálila, že poznal, co je nadšení. Nikdo zajisté nepřechel

knížky: „O následování Krista Pána,“ obzvláště ve strastech, aby pak nezvolal: „To čtení mi ulehčilo.“ Vyjmemeli bibli, jest spis tento nad jiné účinnivějším přítelem duše. Než odkud medle nabral spisovatel v samotě své té lásky nepřehrané? Odtud, že miloval mnoho; pravíť to sám v každém řádečku kapitol svých o svatosti.

A takových duší, které jenom v lásce Boží žily, čítá řeholní stav na tisíce ve svatých svých. A Bůh také zřejmě ukázal, jak milá mu láska a úcta řeholníků. Nenit stavu druhého, jenž by se tolika Bohem omilostněnými členy honositi mohl nad stav řeholní. Připomínám jev ona přepodivná stigmata, kterými Kristus vyvolené své znamenal, ku př. sv. Františka Serafa, jeptišky Kateřinu Emmerichovu, Marii Mörlovu, Lazzari atd., ta svatá zjevení, ve kterých se jim sám aneb svatá Matka Jeho objevovala, ku př. sv. Dominikovi, Norbertovi, svatě Gertrudě, Julianě, Markétě Ala-coque atd.

Svět nenávidí řádů a nepřeje jim, nepomyslí však, že ony dávají Bohu, co svět mu dávati opomíjí. Neboť není povinností tvorů rozumných Boha Stvořitele, Vykupitele a Posvětitelů cítiti, chváliti a velebiti? A zdaž činí tak všickni? A hle, řády chválí Boha dnem i nocí zpěvy a modlitbami, aby aspoň poněkud zadost učinily Bohu za všechny ty urážky, rouhání, hříchy, Bohu světem činěné. A nemá svět spíše vděčen býti řádům přísným: karmelitům, trappistům, kartusianům atd., kteří u veliké přísnosti žijíce, nejen za své, nýbrž i cizí hříchy se kají, k Bohu za odpustění a milost pro lidstvo úpěnlivě volajíce? A což není třeba dále uctívati Rodičku Boží a svatě, aby nám pomáhali mocnou přímluvou u Boha? Což není svatou povinností žijících za bratry a sestry zesnulé, v očistci, se modliti? Toho svět nečiní, to za úkol si

však obraly řády duchovní. Denně ozývají se v klášterích chvály Boží, chvály Mariánské a sláva svatých; denně prosí sjednocená brát' za duše v očistci mocnými modlitbami církve svaté. Proč medle zakládali předkové naši kláštery, proč dávali se velmožové a králové v kobkách jejich pohřbívati, ne-li, že přesvědčení byli, že tak nejlépe prospějí duši své po smrti? Nyní ovšem většinou nedbá se o budoucnost duše, dbá se jen o přítomnost těla, a proto ta nechť ku klášterům a řádům duchovním vůbec.

Láska k Bohu, horlivost ve službě Jeho vedla nadšené zakladatele řádů při pracech jejich. To vidíme z celého postupu, jakým jednotliví řádové vznikali.

Rozptýlené semo tamo a pro sebe žijící mnichy sebral a shromáždil svatý Benedikt, založiv takto řád v církvi naší nejstarší a věru také nejzasloužilejší. Časem však nastávaly jiné poměry, jiné potřeby. Kázeň řeholní poněkud se uvolnila, duch malátněl, ano i ti vlažněli, kdož chléb slova Božího lidu lámati měli, totiž správcové duchovní. Tomu odpomoci hleděl sv. Norbert řádem svým premonstrátským, jehož učenci od papežů saných počtení byli názvem, že jsou „rození správcové duchovní.“ — Mezi tím však již počala nadutá nádhernost a rozmařilost život křesťanský podrývati, bludařství pak i zevně naň dorážeti; a hle, hned povstali svatý František Seraf. a sv. Dominik a jiní mužové k nim se přidávši, a byli církvi nejpevnější podporou a štítem ochranným po mnohá století.

A co toto na západě se dalo, stihla křesťanství na východě veliká rána. Místa svatá, každému křesťanu tak drahá, octla se v rukou nevěřících. I vzplanula celá Evropa ohněm nejvroucenějším pro svatyni hrobu Božího. I řehole nezůstaly pozadu. Netoliko že mnozí z řeholníků výprav se účastnili, netoliko že z řeholí

a klášterů podnět a podpal vycházel k obětavosti úžasné (sv. Bernard rozplamenil řečí svou v Clermontu statisíce), i nové zakládaly se řády k ochraně hrobu Páně i poutníků tam putujících, řádové to rytířští, Maltezář, Templářův a řád německých rytířův.

A když zájmy Páně v církvi hroznou úhonu utrpěly nešťastnou roztržkou církve západní, vzbudil sv. Ignác z Loyoly z lásky k Bohu nový řád, jesuitský, jenž se stal mocnou oporou církve a postrachem nepřátel. I později i v dobách nejnovějších vzbudila a vzbuzuje touha Bohu sloužiti, rozmanité řehole, tak že stav řeholní v celku svém o sobě říci může, že úkolem jeho nejvznešenějším jest láska k Bohu, z níž také čerpá sílu pro ctnostný svůj život vnitřní.

Láska k Bohu jeví se však i zevně, a to v bohoslužbě. A kdež slaví se bohoslužba okazaleji a nádherněji, nežli v chrámech klášterních, vyjme-li ovšem chrámy biskupské a kollegiatní? Pohlédme jen na ty velikolepé stánky Boží, které klášterové vybudovali a které po staletích ještě potomkům hlásají slávu jejich a zbožnou horlivost. Samy se uskrovnující ničeho nešetřily řády řeholní, šlo-li o vystavení či ozdobení chrámu Páně, a pak-li neštěstím, či válkou, či zlobou lidskou klášter v ssutiny obrácen byl, vždy první bývalo péčí bratrů chrám Boží opravit. A jak nádherné bývají tyto klášterní chrámy, jakou okrasou jsou městům, dědinám i vlasti celé! Pozorujme jen země naše česko-moravské! Nejsou největší a nejkrásnější zde chrámy (vyjma biskupské) svatyně klášterní? Ba, oba rozměrem největší kostely, na Moravě Velehradský a v Čechách Sedlecký, jsou původem svým chrámy klášterní, oba řádu cisterciáckého. Vyjma velebné chrámy hlav. města Prahy, které jí název „stověžatá“ zjednaly, nejsou to většinou klášterní? — A tak i v jiných městech.

(Pokračování.)

Myslenky ctitele božského Srdce Páně.

Podává *Bohumír Hendl.* (Pokračování.)

Červenec.

40. Na svátek sv. Cyrilla a Methoda.

Ev. sv. Luk. 10.

Tot jsou ony dva svíce a dva stromy olivové, o nichž mluví písmo sv.,

kteří stojí před Pánem! Pomni a uvažuj, jakou oběť, jaké dobrodiní přinesli tobě svatí bratři ze Soluně. Opustili vlast, aby zemi cizou, národ pohanstvím zaslepený Kristu získali, vzděláním a osvětou

dařili, a tak další trvání jeho zabezpečili. A tato zem jest vlast naše, tento národ naši předkové. Co svatí bratři předkům našim učinili, nám učinili! Oni jsou zakladatelé blahobytu, oni pěstitelé věd a umění v národě a zemi naší. Kdežto jiné země, jiní národové dlouho potom ještě ve tmách pohanských tapali, osvěcen národ český světlem nebeským již před

tisíci lety, světlem, jež vedlo jej ku slávě a moci. A brzy potom honosil se tentýž národ hrdinami, v každém ~~roce~~ řádu výtečnými hrdinami křesťanskými, kteří vše, i život Kristu v oběť přinesli a lidu vzorem jsou ušlechtilého života. A základ k tomu všemu položili svatí bratři. Blaze tobě, Čechie, blaze tobě, bratře Čechu, dokud dědictví Cyrillovo a Methodovo

neztenčené zachováš, dokud víru, již tobě přinesli, v účtě mítí a dle ní žítí budeš. Požehnání Boží a přimluva tvých patronů ulehčí ti nesnadný život. Jen ve víře katolické spása Čechů; zřeknou-li se té, na pospas budou četným nepřátelům, jak dějiny učí. A proto jen v tomto znamení, víry katolické, zvítězíme!

41. Na svátek Navštívení Panny Marie.

„Maria chváta k Alžbětě.“

Luk. 1. 39—47.

Prátelství, toť ovoce, jež jen v srdcích zbožných dozrává. Nejsi-li zbožným, nechci tě mítí přítelem. Neboť daří-li se mi lépe, než tobě, budeš mi záviděti. A klesnu-li v bídu a neštěstí, obrátíš se

ke mně žády a necháš mému osudu. Maria a Alžběta, ohě byly zbožné duše, a proto tak důvěrné mezi nimi přátelství. Ó člověče, nenaříkej, že nemáš věrného přítele; buď jen dříve dobrým, zbožným, však brzy najdeš duši spřízněnou, která tobě po boku státi bude ve dnech dobrých i zlých a tebe neopustí, byť i vše ostatní tebe opustilo. Prátelství nejkrásnější jest

výkvět lásky k bližnímu, jest nezištné a obětavé, žádá však něžné péče, a brzy vadne v chladu nedůvěry a neupřímnosti.

42. Na neděli pátou po sv. Duchu.

„Ježíš kárá pokrytoctví fariseův.“

Mat. 5. 20—24.

Vraždit, pravíš, nikoli, to nechci; nezabiji žádného z bližních, před takovým zločinem hrůzou trne duše moje. Avšak

jest již na tom dosti, dle slov Spasitelových, netíží-li kletba vraždy duše tvé? Nenít hříchem, pak-li bližního hořem a bolem naplňuješ, pak-li jazykem svým rány mu zasazuješ, o pokoj a radost jej olupuješ, jemu v nemoci a bídě, z lakoty, nepomáháš a jej hynouti necháváš? Jest jen ten vrahem, kdo ocel vráží v prsa bratrova, a nikoli i ten, jenž nelaskavou tvrdostí dny života zkracuje? Ó Bože, dejž nám jen poznati tajné naše hříchy, abychom moudřejšími a lepšími byli!

43. Na neděli šestou po sv. Duchu.

„Ježíš nasycuje 4000 lidí.“
Marek 8. 1—7.

Jak nás zahanbují zástupové tito! Při hladu trvají u Ježíše, jen aby jim žádné slovo z úst Jeho neušlo. Až samému Pánu líto jest hladových, umdlených posluchačů. A mnohým z nás není mnohdy mše svatá anebo kázání tuze dlouhé? Nemrzí se tak mnohý ve chrámu Páně, nezevluje kolem, aby si chvíle ukrátil? Vychladla láska k Bohu, vychladla horlivost v pravdě křesťanská. Církev již beztoho slevila mnoho — co žádá? Ve svátek a v neděli tu půl hodinky pobožně, uctivě a pozorně službě Boží věnovati. A to ještě mnohým příliš. Zanedbávají i toho; kdežto tělu a světu čas, jmění, síly své v hojnosti věnují. Jaký však bude jednou soud? „Chtěl jsem

vás nasytit,“ řekne Pán, „nechtěli jste, zůstaňte dle přání svého tedy lačni a žízni po celou věčnost.“ A co to znamená, víš dobře z příkladu o Lazarovi a boháči.

44. Na neděli sedmou po sv. Duchu.

„Střežte se falešných proroků.“
Mat. 7. 15—21.

Že lidé jsou, kteří v oděvu beránčím chodíce, horší jsou nežli vlci, to nesmí tebe mýlit, aniž příliš znepokojovali. Kdyby se v pravé podobě ukázali, roztrhal by je svět ve spravedlivém hněvu. Kdyby se vždy hřích a neřest v pravém světle objevily, nebylo by zajisté tolik hříšníkův. Zlo si však libuje v temnu, ve škrabošce, jakož již v ráji ďábel na sebe vzal podobu zcela nevinného hada.

Avšak nad tím lze se horšiti, že jsou lidé, kteří těmto vlkům ještě lichotí, je hladí a s nimi se mazlí. Avšak pomněme jen, nemusí býti pohoršeni? Kdyby hned zde na zemi každý zločin, každá neřest byla odkryta a potrestána, kdo by pak věřil v peklo? A kdyby každá ctnost hned zde na svícen postavena a také odměněna byla, kdo by věřil v nebe? A kdo by věřil ve shovívavost, ale i spravedlnost Boží? Buď jist, že neuškodí tobě vlci v rouchu beránčím, leč na věcech pozemských, na nebeských nemohou, pak-li se jim docela v náruč nevrhneš.

(Pokračování.)

První misionáři v Americe.

(Pokračování.)

ani Bleetenová kývala udiveně hlavou nad tímto neslychaným kvapem svého chotě, jindy tak povážlivého, popotáhla před zrcadlem cípek své zástěry a šátku a ptala se pak zvědavě: „Ale Petře, pro koho je všechna ta pocta? Kdo pak dnes zavítal do domu páně Bleetenova, že se

můj pokojný manžel tak rozčilil, jak ho snad ještě nikdo neviděl, kdo ho již od dětských dob zná?“

„Toho se všeho dovíš, Marianno! Jen se o všechno postarej, jak jsem poručil, a nespoř kuchyni ani sklepem! Chybí-li něco, co lze v Renselaersvyku dostati, dej to přinést a nesmlouvej o

nějaký groš! Zavítal k nám vzácný host a bezpochyby že tu máme za malou chvíli též pana kazatele, pana velitele a našeho starého přítele Jakuba Jansena. Též Tomáše Renarda připočítej k hostům!“

„Ano, — ale Petře!“

„Nic ale! Žádné ale a žádné Petře! Musí to býti, a rychle býti, a na vlas to musí býti, jak jsem to řekl! Později ti všechno vysvětlím.“

„Nu ano; ale vždyť bych ani nebyla manželkou Petra Bleetenovou, kdybych nesměla věděti, co se v domě děje! Pro to rudokožné plémě, jež sem před chvílkou s obchodníkem Tomášem přišlo nebudu přece chystati večere a snášení k ní kde co nejlepšího ve sklepě a v kuchyni?“

„Tvá rozprávka není nic platná. Až bude čas, pak rozvážu jazyk, ale dříve ne, neboť za čtvrt hodiny věděl by všechen Renselaersvyk...“

„Ale l'etře, co pak mě máš za nějakou klepnu?“

„Klepna sem, klepna tam, ženské jsou přece jen ženské. Kdyby se vyzvonilo, že jest u Petra Bleetena francouzský P. Jogues, jehož v loni v létě Mohavkové zajali a tak nelidsky mučili a již několikrát usmrtiti chtěli, sběhl by se mi sem celý Renselaersvyk!“

„Tedy ten katolický Francouz je zde! Aj, aj! To se na něho hnedle podívám!“

„Až později, Marianno! Napřed si hezky zašij ústa a mlč! Já půjdu nyní do krámu a pošlu Morice pro pana velitele a ostatní honoraci.“

„Jenom jdi s Pánem Bohem! Já se tu o všechno postarám. Na mou mlčenlivost můžeš bezpečně spolehnouti.“

Pan Petr šel, ale na mlčenlivost paní Marianny mnoho nespolehal. Přišed do krámu poslal rychle Morice pro jmenované osoby, aby se snad zatím z cizích úst všeho nedověděly.

Misionář byl velice potěšen, že se mu tak brzo naskytne vhodná příležitost

velitele Renselaersvyckého osobně poznati a děkoval za to co nejsrdečněji svému hostiteli: „Kdybych mohl mluviti s Renardem před příchodem páne velitelovým, byl bych vám za to velice povděčen,“ pravil Petru Bleetenovi, uslyšev, že jest mu nyní k Mohavkům odejti a s nimi poněkud rozmlouvati; „rád bych se ho na něco důležitého zeptal.“

„Velmi dobře, drahý pane! Tomáš bude také rád, bude-li moci s Vámi chvíli pohovořiti a já mohu zatím svým rudým zákazníkům posloužiti. Vždyť beztoho víte, že i tito rudoši mají kousek ctižádosti v těle a že jest jim velice nemilo, nejdu-li k nim,“ odpověděl kupec bera víno s ovocem, jež právě sluha z krámu přinesl. „Ale nejprve vypijeme přece skleničku na vaše zdraví, toho mi nesmíte odepřiti,“ pokračoval dobrosrdečný Hollandan, a knězi nezbylo než podrobiti se jeho přání.

Za malou chvíli přišel Renard. „Vpravujte mi rychle, jak jste se tenkrát setkali s Bouffetem a jak to s ním zde dopadá, abych věděl, mám-li se o něm veliteli zmíniti,“ začal misionář, když se Lotrinčan k němu posadil.

„Smím-li vám raditi, nemluvte mnoho o té bestii — odpusťte mi tento výraz, — drahý otče! Zde se jmenuje ten lotr Jan. Má špatnou pověst, nikdo mu nedůvěruje a Curler nejméně. Ale velitel má toho lotra často potřebi a nemůže ho potrestati, dokud nemá zjevných důkazů o jeho obojetnosti,“ poučoval Renard. „Mně je to též milejším, nebude-li velitel proti němu jednati příliš ostře, dokud se nepřesvědčím, že jsem na pravé stopě. K tomu potřebuju jistého důkazu, jenž může každodenně přijíti z Quebecu. Až budu ten mít v rukou, pak mi ta liška musí padnouti do rukou a po zákonu a právu dostati, co jí patří. Zvětrá-li však, že se po něm číhá, uteče nám z revíru, zničí svou stopu a natropí zase hromadu zlého.“

„Považujete toho zálesáka za tak nebezpečného?“

„Považují-li ho za nebezpečného? To si myslím! dokud je Bouffet na svobodě, nedá na sv. Vavřinci pokoje, a vy sám nejste ani okamžik životem jist. U něho neplatí život lidský více, než jakéhokoliv zvířete, to dokázal dostatečně. Mimo to jest mi též splnití přísahu, již jsem před lety vykonal. Ale po tom se mne nyní neptejte; neboť teprve tenkrát, až bude Bouffet neškodným, mohu zrušiti pouto mlčenlivosti.“

„Nemohu vás než napomenouti, abyste při všem, co v této temné záležitosti konati chcete, pamatoval vřdycky svých křesťanských povinností a nepředbíhal cesty božské prozřetelnosti! — Má jest pomsta! praví Pán.“

„Budu jednati tak, abych to mohl před Bohem zodpovídati. Podporujte mne svou zbožnou modlitbou! — Ale nyní vám budu vypravovati, co se událo, když jsem od vás tenkrát v lese odešel. Snad se pamatujete, že jsem tenkrát v onom křoví cosi zlého větil. A opravdu, nemýlil jsem se. Červená ruka byla v záloze a pozorovala nás, čímž jsem byl na ono křoví upozorněn. Jak tam ten lotr přišel, a co měl za lubem, nevím. Možná, že mne vyčíhal a šel za mnou; ale pravděpodobnější jest, že vás již před mým příchodem vyčíhal a chtěl vás nepozorovaně z cesty odstraniti.“

„Ale proč mne ten člověk zuřivě nenávidí, že tak baží po mé krvi?“

„Poněvadž v Renselaersvyku nalhal, že pracoval ku prospěchu vašemu a vašich soudruhů. Když sem Bouffet přinesl zprávu o vašem zajetí — a to mu bylo hodně pospíšiti, proto že tu byl již před vašim příchodem do Gandavagy a vypravoval jako očitý svědek o neštěstí na ostrůvku sv. Petra — poslal ho velitel Curler okamžitě k Mohavkům, aby jim nabídl výkupné za vás a za ostatní,

a aby se všemožně přičinil, by divoši třem zajatým bělochům neublížili. Vy víte sám, jak Jan svou úlohu vykonal. Nyní však byla ještě z Quebecu poslána zpráva, že jeden bílý lovec, jenž se nazýval Jindřichem Šimonem, přinesl první zprávu o vašem neštěstí do Tří Potoků a přijal v tamním misionářském domě značnou sumu peněz, aby ji použil ku podplacení některých náčelníkův a rádců v zemi Mohavků. Vy všichni měli jste tím býti tak dlouho pojištěni, až by se vyjednávání, jež ten podvodník řídití chtěl, tak dalece zdařily, že by vás bylo lze vykoupiti. Ve Třech Potocích nedověděli se zatím o tomto láskyplném Jindřichu Šimonovi nic více, a proto že ani jinak žádné zprávy o vás nedostali, ptali se prostřednictvím Quebekských úřadů u guvernéra Nového Amsterodámu, jak se věci mají. Guvernér Kieft poslal psaní sem, a velitel Curler, jehož zvláštní důvěry požívám, ukázal mi psaní a pravil, že Jan vyvedl asi mu a misionářům ve Třech Potocích darebácký kousek. Jan, odešel jako vyslanec k Mohavkům, nedal se od té doby viděti, a velitel odejev sám do Gandavagy, nedověděl se od Indiánů více, než že tam Bouffet byl, že jim slíbil výkupné od Hollandanův a pak že odešel. Když se velitel vrátil z Gandavagy, našel Jana zde v Renselaersvyku, a jakkoliv s ním začal přísné vyšetřování, nebylo mu lze najiti dostatečného důvodu, aby ho zatkl. Jak se asi Bouffet vyhlal, to je mi dosud nepochopitelným.“

„Tomu nelze skoro ani uvěřiti, dobrý Renarde!“

„A přece je to na vlas pravdivo.“

„Ale pak se též ztratila moje psaní, jež jsem poslal z Gandavagy.“

„Anebo vězí v Bouffetově tašce.“

„V Bouffetově tašce?“

„Ano, drahý otče. Hollandan, jenž jest obyčejné velice střídým, nahlédl

zde před nedávnem příliš hluboko do sklínky a pak ukazoval několik listů, červeno-hnědě popsaných; a pravil vítězně, že — odpustte, že opakuji jeho vlastní slova! — jsou od jednoho bídného jesuity, a na místo na udanou adresu že putovala do jeho tašky. Pochopujete nyní, že tento Bouffet pomýšlel na to, jak by vás odstranil?“

„Pochopitelno je to, Renarde; ale já bych přece nikdy nevystoupil jako jeho žalobník.“

„Takové velikomyslnosti by podobný člověk, jak on jest, nepochopil, a tím méně by ji porážoval za záruku své jistoty. K tomu jest on příliš bezbožným! Ale poslyšte krátce konec mého dobrodružství, dříve než se Petr Bleeten vrátí. Zde totiž neví nikdo, kde jsem si utřil ránu na rameně a mně je milejším, zůstane-li celá ta příhoda prozatím zahalena. Tedy, naleznuv v onom křoví Bouffetovu stopu, šel jsem za ním a také jsem ho v dáli několika set kroků uviděl; ale v též okamžik jako na potvrzenou, že se nemýlím, měl jsem již dfru v tomto rameně, a za okamžik měl jsem i já příležitost poslati své olovo za darebákem, jenž svou pušku rychle nabíjel. Následkem své rány nebyl jsem svým výstřelem docela jist, ale nadarmo jsem asi koule přece nezhodil, jen že bohužel nepřišla tomu úkladníkovi na pravé místo; bezpochyby ho jen pohládila na rameně. Po svém výstřelu skryl jsem se ovšem ihned za strom, nasypal do pušky prachu a dal kulku, avšak bylo mi se v bezmocném vzteku dívati na to, jak Jan rychle od stromu ke stromu skákal a tak se zachránil. Má rána krvácela příliš silně, abych ho byl mohl pronásledovati. Od té doby jsem ho již neviděl a také o něm nic neslyšel. To je to celé.“

„Hrozné, Renarde, to je hrozné! Jak mohou jen lidé, a k tomu křesťané,

tak ukrutnou hru se životem provozovati! Vás nemohu kárati, neboť vy jste střelil pro sebeobranu a nebudete ani budoucně z jiného důvodu na zálesáka mířiti — slibte mi to, Renarde!“

Lotrinčan díval se mlčky k zemi, a kněz pokračoval úsilovněji: „Vy mi to musíte slíbiti, Renarde! Odevzdejte zločince soudům, ale nemávejte svých rukou jeho krví!“

„Úmyslně toho lotra nezastrělím, drahý otče! Nikoliv, nebudu bažiti po jeho životě, nemusím-li mu ho vzíti k mé nebo někoho jiného obraně. Ale Bouffet nesmí se pokoušeti o nějaký nový zločin, jsem-li já na blízku; o to se nesmí pokoušeti, otče, sice neručím za nic. Život v pustinách učinilo mě tvrdým, ale ne krvechtivým; tiché snášení bezpráví není mou ctností, v té jsem zůstal začátečníkem. Kdyby byl měl Bonffet v jedné hodině jen jiskérku lidského citu, bylo by teď se mnou jinak. Ale on měl tehda srdce tigrovo, drahý otče! Ano, srdce tigrovo bilo v jeho prsou a — bije až dosud! Krví napsal úpis, ježž má splatiti.“

Čelo Lotrinčanovo zachmuřilo se mocným hněvem, ježž on, poodešed k oknu, násilně potlačil. Kněz zatřásl nómě hlavou. Slova Renéova: „O jednu vraždu více nebo méně, na tom ti ovšem nezáleží, mrzký bandito!“ přišla mu na mysl, a temná tušení, že mezi obžalobou Renéovou a tajemnými slovy Renardovými je nějaká souvislost, mihalo se mu hlavou. Nezbyvalo mu však času, aby přemýšlel dále, neboť venku se ozvaly hlasy, a Petr Bleeten vešel s pány do pokoje, z něhož Renard rychle vyklouzl.

„Pozdrav Pán Bůh!“ volal první z příchozích, jehož bylo poznati po jeho uniformě jako místního velitele, „pozdrav Pán Bůh, pane! Tedy konečně mi dopřáno radosti, pozdraviti vás v Renselaersvyku? Byl bych to opravdu již dávno udělal, ale ty rudé obludy držely

vás v úkrytu, když jsem vás chtěl v Gandavaze navštívit. Jmenuji se Curler a mám čest, býti ve tvrzí Oranien velitelem. Ale nyní mi dovozte, abych představil též své přátele! Zde je náš statný pastor, pan Dominik Megapolensis, a zde vám vedu kupce pana Jakuba Jansena — samy hodné muže, kteří s vámi upřímně smýšlí, pane! Vašeho jména nepotřebuju jim povídati, neboť je zná v Renselaersvyku každé dítě.“

Strohý válečník držel ruku jesuitovu, již se bez okolků chopil, jako v kleštích, nepozoruje ani ve své radosti, že kněz následkem tak upřímného stisknutí zuby bolesti zatíná, až ho konečně kazatel vysvobodil, srdečně ho objal a pravil dojat: „Trpíte-li pro Krista, buďte pozdraveni!“

„Srdečně vítán v Renselaersvyku!“ volal pan Jakub Jansen, jakmile mu bylo lze chopiti se pravice misionářovy, již sice méně silně, avšak ne méně srdečně stiskl, než velitel.

„Přijde-li to tak dále, uteče nám pan Jogues rozmačkan pryč a pošle do Francie popis a zprávu o hollandském trýznění,“ smál se Petr Bleeten.

„Jak se vám odplatím za toto vroucí uvítání, za tak upřímnou sdílnost?“ ptal se dojatý jesuita, „Bůh sám může vám odplatiti za to, co mi dobrého prokazujete.“

„Boží odměna jest nade všechny díky lidské,“ pravil velitel a vrhl s sebou tak mocně na stolicí u stola, že zasténala ve všech dílech. „Nyní však něčeho nalejte, Petře, ať posíláme sladkou révouou šťávou nové přátelství, aby se mu dobře dařilo. Saprot, takového něco nestane se každý den!“

„Pan velitel stěnil jednou do černého,“ žertoval čilý kupce a hostitel. „Však tato událost musí se též zaznamenati do rodinné kroniky mého domu, a pan pastor přidělá k tomu nějaký hezký veršik. Jen aby nebyl latinský,

neboť v mrtvých jazycích nevyznamenal se dosud ani jeden Bleeten. Zde jest čestný pohár našeho domu, jenž již asi dvě stě let od otce na syna přechází; odkud pochází, nevím, ale dalo by se to v rodinné kronice vyhledati.“

„Jen toho hezky nech, Petře, a starej se raději, aby byl podán našemu vzácnému hostu po starém zvyku pohár nápoje. Tato čestná služba patří cti-hodnému panu faráři,“ vysvětloval velitel, pozýváje stojící hosty, aby si sedli.

Misionáři byla by bývala tichá rozmluva s velitelem Renselaersvyckým mnohem milejší, než všechny tyto oslavy. Odcházející z Gandavagy představoval si Renselaersvyk docela jinak a na porok tak slavnostnímu uvítání zdálo se mu, že by přece nemohl v největší nouzi na Hollandany tak pevně spoléhati, jak ho Renard ujišťoval. Co se však jeho týkalo, nežádal od nich pomoci pro sebe sama, nýbrž přišel dnes pouze k vůli tomu, aby mohl jejich prostřednictvím poslati zprávu svým spolubratřím a představeným o nezdařené výpravě a osudu svém a svých nešťastných soudruhů.

Velitelova hlučná radost proměnila se v napjatou pozornost, když začal host líčiti svůj pobyt mezi Mohavky. Nebyli však dlouho pohromadě, když tu náhle paní Marianna do pokoje vstoupila a všecka červená a dozlobená pravila: „Petře, to nejde! To nemůže déle tak zůstat! Ty zde musíš promluvit mocné slovo! To rudé plemeno mně nesmí přijíti do světnice a ke stolu! Renard ovšem myslí, že začnou povykovati, nepřijdou-li brzo k tomu — k tomu — nu, vždyť on je tu a může hned sám zkusiti a všechno spořádati. Ach, ty milý Spasiteli, jaké to však má ruce!“

Paní zapomněla okamžitě na všechny stížnosti, spatřivši probodené ruce misionářovy a oči zalily se jí slzami soustrasti.

(Pokračování.)

T á b o r.

Zas putují poutníčkové,
zas putují k Táboru,
kmentové maj' košíčky,
za kloboukem jim kytičky
vykukují z fábore. — — —

Prohlédli jste si babiččin „Nebeklíč“?
Jak by ne! Víme, že vám babička ukazovala
v něm obrázky již tenkrát, kdy ještě ani
bezpečně choditi jste neuměli. Bylo to radosti
z těch rozmanitých „Matiček,“ „Ježíšků“ a
četných svatých,
jež vám k políbení
podávala. Zajisté
že někdy také
řekla: „Vidiš, mi-
loušku, to je svato-
táborský Ježíšek,“
ukazujíc při tom
obrázek Ukřižova-
ného na hoře Tábor.

Mnohý z vás
snad řekne: „Co
to? Ukřižovaný Je-
žíšek na hoře Tá-
bor? To není možno.
Vždyť Ježíšek ze-
mřel za nás na Kal-
varii a nikoliv na
Táboře! Tam se
slavně proměnil!“
Takovému čtenáři
bych řekli: „Máš
pravdu. Ale tento
vyobrazovaný Tábor
není v Palestině,
nýbrž v Čechách.“

A c tomtó Tá-
boře chci vám, milí
čtenářové, něco
sdělit.

Hora Tábor
nad městem Lom-
nicí v Jičínsku
jest jedno z nej-
přednějších a nejoblíbenějších poutnických
míst severo-východních Čech. Snad by žádný
dospělejší člověk na kolik mil kolem Tábora
nemohl říci, že tu nebyl na pouti. I Němci
sem přicházejí. Staří přivádějí i nesou sem
mládež, a prosí tu za požehnání Boží. Vděční
potomci putují sem, aby dali na modlení za
drahé zemřelé. Mnohému je cestou smutno,
pročez volá:

Smutné, zvonek, smutné eínkej
za mou drahou babičku,
na Tábor co se mnou často
šlapávala cestíčku.

Dále vzpomíná si na svůj mladý věk,
na svou babičku, jak

šlapávala, vyprávěla
dědečkovo vídění,
a za jeho duši v kapli
dávala na modlení.

Babičku však povolal
Bůh
k dědečkovi do nebe;
proto ku Táboru kráčí,
babičko, již bez tebe.

Slza vstupuje
mu v oko a stě-
žuje si:

Těžko se to vzhůru
kráčí,
mnohá leží na uně tíž;
co jsi oči zavrátila,
mnohý nesl jsem již kříž.

V chrámě chce
ukojiti svůj žal;
slyší, jak

zvonek eínká na máj
svatou,
tam jde velebníček náš.
Dám za tě i za dědečka
v kostele na „otčenáš.“

Poutí na Tá-
boře jest ročně pět:
„Velká“ pout' v
pondělí svatodušní,
„malá“ v neděli po
Proměnění Krista
Pána, pak v den
nejsv. Srce P. J.,
v pátek po nalezení
a v pátek po pový-
šení sv. kříže. Mimo
to jsou tu mše sv.
každého pátku od
velikonoci až do
pátku po Všech
svatých.

Hora Tábor (684:2 met. nad mořem)
s kopci Kozlovem, Kumburkem a Bradlcem,
na nichž jsou zbytky starých hradů, a jinými
vrchy zdejšího okolí náleží ku podhorí krko-
nošskému.

Tvarem svým podobá se kupě.

Na jižním úbočí vzniká říčka Cidlina
k Jičínu tekoucí. Po celé polovině hory až
na vrchol při západní straně jest obora kní-
žete Kamila z Rohanů. Oborou vede na Tábor
nejpohodlnější cesta z Košova ze silnice

Vyobrazení Krista Pána na hoře Tábor nad Lomnicí.

lomnicko-jičínské. Tudy se jezdí. — Nejvíce lidí přichází kamenitou, příkrější a tudíž méně schůdnou cestou od severu od Lomnice. Ti zastavují se pod vrcholem Tábora u studánky „Křížovky.“ Jak se vypravuje, umývali si zde slepi oči a nabyli zraku. Teď má být ubohá studánka pověřivým lidem prorokyní. Komu totiž křížek, úlomek to větvičky smrkové, se nepotopí, ten prý do roka nezemře! — —

S Tábora jest rozkošná vyhlídka na pozeňnané kraje české. K jihu, v „kraj“ mile jímají oči naše krásná ovocná stromořadí vedle cest, silnic a polí. Z velikých sadů vykukují klidné dědiny. Není to však jen jednostranná rovina, nýbrž vystupují z ní mnohé vrchy, a v obzoru našem jeví se Prachovské skály (podobné adersbašským), Velíš, poutnické místo Loreta, Zebín s kapličkou, Železný; k východu pak Bradlec, Kumburk a Zvičinská hůra. Jest prý odtud viděti i Kunětickou horu u Pardubic.

K severu mohutné Krkonoše, jimž Sněžka vévodí, se rozkládají. Ze šedého pozadí na severo-západu vystupuje Ještěd, před ním českými polodrahokamy proslulý Kozákov. Tu teprve nenudí jednotvárnost oko pozorovatelovo. Lesem porostlé hřebeny horské střídají se s dolinami, v nichž, jakož i na úbočích hor, pracně vzdělává pole pilná ruka horalova. V údolích těch jsou četné osady s mnohými průmyslovými závody při čistých horských vodách, Jizeře a Labi.

Z míst pohorských nejlépe viděti jest

pod úpatím Tábora Lomnici, v dáli Vysoké, jižně „v kraj“ městečko Železnici, bývalý klášter, nyní státní trestnice Kartouzy a krajské město Jičín. —

Uprostřed hory mezi stromovím jest chrám založení Proměnění Krista Pána. Výše uvedená básně počíná takto:

Na Tábore kostelíček
v sosnách samojedlů,
s něho malý zvonek cinká
do vůkolní krajiny. —

Chrást jest 33 metrů dlouhý a 11 m. široký. Nad hlavními dveřmi od západu jest letopočet 1835., pak jsou dvojce dveře po stranách. Mimo to možno vejíti do chrámu sakristií od východu. Světlo vchází do chrámové lodi devíti většími a do místností za oltářem dvěma menšími okny. Všechna okna jsou široká, při tom nízká a nahoře polokruhovými oblouky uzavřená. Nad oknem v průčelí čísti lze letopočet 1704., rok to dostavení chrámu v nynější podobě. Na kostele je jen malá věžička.

Projdouce hlavními dveřmi vnějšími jakož i vnitřními, staneme u „žaláře“, který umístěn jest pod kůrem po pravé straně. V žaláři tom nalézá se socha Krista Pána, jehož židovští katané mučí. Před mřížemi žaláře rozžehují zbožní poutníci svíčky, jež na připravené železné rámy, za velikého návalu poutníkův i na zeď upevňují. Proto jsou tu zdi velmi zašedlé, což činí dojem velmi nemilý, posvátného místa nedůstojný.

(Dokončení.)

Účel třetího řádu sv. Františka a jeho význam v době naší.

J. Hejtmánek. (Pokračování.)

90. ot.: Jak mají ještě lásku a přívětivost mezi sebou pěstovati?

Odp.: Těchto dvou nutných ctností třeba pečlivě mezi členy pěstovati, proto že zlý svět až příliš přísně každý jich čin pozoruje a posuzuje. A proto ať každý sám bdí nad sebou, by svornost uvnitř třetího řádu nejen se udržovala, ale i více se rozmáhala, a tou pevnou páskou lásky všechny v krásnou svornou rodinu spojovala. Nechť tedy každý jednotlivec jest bedliv 1. na svá slova

a své chování, by nezadal nežádnému příčiny k hádkám a nesvornostem, a 2. na své srdce, aby v něm nezmohly se závisť a pycha, tyto dvě velmi nebezpečné nepřítelkyně řádového svorného žití.

91. ot.: Jak se mají chovati terciáři v kruhu rodinném, jemuž přináležejí?

Odp.: Mají se za své rodiče i jiné příbuzné, i ty, kteří k jich rodině přináležejí, modliti, jim úslužnost a ústupnost projevovati a vůbe: vše plniti, co jim

láska křesťanská k bližnímu za povinnost ukládá. Především nechť svou mírností a dobrým příkladem, jakož i laskavým slovem všech domácích k horlivé službě Boží povzbuzují, pamatující na slovo Páně: „Tak svít světlo vaše před lidmi“ atd. Laskavé slovo a dobrý příklad zmohou mnoho.

92. ot.: K čemu zvláště by měli ostatních povzbuzovati?

Odp.: K častějšímu přijímání sv. svátostí, k účastnění těch kterých zvláštěních pobožností, ku podpoře nebo konání toho kterého dobrého skutku, ku zaplnění do toho neb onoho bratrstva a pod. Častěji slovo od nekneze více působí než sebe horlivějšího duchovního vybidnutí a povzbuzení.

93. ot.: K čemu zvláště však zavazuje terciáře svatá regule?

Odp.: Aby vše odstranili v domácnostech svých, což by jak domácím, tak i jiným záhubným býti mohlo; a to jest za dnů našich ponejvíce špatný tisk. A proto předpisuje se terciářům výslovně: „Nemají trpěti, aby knihy aneb časopisy, které ctnost ohrožují, do domů jejich přinášeli a se strany podřízených jejich se četly.“ Jestliť takový tisk pravým a velice nebezpečným jedem, kterým se víra otravuje, čistota podkopává, náruživosti jen podněcují, mysl špatnými zásadami naplňuje, modlitba znechutuje a povinnovaná práce zanedbává. Jest tedy zvláště nyní každého terciáře, zvláště rodičů, hospodářů, pánův a jiných představených svatou povinností, starati se jen o knihy dobré a časopisy nezávadné, v nichž se ani víra neuráží, ani dobré mravy nekazí, a které buď duchovní vrchnost vůbec aneb svědomitý zpovědník byli odporučili. Za dnů našich tu dvojnásobně opatrnosti třeba.

94. ot.: Co činiti, je-li třetí řád v některé farnosti, osadě, pronásledován?

Odp.: Děje-li se tak od jednotlivců, nechť trpělivě a odevzdaně do vůle Boží toto pronásledování nesou, pamětlivi jsouce slov sv. apoštola Petra, která se čtou v epístole na třetí neděli po velikonoce: „Obcování své mezi pohany mějte dobré, aby v tom, v čem utrhaří vám jako zločincům, spatřující dobré skutky vaše, velebili Boha v den navštívení... neboť tak jest vůle Boží, abyste dobře činíce k mlčení přivedli nevědomost nemoudrých lidí.“ Mělo-li by však trvání celého řádu v té které osadě tím pronásledováním býti na vážkách, tu nechť věc sama upřímně a pravdivě se oznámí p. provinciálovi, který zařídí a poradí aneb se i postará o odstranění možných překážek.

95. ot.: Což pak se terciářům ještě zvláště zapovídá?

Odp.: Několik věcí, které vypočítává §. 10., jenž takto zní: „Přisahati nemají nikdy, leč v případě nevyhnutelné potřeby. Necudných řečí, jakož i šprýmování neslušného mají se chrániti. U večer mají se zpytovati, zdaž snad lehkovážně něčeho takového se byli dopustili; stalo-li se tak, mají chyb litovati a se polepšiti.“

96. ot.: Co všechno a proč se toto právě výslovně zapovídá?

Odp.: Nejprve se zapovídá přísahati; nebo terciář má ve všelikém svém jednání a chování takovou lásku k pravdě, spravedlnosti a věrnosti projevovati, aby mohl každý jeho přípovědím a výpovědím úplně věřiti. Onť smí jen tehdyž přísahati, když toho od něho žádá buď duchovní neb světská vrchnost; v obyčejném obcování zdržuj se však naprosto přísahání všelikého. Také se zakazují ještě nekalé řeči, neslušné žerty, nestoudné zpěvy, jakož i veškera pohoršení toho druhu, zvláště pak navštěvování takových společností a míst, kde se podobných věcí dopouští. Že pak toto

vše dobré mravy a vůbec ctnostný život podkopává a dokonalosti křesťanské valně překáží, mají denně na večer terciářové zvláště o těchto věcech své svědomí zpytovat.

97. ot.: Proč toto poslední zvláště se poroučí?

Od p.: Jestliž jednohlasným učením všech duchovních učitelů, že ku křesťanské dokonalosti a k poznání sebe denní zpytování svědomí jest tou nejjistější a nejsnadnější cestou. Avšak má-li se tak s prospěchem dít, nesmí se to zpytování ke všem hříchům, nýbrž nejvíce k těm nejčastějším denním našim pokleskům, vztahovati, bychom s pomocí Boží jemu vždy větší odpor klásti a jej přemáhati mohli. Kratičké zpytování ukončí se pak dokonalou nadpřirozenou lítostí, abychom všech těch hříchů odpuštění dosáhli.

98. ot.: Co předpisuje regule o slyšení mše svaté?

Od p.: Nejen sv. František, ale i sv. Otec Lev XIII. přejí sobě, aby jedenkaždý terciář, pokud mu jen možno, t. j. když mu buď nemoc aneb nějaká jeho stavu důležitá povinnost nepřekáží, denně mši sv. přítomen byl.

99. ot.: Proč ustanovení toto?

Od p.: Jsouť užítky a účinky této nejsvětější oběti, mše sv., nevyvážitelný, a přece mnohý křesťan jich mnoho nedbá. Proto má aspoň terciář příkladem svým k častějšímu a náležitějšímu obcování službám Božím napomáhati. Třeba tedy, aby sám každý tu převelikou cenu mše svaté znal, a to, že kdo nábožně, důvěrně a s živou vírou jí přítomen jest, všech těch milostí dosáhnouti může, jakých nám přebolestná oběť Ježíše Krista na kříži vymohla.

100. ot.: Které jsou tyto milosti zvláště?

Od p.: Hříšník dosahuje milostí obrácení a spravedlivý rozmnožení posvěcující

milosti, rozličných skutečných milostí, odpuštění hříchů vědních a prominutí trestů časných. Ano, mše sv. jest nejmocnějším prostředkem vyprositi živým milosti, zemřelým útěchy a pomoci, celé pak církvi svaté ochrany a požehnání Božího.

101. ot.: Jest jedenkaždý člen povinen býti přítomen shromáždění?

Od p.: Ano, leč že by mu pro jisté důležité překážky nebylo možno povinnosti této vyhověti. Předpisuje totiž §. 11. ustanovení papežova o tom následovně: „Ku měsíčním shromážděním, jež představený ohlásí, mají se dostaviti.“ Toto se má zvláště tam odbyvati, kde jest dostatečný počet terciářů a i jiné okolnosti k tomu příznivé. Kdyby však ihned měsíčně takové schůze odbyvati se nemohly, nechť aspoň čtyřikráte do roka se koná.

102. ot.: Jaký užitek plyne z těchto shromáždění?

Od p.: Mnohonásobný. Bývají tu členové třetího řádu nejen poučováni, ale i v rozličných serafinských ctnostech cvičeni. Mimo to přispívají schůze tyto velice jak k povzbuzení sebe i jiných, tak i ku povzbuzení a utvrzení větší horlivosti nejen v plnění povinností křesťanských vůbec, ale třetího řádu zvláště. Konečně pomáhají též k oživení a upevnění vědomí křesťanského, jakož i zesílení té pásky lásky bratrské mezi členy, kteří takto těsněji ku svému představenému neboli řiditeli přilnou a tím i ve stálém blahodárném spojení s celým řádem setrvají. Používá se těchto též nejvhodněji ku přijímání nových údův a ku skládání sv. profesí, jsou pak zároveň veřejným osvědčením přesvědčení a vyznání svatého náboženství.

103. ot.: Jakých povinností ukládá regule terciářům k jich nemocným spoluděláním?

Od p.: Nejen představený neboli ředitel, ale i ostatní členové, zvláště ti, jenž na blízku jsou, mají s všemožnou laskavostí těmto v duševních i tělesných potřebách pomáhati. Mají tedy je navštěvovati, těšiti, příkladem Pána Ježíše a jiných svatých trpitelů k trpělivosti povzbuzovati a k odevzdanosti do vůle Boží nabádati, by se tak pravými syny a dcerami sv. Františka osvědčili a šťastně vezdejší běh života dokonali. Mimo to má se takovým, je-li toho třeba, i dle ustanovení regule (§. 12.) z pokladny terciářské nějaké podpory poskytnouti. Obzvláště však má se závčas o to postarati, aby v nebezpečné nemoci ještě záhy svátosti umírajících přijali. V poslední pak hodině nechť zvláště rozmnoženou modlitbou jim napomáhají, a tedy, možno-li, s nimi se modlí aneb modlitby společné za ně konají, by na věčnosti milosrdného soudce našli.

104. ot.: Jaké povinnosti mají terciářové ke svým zemřelým spoluúďm?

Od p.: Povinnosti ty udává poslední paragraf této II. hlavy takto: „Ku pohřbu člena zemřelého mají se dostaviti členové místní a jiní snad náhodou přítomní a

společně se modliti sv. růženec k Matce Boží dle navedení sv. Dominika (pět desátků) a to na pomoc a útěchu zemřelého.“ Také mají, možno-li jim, sv. přijímání za ně obětovati a při něm za věčné odpočinutí člena v Pánu zesnulého s horlivou láskou prositi, a vůbec na zemřelé spoluúdy modlitbou pamatovati.

105. ot.: Což modlívali se tedy zbožní terciářové denně za zemřelé?

Od p.: Dle starého obyčeje modlí se buď žalm 129.: „Z hlubokosti volám k Tobě“ s příslušnou modlitbou, aneb třikrát modlitbu Páně, Zdrávas Maria a „Odpočinutí věčné“ atd.

106. ot.: Jaké jiné pobožnosti konají terciářové za ubohé zemřelé?

Od p.: Tot není pravidlem ustanoveno; avšak ponechává se jednomu každému shromáždění na rozhodnutí; nejčastěji pak bývá, že se aspoň jednou za rok koná společná pobožnost za zemřelé, a to mši sv., aneb v oktávě neb v den dušiček: hodinky za zemřelé, aneb jiné modlitby, jaké ten který ředitel sám ustanoví; i žádá se pak, aby terciářové co možná v největším počtu se pobožnosti té účastnili.

(Pokračování.)

Dvě výpravy v Egyptě.

Dle zpráv P. Julliena S. J. (Dok.)

elice staré podání oznamuje, že v této balsámové zahradě svatá rodina bydlela a že na prosbu Marie Panny pramen ze země se vyprýštil a vypráhlou tuto poušť úrodnou učinil. Ukazovali tu zeď s malým okénkem; toť prý jest zbytek z příbytku svaté rodiny. Křesťané vystavěli nade zdí Panně Marii zasvěcený kostelíček, v němž 24. dne měsíce koptického Boham (31. května) památku při-

chodu svaté rodiny do Egypta konají. I koptičtí katolíci slavnost tuto podrželi. P. 1685 proměnil egyptský paša Ibrahim kostelíček v turecký chrám, do něhož jen mohamedané mohli vstoupiti.

Avšak 13 let později mohli křesťané opět do té budovy, nebyla již tureckou modlitebnicí, zvána jest prostě „Markad“, t. j. místo pokoje. Tenkrát navštívil místo to dominikán Vansleb. Ukazovali mu v Markadu druh výklenku

ve zdi, do něhož svatá Panna dle zbožné legendy Božské dítko ukládala, když své domácí práce konala. Oltář starého kostela stál blízko toho výklenku. Vansleb viděl ještě malou, pestrobarevným mramorem ozdobenou nádržku na vodu, která se z blízkého zázračného pramene naplňovala. Budova tato byla v minulém století úplně zničena, že není nyní po ní ani památky.

Na severu zahrady, nedaleko vchodu, jest vážnice (kopaná studně) a dvojí zavodňovací stroj. Neohrabaná dřevěná kola, od volů pohybovaná, vytahují po lanách z palmových vláken vodu v hlíněných nádobách. Zove se to zde „Sakieh.“ Toť zbytek zázračného pramene. Voda nevystupuje již až na povrch; zůstává 3·5 metru pod zemí; zachovává však v létě neobyčejnou čerstvost a nikdy ji neubývá, byť také všechny „Sakieh“ v sousedstvu vyschly. Nemáme před sebou vodu Nilu zemí proniklou, nýbrž vlastní pramen, snad jediný v celém Egyptě.

A kde by se vzala také voda pramenitá v zemi, kde po celý rok sotva 3—4 centimetry deště padá a sotva 12krát jen prach se skropí? Vansleb dosvědčuje, že za jeho dob egyptští pašové vodu na stůl z tohoto pramene dávali čerpati, poněvadž jest čerstvější, nežli voda z Nilu. Patrně jest ves od této studnice pojmenována, neboť Matarjeh značí „čerstvou aneb novou vodu.“

Kolem pramenu pěstoval se druhdy vzácný balsámový keř, který balsám Judský čili Mekka-ský dával (*Amyris opobalsamum*. L.); odtud pochází jméno: zahrada balsámová. „Mezi všemi libovonnými látkami,“ praví Plinius (*Hist. nat.* L. XII c. 25), „náleží balsámu přednost“; daří se výlučně v Judsku, a to dříve jen ve dvou královských zahradách. Keř, z něhož balsám se vyrábí, podobá se více révě, než-li myrtě. Listy jeho

jsou vždy zeleny a podobají se listům routy. Nareže se kouskem skla, křemenem, aneb nožikem; z rány teče v malých kapkách šťáva výtečné vůně, a toť balsám.“ Jediné dvě balsámové zahrady byly na pahorku Engaddi blízko Jerusalema. Za času narození Krista Pána byly majetkem Herodesa krále. Bujná Kleopatra záviděla židovskému králi tohoto štěstí a prosbami vymohla od Antonia, že jí obě zahrady daroval. Vzácné keře vykopaly se s kořením a půdou, naložily na loď a odvezly do Egypta, tak vypravuje Josefus Flavius (*Antiq.* L. XV. c. 4).

Obě zahrady založeny byly nedaleko Heliopolis a byly tak dlouhy, co by dvakrát šípem dostřelil. Půda jest téměř úplně bílá. „Když jsme tam v září byli, zdvihal se úzký balsámový keř asi 1½ dlaně nad zemí,“ tak ohlašuje starý spisovatel, který v 16. století místa tato navštívil. Již jest tomu dávno, co poslední balsámový keř toho druhu v Egyptě vyhynul.

Spisovatel, žijící před dvěma sty lety, podal nám poslední zprávu o něm; jeden paša měl ještě několik keřů ve své zahradě.

I koptičtí biskupové míchají balsám se sv. křížmem. Vztahují místo: „Sicut balsamum aromatizans odorem dedi suavitatis.“ (*Eccles.* 24, 20.) „Jako vonný balsám vydal jsem vůni sladkosti;“ na Krista a církev se modlí při svěcení křížma: „Chrisma Christus est.“ (Křížmo značí Krista.) Není-li to podivné, že tehdáž jen v Judsku známý balsám hříšníci Kleopatrou do Egypta k pohanům byl přinešen a že v Judsku jen ještě několik zakrslych keřů zůstalo, které za ošetřování nestály? A tato vzácná tekutina, která tělo před hnilobou chrání, teče z ran, které ruce stromu lidské činí: a tu jest blízké přirovnání s Kristem. Jistý vykladač písma sv. praví: „Ježíš vzal

na svém útěku před Herodesem balsám z Judska sebou do Egypta; tak přenesl též pravé poznání Boha a pravou bohoslužbu, totiž křesťanství, od nevěrných

Strom sv. Josefa v Matarieh u Kahýry.

židů na Egyptany a ostatní pohanské národy.“ V zahradě balsámové prý se nic nerodí, jest-li se s vodou z pramene,

který byl ku potřebě sv. rodiny, nezavodňuje. Saraceni ujišťují, že marně činily se pokusy zavodňováním s jinou

vodou. Pramen jest v celé zemi znám a i nevěstiči koupají v jeho vodě své dítky. —

Strom nejsvětější Panny stojí asi 20 metrů jihovýchodně od pramenu. Nábožná pověst vypravuje, že svatá rodina, v patách majíc své pronásledovatele, na svém útěku k tlustému fíkovému stromu přišla; tu se kmen otevřel a celá rodina i osel vešli tam, a strom se kolem všech uzavřel, tak že zlosynové je minuli. Kus, který se od kmene odštípl, aby mohla sv. rodina do stromu, svalil se r. 1656 a po dlouhý čas přechovávali jej františkáni na památku. Ať již jest pověst pravdiva čili ne, jisto jest, že svatá panna všeobecně s tímto stromem ve styk se přivádí, a že strom ten u křesťanů byl u veliké úctě. Jest to prastarý fíkový strom (*Ficus sycomorus*). Jest na jedné straně splotštělý, vypadá, jako by to bylo jen půl stromu. Kmen má 7 metrů v objemu, výška jest asi 8 metrů a kloní se poněkud k severu. Strom jest úplně zdravý, a silné větve tvoří krásnou korunu. Aby dotíravosti poutníků bylo bráněno, obehnán jest dřevěným plotem, po němž jasmín hustě se plazí. Avšak snadno lze něco listů z dlouhých, rozvětvených větví dostati a za nepatrný „bakšiš“ zavře starý Arab, jako hlídač zde na svém pláští ležící, k této zbožné krádeži oči své.

V srpnu zrá na mladých výhoncích množství kulatých, růžových fíků prostřední velikosti a přisládlé chuti. Prodávají se u velikém množství dítkám a Arabům v Kahyře. Dřevo fíkové jest těžké a snadno se láme; silné větve nezřídka lámou se svou tíží. Listy se podobají listům olšovým a jsou vždy zeleny. Fík sykomora jest obyčejný strom v Dolním Egyptě; divámeli se přes rovinu, uhlídáme téměř u každé studně, u každého hrobu pěkně zaokrouhlené, temně-zelené koruny fíků sykomor.

Dlouhé stromofadí Subra-ské v Kahyře jest samými fíky vysázeno. Kořeni fíků nedá se téměř ani vyhubiti. Byť také strom víchorem byl vyvrácen, aneb stářím vyhynul, kořen přece jest čerstvý a žene nové výhonky, které v nový strom vyrůstají.

Byť také nyní nestál již onen kmen, který sv. rodinu ukryl, přece může to býti kmen, kterýž z téhož kořene vyrostl. Tak se tomu má i rozuměti, pravili se poutníkům v zahradě Getsemanské: „Tyto olivové stromy pocházejí z dob našeho Spasitele.“

Když císařovna Eugenie r. 1869 Egypt navštívila, by byla přítomna otevření Suezského kanálu, zavedl ji místokrál Ismael ku stromu nejsvětější Panny a by se jí zavděčil, daroval ji ten strom. Avšak darování nestalo se písemně, a proto se nyní úplně popírá. Balsámová zahrada a strom svaté Panny jsou soukromým majetkem místokrále Tevfika.

Poznámk a. P. Jullien navštívil strom Panny Marie na jaře. 1882, tedy ještě před válkou Egyptskou. Ve válce mstili se poražení vojáci Arabi-Beye na soukromém majetku místokrále a při té příležitosti zpusťovali zahradu balsámovou a skáceli strom svaté Panny. Tak alespoň oznamovaly časopisy.

Poklekli jsme na okamžik ve stínu ctihodného stromu a pomodlili se k Božskému dítku.

Navštívili jsme též strom sv. Josefa. Cesta k němu vede velkým kaktusovým polem. Jest to též fík sykomor, a jak se podobá, stejného stáří se stromem Panny Marie. Mohutný kmen jest dutý; 4—5 osob může se pohodlně v něm skrýti; objem má 7·3 metrů; jen málo který poutník jej navštíví; není plotem chráněn aniž zahradou ohrazen. Jest přibýtkem dítkám a volům u blízké studně zaměstnaným.

J sme jen asi ¼ hodiny od starého města Heliopolis; zajisté nejednou konala svatá rodina cestu, která ze zahrady do

onoho města vede; jejich oči patřili obelisk, který až dosavad stojí a dle starého podání bydleli i ve zříceninách toho města.

Cesta vede tam krásnými sady, které se mírně k západu kloní. Brzy však jde ložiskem ssutin, které dřívější ohradnou zeď Heliopolis značí; 300 m. dále přicházíme po pravé straně k stromořadí polouschlých stromů, a stromořadím tím k obelisku, který uprostřed pšenického lánu k nebi se pne. Jest to nejstarší obelisk egyptský a sluje podle krále, který kolem r. 2700 před Kristem žil, Usertesen. Nápis jest na všech stranách tentýž. Výška jeho obnáší 20-75 metrů z toho odpadá asi 3 metry na celý základ nacházející se pod zemí. Přináležel asi k velkému „chrámu slunce“, jakož i jehly Kleopatřiny, které napřed do Alexandrie, později jedna z nich do Říma, druhá do Londýna odvezeny byly. Před chrámem stála, jak starí spisovatelé vypravují, celá řada sfyngů a obelisků, které starí Faraonové vystavěli. Tyž obelisk a několik ohromných kamenných balvanů, které západně od tohoto pole vykopány byly, jsou snad jediné pozůstatky starých ohromných budov. Bídna arabská ves stojí nyní na místě slavných paláců.

Heliopolis, „město slunce“, „On“ v bibli zvané, bylo v starém věku středistěm věd. Egyptští kněží sem docházeli, by se moudrosti a hvězdářství přiučili. Má se za to, že i Mojžíš zde školy navštěvoval. Mudrci z Řecka, n. p. Plato,

zde hledali poučení v mudrosloví. Avšak prorok Isaiáš předpověděl o tom městu, že král Babylonský modly jeho „chrámu slunce“ rozbije. A již slavný dějepisec Strabo, který několik let před narozením Kristovým město to navštívil, nalezl je v rozvalinách. „Má poněkud povýšenou polohu,“ praví. „Dokola jsou rybníky napájené vodou z průplavů Nilských; jest již pouhou zříceninou; má jen ještě svůj chrám a nepatrný počet obyvatelů.“

Zpáteční cestu z Heliopolis do Kahýry vykonali jsme vozovou silnicí; silnice ta probíhá krásnou rovinou; jest to bojiště, kde general Kleber 20. března 1800 jen s nepatrným vojskem 80.000 Turků na hlavu porazil. Bojiště sáhlo až přes Heliopolis, a proto sluje „bitva u Heliopolis.“ Půl hodiny od Kahýry viděli jsme v pustém poli chudobný osamotnělý dům; ohrada, která dům obklopuje, má nápis: „Evropská nemocnice.“ Jest to skutečně nemocnice evropských konsulátů, v níž 5—6 sester milosrdných sv. Josefa z Marseilu se namahají v službě chudoby a bídy. Poněvadž všechny konsuláty mají o klášter se starati, nestará se oň žádný.

A tak vrátili jsme se bez nehody do veliké Kahýry, v níž i dnes ještě Bohočlověk Ježíš Kristus jako druhdy v Heliopolis, ubohý nepozvaný cizinec jest, jehož lid nezná a nectí. Ó kéž by nám popráno bylo, jeho jméno a jeho lásku do všech srdcí vštípit!

Růženec v rukou císařovny.

Naše zlatá stověžatá Praha rozloučila se se svojí vznešenou, velemilovanou vdovou — císařovnou Marií Annou. — Chudina i chrámy oplakávají svou nejštědřejší dobroditelku královnu-matku svou; nebo kdykoliv se jméno její jmeno-

valo, vždy se spojovaly s ním skutky dobročinnosti až podivuhodné. Nad hrobem jejím vznášel se dva andělé, kteří vítězně a radostně doprovodili duši její do krajů lepších, aby tam hojně odplaty za veškeré činy své vzala, a titíž nyní hlásati budou

všem věkům, jak krásnou, čistou duši ta tělesná ve stkvostné rakvi ukrytá schránka přechovávala. Andělů těch jmenuj se: zbožnost a dobročinnost. Dokud žila, zářily tyto dvě vzácné vlastnosti této korunované královny-vdovy ze slavného hradu pražského celému světu, a mimo Boha neví snad nikdo na světě, jak mnoho obzvláště tímto dvojím směrem působila. Její domácí kaple, dvorní kaple hradčanská, ba i ty procházky nejlépe by mohly o vzácné a neobyčejné zbožnosti zvěčnělé svědčiti. Nehonosila ani netajila se jí nikdy, ale celá bytost jí dýchala. Zvláště pak ctila zvěčnělá Rodičku Boží, a proto i na procházkách svých nosila při sobě svatý

růženec a její jemné, dobročinné ruce dosti často, denně, po něm sahaly. A dobrotivý Bůh povolal právě národu českému tak přemilou královnu v krásný den Páně, v němž světí církev svatá památku ochrany sv. Josefa, zasnoubence nejblahoslav. Rodičky Boží, aby ukázal světu, že tato šťastně pod dvojí touto ochranou dospěla tam, aby časnou a pomíjící korunu vyměnila za mnohem krásnější, nehynoucí korunu věčné slávy.

Ó následujmež i my vznešené zvěčnělé aspoň ve zbožnosti, když nám nemůžeme v dobročinnosti, a tak nejen nejlépe osvědčíme jí lásku i vděčnost svoji a pojistíme sobě i s ní v nebi šťastné shledání.

J. Hejtmánek.

Milodary božského Srdce Páně.

Největší zázrak, který Kristus Pán učinil a jemuž dlužno se diviti, jest ten, že z vlastní moci vstal z mrtvých. Tím dokázal svrchovatě pravdu všech svých slov a svého učení, jemu tedy máme věřiti a jeho radou se řídit. Následující vyjádření jsou také doklady pro pravdu jeho učení, že, očkoli prositi budeme Otce nebeského v důvěře a vytrvale, že dá nám; avšak mohli bychom se těšiti z mnohem větších milostí, kdyby víra naše

byla silnější a modlitba vytrvalejší. — Píší:

Z Horazďovic. Vidím se nucena k rozmnožení důvěry v jisté přispění Rodičky Boží a zvláště na poděkování za dvojnásobné vyslyšení v mé nemoci následující ve „Škole B. S. P.“ uveřejniti. Roku 1882 jsem se tak nebezpečně rozemohla na tyfus, že jsem svátostmi umírajících byla zaopatřena, a každý, kdo

mne viděl, nedával mým zarmouceným rodičům nižádné naděje na uzdravení. Ano, já sama jsem to na sobě pozorovala, že asi již dlouho na světě nebudu. Při jedné návštěvě přinesl mi velebný pán vody filipsdorfské a radil nám konati devítidenní pobožnost na úmysl, aby na přímělu P. Marie mne Bůh uzdravil,

aneb moje trápení ukrátil; a hle, nemodlil se moji rodičové a sestry nadarmo. Já brzy povstala, avšak byla jsem velice slabou, tak že jsem nyní na svůj úmysl, vstoupiti do kláštera, ani pomyslití nemohla. Modlila jsem se tedy denně svůj růženec a prosila jsem opět P. Marii, by mi pomohla. A opravdově začala jsem tak se posilovati, že jsem za chovanku do kláštera velectihodnou naší představenou přijata byla. Avšak tu jsem za nějaký čas takovými bolestmi v hlavě byla postižena, že jsem se obávala nejhoršího, že snad budu propuštěna, nemohouc se učit a ničehož si pamatovati. I obrátila jsem se opět k Rodičce Boží a konala devítidenní pobožnost k P. Marii Lúrdské s tím předsevzetím, že P. Marii nejen po celý život ctiti chci, ale i uzdravení své ve „Škole“ oznámím, budu-li vyslyšena. A díky Bohu a Panně Marii, to silné bolení hlavy pominulo. A proto vzdávám tuto veřejně nejvroucnější díky Rodičce Boží, a prosím každého, aby jen důvěrně Pannu přesvatou vzýval, a přesvědčí se každý o pravdě slov sv. Bernarda, že Rodičku Boží nikdo nadarmo nevzývá.

Viktorie Navrátilova.

Z Hlubočka u Olomouce. Jistí manželé slíbili již r. 1870 vzdání díky Panně Marii svato-Kopecké za uzdravení 11leté dcery, která trpěla po tři léta silnou ohnifarou a nijak se jí zbavit nemohla. I utekli se k Matce Boží; manželka putovala do Vamberge, splnila slib, přinesla odtud věnec, který měl býti věnován P. Marii na sv. Kopečku. Večer před Božím Tělem umyli děvčeti hlavu za velikých bolestí, neboť divoké maso se objevovalo; na to ráno jí vlasy spleli a čistě bíle ustrojili a věneček na hlavu posadili. Otec sám s ní šel na průvod, pak ji uvedl k hlavnímu oltáři před milostný obraz, snal onen věnec s bolavé hlavy a položil na oltář, prose vroucně o pomoc. Když přišli domů,

shledali hlavu bez poskvrny. — Tatáž rodina vzdává díky za uzdravení svého dosítiletého synka, který po tři léta padoucníci trpěl.

Z Olomouce. Před nedávnem vypravovala mi věrohodná osoba následující událost, již se potvrzuje, že Matička svato-Hostýnská až podnes divy tvoří. V osadě Dl. . . . na M. . . žije dívka jménem V. . . , jež po 7 let těžce stonala na bolesti v nohách, nemohouc sebou hnouti ani lože opustiti. Lékařská pomoc byla marna. I stalo se před nějakým časem, že podnikla matka nemocné dívky pout na sv. Hostýn a přinesla domů v nádobě vodu ze studnice svato-Hostýnské, jakou poutnici sebou nosívají. Když přistoupila matka s vodou k loži nemocné dcery, sáhla tato po nádobě s vodou a plna důvěry v pomoc Rodičky Boží potřela si několikrát nemocné nohy své. A hle! za nedlouho jakous palčivost v nohách cítila. Upevněna byvši v důvěře své, natírala ještě několikrát vodou přinesenou nohy a v brzce značnou úlevu zkusila. Když první džbán vody vypotřebovala, podnikla matka pout druhou a opět vody přinesla. Než vypotřebován byl druhý džbán vody, okřála dívka, jež se nyní úplnému zdraví těší, zázračného uzdravení svého před lidmi netají, ano hotova jest, jak mi řečeno, i osobně je ztvrditi.

J. K.

Z Opavy děkuje čtenářka „Šk.“ za uzdravení z nemoci tvrdší a nebezpečné. Konala i se svými přítelkyněmi pobožnost k Panně Marii Lúrdské před její sochou a dosáhla, oč prosila, když i vody užila z milostného pramene lúrdského. — **Z Topolné** uveřejňují dík božskému Srdci Páně ze slibu.

Z Plzně. Dle učiněného slibu vzdávám nejvroucnější díky božskému Srdci Páně a neposkvrněnému Srdci P. Marie, jakož i sv. Josefu za mnohé spoženi v tělesných i duševních potřebách.

— Jistý duchovní správce na obtížné osadě v Čechách trpěl občasně bolením v krku; ač lékařské pomoci potreboval, přece se jen slabě neduh ztrácel, a povinnosti svého povolání skrze výpomocného kněze cizího vykonávati musil. I vzal útočiště své k božskému Srdci Páně s tím závazkem, že, pak-li osvobozen bude od svého neduhu tak, aby povinnosti své zastávati mohl, že vyslyšení své uveřejní v tomto listu. A vskutku! Důvěra ta nebyla sklamána; neboť hned v několika dnech vymizel neduh ten, a hned na to druhý den mohl odbývati prosebné průvody o křížových dnech. Vzdává tudíž nejvřelejší dík za tu velikou milost božskému Srdci Páně, vyzýváje čtenáře k horlivějšímu uctění a k důvěře k božskému Srdci P.

Z Trnavy (Uhersko) ode dne 13. mája 1884. V mene mojei matky a dvou sester zasílám vám, dp. redaktore, přítomné rádky s tou snažnou prosbou, by ste jim v cteném liste svojem místa popráť ráčil. Příčina, pre kterou som sa k písaniu jejich odhodlal, je povďačnosť k božskému Srdcu Pána Ježiša, ktoré nám posledný čas na prímluvu blahosl. P. Marie a sv. Jozefa v istém smutném položení ku pomoci prispieť ráčilo. Já, jakožto najstarší syn mojei matky, býval som skoro výlučným živiteľom jej i nejmladšej sestry mojei; lež už od dlhého času nemohol som dostať stálej roboty, následkom čoho položení naše sa stalo veľmi smutným, tak že sme už prinútení boli, i k požičkám sa utíkať. Medzitým konávali sme 9denní pobožnosť k božskému Srdcu, vyzývajúc i blah. Pannu Mariu a sv. Jozefa o jejich mocnú prímluvu. K obsiahnutiu prosby našej prislúbili sme i istý spôsob pôstu ve stredu, v pátek a v sobotu skrz jeden rok, jako též i — jestli nám spomožené bude, — že to oznámit chceme v jedných katol. novinách. Já ze svojej stránky som

9denní pobožnosť prislúbil, keď v záležitosti práce mojei viditeľnú pomoc obsáhnem. A po mnohém trvanlivém molení prišla táto pomoc predca konečne, nie sice zázračným spôsobem, ale tým, že som dostal robotu s tak dobrým výrobkom, že sa krom obyčajného spotrebovania z každého týdna mohla pekná časť i na inšé obrátiť. Ale pri tom som na podekování sa božskému Srdcu verejným spôsobem veľmi ľahko zabudol alebo s ním aspon odkladal. A hle, jakoby k upozornení na naše prislúbení, stalo sa po 3 týdnach, že mi pán mój reknul, že pre mňa už roboty nemá, a z druhej stránky cítim sa na nohy tak slabým, že bych bez toho nebol mohol vác u neho ostávať. Toto všetko uznávam za dopuštení Božie a uspokojujem sa úplne; lebo mi božské Srdce Ježiša môže opet nélen sesilnení, lež i stálú prácu poprát, o čom ja ani najmenej nepochybujem; pri čom keď ve ménu mojih troch domácich verejně díky vzdávam božskému Srdcu Pána Ježiša, blahosl. Panny Marie a sv. Jozefovi za to hore spomenuté dobrodení, žádam si každého v nejakom trápení alebo nemoci postaveného k silnej důvere v božské Srdce Ježiša povzbudit, jeho na nesklamnú moc nepoškvrnenej Panny Marie upozornit, a ho konečne i o mocnej prímluve sv. Jozefa ubezpečiť, k nemuž sa, bohužel, mnohí s tak malú pobožnosťú chovajú, a to prečo? Preto, že si snád nikdy ešte žive nepredstavili tú velikú hodnosť, ku ktorej tento svatý tu na zemi povýšený bol.

Al. Št.

Z farnosti Frýdecké děkují za dosažení milostí duševních i tělesného zdraví. — Podobně děkují **Z Korouhve.**

Z Lípovce děkuje jistá osoba P. Marii za uzdravení. Když žádný lékař pomoci nevěděl, vzala útočiště k modlitbě a užívala vody z pramene lúrdského; a hle, již čtvrtý den byla osvobozena od mdlob a úzkostí.

Z Hnojic. Jistá rodina z farnosti hnojické měla nemocné dvě děti, které žádný lékař již vyhojiti nemohl; každý jen krčil rameny, nedávaje žádné naděje k vyléčení. I obrátila se tato rodina v sklíčenosti své k Panně Marii Filipsdorfské a konala devítidenní pobožnost s tím slibem, že, dojdou-li té milosti vyslyšení, vše k větší cti a chvále Rodičky Boží ve „Škole B. S. P.“ uveřejní. A hle, jako by Rodička Boží zvláštní byla měla zalíbení v těchto dítkách, po vykonané devítidenní pobožnosti obě dítky počaly se pozdravovati, a jsou nyní, buď Bohu chvála, dokonale zdravý. Než rodina tato, dílem z ostychu, dílem z nedbalosti na svůj slib pozapomněla: vše ve „Škole B. S. P.“ uveřejniti. Když pak po nějakém čase onemocnělo dítko třetí, asi dvanáctileté děvče, a tak těžce, že kolik hodin mrtva zůstávala, a rodiče odnikud pomoci ani rady nenalezali, rozpomenuli se na svůj nevyplněný slib Rodičce Boží, domnívajíce se nejínak než že jich Panna Maria upomíná na vyplnění slibu: ustanovili se svato-svatě na tom, že vykonají opět 9denní pobožnost k Panně Marii za uzdravení tohoto děvčete a že vše uveřejní. A opět došli té milosti vyslyšení, tak že ani nejmenší známky nemoci na tomto děvčeti pozorovati není. I přinesla nyní matka těchto dítek všechna blažená a plná díky Rodičce Boží za tyto milosti k nížepsanému na

mši sv. za poděkování P. B. a Rodičce Boží s tou snažnou prosbou, abych místo ní, Vaši vcelodůstojnost, o uveřejnění toho ve „Škole B. S. P.“ poprosil, což tímto mlílerád činím, a dosvědčuji pravdivost zároveň těchto udání. K. H.

Z Prahy děkuje jistý studující za ochranu Boží v nebezpečném postavení, již se domáhal na přímluvu Panny Marie Filipsdorfské.

Z farnosti Kopecké vzdává V. B. díky za šťastně přestálou operaci. Brával útočiště u Bolestné Matky a slíbil uveřejnění k větší cti a chvále Boží.

Z Kounic oznamují se díky za šestero vyslyšení modliteb za důvěrného obkládání plátna z milostného místa Filipsdorfu.

Z farnosti Hnojické vzdává čtenářka „Školy“ vroucí dík P. Marii Filipsdorfské, že na její přímluvu sproštěna byla nemocí oční. — Odtud též děkuje jiná osoba božskému Srdci P., Panně Marii a sv. Josefu za uzdravení své přítelkyně.

Z okolí Kojetínského vzdávají díky za osvobození od pokušení a za uzdravení nohy.

Z Jedovnic děkuje F. Z. za uzdravení své matky z nebezpečné nemoci na přímluvu Panny Marie.

Z Duban oznamuje Hr. díkůvzdání božskému Srdci P. za pozdravení z čivního neduhu.

Zájmy Krista Pána v různých zemích.

Bůh dal člověku svobodnou vůli, aby svobodným se rozhodnutím pro zákon Boží a svobodným jeho zachováváním zásluhy nabyt před očima nejvyšší Spravedlivého; nebo kterak bylo by možno jen mluvit o zásluze, když by člověk nečinil dobré z vůle úplně svobodné? Proto že však Bůh chce mítí všechny lidi šťastny a na věky blaženy, proto ho nanejvýš zajímají všechny události těch „svobodných“ tvorů na zemi, a není mu nikterak lhostejno, jsou-li poměry světa ku spáse duší lidských příznivy aneb nepříznivy. Podobně nesmí ani nám, přátelům Ježíšovým, jakými chceme býtí všichni apoštolé modlitby, býtí lhostejno, co ve světě se děje, nebo nemůžeme-li pomoci činem zjevným, zůstává nám mocná zbraň: modlitba vespolečná. Vizme tedy, co se děje ku př.

V Římě. Co sv. Otec Pius IX. a nynější slavný Lev XIII. častěji vyslovil, že totiž přese všechny tak zvané záruky hlava církve v Římě před neznabožskou luzou není jista a že vystavena jest i nejbanebnějším urážkám, aniž by vláda italská proti nim jej ochránila, to se opět dosvědčilo skutkem v posledních dnech, a to dne 8. června výtržností v kostele Panny Marie sopra Minerva, když z nařízení svatého Otce se tam konala slavnost třídenní na zadostučinění za spáchané veliké tupení Rodičky Boží italskými nevěreckými časopisy. Kostel byl nábožným lidem plný, ale také několik výrostků, neznabožů, se tam vedralo, kteří mezi kázáním hovořili, hrubě vtipy činili a se smáli. Nedosti na tom; když pak řečník jal se mluvit o zakořeňování hříchu špatnými knihami, obrazy a fotografiemi, ukazoval jeden z oněch výtržníků mimojoudcím škatulku na sirky, na níž oplzlé se nalézalo vyobrazení. Když pak po kázání jeden z kardinálů se ubíral k oltáři udělit s velebnou svátostí požehání, povstalo v kostele jakési šumění, pak hluk způsobený od výtržníků. Pravověrci však jako na povel povstali, skupili se do předu k hlavnímu oltáři a mávajíce bílými šátky provolávali: „Evviva la Madonna! Evviva Maria!“ (Sláva Matce Boží! Sláva Marii!) Tak z velkého skandálu stalo se nadšené osvětlení viry katolické.

Není to ani první a zajisté ještě ani poslední znamení panujících v Itálii živlu podvrtného, proto však jest všem ostatním katolikům tím světlejší povinností, nedati vzniknouti podobným zhoubným živlům nikde, ano pozdě bychá honiti, jak to každý poctivý Vlach již nyní doznává.

V Belgieku. Čím více jest církev utiskována, tím více se tříbí, ospalí se probouzejí a co v jádru již jest zkaženo, naprosto odpadává od životního kmene. Radostnou zprávu můžeme podati z Belgieka, že země, která až dosud rejdištěm byla všech liberalních (rozuměj neznabožských) choutek, a která z této hnusné poroby se zvedla posledními volbami do sněmu. V té věci uvádíme, co napsal „Hlas“ v č. 48., a to: Pezvolný pokrok k lepšímu pozorovati poslední dobou

téměř všude. Lid sám přichází — ovšem jen zdlouha — k poznání, kam nevěreckým liberalismem zaveden byl, a kam by jej tento ještě zavedl, kdyby se jeho nezřekl. Nejskvělejšího vítězství nad liberalismem dodělal se v posledních dnech konservatismus v Belgii, kde katolíci, byvše doposud v značné menšině, domohli se při volbách sněmovních většiny 32 míst — a to ohromnou většinou hlasů proti liberalním kandidátům. Zednářské listy — jak známo, jest nevěrecký liberalismus se svobodnými zednáři většinou zcela totožný — poslaly zdrcující zprávy do světa o úplné jich porážce, o svrchovaném neštěstí a p. Ovšem! Povážíme-li, že právě Belgie poslední dobou pravým ohrožením liberalismu a svobodného zednářství byla, uvážíme-li, že předseda ministerstva i s ostatními členy jeho nejhorlivějšími byli zastanci, poznáme oprávněnost jejich nářku. — Neboť volby ty měly nutně v zápětí pád ministerstva, pád téhož ministerstva, jehož předseda se nikdy netajil neurputností nenávisť k církvi katolické, jenž před nedávnem ještě osmělil se rouhavou řečí nazvati katolickou církev mrtvolou, jež musí býti odstraněna — a zatím — hrot se obrátil. Nyní nezbyvá jemu a s ním celému liberalismu v Belgii, než zvolati: Zvítězil jsi, Galilejský!

Katolíci belgičtí vítězství svého si zasloužili! Nekladli ruce v klín, jako to činí na mnoze katolíci naši! Obětavost jejich a snahy jejich budily obdiv celého světa! Jak mnoho dali si na př. jen na tom záležeti, aby mládež svou ochránili od neznabožských škol, jimiž je liberalní vláda, jako téměř všude jinde, nadělila. Jak mnoho vynaložili na to, aby zříditi si mohli školy náboženské, věduce, že ty jediným jsou prostředkem pravého vychování mládeže! Školy státní zůstaly bez žáků, a soukromé školy katolické byly přeplněny! Obětavost jejich nezůstala bez výsledku, snahy jejich korunovány stkvělým vítězstvím nad liberalismem! Kdy doděláme se něčeho podobného u nás? Pro samý boj národnostní zapomínáme na zájmy důležitější ještě nad národnost! Vidíme jen nepřitele jediného, Němce, a jsme slepými před nepřítelem, jenž se nám státi může ještě záhubnějším,

před nevěreckým liberalismem, který s „vlasteneckou mluvou“ v ústech, šíří a se rozkládá zlohubné kořeny své po národě našem i na Moravě! Dáváme se šáliti planými slovy a nedbáme, že mnozí z těch, jenž za bojovníky pro vlast a národ, pro práva naše, se nám vtírají, připravují nás bohužel o hlavní základ naší existence, našeho národního bytí, o mravní podklad každé společnosti, každého národa, bez kteréhož podkladu žádný ještě stát, žádný národ se neudržel, připravují náš lid o víru, o náboženství a to svými zásadami a svými příklady.

Jest pravda! Národu našemu třeba varovati se všelikých roztržek, jmenovitě při volbách! Avšak k tomu lhostejně přihlížeti také nelze, aby v národu našem vždy více vlivu se domáhali lidé, kteří prý mají „husitského ducha.“ Výrazem tím sype se lidu našemu písek do očí, aby neznamenal, že jím ukrývá se úplná nevěra, za níž by se i kostnický mistr svým ctitelům poděkoval — k tomu přihlížeti lhostejně, bylo by národu našemu nebezpečnější nad nesvornost! Nepřítelem našeho národa jest moderní liberalismus, jenž vrcholí v nevěře, v zášti proti církvi, ať si pochází od Němce, neb od Čecha. A to je také příčina, že lid náš odvrací se od některých nevěreckých advokátů, poněvadž na sobě působnosti jejich již dosti zakusil, čině ovšem rozdíl mezi křesťanskými zastanci práva a prosáklými lichým liberalismem „kšeftáři.“ Buďme na stráži, neboť pozdě bycha honit!

V Rakousku konají se nové volby do některých zemských sněmů, a bohužel jest nám vyznati, že nedopadnou tak příznivě pro národy a panující rod, jak se to dělo v Belgii; příklad Belgie

jakkoli nezůstane bez následků i na naši říši, jest ještě příliš novým, než aby naše pohodlné krajany pohnul a jim úplně oči otevřel. Jedině v Uhrách dopadly volby nad očekávání pro židy a liberály nepříznivě. Přes všemožný, i krvavý nátlak voleno mnoho poctivých poslanců na říšský sněm, z čehož i nám na Moravě a v Čechách to dobré ovoce snad dozraje, že naši konservativci, totiž zastanci práva a pravdy, trochu srdnatěji si budou počínati. Dobře zmiňuje se o tom „Čech“ mezi jiným následovně:

„Volby tyto v Belgii a v Uhrách musejí i nás české konservativce novou naplňovati nadějí ku příštím volbám v Čechách, kdež bude nám poněkud pilněji přihlížeti na konservativní a to křesťansky-konservativní barvu kandidátů. Až dosud křesťanský konservativce počínal si u nás náramně, až hanba tiše a skromně. Skoro při všech volbách, sněmovních i obecních, choval se jako ta dušička v očištění, ani nedutal. Liberálové se kolem něho roztahovali, a on pořád poposedával ke dveřím, aby prý pánům nepřekážel, a když o něho některý klopýtl, omlouval se: „Odpusťte, páni, že jsem vám ležel v cestě.“ A tak se stalo, že náš křesťanský konservativce poznenáhla octnul se za dveřmi. A kterak by ne! Ti, kteříž měli konservativce poučovati a jej vésti, sami namnoze se korili liberálnímu Bálovi, obětovali mu zápaly a volali: „Bále, vyslyš nás!“

Živel neznabožský napne nyní všechny své síly, aby porážku svou smazal nějakým vítězstvím; nuže, přičiňme se my přátelé Kristovi, apoštolé modlitby, aby k nyní nabytým vítězstvím rychle přibyla nová a zvítězila konečně pravda, která nás může osvoboditi od bludu a hříchu. Fiat, fiat!

Odporúčujeme modlitbám apoštolátu

† **P. Václ. Beneše-Třebízského**, kaplana v Klecanech v Čechách, jednoho z nejlepších českých spisovatelů, horlivého kněze a vlastence, který dne 21. června po půlnoči skonal v Marian-

ských lázních prudkým chrlením krve. Dlel tam, aby se vyléčil ze své dávnoleté choroby, a došel tam konce svého zdárného pozemského života. Pracovalť horlivě na vinici Páně slovem i pérem

a zanechal po sobě slavnou památku. Naši sbírce zábavných spisů přispěl spisy: „Pod skalami,“ který chystal k novému vydání, „Očista,“ „Anežka Přemyslovna,“ „Z klidu a víru,“

„Zakletec“ a „Prorocství Methodějovo,“ což poslední zdobí kalendář „Moravan“ na rok 1885. — Lehké odpočinutí dej mu, Pane, a vzbudíš za něho nové pracovníky a apoštoly tisku!

V měsíci červenci

modleme se za rozkvět úcty nejsv. Svátosti skrze apoštolát modlitby.

Slavnosti, z nichž rok církevní jako věnec uvit jest, a které nám stvoření, vykoupení a posvěcení naše připomínají, již minuly, byvše ukončeny nejkrásnější slavností Božího Těla. Tato slavnost vlastně ani nepřestává, poněvadž nejsv. Svátosti ustavičně ku věčnosti napominání býváme; ona jest souhrnem života Pána Ježíše a dějinami božského Srdce jeho. »Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.« Aby naše úcta k Ježíši v nejsv. Svátosti přítomnému rostla v té míře, jako jeho láska k nám roste, toť naším přáním, toť hlavně, co zbožnosti členů apoštolátu odporoučíme.

Apoštolát modlitby zdá se nám býti jediným prostředkem, jímž lze slávu a úctu božského Srdce Páně, duším tak prospěšnou, rozšířiti.

Apoštolát jeví se nám jako seřaděné vojsko duší zbožných, jež rozdělíme na tři oddíly: první oddělení božského Srdce Páně, druhé oddělení horlivosti a třetí jest oddělení modlitby.

První oddělení jest božského Srdce Páně. Čím více poroste úcta nejsv. Srdce, tím více pokvete též úcta nejsv. Svátosti oltářní. Pobožnost k božskému Srdci Páně nutně vyžaduje úcty věřících ku nejsv. Svátosti. Či není Srdce Spasitele našeho jednou z hlavních částí jeho člověčenství, jemuž božskou máme prokazovati úctu? Nenalézáme v něm onen živý pramen přesvaté krve, již ctíme v kalichu spasení? Obě nám jest upomínkou na Pána Ježíše. Jedno připomíná nám, že Ježíš Kristus přebývá s námi na všech místech, po všechny časy, a to jest nejsv. Svátost. Druhé představuje nám pádným způsobem nevýslovnou lásku Boží, a to jest pobožnost k božskému Srdci Páně. Ó jaká to slast tvých přátel, ó Ježíši! když patří na oltáři to Srdce, které nás tak milovalo, které od věčnosti nevýslovnou něžností pro nás tlouklo, to Srdce, jež bylo na hoře Olivetské hříchů našimi tak stisněno a na kříži kopím od vojína prokláno; ono jest tak přítomno před námi, jako bylo v nejčistším lůně přesvaté Panny, jako bylo v zahradě getsemanské, když pro nás krvácelo, jako jest v nebi nyní oslaveno plností božské slávy a velebnosti! Kde jinde zjevil se Pán Ježíš, kde ukázal láskou k nám planoucí Srdce své, ne-li v nejsvětější Svátosti oltářní? Jako by nám na jevo dával, že máme jeho nejsv. Srdce právě ve velebné Svátosti uctivat a jemu se klanět. V nejsv. Svátosti odhalil Pán Ježíš Srdce své a pravil: »Jednoho si přeji, aby první pátek po oktávě Božího Těla zasvěcen byl zvláštní slavností, úctě mého Srdce.« Po lásce, jako základu pobožnosti božského Srdce, následuje napravení všech urážek, jakéž Ježíši v nejsv. Svátosti činěny bývají. Na našich oltářích tak jako na nebesích objevuje se Ježíš

Kristus ustavičně, jen s tím rozdílem, že v nebi je v největší slávě, zde ve stavu nejhlubšího ponížení. Tam v nebi jsou rány jeho radostnou upomínkou na přehořké umučení; zde na zemi tytéž rány každodenně se otevírají, jeho smrt se tajemně opakuje a kalich utrpení ustavičně znovu se naplňuje. Tam v nebi jeví se Ježíš Kristus jako slavný vítěz nesmrtelný; ale zde v nejsv. Svátosti jako be-ránek na kříži visící, jako na hoře Kalvarii všeho oloupený, od nepřátel pohaněný. Ano, Spasitel náš se ustavičně v nejsv. Svátosti obětuje a o vykoupení našem ustavičně pracuje. Chceme-li tedy úplně v ducha pobožnosti k božskému Srdci Páně vniknouti, hledme chyby proti velebné Svátosti spáchané napravit. Až budeme v nebi, budeme patřiti jedině v nejsv. Srdce, pramen všeho dobrého a základ blaha našeho; za to avšak pokud žijeme zde na zemi, jest nám za hříchy pokání činiti a o vykoupení našem pracovati.

Konečně pobožnost k božskému Srdci Páně naplňuje duše chladné a váhové horlivosti. Ve velebné Svátosti požíváme pod způsobou chleba netoliko tělo Pána Ježíše; nýbrž to tělo jest Duchem oživeno, jeho nejsv. Srdce rozesílá paprsky světla božského, milosti Boží v plné míře. A proto můžeme právně tvrditi: Že se nedá pozvednouti účta k nejsv. Svátosti bez pravé pobožnosti k božskému Srdci Páně. Kterak by nebyl horlivým, kdo často požívá nejsv. Tělo Páně? Jak by nebyl horlivým, kdo nechá se často ozařovati paprsky světla božského, jež nám v nejsv. Svátosti nad slunce jasněji září? Kdo uctívá horlivě nejsv. Svátost, jak by mohl zapomenouti na božské Srdce Páně, které tak horlí pro spasení naše? Kterak by mohl býti kdo vlažným, kdo se ustavičně zhrívá v plamenu lásky božského Srdce Páně, již důkazem nám jest nejsv. Svátost oltářní?

A proto nelze jinak, než aby se ctitelé jak Božského Srdce Páně, tak nejsv. Svátosti seřadili v jiný šik horlivosti, aby všude horlivost budili a ze křesťanů pravě činili apoštoly. Někdo se takto vyjádřil: Horlivost jest plamen ohně z výhně Ducha svatého. A kde najdeme tuto výheň posvátnou? Ne jinde, než ve chrámě v nejsv. Svátosti oltářní. Ve chrámu rukou lidskou postaveném přebývá jiný chrám, Ježíš Kristus, jenž sám dí na jednom místě o sobě: »Zrušte chrám tento a ve třech dnech jej zase vzdělám.« Kdo chce srdce své naplniti plamenem horlivosti, ať spěchá ku svatostánku, ku oltáři, na němž věčný oheň plápolá. Milovati Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vši mysli své, ze vši duše své, ze vši síly své a bližního jako sebe samého, aj, toť podle výroku Páně, nade všechny oběti. I církev svatá učí nás prositi, když se blížíme Pánu Ježíši, aby horlivěji srdce naše připravena byla, ohněm zapal tvé božské lásky. Ó přesvaté Srdce, nehasnoucí plameni lásky! rozhojní v nás takový plamen, abychom jím rozohnili všechna srdce lidská, aby všechna nehasnoucí plápolala láskou k Tobě!

Třetí oddělení jest šik modlitby, kteráž jest hlavním účelem apoštolátu. Modlitba jest oním prostředkem, jímž klaněti se můžeme Ježíši Kristu v nejsv. Svátosti oltářní, jímž napravití můžeme urážky božskému Srdci učiněné; modlitbou můžeme sebe i jiných v horlivosti povzbuditi; modlitbou rozdmýchatí můžeme v sobě plamen lásky božské. K modlitbě pobízí nás božské Srdce Páně, které v nejsv. Svátosti ustavičně za nás prosí. Obět a modlitba, toť úřad Ježíše Krista, kněze věčného. Jsa u Otce naším prostředníkem, rovněž jest obět slitování za hříchy naše a netoliko za naše, ale i za všeho světa (I. Jan 2.), jest vždycky živ k orodování za nás (Žid. 7. 25.), aby světu přinesl milost spasení, aby od nás

odvrátil hněv Boží, aby hříšným odpustění vyžádal a je očistil, aby prosby kajících Otcí přednášel a je se svými prosbami spojil.

Spasitel nás zve, abychom s ním zároveň v témž duchu apoštolátu pracovali. Tak jest laskav, že dává našim modlitbám tak velikou moc, nechávaje je skrze božské Srdce své k Otcí přicházeti. Krásný jest následující příběh: »Jistý mladík cestoval s dvěma řeholníky. Šli mimo chrám a řeholníci se tam zastavili a dlouho se modlili. Onen mladík, neznaje dlouhých modliteb, modlil se k Bohu ve své prostotě následovně: »Bože můj, jsem velmi nevědomý, neumím se modlití: ale prosím tě o to, o co tě tyto dvě duše tak vroucně prosí.« Proč bychom se nemohli také i my tak modlití? Proč bychom nemohli říci: Pane Bože můj, neumím se modlití, ale prosím ve spojení s Ježíšem; s Ježíšem se tobě klaním, s Ježíšem vzdávám ti vroucí díky; s Ježíšem odvažují se prositi za sebe a za své bratry a sestry; žádám, ož tě božský Syn tvůj prosí, neodchyluje se v ničem od jeho úmyslů a přání a spojují srdce své se Srdcem Jeho!

A ku takové modlitbě nic nás tak nepovzbudí, jako přítomnost Boha v nejsvětější Svátosti oltářní. Naše chrámy křesťanské dobře se nazývají útlukem modlitby, tak že můžeme o každém říci se Spasitelem našim: »Tento dům jestiž dům modlitby.« Kterak by modlitba na takovém místě a u přítomnosti samého Boha nebyla mocna?

Bůh jest s námi! Bůh jest tak blízko nás vždycky, tak živě mezi námi! Nejsem tedy sám u vyhnanství, maje blízko sebe Boha, který mne čeká jednou ve vlasti nebeské, s kterým mohu zde mluvit, jemu si stěžovati.

A což mám teprve říci o oné chvíli, kdy při stole Páně přijímám manu nebeskou, nejsv. tělo Páně? Ó duše přestátná, požehnaný Bůh, jenž tě navštěvuje! Ó jazyku můj, požehnaný Bůh, jenž se tebe doteknul! Ó srdce mé, požehnaný Bůh, jenž v tobě příbytek si učinil! Co bych měl si přát, anebo čeho se báti? Vždyť přechovávám v tu chvíli v sobě skutečně a podstatně božské Srdce Páně!

A nyní, apoštolové modlitby, jděte a rozšiřujte po všem okolí příjemnou vůni Ježíše Krista, »neboť jste Kristova dobrá vůně Bohu, mezi těmi, kteříž spaseni bývají, i mezi těmi, kteříž hynou.« (2 Kor. 2. 15.) Jděte a povzbuzujte sebe i domácích přátel svých, aby božské Srdce Páně vroucně ctili ve velebné Svátosti oltářní; hleďte oheň lásky k božskému Srdci Páně roznititi i ve srdcích jiných, aby všickni se zhrívali na výsluní nejsv. Svátosti oltářní; jděte a uče i jiných modlití se, to jest prosby spojovati s prosbami božského Srdce Páně a řekněte všem, že toho nejlépe dovedou před velebnou Svátostí, v níž nejvíce značí se nám láska Ježíše Krista přebývajícího mezi námi!

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc července I. P. 1884.

Za rozkvět úcty nejsvětější Svátosti skrze apoštolát modlitby.

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětují Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětují za rozšíření úcty nejsvětější Svátosti, kterážto úcta jest zvláštní pohnutkou pobožnosti, zadostčinění a lásky ku Tvému božskému Srdci. Amen.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce papeže! Srdce Ježíše a Marie! zachraňtež církev, říši rakouskou a vlast naši česko-moravskou!

Ó přeladké Srdce Panny Marie, budiž mou spásou!

Sv. Michale archanděle, sv. Josefe, svatí Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Dne

Obzvláště však odporučuje se:

1. *Sv. Theodora, op. 533*: Díky božskému Srdci Páně za milosti minulého měsíce. Horlivost apoštolátu na úmysl svatého Otce.
2. *Navštívení Panny Marie*: Zvelebení míst poutnických. Naše jednoty Mariánské pro obě pohlaví. Dokonání znovuzřízení správy duch. na Hostýně. Obec, v níž zmáhá se pít kořalky.
3. *Sv. Phocas, m. 303*: Rodiny, jež zanedbávají povinnosti náboženských. Mladý muž ve víře vlažný a stavem svým nespokojený. Sestra nezhojitelnou nemocí stížená. Obrácení hříšníků.
4. *Sv. Prokopa, op. 1053*: Rozšíření vkusných obrazů božského Srdce P. Služebné v domech nevěreckých sloužící. Umirající.
5. *Sv. Cyrilla a Methoda, 869 a 885*: Rozmnožení úcty a důvěry k našim svatým patronům a dědicům. Povolání dobrých jinochů do stavu duchovního. Odvrácení nečistých myšlenek.
6. *Sv. Bohumily, m. k. 1070*: Svěcení neděl a svátků. Zvelebení umění církevního. Vychování dítek ve 4 rodinách. Starý otec.
7. *Sv. Vilibalda, bisk. 786*: Návrát rozkolníků do církve svatě. Svaté misie na východě. Dar stálého zdraví. Duše v očistci.
8. *Sv. Alžběty, král. 1336*: Novoročenci by byli podle Srdce P. Za ducha apoštolského všem kněžím světským. Muž opilý.
9. *Sv. Kiliána, bisk. m. 689*: Povolání jinochů schopných k životu duchovnímu. Řeholníci v zemích koruny svato-Václavské.
10. *Sv. Oldřicha, bisk. 973*: Řeholní panny. Zdar ústavů vychovacích. Dar trpělivosti jistě ženě. Jistá stará vdova. † matka.
11. *Sv. Benedikta, op., slavná památka*: Řád sv. Benedikta v Čechách a na Moravě. Zdar apoštolátu tisku a modlitby. Neduživý kněz.
12. *Sv. Jana Qualb., op. 1073*: Císař a král náš. Misie tu i za mořem. Za dar pokory a povržení marnosti světskou. 2 † bratři.
13. *Sv. Markéty, p. m. 260*: Za 7 darů Ducha sv. mužům, kteří vlivem svým mocní jsou. Vůdcové národů slovanských v malém i velkém. Obětavost křesťanská. Za šťastnou hodinku smrti.
14. *Sv. Bonaventury, řeh. uč. c. 1274*: Pěstování nauky bohoslovné i filosofické dle sv. Tomáše Akvinského. Setrvání v dobrém.

Odpušky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vyloženy jsou na oltáři v kádru, Filipsořdu, Častochově, Boleslavi a m. osl.

Připojiz každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc červenec I. P. 1884.

Za rozkvět úcty nejsvětější Svátosti skrze apoštolát modlitby.

Dne

Obzvláště však odporučuje se:

15. *Sv. Jindřicha, cts. 1024*: Rodiny vysoko postavené by ovládal duch křest. horlivosti. Věrnost v povinnostech náboženských.
16. *Panny Marie Karmel.:* By Rodička Boží bděla nad mládeží naší studující za doby prázdnin. Ctitelé Matky dobré rady po vlastech našich. Modlitba ranní a večerní. Bohoslovec v cizině.
17. *Sv. Alexia, vyzn. 417*: Povolání podle vůle Boží. By se podařilo rodičům křest. dobře vychovati dítky své. Zdar jistého podniku.
18. *Sv. Kamilla, zakl. řeh. 1614*: Duchovenstvo řeholní na východě. By se Slované bulharští, srbští, černohorští a j. vrátili do kat. církve. Láska křesťanská. Křesťanské vychování v rodinách.
19. *Sv. Vincence z Pad., zakl. ř. 1660*: Milosrdní bratři a sestry dle ducha sv. Vincence. Dobročinné spolky v Praze. Uzdravení ze žaludeční nemoci. Osvícení Duchem svatým v jistém úmyslu.
20. *Sv. Eliáše, pror. patr. Chorvatů:* 54 milionů rozkolných Slovanů. 1½ milionu evandělkův a helvetů. Překážení smíšených manželství. Urovnání důležité záležitosti. Za pokoj v domácnosti.
21. *Sv. Arbogasta, biskp. 678*: Naši biskupové a obhajcové sv. církve vůbec. Za pokoj a svornost mezi bratry. Za odpuštění hříchů.
22. *Sv. Máří Magdaleny, kajic.:* Za ducha kajicného v církvi sv. Vytvrlosti všem obráceným hříšníkům. Horlivost v náhradě za všechny hříchy minulého života. Polepšení jisté osoby.
23. *Sv. Elišky, biskp.:* Dělníci, již pro nucenou práci nedělní službám Božím obcovati nemohou. Vysvobození z nesnáze.
24. *Sv. Kristiny, muč. 300*: Dělnictvo naše by hledalo pomoci u Boha. Vyřízení zákona o svěcení neděle. Pomoc jisté rodině.
25. *Sv. Jakuba, apošt. 43*: Muži v pracích apoštolských působící. Vlažní katoiči v městech v Čechách a na Moravě. Odstranění zlého příkladu dítkám se strany otce. Přemáhání zlých vášní.
26. *Sv. Anny:* Úcta sv. Anny po všem světě. Důvěra křesťanských matek a vdov v mocnou přímluvu sv. Anny ve všech záležitostech rodinných. Šťastné vyřízení záležitosti svato-Hostýnské.
27. *Sv. Pantaleona, lékaře, m. 303*: Vypuzení směru nekřesťanského ze škol lékařských. Zachránění dělnictva od nákazy nevěry. Utrvení jistého mladého muže ve víře. Místa poutnická.
28. *Sv. Innocence, pap.:* Katolický tisk by byl podporován odběrem, pilným čtením, dobrým pérem a rozšiřováním spisů poučných i zábavných. Za Boží požehnání. Mládež odrůstající. Za dar síly.
29. *Sv. Marty, p.:* Mychom si vážili práce, třeba neúhledné, ale dobré. Křesťanské ctnosti v životě rodinném. Živí manželé.
30. *Sv. Abdon a Senen, m. 250*: Probuzení křest. ducha v obecných zastupitelstvích. Vytvrlost v dobrých předsevzetích. † švakr.
31. *Sv. Ignáce, zakl. ř. 1556*: Tovaryšstvo Ježíšovo ve všech dílech světa. Vzrůst působení jeho mezi Slované a rozmnožení údů vstoupeníu jiných schopných z národů slovanských. Všichni v tomto měsíci v Pánu zesnuli údové katolických bratrstev.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vloženy jsou na oltář v Lúrdu, Filipdorfu, Častochově, Roteslaví a m. osl.

Připojíž každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Tiskem a nákladem kultiskárny benediktinské v Brně.

Matko Boží FILIPsDorfská branIž sLaVně panujÍCÍho
sVatého OtCe LVa XIII.!

Pod Tvou ochranu.

Pod záštitu Tvou, Matko Boží,
sbor dítek Tvých se utíká,
za pomoc prosě, bol kdy množí
se; v nouzi když si nařká.

Ó sprost je všeho nebezpečí
Ty slavná Panno, žehnaná;
když před Tebou, svou paní, klečí,
buď prostřednice, ochrana!

A Svému poručí je Synu,
a s Synem Svým je usmíří,
a v lásky Jeho shromazď klínu,
když vášeň srdcem zavíří.

Ž. Když duši bol a trýzeň svírá
a příkoří nás bodá v hrud':

B. Tvým přispěním ať strast ta zmírá;
tu, Maria, nám kotvou buď!

Svých sluhů odpusť provinění,
a hříchů, Pane, nevzpomeň;
a čin jich Tvého zalíbení
že mít nemůž', se rozpomeň:

Však Ta, již matkou Jezu Krista
Tvá láska byla zvolila:
ať k nebi jest nám brána jistá,
by spásou tam nás ovila.

Fr. Em. Ibl.

Kláštery

a jich význam v životě církve a člověčenstva.

Od Bohumíra Hendla. (Pokračování.)

Dozorujme dále slavná místa poutnická, zejména Mariánská, kamž ročně tisícové křesťanů putují, kde posily, útěchy duchovní docházejí; nejsou to místa řeholníků zvelebená a obstarávaná? Loretto v Itálii (řád františkánský), Monte Serrato ve Španělsích (benediktini), Svátá Hora v Čechách (jesuité, nyní redemptoristé), Svátý Kopeček u Olomouce (premonstráti) a Jasná Hora v Čenstochově polském (Pauláni) jasný podávají nám důkaz, byť bychom o jiných se nezminili. Nemluví místa tato svou nádherou dosti zřejmě o horoucí lásce řádů k Matce Boží? Nedokazuje Bůh zázraky tam činěnými, že líbí jest mu na těchto místech pocta? Neslaví tam andělé dobří rok co rok hojně žně, shromažďující všechny ty svaté zpovědi a skutky kající do stodol nebeských? O poutě katolické získalo si řeholnictvo zásluh nesmírných, čímž jak účtu Boží pozvedlo, tak i církvi i lidu věřícímu dobře posloužilo.

A což teprve kdyby všechny ty chrámy v takovém stály stavu, v jakém kláštery je drživaly, jakou by tu okrasou země naší byly? Však, bohužel, mnohé z nich vyrvala ruka bezbožná posvátnému účeli, buď je docela zboříc, buď k světské službě upotřebíc, buď je, po zrušení klášterův, bez opatrovníka zůstávajíc. Jak mnohý památník dějin národa našeho takto zašel, jenž by, ponechán jsa péči klášterův, až podnes hlásal zbožnou, obětavou mysl našich praotců. —

A jak pilní bývali řeholníci vnitřní ozdoby chrámové! Vizmež jen ty překrásné řezby na oltářích a lavicích v kůru kněžském, které posud obdiv budí, a

které ku cti Boží vykouzila ruka dovedného bratra. Vizmež ty nádherné malby, které strop i stěny kryjí, a které namnoze svědectví vydávají, že netoliko modlitba v klášterích pěstována byla, nýbrž i uměním dobře se dařilo. Ba směle říci můžeme, že umění vůbec nalezlo v klášterích útulek, kdy venku boje zuřily, že umění křesťanské obzvláště v klášterech vzniklo a vypěstováno bylo na stupeň krásy dokonalé. I ve vlasti naší nalézáme prvního umělce v klášteře; jest to čtvrtý opat Sázavský, Božetěch, jenž byl zručným řezbářem ve dřevě i slonové kosti, jakož i znamenitým malířem. Měl bezpochyby celou školu uměleckou v klášteře svém. A kdo by neznal andělského malíře frã Giovanni da Fiesole (dominikána), jenž vždy jen s modlitbou a jaksi u vytržení překrásné své obrazy svatých maloval? On náležel k mistrům, kteří pokleslému umění malířskému nový vzlet a nový život vdechli. On sám nalezal nadšení své, vkus svůj umělecký a vzory ku vznešeným vytvořím svým v náboženství, v nebi. Žádný malíř nepodal nám božskou čistotu, nadpozemskou, božskou lásku, rozkoš blahoslavených krásněji a jasněji nad mnicha frã Angelico.

I v dobách novějších jeví se nám dovední malíři v rouchu řeholním. Toho důkazem jsou malby v opatském chrámu Páně Strahovském v Praze a jiných kostelích patronátních, které vykonal premonstrát Siard Nosecký, a v čase nejnovějším opatský kostel Emauský taktéž v Praze, jenž zcela nově a nádherně vymalován jest mnichy benediktiny, kongregace Beuronské, kteří úplnou školu

malířskou a řezbářskou v klášteře chovají a již také arciklášter Monte Cassino malbami opatřili.

Však více nežli jiná umění pěstovaly kláštery hudbu a zpěv posvátný ku zvelebení služeb Božích.

Nejstarší zpěv v církvi sv. při bohoslužbě byl velmi jednoduchý, tak že sv. Augustin sám o něm soudí (Confess. X.), „že se spíše recitací, nežli zpěvu podobal.“ Stopy tohoto starodávného zpěvu zřítí ještě ve zpěvu kollekt, při mši sv. Avšak jakmile církvi svoboda dána jest, a služby Boží s větší nádherou a okázalostí konati se počaly, vyvíjel se i posvátný zpěv v bohatších údobách a složeninách. Již sv. Basilius († 379) na východě a sv. Ambrož († 397) na západě zaváděli psalmodii a liturgický zpěv. Jelikož však svatí patriarchové řádů synům svým úkolem určili ustavičné a zvláštní uctívání božské velebnosti, zahrnut v tom i úkol pěstování hudbu i zpěv posvátný; neboť ples srdce při chválách Božích nespokojuje se slovy pouze pronášenými, nýbrž v modulovaných zvucích se jevití chce, a tudíž ve zpěv vyrazí. A proto pěstován zpěv posvátný v klášterích co nejpečlivěji, a z klášterův vyšli též nejslavnější obnovitelé církevního zpěvu. Největších zásluh i na tomto poli získal sobě řád svatého Benedikta. Z něho vyšel veliký reformátor zpěvu Řehoř V. (dříve opatem kláštera sv. Ondřeje v Římě), jenž papežem jsa ustálil pravý, církevní chorál, ježž do zvláštní knihy napsati dal a u oltáře sv. Petra, jakožto pravidlo pro vše časy platné, zavedl.

Kláštery bývaly nejlepšími školami hudby a zpěvu, z nich vycházeli zpěváci výteční; neboť tu ozýval se den co den zpěv posvátný buď při kněžských hodinkách, buď při nejdražší oběti mše sv., kdežto v jiných chrámech (vyjma biskupské) se jen na neděle a svátky

omezoval. — Mnichové bývali od papežů samých voláni, aby pokleslý zpěv znova zřídili a duchovenstvo v něm cvičili. (Geibert de cantu I. 91.) K témuž účeli ustanoven v klášterích zvláštní bratr hudby znalý, cantor, jehož úkolem bývalo, mladší členy cvičiti a při službách Božích zpěv říditi. A tak zněly dnem i nocí převedené ony hymny, žalmy, ku cti Páně v chrámech řádových, jakož posud ozývá se velebný zpěv řeholníků v chrámech, zejména benediktinských a premonstrátských.

Slavnými obzvláště ve zpěvu posvátném jsou inníši Raspert (900), Notker Balbulus (912), Putilo (915) a j. v., jichž velebné hymny až na naše doby se zachovaly.

Huk bald, opat ve Flandřích († 930), učinil počátek zpěvu harmonického, který Guido z Arezza (v XI. století), opraviv psaní not, dále zvelebil.

I varhany, jediný ze všech nástrojů hudebních, který církev doporučuje, vyskytují se již záhy v chrámech klášterních. Tak byly varhany již ve století IX. v klášteře sv. Havla ve Švýcarských (St. Gallen). Ano od století IX.—XII. byly kláštery domovem jak stavby varhan, tak i hry. Již papež Jan VIII. (872—880) vyžádal si písemně od Freisingského biskupa Anno „varhany druhu nejlepšího, a spolu i varhaníka, který by je nejlépe sestaviti a zříditi dovedl.“ — A umělcem tím byl mnich Gerbert Latro, potomní papež Sylvestr II. († 1003).

A tak kvetla hudba i zpěv posvátný v klášterích až do dob nových, kde zahnilžil se v církvi zpěv i hudba světská, nedůstojná stánku Páně. Tu zajisté i kláštery postarají se v řadě první, aby důstojný a vážný zpěv církevní opět obnovily a dle vůle nynějšího sv. Otce, Lva XIII., všecken nepatřičný a světský lunož ze zdí chrámových vy-

pudivy. — Neocenitelných dále zásluh o církev a náboženství dobyly si kláštery tím, že vždycky bývali i posud jsou pevnými baštami víry katolické. Všeľiký život řeholní vyšel z této víry, víra jej vedla, víra jej sílila, víře žiti, za víru trpěti i zemřiti bylo řeholníkům slastí. To dobře vědouce nepřátelé víry katolické s celou prudkostí a zlobou vrhali se na kláštery. Neboť jakmile kde třenice či války náboženské vznikly, kdo nejvíce trpěti musil, nežli kláštery? Kdo více byl tupen, pronásledován a mučen, nežli mniši? A který stav oslavil Boha smrtí mučnickou více, nežli řeholní, z něhož tisíce tisíců členů pro víru hrdinně zemřelo?

Čtítež jen dějiny vlasti naší! Jak četné kláštery zdobily zemi českou před válkami husitskými! A hle, jak mnohý z nich, pověstí věhlasný a stavbou krásný klášter vzal za své, byv rotou rozruženou rozmetán; jak mnohý velebný chrám vypálen a vlast' o stkvělý památník ochuzena! Taktéž i ve vražedné třicetileté válce bylo nejvíce trpěti mnichům a klášterům pro víru katolickou. —

V rádech duchovních měla víra také nejbystřejší a nejhorlivější zastance. Kdykoli vypuklo kacířství či blud a boj se vedl proti církvi, vždy povstali slavní a učení řeholníci, aby pravou víru hájili slovem i písmem. Tak ku př. sv. Norbert hájil víru v nejsvět. Svátost oltární proti bludu Panchelinovu, sv. Dominik založil řád svůj proti kacířství Valdenských a Albigenkých. A když žlivou reformaci Lutrovou roztržka uvedena byla v církev západní, kdož zde byl mocnějším obrancem katolicismu nad řád jesuitský? Byliť to bojovníci, kteří s vydatnou silou, velikým nadšením, moudrou rozvahou a nevšední učeností návalu neobyčejnému vstříc se postavili, a co Lutr podřýval, umělou a pilnou rukou opravovali a upevňovali.

Nesmrtelných zásluh si získal řád tento o církev a víru v oněch trudných, zkažených dobách. Jak vysoko i nepřátelé řád jesuitský cenili, vidno z toho, že se domnívali církvi smrtelnou ránu zasaditi, znič-li řád tento. —

Nemenších zásluh mají kláštery i o vědu bohosloveckou. Tato bývala již od počátku v klášteřích na prvním místě pěstována. Znalost Pisma svatého a výklady jeho tvořily základ, kolem něhož i ostatní vědy bohoslovné se družily. Tak spisovány jsou učenými řeholníky četná díla, ve kterých se jeví bystrost rozumu v pádných důkazech, plynň, unášející sloh a lahoda, tak že až posud se na ně odvoláváme a s obdivem na ně pohlížíme, jako na ctihodné zjevy z dob dávno zaslých. Nesčetní jsou spisovatelé věd církevních ze řádů poslí. Kdo by neznal svatého Tomáše Akvinského, svatého Bernarda, ctihodného Bedu, sv. Ignáce a j. Nevelebíme veliké učence řádové, jako Baronia, Bellarina, jenž bez odporu nejučenějším a nejobratnějším byl zastancem církve v dobách reformace? A jak nepřekonatelné jsou spisy zbožných řeholníků povzbuzující k dokonalosti křesťanské, ku př. sv. Bonaventury, Susona, Ludv. Blossia, sv. Teresie, a zvláště „Zlatá kniha“ bl. Tomáše Kempenského.

A přihlížíme-li k duchovnímu řečnictví, i tu stav řeholní výtečnými muži se honosí. Sami zakladatelé řádů byli výmluvnými kazateli. Sv. Benedikt, sv. Bruno, sv. Norbert, sv. Bernard, nejlepší kazatel středověku, sv. Dominik, sv. František Seraf. atd. Kdo nezná nadšeného Jana Kapistrána, zbožného Marka d'Aviana, jenž křesťanská vojska proti Turkům u Vídne (1683) bojovností nadchnul, P. Dominika, karmelitu, jenž na Bílé Hoře (1620) vojům katolickým valně ku

vítězství přispěl? I v dobách novějších stkví se slavní kazatelé Bourdaloue z T. J., Lacordaire, obnovitel řádu dominikánského ve Francii a j.

Řádové daly církvi celou řadu výtečných papežů (pouze řád benedikt. 20) a biskupů, z nichž mnozí i jako svatí od církve ctěni jsou.

Mnichem byl i veleslavný a neohrožený papež Řehoř VII., veliký bojovník za svobodu církve svaté.

I v církvi naší česko-moravské vidíme mnoho řeholníků na prestolech biskupských. Sami první svatí věrozvěstové naši, Cyrill a Method, byli mniši; první český biskup, Dětmár, i první olomoucký, Jan, náleželi řeholím. Oba slavní biskupové Vojtěch pražský a Jindřich Zdik olomoucký vstoupili do řádů. Onen stal se benediktinem, tento premonstrátem. A jaké služby prokázali církvi české věhlasní arcipastýřové Arnošt, odchovanec benediktinů, Ant.

Brus z Mohelnice (křížovník) a Jan Lohelius (premonstrát)? —

I mnohé slavnosti a svátky vyšly z klášterů na počest Boží a v církvi zavedeny jsou. Připomínáme jen památku věrných dušiček, již zavedl Odilo, opat v Cluny, roku 998, a která tak dojemným způsobem na jevo dává víru naši v očistec a v moc přimluvné modlitby a dobrých skutků. Slavnost Božího Těla, k níž podnět dala jeptiška (premonstrátka) Juliana v klášteře blízko Lutichu, a kterou r. 1264 papež Urban IV. v celé církvi zavedl. Jest to nejvelikolepější vyznání víry naší v tajemství nejsvětější Svátosti oltářní.

Modlitba růžencová, zavedená sv. Dominikem, pro niž nyní svatý Otec, Lev XIII., tak usiluje a horlí.

Pobožnost k nejsv. Srdci Páně, na základě zjevení, jež se stalo blahosl. Markétě Alacoque, jeptišce v Paray le Monial a j. v. (Pokračování.)

Myšlenky ctitele božského Srdce Páně.

Podává Bohumír Hendl. (Pokračování.)

Srpen.

45. Na osmou neděli po sv. Duchu.

„O nespravedlivém správci.“
Luk. 16. 1—9.

Ustanovil-li tebe Stvořitel správcem nad mnohými a velkými statky pozemskými, pak nezapomeň, že jenom jsi správcem, a že jednou Pánu pravému účet klásti musíš. Hospodař věrně a poctivě se statkem tobě svěřeným, a na zřeteli vždy měj a prováděj úmysly nejsvětějšího Hospodáře. Nashromáždil-li sobě poklady moudrosti, sil-li's skutky lásky a požehnání, blaze tobě! Provázeti tě budou ku soudu a pak tobě onen veliký Hospodař vykáže stkvělé místo mezi požehnanými říše své.

46. Na devátou neděli po sv. Duchu.

„Ježíš pláče nad Jerusalemem.“
Luk. 19. 41—47.

Ježíš plakal, uzřev město, neboť Jerusalemem byl již pro zkázu zralý. Vždyť vymřel v myslích obyvatelů jeho všecek smysl pro svaté a božské, a slyšeti nechtěli hlasu, jenž je volal k životu ctnostnému. Proto bujely v městě jedovaté rostliny, nízká sobeckost, výstřední smyslnost, bujně labužnictví, křiklavá neposlušnost, nekázeň a nelaskavost. Ach, kde tyto jedovaté byliny se uchytlí, tam otravují vzduch a způsobují smrt. Proti nim třeba pěstovati božské květinčky v srdcích lidstva, pak bude město kvést i tehdy ještě v síle státi, až i nej-

pozdnější potomci nám po boku pohrobení budou na svatém poli. Kde Bůh, tam život, — kde není Boha, panuje smrt.

47. Na svátek Nanebevzetí bl. P. Marie.

„Maria nejlepší stránku vyvolila.“ *Luk. 10. 38—42.*

Mohou jen muži honositi se skutky a činy, které nebe zasluhují? Jest snad

pro nebe malým a nízkým, co šlechetné srdce ženy tvoří a působí? Ó hleď jen! Tichá, skromná, zbožná Panna přijata jest dnes v stánky blahoslavených duchů, aby nad nimi kralovala, a to proto, že veliké věci vykonala, Syna Božího v útlém mládí chovala a hlídala, a ani pod křížem jej neopustila. A proto účtu

mějte před zbožným, slabším pohlavím; pracuje v tichosti pro zájmy Boží a veliký podíl má na oblažování lidstva.

48. Na desátou neděli po sv. Duchu.

„O fariseu a publikánu.“
Luk. 18. 9—14.

Ku pokoře vede jen důkladná známost vlastního srdce; kdo však cizincem jest ve vlastním srdci, toho nadýmá

pýcha farisejská. Můžeš se opravdu tolika ctnostmi honositi, jakož se domníváš? Jest to, co dobrého činíš, jen výhradně tvou zásluhou? Nepričinily k tomu ničeho okolnosti a stav, v němž tebe Hospodin postavil? A nezastíňují přednosti tvoje ony nedostatky a chyby, jichž nikdo prost není, kdo člověkem sluje? Učňové onoho nejpokornějšího, jenž v podobě

služebníka sestoupil na zemi, nesmí býti pyšnými a nadutými dle příkladu fari-seova.

Všem bude bítí jednou hodina, kde všechna sláva světská pomine a každý, stoje před Nejsvětějším, úpěti musí: „Smiluj se nade mnou, buď milostiv mně hříšnému!“

49. Na jedenáctou neděli po sv. Duchu.

„O hluchoněmém.“

Mark. 7. 31—37.

Reč, jak krásný to dar Stvořitelův, jak ušlechtilá to přednost ducha nesmrtelného! Jak bezradostný byl by život náš na zemi bez daru řeči! jak chudým by byl náš duch! jak chudé na ctnosti

naše srdce! Děkujž Bohu za stkvělý dar tento, cvič jej, aby milým a příjemným byl zvuk, jenž vychází přes rty tvé. Rozmnožuj řeči svou radosti pozemské, daleko od rtů tvých budiž lež, pomluva, ohavná a svůdnická řeč, ba všechna vražda jazyková; velebiž apíše jazykem svým Stvořitele slavnými písněmi a zpěvem v shromáždění vě-

řících při nejsvět. obětech a vypravuj ústy i srdcem slávu Boží.

50. Na dvanáctou neděli po sv. Duchu.

„O milosrdném Samaritánu.“

Luk. 10. 32—37.

„Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého,“ toť druhé hlavní přikázání křesť. lásky, podobné prvnímu: „Milovati budeš Boha nade všechno.“ Chceš-li

srdce své ku lásce roznítiti, vzpomeň jen těch slz radosti, s kterými děkuje tobě ubožák, jemně jsi pomocné ruky podal. Vzpomeň onoho krásného pocitu, jenž tebe na lůžko provází a v milé sny ukolébává, pak-li jsi dobrý skutek blížnímu prokázal. Vzpomeň konečně za-

slíbení, které Spasitel nám dal, že v nebi nic nezůstane bez odměny. Pak budeš zajisté horlivě sbíratí a shromažďovati poklady, které ti tehdy zůstanou, když před trhajícími se okem tvým svět s radostmi svými pomine, a jen to zůstane, co v Bohu a pro Boha bylo vykonáno.
(Pokračování.)

První misionáři v Americe.

(Pokračování.)

isionář povstal, očekáváje asi, že bude paní domu představen. Ale tu se rozlétly dvěře, obchodník Renard běžel udýchán k němu a pošeptav mu několik slov v řeči Mohavků, odběhl právě tak rychle, jako byl přišel.

„Moji průvodcové jsou o mě znepokojeni a chtějí mě viděti. Půjdu k nim a promluví s nimi,“ ohlásil jesuita hostům a šel rychle za Lotrinčanem.

„Ach, ty veliký Bože! Nyní bude dokonce nějaké vraždění a krveprolití!“ bědovala paní Marianna a lomila rukama.

„Vraždění a krveprolití! Tisíc hromů! Dovedeme snad ty divochy skrotiti kurtáči tvrze Oranienské pod vlajkou spojených států!“ bouřil velitel a uderil hněvivě na svůj meč, až zařinčel.

„Nebude to tak zlé, vaše blahorodí,“ mírnil ho rozvážný kněz. „Pan Jogues zjedná již pokoj a pořádek, aniž vám třeba zakročiti.“

„To také doufám,“ potvrdil pan Jansen; „ale bylo by snad přece dobře, kdyby přítel Bleeten venku všechno pozoroval a nás pak o všem zpravil. On zná s těmi divochy dobře zacházeti.“

„Tak? Můj Petr má se odvážiti života pro nic a za nic?“ vyskočila paní Marianna. „Petře, z toho nebude nic, to ti povídám. Zůstaneš hezky ve světnici, Petře! Ty jsi otcem rodiny, Petře! Ach,

ty milý Bože, mé ubohé děti! Že také něco takového se stane! Jděte mi pryč s těmi misionáři! Když se ti dají péci a snísti, ať si to pro mne a za mne dělají; ale ať mně nechodí do domu! Nemohu takových hostů potřebovati, kteří mně, mého muže a mé děti do neštěstí vrhají. Pane veliteli, zavolejte přece své vojáky a dejte tu indiánskou pakáz zajať a do pevnosti zavřítí, sice se, stane hrozné neštěstí. Hu! Tady již přicházejí! Spravedlivý Bože, co si jen počnu?“

A skutečně, dříve než dozněl výkřik úleku paní Marianny, otevřely se dvěře a P. Jogues vstoupil se dvěma zamračenými Mohavky do světnice.

Curler sáhl po rukojeti svého meče a ostatní běloši sestoupili se kolem polekané paní.

„Nelekejte se, přátelé!“ počal misionář, dáváje veliteli znamení, aby pustil svou zbraň. „Moji průvodci neublíží nikomu. Zanechal jsem je v krámě a moje dlouhá nepřítomnost je znepokojila. Nyní jsem jim slíbil, že již od nich neodejdu.“

„Vy chcete u těch kanibalů zůstat?“ ptal se Curler udiven a opět se posadil.

„Ano, to jsem jim slíbil,“ odpověděl jesuita; pak promluvil několik slov s Mohavky, kteří se pak mlčky posadili na lavici u dveří.

„Tedy jsem dělala nadarmo přípravy k hostině,“ ozvala se paní Ma-

rianna, nabyvši opět myslí a cítíc se na citi uraženou.

„Toho nemyslím,“ obrátil se k ní hostitel; „ty rudé kůže nebudou proti tomu ničeho namítati, poji-li s námi pan Jogues aspoň jednou trochu lidsky.“

„Spokojte se raději mým díkem, pane Bleetene!“ odpověděl host; „mým jediným přáním jest, abyste mi zaopatřil nějaké potřeby ke psaní, abych mohl vyplniti hlavní účel svého příchodu a oznámiti svým bratrům v Nové Francii, co se nám přihodilo od odjezdu ze Tří Potoků. Po tom toužím velice a až bude list napsán, jsem ochoten vrátiti se do Gandavagy.“

„Ale, muži! Vy se chcete opět dobrovolně vydati do rukou těchto divochů, kteří vás v každém okamžení usmrtni mohou?“ volal pastor.

„To jest mou povinností; můj život je v rukou Božích,“ odpověděl jesuita s podivuhodnou klidností.

„A kdo vám pro Boha uložil tak hroznou povinnost?“ ptala se paní Marianna ustrašeně.

„Moje víra, mé povolání, mé slovo, jež jsem dal v Gandavaze.“

„K tomu musí býti již člověk hodně katolickým, aby to pochopil; neboť mně to nechce do hlavy,“ odlehčil si Curler.

„Mohu jíti bez nebezpečí vedle těch lotrů?“ ptala se paní Marianna svého muže, dívajíc se při tom plaše na Mohavky, a odkvapila pak pod jeho ochranou ze světnice.

P. Jogues obrátil se k Mohavkům a ujišťoval je, že jen ještě něco málo vykoná a pak se s nimi hned dle umluveného plánu do Gandavagy vrátí.

„Ondesonk mluví rozumně. Assendase již nemůže říci, že má Ondesonk křivý jazyk, protože šel se svými rudými bratry a opět se vrátí,“ odpověděl jeden z bojovníků, a jeho soudruh, dívaje se významně na velitele, dodal:

„Náčelník bělochů nezná Mohavků; sice by věděl, že se nekradou jako hadi do vřivamů svých přátel, aby je zahubili. Bílý náčelník nepotřebuje sahati po svém dlouhém noži, neboť pod touto střechou kouřili jsme dýmku míru, a Velký duch ví, že jeho rudé děti bývají od bělochů jako bratři přijímáni.“

„Moji bratři jsou jisti,“ odpověděl misionář. „Ondesonk jen udělá, co má na práci a dříve než noční pták zpívati počne, bude již s nimi seděti ve člunku a plouti do země Ongvehonvů.“

Mohavkové kývli hlavou na přisvědčenou a jesuita žádal ještě jednou svého hostitele o potřebné náčiní, jež mu bylo rychle donešeno. Zatím co on psal, lámali si ostatní hlavu, jak se to asi stalo, že Mohavkové, z počátku tak důvěřiví, najednou nedůvěrou naplněni byli. V tom vstoupil Renard do světnice.

„Přicházíte jako na zavalanou,“ volal na něho kazatel Megapolensis, zvav ho, aby si přisedl ke stolu. „Posaďte se k nám a ukažte, můžete-li nám rozluštni naši hádanku.“

„Pokusím se, nebude-li to dlouho trvati, ačkoliv v hádání nejsem příliš zběhlým,“ svolil Renard. „Mluvte tedy, jak je to asi těžké.“

„Máte nám jen pověděti, co učinilo rudochy najednou tak nedůvěřivými,“ pravil pan Jansen.

„To není ani mně dosti jasným. Před chvílí přiběhl jeden z rudochů, již byli u člunků zůstali, úprkem do krámu a odešel tady s tím větším stranou. Pleskal s ním hodnou chvíli, ukazuje při tom několikrát k řece. Pak zavolal ten veliký i ty ostatní, mluvil s nimi a když onen bojovník, jenž sem přiběhl, zase odešel, žádal mě ten veliký, abych ho zavedl k Ondesonkovi, jak P. Joguesa nazývají. Hleděl jsem mu to vysloviti; avšak on se dopálil a mně nezbylo, než udělati mu po vůli. Potom

kradl jsem se dolů k řece a viděl jsem tam jednoho divocha plouti na druhý břeh. Více jsem neviděl, a čeho se domýšlím, to jest mi ponechatí nějaký čas pro sebe.“

„To zní dosti podivně,“ minil Curler, potřásaje hlavou. „Ty rudé obludy dostaly zajisté z venku nějakou zprávu, jež je nějak rozhnila. Měl bych chuť, poslati do šalupy jedno dělo a připravití ji ku plavbě.“

„Neukázal se před krátkým časem zvěd Jan v okolí?“ ptal se pan Jansen, jenž tu seděl o čemsi přemýšleje.

„Mně se již dlouhý čas neukázal a také jsem o něm nic neslyšel,“ odpověděl Renard, jehož tato otázka patrně překvapila a jak se zdálo, též nepřijemnou byla. Obrátiv se k jesuitovi, pokračoval: „Je-li vám to milým, budu vás provázeti do Gandavagy.“

„Bylo by mi to milým, a přece nemohu pochopiti, jaký by to mělo účel, nemáte-li tam ničeho na práci,“ odpověděl P. Jogues, horlivě píše.

„Jak brzo budete připraven k odjezdu, drahý otče?“

„Později, než jsem očekával. Psaní mi se špatně daří, a přece mám tolik co psáti. Před slunce západem s tíží budu hotov.“

„Dovolte mi tedy mluvit s vašimi průvodci, aby odložili cestu až na zítřek. Několik malých dárek učiní je povolenými.“

„Nedělejte toho, dobrý Renarde! Nerad bych je zdržoval déle, než je nezbytně potřebí.“

„Snad byste přece nejel v noci, drahý otče?“

„Proč ne, Renarde? Strávíme bez toho dvě noci na cestě.“

„Odjízďetí a na cestě býti, je dvojí. Věřte jen, drahý otče, já vám radím dobře; čkejte až do rána!“

„Promluvte tedy s bojovníky, ale nedolehejte na ně příliš! Já se prodobuju!“

„My bychom též rádi ještě o něčem s vámi mluvili, pane Joguesi!“ počal Curler, když se Renard k Mohavkům posadil a s nimi mluvití začal.

„To jest i mým vroucím přáním,“ dodal kazatel, a pan Jansen přikývl hlavou.

„Mně by to nebylo méně milým,“ ujišťoval misionář, „ale nerad bych vzbudil u Mohavků nového podezření, kdybych odporoval vůli svých průvodců. Stali se něčím, co se jistě bez mého vědomí událo, nedůvěřivými. Dovolte mi však napřed dokončiti toto psaní na Jeho Excellenci pana guvernéra ve Třech Potocích; pak se snad najde nějaká chvílka, abychom si mohli porozprávěti.“

„Necháme vás tedy raději hodinku o samotě, abyste mohl rychleji psáti. Já bych ještě rád do tvrze. Chtějí pánové se mnou? Pak se vrátíme pohromadě nazpět,“ navrhoval velitel a jak kazatel, tak i pan Jansen přidali se ochotně k jeho návrhu.

Sotva odešli ze světnice, přistoupil obchodník k jesuitovi a pravil:

„Rudoši jsou tvrdohlaví. Míni, že prý i v noci cestu najdou, což jest ovšem pravda. Zdá se též, že měsíc docela jasně svítí, ale právě to se mi nelíbí. Dělejte tedy, jak chcete.“

„Nebudeme čekati až do rána, Renarde!“

„Dobře! pak mě tedy uvidíte v Gandavaze. Nyní jest mi odejiti tak, aby toho rudoši nepozorovali. Mějte se na pozor, otče! Bude-li v mé moci, zabráním neštěstí, jež předvídám.“

„Co by se mi mohlo státí, Renarde? Touží-li bojovníci po mé krvi, jsem dnes jako zítra v jejich moci.“

„Od Mohavků není se vám tentokrát ničeho báti; ale mezi plavbou dejte

bedlivý pozor na křoví na břehu! Zdámí se, že se darebák Bouffet potlouká na blízku. Velice bych se mýlil, neučinil-li ten lotr rudochy nedůvěřivými.“

„To je možná, Renarde. Ale prosím vás, nechoďte mu naproti; nevydávejte k vůli mně svého života, svého spasení v nebezpečí!“

„Nestarejte se, drahý otče! Rozvážím si vaše slova a nedělám dnes ničeho podobného. Pište jen dále a nechte mě jít!“

„Budiž, dobrý Renarde; jděte!“

Když se Petr Bleeten za hodnou chvíli do nálevny vrátil, byl právě P. Jogues se psaním hotov. Zapečetiv je, napsal adresu a odevzdal je hodnému Hollandanui, aby je dále obstaral. Bleeten ho nutil, aby s ním šel do jeho světničky, kde již velitel a jeho průvodčí čekají. Po krátké rozmluvě s Mohavky, již opět do krámu odešli a tam hojně vyčastováni byli, odešel P. Jogues s hostitelem a po dlouhém čase zase jednou jedl tak, jako jídávají vzdělání lidé.

Dvě hodiny před půlnocí odplul s Mohavky do Gandavagy přese všechny domluvy Hollandanů. Velitel vypravil velikou šalupu, jež měla plouti za člunky až do východu slunce a pak se vrátiti nazpět do pevnosti Oranienu.

17. Nová nebezpečnost.

Když pluly člunky mimo tvrz Oranien, odrazila šalupa velitele od břehu a plula tak blízko za člunky, jak to opatrnost dovozovala. Tíse a nepřetržené dařila se plavba až do půlnoci, a plný měsíc stál již vysoko na jasném nebi, když tu člunky vodním vírem, skalním balvanem způsobeným, zahrnány byly dále k levému břehu, porostlému hustým stromovím. P. Jogues seděl v prvním člunku a pomáhal statně veslovati. Jeho kanoe plulo klidně po hladině vodní a

přiblížilo se právě ku velkému stínu, jež vrhaly stromy na břehu, když se tu náhle ve stromoví zablesklo a tichou nocí zahučela střelná rána. Veslo missionářovo bylo prostřeleno, a kněz držel udiven jednu polovici ve svých rukou.

„Uah!“ zazněl z úst Mohavků výkřik úžasu; polekáni chopili se svých zbraní, ponechavše čluny proudu, jenž je rychle na pravo k zemi unášel. Šalupa zůstala uprostřed proudu a zastavila se proti místu, kde asi úkladník v záloze vězel. Z děla na lodi umístěného vylétl mocný blesk, s třeskotem vystřelená koule zarazila se na břehu tak mocně, že větve stromů daleko odlétaly a hustý les dával mocnou ozvěnu těžkého výstřelu.

Indiáni byli poděšeni, neboť střelby báli se velice a nevěděli v prvním okamžení, kam byl výstřel namířen. Byli by již ze člunů vyskočili, ku břehu plovali a pak utekli, kdyby jich nebyl missionář, zachovávající úplnou duchapřítomnost, přemluvil, že běloši nestříleli na ně, nýbrž že jim chtěli svou hromovou zbraň pomoci. Ukázav jim rozbité veslo, vyzval je, aby veslovali k onomu břehu, odkud bylo vystřeleno, a tam po úkladníku pátrali.

Indiáni poslechli; neboť Ondesonkova neohroženost se jim zalíbila. Úkryt vražedníkův, v němž P. Jogues ihned spustlého zálesáka tušil, byl prohledán i od Hollandanů, avšak nenalezeno nic více, než stopa šlépějí, jež byly vytlačeny nohou, oděnou mokassiny. To je suitsu poněkud zmátlo, neboť pokud věděl, nosil zálesák pokaždé boty. Avšak chytřák, jako on byl, mohl snadno vyměnit evropské boty za lehkou obuv indiánskou, aby se neprozradil. P. Jogues nedal však ani jedním slovem svého podezření na jevo a nutil své průvodčí, aby rychle dále pluli, což jim bylo velice milo.

Šalupa doprovázela je až do slunce východu; pak dal velitel, rozloučiv se srdečně s jesuitou, obrátiti a plul proti proudu nazpět do Oranienu.

Na další cestě nebyli plující ničím více znepokojováni a dorazili šťastně až do Gandavagy. Bojovníci vypravovali ihned velmi mnoho o velikém vlivu Ondesonkovu na bělochy na Cohotatee, o počtách, s jakými byl uvítán a vyprovozen. O tajemném vražděném pokusu nemluvil nikdo.

Vagavala přijala svého adoptovaného syna neobyčejně srdečně a z její očí zářila zvláštní radost, jejíž příčiny nikdo neuhodl.

Chiuska byla nápadně tichou a zdála se býti velice smutnou. Když se jí misionář ptal, co je příčinou jejího zármutku, usmála se bolně a pravila: „Ondesonk se brzo všeho doví. Pak půjde od Chiusky pryč; dříve než listí uvadne, opustí ji, a pak odejde Chiuska ku dobrému Otci v nebesích, bude tam Ondesonka očekávati. Až bude Ondesonk zavolán k Pestrému Hadu, doví se mnoho nového a dobrého.“

Záhadným slovům dívčím, jež jindy před svým duchovním vůdcem neměla žádného tajemství, podivil se misionář velice a chtěl se již odebrati k Sagamorovi, aby ho požádal o vysvětlení, když tu k němu přišel posel, jenž ho volal k Sagamorovi. Misionář dal se hned na cestu. Přišel do poradního domku, našel tam několik bojovníků cizého kmene. Sotva že vstoupil, povstali a pozdravili ho velmi uctivě, položivše ruku na čelo a poklonivše se.

Několik slov Sagamorových odhalilo mu celé tajemství. Cizinci byli bojovníci ze kmene Sokoků, kteří dorazili do Gandavagy za několik hodin po odjezdu misionářovu do Renselaersvyku. Vůdce vyslanectva byl náčelník, jenž před několika měsíci v boji s Algon-

quiny byl zajat. Prostřednictvím Francouzů s Algonquiny spojených byl zachráněn před smrtí ohněm a dopraven do nemocnice milosrdných sester v Quebecu, kde mu byly rány zahojeny. Pak ho generální guvernér k jeho velkému překvapení bohatě podaroval a propustil ho pod některými výminkami, aby totiž svému národu vypravoval, jak s ním běloši zacházeli, a aby je napomenul ku pokoji a uzavření spolku. Dále aby se odebral k Mohavkům, kteří již dlouhý čas se Sokoky spřáteleni byli, a pohnul je k tomu, aby propustili zajaté Francouze, a nabídl jim taktéž smlouvu pokoje s Francouzy.

Žádný návrh nebyl Pestrému Hadu příliš vítán, avšak nevěda, jak se dáti hlavní moci Mohavků, jež vytáhla do pole, uznal za dobré, nedávati Sokokům záporné odpovědi a protáhnouti vyjednávání tak dlouho, až by věděl, jak si má počínati. Návrat kněží, jenž měl zajisté v Renselaersvyku dosti příležitosti uprchnouti, potvrdila jeho doměнку, že se misionáři život v Gandavaze dosti zalíbil a že již netouží po tom, jak by se navrátil ke svým. Bylo mu známo nesčíslně mnoho příkladů, že se zajatým u vítězů časem zalíbilo, a že se považovali více za skutečné členy kmene, než za zajaté. Proč by se tedy běloch, jenž byl od mocné rodiny Mohavků za vlastního přijat, právě tak dobře v nových poměrech necítil, aby zapomněl úplně na domov a známé? — Jiného důvodu, proč by chtěl jesuita zůstatí, nemohl ovšem divoch nalézti, ano ani dosti málo tušiti.

Vyjednávání v poradním domku započalo. Náčelník Sokoků posílil svoji žádost pěkným pásem vampumovým, který odevzdal Sagamorovi a slíbil i bohaté dary od bělochů na velkém proudu, budou-li jejich zajatí bratři vydáni. Mimo Assendasu, jenž se chápal každé příle-

žitosti, aby nebyli běloši vydáni, neúčastnil se nikdo horlivě porady; ale důvody starého poštiváče zvítězily a přiměly Pestrého Hada, že dal vyhýbavou odpověď. Dokud se nevrátí bojovníci z válečné výpravy, nemůže dáti určitě odpovědi; neboť co by řekl Francouzům, kdyby jim jen Ondesonka vydal, a oni od něho žádali i dva oblaty? Odpravení zajatých Huronů dozlobilo by Francouze mnohem méně, než kdyby chyběli dva běloši. Bylo se též obávati pomsty Holanďanů, kdyby přišlo na jevo, jak se zajatými bělochy zacházeli, protože veliteli Curlerovi slibili, že jich úplně ušetří. To všechno uvážil dobře lživý Assendase, jenž však tak málo jako jiní Mohavkové tušil, co Renard a Jogues v Rensselaersvyku vyprávěli, a použil toho právě v tomto příznivém okamžiku k tomu, aby ukojil svou pomstychtivost proti misionářovi. Naproti misionářovi tvářil se velmi přívětivým a prohlásil, že bude rád hlasovati, aby byl propuštěn, jen až se vrátí Orel s ostatními náčelníky z válečné výpravy a až Ondesonk bude moci bez nebezpečí domů poslán býti. Tuto podvodnou hru mohl tím snadněji hráti, protože misionář neznal řeči sokokské, a Sokokové nemohli s Mohavky mluvit, než prostřednictvím mrzkého tlumočníka, jenž byl na straně Assendasově. Po několikahodině poradě Sokokové prohlásili, že jsou spokojeni se slibem Mohavků, že totiž zajatí Francouzové — o osudu Goupilové a Renéové nevěděli ničeho — budou posláni po skončené výpravě s bezpečným průvodem do Nové Francie. Večer byli ještě přítomni zápasu jinochů, jenž byl na počest jejich uspořádán, a pak se vrátili, bohatě podarováni na znamení přátelství, do svého domova.

Sotva však byli vyslanci za dědinou, začali Mohavkové proti P. Joguesovi jinou. Sagamore, jenž se k němu až

dosud přívětivým tvářil, byl najednou jako přeměněn. Ondesonk nebyl mu opět ničím jiným, než drahocennou zbraní. Obrátili se štěstí na stranu Francouzů a vydá jim bojovníky Mohavků, musí jim Ondesonk býti štítem proti hněvu Francouzů. Též Holanďané nabyli asi, jak se mylně domníval, lepšího mínění o Mohavcích, protože Ondesonk vrátil se dobrovolně do Gandavagy a protože bojovníci, doprovázející ho do Rensselaersvyku, byli tam tak přátelsky pohostěni.

Hned po odchodu Sokoků zavolal Sagamore misionáře k sobě a sdělil mu, že se od nynějška nesmí ze vsi vzdáliti bez průvodu a že nesmí dávat pohoršení kouzelnými znameními a průpověďmi, jinak že mu neručí za jeho bezpečnost.

Jesuita podivil se nemálo jeho slovům, neboť se domníval, že hněv, jež někteří divoši proti němu měli, již dávno jest utišen. Poznal ihned změnu smýšlení Sagamora, ale nedav ničeho znáti, prohlásil, že zachová jeho rozkaz.

Zhoubný vliv Assendasův bylo brzo jasněji znáti. Několik starých mužů prohlásilo, že prý měli sny nejrozmantějšího druhu, jež prý znamenaly, že Ondesonk je nebezpečným kouzelníkem, a jistý šedivý Mohavk, jenž byl již několik let zlou kožní nemocí stížen, tvrdil, že se mu zdálo, že se uzdraví, súčastní-li se Ondesonk se svou knihou jistého tance a bude-li při tom vyzývati velkého ducha. Misionář bránil se tomu velmi rozhodně, a když ho chtělo několik fanatiků násilím na náves zavléci a tam ho přinutiti, aby vyplnil sen starcův, utekl a skrýval se den a noc v lese; ale pak, posilněn modlitbou, vrátil se do dědiny a nabídl se, že bude starce opatrovati a že se pokusí, vlastním způsobem ho zhojiti. Několik neděl plnil tuto povinnost, již dobrovolně na se vzal, s nebeskou láskou a trpělivostí, a k jeho veliké radosti podařilo se mu vyhojiti svého pacienta.

Starý Mohavk zamiloval si srdečně svého opatrovníka a byl již na nejlepší cestě stát se křesťanem, když tu Pestrý Had s několika váženými náčelníky z Gandavagy, Ossernenonu a Candagara nastoupil okružní cestu dědinami Seneků, na kterou již dávno pomýšlel, a vzal Ondesonka s sebou, aby se pochlubil zajatým bělochem.

Vagavalla nutila svého milého syna, aby utekl ke bělochům na Cohotatee a nevydával se novým nebezpečím této cesty, poněvadž by mohl snadno padnouti za oběť pomstychtivosti některého bojovníka. Též Chiуска spojila své prosby se žádostí starostlivé paní, ale misionář nechtěl. Naopak jemu byla cesta velice vítanou. Doufal, že se setká s jinými zajatými huronskými křesťany, že je napomene k vytrvalosti, upevní jejich svatou víru a že jim bude moci poskytnouti útěch a milostí svaté církve.

Radostně nastoupil cestu; ale již v první dědině Mohavků poznal, že s ním nezacházejí jako se přijatým synem Vagavalliným; nýbrž jako se zajatým a že je též spojeným kmenům za zajatce představován. — Kamkoliv Mohavkové přišli, byli vítáni s poctami a oslavování, ale on se stal terčem rozpustilé mládeže, jež na něho buď psy štvala, nebo kamením házela, nebo tupými šípky po něm střílela.

Zatím co obyvatelé dědin díleli u slavnosti, chodil on od vigvamu k vigvamu a hledal zajatých Huronů; skutečně našel jich několik, kteří se vroucně radovali, jakmile se jim dal poznati a se hlubokým zármutkem v srdci viděli ho odcházeti.

Na této cestě přišel též do chýže, ve které ležel bojovník na smrt nemocný. Soustrastně sklonil se k nemocnému a dal mu pít z dyňové nádoby, visící vedle postele. Seneka pohlédnuv slabým zrakem na milosrdného bělocha, podívil se a usmáv se šeptal řečí Mohavků: „Jak přichází Ondesonk sem?“

„Zná mě můj bratr?“ ptal se misionář udiveně.

„Neví již Ondesonk, jak ha jeden bojovník mého kmene v Teonontogenu od pout osvobodil, když byl uvázán na dva koly a trpěl veliké bolesti?“

„Tak tedy nalezám svého osvoboditele? Ó mluv! Pověz mi, čím se ti mohu odměniti za to, co jsi mi učinil! Často jsem již na tebe myslel a toužil, aby mi bylo dopřáno, odměniti tvůj milosrdný skutek. Nemohu nyní pro tebe ničeho učiniti?“

Nemocný kývl záporně hlavou; ale kněz usmáv se pokračoval: „Budeme viděti, nemohu-li ti tvé lidskosti odplatiti.“ A pak začal mluvit o věčnosti, vysvětlil nemocnému, v jakém bludu byl až dosud a vyučoval ho ve svaté víře.

Seneka poslouchal velmi pozorně, ani slůvka mu neuniklo, a co slyšel, to vniklo hluboko do jeho duše. Jeho dobročinný skutek nesl nyní, kdy již stál před branou věčnosti, velmi spasné ovoce. Posvěcující milost usnadnila mu, že porozuměl sladkému učení, jež slyšel z úst jesuitových, a jeho duši naplnila horoucí touha po chlebě života. „Může rudý muž též přijíti do krásného nebe?“ ptal se toužebně.

„Ovšem že může, a tam nahoře mají z toho velikou radost,“ odpověděl kněz a vysvětloval nemocnému tajemství sv. křtu, pokud mu nemocný mohl porozuměti.

„Vyleje Ondesonk vodu na mou hlavu a pošle mě ku dobrému duchu?“ začal nemocný, když P. Jogues domluvil.

„Přeješ si býti křesťanem? Mám tě pokřtiti?“ ptal se kněz.

„Ano, Ondesonku.“

Se slzami radosti v očích vykonal misionář posvátný obřad, a mladý křesťan, jehož životní síly patrně mizely, šeptal se zářícím zrakem: „Ondesonk učinil svého bratra velmi šťastným.“

V tom uslyšel misionář hlasy blížících se bojovníkův a proto uznal za dobré, co nejrychleji odejít, a když se za několik hodin opět vrátil, nebylo již nemocného na tomto světě. Kněz viděl jen zářící obličej, na nějž plesající duše napsala pozdrav rozloučení.

Mohavkové neprodlévali v žádné vsi déle, než několik dní, a přece uplynul úplný měsíc, než se vrátili do Gandavagy; neboť území Seneků bylo velmi rozsáhlé. Zatím vrátil se již Orel z vítězné výpravy s jedenácti zajatými Hurony a jedním francouzským vojákem a poslal posly do země Seneků zvěstovat Sagamorovi radostnou zprávu, jež měla urychlit jeho návrat, aby mohl být přítomen vítězné slavnosti, již bojovníci, toužící po krvi svých zajatých, nechtěli odložit.

Sagamore byl uvítán s velikou radostí a jásotem; poslední přípravy k ohavné slavnosti byly rychle dokonány, neboť aby poděkovali Aireskoiovi za vítězství a prosili o jeho další pomoc, usnesli se bojovníci, že upálí veškeré zajaté. P. Jogues znal všechny nešťastné Hurony; sedm z nich sám pokřtíl a ostatní čtyři vyučoval ve svatém náboženství a nyní je přijal do lůna církve svaté. Ačkoliv byl poslední cestou velice unaven, prodlel přece P. Jogues celou noc u zajatých, zpovídal je a těšil je, ačkoliv mu někteří bojovníci opětovně hrozili, že ho usmrtí, bude-li ještě déle kouzla provozovati.

Huroni děkovali mu vroucně za duchovní pomoc, které jim poskytli, ale Francouz ho odbyl, spílaje a nadávaje mu, a pravil, že je Hugenotem a že nechce o bídném plešatci ničeho vědět. „Vy katoličtí pacholci spískali jste celou tu válku s rudochy!“ hučel spustlý člověk. „Kdybyste byli nechali tu huronskou spřež tam, kde byla, a nepodporovali ji proti těmto pekelným Mingosům, kteří mě nyní péci budou, byla by se ta pakáž

navzájem pobila a my Francouzi byli bychom se na to se smíchem dívali. Jdi mi k čertu, ty katolický pse!“

S hrázou odvrátil se misionář od spustlého člověka a chtěl se obrátit opět k Huronům, když tu jeden Mohavk přiskočiv udeřil ho svým kopím. Šťastnou náhodou bylo tu na blízku několik rozváznějších bojovníků, kteří rychle přiskočivše, vyrvali zuřivci, chystajícímu se ke druhé ráně, zbraň z rukou. Též Koetsaeton přiběhl a dal svého bílého přítele zanést do domku Vagavallina.

Misionář ležel několik hodin bez vědomí a když se opět vzpamatoval, klečela Chiuska u jeho lože a Vagavalla chladila mu hlavu mokrým listím. „Pomozte mi, abych mohl jít na náves a pomoci svým bratřím!“ prosil kněz slabým hlasem.

„Ondesonkovi bratři jsou v nebesích,“ šeptala Chiuska.

„Tedy umučení a spálení byli ti ubožáci, a já jim nemohl přispěti!“ bědoval misionář a štkaje zakryl si rukama obličej.

„Ondesonk se musí upokojiti, aby opět sesilil a mohl pak utéci,“ pravila Vagavalla plačíc. „Ondesonk nesmí zůstat déle v Gandavaze. Červená Ruka je zde a mluvil dlouho s Assendasem. Zlý běloch byl také zde před domkem, ale Vagavalla ho sem nepustila.“

„Červená ruka v Gandavaze?“ ptal se jesuita nanejvýš udiven.

„Ano, Červená Ruka přišla dnes ráno, dříve než byl Ondesonk poraněn,“ potvrdila Chiuska.

„Co tu chce ten člověk?“ šeptal poraněný; „důvěřuji mu Mohavkové opět? Tomu ani nemohu věřit; neboť divoši vědí dobře, že je již často oklamal a podvedl.“

Se hlasitým výkřikem úzkosti vyskočila Chiuska vzhůru a ukázala ke dveřím. Tam stál zálesák, jenž již asi hodnou chvíli venku poslouchal. Zrakem

divoce se lesknoucím pohlédl na kněze; pravou rukou tiskl rukojeť dlouhého nože a levou držel pušku.

Za ním šklebil se obličej starého Assendasy ďábelsky se smějícího. „Zašlápní toho černého hada, dříve než zasýčí!“ zaryčel dosti hlasitě na zálesáka ke vraždě připraveného, tak že mu všichni v domku rozuměli.

„To udělám, starý! Dej pozor, jesuito, hned budeš slyšet své milé andělíčky v nebi zpívati, nebo ďábla v pekle plesati! To poslední je však pravděpodobnější!“ zabučel Hollandan a vytáhnuv nůž z pochvy, chtěl se vrhnouti na misionáře, ale Chiuska přiskočivši bleskorychle k němu, zachytila mu rámě ku ráně napřažené.

Divoce zaklnuv chtěl se zbaviti dívky, jež ho zoufale držela. „Pust mě, prokletá kočko!“ zuřil vražedník.

„Píchni!“ volal Assendase, ale v témž okamžik potácel se s krvavou hlavou nazpět.

Vagavalla chopila se železné tyče v koutě ležící a srazila ji starce, jenž se jí chtěl zmocniti. Nyní zamáchl hlasitě křičíc svou zbraní nad hlavou zálesákovou, jenž právě svou pravici z rukou dívčinych osvobodil a divoce kolem sebe bodal. Mocná rána ochromila mu pravici, a neustále křičíc zdvihla žena svou zbraň ke druhé ráně, až přišla pomoc z venku.

Vagavallin choť stihl právě na místo boje, když Hollandan svou pušku ke vražedné ráně pozdvihl. „Červená Ruka!“ vykřikl překvapený muž, vytrhnuv tomahavk z pásu. Tu však ho zastihla rána, namířená na jeho ženu, a když omráčen na zemi klesl, utekl zálesák pryč.

P. Jogues seděl na posteli jako omráčen a díval se mlčky na hrozný boj, jenž trval sotva několik minut. Nyní se však vzpamatoval a vyskočiv chvátil rychle ku Chiusce, jež klesla u zadního konce jeho postele.

„Marie!“ volal misionář, zdvihaje poraněnou dívku, z jejíž prsou prýštil mocný proud krve; „Marie! neslyšíš mne? Marie!“

Bolestné volání misionáře a přítele probudilo dívku k životu. Zvolna otevřela oči, s úžasem pohlédla na misionáře a šeptala: „Červená Ruka — nezabila — Onde-onka?“

„Nikoliv, Marie! Ale ty jsi poraněna, tebe zachvátil. Vzývej nejsvětější jméno Ježíš; myslí na věčnost, Marie!“

„Můj — Ježíši — smilování! — Svatá — Maria — pros — za mne!“ šeptala umírající; ještě jednou pohlédla na kněze, jehož zachránila, a pak klesnuvši na zemi vypustila duši.

„Jak se to všechno stalo?“ ptal se misionář a jako by se chtěl přesvědčiti, že nesní, třel si rozpalené čelo. „Kde je Vagavalla?“

„Vagavalla je zde,“ odpověděla hrdinná žena; „Červená Ruka ji netrefila. Ó Chiusko! má ubohá Chiusko!“

Bědujíc vrhla se na mrtvolu. Jesuita ji něžně zdvihl a ukázal k nebi. „Marie Chiuska,“ těšil ji, „jest u Boha, kde za nás bude prositi, až i my k ní do nebe přijdeme. Klekni se mnou, Vagavallo, a modleme se!“

Choť Vagavallin vzpamatoval se okamžitě z nenadálé rány a dříve než počal misionář mluvit, jal se stihati vražedníka a hlasitě křiče svolal veskerou dědinu. Ze všech domků vybíhali mužové, ženy a děti, ptali se, křičeli a spílali. „Červená Ruka probodla Chiusku! Červená Ruka jest ještě ve vsi!“ křičel rozlícený muž, jenž pouze viděl, jak Chiuska, marně se namahajíc, přispěti Vagavalle na pomoc, krvácejíc klesla.

Pronásledovník utíkal dále, mávaje svým tomahavkem a rozšiřuje všude hroznou zprávu. Všude přidávali se k němu bojovníci, a několik náčelníků rozdělilo je rychle na jednotlivé oddíly,

jež se rozběhly na všechny strany hledat vražedníka. Žádná chata, žádná lesní stezka, žádné křoví, žádná stráž, žádná roklina na míli v okolí nezůstala neprohledána; po celý den tékali bojovníci jednotlivě a v malých tlupách v okolí dědiny, ale mimo krátké stopy, vedoucí napřed ke proudu, a pak zase vzhůru ke vsi a mizící na kamenitém návrší, nenašli po zálesákovi ani památky. Zmizel a nebylo ho možno najít, a přece neutekl muži Vagavallině ani na dvacet kroků napřed.

Teprve po západu slunce přestali bojovníci hledat a vrátili se domů, rozmlouvající horlivě o událostech toho dne. Červená Ruka rozuměl zajisté kouzlům a udělal se neviditelným, nebo uletěl povětřím — jinak nemohli si Mohavkové vysvětliti, jak tak náhle zmizel. A přece nebylo nic přirozenějšího než to. Na skalnatém návrší stálo totiž několik prastarých stromů, ponejvíce dutých, z nichž v jednom asi 20 stop nad zemí byla mezi dvěma vrcholy velká dutina, která byla Hollandanu úkrytem. Jen aby své pronásledovníky oklamal, dal se zálesák cestou k řece, ale pak se obrátil a utíkal obloukem na skalnaté návrší, kdež jeho stopa zmizela.

Domnívaje se, že jest již jistým, vyskočil ze svého úzkého úkrytu, přiložil hubku na pánvičku své pušky a ohlížeje se pozorně kolem sebe, plížil se k řece, kde měl člunek skrytý na místě hluboko do břehu vnikajícím a vysokým křovím porostlém. Tam vložil nyní zbraň a náboj, šaty a koženou čepici, vytáhl lehký člunek dále nahoru, kde hnal proud k levému břehu a strčil jej daleko do řoky. Pak se ponořil tiše do vody, měsíčním světlem slabě ozářené, a chopiv se dlouhého lýka, uvázaného na korovém člunku, plovat tak daleko za ním, až byl ode vsi tak vzdálen, že se mu nebylo třeba bát, že se prozradí. Pak

vhoupł se na mělkém místě obratně do člunku a vesluje silně dvěma vesly, letěl střelbitě po proudu dolů.

Zatím co bojovníci s mužem Vagavalliným vražedníka pronásledovali, ubíhali skvavi velmi četně k vigvamu, v němž se udál ten neslýchaný skutek a přisedše tam dívali se s bázlivou zvědavostí na mrtvolu a na modlíci se osoby.

„Ondesonk dělá kouzla!“ šeptala letitá Indiánka své sousedkyni, a jako blesk rozšířila se její slova po celém zástupu. „Ondesonk dělá kouzla a Vagavalla mu pomáhá! Zli Manitové*) usmrtili Chiusku!“ bručely ženy a některé fanatičtější z nich tak se rozhnily, že ostatní vybízely, aby modlíci se ukamenovali.

V tom se objevil Sagamore s několika rádci na krvavém místě a vyzval Vagavallu, aby mu vypravovala, jak se to všechno stalo. A ta vypravovala skutečně velmi klidně a důkladně. Jmenujíc jméno Assendasovo a vypravujíc, jak stařec zálesáka vybízel, aby zavraždil její přijatého syna a jak ho pak tyčkou udeřila, vzbudila všeobecný podiv, a Sagamore poslal okamžitě pro starce posla, jenž se však vrátil se zprávou, že Assendase není ve svém domku.

Pestrý Had, obdržev tuto zprávu, kýval povážlivě hlavou, a poručiv ženám a dětem, aby se okamžitě z ulice vyklidily a odešly do svých vigvamů, nebo po své denní práci, odešel se svými průvodci do poradního domku, kamž i Assendase byl obeslán, jakmile ho ve vsi uviděli.

Výslech v domku ukázal znovu drzou prohanost starého nešlechtníka v její celé velikosti. Assendase zapíral tvrdošíjně, že se účastnil vražedného skutku a nepřestal zapírat, i když byl s Vagavallou a Ondesonkem dohromady postaven. „Praví-li tato žena, že Assen-

*) „Manitu“ jmenuje se „duch“ vůbec, a nikoliv „bůh“ nebo „velký duch.“

dase přišel s Červenou Rukou do jejího vřvamu, nakouzlil jí to před oči Ondesonk, jenž je velikým a lstivým kouzelníkem,“ pravil Sagamorovi drze. „Assendase byl na poli a svalil se tam přes kořen stromový a padnul na kámen poranil si čelo. Nebyl ve vsi, když přišla Červená Ruka k Vagavalle. Ondesonk nenávidí Assendasy a chce ho zahubiti. Ondesonk je společen se zlými Manity a může udělati, abychom viděli mnoho věcí, které tu nejsou. Viděl udatný bojovník, jenž jest pánem Vagavalliným, Assendasu ve svém vřvamu? Vy pravíte, že bojoval s Červenou Rukou a že byl od něho poražen; byl-li tedy Assendase s Červenou Rukou v jeho vřvamu, pak ho tam udatný bojovník viděl.“

Kdo ho mohl trestati ze lži? Slovo ženino platilo velmi málo nebo docela nic v radě mužův, a Ondesonk byl jim příliš podezřelým, aby mu byli věřili, když potvrdil vypravování své opatrovnice. Proto byl nyní výslech odložen, až by se vrátili bojovníci, jenž zálesáka pro-

následovali, a když Vagavallin choť večer prohlásil, že Assendasy v domku neviděl, zvítězila úplně zloba starého poštíváče.

Zpráva, že Chiуска zemřela, účinkovala na jejího opatrovníka velmi zlobně. Již dlouho před tím byl velice slab a nyní uslyšev truchlivou zprávu, ulehl, aby již nepovstal. Druhého dne byla mrtvola dívčina vystavena na hřbitově a pak po indiánsku pochována; misionář prosil sice úpěnlivě, aby směl sám pohřbiti drahou mrtvolu, avšak jeho prosbám nebylo vyhověno. A o týden později odpočíval též poručník Chiusein vedle své milované, za vlastní přijaté dcery.

Nyní nebyl jesuita ani na chvíli jist svým životem, a proto že několik rodin za krátký čas na rybí lov na Cohotatu jíti zamýšlelo, přemluvila Vagavalla svého muže, aby se k nim připojil a vzal s sebou též Ondesonka, aby byl z Gandavagy aspoň tak dlouho vzdálen, dokud by se poněkud neutišila nevole, jež proti němu povstala.

(Pokračování.)

T á b o r.

(Dokončení.)

Hráb zdobí tři oltáře. Hlavní postaven jest ku památce Proměnění Krista Pána na hoře Tábor, pravý vedlejší ku cti sv. Jana křtitele a levý k uctění sedmiboletné Panny Marie. Po stěnách rozvěšeny jsou obrazy křížové cesty, Panny Marie, sv. Josefa a několik jiných menších obrázků. — Po schodech při levé straně hlavních dveří umístěných vchází se na křr. Zde jsou nově opravené varhany. Na jejich zadní straně zavěšena jest prkenná deska, na níž stručně (bohužel s mnohými pravopisnými chybami) dějiny kostela vylíčeny jsou.

Krátké dějiny tohoto poutnického místa jsou tyto:

Arnošt z Pardubic a Starých Hradů (= Starý), první arcibiskup pražský, uslyšev o loupežných vpádech v krajině jičínské, putoval s potlačovaným lidem na horu Tábor a tu zavěsil na strom kříž,

který sám vyřezal. Jiní vypravují, že Arnošt na svých cestách do Kladska zdejší krajinou se ubíral, na této hoře, již pro pěknou vyhlídku si oblíbil, se zastavil a na památku kříž vlastnoručně vyřezaný tu zanechal. To stalo se asi roku 1343. Za několik let na to vystavěl rytíř Zdeněk z Lomnice na Táboře dřevěnou kapli, a od té doby stala se hora shromáždístém zbožného lidu. Po 60 letech obnovil Mikuláš Trčka na Lomnici kapli tábořskou. Ku konci válek husitských kaple ta vyhořela a památný kříž neznámým způsobem zachráněn a do hromady kamení uschován byl. V době té ukazovala se dle pověsti na Táboře zvláštní světla a v zemi zvučely zvony. Voda z „Křížovky“ povzbuzovala příchozích ku ctnosti a spravedlnosti.

Zaujat divy těmi, dal vystavěti Vilém hrabě z Valdštejna, tehdejší pán Lomnice, nový kostelík Proměnění Krista Pána. Kmeny ku stavbě vzaty byly z Kumburku a občané Dilečtí je porazili a

odvezli. Kostelíku tomu dostalo se o svatodušním úterý r. 1527 biskupského posvěcení. Na památku toho obcházejí poutníci ještě nyní třikrát kolem, než do kostela vejdou. Když založen byl (8. listopadu 1627) kartusianský klášter ve Valdicích u Jičína, a světla, jak pověst říká, na Táboře opět se ukazovala, podnikli Kartusiáni procesí na památnou horu, kdež v hromadě kamení nalezli kříž, v němž onen rukou Arnoštovou vyřezaný poznán byl. Krucifix odnesli Kartusiáni do svého kláštera; po nějakém čase bylo tělo Kristovo s původního kříže, kterýž v odměnu mnichům ponechán byl, snato, na jiný kříž z fíkového dřeva přeloženo a do chrámu na Táboře v slavnostním průvodu přeneseno. Zde chová se k uctění na hlavním oltáři.

Nynější kostel kázal z kamene vystavěti hrabě Václav z Morzinů na přímluvu manželky své Ery Konstancie. Stavba dokončena byla r. 1704. Památno jest, že při této stavbě ani jednoho vozu nebylo upotřebeno, nýbrž všechny potřebné věci lid sám na svých bedrách přinesl. Zvláštní také jest, že od první stavby kostelíka do druhé stavby a od této ku třetí stavbě uplynul stejný čas, totiž 177 let.

Roku 1766 byly od papeže Klimenta XIII. na sedm let uděleny pro všechny pobožnosti na hoře Tábor plnomocné odpustky, kteréž r. 1773 od Klimenta XIV. na dalších deset let prodlouženy byly. — Od roku 1786 koná se hlavní pouť již v pondělí svatodušní, na místo v úterý, jak se do té doby dělo.

Jak veliké množství poutníků na Tábor přichází, posouditi lze dle toho, že r. 1751 bylo jich zde jednoho dne 12.000 osob a v pětiletí 1871—1876 pouze nejsvětější Svátostí oltární poslouženo bylo 22.344 poutníkům. Poněvadž duchovenstvo lomnické samo takovému návalu velmi nesnadno mohlo vyhověti, vymohl bývalý os. děkan v Lomnici, Dr. Alois Schalk, povolení u biskupského ordinariatu v Hradci Králové, aby mohli zde platně svátostmi posluhovati i kněží z jiných diecésí českých. (Tábor leží totiž skoro na hranici biskupství královéhradeckého a litoměřického.)

Mezi vznešenými osobami, které Tábor navštívily, jmenujeme sluhů císaře Františka I. (1813), kněžnu Bertu z Rohanů, vévodkyni z Bouillonu a paní na Lomnici (1838), biskupa K. B. Hanla (1841), kněžku Kamila z Rohanů s manželkou

Adélou (1843) a biskupa litom. Aug. B. Hilleho (1851).

Při tom nelze nám nezpomenouti zlovyku, který se nejen zde, zejména na káru, avšak i na mnohých jiných místech děje. Navštíví-li kdo takové místo, tedy své jméno a bohužel i všelicos jiného „na památku“ na zdích, stromech a jině napíše. Nejen že podpisy takové na známé v té věci pořekadlo nás upomínají, nýbrž znečišťují a často i kazí se zdi, stromy a jiné předměty, které poutníkovi slouží za knihu hostů. —

Na východ od chrámu stojí vysoký dřevěný kříž, u kterého modlí se vždy poutníci než do kostela vejdou a než se domů odeberou. Vedle jest dřevěná hospoda. Nad jedním oknem čteme letopočet 1610, na druhém 1826. V jihozápadním rohu této budovy bývala poustevna, již obec lomnická r. 1610 vystavěla. Tu bydlel do r. 1782 vždy některý poustevník, kterýž dostával ročně 6 zl. za kostelní službu v chrámu tábořském. Později byla poustevna prodána, r. 1826 rozšířena, při čemž jeden pokojík pro duchovní na Táboře službu konající vyhrazen a knihovně pojištěn byl. U této hospody jest studně 36 metrů hluboká.

Mám ti, milý čtenáři, líčiti pouť na Táboře? Mnoho bych musel psáti a ještě bych vše nepopsal. Každý z vás byl na pouti, ne-li zde, tedy jinde, tak že můžete si v mysli utvořiti obrázek její, podotknu-li, že bývají tu umístěny četné stánky obrázkářů, hračkářů, perníkářů a cukrářů, hostinských, pekařů a kramářů, že se tu ukazují mnohé „veliké“ zvířence, „znamenitá“ musea a panoramy. Neschází tu stělnice, kolotoče, provazoleci a kejklíři, písničkáři, celá hejna potřebných i nepotřebných žebráků a mnohých jiných lidí, kteří všichni z poutníků tučný mají užitek.

Kdo jsi na hoře Tábor dosud nebyl, a máš blízko, nebo poměry toho tobě dovolují, navštiv Tábor o nejbližší pouti (letos dne 12. srpna) a nebudeš toho litovati. Chceš-li pak o tomto památném místě více dočísti se, než těmito řádky pověděno býti mohlo, kup si tam v sakristii spisek: „Hora Tábor nad Lomnicí v kraji jihozápadním, v biskupské diecési hradecké.“ jež nově upravil a rozmnožil P. Jan Hůlek, kaplan lomnický, a který prodává se ve prospěch ozdoby chrámu Páně na hoře Tábor.

J. F. Fučík.

Skruté poklady cirkve svatě.

(Pokračování.)

dložil-li kdo škapulír, ku př. na krátkou dobu jen (jeden den), pozbývá pro dobu tu též odpustkův a milostí. Kdo jednou byl do škapulíře oblečen, zůstává údem povždy a od toho okamžiku účasten se stává všech výsad, nosí-li jen jej stále; kdo však z jakékoli příčiny jej po delší dobu byl odložil, ano snad i ze zlomyslnosti aneb nevěry jej nějakou dobu nenosil, má jen opět kajicně jej na sebe vzíti a se snažiti opravdově křesťanský život vésti a Panně Marii ke cti jej nositi, aniž mu třeba se poznovu do něho dáti obléci od oprávněného k tomu kněze, vyjma jak již podotknuto bylo, škapulír bílý. Kdo škapulír počestně a stále nosí, stává se účasten všech těch milostí a odpustků, jakož i zásluh a dobrých skutků těch kterých řádů, jimž ten který škapulír původně náleží. — Škapulír jest jakýmsi viditelným znamením, že ten, kdož jej nosí, přivtělen jest k tomu kterému řádu, a ač mimo řeholi ve světě živ jest, účastným se státi chce všech dobrých skutkův i zásluh té které řehole. Proto rozeznáváme též rozličné druhy škapulíře; promluví jen o těch nejznámějších, a nyní též nejobyčejnějších. Jsouť to následující: bílý (škapulír nejsv. Trojice), šedý (škapulír karmelitánský), černý (škapulír sedmero bolestí Panny Marie), modrý (škapulír neposkvrněného Početí) a červený (škapulír utrpení Páně). Že pak se tyto všecky v jeden obyčejně spojují, sešívají, slovou pak všechny tak spojené „pateronásobný škapulír.“ Z těchto přináležejí bílý řádu trinitarskému, šedý řádu karmelitánskému, černý řádu Servitů, modrý řádu Theatinů a červený řádu Lazaristů. —

A nyní to nejnutnější o jednom každém škapulíři zvlášť.

Předeslav v řádcích předešlých všeobecná ponaučení o škapulířích chci se jen ještě zmíniti o zvláštnostech a výhodách jednoho každého škapulíře a počínám s tím bílým neboli škapulířem nejsvětější Trojice, chtěje aspoň tou nejmenší částkou přispěti nejen k bližšímu poznání, ale i k valnému rozšíření, jakož i náležitému užívání sv. škapulíře.

1. Škapulír nejsv. Trojice.

Smutný, ano strašný byl osud těch od divokých Turků do otroctví odvedených, přemožených křesťanů, kteříž marně po dlouhou řadu let se namáhali svatou zemi z jich ukrutných rukou vyprostiti. Křížácké války proti Turkům nešťastně ukončeny — a tu teprve osud zajatců křesťanských stal se hrozným, nevyslovitelným. Než Prozřetelnost Boží, která osudy jednotlivce i celých národů moudrou řídí rukou, vzbudila obětavého a neohroženého muže, který osvobození zajatců z moci Mohamedánův sobě za jediný úkol života svého vytknul. Byl to sv. Jan z Mathy, jenž hrdinnými skutky svoji lásku k bližšímu osvědčoval. Narodiv se r. 1153 z rodičů jak rodem, tak i zbožností pravou vzácných, ihned v útlém mládí svém jevil velikou náklonnost ke stavu duchovnímu. Odebrav se za účelem tím na vysoká studia, tak v nich vynikal, že brzy slovným mistrem písmá sv. se stal a pro svůj bezúhonný život biskupem Pařížským na kněžství posvěcen byl. A tu právě když r. 1193 v domácí kapli téhož biskupa první sv. oběť svoji konal, oblažen

byl zázračným viděním. Mezi pozdvihováním zjevil se mu anděl v postavě mládence krásného, majícího na prsou svého sněhobílého roucha červený a modrý kříž. Vedle anděla stáli dva zajatci, křesťan a mouřenín, tak že ruce andělovy na hlavách jejich křížem přeložené spočívaly. Vnuknutím Božím poučen jsa, poznával ihned sv. primiciant, že od Boha k tomu povolán, aby vykupoval zajatce z moci nevěřících. Chtěje vůli Boží náležitěji poznati, jakož i k dílu tak vele důležitému a svatému se dokonale připraveni, odebral se sv. Jan z Mathy na poušku, kde se zvláštním řízením Božím setkal se stejně smýšlejícím poustevníkem sv. Felixem z Valois, jenž tu již mnoho let v přísné kajinosti žil. Stejný úmysl spojil co nejtěsněji oba sluhy Páně, tak že zde po tři léta trvali, sloužíce Bohu postem, bděním, modlitbou a rozjímáním. A aj, jednoho dne, když oba tyto poustevníci u své studánky sedíce, o svrchované dobrotě Boží rozmlouvali, objevil se jim jelen bílý, maje mezi parohy svými červený a modrý kříž. O zjevu tomto uvažující a na vroucích modlitbách Boha o vysvětlení prosíce, poznali oba dva, že mají založiti nový řád, jenž by vykupování zajatých křesťanů z otroctví Mohamedánů za nejhlavnější svoji povinnost měl. Avšak k dílu takovému bylo třeba schválení a potvrzení od církve svaté.

Za tou příčinou, posilnivše se ještě modlitbou, odebrali se oba bez odkladu do Říma a přednesli úmysl svůj nově zvolenému papeži Innocencovi III. Týž vyslechnuv přání jejich, zaradoval se nad hrdinnou láskou k bližnímu, jaká se z celého úmyslu zračila a byv následujícího dne při nejdražší oběti stejným viděním jako sv. Jan z Mathy v den své primice — totiž anděla rouchem sněhobílým oděného, majícího na prsou červený a modrý kříž, vedle sebe pak

stojící dva zajatce, jednoho křesťana a druhého pohana — poučen, že svatí mužové ti jen z vnuknutí Božího takové dilo žádají, potvrdil jim zamýšlený řád, a sám oblekl je v roucho řádu toho. Trojí barva roucha toho značiti a pamatovati je měla na nejsvětější Trojici, a to: roucho bílé na slávu a velebnost Boha Otce, modrá barva kříže na utrpení Syna Božího a červená na lásku Ducha sv. — Potvrzení řádu tohoto stalo se dne 28. ledna 1198, a to pod názvem: „Řád Trinitářů“ neboli „řád nejsvětější Trojice na vykupování zajatců,“ a přikázáno, by členové toho řádu nosili roucho bílé s červeným a modrým křížem na prsou.

Řádu tomu, jenž se za patrného požehnání Božího všady šířil, dostalo se podpory ode všech. Mělt řád ten jen v Evropě více než 300 klášterů — ano i v naší Praze známe dosud kostel Trinitářů. Nyní pak žije úmysl sv. Jana z Mathy v těch krásných spolicích jak pro dítky — „sv. dětství“ — tak i pro dospělé, „rozšiřování sv. víry.“ Kéž by je jen všude lid křesťanský znal a o jich dalekosáhlé činnosti se vždy dovidal! Najisto by i ta láska k bližnímu nejen slovem, ale i skutkem mocně se probouzela a jevila!

Abyste však všickni pravověřící onoho řádu, jak zásluh, tak i dobrých skutků účastnými se státi mohli, založili i oba sv. zakladatelové jeho „bratrstvo škapulíře nejsvětější Trojice na vykupování zajatců.“ — Škapulíř ten, jenž odznakem jest tohoto bratrstva, jest bílý s červenomodrým křížem, a Církev sv. obohatala jej přecetnými odpustky a milostmi.

Jedinou povinností jest, dáti se do škapulíře toho od oprávněného k tomu kněze obléci a jej pak stále — dnem i nocí — na sobě nositi. Mimo to odporučí se členům tohoto bratrstva jen

jakožto dobrovolné skutky obzvláště následující dobré a zbožné i velezáslužné skutky:

1. Obzvláštní účta tajemství nejsv. Trojice, náležité dělání sv. kříže a vyslovování nejsvětější Trojice při tom; varování se rouhání a zneuctívání nejsv. Jména; obnovování úmluvy křestní na př. každou neděli, a když přijímáme některou svátost; díkůčinění za veškerý milosti, jakých nejsvětější Trojice Rodiče Boží a jedné každé lidské duši prokázala.

2. Vysvobození vlastní duše ze všech pout a okovů hříchu častým, hodným přijímáním svátosti pokání, jakož i nepřetržité vynasazení žítí v posvěcující milosti Boží, v zalíbení Trojjediného Boha.

3. Časté modlitby, jakož i jiná dobrá konání s úmyslem, aby tak mnohé duše otroctví hříchu a ďábla sprostěny byly — a to jak křesťanů tak i pohanů ve všech dílech světa.

4. Milodary na podporu spolků misionárních, spolku sv. Boniface, k rozšíření sv. víry, na vykupování dítek pohanských (spolků to každému přístupných) jak v Číně, tak i v Africe a Egyptě; vůbec podpora jakákoli misionárních a podobných účelů.

5. Obrana sv. víry proti všem odpůrcům a nepřátelům, zvláště pak veřejné, ochotné a upřímné vyznávání sv. víry, a v pravdě život katolický.

A jakých předešlých výhod a milostí podává jednomu každému členu tohoto bratrstva církev sv. za odměnu? Tak na příklad kdo se třikrát Otčenáš, Zdravas a Sláva Otci atd. ke cti nejsv. Trojice pomodlí, získá každého dne 7 quadragen a koná-li tyto modlitby po celý měsíc denně, získá odpustky plnomocné za obyčejnými podmínkami. Plnomocné odpustky lze získati dne 5. července (sv. Michala de Sanctis) a dne

14. února, navštíví-li aspoň farní svůj kostel a vykoná-li sv. zpověď a přijme-li Tělo Páně hodně.

Rovněž lze získati za každý den buď třídenní, buď devítidenní pobožnosti k nejsvětější Trojici též sedm quadragen odpustků, a za celou takovou pobožnost odpustků plnomocných. Dojista přebohatá to odměna za tak málo konaného dle úmyslu církve sv.!

Mimo to mají údobé bratrstva tohoto účastenství ve všech dobrých skutcích všech těch biskupů, kněží a všech věřících celého světa, kteří k tomuto bratrstvu přináležejí — jakož i všech členů řehole Trinitářů, tak že všecky jich dobré skutky a zásluhy, jako: modlitby, hodinky kněžské (předepsané pro řeholníky denní modlitby), — mše svaté, almužny, posty, sebezapírání a mrtvení, jakož i zásluhy všech skutků na vykoupění zajatců, stávají se společným duchovním pokladem, z něhož jeden každý nesčíslných milostí získati může dle stavu duše své.

Ó kéž by jen každý povážil toho štědrého zaslíbení církve sv., jakého mu tato při oblékání v toto pozeňnané roucho, roucho to plně libovůně synovství Božího, přislubuje slovy: „Přijmiz tě nejsv. Trojice do počtu bratří a sester našeho bratrstva a ač nehodni jsme tebe přijmouti, prosíme přece na modlitbách svých, aby nejsvětější Trojice tobě dopřála času, abys dobře žil a pevným byl, bys v dobrém až do konce setrvali mohl; a jako nás dnes na zemi spojuje bratrská láska způsobem duchovním, nechť nás tak dobrota Boží, od níž všechna láska pochází a milována bývá, se svými věrnými v nebesích opět sjednotí. Pro Ježíše Krista Pána našeho. Amen.“

A což teprv mám říci o zaslíbení, ano o tom neobsáhlém ubezpečení našeho Pána Ježíše Krista, toho jediného soudce našeho? Nedi On výslovně a

členům tohoto škapulíře zvláště významně: „Byl jsem jat a v žaláři — a vy jste mne vysvobodili, vykoupili. Zajisté pravím vám: Co jste tomu nejmenšímu z bratří mých byli učinili, mně jste učinili.“ — A protož může-li býti pro tebe, milý křesťane, lepšího, ano jistějšího odporučení v poslední hodince smrti a soudu, než škapulíř nejsvětější Trojice, nosíš-li jej jen dle vůle a úmyslu církve sv., a až do toho neuzhodnějšího okamžení života svého? Ó dojista nikoliv! Protož zapamatuj sobě ještě slova matky církve sv., jakými tě tato do škapulíře tohoto obléká, říkajíc: „Vezmi tedy roucho nejsvětější Trojice k rozmnožení víry, naděje a lásky, ve jménu † Otce i † Syna i † Ducha sv. Amen.“

Neříkej nikdo: dnes není tohoto bratrstva třeba, anať moc Turkův a ne-

věřících zlomena, neboť nicméně co tu přetěžkých nebezpečí víře sv. záhubou hrozí? Ó považ jen toto: Jak mnoho katolíků, žijících mezi nevěřícími, ano i mezi věřícími, jest až dosud po mnoho let bez sv. svátostí, slova Božího a každého přispění duchovního; jak veliká zaslepenost a až podivuhodná nevědomost, hříšná žádostivost a svůdný příklad pokaženého, Kristu odporného světa tlačí neustále i to věřící srdce k zemi a zahluje ten rozum lidský tak, že světlo sv. víry nemůže ani proniknouti a to srdce k těm nebeským výšinám se povznést.

A proto jak milosrdný skutek konáš, pak-li takto účinnou křesťanskou láskou bližnímu pomáháš, jak ti bratrstvo toto k tomu snadný a spásný návod dává! Neváhej tedy jak pro sebe, tak i pro jiné z tohoto pramene hojných milostí a zásluh čerpati! (Pokračování.)

Účel třetího řádu sv. Františka a jeho význam v době naší.

J. Hejtmánek. (Pokračování.)

Hlava třetí.

O úřadech, dohlídce a pravidlu samém.

107. ot.: Jaká jest správa a řízení třetího řádu?

Odp.: Jako žádný spolek bez představenstva a správy nějaké býti nemůže, má-li zdárně působiti a kýženého cíle dosáhnouti, tak i třetí řád má mimo svého ředitele ještě jiných představených rádcův a hodnostářů, kteří jistě úřady nejen ve prospěch jednotlivých členů, ale i celého řádu konají.

108. ot.: A co ustanovuje o tom nová konstituce papežská?

Odp.: Veškerý úřady — mimo ředitele — udílí se ve shromáždění, ku kterému veškerí členové se dostaví

mají. Na koho nějaký úřad vnešen, nemá jej bez spravedlivé příčiny odmítnouti, anebo nedbale spravovati. Rovněž tak není dovoleno toho neb onoho úřadu se domáhati neb doprošovati; sv. zakladatel totiž žádá, aby jedenkaždý mu svěřený úřad z lásky k Bohu přijal a rovněž věrně i svědomitě plnil. Stará regule obsahovala mnohem obsírnějších ustanovení o správě a dohledu třetího řádu.

109. ot.: Na jak dlouho se úřady ty udílí?

Odp.: Vždy na tři leta, tak že vždy po uplynutí těchto tří let valná hromada všech členů se má svolati, v níž by se opět dvě nové volby vykonaly, a představených a rádců. Jiní, jenž ne-

jaký úřad zastávají, na př. jednatele, tajemníka a pod., nevolivají se zvláště, nýbrž obyčejně z těch rádcův a to tací, kteří k tomu neb onomu úřadu jsou nej-schopnější.

110. ot.: Jaké úřady rozeznáváme v třetím řádu?

Odp.: Mimo řiditele třetího řádu zná třetí řád ještě tyto úřady: Úřad dozorce neboli visitatora, úřad představených obého pohlaví, úřad rádců, úřad novicmistra, úřad pokladníka, úřad tajemníka.

111. ot.: Musí v každém shromáždění třetího řádu tyto úřady býti?

Odp.: Nikoliv; na př. v nečetných sborech, kde řídítel jednotlivé členy dobře zná, zastává týž sám všechny úřady. Kde však jsou buď sbory rozsáhlejší — zahrnující v sobě na př. několik farních osad, aneb četnější, tam třeba i rozličných úřadů dle předpisu náležitě zavést i nad jich svědomitým plněním bdíti. —

112. ot.: Jaké povinnosti má řídítel a kdo jej ustanovuje?

Odp.: Řídítel třetího řádu bývá volen od provinciala aneb jeho zástupce řádu prvního, a jest jedině tímto ze svého jednání odpovědným. Jeho povinnosti jsou: 1. Pilně má přihlížeti k mravnímu životu všech, zvláště těch, kteří nějakým úřadem byli poděleni, aby vše v prospěch a zdar třetího řádu se dělo. — 2. Řaditi se má s těmi představenými, co by k šíření a řádnému řízení třetího řádu prospívalo. 3. Má k tomu bedlivě veškeren zřetel obracet, aby vzájemná láska a jednota mezi všemi členy stále panovaly. 4. S místním duchovním správcem v pokorném a uctivém srozumění a podřízení žiti a jeho rad a ustanovení ochotně šetřiti, jakož i o to dbáti, aby všickni členové třetího řádu stejnou podřízenost, pokornou poslušnost a příslušnou vážnost svým duchovním správcům vždy projevovali a snad se nedo-

mnívali, že jim nějaké zvláštní přednosti přísluší. Obzvláště připomínejž terciářům častěji, aby v tom, co se týče návštěvy farních služeb Božích, přijímání svatých svátostí a jiných ustanovení církve sv. moudrému řízení svých duchovních správcův ochotně se podrobovali; neboť opačné jednání by nejen proti duchu řádu směřovalo, ale i celý řád nenáviděným činilo. 5. Má do řádu se hlásící nejen o povinnostech dle možnosti poučovati, ale i jsou-li hodni v roucho kající obléci. 6. Upozorniti přijaté, že po náležitě prožitém roce teprv k sv. professi připuštění býti mohou, načež jim pak vystaví stvrzující listek, veda sám svědomitě seznam všech úddů. 7. Dopustili se kdo nějakého přestupku buď tajně, aneb jen malého, napomeniž jej otcovsky též soukromně; kdyby však poklesek byl veliký a veřejný, a stal se pohoršením celému shromáždění, vyluč jej též veřejným prohlášením při nejbližší schůzi, které hlediž co nejčastěji možno — konstituce papežská stanoví měsíčně — obývati.

113. ot.: Jaké mají povinnosti představení obého pohlaví a kterak se volí?

Odp.: Je-li sbor četný, svolává řídítel jednou za tři léta veškerý členy k volbě představených, která se zvláštním předepsaným obfadem koná. Při volbě té mohou se voliti osoby mužské za představené mužův a osoby ženské za představené žen; většina hlasů tu rozhoduje, které se buď písemně aneb ústně vy dávají. Takto zvolený představený má 1. vše v mlčenlivosti zachovávat, co se třetího řádu a jeho členů týče; 2. ne sebe vynášeti, nýbrž v pokoře služným býti všem ostatním a jen o společné dobro všemožně pečovati; 3. všem dobrým příkladem předcházeti a zvláště se významěti „ve slovu, v obcování, v lásce, ve víře a čistotě;“ 4. společně s řiditelem jednomyslně k tomu bedlivě

přihlížeti, aby všickni členové povinnosti řádu i svého stavu věrně a svědomitě plnili a těch, kteří v tom jsou nedbalými, témuž oznamovati; 5. mají se zvláště nemocných a trpících členů laskavě ujmáti, a 6. těch, jenž se buď k obleku aneb sv. professi hlásí, bedlivě mravy a život zkoumati a pak svědomitě o hodnosti jich řiditeli svědectví skládati, — než tu bývá nejlepším svědectvím vyjádření zповědníkovo, možno-li takového dosíci.

114. ot.: K čemu volí se ti rádcové?

Od p.: Že pak více očí vždy více vidí a spojenými silami většího úspěchu se dosáhne, volí se v rozsáhlých sborech tak zvaní rádcové, jenž se tomu kterému představenému připojují, a mají pak poradný hlas ve všech záležitostech sboru. Úkolem jejich jest: spolu rozhodovati o přijmutí žadatelů jakož i těch, jenž sv. professi složití chtějí; o vyloučení nenapravitelných členův, o výdajích aneb almužnách, jaké se těm kterým potřebným uděliti mají — vůbec přihlížeti jen k společnému dobru, varující se zvláště neustupnosti a neposlušnosti k ostatním představeným.

115. ot.: Jaké povinnosti má tak zvaný novicmistr a proč se volí?

Od p.: Hlásí-li se valný počet do třetího řádu, tak že by řiditel nemohl všech řádně a náležitě vyučovati, zvolí se tak zvaný novicmistr, t. j. učitel neboli cvičitel žadatelů, který jediné dbá o náležité vyučení jak pravidel, tak i obyčejů třetího řádu (na př. zpívání hodiněk a pod.) a bdí nad životem těch jemu svěřených, aby v ducha třetího řádu vnikli a hodnými členy jeho se stali.

116. ot.: Jaký úřad zastává tak zvaný tajemník a jaký pokladník?

Od p.: Prvý vede řádné záznamy všech údů, sepisuje veškerý zápisky řádové a má starost o oznámení všeho, co se členů třetího řádu týče — jako

oznámení úmrtí, aneb nějaké řádové slavnosti, neb pobožnosti. Druhý pak spravuje veškeren majetek, přijímá a zaznamenává sbírky a milodary i vydaje, skládaje vždy ročně řádné účty z celého svého vedení. Tyto dva poslední úřady, jakož i novicmistra spojuje v sobě nejobyčejnější řiditel sám tak, že o nich při sborech menších ani zmínky nebývá.

117. ot.: Kdo vede dohled k jednotlivým sborům terciářů?

Od p.: Tak zvaný visitator, t. j. dozorce — a o něm stanoví papežská konstituce takto: „Dozorce má k tomu pilně přihlížeti, zdaž se předpisů přísně šetří. Za tou příčinou má každoročně jednou i také častěji, vyžaduji-li toho okolnosti, dle možnosti sídla jednotlivých shromáždění vyhledati, hromadu obývatí a na to naléhati, aby k ní všickni představení a členové se dostavili.“ — Takový dozorce má tedy k tomu přihlížeti, aby stejný duch všechny jednotlivé sbory v jednu velkou, svornou rodinu spojoval, a proto se ustanovuje pro větší okres. Kde takových visitatorů není, má veškeru jeho povinnost plniti řiditel třetího řádu sám, a to jen ve svém shromáždění. Při své návštěvě, kterou aspoň jednou za rok konati má, má svolati vždy shromáždění, k němuž nechť se dostaví nejen všickni představení, ale i členové, a to z té příčiny, by mohl přání aneb žaloby jednotlivých bratří a sester slyšeti, horlivých k pokračování v dobrém nabádati, vlažných k větší horlivosti povzbuzovati a těm, jenž se nějak buď proti pravidlu třetího řádu aneb proti povinnostem svého stavu byli prohréšili, spasitelné napomenutí a pokání uložit.

118. ot.: Co ustanovuje o tomto posledním nové pravidlo?

Od p.: Nové pravidlo dí: „Jest-li dozorce někomu napomenutím aneb vážným vybídnutím, aneb některému členu spasitelného pokání uloží, má je

tento pokorně přijati a se nevzpíráti, aby chyby odčinil.“ Jest tedy povinností každého terciáře ustanovení svých představených bedlivě šetřiti, napomenutí i pokuty trpělivě přijímati a i snad uložené pokání pilně vykonati. K tomu se zavázal jedenkaždý sv. profesí.

119. ot.: Co stanoví o trestech ještě nové pravidlo?

Od p.: „Neposlušní a trestuhodní členové buďtež po druhé a po třetí na své povinnosti upamatováni, napravení však z řádu vyloučeni.“ Máť tedy každý dozorce, potažmo i ředitel třetího řádu, i přísnějších prostředků se uchopiti, aby zdar a čest třetího řádu netrpěly; neboť jako koukol ponechaný poznenáhla celé pole znečistí, tak rovněž by i nehodní terciářové jen na škodu a pro pohoršení třetího řádu byli, kdyby nemohli ti a

takoví, jak v každém spolku se děje, vyloučeni býti, jenž se byli nehodnými členy stali. Než vždy má se tu jednati s potřebnou mírností a opatrností; neboť není každý chybující nenapravitelným, ani na vždy ztracen. Proto předchází dříve spásitelná napomenutí a trojí laskavé pokárání, a jen když se těchto nedbá a tvrdošijně v chybách tvá, následuje pak neúprosně vyloučení z řádu. Kdyby však některý člen velké veřejné pohoršení byl dal, může ihned veřejně vyloučen býti, aniž troje napomenutí předcházelo.

120. ot.: Jak se to má s takovým vyloučeným?

Od p.: Takový pozbývá všech milostí a výsad, jakých hodným členům třetí řád skýtá a nemá nikdy již přijat býti.

(Pokračování.)

Milodary božského Srdce Páně.

Z Oseka. Spěchám dle učiněného slibu vzdáti vroucné díky božskému Srdci Páně. Na sklouku měsíce dubna t. r. onemocněl jsem na neduh žaludeční, který čím dále, tím horším se stával. Hledal jsem pomoci u rozličných lékařův, ale nic nebylo platno. I obrátil jsem se v devítidenní pobožnosti k blahosl. Panně Marii, „Matce dobré rady,“ a tu po vykonané pobožnosti té, totiž devátý den, nastal obrat k lepšímu. Druhý den na to byla slavnost Božího Těla; i začal jsem vykonávati devítidenní pobožnost k božskému Srdci Páně, k nejčistšímu Srdci Panny Marie a k sv. Josefu, při tom vroucně božské Srdce Páně prose, bych dosáhl té milosti a mohl po vykonané pobožnosti, právě na svátek božského Srdce Páně, k stolu Páně přistoupiti — (nemohl jsem totiž již po delší dobu chrám Páně navštívit) — a hle! Božské

Srdce Páně mě tak sílilo, že jsem každý den mohl do kostela jíti a na jmenovaný den jsem skutečně po vykonané svaté zpovědi přistoupil ke stolu Páně. Nemoc se lepší každým dnem a na radu zpovědníkovu opakuji pobožnost devítidenní i doufám a věřím pevně, že z milosti božského Srdce Páně a na přímlyvu Bohorodičky a jejího panického chotě sv. Josefa, zase předešlého zdraví nabudu. Protož volám z hlubin duše své: Budiž pozdraveno, velebeno, chváleno, vzýváno a ctěno nejsv. božské Srdce Páně, nejčistší Srdce Panny Marie a patrona svaté katolické církve sv. Josefa.

J. M.

Z Jaroměře. Jedna krutá rána za druhou stíhala rodinu bohabojnou a v Boha důvěřující; nemoce a nedostatky podkopávaly trapný život sestářlých členův rodiny této. Nejvyšší vrchol do-

sáhla však nouze, když dlouhá nemoc upoutala starostlivého otce na lůžko nemocných, kdež velké bolesti trpělivě a Bohu oddaně snášel. Tu předsevzala jsem sobě, že vykonám devítidenní pobožnost k božskému Srdci Páně. I konala jsem ji; leč modlitba má nebyla vyslyšena. Starostlivý otec byl povolán k Bohu. Opuštěná vdova stála tu bez pomoci v nouzi a nedostatku; sestárlá žena byla vydána v šanc návalům větitelů, kteří by byli poslední šat s ní svlékli. Tu zase jsem se obrátila k božskému Srdci Páně a nepřestala Spasitele našeho, jeho nejsv. Rodičku a sv. Josefa prositi, až bude pomozeno. A hle, snad zázračně byla pomoc tu. Šťastně vyvázla ona vdova z největších jí tisících trampot a ukonejšnější život jí kyne vstříc.

Z Crhova děkuje jistá osoba nejvyššímu božskému Srdci Páně a Panně Marii za přehoňné milosti, jichž se celé farnosti z misii v Olešnici na začátku června konaných dostalo, a vyzývá zbožné čtenáře, aby se za původce těchto misii, důst. p. Ondř. Haasa, faráře v Olešnici, jakož i za důst. pp. misionáře aspoň Otčenáš a Zdravas Maria pomodlili.

Jistá osoba z okolí **Kolína** vzdává nejzbožnější díky božskému Srdci Páně a divotvorné Rodičce Boží Filipsdorfské za vyváznutí z přetěžké nemoci, která v zimě ji tížila. Slíbil jsem, že brzy veřejně poděkování učiním, a váhal jsem až posud, a snad má váhavost jest příčinou druhé nemoci plicní, neméně nebezpečné. Odprošuji tedy veřejně božského Divotvorce a blahoslavenou Marii Pannu Filipsdorfskou, „Uzdravení nemocných,“ v nezvratné naději, že reknou milostivě: „Jakož jsi doufal, staniž se tobě! Ať ozdraví!“

Z Rajhradu. Jistý mladík vzdává díky božskému Srdci Pána Ježíše, které jej na přímluvu blahoslavené Rodičky Boží a sv. Josefa vysvobodilo z nebezpečné nemoci.

Z Jilemnice v Čechách děkuje B. H. za vyslyšení, když při velkém požáru božské Srdce Páně vzývala. Slíbila uveřejnění a hle! v krátké době obrátil se vítr a jejich majetek byl zachráněn.

Z Tlumačova děkuje jistá osoba za vysvobození od útrat veřejné pře a její následků.

Ze severních Čech vzdávají díky za osvobození od hříšného zlovyku.

Zájmy Krista Pána v různých zemích.

Rakousko. Hlavní události v Rakousku v měsíci červnu a červenci jsou volby do zemských sněmů a z těch opět nejvíce nás zajímají volby do našeho sněmu moravského. Nepříznivým řádem volebním odsouzena jest velká většina českého lidu na Moravě k menšině, kdežto čtvrtině živlu židovsko-liberálního pojištěna jest většina v zastupitelstvu země. Jest zcela přirozeno, že utiskovaná většina lidu se namáhá, aby vymanila se z postavení nepřírozeného a domohla se práva, jaké jí přísluší, a proto již dalo se očekávat, že zápas volební bude velmi tuhý. Volby konaly se dne 30. června za obce venkovské, dne 4. čer-

vence za města a obchodní komory, a dne 7. za velkostatky. V okresích venkovských, jichž jest 31, zvítězila konservativní strana v 23 skupinách, dobyvši k dosavadním 22 nový okres Dačicko-Jemnicko-Slavonický; osm míst zůstalo straně německé. Kromě toho dosáhla strana národně-konservativní značné menšiny i v okresu Litovelském, který při lepším řízení voleb se mohl dobytí. Poměr tento zástupců venkovských obcí udává nám přibližně poměr obyvatelstva českého a německého na Moravě, a jest to holým nesmyslem, slyšíme-li někdy hlasy, jako: že nesmí se trpěti, aby Morava se ještě více počestila. Vždyt ona

po více českou jest a bohdá i zůstane. Ve skupinách městských měla strana konservativní posud jen dva zástupce. Novými volbami přibýlo jí v městech ještě dalších jedenáct hlasů poslanců, což jest sice úkazem potěšitelným, ale při včasnéjší práci a snaze mohly ještě aspoň dva okresy býti získány. Strana konservativní zvítězila v Prostějově, v Kroměříži, Hladišti, Příboře, Hustopeči, Ivančicích, Kyjově, Třebíči, Dačicích, Boskovicích a Holesově. Dříve již měla okresy: Nové Město a Přerov, tak že strana konservativní má s 5 zástupci svěřenských velkostatků a s 2 hlasy osobními kardinála-arcbiskupa olomouckého a nejd. biskupa brněnského 43 hlasů na sněmu. Jelikož pak sněm čítá 101 zástupce, má strana liberální 58 hlasů, ku kterých většině ji dopomohly hlavně hlasy velkostatků, kde zvoleno 17 liberálů a 8 členů tak zvané střední strany. Myslelo se, že katolický a dle svého tvrzení konservativní jinak velmi slechtný slechtic Exc. hrabě Vladimír Mitrovský, jenž za vůdce se má strany této, svorně půjde se stranou slechty konservativní a dopomůže jí k vítězství. Zatím nechal se dobrý pán zaskočiti rytířem Chlumeckým a z příčin nám nepochopitelných dopomohl k vítězství straně liberální ve velkostatku i ve sněmu. Tím zajisté připravil se o všechny sympatie, a o velkou část úcty a náklonnosti, jakou mu lid katolický u příležitosti nedávno slavených 70. narozenin tak okazale projevoval. Domníváno se, že pan hrabě tak učinil z vůle vlády, která si přeje, aby na Moravě hlavní dvě strany držely si váhu, ale přišlo na jevo, že tak učinil z vlastní vůle, vlastně z návodu rytíře Chlumeckého. Jednání na sněmu až po dobu co toto píšeme, nemělo větší důležitosti až na volbu zemského výboru, který rozhoduje o důležitých záležitostech zemských v době, kdy sněm zasedá. Rozumí se, že straně liberální i tu domohla se pomoci střední strany vítězství. Tak vydána země moravská na dobu 6 let opět v libovůli strany lidu i církvi nepřátelské, ač neuzná-li vláda za dobré sněm před uplynutím lhůty rozpustiti. V jiných zemích

rakouských volby se buď již vykonaly, neb konají, a skoro všudy lze pozorovati, že živel katolický a konservativní se vzmáhá, a za nedlouho dojde si vítězství. V Dolních Rakousích ve velkostatku byla skoro rovina hlasů, a jen los rozhodnul ve prospěch strany liberální.

Mimo volby obrací se všeobecná pozornost ke choleře, která vznikla v jižní Francii v městech námořních Toulonu a Marseillesu, síříc se odtud po okolí a strachem i hrůzou naplňující nejen obyvatelstvo Francie, ale skoro celé Evropy, ač nejvíce té nevěrecké, která za nejvyšší blaho považuje, veselý, rozkošnický život, a za největší zlo klade smrt. I věrný křesťan vzdychá prosebně: »od náhlé a nenadálé smrti vysvobď nás Pane!« ale proto přece ví, že život jeho jest v ruce Boží, a že bez Jeho vůle ani vlas s hlavy nepadne. Dobře zajisté činí vlády, že nařizují různá opatření proti šíření se nákazy morové, ale zajisté prospěšnější by učinily, starajíc se o odstranění příčin moru duševního, jakými jsou šíření zásad beznáboženských a neznabožských, a nauk mravnosti a řádu křesťanskému odporých. Jestli zajisté i cholera metlou Boží, kterou popředně hrozí zemi a vládě, která to v neznabožství a v zapírání všech zásad spravedlnosti a víry křesťanské nejdále dovedla. Kéž by toto navštívení Francii a celé Evropy posloužilo k naučení a výstraze! Křesťan katolický má však nejen v Boha se důvěřovati, ale spolu také co na něm jest se přičiniti, aby uchránil se zla tělesného. Jako ochranné prostředky proti choleře, která snad na své pouti po Evropě i u nás zaklepe, doporučují se hlavně střídmost při obvyklém způsobu života pořádnost a čistota v bytu, satstvu, prádle atd., čištění stok a míst, kde nalézají se hniijící látky. Hlavním ochranným lékem zůstává však jako při jiných nákazách zmužilost a srdnatost, která ač hlavně plyne z víry a důvěry v Boha. Tu platí slova Páně: »Strachu pak jejich nebojte se!« ale též jiná slova Písma: »Buďte hotovi, neboť nevíte, v kterou hodinu Pán přijde.«

V měsíci srpnu

modleme se za posvěcování kněží apoštolaťem modlitby.

Oba duchovních cvičení se blíží. Kněží církve svatě budou se scházeti ze svých farností do středistě svých diecézí, aby v tichosti a samotě zpytovali své pastýřské práce, aby pak s novou horlivostí na své a svých svěťených dokonalosti znovu pracovali. Čas ten jest velmi vzácný a drahocenný i potřebný ku osvěžení pravého ducha a pastýřské činnosti duchovní. A za tou příčinou jsme ustanovili za úmysl „posvěcování kněží,“ a to apoštolaťem modlitby. Chceme na božském Srdci Páně vyprositi sobě svatých kněží, kteří by byli zárukou svatosti lidu křesťanského. „Jací kněží, takový lid,“ vyřknul již prorok Oseáš. Jako u stromu, tak u lidu. Je-li kořen zdravý, jest celý strom zdravý. Jsou-li kněží hodní a svatí, jest i lid hodný a svatý. Při zdravém stromu zelenají se ratolesti, a nesou hojně ovoce. Při hodných kněžích budou i hodní křesťané, budou se zelenati ctnostmi a přinášeti ovoce dobrých skutků. Tomu nasvědčují dějiny všech století, tomu nasvědčuje i rozum lidský.

Dle povolání svého jsou kněží sůl země, jsou svíce na svícen postavené. Sůl země chrání od hniloby duše lidské; světlo světa rozšiřuje paprsky své a zahání tmu. Je-li sůl zkažená, jest všecko zkaženo. Je-li svíce schovaná pod kbelec, zůstává pokoj temný, a lidé domácí nemají světla. Podivuhodná to věc, která by nás ku vděčnosti vždy povzbuditi měla, že nás Bůh ze středu lidu vyvolil ku svatosti, jakož dí sv. Pavel: „Bůh nás vyvolil před ustanovením světa, a bychom byli svatí a neposkvrnění před obličejem jeho v lásce.“ (Efes. 1. 4.) Posvětil nás na křtu svatým vodou a Duchem svatým. Což nám tedy zbývá jiného, než abychom na tomto základu dále budovu svatosti stavěli; neboť „toť jest vůle Boží, posvěcení vaše.“ (1. Thes. 4. 3.) Jestliže již o věřících dí sv. Petr, že jsou rod vyvolení, národ svatý (1. Petr 2.), čím více platí slova tato o kněžstvu? Podle sv. Jana Zlatoústého nedají se svatost a hodnost kněžská ani od sebe odloučiti. A co váže tak kněze ku svatosti? Jeho důstojnost veliká, již z pojmu a vlastnosti člověk jen něco málo pochopiti může. Důtojnost kněžská povyšuje nad krále i císaře. Ku příkladu sv. Martin u císaře Maxima dával přednost knězi, jenž se mu přidružil, a císařovna, plníc povinnosti pečlivé Marty, pochvalovala si, že jim oběma může sloužiti. Sv. Ambrož dělá mezi hodností panovnickou a kněžskou rozdíly, jako mezi laciným olovem a zlatem. Proto král Boleslav nechtěl sobě ani sednouti u přítomnosti kněze, a císař Konstantin spokojil se se sedadlem u nohou kněží. A proč měli panovníci takovou úctu ku kněžím? Proto, že kněz jest andělem Božím, jenž vykonává na oltáři úřad andělský; kněz jest andělem poslaným k lidu; jest prostředníkem mezi nebem a zemí; kněz mluví od Boha k lidem a prosí za lid u Boha. Svatý Augustin neváhá důstojnost kněžskou povýšiti nad andělskou, poněvadž dána jest jim moc nad nejsv. tělem a krví Páně, jakouž moc ani blažení duchové nemají. Andělé knězi při oltáři posluhují. Služba kněze jest celá duchovní, kterouž má konati se srdcem plným vroucnosti.

Nemusíme se tedy diviti tomu, co pravil sv. František z Assisi, že, kdyby na též cestě potkal kněze a anděla zároveň, pozdravil by kněze. Světec tento, od Boha více jiných milostmi obdařený, viděl mnohdykráte, kterak andělé s nebe sestupují, aby knězi přisluhovali. Nedivme se, že volá sv. Bernard: „Ó důstojnosti kněží, břímě andělským ramenům těžké!“ Jaká to nesmírná moc jest v rukou kněží! Oč nebe vyšší jest nad zemí, o tolik Maria, Panna neposkvrněná, převyšuje svatostí a vylebností vše, co jest Bohu podřízeno. Avšak co do moci právní, stojí kněz výše než Maria. Pět slov její pokory způsobilo, že Slovo tělem učiněno jest, že sestoupilo do jejího života panenského; pět slov moci kněžské působí, že On sestupuje na oltář. Jestliže přivolení, které Maria učinila, bylo příčinou podmínečnou, že Syn Boží se vtělil, výkon kněze jménem a mocí Ježíše Krista mluvicího jest příčinou vtělení nového. A co Maria učinila jednou, tisícové kněží

činí každého dne! Ona Synu Božímu dala život toliko utrpení plný, jenž se ukončil smrtí kříže; kněží Jej činí přítomným ve svých rukou ve stavu oslaveném a nesmrtelném.

Jakou pravomoc mají kněží nad pravým tělem Ježíše Krista, takovou moc mají v jisté míře nad duchovním tělem Kristovým. Či není to kněz, jenž křtem svatým nás znovuzrodil, jenž nás ostatními svátostmi ku svatosti vede, slovem Božím nás všechny krmit, naše duševní rány hojí, jenž v nás život milosti opět vzbuzuje, jenž nás jako otec na věčnost doprovází?

Z toho ze všeho dá se snadno dovoditi, jak dokonalí, jak svatí mají kněží býti. Tuto svatost žádá od nich Bůh sám a svět přísně soudí je ve všem jednání jejich. Dobře praví jistý muž: „Kněz jest ustavičně vystaven jako příklad a vzor, a proto bývá bez nilosrdenství souzen.“ Ovšem že takový soud bývá často velmi nespravedliv, poněvadž kněz přes velikou důstojnost zůstává přece člověkem a není andělem.

Kněz má podle své důstojnosti i svatosti zastávat Krista samého a proto nemá kněz jinak mysliti, chtíti a jednati, než jako „druhý Kristus,“ aby mohl říci se sv. Pavlem: „Mně žiti Kristus jest.“ Svatost kněze nemá býti obyčejná, jako u lidí ostatních, nýbrž dokonalejší, má míti dvě vlastnosti podle sv. Tomáše, totiž: čistotu čili odloučení ode zlého a pevné přidržení se nejvyššího dobra, kterým Bůh sám jest. Svatost kněze má býti apoštolská, abych tak děl, vyšší než svatosti, které jsou pro lidi; kněz jest pro jiné a ne pro sebe. Je-li pro jiné, tedy především má dle nejvyššího kněze, Ježíše Krista, sebe samého posvěcovati, „aby i druzí posvěcení byli v pravdě.“ (Jan 17.)

Dokázavše důstojnost velikou kněze a z ní vyplývající svatost, vezměž již, jak lze této svatosti dosáhnouti. Jak se má kněz posvěcovati, to ví sám nejlépe. Kněz dobrý ve všem shledává prostředky posvěcující. Studování vědy posvátné jej vzdaluje přemnohých příležitostí zlých, jeho víru posilňuje, touto vědou naučí se Boha více a více milovati a jemu sloužiti. Svými výkony posvátnými netoliko svým věřícím uděluje milost, nýbrž také ustavičně sobě rozmnožuje poklad. Strasti, jimiž poseta jest cesta jeho života, prostředkem jsou posvěcujícím neméně vydatným. Jeho povinnosti samy, chce-li jen, stanou se jemu pramenem požehnaní Božích přehojným.

Jedním ze hlavních prostředků posvěcování kněží a lidí vůbec jest „apoštolát modlitby.“ Apoštolát učí nás pobožnosti k božskému Srdci Páně, již máme jeviti i ve veřejném životě. A taková pobožnost jest sama v sobě apoštolská a posvěcující. Apoštolát modlitby záleží dle výroku svatého Františka Salešského v tom, že ujmáme se všech zájmů Ježíše Krista a hledíme je všemožně, zvláště však modlitbou ve skutek uvést; toužiti po tom, po čem božské Srdce Páně touží a hledati to, co On hledá. Prosme jako jistý misionář, aby nám Pán Ježíš srdce naše změnil, aby naše vzal a dal nám srdce podobné svému. A tak máme prositi, aby kněze vyměnil celé, aby jeho ruce nebyly jeho, nýbrž Ježíše Krista. Jeho jazyk, jímž svolává s nebe Syna Božího, jenž nejsv. krev Páně přijímá, aby nebyl více jeho, nýbrž ústa jsou také Ježíše Krista.

Jiná vlastnost svatosti kněžské jest duch apoštolský a horlivost pro spasení duší. Tohoto ducha apoštolského a této horlivosti dosahuje ve svatyni Páně, kdež může všechny své skutky, všechny své modlitby, trápení a oběti každodenně za spasení sobě svěřených duší obětovati. Aj, jak krásný dává příklad sv. Řehoř Divotvůrce: „Kolik zůstalo pohanů v mém městě Nové Česareji?“ tázal se světec před svou smrtí jednoho ze svých kněží. — „Otče, ne více než sedmáct.“ — „Bůh budiž za to pochválen, tolik jsem tu našel křesťanů, když jsem přišel jako biskup.“

Abý kněz sám nebyl hned potřín prací a aby jeho práce vydatny byly, tu zase jest mu potřebí modlitby jak vlastní, tak i modlitby věřících. Tak vidíme zase, že kněz posvěcení svého a věřících nejsnáze dosáhnouti může skrze apoštolát modlitby a vroucí pobožnost k božskému Srdci Páně. Za tou příčinou chceme tento měsíc prosbu svou v tomto smyslu Bohu přednášeti.

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc srpen l. P. 1884.

Za posvěcení kněžstva apoštolátem.

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětuji Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětuji Tobě, ó Pane, abys všem kněžím svého ducha uděliti a je ku svatosti jejich vysokému povolání přiměřené povznéstí ráčil. Amen.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce papeže! Srdce Ježíše a Marie! zachraňtež církev, říši rakouskou a vlast naši česko-moravskou!

Ó přeladké Srdce Panny Marie, budiž mou spásou!

Sv. Michale archanděle, sv. Josefe, svatí Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Dne

Obzvláště však doporučuje se:

1. *Oková sv. Petra*: Sv. Otec náš v potřebách vezdejších. Rozkvět časopisectva katolického. Mládež studující na prázdninách.
2. *Sv. Alfonse Lig., 1787*: Shromáždění nejsvět. Vykupitele. Za 7 darů Ducha sv. správcům duchovním. Duše v očistci. † otec.
3. *Nalezení ostatků sv. Štěpána, m.*: Rozšíření apoštolátu modlitby. By andělé strážní chránili studující mládež o prázdninách zkázy mravní. Věrnost v povolání k duchovnímu stavu. Umírající.
4. *Sv. Dominika, zaklad. řeh. 1221*: Rád sv. Dominika, jmenovitě mezi Slovany činný. Klášter dominikánský v Petrohradě. Za větší horlivost v jednotách ržencových. Vytřvalost v dobrém.
5. *Panny Marie Sněžné, 352*: Poutě Mariánské. Vyřízení záležitosti jednoho chrámu Panny Marie Sněžné. Odvrácení všeho zla.
6. *Proměnění Páně*: Císař a král náš podle Srdce Páně. By oživla v mnohých vlašných srdcích víra v život věčný. Obětavost křesťanská mužů vysoko postavených. Šťastná hodinka smrti.
7. *Sv. Kajetána, zakl. ř. 1547*: Misie tu a za mořem. By Duch sv. vzbudil touhu křesť. dokonalosti v mládeži naší. Dar střidmosti.
8. *Sv. Cyriáka a soudr., m. 303*: Za hojný zdar a požehnání jubilejní pouti Velehradské r. 1885. Horlivost bratrstva Cyrillo-Methodějského. Uzdravení zbožného mladíka šlechtice. Opuštění hříchů.
9. *Sv. Emídiá, biskp. m. v III. stol.*: Ochrana od nakažlivé nemoci. Cvičení duch. a příprava na šťastnou hodinku smrti. Sv. Otec.
10. *Sv. Vavřínce, m. v II. stol.*: Za horlivost apoštolickou duchovenstvu jedné diecése. Rozkvět křesťanských spolkův a bratrstev. Nalezení vhodné mauzélky. Odstranění blízké příležitosti ke hříchu.
11. *Sv. Filumeny, p. a m. v III. stol.*: By zanikly předsudky a překážky v působení jistých mužův apošt. Starý, chorý otec.
12. *Sv. Kláry, zaklad. ř. 1253*: Kláštery panenské. Povolání hodných dívek slovanských k životu řeholnímu. Náprava v přibuzenstvu.
13. *Sv. Hypolita, m. v III. stol.*: Rozmnožení úcty našich sv. patronův a důvěra v mocnou jich přímluvu. Záležitosti neduživého kněze.
14. *Sv. Eusebia, kn. m. v III. stol.*: Cítelé Marianští by se zítra obnovili v úctě Bohorodičky. Osvězení ducha křesť. ve 2 rodních.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o s. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vyloženy jsou na oltáři v Létadu, Filipsofdu, Častochové, Boleslavě a m. ost.

Připojí každý k úmyslům dne: „i na úmysly doporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc srpen l. P. 1884.

Za posvěcení kněžstva apoštolátem.

Dne

Obzvláště však odporučuje se :

15. *Nanebevzetí Panny Marie*: Za přemožení rozkolu na východě. Vytvrlost v důvěře Královny nebeské všem nekatolíkům, jenž ctějí Pannu Marii. Odstranění příležitosti hříchu od mladíka.
16. *Sv. Joachima*: Sv. Otec náš. Podporujme jeho snahy apoštolské na obrácení národů modlitbou a skutky kajcnosti. Duše v očistci.
17. *Sv. Rocha, poust. 1327*: Hříšníci náruživí, zaslepení, zatvrzelí a ve svatě víře rozviklaní po vlastech našich. Zkažení studentů.
18. *Sv. Heleny, cíl. 328*: By rodiny vysoké příkladnou zbožností a křest. štědrotou se vyznamenaly. † císařovna Maria Anna, bývalá matka chudých, vdov a sirotků. Nemocný bratr.
19. *Sv. Ludvíka, bskp. 1297*: Za ducha apošt. kněží v správě duchovní. Znovuzřízení správy Boží na posvátném Hostýně.
20. *Sv. Bernarda, op. 1513*: Řád cisterciácký. Rozkvět učení bohoslovného podle sv. Tomáše Akvinského. Osvícení Duchem sv. v bohosloví vynikajícím. Odvrácení nebezpečí ztráty zdraví.
21. *Sv. Františky ze Chant., vdovy 1641*: Matky a vdovy se syny a dcerami dospělými. Věrnost v povinnostech náboženských.
22. *Sv. Timothea, bskp.*: Včasné zaopatření nemocných sv. svátostmi. By lékaři správě duchovní nepřekáželi, nýbrž ji podporovali. Ochrana od náhlé a nepřipravené smrti. Bohoslovec v cizině.
23. *Sv. Filipa Ben., ř. 1285*: By si křesťané vážili předrahé oběti mše svaté a společných modliteb ve chrámu Páně. Obětování mše svaté za zemřelé. Za dobrou radu osobě vlivem mocné.
24. *Sv. Bartoloměje, apošt.*: Odprošení a zadostučnění Panně Marii za všechny nově křesťanů vlašných. Přemožení světa a marnosti jeho. Misie jihoslovanské. Obnova smíru v řeholní rodině.
25. *Sv. Ludvíka, krále 1270*: Muži, jichž povoláním jest, národů vésti. Zásady křesťanské by ovládly více veřejný život i domácnost.
26. *Sv. Genesia, m. 286*: Všichni podporovatelé dobrého tisku buď pérem, buď odběrem, buď prací hmotnou, buď štědrotou, buď doporučováním. Zdar a Boží požehnání křesťanským podnikům.
27. *Sv. Josefa Kalas., zaklad. ř. 1648*: Obživa řádu piaristického dle stanov sv. zakladatele. Křesťanská láska a obětavost všem při vychování obého pohlaví potřebná. Náprava mnohých pochybení.
28. *Sv. Augustina, bskp. 430*: By muži učení nebyli pyšní. Obrácení těch, kteří příkladem dobrým svítiti mají. Na jistě úmysl. † kněz.
29. *Stětí sv. Jana křtít.*: Za dar jazyka sv. Jana křtitele. Rozmnožení ducha kajcného v církvi sv. Nevinné podezřívání. Jinochové nadějní by se věnovali službě Boží. Zdar poutím Marianským.
30. *Sv. Rosy z Limy., 1617*: Novomanželé, mnohá nešťastná manželství a překaz manželství smíšených. By lidé jakoukoliv nehoudu sevržení u Srdce P. pomoci nabyli. Osvícení ducha v důležité práci.
31. *Sv. Rajmundu, kardín. 1218*: Pěstování pobožnosti k b. S. P. v duchovenstvu našem. Vytvrlosti všem novoobracencům. Všichni v tomto měsíci v Pánu zesnulí údobí katolických bratrstev.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se v 8. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vloženy jsou na oltáři v Lázdu, Filipdorfu, Častochově, Boleslavě a m. ostl.

Připojíž každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinské v Brně.

Ve sVatýCh ranáCh KrIsta Ježíše Měj kaŽDý praVé
sVé bLaho a útoČIště V ŽIVotě.

Povýšení svatého kříže.

(14. září.)

Peršanů hrdé poraženy voje,
Skončeny tuhé, dlouholeté boje,
Vydobyť zase poklad předrahy.
Předrahy poklad — kříže dřevo svaté
S kalvarské hory od pohanů vzaté,
Když stihl město osud neblahý.

Triumf dnes slaví Heraklius statný;
Ku bráně lidu dav se valí chvatný,
Jásotem hlučným vzduch se otřásá.
Ajhle tam kráčí vítěz nad Peršany
A slaví triumf nikdy nevidaný,
Až zrak i srdce nad ním úžásá.

Dlouhými proudy táhnou římské voje,
Palmy jim věnčí helmice i zbroje,
Vítězný prapor kříže větrem hrá;
Za sborem kněží v purpurovém hávě
Císař a vítěz kráčí v jasné slávě,
Koruna zlatá na hlavě mu plá.

A vzácné břímě ramena mu tíží:
Hle, z vroucí lásky ku svatému kříží
Posvátné dřevo císař na se vzal.
Sám je chce donést na Kalvarskou horu
A chce se bráti u vítězném sboru,
Kudy se Kristus ku smrti kdys bral.

A zvučí zpěv a radost všude plane —
Náhle však průvod u postupu stane
A v trapné ticho ples se promění:
Na patě hory Heraklius stojí,
Marně se dále postoupiti stroj,
Tělo mu tuhne, noha kamení.

Hlava mu klesá pod korunou jasnou,
Umdlévá srdce pode řízou řasnou,
Pod křížem slábne chrabré rameno.
Císař tu žalem na kolena klesl:
„Což nejsem hoden, Pane, abych nesl
Za Tebou kříž Tvůj v hory temeno?“

V úžasu národ s Herakliem kleká,
Znamení zlého bázlivě se léká,
An biskup vážně přistoupá a dí:
„Císaři zpomeň, že's na cestě Páně
A tobě zdobí koruna hle skráně,
Šarlat a zlato na tobě se stkví.

Když po té cestě Spasitel náš kráčel,
Krví a potem kamení to smáčel,
Korunu nesl sobě trnovou.
Kdo za ním volí k výšinám se brátí,
Tomu jest světa přepychu se vzdátí,
Lehce pak snese tůrchu křížovou.“

A ruče skládá císař svoje skvosty,
Zlato a nach už mění v oděv prostý,
A měkkou obuv s nohou setírá.
Znova pak běže na se dřevo kříže
A jak by spadla všechna s něho tíže
Lehkým se krokem k výši ubírá.

Zazněly znova hlučné chvalozpěvy
A brzo vztýčen kříž se zase jeví,
Kde dříve stkvěl se mnohé století.
S císařem kloní nice lid své téměř
A s ním se kříží klání všechna země
A bude na věky se klaněti.

VI. Šťastný.

Kláštery

a jich význam v životě církve a člověčenstva.

Od Bohumíra Hendla. (Pokračování.)

II.

Než však vše, co posud řečeno, jest jen jedna stránka činnosti řeholnictva, vztahující se ku cti Boží a službě církve. — Druhá neméně obsáhlá jeví se v pracích ku blahu lidstva čelících, a to jak ku duchovnímu, tak i ku tělesnému, věčnému i časnému. Neboť sloužící Bohu a pečující o nebe, nezapomínaly duchovní řády na svět a člověčenstvo. Věděly dobře, že kdo opravdově Boha miluje, musí nutně i druhé přikázání lásky plniti, jež zní: „Miluj bližního jako sebe samého.“ A proto ze sil svých pracovali k dobru lidstva a práce jejich trvá posud, korunována jsouc výsledky nejkrásnějšími.

Pozorujme nejprve zásluhy, jichž si řehole dobyly péčí o duše nesmrtelné. Řeholníci to hlavně bývali a posud jsou i nyní, kteří svatou víru Kristovu, bez níž není spásy, národům nosili.

I národ náš má mnichům křesťanství své děkovati, neboť svatí bratři Solunští (mnichové církve východní, tehdy ještě se západní sjednocené) r. 863 do Moravy přišedše jazykem slovanským předkům našim evangelium hlásali, služby Boží zbožně konali a posvátné knihy v jazyku národním psali. Horlivosti jejich a výmluvnosti spojené s vlídností a láskou podařilo se, že za 4^{1/2} roku celou Moravu Kristu získali. A z Moravy dostala se spasná nauka do sousedních Čech; ba arcibiskup Method sám do Čech putoval, chrámy světil, lid učil a nejstarší českou světicí, sv. kněžnu Ludmilu, křtem sv. do lůna církve uvedl. Mniši to byli, kteří sotva sv. Vojtěchem do země uvedeni byvše a v kláštere (Břevnov u Prahy) se usadivše, kolem sebe víru hlásali a upevňovali, tak že kláštery staly se střediskem, z něhož horliví hlasatelé víry do širé vlasti vycházeli.

Kláštery podporovaly církev ve správě duchovní, obstarávajíce mnoho

far, což až posud se děje, vypomáhající kazáním, ve školách a přisluhováním svatými svátostmi.

Řeholníci nosili z Čech víru Páně národům dosud pohanským. Tak svatý Vojtěch do Uher a do Prus s bratrem Radimem (Gaudentiem) a řeholníkem Benediktem, kdež i život položil za Krista. Řeholníci nosili i slávu jména českého a úctu k našim patronům i do zemí cizích; tak ku př. Jan II., biskup litomyšlský, premonstrát, provázeje do Říma Karla IV. na korunovaci, založil u sv. Petra oltář sv. Václava, „aby i ve středu křesťanského světa se tomuto českému světcovi náležitá pocta konala.“

Kláštery umožnily, že přes 100 let osiřelý stolec arcibiskupský v Praze opět osazen býti mohl, neboť dlouhá léta (přes 100 let) staraly se o slušné příjmy arcibiskupovy, tak zejména kláštery oseký, sedlecký a nejvíce křižovníci pražští.

A když národ náš bouřemi, válkami a cizotou o víru a starý, poctivý mrav oloupen jsa, hynul, tu zase to byli řeholníci, kteří, ač sami mnoho vytrpěli, národa se ujali, celým zápallem pracující, by zase dobrý lid náš Kristu získán byl a tak opět oživil. —

A co nečiní nyní svými misemi? Neobčerstvují víru, nepovznášejí pravý, křesťanský mrav, jehož právě nyní tak velice třeba? Nevymaňují tím tisíce duší z netečnosti náboženské, z kalu hříchu a nepřivádějí je do ovčince Kristova? Kláštery pomáhaly vždy k utvrzení mravů křesťanských. Již synoda pražská r. 1603 praví: „Chodívejte do klášterů, kdež jsou řeholníci chvalitební, příčinou světějšího života, a s nimi za některou chvíli o věcech spasitelných rozmlouvejte.“ A pravý život křesťanský opět u lidu zavéstí, toť účel sv. misií. Cíli řádové k vůli misiím založení jsou, jako: kapucíni, oratoriani a zejména redemptoristé, jichž zakladateli, sv.

Alfonsu z Liguori, se zželelo ubohých venkovanů, kteří duševně hynuli, proto že málo bylo těch, kdo by jim chléb slova Božího lámali. —

Kdo jen jednou zřel účinky svaté misie, děkovati musí Prozřetelnosti Boží za milost, kterou lidu skrze řády misijní skýtati ráčí. — A což teprve misie mezi pohany! Do krajin sebe vzdálenějších a pustých, kamž posud noha cizincova nevstoupila, vniká chudý řeholník, opatřen jsa jen křížem a knihou, pilně učí se řeči cizí, sleduje mravy, náklonnosti, vady i přednosti národa divokého, a vztýčiv kříž, počíná dílo bohumilé, dílo spásonosné, počíná zabáněti tmu nevěry a rozžehati světlo nebeské víry Kristovy. A dílu jejich žehná Pán, neboť misionáři katoličtí působili a působí dvěma silama:

- a) živým slovem a
- b) obětavostí až ku smrti.

Misionář řeholník jde a káže divochům v řeči jejich, a slovo živé jest uchvacující kouzlo, kteréž působí jako blesk na mysl i srdce! Církev vysílá na misie muže vědecky vzdělané, mravně neúhonné a spolehlivé. Tito obětují sebe útlejší svazky a city, všecko pohodlí a radosti, obětují je Bohu a bližnímu. Misionář opouští nejen rodinu svou, a obětuje se církvi, on opouští i vlast a jde k národu cizímu, on vzdává se rozkoše, jež poskytuje vzdělaná společnost a odebírá se k divochům, nevěda, zda se vrátí. Tací byli naši věrozvěstové Cyrill a Method, tací jsou i hlasatelé nyníější v Africe, Americe, Asii a Tichomoří.

A jakou odměnu za to má? co žádá za tu namahavou práci svou? Ničeho, nežli čím by život uhájil; ničeho si nepřeje, nežli blaho lidu, jemuž káže; po denním namáhání modlí se ještě v chýžce a často čeká naň smrt buď vedrem a nezvyklým ponebím, buď úklady ne-

přátel, buď vysilením. Ó kdo ocení jen oběti rekovných těchto řeholníkův?

Řeholníci to byli, kteří v krajinách sverepými Turky zaplavených víru katolickou v lidu pěstovali, duchovními službami jemu přisluhující, i hmotně dle sil pomáhající. Kdo medle ujal se katolíků slovanských v Bosně a Hercegovině, když země ty r. 1468 pode jho turecké se dostaly? Františkáni to byli a jsou, kteří po celá čtyry sta let duchovní správu obstarávali a vedli, ač mnohých útrap jim zakoušeti bylo. Že tam vůbec víra katolická zcela nevyhynula, zásluhu mají řeholníci.

A tak jsou řádové činnými pomahači církve svaté u vykonávání učitelského úřadu, pracují úsilovně o věčné blaho národův. A toho věru jest nanejvýše třeba. Vždyť církev má práce mnoho, a to nesnadné, pod vlastní střechou i jinde. Širé jsou končiny země; co tu krásných krajin, co tu smutných pustin, kdežto se lidé ještě koří kovům a kamení; co tu vlasti obývaných miliony lidí, kteří bývali syny a teď nejsou, leč jako děti zmitající se každým učením a spílající materi, ježto je byla odchovávala na čest Boží, mrhající při tom poklady, vynesenými z domu otcovského! A hle, i „tyto všecky ovce musím přivést, a bude jeden ovčínec a jeden pastýř,“ tato přípověď Páně jest odkazem zůstaveným církvi. A odkaz tento plní církev svými řeholními syny. Nechať si jim svět zlořečí, nechať je tupí a pronásleduje, žalařuje, hubí, morí a zabíjí — oni vždy budou nejvěrnějšími syny církve a nejstatečnějšími jejími bojovníky. Církev vytrvá v díle, které jí vykázal Pán, tot úloha její mezi všemi národy až do konce světa. Zbrocena a napojena jest země krví Božích bojovníkův, krví misionářův, a vždycky noví a noví hrnou se tam, aby v započatém díle pokračovali. Není stavu, jenž by se tolika mučeníky

vykázati mohl, jako stav řeholní, jenž by tolik prací podnikl na půdě církevní ku věčnému, duchovnímu blahu člověčenstva.

Mimo víru Kristovu není spásy věčné, mimo křesťanství není také blahobytu vzdejšího. A protož nosíce řeholníci víru národům, kladli hned základy ku pravému blahu pozemskému, ku vzdělanosti, která člověka šlechtí a v pravdě teprve člověkem činí.

Ode dávna již pěstovaly kláštery i vědy světské a umění, šířily pravou osvětu a vzdělání mezi lidem. Když suroví národové nesmírným návalem na svět křesťanský se valili, aby na zříceninách staré říše římské nová zarazili království, tu bylo se obáhati, že surovou silou divochů těchto zanikne, čeho tisícileté napínání duševních sil dobylo, totiž vzdělanost a osvěta. Tu však Prozřetelnost Boží tomuto ušlechtilému ovoci pile lidské zahynouti nedala, nýbrž dala se celé zásobě pravěké učenosti uchýliti do klášterův, aby tam v tichu a klidu pěstována jsouc, v čase příhodném na světlo vyšla. Směle říci můžeme, že bez klášterů veta by bylo bývalo po vzdělanosti starořecké a starořímské. —

Není oboru světské vědy, v němž by mezi výtečníky nestkvěla se i jména mnohých řeholníků. Neboť tyto pracovali ve vědách již tehdy, když venku války zuřily a vědám vzniknouti nedaly, oni pracně opisovali, co z dob dávných na ně došlo, oni knihovny zakládali a do nich snášeli díla vědecká, z nichž až posud hojnou měrou se čerpá.

Tak i v národě našem byli svatí bratři solunští také prvními spisovateli v jazyku slovanském. Oni sestavili staroslovanské písmo, překládali svaté evangelium, spisovali obřadní knihy, jakož i jiné v umění tomto učili. Oni položili základ ku vědeckému vzdělání národa našeho, základ, na němž i po dlouhá století řeholníci dále stavěli. Neboť

tu naskytají se nám slavná jména starých učenců našich. Astik, první opat břevnovský, sv. Prokop, opat sázavský. O historii naší zasluh nemalých dobyli sobě mnichové; pokračovatelé Kosmy: nejmenovaný mnich sázavský, mnich opatovický, kronikář želivský; dále Jarloch, opat milevský, Petr, opat zbraslavský, Beneš, minorita, Neplach, opat opatovický a j. I v dobách nejnovějších vidíme mezi dějepisci řeholníky jména věhlasného, ku př. Rubíčku S. J. a slavného opata třebešského Dudíka.

Zřídlem vzdělání jest škola. První školy zakládala církev a tu zase nejvíce kláštery. Jako v dobách pradávných při klášteře hned zřízena bývala škola, tak i posud zakládají misionáři v stanicích svých, sotva že se usadí, školy, které řeholníky či řeholnicemi vedeny, mezi divochy osvětu křesťanskou šíří.

I ve vlasti naší vznikly záhy slavné školy klášterní, které mnoho výtečných mužů odchovaly. Tak velebí se již ve století XI. škola při klášteře břevnovském u Prahy a svatojirském

v Praze; ona pro hochy, tato pro dívky obě řádu benediktinského. Slavná byla škola při klášteře strahovském v Praze řádu premonstrátského, kdež se synové velmožů českých vychovávali, mezi nimiž i Vojtěch, syn krále Vladislava II., napotomní arcibiskup solnohradský. Stkvělé pověsti těšila se škola dívčí v klášteře doxanském panen premonstrátek, kdež i nějaký čas blah. Anežka česká na učení byla.

Učení a vychovávání mládeže obou jeho pohlaví leželo vždy rádu na srdci. Ba i zvláštní řádové k tomu cíli založeni jsou, jako: Piaristé, školní bratři, Josefité, školní sestry, Uršulinky a p. V klášteřích mívali nezřídka žáci chudší celou výživu a až posud podporují kláštery celou řadu chudých jiných, aby studia svá dokonati mohli. A tak mnohý z těch, kteří nyní řeholníkům laji a kláštery zatracují, nebyl by se postavení svého dodělal, kdyby nebyl býval krmen se stolu řeholníků. Však není divu, vděčnost není ctností nynějšího světa!

(Dokončení.)

Myšlénky ctitele božského Srdce Páně.

Podává Bohumír Hendl. (Pokračování.)

Z á ř í.

51. Na svátek sv. Andělů strážných.

„O pohoršení.“ *Mat. 18. 1—10.*

Pomni, človče, jenž prach jsi a popel, pomni, že máš býti jednou druhem a společníkem duchů andělských a žiti v jejich kruhu. A přece jak často neostýcháš se mysliti, mluvit, konati, nad čímž duchové andělští, čistí a svatí rdíti se musí? Jak často poskvřňuješ duši svou hříchem, jenž ohavností jest v očích andělských. Pomni, že svědkem činů svých i myšlének máš ducha dobrého,

anděla strážného a že jen ti, kdož čistého jsou srdce, Boha viděti budou. Utíkej před hříchem, jako před hadem jedovatým, abys vyloučen nebyl na věčnosti z kruhů andělských, abys nepropadl trestu, účastným se státi kletby i hanby andělů hříšných.

52. Na svátek Narození Panny Marie.

„Kniha rodu Ježíše Krista.“
Mat. 1. 1—16.

Rozpomeň se dnes na narození své, připamatuj sobě i povinnost lásky a vděčnosti těm, kteří ti otcem a matkou

byli. Zvláště dnes uvažuj čtvrté Boží přikázání, i zaslíbení, jež Bůh s ním spojil.

Ó běda tobě, kdybys zapomenouti mohl nesčíslných dobrodiní, jež tobě ruka otcovská a mateřská prokázaly! Běda tobě, styděl-li bys se kdy za otce, za matku svou, byť i nejprostšími byli a

nejchudšími! Běda tobě, pak-li bys se stárým rodičům pomáhati nechtěl dle možnosti, pak-li bys rukou svojí nepodporoval slabé, vetché ruce těch, kteří tebe dříve na rukou nosívali a hýčkali! Pak nevyplní se na tobě zaslíbení, že dlouho žíti budeš a dobře se ti vésti bude na zemi, nýbrž spíše výrok písma:

„Zlořečení matčino bourá domy.“ Život tvůj bude bez Božího požehnání.

53. Na Jména Panny Marie.

„A jméno Panny bylo Maria.“

Chceš-li jméno Mariino důstojně uctívati, křesťanská panno, hleď, abys podobnou jí byla v pokoře, čistotě a v nelíčené zbožnosti. Život tvůj budiž skrytý,

skromný, jednání tvé mírné, oblažující úzký kruh tvé domácnosti. Vykáže-li tobě Bůh časem vznešené povolání, radosti i povinnosti mateřské, veď dítko své cestou ctnosti k Bohu, v bázni jeho a nadchni jeho útlé srdce láskou ku všemu dobrému, spravedlivému a počestnému. I když svět ti neodplatí za namáhavou tvou práci, nebe bude odměnou tvou.

54. Na patnáctou neděli po sv. Duchu.

„Vzkříšení mládence Naimského.“ Luk. 7. 11—16.

Často zajisté potkáváš smutný průvod pohřební, často také sám se ho účastňuješ. Zda-li však ví o tom také srdce tvé? Nejsi pouhým divákem, ba nebavíš se rozmluvou, smíchem při posvátném tomto průvodu? Mnozí jdou jen ze zvědavosti, jiní z okázalosti, tot zjevno z jejich chování. Málo těch, kteří jdou, by poslední úkaz lásky na jevo dali nebožtíku, kteří by hleděli modlitbou, zbožným vzdechem přispěti mu na věčnosti. — Všecka nádhera, všechny věnce — polní tráva jest při pohřbu křesťana, nepomůžeť v nejmenším duši jeho. Jediný zbožný „Otčenáš“ více vydá, nežli celá ta nádhera světská, která setřela s pohřbu ráz křesťanský, ráz bohoslužebný. Záslužno jest, za zemřelé se modliti.

55. Na sv. Václava.

„Kdo chce za mnou přijíti?“

Božské učení Kristovo, které svatý kníže Václav v zemi své rozšiřoval, podporoval a pěstoval, rozlévá posud hojnost požehnání po širých vlastech našich. Byly doby, doby smutné, kdy zdálo se, že vyhyne vira sv.-václavská, a cizí na její místo vstoupí, než díky Bohu a přimluvě dědice našeho, bouře přeshly a svatý poklad zachován. To učí nás doufati, že i bouře nynější nevěrecké přejdou, pak-li bojovati budeme s oním zápallem pro svatou věc víry, s jakým bojovali stateční předkové. K tomu zajisté přičiniti se musí každý z nás v oboru svém a pak Bůh požehnání neodepře, a vira svatá uchována bude neztencena i nejpozdnějším našim potomkům, a kříž Kristův zdobiti bude i na dále chrámy, města, vísky i cesty vlasti naší.

(Pokračování.)

První misionáři v Americe.

(Pokračování.)

18. Krise.

 a výroční den svého zajetí nalezáme P. Joguesa s mužem Vagavallíným a dvěma jinými bojovníky v Renselaersvyku; zatím co tam jeho průvodci nakupovali, psal misionář obšírnou zprávu*) provincialovi svého řádu o tom, co zkusil dále u Mohavků. Přišel z tábora, položeného asi sedm hodin cesty od Renselaersvyku, kde některé rodiny z Gandavagy pro ostatek leta své stány roz-bily a ryby lovily, do osady hollandské a byl opět velmi vlídně uvítán. Tentokráte se ubytoval v domě pana kazatele Dominika Megapolense; neboť jeho průvodci chtěli zůstatí několik dní v okolí Renselaersvyku a prohlédnouti několik starých

rybích lovisk, jichž byli již dlouho navštívili.

Po přání Renardově nezmiňoval se jesuita ani slovem o zálesákoví; a proto se též nemálo podivil, když mu jeho přívětivý hostitel sdělil, že již před jeho příchodem do osady přišli dva náčelníci s několika bojovníky, pátrali po Holanďanu a žádali, aby jim byl vydán, proto že zavraždil mladou dívku. Curler, jenž přišel později do domu pozdravit P. Joguesa, vypravoval totéž a přidal k tomu, že se Jan již dlouho v Renselaersvyku neukázal a že má též dobře, že mu nejde na oči — jinak že by ho ihned vsadil do chládku.

Po těchto zprávách nemohl misionář déle mlčeti, zvláště když se velitel přímo po vraždě ptal, a vypravoval veškerý

*) Jeho list se nám zachoval. — P. s.

průběh klidně a pokud možná šetrně. Právil, že si nemůže vysvětliti, proč baží ten člověk po jeho životě a je mu skoro za to míti, že zálesák, vniknuv do domku Vagavallina, nebyl mocen svých smyslů.

Megapolensis kýval k tomu povážlivě hlavou: domníval se totiž, že zálesák byl od Mohavků najat, aby P. Joguesa zavraždil, a že nyní Mohavkové jen proto žádají, aby jim byl vydán, že ho chtějí chrániti pomsty Hollandanů.

Curier prohlásil, že ďábel zůstane vždycky ďáblem, a Jan že je právě takým bělochem, jako jsou Mohavkové rudochy. „Chytnu-li toho darebáka,“ zlobil se velitel, „bude beze všech okolků slaviti svatbu s dcerou provazníkovou, a chtějí-li ho Mohavkové ještě potom míti, ať si pro mě a za mě uřežou sami to šibeniční ovoce a dělají s ním co jim libo. Živ ten lump zajisté z mých rukou nevyklouzne — až ho totiž v nich budu míti. Renard by mu asi též rád něco pošeptal, ačkoliv o tom vytrvale mlčí. Teď ho tu nemáme nikdy ani tři dny dlouho. Kdo ví, kde se asi nyní potlouká. A mimo to zdá se, že pověsil celý obchod na hřebík, jak mi Jansen a Bleeten povídali: sázím se pěti proti jedné, že šlakuje toho darebáka Jana.“

„Ale kdybyste toho Jana dostal, zavedete proti němu řádný soud?“ ptal se misionář.

„Ano, po starém, dobrém stanném soudu bude ten lotr odsouzen. S takovými ptáčky neděláme dlouhých caviků. Nyní jsem též přišel tomu na kloub, jak mne oklamal, když jsem ho loni poslal k vůli vám do Gandavagy. Však já odkryju všechny jeho lotrovské kousky, dříve než o rok sestárneme — to mi již věrte!“ ujišťoval ho velitel.

Misionář nemluvil dále o této věci a když za chvíli přišli Jakub Jansen a Petr Bleeten dč farního domu uvítat

slavného hosta, obrácen hovor na jinou stranu a misionáři bylo vypravovati, co zkusil mezi Mohavky.

Za dva dny vrátil se se svými indiánskými průvodci do tábora a jakkoliv mu Vagavalla nechtěla dovoliti, aby vlácel těžké sítě, dal se chutě do práce.

V táboře byla velmi dobrá vůle, a proto že byl lov hodně vydatný, zmizela též pověrečná bázeň před Ondesonkem, jemuž dříve přičítali špatný výsledek lovu, a zacházeli s ním nyní jako s pravým členem kmene.

Avšak tato pokojná doba netrvala dlouho; neboť za nějaký čas přinesl jeden běhoun do tábora zprávu, že se opět jeden oddíl bojovníků vrátil do dědiny a přivedl zajaté Hurony, a že se připravuje vítězná slavnost s lidskými oběťmi. Hluboce zarmoucen vyslechl P. Jogues ukrutnou zprávu a jásos divokých soudruhů nalezal v jeho zkormoucené duši bolestnou ozvěnu. Huroni a mezi nimi opět mladí křesťané budou tedy zase ukrutně mučeni a obětováni pohan-skému bůžku, vytrpí opět smrt ohněm bez útěchy, bez duchovní pomoci. Mnozí zajatí nebyli asi pokřtěni, a přece by tak rádi v poslední hodince vyznali, že se hlásí ke Kristu, a žehnali by ruce, jež je učinila dítkami Jeho církve. On to mohl, on to měl učiniti; vždyť to bylo jeho vznešeným úkolem a vlastně mu nic nepřekáželo, aby dostál své povinnosti: byl svoboden a kdyby mu Vagavalla a její muž dovolili vrátiti se do Gandavagy, mohl tam bez překážky činiti, k čemu ho jeho svědomí a srdce vybízelo. Ovšem nebylo zde ani okamžení otáletí, neboť divoši pravidelně neodkládávali takových „radovánek.“

Takové myšlenky prolétly mu ble-skorychle hlavou, a rychle se rozhodnův, odešel ke svým rodičům, jenž ho přijali za vlastního, a přednesl jim své přání.

Muž Vagavallin vyslechnuv homlčky, odpověděl mu, že Vagavalla přijala Ondesonka za vlastního, ať tedy ona rozhodne. On že mu jenom tolik praví a na uvážení dává, že nyní, kdy opět zajatí přivedeni, vášně bojovníků velice jsou rozdmýchány a že se Ondesonk vydává do velikého nebezpečí, půjde-li do Gandavagy, vyjeviti své city nepřátelům Mohavků na smrt odsouzeným a přispěti jim ku pomoci: pak že bude Assendasovi a jeho ostatním nepřátelům velmi snadno, svou pomstychtivost ukójiti. — „Ondesonk,“ pravil Indián, jenž byl misionář z celého srdce nakloněn, „chce jíti do doupěte silných medvědů, aby pohladil zvěř, kterou si medvěd chytil a kterou chce roztrhati a spolknouti. Může-li Ondesonk dráždit medvěda, jenž chce svou kořist podržeti a jenž se bojí, že mu ji Ondesonk chce vyrvati? Medvěd bude na Ondesonka bručeti, zažene ho, nebo ho porazí svou silnou tlapou, a Ondesonk nebude moci říci: „Medvěde, ty činíš nespravedlivě!“ Neboť on má rád zvěř, kterou medvěd nenávidí; medvěd ji přemohl a chce ji nyní sežrati, proto že jest jeho majetkem. Ať Ondesonk pamatuje, kam jde! Medvěd nestrpí, aby někdo jiný s jeho chycenou zvěří přátelství učinil; kdo je přítelem jeho nepřítel, ten jest i jeho nepřitelem! Ondesonk je moudrý: bude věděti, co jest mu dělati.“

Vagavalla byla téhož rozumu, jako její muž; avšak ona byla křesťankou a proto znala aspoň poněkud oceniti důvody, jež pudily Ondesonka do takového nebezpečí. Proto ho též nezrazovala tak velice od jeho předsevzetí, pravíc se slzami v očích:

„Chce-li Ondesonk jíti do Gandavagy, ať jde. Slyšel, co ho tam očekává. Vagavalla jest prostou ženou; ona nemůže Ondesonkovi říci: „Dělej toto a nečiň onoho!“ Ondesonk ví lépe, co Bůh od

něho žádá, a to ať udělá. Vagavalla zanese do člunku Ondesonkova všechno, co je na cestu potřebí a poprosí svého pána, aby ho zavezl do dědiny bělochů. Srdce Vagavallino je temno a zarmoucené. Kdyby dal Ondesonk na její slova, řekla by mu: „Můj syn nesmí se vrátiti do Gandavagy!“

„Já smím, já musím činiti, co mi povinnost ukládá,“ odpověděl misionář vážně a určitě, a odešel ven, začal se připravovati na cestu.

Muž Vagavallin byl ihned hotov doprovázeti misionáře, a hned s ním druhého dne odplul. Večer před tím zatahlo se nebe černými mračky, a v noci rozpoutal se živel úplné. S oblak se lilo tak hrozně, že rybáři byli přinuceni od břehu utéci a odejiti na blízké návrší. Bouře burácela tak prudce, že silné kmeny v lese jako proutky se ohýbaly, mocné větve odlamovaly se se stromů, a mnohý lesní velikán padl zlomen k zemi. Nebe, černými mraky potažené, stálo v plameni blesků, hrom hučel hněvivě, a rozvodněná řeka stoupala rychle v úzkém řečišti.

Když naši dva cestující vstupovali do člunu, zdálo se téměř nemožným, pracovati s výsledkem proti rozvodněnému proudu, avšak příklad bílého soudruha, jenž vesloval s největším namáháním, povzbudil též muže Vagavallina k úsilovné práci.

Když dopluli do Renselaersvyku, bylo již úplně tma. Misionář přemluvil svého poručníka, aby s ním přijal pohostinství Petra Bleetenovo, jehož mu opět nabízel. Bojovník byl s tím úplně spokojen. — Na břehu spozoroval přichozí jen jeden ospalý strážce a když mu kněz pověděl své jméno, dovolil jim jíti dále; ve krámě Bleetenově byla již tma, jen jedna olejová lampička kmítala ve světnici. Moric, Bleetenův mlá-

denec, třel si udiveně ospalé oči, spatřiv tak pozdní návštěvu.

„Co pak tu v Renselaersvyku chodí všichni se slepicemi spátí?“ ptal se jesuita s úsměvem.

„To právě ne, ale my jsme měli všichni velmi mnoho práce, když bouře vypukla,“ odpověděl Moric, a podívav se ještě jednou důkladněji na misionáře, volal: „Ale hrom do toho, vždyť je to přece ten pán z Gandavagy! Jen se posadte. Pan Bleeten tu bude okamžitě! Ale ten bude koukat! O vás se tu dnes velmi mnoho mluvilo. Nu, však vám to pan Petr poví. Poběhnu rychle do jeho světnice a zavolám ho!“

Sotva se umlčení cestovatelé posadili, byl tu již kramář. „Bohu díky a chvála, že jste těm psům šťastně ušel!“ volal Bleeten, běže rozčilen k misionáři.

„Jak tomu mám rozumět, milý příteli?“ ptal se kněz udiven.

„Nu, vždyť vám přece Mohavkové přísahali smrt! Dnes dopoledne přišla sem velká tlupa rudochů, a hledali vás; potom odešli rychle pěšky dále; neboť jejich člunky byly vodou promočeny a děravý. Co pak vy nepřicházíte z rybáckého táboru na řece Moricově?“

„Ovšem že přicházíme. Ale Mohavků, kteří mě hledali a mě zabít chtěli, ani jsme neviděli. My jsme sem právě dorazili po vodě.“

„Pak máte opravdu veliké štěstí, pane. — Morici! Co tu stojíš a lelkuješ? Zaskoč honem na velitelství a řekni panu velitelovi, že pan Jogues je zde a že neví o rozčilení v Gandavaze ani slova! Utíkej, povídám ti!“

Moric poslechl a kramář chodil rozčilen sem a tam mezi svými sudy a bednami.

„Ale tož mi přece vysvětlíte celou tu hádanku, milý příteli,“ prosil jesuita po krátké chvíli.

Kramář, sebrav se poněkud, začal vypravovati: „Já sám tomu dobře nerozumím. Mohavkové — bylo jich asi tisíc — přišli sem a byli velice rozčileni. Myslí, že vás tu najdou, a když jsem jim nedal žádné zprávy, letěli úprkem k panu veliteli. Ten mi pak vypravoval, že smečka divochů odtáhla před nějakým časem z Gandavagy ku sv. Vavřinci, a jeden bojovník že měl od vás psaní, jež měl odevzdati Francouzům. Ale ten divoch nebyl Mohavk, nýbrž Huron, jenž byl před časy zajat a potom do kmene přijat. Huron šel rovnou cestou do nové pevnosti, kterou si Francouzové před několika měsíci, nebo již dříve, vystavěli na ústí jedné řeky, vlévající se do sv. Vavřince. Mohavkové byli tam již jednou, když se to právě stavělo, nepříjemně uvitání.“

„To bude asi nová pevnost Richelieuova,“ podotkl misionář.

„Ano, ano, tak asi to pan velitel jmenoval,“ pokračoval kramář. „Tedy ten Huron šel tam odevzdati vaše psaní; ale když tam již dlouho prodléval, začali tomu jeho soudruzi nedůvěrovati a šli tam za ním. Ale tu náhle stráž beze všeho na ně vystřelila, jiní vojáci vypálili též, a než se Mohavkové vzpamatovali ze svého překvapení, zaduněly kartáče ve tvrzi, železo a olovo lítalo jim kolem uší, že jich několik udělalo kotrmelec a zapomnělo vstáti. Rudoši letěli do Gandavagy, až se za nimi prášilo a způsobili tam hrozný povyk, přisahajíce u všech svých model, že vy jste příčinou všeho neštěstí, a že toho budete pykati svým životem.“

„Jaké to hrozné nedorozumění!“ zvolal jesuita polekán. „Moje psaní obsahovalo ovšem válečné plány, o nichž jsem slyšel, ale sdělil jsem je veliteli jen proto, aby se mohli v osadách ozbrojiti. Také jsem ho snažně prosil, aby posla s jeho průvodci hodně vliďně přijal a

dobře s nimi jednal, protože bych pak měl dobrou naději, učiniti smlouvu s Mohavky.“

„Hm! Již se však stalo, vy stěží přesvědčíte Mohavky, že jste smýšlel pokojně. Děkujte Bohu, že jste zde! Váš průvodce nám snad nerozumí?“

„Ne, milý příteli; rozumí a mluví jen svou řeč; avšak musí se o všem dovědět, neboť jest mi velice oddán a já mu mohu důvěřovati jako bratru. Dovolu mi vypravovati mu ihned aspoň nejpotřebnější! Zdá mi se, že jest již nedůvěřivým.“

„Dělejte, jak chcete, pane! Já býti vámi, nevysvětloval bych ničeho, nýbrž pomýšlel bych na svou bezpečnost a neřekl bych ani slovíčka ani jedinému rudochu. Dejte se varovati!“

„Upokojte se, dobrý Bleetene! Jest mi s tím mužem mluvit,“ ujistoval ho misionář a pak vypravoval svému průvodci, čeho se byl dověděl. —

Muž Vagavallin, uslyšev nenadálou zprávu, ulekl se velice a pravil zcela rozhodně, že Ondesonk nesmí stůj co stůj jíti do Gandavagy, neboť tam ho očekává jistá smrt a neprospěl by tam ničeho. „Ondesonk musí utéci,“ pravil Indián; „má velmi zlé nepřátele mezi Mohavky, kteří žádají jeho života za život zabitých bojovníků. Ondesonk je dobrý muž, ale rudí mužové mu nerozumějí.“

Misionář seděl tu nemluvě ani slova a přemýšleje, díval se na zemi. Tato příhoda zničila všechny jeho plány. Do Gandavagy přišel by zajisté pozdě a nemohl by zajatým prospěti. Ubožáci byli zajisté hned usmrceni, jakmile se vrátila zuřící tlupa bojovníků z pevnosti Richelieuovy, a mimo to nemohl se ani nadíti, že by ho Mohavkové ušetřili. Mohl však opustiti tento národ, k němuž ho zavedla božská Prozřetelnost? Některé divochy získal již potají křesťanství, a jiní počali ho pozorně poslouchati.

Směl nechati zahynouti sám, jež padlo na půdu úrodnou? A to by se stalo, kdyby se odhodlal utéci. Avšak na druhé straně nebylo za nynějších poměrů ani dost malé naděje, že by mohl mezi rozlícenými divochy nějak působiti. Mohavkové ho považovali za původce neštěstí, jež je stihlo u pevnosti Richelieuovy, a Assendase, bažící po jeho krvi, použije zajisté této vítané příležitosti. Uteče-li, bude mu ještě vždycky možno působiti ke slávě Boží a prospěchu lid-skému. Neobyčejným vidělo se mu též, že právě nyní za takových okolností přišel k Hollandanům. Bylo tu viděti docela jasně řízení Boží.

Tak a podobně přemýšlel misionář, když tu velitel Curler rychle do světnice vstoupil a po svém obyčeji na něho zvolal: „Tisíc bromů, pane, vy přicházíte v pravý čas! Několik hodin dříve a ti černí ďáblové byli by vás tu vyčenichali. Jsou rozdivočení jako tigři a budou divně výt, až uvidí, že jste jim tentokráte vyvázl. Ale tu již sedí jeden z nich u vás!“

„Pozdrav Pán Bůh, pane veliteli! Ten muž tady je přítel, a velmi věrný a spolehlivý přítel.“

„Jděte mi s veškerou spolehlivostí u rudochů! Falešní jsou jeden jako druhý!“

„Tento bojovník je výjimkou od pravidla. Stal se mým poručíkem a učinil mně již mnoho dobrého. Je to tentýž muž, jehož zálesák Jan, chtěje mě usmrtiti, v jeho vlastním demku k zemi srazil.“

„Tak? To jest ovšem jiná, drahý pane. Ukazoval jste mi již jednou toho hodného muže, když jste tu naposledy byl, ale já těch indiánských obličejů nerozeznám; u mně jest rudá kůže vždycky stejnou. Tedy jste se již konečně rozhodl, ukázati záda těm lotrům?“

„Tak daleko ještě nejsem, pane veliteli.“

„Ještě ne? Tisíc láter! Jak tomu mám rozumět? Chcete si dáti mermocí stáhnouti kůži přes uši a dáti se za živa upéci?“

„Za některých okolností ovšem, pane veliteli.“

„Ale pak již opravdu nevím, co bych si o vás pomyslel. Mějte mi za zlé, nebo nemějte, pane, ale váháte-li ještě nyní, pak — pak bych skoro myslil, že nevíte dobře, co děláte.“

„To by se vám ovšem zdálo, drahý pane, a já bych vás též nepřesvědčoval, jak vážné důvody mne k tomu nutí. Avšak povězte mi nyní, jak se asi stalo, že vojáci v pevnosti Richelieuově začali tak beze všeho střeliti na bojovníky, přicházející v dobrém úmyslu. Ve svém psaní jsem docela jasně poznamenal, že by Mohavkové nyní jen Hurony rádi podrobili a teprve pak, až by dosáhli svého cíle, že by mohli býti mým krajanům nebezpečnými.“

„Aj, to je docela pochopitelné, drahý pane! Ten červený chlap, nesoucí psaní od vás, byl adoptovaný Huron, a protože se hned nevracel, čenichali Mohavkové něco nedobrého, myslíce, že Huron je spojen s bělochy. Pak se blížili ve veliké hromadě ku pevnosti; voják, stojící na stráž, považoval je právem za nepřátely, vystřelil na ně, ostatní vypálili též, divoši bezpochyby též spustili, malá posádka byla vyburcována, a snad dříve než k tomu velitel přišel, byli vojáci u zbraní a střelili. Tak se to asi stalo. Ale čím to jest, že vy se to teprve zde u nás dovídáte?“

„Neviděl jsem nikoho z Mohavků, kteří se vraceli, a přicházím právě z rybiho tábora doleji na řece. Tam přišla nyní zpráva o novém vítězství Mohavků nad Hurony, a já jsem se dověděl, že do Gandavagy byli přivedeni noví zajatí a že budou obětováni válečnému bůžku Aireskoiovi. Domníváje se, že mezi za-

jatými jsou i mladí křesťané a chtěje jim přispěti, vydal jsem se na cestu do vsi se svým opatrovníkem. Pak jsem přišel sem a dověděl se teprve nyní, jak jsou Mohavkové rozčileni.“

„Pak vám tedy ještě sděluji, že zajatí jsou již vesměs na věčnosti a že již vaši pomoci nepotřebují.“

„Obával jsem se toho.“

„Nyní vás snad již nic neláká do Gandavagy! Tam vás očekává jistá, neuzitečná smrt. Dlouho prodávati bylo by vám jistou zábubou. Divoši vrátí se docela jistě sem a budou vás hledati. Pod ochranou kartáčů mé pevnosti je zde zakotvena loď, jež za několik dnů odpluje k ostrovu Manhattanu; odtud můžete najíti snadno nějakou příležitost do Evropy. Jděte na loď! Promluví s kapitánem a postaráme se, abyste byl jist.“

„To je zajisté velmi srdečné nabídnutí; ale dříve než je přijmu, nebo odmítnu, jest mi se důkladně rozmysliti. Popřejte mi času až do rána, pane veliteli, a pak dostanete rozhodnou odpověď.“

„Kde hodláte přenocovati, pane?“

„Ledakde. Pan Bleeten mohl by se ocitnouti v nebezpečení, kdyby mě Mohavkové našli u něho. Vůbec bojím se, že způsobím osadě veliké nepříjemnosti, prodávaje zde, a ještě více, uteku-li odsud. Dovolte mi tedy přenocovati v nedalekém lese, a přijdou-li Mohavkové a budou mě hledati, ukážu se jim bez bázně!“

„To nemůže býti!“ pravil Curler rozhodně, a když mu dal kramář, nepozorován knězem, znamení, aby ho déle nenutil, kývl záporně hlavou.

„Zde u mě byl byste ovšem před Mohavky ještě méně jistým, než v lese,“ začal Bleeten váhavě; „mimo to jest mysliti na ženu a děti. Kdybych byl svobodným, nebál bych se nic, ale jako

otec rodiny! Vy mi rozumíte, pane Joguesi!“

„Zajisté, dobrý muži, a uznávám vaši starost. Ani za živý svět nechci vám a vaší rodině způsobiti jakékoliv nesnáze,“ odpověděl jesuita vlídně a něžně.

„Tisíc hromů! Nechcete-li a nemůžete-li zůstat u Petra, pojdte jednoduše se mnou do pevnosti a je konec! Na mou čest, nebudu já se těch rudokožných ďáblů ptáti, komu smím dovoliti spáti, jísti a pít pod vlajkou generálních států!“ rozhnil se nyní velitel.

„Srdečné díky, pane veliteli! Ale co bude s mým věrným průvodcem?“

„Ten se tu může ledakde v krámě vyspat,“ odpověděl kramář spokojeně; „jen s ním promluvte a vpravte mu to nějak do hlavy! Já zatím doskočím do domu a řeknu Marianně, své ženě, aby připravila rychle nějaké občerstvení; neboť té cti si přece nedám vzít. Jen neodmlouvejte, pane Joguesi! Večere bude na stole dříve, než vy „ne“ řeknete!“

„Tak tedy půjdu k panu kazateli a povím mu, že pan Jogues je zde. Bude se upřímně radovati.“

„Mimo to umí s vámi lépe mluvit, než takový starý voják, jako já jsem,“ minil Curler, odcházejce s Bleetenem z krámu.

P. Jogues vyložil svému průvodci návrh, jenž mu byl učiněn, a bojovník byl s ním též úplně spokojen. Tak mu aspoň bylo možno mluvit s bojovníky, vrátili se z rybiho tábora, dříve, než se doví o pobytu misionářův. Doufal, že je aspoň tak dalece uspokojí, aby život misionářův nebyl v bezprostředním nebezpečství, a výsledek svého namáhání chtěl mu sdělit buďto v pevnosti, nebo v domě bílého náčelníka.

Curler, vrátiv se za chvíli s kazatelem, schválil jeho plán, a po večeri,

jež byla na rychlo připravena, odcšel misionář s Curlerem a Megapolensem na velitelství; muž Vagavallin ulehl si pak ve krámě do kouta a Petr Bleeten si z hluboka oddechl.

Sotva slunce prvními červánky zbarvilo východní nebe, dal se Curler převézt na loď, o níž den před tím s misionářem mluvil, hodlaje s kapitánem vyjednávat o knězové útěku. Sotva vstoupil na palubu, zazněla najednou z pevnosti rána. Slunce ještě nevystoupilo na obzor, a proto nemohl to býti obvyklý ranní výstřel, provázený vyvěšením vlajky. Co se to stalo?

„Plujte zpátky a zeptejte se, co znamená ten výstřel!“ poručil velitel svému pobočníku, jenž zůstal v šalupě; potom se dal ohlásiti u kapitána, jenž ještě ležel na pohovce.

Tu však padla druhá rána na valech pevnostních, na stožáru zavlála vlajka generálních států, a dáno znamení na huben.

Kapitán, jenž dosud ani do polovice nebyl přistojen, vyskočil polekán z kajuty a běžel k veliteli, jenž stál na palubě a díval se napnutě k pevnosti. „Je to znamení na poplach, pane veliteli?“ volal kapitán. „Budeme mít tanec s rudochy?“

„Nemohu vám říci, kapitáne. Právě dáno obvyklé ranní znamení, ale proč bylo ponejprv vystřeleno, nemohu si vysvětliti.“

„Člunky s Indiány na řece!“ oznamovala lodní stráž silným hlasem.

„Hrom a peklo! Tu to máme! Připravte loď k odplutí, kapitáne, abych se dostal do pevnosti! Prach a broky! Kdo by si to byl pomyslil?“ hromoval velitel a pobízel lodní mužstvo, aby si pospíšili.

Sotva se loď pohnula, objevila se šalupa velitelova, jež spozorovavši blížíci se člunky, očekávala divochy, držící

zelené větve na znamení míru, uprostřed proudu.

„Znamenitě!“ chválil Curler; „pobočník se drží dobře.“ A obrátiv se ke kapitánovi, pravil: „Nyní začínám chápati. Ale radil bych těm rudokožným darebákům, aby se před vlajkou spojených států chovali trochu pokorně. Nyní budu na vaši brigantíně očekávat, jak to dopadne, kapitáne.“

„Bude mi velikou ctí, pane veliteli.“

„Žádné poklony, kapitáne! Ah! Vidíte, jak můj statný pobočník nahnal těm lotrům trochu respektu! Nedal jim plouti do osady. Nyní musejí do pevnosti. To se mi líbí. Tam si s nimi můžeme beze strachu promluvit. Nyní mě tam musíte zavézt, kapitáne. Ale málem bych byl zapomněl na hlavní věc: chtěl jsem tu s vámi mluvit o důležité věci, nyní však jest mi dělati něco jiného. Smím-li vás prositi, nestane-li se něco zvláštního, přijďte asi za hodinu na velitelství, tam si promluvíme. Jsem vždycky ke službám hotov.“

„Přijdu, pane veliteli. Chcete hned loďku? Stojí pohotově.“

„Ihned, kapitáne! Tedy za hodinu na velitelství! S Bohem!“

„S Bohem, pane veliteli! Za hodinu jsem tam.“

Za chvíli seděl velitel v loďce, šest veslařů ponořilo vesla do hladiny vodní, a člun letěl jako šípka ku břehu.

P. Jogues probděl noc na modlitbách a spal jen velmi málo. Podivné sny nedaly mu usnouti. Tak na př. viděl ve snách na místě, kde stála Gandavaga, úhledné město a nad ním čel na mračném pozadí slova plamenným písmem napsaná: „Laudent nomen Agni!“ (Chvaltež jméno Beránka!) Též Goupil se mu zjevil ve snách, a když chtěl kněz věrného přítele a bratra radostně objati, povstaly najednou velké chrámy ze země, a za nimi zmizel drahý přítel se zářícím obličejem.

Misionář, vzdálen jsa toho, aby přikládal těmto snům prorockého významu, počal o nich přece vážněji přemýšleti. Myslí, že z toho vždy jasněji poznává, že Bůh nechce ho vzdáliti navždy od tohoto národa, nýbrž že právě mezi těmito divochy bude jednou kříž Kristův slaviti veliké vítězství nad pohanskými bůžky. Avšak zároveň též pochopoval, že ještě nepřišla vhodná doba, založiti mezi Mohavky pevnou stanici misionářskou, nýbrž že tento národ potřebuje dosud velké přípravy mocným řízením Božím. Poznal, že mu není pro nyníšek dopráno, prospěti něčím v Gandavaze nebo jiných dědinách. Naopak kdyby zde ještě déle prodléval, nebo, což bylo pravděpodobnější, kdyby byl odpraven, mohli by se snadno huronští křesťané, mezi Mohavky žijící, od něho odvrátiti, vidouce svůj život následkem jeho pobytu ohrožený. A byli by Mohavkové, kteří byli nakloněni nauce křesťanské, ochotni přijati křest svatý, vidouce tu státi svého učitele jako zrádce národa, jenž ho přijal za vlastního? Uprchne-li však, bylo vždycky možno vysvětliti záhadné nedorozumění, a kdyby později s pomocí Boží nastaly přátelštější svazky mezi Francouzy a Indiány, mohl jesuita doufati, že znaje řeč a mravy Mohavků bude moci se svými přátely velmi mnoho působiti mezi tímto národem. Konečně též rozvážil, že máje prvý článek palce a ukazováčku pravé ruky uřezaný, nemůže obětovati oběti mše svaté, a že mu jen sv. Otec může dovoliti, slaviti opět svatá a milostiplná tajemství.

Když se rozednívalo, rozhodl se P. Jogues, že přijme nabídnutí Curlerovo a uprchne. Dva výstřely, jež zaslechl, polekaly ho i domníval se, že se Mohavkové vrátili do Renselaersvyku a že ve své slepé zuřivosti přepadli osadníky. Spáchány-li nyní ukrutnosti a tekla-li

krev, byl toho on příčinou. Tato myšlenka trápila velice velkomyslného muže, a již pomýšlel na to, že se vzdá svého úmyslu, prchnouti pryč, a že se sám vydá Mohavkům, aby zabránil dalšímu neštěstí, když tu zaklepáno na dveře jeho světnice. S tlukoucím srdcem otevřel, a před ním stál velitel.

„Dobrý den, pane Joguesi!“ volal Curler, vstupuje do světnice. „Nebudu se ani ptáti, jak jste strávil noc; neboť vyhlížíte právě tak, jako někdo, jenž celou noc nespál. Přináším vám důležité novinky a přicházím, abych se dověděl, jak jste se rozhodl. Těžké výstřely vás asi polekaly, a proto vám vysvětlím, co znamenají. Když byl dnes ráno vystřelen první kartáč, oznamovali moji bdělí strážcové silnou tlupu Mohavků, jedoucích v loďkách na řece. Z počátku považoval jsem je i já za nepřitele, ale byl jsem brzo poučen o jiném. V Gandavaze se totiž přesvědčili, že vaši divočí pronásledovatelé mohli by snadno kmenu nesnáze způsobiti, jednajíce tak nerozvázně, a proto vytáhli ihned někteří rozvážnější náčelníci, mezi nimi Orel, Pestrý Had a dva jiní, jejichž jmen neznám; ale kteří vám zajisté přejí, aby zabránili možnému neštěstí. Bylo jim odejiti do pevnosti, kdež jsem s nimi rozmlouval pomocí tlumočníka Labadie. Pestrý Had chce vám zaručiti bezpečnost osoby, až byste dokázal, že vaše psaní nebylo příčinou střelby v pevnosti Richelieuové, a na jeho otázku, jak dlouho času byste k tomu potřeboval, odpověděl jsem mu, že by zatím mohla snadno zima nastati. Toť se rozumí, že jsem tu celou rozmluvu považoval za formalitu; nehodlámť vás vydati do rukou rudochů, když jste pochopil, že nemůžete děle u Mohavků zůstat.“

„Ano, pane veliteli, to jsem pochopil; avšak nyní se bojím, že nevrátím-li se k Mohavkům, způsobím

dobrým měšťanům veliké nepříjemnosti, a přivedu osadu do nebezpečnosti. Mluvil již můj poručník se Sagamorou a náčelníky? Má u nich velikou moc.“

„Až dosud nemluvil s divochy nikdo. Dokud se nevrátím, nesmějí Mohavkové z pevnosti do osady plouti nebo jíti. Avšak tomu muži, jenž bezpochyby spal v Petrově skladu, pošlu zprávu. Jste tedy pevně odhodlán utéci?“

„Neuskuteční-li se mé obavy, přijal bych vděčně váš návrh a hleděl bych na lodi utéci do Nového Amsterodámu. Mluvte otevřeně, pane veliteli: nezpůsobím vám opravdu nepříjemnosti a nebezpečnosti?“

„Docela nic, zachováte-li se dle mé rady.“

„A ta jest?“

„Promluví ještě jednou s rudochy, a budu se snažiti je přemluvit, aby zůstali až do rána. Pak půjdete k nim, avšak nemluvte o vašich starostech, nýbrž politujte, co se stalo na řece sv. Vavřince; slibte, že vysvětlíte nedorozumění a dokážete svou nevinu a chovejte se tak, jako byste úplně důvěřoval slovu náčelníkovu, že budete bezpečni, dokud nedokážete své neviny. Já pak zařídím věci tak, abyste mohl s nimi kdekoliv blízko řeky přenocovati, a jakmile přikvačí noc, pomohu vám potají utéci na loď. Váš přítel Renard vrátí se zase jednou dnes ráno ze svých tajemných cest a přijde hned k vám. Věděl již o všem, co se tu stalo, a trval se tak, jako by věděl ještě více.“

„Renard je zde? To je mi velice vítáno; neboť Mohavkové si ho velice váží a on je převyšuje chytrostí. Pošlete ho ke mně, pane veliteli, dříve než půjdu k Indiánům!“

„Zajisté, pane Joguesi. Kdož by vám mohl dnes v noci více prospěti, než náš hodný Lotrinčan? Buďme rádi, že sem přišel právě jako na zavalanou. Náš

pan kazatel bude dnes ve dne vašim společníkem; zpravím ho o všem co nejrýchleji. Nyní však buďte zde, až pro vás přijdu a zavеду vás k Mohavkům. Chcete, pane Joguesi?²

„Zajisté, pane veliteli!“

Curler kývl spokojeně hlavou a odešel ze světnice. P. Jogues však klekl na kolena a modlil se vroucně.

Zatím co velitel s Mohavky v pevnosti vyjednával a také je bez obtíží přemluvil, aby zůstali až do rána, bylo v Renselaersvyku neobyčejné rozčilení, neboť rozlčení Indiáni vrátili se z rybího tábora, dovědět se tam, že P. Jogues s mužem Vagavalliným odpluli po proudu nahoru. Nyní tvrdili pevně a neústupně, že P. Jogues je schován v osadě a nebude-li jim vydán, hrozili, že zapálí a budou vraždit. Muž Vagavallin snažil se je ovšem upokojiti, ujišťuje je, že se jim Ondesonk brzo ukáže, neboť nezamýšlí utéci, nýbrž je s ním na cestě do Gandavagy a odpočívá si nyní u bílého náčelníka, aby se zotavil po obtížné cestě; avšak udatný Indián docílil u rozčilených soukmenovců velmi málo, a jejich zuřivost trvala dále.

Tu se vrátil velitel, zpraven o návratu Indiánů, s tlumočníkem Labadiem, obchodníkem Renardem a několika důstojníky na břeh, kde právě Assendase své soudruhy nutil, aby ničeho neopomenuli, jak by dostali mocného a falešného kouzelníka Ondesonka do své moci a obětovali ho duchům soudruhů, jeho vinou usmrcených.

„Tam se blíží běloši, aby oklamali mé bratry! Mají křivé jazyky a jsou všichni falešní a zlí, jak Ondesonk. Nenávidí rudých mužův a jsou jejich nepřáteli. Dříve spřátelili se rys s jelenem, než by běloch učinil rudým dětem velkého ducha něco dobrého. Ať se nedají moji bratři oklamati jejich hladkými slovy! Běloši mluví, čeho nemyslí, a

praví, čeho nechtějí dělati!“ — Tak poštival stařec, a bojovníci přijali velitele s jeho průvodci zamračeně a hněvivě.

Curler vystoupil dnes docela jinak, než tehda v Gandavaze. Krátce a ostře jim pravil, že je mu známa příhoda u pevnosti Richelieuově a že je ujišťuje, že jejich Ondesonk je tím úplně nevinný; a proto že též nestrpí, aby mu jen vlas byl zkriven. V pevnosti že čekají jiní z Gandavagy, kteří jsou pokojní a rozvázní, na své bratry, a tito aby šli buď s ním do pevnosti, neb ustanovili jiné místo ku poradě.

Nedůvěřiví Mohavkové nechtěli ovšem jíti do pevnosti, a velitel přijal po krátkém rozmyšlení návrh Assendasův, že budou na pobřeží očekávat svých soukmenovců. Curler se vrátil ihned do tvrze a učinil všemožné přípravy, aby skrotil divochy, v nichž netušil pokojných úmyslů. Malá posádka byla rychle na svém místě. Dělostřelci stoupili si k dělům, oddělení myslivců odtáhlo do osady, a mužové Renselaersvyctí, určení ku městské obraně, shromáždili se na velitelství, kdež měli svou zbrojnici. Velitel dal ozbrojiti svou loď a poslal malý oddíl vojáků na brigantinu, jejíž kapitán prohlásil se ochotným pomáhati při útěku misionářově. Pak táhl Pestrý Had a Orel se svými bojovníky na pobřeží, kdež se odbývala porada, již byl i velitel se svým tlumočníkem přítomen.

Renard odešel zatím k misionářovi a měl s ním dlouhou rozmluvu, již se i kazatel Megapolensis účastnil.

Obyvatelé Renselaersvyctí nebyli právě dobré chuti, a někteří se bez obalu vyslovili, že se jim takové účastenství s francouzskými knězi ani dost málo nelíbí, proto že tím osada bez potřeby přichází do velkého nebezpečení. Avšak hodný Jakub Jansen a jiní promluvili mocné slovo lidskosti a poukázali na to, že by se před veškerým vzdělaným světem

poskvrnili nesmazatelnou hanbou, kdyby připustili, aby běloch, jenž u nich ochrany hledal, byl vydán nelidským barbarům, toužícím po jeho krvi.

Porada Indiánů skončila se mimo nadání velmi příznivě. Sagamore vystoupil velmi rozhodně, a přívrženci Assendasovi přidali se brzo jeden po druhém ke straně míru. A když pak ještě Curlier náčelníky bohatě podaroval a zaručil se za nevinu knězovu, zmizel úplně vliv Assendasův na jeho soudruhy, a divoši ujistili velitele, že P. Jogues může bezpečně k Mohavkům přijíti.

Jesuita byl tímto obratem věci velice potěšen, a byl by se málem vzdal svého úmyslu uprchnouti, kdyby ho nebyl Megapolensis, a ještě více Renard upamatoval, že nepřítelé, jež má mezi Mohavky, nyní právě tak málo svému slovu dostojí, jako dříve.

„Upamatujete se na lži a podvody, jež vám a vašim soudruhům již tolik zlého způsobily!“ varoval ho obchodník. „Dobrý René by žil až dosud, kdyby byli Mohavkové poctivými, a též od Coutura nebyl byste býval oddělen. Učinil jen jeden rádce, jen jeden náčelník Mohavků rázná opatření, aby byl potrestán úkladný vražedník Renétův? Nedrželi vás na porok všem slibům zajatého v Gandavaze, místo aby vás poslali ku vašim krajanům? Nezapomínejte, že vás až dosud nechali na živě jen z bázně a lakoty! Jste Mohavkům velmi drahocennou zbraní; a vydají-li vás jednou, doufají, že dostanou veliké výkupné a mimo to učiní výhodnou smlouvu, kterou by však jen tak dlouho zachovávali, dokud by se jim hodilo.“

Podobně mluvil též Megapolensis. Ukázal zvláště na okolnost, že za nynějších poměrů nelze po lidském soudu ani pomyslit, aby byla mezi Mohavky založena misionářská stanice. „Komu byste mohl ještě v Gandavaze prospěti?“

„Škola B. S. P.“ 1884.

volal. „Vaši nejvěrnější druhové jsou zavražděni, a u Huronů, kteří ještě mezi Mohavky žijí, padnou vaše slova sotva na dobrou půdu, když tu stojíte jako nepřítel národa Mohavků. Naopak budou se vám vyhýbati, aby, obcujíce s vámi, nepřišli sami do nebezpečnosti. Vaše hrdinná učence Marie Chiuska je mrtva, a Vagavalla nebude svými soukmenovci dalece tak trápena, budete-li vzdálen, než kdybyste dlel v Gandavaze. Radil jste se v modlitbě s Bohem, a on vám vnukl myšlenku, abyste utekl: vytrvejte tedy při svém úmyslu a vykonajte jej!“

„Učiním, co mi radíte, draží přátelé,“ odpověděl misionář. „Dnes večer použiju první dobré příležitosti a budu hleděti dostat se na loď.“

„Nuže dobře, já budu na svém místě, drahý otče!“ ujistoval Renard.

„A kapitán je též připraven. Má-li vás na lodi, pak jste jist. Znáám ho jako spolehlivého, odvážného muže,“ pravil velitel, a pak šli všickni společně k Mohavkům, jenž pozdravili Ondesonka velmi cize. —

I Pestřý Had s Orlem zdáli se býti zdrženlivějšími, a ani Koetsaeton — osvědčený přítel misionářův — a Taku-etete, dva náčelníci, o nichž se velitel zmínil, nepozdravili ho tak srdečně, jak asi očekával.

„Ondesonk vrátí se s námi do Gandavagy, a pak dokáže, že není zrádcem,“ pravil Pestřý Had velmi vážně. „Ospravedlní-li se, není se mu čeho báti. My zůstaneme zde, až velké světlo jednou zapadne a zase se vrátí, proto že si velký náčelník bělochů tak přeje. Avšak Ondesonk musí nyní zůstat u nás a již neodjejtí. Jeho přátelé mohou přijíti k němu! Budou nám vítáni!“

Misionář ohlásil, že jest ochoten přijati tuto podmínku; snažil se vysvětliti nedorozumění, jež dalo vojákům v pevnosti Richelieuové příčinu ku střelbě, a pak

odešel s Mohavky do prázdného skladiska prken, jež stálo bezprostředně na břehu řeky a bylo obehnáno dřevěným plotem, asi šest stop vysokým. Megapolensis zůstal s jesuitou, jehož si vždy více zamiloval, a osadníci přinesli hojně pokrmův a nápojů, jakož i pokrývky, jimiž se hosté v noci přikryli. Renard přišel též a odešel k náčelníkům a Sagamorovi,

snažil se je ukolébati v jistotu, což se mu též hodně poštěstilo. Curler propustil městskou obranu, již ráno svolal, a poručil též vojákům, již vytáhli do osady, aby se vrátili do pevnosti, aby nevzbudil ani nejmenšího podezření. Jeho loď však jezdila po řece kříž na kříž a střežila pilně člunků divochů.

(Pokračování.)

Účel třetího řádu sv. Františka a jeho význam v době naší.

J. Hejtmánek. (Pokračování.)

121. ot.: Co ustanovuje nové pravidlo o dozorcích zvláště?

Odp.: Dozorcové mají voleni býti jen z kněží prvního řádu sv. Františka. Že pak týž první řád na trojí řeholi se rozpadá, a to na řeholi minoritů, fran-tiškáňův a kapucínů, mohou členové každého tohoto řádu hlásící se do třetího řádu přijímati, jej říditi, — a byli-li od provinciala nebo kvardiana k tomu ustanoveni, i jednotlivé sbory visitovati. Rovněž téhož práva mají údové třetího řádu, kteří však pospolu v řeholi žijí. Osoby světské nemohou nikdy úřad dozorce zastávati.

122. ot.: Jest každý přestupek sv. regule hříchem?

Odp.: Nikoliv; neboť tím by se jen každému nová obtíž ukládala a mnohého od vstoupení do třetího řádu odvracelo. Stanoví proto výslovně nová regule: „Kdyby někdo těchto předpisů přestoupil, nechť ví, že z tohoto závazku žádného hříchu se nedopouští, leč u věcech, jež se beztoho nařizují z příkázání Božích a církevních.“ Jak snadné a sladké jest to břímě a jeho třetího řádu! Kdo věrně pravidla jeho plní, má velkou zásluhu poslušnosti; kdo však by nějak proti němu pochybil, pamatuj si

dobře, že nikdy, ani po svaté profesi, která žádným slibem není, ale pouhou přípovědí, se tím hříchu nedopustil, jedině tenkrát, bylo-li to, čeho se dopustil neb čeho opustil, proti Božímu neb církevnímu některému příkázání. Jen trochu dobré vůle tu stačí a pak přesvědčí se jeden každý, jak snadno povinnosti třetího řádu plnit.

123. ot.: Mohou se některá prominutí sv. regule uděleti — a od koho?

Odp.: Mohou a to od těch, jenž k tomu od představených řádu jsou oprávněni.

124. ot.: Mají ta prominutí nějaké platnosti?

Odp.: Ovšem že, pokud jen se udělují z podstatných, opravdivých a důležitých příčin.

125. ot.: Co pak o tom dí nové pravidlo?

Odp.: Nové pravidlo stanoví takto: „Nemůže-li některý člen z důležitých a spravedlivých příčin některých předpisů zachovávat, jest dovoleno jej dispensovati, t. j. prominutí mu uděliti, aneb zdá-li se radno býti, něco jiného za to mu uložit. K tomu se dává řádným přednostům jak prvního, tak i třetího

řádu sv. Františka, jakož zároveň i do-
týčným dozorcům plná moc.“

126. ot.: Proč udílí se taková
zmírnění?

Odp.: Nemá se přísně na písmenu
lpěti, ale více ducha třetího řádu ve
všem piletí; nebo dle slov Písma sv.:
„Písmo usmrcuje, duch však oživuje.“
Mimo to nemá nikdo vyloučen býti od
mocného tohoto prostředku věčného spa-
sení, ale jednomu každému spíše usnad-
něna býti cesta k nebi. Duch třetího
řádu není jiný než Krista Ježíše, který
všecky do království Božího uvéstí chce.
Jestliž pak dle slov samého Krista Pána
život věčný, aby lidé víc a více pozná-
vali Boha Otce a Syna, kteréhož byl
na svět poslal; a snaží-li se jen kdo
upřímně toho dosíci, ten, i třeba se ne-
mohl toho neb jiného ustanovení regule
sv. plniti úplně a dokonale, přece jest
hodným členem třetího řádu. Aby tedy
každá pochybnost a znepokojení svě-
domí se odstranily, dáno toto ustanovení
o dispensích.

127. ot.: Mohou se do třetího řádu
i takové osoby přijímati, které i od ně-
kterých důležitých povinností se musí
dispensovati?

Odp.: Ovšem že mohou; musí býti
však příčiny toho prominutí nejen spra-
vedlivé, ale i závažné. Pravidlo třetího
řádu, který má býti pro všecky, může
a musí se poměrům jednoho každého
člena přizpůsobiti.

128. ot.: Čeho se tedy nejvíce od
každého vyžaduje?

Odp.: Každý, kdo přijat býti může,
musí se aspoň vynasnažovati, se vši od-

hodlaností plniti Boží a církevní povin-
nosti, jak v jeho stavu mu to sv. víra
káže; musí bažiti po křesťanské doko-
nalosti a býti milovníkem modlitby a
sebezapírání.

129. ot.: Jak dlouho trvají takové
povinnosti?

Odp.: Pokud trvají ty příčiny,
pro něž uděleno bylo.

130. ot.: Jaká mohou ta prominutí
býti?

Odp.: Ona se musí vztahovati
k přísnosti a nikoliv k podstatě pra-
vidla; tak ku př. může se povolití ně-
komu, aby se dle stavu svého i vzne-
šeněji šatil, než toho vůbec regule sv.
připouští; avšak nikdy nesmí se povolití
oděv, jenž by člověka světáckého pří-
lišnou nádherou a cenou prozrazoval.
Rovněž tak se může dovoliti, aby ku př.
matka terciárka i zábavy taneční se
účastnila, ne však pro svoji zábavu, ale
pro nutný dohled na své dítky a pod.

131. ot.: Jsou tato prominutí i
nyní ještě potřebna?

Odp.: Jsou; avšak v nejbližších
případnostech, an novou regulí sv. Otec
Lev XIII. dosavadní přísnější pravidla
tak značně zmírnil a velemoudře po-
měrům nynějším přizpůsobil.

132. ot.: Nezavazuje tedy regule
pod nějakým hříchem?

Odp.: Ani pod lehkým hříchem;
kdo jí neplní, zbavuje se pouze milostí
třetího řádu. Nemůžež proto nížádný
člen něčeho ztratiti, ale vždy jen, snaží-li
se býti hodným údem, přemnoho vy-
získati.

(Pokračování.)

Skryté poklady církve svaté.

(Pokračování.)

Šedý škapulír Panny Marie Karmelské.

Škapulír tento jest nejen velice starý, ale i nejvíce známý. Jeho původ vypisuje se takto: Hora Karmel, spíše pohorí Karmelské, chová v sobě až na 2000 jeskyň. V jedné z těchto zdržoval se i prorok Eliáš, vyučuje tu žáky své. Napotom sloužily jeskyně ty za útočiště pronásledovaných, jakož i za obydlí nábožných poustevníků; nalézají se v nich proto ve skále vytesaná nejen lůžka, ale i okna. Zvláště pak řád karmelitův odvozuje původ svůj od pohorí tohoto. Jmenovaný řád povstal v druhé polovici dvanáctého století, a to následkem slibu, jež byl Berthold z Kalabrie (nejjižnější to části nynější Italie) v jedné krvavé bitvě křížácké učinil, zavázav se, že Bohu bude až do smrti v řeholi věrně sloužiti, dá-li mu dobytí vítězství. Po dobytém vítězství složil zmíněný Berthold svou zbroj, odebral se na horu Karmel a usadil se tu r. 1156 ještě s desíti společníky, stav se tak prvním představeným řádu karmelitánského. — Řád tento vyznačoval se přísností zvláštní; nesměli míti žádného majetku, zdržovati se museli všech masitých pokrmů, zachovávalice přísné posty; — od nešpor až k hodinkám druhého dne měli přísné mlčení a pod. Pátým představeným byl Angličan Šimon Stok (t. j. kmen, peň, protože na 30 let přebýval v dutém dubu, opustiv otcovský dům), který obzvláště řád tento rozšířil. Tento blahoslavený Šimon modlil se po mnoho let důvěrně a vroucně k Panně Marii, matce milosrdenství, prose Ji, by mu nějaký prostředek udala, kterým by lidé nejen hrozných muk pekelných, ale i očistcových plamenů uchráněni byli. Konaje taktéž nejen skutky kající, jako

půst a tuhé sebezapírání, odměněn byl za svoji vytrvalou modlitbu od královny nebeské zvláštním zjevením, a to dne 16. července 1251. I zjevila se mu Rodička Boží, obklopena jsouc zástupy andělů, an právě na modlitbách trval, a doručila mu šedý škapulír s těmito památnými slovy: „Vezmi, synu můj milý, škapulír řádu svého; podle něhož ať známi jste jakožto moji spojení bratři. Ty a všickni údové řádu karmelitánského mají tedy tu přednost, že kdokoliv v tomto škapulíři bohabojně zemře, pekelného ohně nezakusi. Škapulír tento jest znamením spásy, ochranným prostředkem v nebezpečích, zárukou pokoje a věčné úmluvy.“ Po slovech těch zmizela sv. Paní a Šimon Stok držel darovaný škapulír v rukou svých. Vypravování celé události bylo ode všech s nadšenou vírou přijato, a jeden každý žádal oblečen býti do škapulíře toho. Ano, sami králové, jako angl. Eduard I. a franc. sv. Ludvík, přijali ihned škapulír tento a jich následovali nescíslní věřící všech stavů a národů. Založeno bratrstvo škapulíře karmelské Rodičky Boží, které římská Stolica nejen schválila, ale i přehojnými odpustky obdařila. Ano i zjevení Panny Marie blahoslavenému Šimonovi schváleno výrokem nejvyšší hlavy církve sv. papeže Benedikta XIV., jenž takto o něm se projádl: „Věříme, že každý to zjevení za pravdivé uznávati má.“ Škapulír ten nosilo mnoho svatých, jako na př. sv. Alfons Liguori, sv. František Sal., sv. Karel Bor., sv. Vavřinec Justinian a mnozí jiní; rovněž nejen papežové, ale i biskupové mnozí honosili a honosí se škapulířem tímto.

Škapulír tento dosáhl ještě zvláštní, veliké milosti zjevením, jakým sv. Paní

papeži Janovi XXII. v roce 1322 toto zjevila: „Jene, zástupci mého nejmilejšího Syna! Jako tebe tvých mocných nepřátel (obzvláště císaře Ludvíka Bavorského) zbavím, že se u svého nejsladšího Syna za tebe přimlouvám, tak rovněž i ty mému karmelitánskému řádu udělíš potvrzení velikolepé milosti. — Byl-li kdo z členů řádu aneb bratrstva toho škapulíře, jenž by do očiště se dostal, vysvobodím jej jakožto milostivá Matka v sobotu po jeho smrti z očiště a přivedu jej na sv. horu života věčného.“

Výrok ten Rodičkou Boží pronesený schválil sám jmenovaný papež v listu ze dne 13. března 1322 takto jej ukončuje: „Přijímám tedy tyto sv. odpustky a potvrzuji je zde na zemi právě tak, jako je Pán Ježíš pro zásluhu nejbлаhoslavenější Panny Marie v nebesích milostivě byl povolil.“

Obou těchto výsad, jak bl. Šimonovi, tak i papeži Janovi XXII. Rodičkou Boží zjevených, potvrdilo 22 papežů. A svatí posledních století nejen věřili, ale i odporučovali výhody tyto, kterých slovutní spisovatelé hájili a bezčetné zázraky potvrdili, tak že nemůže býti ani pochybnosti o jich pravdivosti; ano, těžce by hřešil, jenž by drze tupil, co sv. církev schvaluje.

Zaslíbení a milosti tohoto škapulíře.

Údové škapulíře toho získati mohou každou středu po celý rok plnomocných odpustků, tak že farní kostel postačí jen navštívit k jich získání.

Všickni, kdož tento škapulír počeštně nosí, uchránění budou nešťastné smrti a věčného zavržení. Avšak nedomnívej se nikdo, jakoby škapulír ten byl výsadou nějakou, aby snad těžkých hříchů se dopouštěti mohl a přece do nebe se dostal; spíše má škapulír ten

milost obrácení a pokání dokonalé litosti a setrvání v dobrém až do smrti přinéstí tomu, kdo jej s dobrým úmyslem přijme. Kdo však chce zůstat nenapravitelným a nekajícím, ten buď ani škapulír ten nositi nebude, aneb jej odhodí, pak-li jej byl dříve přijal.

Tak zvaná výsada sobotní jest největším nejen zaslíbením, ale i nadělením škapulíře tohoto. Všickni údové obého pohlaví budou z očiště v sobotu po jich smrti vysvobozeni. Že pak církev sv. výsadu tuto potvrdila, nemíní nás snad zbaviti povinnosti pokání činiti, ale tím spíše chce podporovati naši kající mysl, bychom tím bezpečněji a rychleji tak veliké výsady hodnými se stali, čím více zde na zemi zadostučinění za spáchané hříchy před Bohem pamětlivi a pilní jsme.

Mimo to stává se jedenkaždý, kdož škapulír ten rádně přijal a jej stále počeštně nosí, obzvláštní ochrany Rodičky Boží hoden a to v záležitostech těla i duše a účastníkem všech zásluh a dobrých skutků celého řádu karmelitánského bratrstva škapulíře tohoto.

Nad to ještě jest bratrstvo to tolikera hojnými a velikými odpustky obdařeno, jako žádné jiné.

Kdo však se té sobotní výsady účastným státi chce, musí nejen jak samo zřejmo, křesťanský živ býti a čistotu stavu svému příslušnou zachovávat, ale i škapulír tento stále — zvláště v hodině smrti — na sobě míti a denně malé hodinky nejbлаhoslavenější Panny Marie, jak v římském breviři obsaženy jsou, se modliti.

Jen kněží a řeholní osoby mužského i ženského pohlaví nemají této povinnosti; za to však musí se denně svůj předepsaný breviř modliti, a s modlitbou tou i úmysl pro sobotní výsadu vzbuditi. Totéž platí na př. i o těch, kteří již mají tu povinnost, denně hodinky ty se modliti. — Kdož však čísti

neumí, musí se místo jmenované povinnosti ve středu a v sobotu masitých pokrmů zdržeti. Z důležitých však příčin mohou v obě této povinnosti zmírnění se státi, aneb tyto za jiné dobré skutky vyměnit; těžce nemocní stávají se výsady této i tenkrát účastni, když pro velikou nemožnost ani se nemodlí.

Odpustků „štací“ získají najisto, navštíví-li jen chrám Páně Karmelitánský — aneb aspoň farní — není-li onoho na blízkou neb v městě.

Plnomocných odpustků možno ještě za obyčejných podmínek získati: na slavnost sv. škapulíře aneb následující neděli; o hromnicích, na den zvěstování, navštívení, nanebevzetí, narození, obětování a neposkvrněného Početí Panny Marie; jakož i na svátek sv. Anny, sv. Josefa, sv. Terezie a sv. Šimona (16. května). — Ó jaký to bohatý pramen milostí, pro sebe, a pro jiné — zvláště

pak pro ty ubohé duše v očistci otevírá nám tu církev sv. tímto bratrstvem sv. škapulíře karmelitánského! Vše to vyjádřeno v té krásné modlitbě, již říká kněz, když někomu škapulíř ten podává. „Vezmi bohabojný muži“ (bohabojná ženo, panno) — tak zní ta modlitba — „tento požehnaný oděv, a pros nejblahoslavenější Pannu, aby ti zásluhami svými vymohla, abys jej neporušeně nosil(a), a tebe všech protivensství uchránila a do života věčného uvedla. Požehnejž tebe Stvořitel nebe i země, všemocný Bůh, jenž tě hodným(ou) učinil obcování bratrstva nejblahosl. Panny Marie hory karmelské; i Tuto prosíme, aby v hodině smrti tvé hlavu hadovu potřela, který ti úklady stroj, a abys pak jako vítěz palmu a korunu věčného dědictví dosáhnouti mohl(a). Pro Ježíše Krista Pána našeho. Amen.“

Dne 22. července zemřela

Rosalia Halouskova,

narozená dne 29. října 1831 v Louče, farnosti rajhradské, a zasluhuje, abychom se zmínili o její činnosti a obětavosti pro věc dobrou.

Svět má často jen pohrdlivý úsměv pro osoby, které nauky křesťanské se vši opravdivostí duše prosté i v obecném životě se drží a ještě něco více, než přísná povinnost káže, odhodlány jsou učiniti. Kdo blíže sleduje tichý život takových osob, sezná brzo, že ve svém

chudém životě více dobrého vykonal, než mnozí boháči a ve vysokých důstojenstvích postavení, an byl to život účinné lásky, život sebezapírání a hledání spásy bližního. Takovou byla † Rosalia Halouskova, která ve svém omezeném oboru konala mnoho dobrého, a k čemu její síly nedostačovaly, doplnila vroucnou modlitbou a touhou více činiti. Bylať věrným členem takorba všech zbožných spolkův a bratrstev ve farnosti rajhradské, a když v posledních desetiletích církev svatá zvláště na výtvary tisku poukázala a věřící vybízela, aby šířením knih sepsaných v duchu katolickém nákaze mravní bránili, stalať se R. Halouskova horlivou šířitelkyní všech spisů katol.,

vstoupila (v okolí rajhradském) do stopť Šebestiana Kubínka a vzala si to za úkol svůj životní. Podivuhodno, co jediná taková osoba dobrého v rodinách působí, ovládána-li jest duchem křesťanským, kolik zlého zamezí a zvláště mezi mládeží ženskou kolik odvrátí od marnivosti a k ušlechtiljším zábavám přivábí. Taková osoba zbožná a spolu ke skutkům odhodlaná jest ve farnosti jako dobrý duch, jako spolehlivý posel pro všechno šlechetné a bohumilé. Žádoucnou velmi, aby jako za prvních století křesťanství, tak zvláště nyní hodně mnoho bylo takových děv a žen, věnujících se účelu katolického tisku, o jehož důležitosti mnoho hezkého se píše a káže, ale ve

skutek bohužel málo ještě se provádí. — Před světem byla práceť Rosalie Halouskovy, kterou konala takofka z povolání, nepatrná a neúhledná, před Bohem však má zajisté velkou cenu; posvěcovala jí sebe samu a své spolubližní a připravovala se na šťastnou hodinku smrti, které, soudíme-li podle příkladné její trpělivosti v bolestech posledních nemocí a podle blažené odevzdanosti do vůle Boží, zajisté dosáhla a brzo — po strádání v očistci — odplatu v nebesích přijme a jí věčně požívati bude.

V účtě budiž její památka a zbožná její duše nechať odpočívá v pokoji a v blaženosti věčné!

O účtě Panny Marie u řeky Ostravice na Moravě.

Píše P. D. Škaruda, exhortator mor.-slez. školy lesnické v Sovinci,

za příčinou 100leté památky na konsekraci nového farního kostela ke sv. Janu a Pavlu v Místku,

která vykonána byla dne 12. září 1784, v den jména Panny Marie, Antonínem Theodorem hrabětem Colloredem z Waldsee, prvním arcibiskupem olomouckým.

Nápis „Škola božského Srdce Páně“ již na um dává, komu časopis ten služí. Avšak jest to obraz „části za celek.“ Časopis ten pěstuje tedy lásku a úctu k Ježíši Kristu. Může však někdo milovati Syna Božího, jenž by zároveň necítil v nitru svém lásky k matce Jeho, Marii Panně? Či není spřízněno srdce Pána Ježíše s oním Marie Panny? Kdo tedy miluje a ctí Rodičku Boží, ten zároveň miluje a ctí jejího Syna. Jestli pak zmíněný časopis pěstuje také úctu k Panně Marii, nestává se nevěrným tendenci, v nápisu naznačené. I umínili jsme si, pojednání o účtě zde uveřejniti, jaká se od dávných dob v Místku až do nynějška vzdává Marii Panně. Příčinu k sepsání řádků těch zavdala nám řídká slavnost, v záhlaví uvedená.

Úcta Bohorodičky co nejúžeji souvisí s náboženstvím křesťanským; a co by také bylo z křesťanství bez panenské matky Syna Božího? Proto již hned v prvních stoletích křesťanství vidíme, kterak církev Marii Pannu obzvláštním způsobem ctíla. Křesťané vzývali již Matku Boží, když v podzemních kata-

kombách obět nového zákona slavili. A když pohanství Konstantinem Velikým poraženo bylo, když křesťané na světlo denní se odvážili, tu vyšla na povrch země i úcta Marie Panny, aby se vzmáhala a do všech úhlů světa rozšířila, tak že se vyplnilo prorocké slovo: „Aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové.“

Maria stala se záhy ve všech zemích předmětem zvláštní úcty něžné, stala se předmětem těch nejruznějších odborů vědy a umění krásných. K její počtě skládány vzletné hymny, jež výtečnými pěvci a mistry v hudbě zharmonisované ve chrámech se ozývaly. Dovedné dláto řezbářovo vykouzlilo z bezduchého kamene a beztvárného dřeva mistrovské sochy, představující Pannu všech panen v ideálním půvabu jejím, a malíři slavného jména závodili v vyobrazování ctností, jimiž tato Hvězda jitřní se stkvěla. Stavitelé zvčnili se chrámy velebnými, jež věhlasnými svědky jsou úcty Marii Panně vzdávané. A není divu; vzlyt všechny vrstvy lidské společnosti proniknuty byly láskou a úctou

hlubokou k Matce nejčistší, blahodárně působící na veřejnou mravnost a život rodinný. Čím pak byla na příklad žena v době předkřesťanské, a čím jest teď? Prve otrokyni chtíčů bezúdržných byvší, zaujímá teď čestné místo jak ve veřejnosti tak v domácnosti. A odkad to?

Vratislavský biskup a kardinál Diepenbrock vypravuje, že, když jednou slavný kazatel Jindřich Suso v nejspínavější ulici jistého města ženu potkal, se jí do bláta uhnul, aby po suchu, nepošpinivši se, dále jíti mohla. Žena vidouc, kterak slavný muž tak před ní se snižuje, řekla: „Co činíte, otče můj? Vy jste přece řeholník a kněz! Proč mně tuto cestu přenecháváte, ježto jsem jen chudou ženou? Nemusím se před takovou úctou zastýdět?“ Bratr Jindřich jí však odvětil: „Má sestro! já mám ve zvyku všech žen si vážit a je ctíti; neboť mne pokaždé upomínají na velikou Královnu nebes, Matku Boha mého, již k tolikrát díkům jsem zavázán!“ Tu pohledla žena k nebi a sejevši ruce řekla: „Pak chci tuto mocnou Královnu, již v nás ostatních ženách ctíte, snažně prositi, aby Vám před smrtí ještě nějaké zvláštní milosti udělila.“

Z případu toho ozřejmuje nám s důstatek důstojnost pohlaví ženského a účta k němu v dobách křesťanství. A kdož by si ho také nevážil, vida, kterak četné řady vnaďných děv panenský stav Mariin si volí, aby vzdalující se viru světského aneb v tiché samotě jedině Bohu sloužily a pěstovaly účinnou lásku k bližnímu, vyučující a ušlechťující mládež aneb ošetřující choré a nedužive v nemocnicích? Než i mužové zápolili v účte ke Královně nebeské. Důkazem toho jsou ty četné řady, které na půdě křesťanské povyrostly, aby hlásaly čest a slávu Královny všech Svatých. Pochopitelně; když jednotlivci zahořeli plamennou láskou k Matce neposkvrněné, proč neutíkaly by se celé společnosti lidské k ní, proč by jí nectily, nevzály? Proč by jí nesloužily poctivé pořádky řemeslnické, proč by jí nesloužili pěstitelé věd a umění, učitelé a jich posluchači ve školách klášterních, jakož i na univerzitách? A ony zjevy, které v životě katolické církve vzhledem k Marii Panně vůbec spatřujeme, vidíme také u obyvatelstva města Místka na řece Ostravici, jež ke slovanskému kmenu „Lachů“ náleží. Vždyť Místek leží nedaleko staroslavného Radhoště, kde sv. bratří solunští, Cyrill a Method,

nauku křesťanskou a s ní také úctu k Marii Panně hlásali; od nich tedy dostalo se i Lachům na Ostravici světla víry křesťanské. Ký div, že i oni přilnuli horoucí láskou k Bohorodičce, Marii Panně? Nemáme sice o tom makavých důkazů historických z prvních dob rozšíření křesťanství v tomto koutě Moravy, poněvadž památky druhu toho dílem ve válkách, dílem ohněm zanikly, který roku 1602 celý Místek i s prastarým kostelem dřevěným sv. Mikuláše zničil. Ale jakmile na místo jeho nový kostel sv. Jakuba Většího r. 1622 vystaven a pod biskupem Kašparem Karasem z Rhoňštejna r. 1644 konsekrován byl, tu potkáváme se již s patrnými důkazy vřelé úcty Marie Panny u obyvatelů místeckých.

R. 1666 přistavil totiž měšťan Laník ke kostelu sv. Jakuba kapli pro P. Marii Růžencovou, v níž soukenické bratrstvo sv. růžence, farářem Pavlem Nolským (1655 až 1676) založené, své pobožnosti konalo. V kapli té jest také obraz Panny Marie Brněnské, dar to faráře Christiana Páska (1732—1749); stříbrné koruny však, jimiž P. Maria a Božské děťátko ozdobeny jsou, pocházejí od Anny Opavské. Později poslal velchorlivý děkan a rodák místecký František Josef Čajka (1759—1789) osobně oltář Růžencové P. Marie, ozdobiv zároveň obraz P. Marie Brněnské. Když pak za děkana Ignáce Uhláře (1789—1799) farní chrám byl obnoven, tu vykázano také místo na hlavním oltáři, nad obrazem sv. Jakuba P. Marii na nebe vzaté. Během času zjednáno ještě vícero soch a obrazů mariánských pro zmíněný kostel, jako onen P. Marie Bolestné v kapli a pod věží, v lodi pak Neposkvrněného početí měšťanem Antonínem Seidlerem, P. Marie Častochovské a srdce P. Marie na bočním oltáři. Jeden z nejstarších obrazů mariánských jest onen pod varhanami.

Představuje P. Marii Častochovskou, před níž svatý Jakub na bělouši sedí, přimlouvaje se za město Místek, by ho chránila před nepřítelem se blížícím. Původ obrazu toho není sice znám, ale staří vypravují sobě, co vyobrazení na něm znamená. Když prý král pruský Bedřich II. (1740—1786) Slezsko proti všemu mezinárodnímu právu zabral, zabloudily voje jeho i do Místka, by ho vydrancovaly. Velitel již k městu se přibližoval, avšak najednou se zastavil, jako by mu někdo do města vjeti bránil. Na to dal znamení k odchodu, a skutečně také se

svým vojskem odtáhl. Objevit se mu sv. Jakub, jak ho nám obraz představuje, hrozí mu přstem. To přimělo velitele, že odtáhl a tak město plenu uchráněno. —

Jak hluboko úcta k Marii Panně v srdcích obyvatelů místeckých zakotvena byla, a která již za starodávna o Rodičce Boží smýšleli, o tom svědčí i nápisy na zvonech původního kostela farního, jež u překladu zní a sice na největším: „Ulít jsem ke cti Boha Všemohoucího, Blahoslavené P. Marie, nákladem kostela a města Místka na zákazku důst. faráře Matouše Svítavského (1628 až 1636) v měsíci říjnu 1629“; na poledňáku: „Ke cti Boží a blahoslavené P. Marie jsem pro město Místek léta Páně 1629 ulit“; a na nejmenším čtveř: „Tento zvon jest ulit a konsekrován ke cti blahoslavené P. Marie, bez poskvrny počaté, a sv. Václava mučedníka (1688).“ Místek tedy již v 17. století pádný podal důkaz, že věřil v neposkvrněné početí P. Marie, nečekaje, až dogma to Pius IX. slavné paměti veřejně prohlásí.

Ted' voláme k Marii Panně: Uzdravení nemocných, Útočiště hříšníků, Potěšení zarmoucených, Pomocnice křesťanů! Ale tak volali již také Místečané ve stoletích minulých, zvláště v dobách soužení, neštěstí a zármutku, přesvědčení jsouce, že Maria Panna pomáhá a česí. R. 1625, 1709 a 1715 navštíven byl Místek morem. Nejvíce zruřila nemoc ta r. 1715, zmařivši okolo 300 životů, ponějvíce v Horní ulici. Lidé jeden druhému se vy-

hýbali: proto sloužena mše sv. na náměstí ve stodole Matěje Čajky. V této hrůzoplné době učinili Rudolf Vidomus a jeho manželka Rosalie slib, že vystaví ke cti a chvále všech Svatých kostel, pak-li jich Pan Bůh na živě ponechá. Proba jejich byla vyslyšena, neb mor přestal, načež r. 1716 položen základ ke kostelu všech Svatých příborským děkanem a rodákem místeckým Davidem Holubem.

Kostel ten opravil pak r. 1740 míst. děkan a apošt. protonotář Christian Pásek. Na hlavním oltáři jest mistrovský obraz všech Svatých. mezi nimiž i Rodičku Boží u trůnu jejího Syna vidíme. V lodí pak nalezá se oltář, zasvěcený Neposkvrněnému početí b. P. Marie, jenž z 18. století pochází. Obraz na něm je velice podoben onomu v kostele sv. Jakuba. ježž A. Seidler daroval. Mimo to nalezáme v kostele všech Svatých vícero ještě obrazů mariánských, z nichž jen onen P. Marie Bruňské uvádíme.

Když mor v Místku zuřil, byli lidé, kteří mu podlehli, nad Rybníkem „Puklou“ pochováni. Na místě tom vystavěl r. 1734 Matěj Čajka z legátu Valentina Blatané kaplu s obrazem P. Marie Pomocné, na němž některé výjevy srdcelomné z r. 1715 vymalovány jsou. Kaplu tu až podnes mnoho lidí, zvláště mnoho matek navštěvuje a vzdychají z útroby srdce: „Ó Maria, vždy pomoz!“ Aj! zdalíž nezanechala každá pozdější doba několik značných památek, která P. Maria na březích Ostravice záhy etěna byla?

(Dokončení.)

Třidenní slavnost' ke cti nejblahoslavenější Panny Marie.

Místo 1900leté památky nejblh. P. Marie, kterou někteří biskupové příštího roku chtěli oslavit, nařízeno z rozkazu sv. Otce kongregací posvátných obřadů, následující:

1. Dne 6., 7. a 8. září běžícího roku budiž ve všech kostelích farních a klášterních slavným způsobem konána byla zvláštní pobožnost' ke cti nejbl. Panny Marie.

2. Pobožnost' tato záležitosti má alespoň v tom, aby každého ze jmenovaných tří dnů před vystavenou Velebnou Svátostí říkán byl pětidesátkový růženec

mariánský a litanie loretánské s příslušnými modlitbami, a pak následovalo pozhnání s Nejsvětější Svátostí.

3. Co se týká soboty dne 6. září, ponechává se správcům těch kterých kostelů ustanovit, zda-li pobožnost' tato dopoledne ve spojení se mší svatou aneb odpoledne konati se má; v prvním případě mohli by věřící již mezi mší sv. modlitu se růženec, kněz pak po mši svaté a po předepsaných modlitbách za potřeby církevní, buď ten, který mší sv. sloužil, aneb i jiný před vystavenou velebnou Svátostí říkati litanie loretánské.

4. Dne 7. a 8. budiž pobožnost ta konána v čas odpoledních služeb Božích.

5. Dne 8. budiž po ukončených litaních zpíváno slavné *Te Deum* s veršikem, odpovědí a orací (bez *Divinum auxilium* etc.) a pak skončeno svatým požehnáním.

6. Samo sebou se rozumí, že správcům chrámů Páně nikterak se nebrání, aby třídení tuto pobožnost podle místních a časových okoličností i jinak ještě zvelebili.

Věřícím, kteří se pobožnosti této

přiučastní, Sv. Otec udělil následující odpustky:

1. Odpustky 7 let a 7 kvadragen pro každý den, kterého by pobožnosti této obcovali;

2. plnomocné odpustky jednou věřícím, kteří po všechny tři dny pobožnosti této se přiučastní, v tétéž době svátost pokání a nejsvětější Svátost oltářní hodně přijmou a na úmysl sv. Otce se pomodlí. Plnomocné tyto odpustky přivlastniti lze i dušem v očistci.

Milodary božského Srdce Páně.

Zjižní Moravy. Následkem nachlazení onemocněla na konci dubna t. r. jistá osoba, matka pěti malých dítek, na zánět plic. Jedinou a největší starostí její v této povážlivé nemoci bylo, kdo se bude o ubohé sirotky starati, pak-li jí Pán Bůh povolá na věčnost. Tu jí při zaopatřování svátostmi umírajících raděno, aby si žádné přílišné starosti o dítky nepřipouštěla, za to však s plnou důvěrou k Matce Boží; „Uzdravení nemocných,“ dnem i nocí o pomoc volala. Zároveň doporučena v devítidenní pobožnosti k Panně Marii Lúrdské, jakož i při mši sv. náležitě ochráně bl. Bohorodičky a slíbeno, že v pádu vyslyšení se to ve „Škole B. S. P.“ uveřejní. A hle, bez poskvrny počatá Panna odměnila brzy důvěru k ní o pomoc volajících. Stav nemocné se dnem ode dne počal lepšiti, ve třech týdnech opět povstala a nyní se těší úplnému zdraví. S vrhými, srdečnými díky neposkvrněné Panně, jakož i k povzbuzení a rozmnožení důvěry k této tak laskavé a dobrotivé Matce, podává se to tímto, jak bylo slíbeno, u veřejnost.

Od Plzně. Jistý syn vzdává své díky Panně Marii Lúrdské za vyslyšení

proseb jeho za uzdravení těžce onemocnělé matky. Stará matka nebezpečně ochuravěla, nebezpečí smrti hrozilo; — tu vzal syn útočiště k Panně Marii Lúrdské, konal devítidenní pobožnost a slibil, že uzdravení matky a díky za to ve „Šk. B. S. P.“ uveřejní — a hle, sotva že pobožnost svou skončil, matka jeho úplně uzdravena byla. Tisícere díky za to Panně Marii.

— Jistá čtenářka „Š. B. S. P.“ z okolí Bystřického, žádá si uveřejnění výsledku pobožnosti k b. S. P., k bl. P. Marii a sv. Josefu za ulevení její těžce nemocné, od lékařů za nezhojitelnou prohlášené sestry. Tato totiž po oně pobožnosti vykonané k nemalé radosti takřka úplně se uzdravila, a protož prosí, by tyto řádky uveřejněny byly a ke čti a chvále b. S. P. přispěly, jakož i k rozmnožení důvěry u čtitelů b. S. P., sv. Josefa a Panny Marie vždy trvajících pomoci.

Z Kutné Hory děkuje B. S. P. ct. sestra f. sv. Uršuly za vyslyšenou modlitbu.

Z Kroměříže plní jistý gymnasta svůj slib, an uveřejňuje svůj dik za šťastně obdytou zkoušku.

— **Jistý kněz vzdává nejsrdečnější své díky nejsv. Srdci Páně, jakož i bl. Panně Marii Lúrdské, že byl svého ne-duhu, totiž chrlení krve, na vroucné vzývání těch nejsv. Srdcí, za krátký čas sprostěn a radí i odporučuje každému, kdož jakoukoliv nemocí sklíčen, neb jakýmkoliv neštěstím postižen jest, by k těm nejsv. a nejmocnějším Srdcím důvěrně útočisté své bráti neopomenul.**

Od Dobrušky. Jistá osoba měla v obličeji neduh, jenž by ji byl velmi hyzdil a v její postavení ve službě u pánů velmi obtížným býval. V úzkosti své ko-nala devítidenní pobožnost k blahosla-vené Panně Marii Lúrdské a k sv. Jo-sefu, a hle! neduh zmizel. Z vděčnosti činí toto veřejné vřelé díkůvzdání.

Z Král. Vinohradů vzdává Alžb. P. díky B. S. P. a P. M., že její a několik zbožných duší modlitba byla vyslyšena, tak že vyvázla z nebezpečné nemoci (částečné ochrnutí a zápal mozku) a po dvanácti dnech opět zdráva kostel navštívití mohla.

Od Prahy. K. N. děkuje B. S. P. a nejbl. Rodičce Boží P. Marii za dosažení jistého dobrodiní, v čemž mu několikanedělní nemoc bránila. Po vyko-nané pobožnosti devítidenní k B. S. P. se nemoc počala lepší a po této nemoci se mi pak onoho dobrodiní opět dostalo.

Z Obranic vzdává jistý čtenář „Školy B. S. P.“ a P. M. dík za vy-svobození ze všech dluhů a z veliké bíd.

Zájmy Krista Pána v různých zemích.

Řím a Italie. Nemilý host, o němž v posledním čísle jsme se zmínili, totiž cholera, navštívila severní Italii, a odtud šíří se dále na jih, vzdor všem mož-ným opatřením proti nákaze činěným. Listy vlády italské vypravují o rozsáhlých opatřeních, jaké prý svatý Otec pro ten případ učinil, kdyby se cholera počala více rozmáhati, a to prý hlavně z té příčiny, aby si důvěry lidu vydobyl. Co se týká hotovosti a ochoty posloužiti nemocným a trpícím, tu zajisté katolická církev a její duchovenstvo bez poručení vždy tam se nalezaly, kde bylo největší nebezpečí a pomoci jejich potřeba a sv. Otcí netřeba přízně a důvěry lidu se teprv domáhati, těšit se jí plnou měrou. Pravda jest, že v poslední době svatý Otec opět 100 chudých rodin v Římě opatřil ložemi se vším příslušenstvím.

U nás v **Rakousku** jsou posud na denním pořádku volby do sněmu. Co toto píšeme ději se přípravy k volbám do sněmu štyrského, hornorakouského a

solnohradského. Dle vykonaných voleb volitelů lze doufati, že ve všech jmeno-vaných zemích zvolení budou mužové křesťanští právě konservativní. Kromě horlivému účastenství katolického lidu při volbách sluší také vzdáti čest tamějším biskupům, kteří zvláště vydanými listy pastýřskými poučovali lid o důle-žitosti voleb, a radili, aby byli voleni za poslance jen mužové rozšafní, poctiví a rozumní, přede vším pak hodní křesťané. Kdo jest řádným křesťanem, u toho zajisté i ostatní dobré vlastnosti se shledají.

Na podzim bude prý v Solnohradě schůze rakouských biskupů, aby uradili se mimo jiné o opravě zákonů školních, a zjednali církví patřičného vlivu na dozor školní.

Jako každoročně, dleli letos německý císař Vilém v druhé polovici července v lázních Gastýnských v Solnohradsku, a setkal se v Išlu s J. V. našim císařem a králem. Všeobecně má se za to, že

toto přátelské setkání jest zárukou stáلهo míru v Evropě.

Počátkem měsíce srpna zuřily v mnohých částech říše, zejména v Uhrách, velké bouře a přivaly, které způsobily značných škod. Nejvíce trpí kraje okolo Pešti, Vácova atd., kde žeň ovocná a víno na mnoze jest zničeno.

Z Německa nelze nám mnoho potěšitelného zvěstovati. Poměry církve katolické se nezlepšily, za to však v protestantismu jeví se co den rostoucí úpadek, chrámy jsou prázdné, počet řádných manželství klesá a mezi pastory samými vzmahá se nevěra. Jistý pastor v severním Německu vydal spis, kterým popírá článek víry o nejsvětější Trojici. Za to se mu od protestantské konsistoře dostalo pouhé důtky, a tento čirý nevěrec úřaduje dále. Ve Fuldě, u hrobu sv. Bonifáce, sešli se katoličtí biskupové celého Německa, aby rokovali o potřebách církve v nynější době. O průběhu a výsledku porad těchto nepřišlo posud nic do veřejnosti.

V novější době ujalo se moudré zařízení v Německu, a sice tak zvaných smírčích soudcův, kteří cestující po osadách, urovnávají spory občanů. Roku minulého urovnáno dle výkazu tím způsobem více jak 120.000 různých rozepřů, a lidu ušetřeny velké výlohy soudní na zástupce atd. Snad by takové zřízení také u nás bylo na místě.

Francie nevychází z rozčilení revolučního. Sotva že zednářský sněm pobouřil obyvatelstvo křesťanské přijetím zákona o rozvodu manželství, zahájen zase kongres (totiž oba sbory zákonodárné, sněm poslanců a senát spojení), aby radil se o opravě ústavy. Oprava tato záležela pouze v tom, že republika prohlášena za stálou (věčnou!) formu vládní, a že princové království vyloučeni jsou z úřadu presidentského v republice. Také zrušeny jsou modlitby a

služby Boží před zahájením sněmu. — Cholera v jižní Francii, v původních sídlech svých Marsilii a Toulonu sice ochabla, za to šíří se v přímorí dále na západ i na východ, a jak svrchu dotčeno, překročila již hranice italské, šíříc se i v Savoysku, Parmě atd. — Ve východní Číně hrozí Francii válka s Čínou, s níž nemůže se vláda o náhradě za válku v Tonkinu dohodnouti. Loďstvo francouzské vtrhlo poslední dobou na čínský ostrov Formosu a rozbilo tamější opevněný přístav Keluny, zapudivši vojsko čínské. Praví se, že Čína na to odpověděla prohlášením války, ač se to z jiných stran vyvrací. Vidět je, že vláda francouzská málo klidí požehnání za svého protikřesťanského řádění.

Anglie. V Londýně zasedala v červenci konference zástupců všech velmocí, aby uradila se o záležitostech v Egyptě. Arci jednalo se předně o dluzích a věřitelích egyptských. Anglie navrhovala, aby úroky z dluhopisů egyptských o půl procenta se snížily. Tomu se ostatní státy, zejména Francie, opřely, a když také jiné, zvláště zdravotní záležitosti egyptské, vzaty na přetřes, tu uzavřela konferenci Anglie, která by ráda samojediná v Egyptě libovolně vládla. Nyní vyšle prý Anglie 10.000 mužů do horního Egypta, aby tam utlumila povstání mohamedánů a osvobodila svého generála Gordona, jenž prý nalezá se v postavení dosti nebezpečném v Chartumu, jsa od všech stran obklíčen sbory povstaleckými.

V Belgii počíná si nový sněm s většinou katolickou velmi zdárně. Především obnovil vyslanectvo u sv. Otce, bývalou vládou zednářskou zrušené, dále chystá opravu zákona školního, aby školu opět postavil na základ náboženský a církvi i rodině zjednal patřičného vlivu na vychování mládeže. Liberálové chtěli

arci různými výtržnostmi usnešení zameziti a vládu i krále hulákáním populárním v hlavním městě Bruselu zstrašiti, ale vše marné. Konečně musel sám liberální měšťanosta proti křiklounům zakročiti.

Z Ameriky dochází zpráva, že tam nechťejí přijímati žádných vystěhovalců více, kteří se nevykážou dostatečným jméním, z něhož by dovedli se

uživiti. Nedávno poslali do Hamburku zpět celý náklad židů rumunských, kteří se tam vypravili bez majetku, jen aby tam dělali „kšefty.“ V Americe jich nechťejí a do Rumunska jich také nemíní přijmouti; jsouť tam jimi pozehnáni, tak, že v mnohých osadách již nyní mají židé většinu. Ať již se s nimi děje co děje, jisto jest, že pracovati přece nebudou.

V měsíci září

modleme se za apoštolát utrpení.

toji-li nepřátelská vojska již proti sobě hotova do boje, a dáno-li již znamení, tu každý vojin podívá se ještě jednou na svou zbraň, je-li v pořádku, aby mohl život svůj jí zachránit. Kdož jsou ta dvě vojska — ne-li vojsko Krista Pána a vojsko satanovo? Povinností naší jest tedy jeduati a zvláště apoštolátu modlitby jest povinností postaviti se v tomto boji na stráž. Nuže, boj již takměř nastává a znamení do boje již se dává. Každý, kdož jsi věrný bojovník Boží, pohled na svou zbraň. A jaká jest naše zbraň? David měl v boji proti Goliášovi jen kámen v ruce a tím mrštil po nepříteli a porazil ho. My pak máme v rukou také zbraň a ta jest „utrpení,“ abychoň je denně Bohu obětovali v modlitbě a to v modlitbě apoštolské. Přečasný a následování nejhodnější příklad máme na bolestné Matce Boží, kteráž, jak dí jeden spisovatel, jako vojin strážný stála na svém místě určeném, podle korouhve sv. kříže.

Nezapomínejme, že se každodenně v modlitbě obětujeme Srdci Ježíšovému, že obětujeme všechny práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se božské Srdce Páně ustavičně na oltáři obětuje. A jaká jsou utrpení naše? Utrpení, jež nám jest téměř každého dne snáseti, jsou dílem tělesná, dílem duševní, a tato jsou opět dvojí: jednak pocházejí z duše samé, jednak z venku působí na duši.

Utrpení naše jsou tělesná: nemoce, slabosti, hlad, žízeň, nedostatek, nehody rozličné, kteréž máme v duchu kajcnosti rádi trpěti. Utrpení, která co chvíle z venku na duši působí, jsou rozličná, jaká s sebou již ten život lidský přináší, jako obrat štěstí, nehody, domácí mrzutosti a starosti a z toho pak pochází vnitřní nepokoj, bázeň, sklamaní a jiné nemilé stavy duševní. Ale jsou také čistě duševní utrpení, jimiž bývá duše sama sužována, a to jsou: zármutek duše, suchopárnost duše, jakási opuštěnost duše, pravý to očistec na zemi, pravý to boj srdce, kteréž podobno božskému Srdci Páně stísнено jest v lisu v zahradě olivetské. První tedy prací života lidského jest utrpení. Trpěti jest mnohem vznešenější a důležitější, než jednatí. V kříži jest naše spása!

Velmi krásně pje se o Matce bolestné, královně mučenkův, že u paty kříže, nástroje umučení, stala se nástrojem našeho vykoupení. Ó s jakou radostí spěchali mučénici do boje utrpení, majíce na paměti nevýslovnou blaženost v nebi. S jakou radostí spěchal sv. Ondřej k místu popravnému. Vida kříž, na němž měl býti umučen, volal, jásal: „Ó dobrý kříží, kterýž jsi zasloužil slávu oudů Spasitele, Boha mého! Kříží dlouho žádaný, vroucně milovaný, ustavičně hledaný, upokoj konečně mé toužení! Vezmi mne z lidu a vrať mne Pánu mému, aby mne skrze tebe přijal Ten, jenž skrze tebe mne vykoupil!“ Kříž, to jest utrpení, a blahoslavení lkající, nebo oni potěšeni budou. (Mat. 5.) Kříž, to jest zkoušení, a dle sv. Jakuba, máme za největší radost míti, když v rozličná pokušení upadneme. Kříž jest obětí, kříž jest slovem každá bolest.

Jestliže kříž takové vzrušené místo zaujímá v křesťanstvu, jestliže utrpení stalo se skrze Ježíše Krista lékem potřebným, jestliže bez kříže nelze vejíti do slávy věčné, neboť i Kristus musel napřed trpěti a tak vejíti do slávy, kde jest nynější svět? Kde jsme my sami v tom ohledu? Kde jest naše pokání? A přece kajicnost jest hlavní povinností, potřebnou každému křesťanu. Všecka napominání proroků, všecko učení Ježíše Krista, všecka kázání apoštolů dosvědčují potřebu pokání našeho. A co dělá nynější svět? Kterak plní tuto povinnost? Ani slyšeti nechce o pokání. Poživavost světa, rozkoše, nádhera, labužnictví jsou hlavní známkou nynějšího věku. Půst? Zdrženlivost? Pokání? To jsou samé neznámé věci nynějšímu světu. Kam to dospějeme?

Má-li býti lépe na světě, tuť úlohou apoštolů modlitby, aby vnikli jak náleží v ducha apoštolátu utrpení a tam naleznou rozluštění všech těžkostí. — Spasitel náš napřed se modlil a pak trpěl; tak budme i my apoštolé modlitby a utrpení. Pohlížejme k božskému Srdci Páně, jež na kříži pnělo, a rceme: „V tomto znamení zvítězíš!“ Budme hodnými učeníky ve škole sv. kříže, pamětliví jsouce slov sv. Lva, papeže: „Kříž jest pramen všeho požehnání, studnice všech milostí, v němž nalezájí dítky víru, sílu ve slabosti, slávu v pohanění, život při smrti.“

Utrpení spojeno jsouc s Kristem, v Kristu a podstoupeno jsouc pro Krista, toť posvěcuje, zúrodňuje, dobývá nám zásluh, jest slávou před Bohem a církví nad míru prospěšným.

Abychom tedy byli pravými apoštoly utrpení, volejme k božskému Srdci Páně:

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětuji Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětuji za duše povolané k utrpení, aby poznaly velikou zásluhu trpělivosti a našly ve Tvém božském Srdci zmužilost a potřebnou k tomu lásku. Amen.

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc září l. P. 1884.

Za apoštolát utrpení.

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětují Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětují za duše povolane k utrpení, aby poznaly velikou zásluhu trpělivosti a nalezly ve Tvém božském Srdci zmužilost a potřebnou k tomu lásku. Amen.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce papeže! Srdce Ježíše a Marie! zachraňtež církev, říši rakouskou a vlast naši česko-moravskou!

Ó přesladvě Srdce Panny Marie, budiž mou spásou!

Sv. Michale archanděle, sv. Josefe, svatí Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Dne

Obzvláště však doporučuje se:

1. *Sv. Jiljí, op. 700*: Duchovní cvičení kněží a řeholníků. Dar trpělivosti představeným i podřízeným. Školní dívky se svými učiteli. V Pánu zesnulí minulého měsíce. Napravení opilce.
2. *Sv. Štěpána, krále Uh. 1038*: Pomoc Boží ve věci kněze důležité. Těžce nemocní. Šťastné vyřízení záležitosti školských. † otec.
3. *Sv. Serapie, p. 120*: Křesťanské panny a jich časné i věčné zaopatření. Dobrá rada a pomoc v soužení. Překaz pohoršení.
4. *Sv. Rosalie, p. m. 1160*: Duchovenstvo světské v zemích koruny sv. váciavské. Ctnosti jim příslušné. Naši novosvětcenci. † syn.
5. *Sv. Vavřínce Just., biskp. 1455*: Biskupové našich zemí. By Duch svatý je fídlil ve správě stádec jejich. Ochrana rodiny.
6. *Sv. Magna, op. 655*: Duchovenstvo řeholní podle božského Srdce Páně. Život v řeholních domech dle stanov řádu. Duše v očistci. Za dar Ducha sv. Polepšení otce. Smír v rodině.
7. *Sv. Regíny, p. m. 251*: Poroučení se do ochrany svatých andělů strážných. Obnova živé víry u přítomnosti sv. andělů. Mariánské družiny a jednoty. Získání stálých spolupracovníků v apošt. tisku.
8. *Narození Panny Marie*: Úcta, důvěra a láska k blahosl. Panně Marii. Mista poutnická a sv. zpovědi tam konané. Vytvalost v dobrých předsevzetích. Zemřelí rodiče a přátelé.
9. *Sv. Josefa, řeh. z Volocku, 1515*: Posvátné misie tu a za mořem. Povolání schopných jinochů k životu apoštolskému. † Rosalia H.
10. *Sv. Mikuláše Tolet, 1308*: Od morové rány vysvobod nás božské Srdce Páně. Šťastnou hodinu smrti. Zaopatření sv. svátostmi.
11. *Sv. Pulcherie, p. 453*: Císař a král náš se svou císařskou rodinou. Uzdravení nemocných, důvěřujících se v Pannu Marii. Osvícení Duchem svatým v důležitých pracích literárních.
12. *Sv. Quidona, kostelníka 1012*: Odkryt tajných spolků bezbožných v mocnářství rakouském. Úmysl sv. Otce Lva XIII. v boji proti zednářům. Dobročinnost křesťanská. † duchovní správce.
13. *Sv. Notburgy, p. 1313*: Překaz rozšíření špatných spisů. Obrácení křesťanů špatnými spisy zkažených. Přemožení naruživosti. Křesť. vychování 3 rodin. Bohoslovec v cizině. Chorý kněz.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o S. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vyloženy jsou na oltáři v lárdnu, Philipsdorfu, Častochově, Boleslavi a m. ost.

Připojíž každý k úmyslům dne: „i na úmysly doporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc září l. P. 1884.

Za apoštolát utrpení.

Dne

Obzvláště však odporučuje se :

14. *Jména Panny Marie* (*Povýšené sv. kříže*): Ponížení hrdých a oslavení pokorných. Rozdvojené manželství. Mnozí, kteří se odporučují našim modlitbám. Vyrvalost v dobrém předsevzetí.
15. *Sv. Cypriána, m. 258*: Horlivost apoštolátu modlitby. Spása nesmrtelných duší. Věrnost v povolání. Mír v domě řeholním.
16. *Sv. Ludmily, patronky země České 927*: Úcta našich sv. patronův a dědiců, jmenovitě sv. Ludmily. Spolky sv. Ludmilské a časopis pro křesť. matky. Vychování maličkých. Zvelebení cirk. zpěvu.
17. *Sv. Hildegardy, abat. 1179*: Obnova bratrstva Cyrillo-Methodějského na přemožení rozkolu a bludu mezi Slovany. By se naši kněží horlivě se jej ujímající. Znovuzřízení pořádku v klášteře.
18. *Sv. Tomáše z Villanovy, 1555*: Sv. Otec náš a apošt. jeho práce. Za zdraví a dlouhý věk J. Svatosti. Uskutečnění úmyslů pro čest a slávu Boží. Věrnost v povolání. Odvrácení pohoršení.
19. *Sv. Januaria a spol., m. 305*: Zachování postů cirk. Povinná modlitba za horlivé a apošt. kněze. Povolání k stavu duchovnímu.
20. *Sv. Eustachia a spol., m. 120*: Jihoslované mimo církev svatou. Tamní kat. duchovenstvo a vzorný jeho život. Protivníci naši.
21. *Sv. Matouše, apošt. P.*: Rozmnožení a zachování svaté víry ve vlastech našich. Boj proti nevěrcům u nás. Buďme uvědomělými křesťany, kteří si váží pokladů církve sv. Noviciát a klerikát.
22. *Sv. Maurícia a spol., m. 330*: Muži jako vůdce národův a vlivem svým mocní, by se osvědčili býti křesťany. By nepodporovali náboženské lhostejnosti. Rozhodnutí v důležité záležitosti.
23. *Sv. Tekly, p. m. v I. stol.*: Studující mládež na školách středních a jich učitelstvo. Jejich sv. zповědi. Pěstování věd s duchem křesťanským. Šťastné ukončení spisu ke cti Boží. Umírající.
24. *Sv. Jaromíra, biskp. m. 1046*: Význam křesť. dokonalosti by nabyt více vážnosti u lidí. Nemocnice, sirotčince a ústavy dobročinné vesměs. Věrnost v povolání. Studující na vysokých školách.
25. *Sv. Pacifika, řeh. 1721*: Ježíš Kristus král a vůdce náš. Úcta a živá víra ve velebnou Svátost. Odprošení za všechny urážky.
26. *Sv. Justíny, p. m. 304*: Školy vysoké a jich učitelstvo by stáli na základě křesť. nauky. Chraň, božské Srdce Páně, universitní mládež naší nevěry a zkázy mravní. Duch. cvičení kněžská.
27. *Sv. Kosma a Damiana, m. 303*: Záležitost velkého dosahu pro vlastní naše by se začala vytřizovati. Úmysly apoštolské kněze pro svět slovanský. Za dar Ducha svatého. Odvrácení příležitosti hříchu.
28. *Sv. Václava, patrona České země 935*: By se ještě více vzímala úcta sv. Václava. Hodní jinochové by se zasvětili pracem apoštolským v životě duchovním. Volba životního povolání.
29. *Sv. Michala, archand.*: Časopisectvo kat. pro vědu a lid. Obětavost pro zájmy Spasitele našeho. Dlouho nemocná matka. Duše v očistci.
30. *Sv. Jaromíra, cirk. uč. 420*: Bohoslovné semináře naše. Všichni v tomto měsíci v Pánu zesnulí údobí katolických bratrstev.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vloženy jsou na oltář v Lúrdu, Filipdorfu, Častochově, Boleslavi a m. ost.

Připojíž každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinské v Brně.

HospoDIn zaChoVeJ v MILOstI své CÍsaře a krále,
Frantíška Josefa, ať Vítězí po Čas žIVota a žIje bLaze!

Archa spásy.

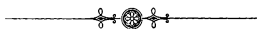
Což to zuří světem bouře krutá,
Jak by sopkou byla celá zem!
K nebi šlehá pýchy vlna zdutá,
Hradba víry zdá se rozesutá,
Tuhý boj až na smrt hrozí všem.

Proti světa zlobě přeužasně
Kdo tě, duše drahá, uchová?
Ejhle, tamo v nebes výši spasné —
Nad vlnami v záři milojasně
Kyne archa — církev Kristova!

A byť země ohněm pekla plála,
Nezplane jím této archy hrad.
Ještě platí slova věčně stálá:
„Ty jsi Petr, ty jsi církvě skála,
Ty's mé archy strážný Ararat.“

A byť bouřné vlny zloaljice
Příboj divý v nebe chtěly vznést,
Přijde čas, kdy v pěnách klesnou nice,
V archu pak se vrátí holubice,
Nesouc míru svěží ratolest.

Přijde čas, a z kruté bouře víru
Jaro lásky zkvete blažené;
Jeden pastýř stráží bude víru,
Nad jedním pak stádcem ve znak míru
Nebeská se duha rozklene.

Kláštery

a jich význam v životě církve a člověčenstva.

Od Bohumíra Hendla. (Dokončení.)

Rdyž Karel IV. r. 1348 vysoké školy pražské zakládal, pomáhalo mu v tom hmotně co nejvíce duchovenstvo s. čiské i řeholní, kdežto šlechta úplně se stranila. Kláštery podporovaly učení toto i tím, že v dobách prvních mnoho učených profesorů daly, kteří, nemajíce jiného místa v klášteřích, přednášeli. Ba Karel IV. sám vydal vyzvání ku všem generalním kapitolám řádů, aby schopné a učené členy na stolice učitelské do Prahy posílaly, ujišťuje je zvláštních výhod.

Ačkoli školy v době naší vesměs skoro do rukou světských přely, nicméně působí i nyní řádové ve školství, pokud v poměrech nynějších možno jest, osazujíce zejména některé školy střední v naší vlasti. Tak řád benediktinův, premonstrátův, cisterciákův, piaristův atd.

Základem všeho zdatu v církvi i státě jest spořádaná rodina; v této však hlavním činitelem jest žena, matka. Tudíž i k tomu přihlížeti se musí, aby dívky řádně se vychovaly k budoucímu povolání, a to na základě jedině možném — náboženském. I o to péči mají řády řeholnic. Uršulinky, angl. panny, chudé sestry bl. Panny (de notre Dame), sestry božského Srdce P., Salesianky a j. činí v umění výchovatelešském mládeže ženské veliké věci, to nahlížeji sami správce měst i obcí, a proto jim přejí a je zavádějí.

Řeholnictvo pečuje i o mládež opuštěnou, sirotky, zakládáním a vedením sirotčinců. Zde zejména činní jsou Josefity, milosrdné sestry, sestry třetího řádu sv. Františka a j. Starají se o služebné, poskytujíce jim

útulku a zaopatřujíce jim dobrou službu. To činnost sester „Božské lásky“, které tak mnohou dívku již před hanbou a zkázou uchránily. Řádové pracují však také na napravení jak zpustlé mládeže, tak trestanců obojího pohlaví. V oboru tomto činny jsou zejména sestry sv. Františka, sestry „Dobrého pastýře“ a trappisté svými trestnickými koloniemi a milosrdné sestry obstarávající trestnice.

Takovou péčí mají řádové o tělesné blaho lidstva, a věru by ještě krásnější ovoce péče tato nesla, kdyby se jim steré překážky nekladly a volnost ponechala; nebylo by tolik zpustlé a nemravné mládeže, jakož vidáme za našich dob. Činnost řádů jest pozhledná, jelikož má za základ čistou lásku k Bohu a bližnímu a nepočítá na vezdejší zisk a odměnu. —

Však na tom není ještě dosti; i jinak jevila a jeví se péče a práce řeholnictva ku prospěchu obecnému. Oni pilí svou proměňovali pusté krajiny v ornou, úrodnou půdu, mýtili lesy, zakládali vinice a zahrady, stavěli mlýny (první v Čechách, větrný, vystavěn byl v Praze r. 1277, když hlad v zemi zuřil, od strahovského opata Siffrida, čemuž i sám král povděčen byl). Řeholníci starali se o chov dobytka — byli prvními učiteli praotců našich v hospodářství. Totéž posud činí naši misionáři v Australii (benediktini) a v jižní Africe (trappisté). V klášteřích bývala řemesla i umění domovem. Bývali tam malíři, rytci, řezbáři, stavitelé, vlatníci, byliť tam i pekaři, krejčí, obuvníci a j., jakož posud nalazáme v klášteřích trappistických. A na jaký stupeň blahobytu a štěstí dovedli řeholníci přivést lid i

zemi, kde volnou měli ruku, dokázali nejlépe jesuité v státě Paraguajském v jižní Americe. Založili tam osady křesťanské a učinili z divokých Indiánů usedlé a pilné rolníky a vzorné křesťany. Osady tyto (redukcce) staly se rájem pozemským, který vzbudil závist ďáblu, až jim jej zkazil. Pod lichou záminkou vypuzeni jsou jesuité a vzorně zřízený stát upadl v ruce nesvědomitých vydrhů, kteří v krátkém čase ráj tento i s blahobytem dokona zničili. —

I v průmyslu jeví se nám činnost řeholníků. Mnichem přineseni jsou hedvábní bourci z Indie do Evropy a tak výroba hedvábi zavedena. Mnich B. Schwarz, františkán, vynalezl střílný prach r. 1330. Jesuité v koleji Stavyhurstu v Anglii konali pokusy se svítivým plynem, a to s prospěchem, tak že již r. 1815 P. Duna, jesuita, v Prestonu první plynníkovou společnost založil.

A jakých zásluh získali si obětivi mniši na „hoře sv. Bernarda“ o počestné! Již od X. století stojí na této lednaté, 7540 stop vysoké hoře klášter, jenž jediným jest útočištěm tisícům tisíců cestujících v tomto věčném sněhu a ledu. Kolik jen ubohých zachráněno tam od jisté smrti zavátím, od hrdinných mnichů, kteří z pouhé křesť. lásky sami v nebezpečí se vydávají, aby jiné zachránili.

Totéž platí o klášteře na hoře Karmel. Hora tato leží v Asii na břehu středozemního moře a na vrcholu jejím stojí přívětivý klášter s kopulovitým kostelíkem. U paty hory leží městečko Nová Kaifa a jest přístavištěm parníků. Poutníci do svaté země nalezají v klášteře tomto jediný útulek. Kdožkoli zaklepe na bránu kláštera, bývá vpuštěn, bez rozdílu náboženství, vyčastován a je-li zcela chud, dostane ještě peníze na cestu. Mnichové sami žijí v přísné ascési, sloužíce Bohu, ctíce Marii Pannu a konajíce takto skutky milosrdenství.

I v oboru elektřiny, v němž se nyní tolik pracuje, vidíme činného řeholníka P. Prokopa Diviše, premonstráta loučského kláštera na Moravě, jenž již r. 1754, tedy o celých 6 let dříve nežli Franklin, bromosvod vynalezl.

I ve hvězdářství stkví se jméno jesuity P. Sechiho, jenž vědu obohatil hojnými výzkumy svými o slunci. —

Nezapomenuto však ani na povinnost účinné lásky k bližnímu, zejména naznamenu a trpícím. Církev starala se od prvopočátku svého o chudé a kladla tuto péči také duchovenstvu svému i věřícím důtklivě na srdce. Po celý středověk neměla chudina vydatnějšího útočiště nad obydlí kněží a řeholníků.

Již roku 370 založil sv. Basilius, patriarcha mnichů východních a biskup v Kappadocii, otec chudých, ústav pro chudé v ohromných rozměrech, tak že za div světa se považoval. Ústav tento, „Basilius“ zvaný, obsahoval chudobinec, útulny pro počestné, útulny pro padlé dívky, zařízení nemocnice s lékaři, obsluhovatelé a lékárnami.

Při klášterích zřizovány byly špitály pro chudé (matriculae, xenodochia), ano i zvláštní řády k účelu tomu povstaly — špitální bratři; křížovníci zřízení bl. Anežkou Českou v Praze.

Řády rytířské staraly se o chudé a choré poutníky do zemí svatých, a řád trinitarů vykupoval zajaté a otroky. Když nebylo dosti peněz, byli členové řádu toho slibem vázáni, sami se za otroky dáti, až by se nutná suma sebrala.

Nesmrtelné však jsou zásluhy řeholí o nemocné. Trpící lidstvo nemůže nikdy Bohu dosti děkovati, že vzbudil v řádech pravého, nezištného, obětavého jemu dobrodince.

Péče o chudé a nemocné jest ryze křesťanská, pohanství jí neznalo. Sám Kato starší, mudrc římský, praví: „Vše

nepotřebné haraburdí, jako: nemocní a starí otroci a dobytek, má se prodati.“ (De re rustica II.) Křesťanům však byla péče o nemocné dílem bohulibým, neboť byli, dle slov Mistra svého, přesvědčeni, že sloužice nemocným a chudým, slouží Jemu samému.

Řeholníci od dob nejstarších jedini pečovali o nemocné, neboť oni v dobách starých jedinými byli lékaři. A práce jejich nebyla snadná, v dobách kd, kruté války jedna druhou stíhaly, hrozné nemoce a mory vznikaly; a lidstvo davem umíralo. O morech těchto nemáme nyní ani ponětí. Tak ku př. vypukl r. 530 v Cařihradě mor a válel se po Egyptě, Malé Asii, Řecku, Italii, Francii a Německu, vyžaduje denně tisíce obětí. Neuvěřitelné jest, a přece pravdivé, že v samém městě Cařihradě denně pět až deset tisíc lidí umíralo a že zvláštní lodě stavěti se musily, které by mrtvoly do moře vyvážely. To byl mor „Justinianův“ nazvaný a trval 70 let. A tu bývali mniši umírajícím po ruce, pomáhali, těšili, sami sebe v zkázu vydávající.

A když v XI. století na západě strašný mor řádl, tak zvaný „ohněň Antoniův,“ čili „svatý ohněň,“ poněvadž kdo tímto morem uchvácen byl, strašnou palčivostí sežrán býval a úd po údu mu odumíral; tu nebylo, kdo by se ubožáků ujímal a je ošetřoval. Strach před nákazou každého odstrašil, jen řeholníky nikoli. Antonité to byli, které Gaston, šlechtic francouzský, založil; ti vytrvali, nemocným tělesnou i duchovní posilu přinášeli, a jako andělé opatrovali opustěnce, sami sebe nešetříce. —

Řeholníci zabývali se i vědeckou medicinou, ano jim přísluší sláva, že první lékařství u vědecké roucho oděli, totiž benediktini. Na základě děl starořeckých a římských stavěli mniši dále, výzkumy své spisující a vydávající. Tak již Cassiodorus (opat kláštera

Vivaria 539) vyzývá mnichy, aby pilně studovali spisy lékařské a medicinou se rádi zabývali. Slavného jména v literatuře lékařské požívají Hugo, opat u sv. Diviše, Rhabanus Maurus, Notker v klášteře sv.-Havelském a j. Thidag, mnich, vyléčil českého knížete Boleslava II. z těžké nemoci, čímž si chvalné pověsti po zemi získal, i biskupem českým r. 1017 ustanoven.

Kláštéry mívaly i slavné školy lékařské. Takové kvetly v Monte Cassino, v Salerně, kde i práce operační při narkosi vykonávali. Tak položili pilí svou řeholníci základ ku vědě trpícím lidstvu přeužitečné, základ, na němž, zejména od zřízení universit, i laikové s prospěchem dále budovali, ač i do nejnovější doby kláštéry, zejména benedikt., spisy lékařské vydávaly.

A co činí nyní řád milosrdných bratří pro nemocné? Jakou oběť přináší maltézský řád rytířský v době války zřizováním zvláštních vlaků pro raněné a obstaráváním četných lazaretů?

A co konečně milosrdné sestry, tyto hrdinky lásky křesť. Ode dvou století působí tyto panny Kristu zasnoubené s největším sebezapíráním v nemocnicích, naplněných churavci, ve špitálech, obývaných mrzáky a starci; chatře nuzných jakož i paláce boháčů svědčí zároveň i nevýslovné moci lásky křesť., s kterouž pro dobro jiných působí a obětují se milosrdné sestry a podobný jim řád sestry šedivé. Byly a jsou to rekyně, které příkladným životem, modlitbou, slovy i skutky obětovné lásky pomáhají církvi svět Kristu podmaňovati. Sám neznaboh a nepřítel křesťanství, Voltaire, nazval milosrdné sestry rekyněmi, před nimiž dlužno se kofiti a s úctou o nich mluvit. — Milosrdné sestry vnikají však i tam, kde rozpásaná zuřivost válek se vzteká, provázejí vojsko na bojiště, aby, jak sám sv. Vincenc o nich praví: „Tam,

kde muž zabíjí muže, ony chránily život, aby ubohým raněným pomoc i posilu nosily, samy sebe ve zkázu vydávajice. —

Nuže, není obor činnosti řeholníkův veleobsáhlý, nejsou zásluhy klášterův o církev, zemi a člověčenstvo neocenitelné? Byť by tu a tam některý klášter, či snad i celý řád, poněkud byl poklesl a zvlažněl u vykonávání povinností svých, přece stav řeholní vůbec a jako celek zůstal vždy a zůstává i posud čilým a horlivým spoličinitelem církve Páně, přispíval měrou hojnou ku cti Boží a ku blahu lidstva jak věčnému, tak časnému.

S radostí a spokojeností může pohlížeti řeholnictvo a kláštery na doby minulé, na vykonanou práci, honositi se může slavnými členy svými, neboť slávu a cenu zásluh jejich nezastíní a nezmenší sebe větší pomluva, sebe horší nenávisť.

Časy naše jsou smutné a přetěžké, zlo, jež skoro všechny vrstvy lidstva za-

chvátilo, žádá pomoci nadobyčejné. Pomoci té jedině naléztí lze u církve Boží, ať se tomu nevěrecký duch času vzpírá jak chce, jen u církve, která vědouc pramen zla i vydatně pomoci může a pomůže. A i tu nemalý úkol připadá řádům řeholním, kteří snahy materiální posvětití, sobectví v lásku proměnití a nevěru se všemi následky vymýtiti se snaží. Těžká to úloha v dobách našich, však bohumilá a lidstvu veleprospěšná. Kéž také řádové všickni bez rozdílu tuto svou úlohu pochopí a pohlížeje na staré vzory své, s láskou a horlivostí pro Boha a lid práci té se věnují. Nejen dějiny pozemské budou musiti pak slávu jejich hlásati, ale i v oné knize života věčného napsána budou jména jejich písmem zlatým.

Bůh všemohoucí račiž k tomu hojného pozhénání svého a zdaru seslati!

Myšlenky ctitele božského Srdce Páně.

Podává *Bohumír Hendl.* (Pokračování.)

Říjen.

56. Na slavnost růžencovou.

Jak krásné bylo podívání na zbožnou rodinu křesťanskou v dobách předešlých, kdy každé soboty modlila se sv. růženec! Byť to růženec živý! Dítka, toť poupátka, dospělí, toť růže rozkvetlé, buď bílé, pak-li život utěšeně plynul, buď červené, pak-li utrpení slzy z očí nutilo. A všickni s horlivostí a láskou vili věnec růžový, zdobíce jím Matku Boží, Pannu neposkvrněnou, v den památky její.

Zkoumej se, zda-liž nevyhynula ve tvém srdci láska k modlitbě této, zda-liž krášlíš posud růžemi „Zdrávasů“ Matku Boží? Zda-liž není však více trní nežli růží při modlitbě tvé tékové, roztržité? A přece,

zdaž můžeš lépe oslaviti a chváliti Pannu milosti plnou, nežli slovy andělskými? — Však jsou to slova svatá, plná hlubokého tajemství, v nichž prvně vysloveno vtělení Spasitele; jsou to slova vynešená Bohem samým, ústy andělskými k Marii pronesená, proto hodna vši tvé úcty a bdělé pozornosti.

57. Na neděli sedmnáctou po sv. Duchu.

„O zákonu lásky.“ *Mat. 22. 34—46.*

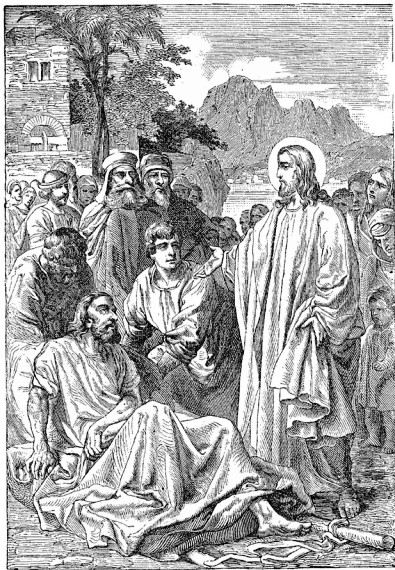
Hleď vždy více a důkladněji poznávatí učení sv. evangelia; rozjímej o sv. životě Spasitelově; pozoruj v hluboké pokoře a úctě Jeho velikou, obětující se lásku ve smrti kříže; pohlížej na oslavení Jeho při vzkříšení a rád poslouchej o vítězném boji evangelia jeho po celých

18 století; pak nebudeš se ptáti: „Co se vám zdá o Kristu?“ Pak budeš vědět, že Kristus Ježíš jest jednorozeným Synem Boha Otce, plný milosti a pravdy, že tvým jest prostředníkem, vykupitelem a smírcem, a nebudeš se stydět po křesťanskou pozdravení dáti: „Pochválen buď Ježíš Kristus, až na věky.“ Amen.

58. Na neděli osmnáctou po sv. Duchu.

„O dnou sklíčeném.“ *Mat. 9. 1—8.*

Toť evangelium, toť blahé poselství pro tebe, hříšniku! Nezoufej! V nebi sídlí, jenž nechce neštěstí tvé a smrt, nýbrž, abys se obrátil a živ byl. Nad hvězdami bydlí Otec, jenž rád metlu trestu odhazuje, když zbloudilé dítě

v poslušenství se vrací. A na Golgotě vztyčen jest kříž smíření, na němž Bůh člověk zemřel, aby hříšnému světu pokoje zjednal. Vrať se i ty k Otci svému zpět, pověz upřímně, v čem jsi zhřešil, slib polepšení, a i nad tebou skloní se Pán a milosrdná ústa Jeho k tobě promluví: „Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchy tvé!“

59. Na neděli devatenáctou po sv. Duchu.

„O rouchu svatebním.“
Mat. 22. 1—14.

Národ židovský zavrhl evangelium Kristovo, zdáloť se mu nebezpečnou novotou. Takového nerozumu stráž se! Dokud žiješ, snaž se dle sil svých rozšířiti vědomosti, neboť nikdy nebudeš dosti učeným. Staré predsudky odlož,

odnauč si špatné zvyky a bludů se vystříhej. Co však mravy tvoje a jednání ušlechťuje a srdci tvému více útěchy a pokoje poskytuje v životě a více radosti a oddanosti ve smrti, co tvá církev, neomylná, tobě hlásá, toho se přidrž. Pak kráčíš jistě, vidíš jasně a dojdeš cíle.

60. Na neděli dvacátou po sv. Duchu.

„O synu královském.“ Jan 4. 46—53.

Kdo by neznal domácích útrap? Vnikají do paláců bohatých právě tak, jako do chat žebráckých. Však i v těch zjevuje se Boží dobrota. Neboť burcuje síly v člověku dřímající k čilému životu, hojí srdce pozemským smyslem nemocné, povzbuzují ku ctnosti, ůžeji vízí pásku lásky a povznášejí duši ku svatě důvěře. Děkuji tedy Pánu i v útrapách domácích a užívej jich jako prostředku, bys lepším byl. *

61. Na neděli jedenadvacátou po sv. Duchu.

„O tvrdém služebník.“

Mat. 18. 23—35.

Nemsti se! „Máš jest msta, já odpátím,“ praví Pán. Mstíš-li se, padnou jiskry hněvu tvého na tebe zpět, a krutá rána, již nepříteli svého ničíš, ničí také tvou důstojnost lidskou a snižuje tě k divokému zvířeti. Hrubé násili, páchané na slabším, vyvolává pomoc jiných a ozbrojuje páže lidské k obraně, a tu podleheš. A i když nepodlehneš, veta alespoň po klidu srdce tvého, výčitky svědomí straší tě v samotě, ve snu a v hodině smrti. Nenít msta sladká, hořká jest, neboť nebude ti odpuštěno, jelikož jsi jiným neodpustil.

(Pokračování.)

První misionáři v Americe.

(Pokračování.)

19. Útěk.

akmile se smrklo, rozloučil se Megapolensis s jesuitou, jenž se odebral brzo na odpočinek. Mohavkové zatarasili východy plotu, jeden bojovník, jemuž bylo střežiti kněze, lehl si před jeho dvěře, a divoši klesli do hlubokého spánku. P. Jogues čekal na nejvýše pozorně nějakého znamení, jež mělo býti dáno z venku; avšak hodina za hodinou mýjela, a on neslyšel nic jiného, než chrapot jakéhosi spáče a sem tam štěkot psí v dědině. Renard byl jindy přece tak spolehliv! — Když bylo asi deset hodin, domníval se misionář, že znamení bylo asi dáno, avšak že je přeslechl. Proto povstal, otevřel dvěře, zastrčené dřevěnou závorou, a přesvědčiv se, že nebyl spozorován, vy-

šel ze skladiska, zavřel vrata, aby nebyli Indiáni průvanem probuzeni, a běžel pak ke dveřím plotovým. Avšak tu na něho skočil velký pes, jehož ve dne nezpozoroval, a zlostně bruče zatal zuby do nohy misionářovy. Ale kněz nepozbyl rozvahy; uchopiv psa silnou rukou za krk, stiskl ho tak silně že ho rychle zvíře pustilo a tiše kňučíc schoulilo se na zemi. V témž okamžení skočil přes plot muž, chvátal misionáři na pomoc a učinil psa ranou dobře namířenou neškodným.

„Renarde!“ šeptal misionář potěšen.

„Pospěšte si, otče! Není zde jisto!“ odpověděl Tomáš tiše. „Mimo divochy je zde ještě někdo jiný, jehož se vám jest obávat. Utíkejte přímo k řece, tam je loďka s vesly! Vždyť umíte veslovati.

Já vám budu krýti ústup. Jen bych ještě rád věděl, kdo sem přivedl toho hafana. Nekouzl vás?“

„Nestojí to za řeč, Renarde!“

„Pak neztrácejte ani okamžení, otče!“

Osvoboditel v nouzi pomohl rychle uprchlíku přes plot a kněz utíkal k vodě. Tam našel lehký člunek, jenž byl vytažen na písek. Po dlouhém namáhání vtáhl jej konečně na vodu. Jsa naučen veslovati krátkými vesly indianskými, nemohl nyní dlouhým veslem tak rychle veslovati, jak by si byl přál, avšak dostal se přece dosti rychle ku brigantině. Tam se chopil lana, jež mu bylo hozeno, uvázal loďku a vystoupil pomocí kapitánovou na loď.

„Rychle dolů do dolní prostory, pane! Rád bych vás ukryl před mužstvem tak dlouho, dokud zde budeme,“ šeptal námořník a vedl kněze, srdečně mu děkujícího, dolů, kdež ho skryl v malém koutku, v němž se ukládala vesla a lanová. „Předce dvéře strčím bednu, drahý pane,“ pokračoval kapitán, když se byl jesuita v malé prostora skrčil; „prostorem v horní stěně bude vnikati světlo a vzduch. Jen buďte hezky tiše. Já se časem po vás podívám. Zde jste jist každým pádem.“

Zatarasiv dvéře, vrátil se kapitán na palubu a čekal, až se vrátí námořník, mající stráž, jehož před chvílí, uviděv misionáře přijížděti, poslal pro cosi do kajuty. Pak zavolal svého kormidelníka a sdělil mu, že pojede do pevnosti. „Zavolejte Karla Zgamu a Janka a dokud budu pryč, nepouštějte nikoho na loď; jest mi s panem velitelem o něčem důležitém promluvíti. Vráťte se velmi brzo. Otevřete hezky oči a mějte dobrý pozor, pak mi nebude líto několika grošů! Rozuměl jste mi, kormidelníku? Žádného člověka nepustiti k lodi, dokud jsem pryč!“

„Velmi dobře, kapitáne!“ bručel poddaný, a kroutě hlavou šel do vnitř vzbudit cba jmenované námořníky.

Curler čekal již několik hodin na nějakou zprávu, a proto byl velice potěšen, když mu statný námořník sdělil, že misionář divochům unikl a prozatím je v bezpečí. „Ty rudé maškary stropí pekelný povyk, až se doví, že jim černý kabát ušl, nepověděv ani s Bohem,“ pravil s úsměvem, postaviv na stůl víno a dvě sklenice. „Posaďte se trochu ke mně, kapitáne, a poslechněte můj další plán!“

„Nesmím prodleti dluhu z lodi; neboť člověk dosud neví, co by se ještě mohlo státi. Pekelný hluk ztropí zajisté,“ odpověděl námořník.

„Ale to bude též všechno,“ smál se Curler. „Já již ty rudé kůže skrotím. Ostatně však myslím, že je přece radno, abychom pokud možná zakryli své účastenství při tom kouzlu. A proto chci divochům, budou-li se jen trochu slušně chovati, dovoliti, aby si na zemi vylítlého ptáčka tak dlouho hledali, dokud by si oči nevyhleděli; a pak bych myslil, že bychom mohli misionáře dopravit na břeh, a dovoliti rudochům, aby strčili svůj nos i do prázdného hnízda na lodi. Nenajdou-li ani tam ničeho, jest jim odejti, ať se jim líbí nebo ne. Co myslíte o mém plánu?“

„Jsem s ním úplně spokojen,“ odpověděl kapitán. „Je-li možná srovnati se po dobrém s tou červenou luzou, je to bez odporu dobré. Ti lotři mohli by vám tu pořádně zatopiti, kdyby rozvinuli veškerou svou moc, a chtěli se vám za ten kousek pomstíti.“

Velitel mu nyní vyložil celý plán úplně promyšlený, a když kapitán odešel, položil se oblečen na lože, aby mohl býti na očekávaný poplach okamžitě pohotov. Byť totiž nařídil, aby každou půlhodinu prošla hlídka Renselaersvykem

a veškeré mužstvo v pevnosti bylo ozbrojeno.

Až do úsvitu bylo vše ticho; ale pak spozorovali Mohavkové, probuzení jsouce neobvyklým kokrháním kohoutů, že Ondesonk není ve světnici. O několik sekund později věděli již, že Ondesonk utekl, a jejich zuřivost neměla mezí. Ani Orel se neznal vztekem, neboť útěk misionářův byl mu velmi nemilým, a mimo to byl nyní řesvědčen, že misionář je vinen zradou. Jen Koetsaeton a muž Vagavallin pokoušeli se slabě upokojiti své soukmenovce; ti však jich neposlouchali a hulákajíce odebrali se do osady hledat uprchlíka.

V pevnosti zazněl buben, a za chvíli táhl Curler v čele veškerého mužstva do dědiny; u přístavu se zastavil, a umístiv tam dělo, dal zavolati Sagamoru, jenž též okamžitě přišel.

„Proč takový hluk?“ ptal se velitel pomocí svého tlumočníka, když Pestrý Had s několika jinými náčelníky se objevil.

„Ondesonk odešel. Mluvil křivým jazykem ke svým rudým bratrům,“ odpovéděl Sagamore ostře a kousavě.

„Tak si ho hledejte, ale netropte takového pekelného hluku,“ odpovéděl velitel. „Nezapomínejte, že zde nejste v Gandavaze!“

„Nikoliv, jsme zde u bělochů na Cohotatee, kteří jsou všichni falešní, jako hadové!“ zasyčel Assendase, jenž právě přicházející zaslechl poslední slova tlumočnickova.

Velitel, dovědév se od Labadie starcovu kousavou poznámku, rozzlobil se velice, a třesa se rozčilením, ukázal k pevnosti a na dělo před ním postavené, a pravil: „Mějte se na pozoru před takovými černými hady, jež vypouštějí oheň! Jiných zde není, není-li totiž starý muž, jenž právě křičel jako zašlápnutá kočka, sám jedovatým červem!“

Assendase zaskřípal zuby.

Nyní přistoupil Orel vysoko vztýčen a pravil klidně a vážně: „Ať nezapomíná velký náčelník bělochů, že my jsme zde v právu. Hledáme Ondesonka a žádáme, aby nám byl zpět vydán, je-li totiž bělochy skrýván. Byl naším válečným zajatým a my jsme ho přijali do svého kmene. Náleží nám a ne bělochům, a proto pravím opět velkému náčelníku: Dej nám Ondesonka, nebo ukaž nám, že ho tu není! Rudí mužové dokážou Ondesonkovi, že dostáli lépe slovu, než on. Neudělají mu nic zlého, přijde-li opět k nim.“

„O tom se tu nebudeme hádati,“ odpovéděl velitel. „Váš Ondesonk není v Renselaersvyku ani v pevnosti. Vyvolte několik rozvázných a klidných mužův, a já vám dovolím, abyste se ve průvodu několika mých bojovníků podívali, kam vám libo, a přesvědčili se, že jsem s vámi nemluvil křivým jazykem.“

Pochvalné brčení naznačilo Sagamorevi, že jeho průvodci jsou spokojeni, a proto se prohlásil, že je spokojen s návrhem Curlerovým, jež začali hned prováděti. Silný výkřik Orlův svolal i ostatní Mohavky dohromady; divoši poodstoupili nějaký kus cesty ku krátké poradě, a Orel, Takuetete a jeden osvědčený bojovník začali pak s pobočníkem velitelovým a malou stráží hledati. Výsledek jejich práce potvrdil ovšem pravdu slov velitelových.

Po jeho rozkazu hleděl pobočník hledání co možná prodloužiti, tak že před západem slunce nebyli hotovi. Curler navrhl nyní Sagamorevi a náčelníkům, aby postavili stráž kolem osady a pevnosti, a ráno začali hledati znova. Najdou-li ho, že k tomu nepromluví ani slova, dostojí-li totiž svému slovu a nebudou ho týrati. Aby však každému ze svých bojovníků dali na srozuměnou, že každý přehmat, každé rušení pokoje

s jejich strany bude mít za následek nepříjemnou památku. „Nebudete-li se chovati hezky tiše a způsobně, nevrátí se vás mnoho do Gandavagy: to si pamatujte a jedněte podle toho!“ ukončil svou krátkou promluvu, a Mohavkové podrobili se s patrnou nevolí jeho příkazu.

Velitel připravil pak všechno potřebné na noc. Postavil v osadě stráž, již poručil, aby procházela na rozličných místech v pravidelných lhůtách. Mimo to umluvil s důstojníkem, jenž té noci velel, rozličná znamení, jež mu bylo dávat při možných příhodách, oznámil mužstvu, aby bylo pro všechny případy pohotové, a dal též desátníku, zaměstnanému na jeho loď, potřebné rozkazy. Když se již úplně setmělo, dal se zavést ku brigantíně, aby později misionáře na zemi odvezl a skryl ho ve skladisku jistého kramáře, jež bylo nedaleko na břehu a bylo již Mohavky prohledáno.

Na palubě brigantiny udála se zatím za soumraku hruzná příhoda. Kapitán hledal totiž od několika dnů nějakého muže, jenž by zastupoval nemocného námořníka, a dnes o polednách přišel na loď muž, jenž mu nabídl svých služeb a byl též přijat. Pozdě odpoledne přišel na brigantinu Renard a mluvil s kapitánem, s nímž se již několik roků znal, v jeho kajutě. Za soumraku chtěl s ním právě odejít dolů, aby oznámil jesuitovi, co se až dosud stalo, když tu shlédl nového námořníka a, udiven se naň dívaje, stanul přede dveřmi kajuty, z níž právě vystoupil.

Námořník se rychle obrátil a chtěl odejít pryč, ale Lotrinčan, jsa nyní svou věcí jist, přistoupil k němu a pravil posměšně: „Nyní si tedy hráme na námořníka?“

„Ano, Tomáši Renarde, avšak ty toho nevytábetáš!“ zahučel námořník a chopiv se bleskorychle dlouhého nože, napřáhl jej ku vražedné ráně.

„Vražedníku Bouffete, nyní se spořádáme!“ zakřikl Lotrinčan, a vyhnuv se obratně hrozně ráně, chytil svými silnými pažemi dlouho hledaného nepřítele.

Začal hrozný zápas, jehož výhrou byl lidský život. Žádný zápasník nemluvil ani slova. Oddychuje a napínaje silné svaly s největším namáháním, snažil se každý z nich porazit svého protivníka. Zálesák byl větší a silnější než Renard, avšak byl přece poražen. Renardova obratnost vyrovnala se jeho hrubé síle, a za několik sekund svalili se oba zápasníci na palubu, že temně zaduněla. Renard stiskl křečovitě levici hrdlo svého nepřítele, jenž ležel pod ním sténaje; rychlostí blesku napřáhl nyní mstítel pravici, v níž se leskl nůž protivníkův, spustil na jeho prsa, a boj byl ukončen.

Kapitán, podivem strnulý, díval se na smrtelný zápas, a několik námořníků, kteří byli jeho svědky, nepřidali se ku žádné straně. Nyní povstal Lotrinčan, podal kapitánovi skrvavený nůž a ukazuje na zálesáka, pravil: „Vydejte mne soudům, kapitáne! Zodpovídám si, co jsem učinil! Tam leží vražedník mé sestry a mého otce!“

Ani jedna ruka se nezdvihla, aby se chopila obchodníka.

„Nejsem osobou úřední a nemohu vás zatknouti,“ odpověděl kapitán s hrůzou.

„Bylo by to též zbytečno,“ zachrptěl poraněný, dívaje se zuřivě na Renarda; „dábel si ho přece vezme a on se musí se mnou v pekle péci! Nečumte na mě, jako bych byl nějaké divoké zvíře! Nůž zajel hodně hluboko, a se mnou bude brzo konec. Nyní také otevru hubu a dokážu vám, že se nebojím všeho vypravovati: ten černý ví bez toho všechno. Ale položte mě trochu lépe! Dejte mě třeba na nějakou lavici a položte mi pod lebku kus dřeva. Tak se to žvaní lépe.“

Na pokyn kapitánův pozdvihli námořníci spustlého člověka a zanesli ho do kajuty, kdež ho položili na vycpanou lavici a dali mu pod hlavu složenou přikrývku, již kapitán rychle přinesl.

„Vy jste opravdu přívětivější, než jsem myslil,“ mluvil poraněný dále. „Nyní přiveďte jesuitu z jeho myšlů díry a svolajte si sem, koho jen chcete! Pak uslyšíte zpověď, že vám budou vlasý státi, jako hřebíky. Ale ten pop ať je při tom; neboť se ho ten krám nejvíce týká.“

„Kdo vám pravil, že je na lodi nějaký kněz?“ ptal se kapitán udiven.

„Můj dobrý čich, ty starý mořský medvěde. Zavolejte ho rychle, sice zavrhu hubu na věky, a vám uteče tak pěkná povídačka.“

„Možná to udělají?“ šeptal Renard kapitánovi.

„Přivedu ho sem nepozorovaně zadními dvířkami,“ odpověděl kapitán a odešel.

Renard posadil se mlčky na židli naproti své oběti.

Za několik minut vrátil se kapitán s knězem, jehož zběhne o všem zpravil, a zároveň oznamoval jeden námořník velitele, jenž také ihned vstoupil.

„Co se to zde děje?“ volal Curler udiveně.

„Ach, pane veliteli, přicházíte jako na zavalanou,“ pravil kapitán a pověděl mu několika slovy, co se na lodi událo.

„Jsem vašim zajatým,“ počal Renard, když námořník domluvil. „Probodl jsem tohoto muže, jehož Mohavkové jmenují Červenou Rukou, a jenž se vlastně jmenuje Jan Bouffet. Poslyšte ho, slyšte ostatní, slyšte mne, a pak jedněte se mnou po právu a zákonu!“

„To se stane, Renarde,“ odpověděl Curler vážně a posadil se na stolicí, již obchodník postavil k lavici poraněného.

„Je ten pop zde?“ ptal se zálesák, nevida dosud kněze, a když nyní misionář přistoupil, volal na něho s ohavným smíchem: „Jesuito, tys mi připravil velikou rozkoš! Ještě nyní tě vidím, jak jsi točil očima, když s tebou rudoši dělali ve všech parádu a když tě po svém kočíím obyčeji libali.“

„Jene Bouffete, nyní stojíš u brány věčnosti,“ odpověděl kněz na tento sprostý výbuch spustlého člověka.

„Jen řekni: u pekelné propasti, popourku! Mne tím nezastrašíš! Mně je všechno jedno, kam se dostanu.“ A mrazivé se směje, žádal kapitána o sklenici pálenky, aby mohl uhasínající plamínek životní ještě chvíli udržeti, jak se rouhavě posmíval.

Napiv se dychtivě podané mu pálenky, začal vypravovati své příběhy. — Před několika lety oženil se v Quebecu se sestrou Renardovou, Karolínou, k vůli její penězům. Ale proto že mu starý, jemuž Karolína spravovala domácnost, nechtěl vydati slíbených peněz, zabil jednou, když tchán nebyl doma, železnou tyčí svou paní a oloupil skříní, v níž byly starcovy peníze. Když pak se tchán vrátil do světnice, probodl vražedník i jeho. Na pokřik otcův přiběhl Tomáš a vrhl se jako šílený na vražedníka; avšak ten ho srazil tyčí k zemi, a domnívaje se, že je mrtev, utekl. Tomáš se brzy zotavil a na jeho udání byl Bouffet zatknut a odsouzen. Ve vězení však se mu podařilo prolomit mříže a utéci k divochům, u nichž brzo zdomácněl.

Pak vypravoval se zhovadilostí hrůzu vzbuzující, jak zradil P. Joguesa na jezeře sv. Petra Mohavkům a jak získal z této zrady dvojí odměny; jak potom přemluvil indiánské kouzelníky, probodl Chiysku a vypálil na Renarda. — Potom žádal opět nápoje.

Svědkové hrozného vypravování stáli tu docela klidně, a kdyby nebyl chvílemi

ten neb onen, jemuz zálesák těžká utpení připamatoval, nebo se mu dokonce posmíval, barvy v obličeji změnil, nebo rtů stiskl, aby potlačil vášnivou odpověď, bylo by se zdálo, že se přítomní o jeho vypravování mnoho nestarají. Mimo kněze nebyl nikdo soustrastí dojat.

Na kapitánovi bylo pozorovati železný klid, velitel díval se temně na prohnatého šibala, jemuz dříve důvěřoval, a Renard zdál se býti docela pokojným. Avšak na obličeji jesuitové zračila se hluboká bolest o duši odpadlíkovu, jenž s drzým vzdorem chvátal věčné záhubě vstříc. Neslyšel sprostého výsměchu zavrzence, nezlobil se na něho pro některý jeho hanebný skutek, nýbrž volal ve svém srdci neustále k Bohu, aby nedal, je-li možná, zahynouti této duši.

Kapitán podal poraněnému mlčky žádaný nápoj; zálesák vyprázdnil sklenici dlouhým douškem a poděkovav zaklením, pokračoval dále:

„Nyní se též dovíte, proč jsem zde zůstal. Byla to odvážná hra, kterou jsem prohrál právě v tom okamžení, kdy jsem myslel, že ji jistě vyhrám. Toho ti ani v pekle nezapomenul“ volal, zatínaje pěst proti Tomášovi. „Když jsi před týdnem ztratil mou stopu, málem že jsi přese mne neklopýtl, slepý tulpase, plovat jsem pod vodou v potoce, kde jsi nalezl mou stopu v písku, hodný kousek dolů, vylezl jsem na břeh a doplazil jsem se do dutého stromu, jenž stál na břehu. Ty jsi neseděl ani deset kroků ode mne, a já jsem tě viděl sukovou dírkou, jak jsi vybíral poslední broky z kapsy. Jen na mě čouhej, Tomáši: tenkrát jsi byl přece jen hodný osel! — Nyní přijde něco pro toho popa a pro ostatní! Vida Renarda odcházeti, vylezl jsem ze své díry, šel jsem zase potokem kus nahoru, a dal jsem se pak směrem severním, chtěje se zase jednou ohlédnouti po tom plešatci. Ten žert s Tomášem stal se doleji na

Cohotatee, a potok, o němž jsem mluvil, vlévá se do Cohotatee. Znamý mně rybí lov Mohavků neležel mi s cesty a proto jsem zaměřil k němu. Ale těm rudokožným lotrům, již tropili pekelný povyk, nepředstavil jsem se osobně, proto že si ještě dobře pamatovali, jak jsem jim zapíchl tu holku. Napotloukav se tam a nevida popa, umínil jsem si, že navštívím nepozorovaně Renselaersvycké pány a pak se zase poohlédnu v Gandavaze po plešatci, jemuz jsem již dávno smrt přisáhal. Věz nyní, plešatče, že bych tě byl již tenkrát, když jsem ti prostřelil veslo, na jiný svět poslal, kdybych nebyl měl zvlhlé pušky. A tobě, bručivý infanteristo, mohu vyseknouti poklonu, že tvoji vojáci netrefí ani stodoly na deset kroků. Kdyby byli mířili na místo, kde jsem ležel, byla by mi již tehda udeřila poslední hodinka, ale ti tulpasi vidouce vystupovati dým z mé pušky, pálili tam — a já jsem byl jist. Pak mne hledali kdo ví jak dlouho, a nenašli přece ničeho. Oni i Mohavkové byli slepí jako chrobáci, sice by byli viděli mou stopu, jež vedla vzhůru na stráň. Ale oni klopýtali okolo v křoví, a já posedév si hodnou chvíli nahoře, šel jsem dále.

Nyní jest mi začítí opět s rybáky v táboře Mohavků; chtěl jsem od nich právě na sever táhnouti, když jsem tu spatřil starého Assendase, jenž se přihnál jako šílený se tlupou bojovníkův a rozčilil náramně veškerý tábor. Já jsem se chtěl ovšem stůj co stůj dověděti, co se asi stalo, a brzo se mi podařilo zpravit starého, že jsem přítomen. Assendase mi vypravoval o střelbě u pevnosti na sv. Vavřinci, a já se od něho dověděl, že jejich Ondesonk odešel sem, a že mu chtějí zafouknouti plamínek jeho života. Bleskorychle prolétla mi hlavou myšlenka, že chytrý jesuita vzal do zajecích a že se chce v dáli pojistiti a tomu jsem chtěl zabrániti. Znae zde cesty v okolí lépe,

než divoši, přišel jsem též o chvílku dříve, než oni. Jeden dobrý přítel, jehož neprozradím, vzal mě k sobě a pomáhal mi hledati. Že popodešel z pevnosti do skladiska k Mohavkům, bylo vodou na můj mlýn, a kdybys nebyl ty, lumpácký Renarde, sklál psa, jehož jsem do ohrady přivedl, byl bych býval vítězem, a ten prokletý jesuita byl by jel přede mnou do pekla, nebo do svého nebe, jež jest ještě horší. Viděl jsem ho ze svého úkrytu, jak utíkal na loď, avšak nemohl jsem dělati ničeho, proto že Tomáš po mně cíhal. To je všechno.“

„A proč jste se dal ode mne najati?“ ptal se kapitán.

„Chcete ještě i to věděti?“ zašklebil se poraněný smíchem, z něhož vyzníval ďábelský posměch a prudká bolest. „Nuže dobře! Tomáše, jenž buď proklet do nehlubší propasti pekelné... hu, jak to páli! Vody! Vody!...“

Když podával misionář zdvořelému člověku žádaného občerstvení a při tom se na něho pln soustrasti a smutku podíval, odhodil raněný, napiv se dlouhým douškem, podanou nádobu zpět a volal vztekle: „Nečouhej na mě tak plačtivě, bídný jesuito! Podekuj svému příteli ďáblu, že zde ležím a brzo kamaše natáhnu, jinak byl bych buď této noci pustil Mohavky na loď a vydal tě jim do rukou, nebo bych tě byl na cestě přes palubu do moře shodil. Věř mi, kdyby mně ten prokletý nůž nebyl tak hluboko do prsou zajel, bylo s tebou amen! Nyní jste slyšeli všechno a kličte se k řasu, abych neměl vašich palic před očima a nezlobil se ještě v poslední hodince!“

„Dali jste mu již obvazek?“ ptal se misionář kapitána.

„Ne; bylo by to též zbytečno,“ odpovéděl námořník.

„Ten lotr není hoden, abychom se ještě o něho starali: ale ať zavolají lazebníka z pevností!“ bručel Curler.

„Udělejte to, pane veliteli!“ prosil ho misionář.

„Nechte toho, povídám vám!“ zasténal zálesák, křivě se nyní bolestí na svém lůžku; „nechte toho! Nechci přijíti mastičkáři do rukou. Ta díra páli pekelně, ale mne se zmáhá — nevím, co to je — nepokojem bych to nazval! Jdi mi z očí, pope! Tvé oči mě páli, jako oheň, a podívám-li se na tebe, jest mi, jako by mně něco krk svíralo!“

„Svědomy se ozývá, Bouffete! Bůh vám chce prokázati velikou milost. Neodmítejte ji od sebe! Pomněte své mladosti! Upamatuje se na krásné časy, kdy jste se ještě modlival!“ napomínal P. Jogues.

Ale svou něžnou výstrahou přiléval jen oleje do ohně; neboť zálesák zdvihnuv se poněkud s největším namáháním, křičel rozvztekle: „Klič se k ďáblu, pope! Zpívej své nesmysly divochům a tulpasům, kteří jsou hloupější, než divoký Jan! Nevěřím ani za mák tvému žvastu. A kdyby i bylo nějaké svědomí, trápilo by mě jen proto, že jsem tenkrát kouzelníky Mohavků přemluvil, aby tě nedali spáliti. Ta hloupost mně dopaluje, že bych zlostí pukl. Pojď sem, plešatče, ať tě mohu zaškrtnouti!“ Prudce se pohnuv, ztratil bídník rovnováhu, a chtěje chytiti kněze, klidně vedle něho stojícího, svalil se s lavice na zemi a padl hlavou tak silně na železný hřebík, že si ji rozbil.

Okamžitě se ho chopili Renard a kněz a položili ho na lavici, kdež ležel nepohnutě. Obličej mu zesivěl jako popel, oči měl zavřeny, a když mu kněz položil pokrývku pod hlavu, vytryskl náhle z pravého spánku mocný proud krve.

„Dodal si sám ostatek!“ volal Curler, a vytáhnuv se spánku dlouhou špičatou střepinu železa, odhodil ji s hrůzou do vody. „Nejsem sice babou,“ bručel sám k sobě, „to jsem dokázal již často, ale toto mnou přece otrásá.“

„Jest mrtev,“ pravil kapitán, jenž pokleknuv k lavici, zkoušel tepnu a tlukot srdce zálesákova.

„Pak jest na světě o jednoho krvavého psa méně,“ zabručel velitel, a obrací se k Renardovi, pravil: „Zasluhujete vlastně odměny za to, že jste toho banditu sprovedil ze světa, ale k vůli lidem jest nám vykonati nějaký soud — avšak jen na oko, vždyť zde není čeho souditi!“

„Je-li panu veliteli líbo, odejdeme na palubu, a dříve než se vrátíme, dám odstraniti mrtvolu a všechno vyčistiti,“ nabídl kapitán, dívaje se při tom nerozhodně na P. Joguesa.

„Srozuměn, kapitáne! Pan Jogues může se již nyní ukázati mužstvu; jest nám ho beztoho dopravit na pevninu,“ rozhodl Curler, a odešel s ostatními na palubu, vypravoval jim, co se zatím událo v Renselaersvyku a co nyní zamýšlí s misionářem.

Kapitán byl spokojen s plánem Curlerovým, jen to ho mrzelo, že nemohl nad P. Joguesem bdíti. „Raději bych měl nějakou srážku!“ prohlásil se, když mu velitel znova vysvětloval, že třeba misionáře na pevninu převézt. „Mnohem lepším zdá mi se, abyste mi sem ty divochy poslal; kdyby byli nestydatými, ukázal bych jim, jak zachází námořníková sekyra s takovými obludami.“

Velitel kýval nerozhodně hlavou a chtěl již na to záporně odpověděti, když tu P. Jogues prohlásil, že nikterak nepustí, aby k vůli němu povstalo ještě více nebezpečství a aby přišlo dokonce ku srážce. „Dovolte mi vrátiti se k Mohavkům a jíti s nimi do Gandavagy,“ pravil; „můj život je v rukou Božích, a Jeho nejsvětější vůle se staň!“

„Amen! Amen! pravím já ke všemu tomu,“ volal Curler. „Ano, staň se vůle všemohoucího Boha, a ona se též stane — ať děláme to neb ono. Ale Bůh dal

nám též rozum, abychom ho používali, a hleděli poznati Jeho vůli. Vždyť vy sám snažil jste se včera a dnes poznati vůli Boží a nabyl jste přesvědčení, že jest vám utéci. Vráťte-li se ku Mohavkům, již na vás nemají práva, a jimž jste se nezavázal ani jediným slovem, poskytnete jim příležitosti spáchatí vraždu a uvaliti na sebe novou vinu. Já nejsem učeným mužem a z bohosloví neznám ani A ani Z, ale zdravý lidský rozum mi praví, že vás nesmím vydati vašim vrahům. Vypuďte si tedy konečně tu hloupost ze hlavy; neboť v tom vám nedám nikdy za pravdu. Zde vás Mohavkové jistě nedostanou, za to vám račím. Já vás jim žádným pádem nevydám, nybrž dopravím vás ku vašim krajanům. Chcete-li se pak opět vrátiti do Gandavagy, dáti se mučiti a na konec upéci, nebudu vám brániti, pak to již není mou věcí. Prozatím však jsem a zůstanu vaším strážcem. Hallo, kapitáne! Jak pak by to bylo, kdybychom pana Joguesa strčili do námořnické kazajky a vpašovali ho na pevninu?“

„Ještě jednodušší by bylo, kdybychom s ním jeli zrovna do pevnosti, odkudž by se dala snadno najíti cesta do jeho úkrytu,“ mínil kapitán, a dodal se šelmovským úsměvem: „Pan Jogues by byl zajisté velmi dobrým námořníkem, a myslím, že by ho ani rudoši v námořnickém obleku nepoznali.“

„Tedy budeme jednati, jak vy myslíte!“

„Zgamo, připraviti dlouhý člun!“ poručil kapitán lodníkovi, jenž právě okolo nich krácel. „Ale co uděláme s mrtvolou?“ ptal se pak, obrátiv se ke Curlerovi; „chcete ji vydati divochům, a tím je poněkud upokojiti? Vždyť toho lotra nenáviděli hrozně.“

„Ne, kapitáne! Moji vojáci zahrabou zítra mrtvolu docela tiše za pevností,“ odpověděl velitel a pooděšel s kapitánem

stranou, aby s ním promluvil o rozličných věcech stran prohlídky Mohavků na lodi.

Obchodník Renard, jsa nyní s knězem samotén, ptal se ho šeptem: „Smím doufati, drahý otče, že mne nebudete považovati za vražedníka?“

„Toho neučiním, Renarde,“ odpověděl jesuita vážně. „Jen Bůh může rozhodnouti, prolil-li jste krev Bouffettovu úmyslně, zabil-li jste ho s předsevzetím, nebo vykonal-li jste jen skutek sebeobraný.“

„Bůh vidí do mého srdce; kéž by mi byl milostivým soudcem!“ zaseptal Lotrinčan.

Tu napomenul kapitán k odchodu. Mužové vstoupili do člunu a dopluli bez nehody do pevnosti, z níž byl misionář ihned do ustanoveného úkrytu dopraven. Curler, dav mu ještě některé dobře míněné rady, vrátil se do tvrze, z níž se i kapitán brzo na loď odebral. Renard vstoupil však do svého člunu a plul bez cíle po proudu — toužil po samotě. Hlas svědomí neomlouval ho veškeré viny a Renard chtěl mluvit za tiché noci sám s Bohem.

Mohavkové byli přivedeni druhého dne na loď. Prohlédnuvše ji důkladně, vrátili se ke svým soudruhům, jež hleděl velitel hojnými dary upokojiti. Hlavní oddíl odejel pak do Gandavagy, kdežto Assendase s několika svými přívrženci odebral se ku lovicím soukmenovcům za Renselaersvykem.

20. Na svobodě.

Druhého dne Indiáni odtáhli, avšak nebyli dalece tak důvěřiví, jak se Holanďané domnívali, neboť chodili ještě několik neděl každodenně do Renselaersvyku, hned to, hned ono objednávali a při tom horlivě po misionáři pátrajíce. Tím způsobem bylo nemožno přepravit P. Joguesa na loď, jež byla Mohavky neustále střežena, a kapitánů nezbylo konečně nic

jiného, než odjeti beze svého chráněnce. Jesuitovi bylo nyní úplných šest neděl čekati na novou příležitost a trpěti nevýslovně ve svém trapném úkrytu, z něhož nemohl odejiti.

Hollandan, v jehož skladisku byl ukryt, měl za ženu Indiánku a byl velice lakomým. V jeho domě scházeli se ponejvíce rudoši, do Renselaersvyku přicházející, a právě proto vyvolil jej Curler za úkryt misionářův, soudě právem, že tam ho budou divoši nejméně hledati. Ačkoliv mu Curler, Megapolensis i Petr Bleeten hojně jidel a nápojů posýlali, dostalo se mu z toho velice málo: neboť jeho lakomý opatrovník vzal skoro všechno pro sebe a staral se horlivě o to, aby co možná nejvíce Indiánů přicházelo k němu do domu, aby misionář nemohl tak brzo odejiti a hodně mnoho mu prospěl. Též Renard přicházel ho velmi často navštívit, byl však k němu z předstírané opatrnosti velmi zřídka zaveden a i tehda neuslyšel z úst ubohého trpitele ani slova nářku na hanebné ošetřování, jenž si jen stěžoval na ránu v noze, již mu při útěku od Mohavků pes pokousal, a jež se mu nijak nehojila.

V tomto čase psal P. Jogues P. Jeronymovi Lallemantovi, svému představenému v huronské misionářské stanici na jezeře Nipissinském, kteréžto psaní, datované 30. srpna 1643, šťastně se zachovalo.

Zatím obrátil se Curler, podporován kazatelem Megapolensem, na velkodušného guvernéra Viléma Kiefta. Líčil mu důtklivě stav jesuitův, prohlásil, že má dosti vojáků, aby po případě osadu proti divochům ubránil, a žádal o plnou moc, aby mohl ubohého trpitele po vlastním soudu chrániti a poslati ho při nejbližší vhodné příležitosti na ostrov Manhattanický.

Z Nového Amsterdamu přišla konečně toužebně očekávaná odpověď a

velitel sdělil ihned svému chráněnci, že má nyní svobodnou vůli a že ho pošle na východ s toutéž lodí, jež přivezla guvernérovo psaní.

P. Jogues byl tím nemálo potěšen a ještě téhož dne odešel do budovy velitelovy, kdež mu byla na krátký čas jeho pobytu v Renselaersvyku slušná světnice připravena.

Mohavkové nedověděli se nikdy, že misionář po svém útěku ze skladiska, kde s nimi spal, ještě v Renselaersvyku prodléval, a poznávše, že jejich vzdory jsou marny, dali se snadno dary upokojiti.

Dominik Megapolensis neuměl své radosti jinak projevit, než že prohlásil, že misionář nesmí jeti sám: že ho bude provázeti až do Nového Amsterdamu a tam že se postará o jeho další cestu. Jeho úmysl byl i veliteli Curlerovi velmi vítaným, proto že mu poskytl příležitosti, zpravit guvernéra o všech událostech v osadě mnohem zevrubněji, než mu bylo písemně možno.

Petr Bleeten nabyl nyní opět zmužlosti a ujišťoval slavně, že by byl za pana Joguesa statek i život obětoval, kdyby jen jeho Marianna neměla nepřemožitelné bázně před Mohavky, již jí marně vymluvití hleděl. Avšak ani paní Marianna nezůstala pozadu a vystrojivši se jak mohla nejlépe, navštívila ještě jednou podivuhodného toho pána, jenž se dal dobrovolně od divochů tak dlouho mučiti. Jsouc při rozmluvě misionářově s její manželou, bránila se velmi udatně proti žalobám, jimiž ji její pan manžel z bázlivosti vinil. „Ale Petře, co to pleskáš?“ rozhorlila se. „Pfui, Petře! Nelží přece tak neomaleně! Já že bych se byla bála divochů, povidáš? Ne, Petře, co je mnoho, to je mnoho. Ty jsi byl, jak obyčejně, tím strašpytlem, a bědoval jsi srdcelomně, že návštěva toho pána tvému skladu...“

„Ale, Marianno! Předně jsem za-

jisté nepamatoval na své zboží, nýbrž na tebe a na...“

„Na mne že bys byl předně pamatoval? Na mne a na děti?“ přerušila rozhorlená paní skromnou obhajovací řeč kupcovu. „Na mne myslíš vždycky až naposled a často, ano velmi často vůbec na mne nemyslíš. Ne, Petře, tvoje zboží vézelo ti ve hlavě! Tvoje zboží a tvá... ale ne! Vždyť tvé kšticí nebylo se báti od divochů ani nejmenšího nebezpečí: neboť kde ta jednou seděla, tam jest již dávno holá pustina. Vždyť máš lebku nahoře holou, jako zrcadlo, a nevím, jak by si divoši poradili, kdyby ti chtěli po svém způsobu kúzi s hlavy stáhnouti. Zkrátka a dobře, Petře, ty's byl v úzkostech o své zboží a o svůj kousíček života, a to bylo všechno. Podívejme se, nyní lezeš do díry jako sysel, jak jen ústa otevru a pravdu ti řeknu! Nevěřte mu, pane, že jsem se bála Mohavků! Petr byl tím bázlivým zajcem! Petr — a ne já!“

Velitel, jenž před tímto výlevem rozhorleného srdce ze světnice odešel, vysvobodil nyní misionáře z trapných rozpaků, vstoupiv neohlášen do světnice a sděliv knězi, že se přiblížila hodina rozloučení. Megapolensis že jest již na lodi a Renard že ho ještě prosí o soukromou rozmluvu, jemu pak, veliteli, že bude ctí, doprovoditi ho ve vlastním člunu k lodi.

Všeho dobrého mu přejíce rozloučili se kramář a jeho Marianna s P. Joguesem, jenž jim srdečně děkoval a slibil, že jich bude vezdy pamětliv jako svých dobrodinců. Těžším bylo mu však loučení s Renardem, s nímž asi čtvrt hodiny rozmlouval a pak s ním na břeh odešel. Hluboce zkormoucen přišel dnes strohý obchodník ku knězi a příteli svému, a nyní loučil se s ním s obličejem, z něhož zíral blažený, dlouho postrádaný pokoj duševní.

„Pamatujte na má napomenutí, Renarde!“ pravil kněz, podáváje ruku věrnému pomocníku v nouzi; „pamatujte na má slova, Renarde! Jednou bude nám odpovídati před Bohem za každé zlo, jež jsme způsobili jeho tvorům, ale boť, jenž nám byl učiněn, bude nám připočten k dobru, pak-li jsme jej vytrpěli nereptajíce, ke cti a slávě Boží a odevzdání úplně do Jeho nejsvětější vůle.“

„Žehnejte mi, drahý otče!“ prosil Lotrinčan, klekaje na zemi.

Misionář mu vyhověl a podal mu pak ještě jednou ruku; na okamžení dívali se oba na sebe s usazeným zrakem, ale velitel, jenž byl bezděky svědkem tohoto pohnutlivého loučení, pobízel k odchodu. —

„Na shledanou, věrný příteli!“ volal jesuita.

„Nezapomeňte na mne ve svých zbožných modlitbách, drahý otče!“ prosil ještě jednou Renard a vděčně na něho pohlédnuv, rychle odešel. —

Stráž venku stojící chopila se zbraně a pozdravila. Sotva že dojeli k lodi, zakotvené u děl pevnostních, zavlála na palubě francouzská vlajka, z pevnosti vystřeleno na pozdrav a námořníci přijali příchozí hromovým „Hurrah!“ Hned potom vytažena kotva, plachty jedna po druhé nataženy a loď se začala zvolna pohybovati. Veškeré obyvatelstvo Renselaersvycké, shromáždivši se na břehu, dívalo se zvědavě na misionáře, stojícího na palubě vedle Curlera a Megapolense, a mnozí ho přátelsky pozdravovali, až jim konečně loď, podporována příznivým větrem, zmizela z očí. A za hodinu rozloučil se i velitel krátkým: „Opatruj vás Bůh!“ a vroucím stisknutím ruky s jesuitou a plul ve své loďce nazpět k osadě.

Rozšafný Dominik Megapolensis byl asi v Renselaersvyku jediný, jenž misionáře a pohnutky jeho jednání správně posuzoval; jeho hrdinnost a sebezapírání

naplnily ho velikým podivem a nyní nemohl se kapitánu a lodníkům dosti vynapovídati, jak podivuhodného a velikého muže na lodi mají. Tichý, ničeho nepožadující jesuita zdál se na první pohled nepatrným, a jeho neobyčejná skromnost zdála se povrchnímu pozorovateli slabostí a bázlivostí; avšak za krátký čas poznal každý, že má před sebou muže neobyčejně uadaného, muže pevné vůle a vzácného sebezapírání. P. Joguesova laskavost, přívětivost a dobrota srdce byly by mu i bez chvalořečí dobrého Megapolense získaly srdce důstojníků i veškerého mužstva. Lodníci nosili ho skoro na rukách a oslavovali ho způsobem, jenž byl skromnému knězi opravdovou mukou.

Guvernér Kieft přijal misionáře neobyčejně srdečně a přičinil se všemožně, aby mu příjemnil pobyt v Novém Amsterdamě, jenž byl tehda bídou vesnicí s pěti sty obyvateli, chráněnou malou tvrzí. P. Jogues stihl tam na začátku října a teprve 5. listopadu mohl nastoupiti s jedním hollandským kupcem cestu přes moře, již po mnohých nebezpečnostech šťastně skončil. Velké bouře zmítaly těžkou lodí jako malým míčem hned sem, hned tam, až konečně doplula ku břehu anglickému a tam zakotvila. Zde ukradli mu loupežníci, kteří za nepřítomnosti kapitánovy a mužstva loď oloupili, všechny šaty, jež mu bodrý Kieft darovati mohl, a ubohý misionář, setkav se na břehu s francouzským katolíkem, obchodníkem s uhlím, přijal velmi rád jeho nabídnutí, že ho vezme s sebou do Francie a někde v Bretagni ho vysadí.

Nuzně oděn vstoupil P. Jogues na štědrý večer na domácí břeh. Chudými rybáři přívětivě přijat, našel brzo po svém příchodu příležitost, jíti ke sv. zpovědi a sv. přijímání, po čemž šestnácte měsíců marně toužil. Hodní lidé, žijící

sami ve velké chudobě, pomohli mu i dále, přinutivše ho, aby přijal jejich skrovný peníz na cestu, a P. Jogues našel cestou kupce, jenž ho vzal s sebou do Rennesu, mohl za krátko zaklepati na bránu proslulého jezuitského kollegia; rektor, jeho bývalý noviciemistr, nepoznal ho však dříve, až mu jmenoval své jméno.

Již dávno před tím stihla ze Tří Potoků a z Quebecu zpráva o jeho krutém osudu a jeho křesť. hrdinnosti a nyní rozšířila se bleskem zvěstí o jeho příchodu do Francie. Zpráva ta donesla se i na královský dvůr a matka královna, Anna rakouská, dala zavolat trpětele k sobě, aby slyšela z jeho vlastních úst potvrzení skoro neuvěřitelných muk, jež podle rozličných zpráv vytrpěl, aby pohledla na jeho slavné rány a vyjádřila mu svůj podiv. Avšak tyto světské pocty byly mu z té duše protivny a radoval se upřímně, kdekoliv se jim mohl vyhnouti.

„Moje zásluhy, získal-li jsem si vůbec nějakých — o čemž nemálo pochybuji — jsou velmi nepatrný,“ pravil svému provinciálovi, P. Jaguenotovi v Rennesu. „Kéž by přece lidé tolik o tom nemluvili, odporuje-li někdo zlému a konaje nejsvětější vůli Boží, vytrpí-li ke větší Jeho slávě pomíjející bolesti, za něž ho čeká nepomíjející odměna. Mně je trapné a úzko mezi těmi lidmi, kteří mne svými otázkami neustále se vracejícími trýzní. Nezasloužené oslavy a chvály mučí mne však ještě více a proto bude nejlépe, vrátím-li se zase co nejdříve do nového světa, kde mne nebudou za jednoduché konání mých povinností tak příliš chváliti.“

Též P. Jaguenot poznal brzo, že by se Joguesovi ve Francii stýskalo, a že jest asi povolán, aby i na dále kázal kříž severoamerickým divochům, zvláště pak, aby pokračoval v započatém díle mezi národem Mohavků, jak se jen na-

skytne vhodná příležitost; z té příčiny psal o tom též generálu Tovaryšstva, P. Muciovi Vitelleschimu, jenž s ním byl úplně srozuměn.

Ještě téže zimy bylo ustanoveno, aby se misionář vrátil do Nové Francie; ale dříve než se vydal na jaře r. 1644 se svým řeholním bratrem, P. Ducreuxem, do Rochellu, kde chtěli na loď vstoupiti, byla mu způsobena radost, jež mu nejen dala zapomenouti na všechny vytrpené bolesti, nýbrž naplnila ho i tak vzneseným nadšením, že nyní jen jen hořel touhou, vytrpěti nové strasti ve službě církevní.

P. Jogues obrátil se totiž na svatou stolicí s prosbou, aby mu vzhledem k tomu, že mu byly uřezány první články prstů u pravé ruky, bylo dovoleno, dotýkati se nejsvětější Svátosti při oběti mše sv. a při rozdělování sv. přijímání zbylými články. Papež Urban VIII. vyhověl jeho žádosti, podotknuv v listu, vlastní rukou psaném: „Indignum esse Christi martyrem Christi non bibere sanguinem“ (že není slušno, aby mučeník Kristův nepil krve Kristovy). Jeho mučeníctví bylo tedy již za jeho života nejvyšší hlavou křesťanstva slavně uznáno.

Dne 16. května 1644 vstoupil P. Jogues a jeho věrný průvodce Ducreux na půdu Nové Francie, a hrdinný misionář, od svých bratří tak dlouho bolestně pohřešovaný, byl přijat způsobem, jehož nelze vyliciti. Brzo začalo se mluvíti o huronské misií a o příhodách, o nichž dosud ničeho nevěděl. Ke své žádosti dověděl se nyní, že se misíím za jeho nepřítomnosti velmi špatně dařilo. Misionáři na jezeře Ripissingově že jsou již dvě leta bez oděvu, knih a nádob, jim tak potřebných; neboť od zajetí Joguesova přerušeno veškeré spojení Francouzů se zemí huronskou, a ani stavba tvrze Richelieuovy nepojistila

mnoho plavby na řece sv. Vavřince. Kmenové irokesského spolku, a jmenovitě Mohavkové, dobyli nad svými indianými protivníky vítězství za vítězstvím, a za ústím řeky Richelieuovy mají obsazena veškerá důležitá místa a tákají tam tak četně, že je země huronská všem od východu přicházejícím úplně uzavřena.

Všechno to bylo známo jak ve Quebecu, tak i ve Třech Potocích, a nouze ubohých misionářů na jezeře Ripissingově, od nichž jen zřídka kdy nějaká zpráva stihla, bolela nemálo věrné řeholníky. Jeden z nich, P. J. Bressani, jenž již ve své vlasti Italii o velké činnosti svých spolubratrů v novém světě mnoho slyšel, vymohl si od svých představených dovolení, aby směl obětovati svůj život rozšíření křesťanské nauky, a přišel v letě 1642 do Quebecu. Jeho záměr byl však prozatím následkem nešťastné výpravy P. Joguesovy zmařen, a jakkoliv ve své planoucí horlivosti vroucně prosil, aby mu bylo dovoleno odebrati se k Huronům, nemohlo býti jeho přání vyhověno, neboť nepřátelští divoši tvořili vždy silnější hráz mezi misionářskými stanicemi na západě a francouzskými osadami na dolním toku sv. Vavřince. — P. Vimont, provincial Tovaryšstva v Nové Francii, povolil konečně prosbám mladého hlasatele víry, a dne 26. dubna 1644, sotva že roztála ledová kůra na sv. Vavřinci, vyplul ve třech loďkách se šesti pokřtěnými Indiány a jedním Francouzem ze Tří Potoků do země huronské. Smělí mužové byli ovšem připraveni na smrt, jež je rozmanitým způsobem překvapiti mohla, avšak těšili se myšlénkou, že se jim není v tak jarní době Irokessů obávati. Mezi pokřtěnými Hurony, provázejícími P. Bressaniho, byli náčelníci Jindř. Stonstrats, Michael Atiokvendon a Bertrand Sotrioskon, kteří teprve v listopadu předešlého roku,

vzdorujíce všem nebezpečnostem, z Ripissingu do osad přišli, „naučit se modlitbě“ a státi se „Marianskými.“ Francouzové darovali těmto mužům, na jejich věrnost mohli spolehati, stříelné nástroje; ale radost, jakou tito dětinní lidé z nich měli, měla býti jim i knězi k záhubě. Nemohouce se totiž střelby dosti nabažiti, upozornili na sebe tlupu Mohavků, nedaleko pevnosti Richelieuovy tábořící, asi 30 mužů silnou, jež je přepadla a skoro bez odporu zajala. Jen Sotrioskon, jenž se zuřivě bránil, byl poraněn, avšak uniknuv na břeh, skryl se tam ve křoví, kdež ho ohledací sbor ze tvrze vyslaný našel umírajícího. Od něho stihla sem tato skrovná zpráva o osudu výpravy ani ne týden před návratem P. Joguesovým, a o několik dní později přišla ještě zvěst, že P. Bressani se svými druhy byl odveden směrem ku dědinám Mohavků.

Též ze země Mary, jež byla tehda počítána ku rozsáhlé, jen neurčitě ohraničené Virginii, došly brzo velmi špatné zprávy. Jistý Angličan, jménem Clairborne, jehož nestranní dějepisci právem nazývají zlým démonem osadním, způsobil tam ukrutné pronásledování katolíků, jež příštího roku 1645 dosáhlo vrchole odvezení kněží do Anglie.

Již ze svého pobytu v Novém Amsterdamě dověděl se P. Jogues, že tři mocní kmenové indianští, Vycomesen, Susquehannas a Nantikokes, vpadli do misionářských osad Marynských a hrozně tam řádili; nyní pak přicházely ustavičně od horního sv. Vavřince a ze země huronské sbory ubožáků, od svých nepřátel krutě potlačovaných.

Na cestu k jezeru Ripissingovu nebylo nyní lze mysliti; P. Jogues zůstal na zimu s P. Ducreuxem v nově založeném Montrealu, jenž se tehdy ještě „Marianské město“ nazýval, a napsal tam na nalehavé prosby Ducreuxovy

zevrubné líčení svého zajetí mezi Mohavky.

Následující jaro 1645 bylo Irokesům, kteří až dosud skoro ve všech pútkách zůstali vítězi, rozhodně nepříznivo. V několika potýčkách byli od Francouzů a spojených s nimi kmenů Algonquinských poraženi a ztratili dosti značný počet zajatých, mezi nimiž několik náčelníků, s nimiž generální guvernér Montmagny velmi vlídně jednal a pak je na svobodu

propustil, aby se vrátili domů a naklonili národ míru s Francouzy. Původcem tohoto skutku byl P. Jogues, jenž byl pro své zkušenosti, jež mezi Indiány zažil, velmi rád o radu tázán; měl dosti příležitosti viděti a slyšeti v Gandavaze, jak velice účinkovala vlídnost bělochů na náčelníky Sokoků, a jak se horlivě přičiňovali, aby Mohavkové s Francouzy mír uzavřeli. A vskutku, naděje misio- náře nesklamala. (Pokračování.)

O účtě Panny Marie u řeky Ostravice na Moravě.

Píše P. D. Škaruda, exhortator mor.-slez. školy lesnické v Sovinci,

za příčinou 100leté památky na konsekraci nového farního kostela ke sv. Janu a Pavlu v Místku,

kteřá vykonána byla dne 12. září 1784, v den jména Panny Marie, Antonínem Theodorem hrabětem Colloredem z Waldsee, prvním arcibiskupem olomouckým.

(Dokončení.)

říska doba pověstného Josefinismu, ve které zednářství vztýčilo pyšné hlavy své, zavírající kláštery, zrušující bratrstva zbožná a řády, bourající kaple a konfiskující jmění církve a náboženských spolků. Než ani v době té neochábla účta, dosud nebes královně vzdávaná. A kterak by také mohla ochabnouti, když mnozí Místečané pomoc Marie Panny ještě před nedávnem na sobě byli sami zkusili? Měli obyvatelé místech tak krátkou paměť, že by na takovou událost byli zapomněli?

Roku 1742 obsadili Prusi pod generálem Schwerinem Slezsko a položili p.sádky do všech skoro měst slezských, tedy i do sousedního Frýdku.

Ale mezi tím Valaši utvořivše obranu zemskou, přepadli na popeleční středu r. 1742 v počtu 2600 mužů pruskou posádku ve Frýdku, neublížili jí však mnoho. Prusi tím popuzeni a domnívající se, že Místečané původci onoho přepadení byli, umínili si, že se na Místku poníší. Z té příčiny přepadli v počtu as 2000 mužů v noci 17. února 1742 město, žádajíce 6000 zl. výpalného, kteréž jim dáno bylo.

Než vzdor tomu byli obyvatelé vyplnění, kostel všech Svatých oloupen, kořist odvezena a 18 lidí zavražděno. Při odchodu svým 19. února zapálili ještě Prusi město, tak že ležlo 14 domů popelem, a 13 lidí o život přišlo.

Mezi jinými oběany zajali Prusi též měšťana Ondřeje Pustka, jenž měl býti zastřelen. Již ho

vedli na popraviště; tu utekl se Pustka vroucnou modlitbou pod ochranu P. Marie Častochové, prose ji, by ho při životě zachovala. A prosba jeho byla vyslyšena. Neb ačkoliv několikrát do něho střeleno, byl jen poraněn a pak s ostatními rukojmími do Těšína odvezen, kde velitel pruský v mešním rouchu oblečený tancoval. Vyhojiv se Pustka vrátil se domů, a když Prusi později opět do Místka přibyli, pomstil se na nich, jak se na věrného cítěle mariánského sluší. Po hostitě jich dle možnosti.

Kde účta Marie Panny tak hlubokých kořenů zapustila, tu nemohl jí ani mrazivý josefinismus vyhubiti. R. 1763 položeno děkanem Františkem Čajkou základní kámen k velebné budově nového farního chrámu sv. Jana a Pavla, na níž 6 let usilovně pracováno. 12. září 1784, ve slavnost jména blah. P. Marie, byla pak prvním arcibiskupem olomouckým Antonínem Theodorem, hrabětem Colloredem z Waldsee (1777—1811) konsekrována, důležitý to moment, který účtu k neposkvrněné Bohorodičce každý rok oživuje. V dřívějších dobách přicházelo také mnoho průvodů z okolních osad jak na Moravě tak ve Slezsku v ten den do Místku, by zde čest Marii Panně vzdali, tak že někdy i 40 kněží zpovídáním zaměstnáno bylo. Slavit' tehdá Místek pravé hody, skutečný „krmás“ nejen v ohledu tělesném, nýbrž i duchovním. Právody ty následkem zákonů josefinských arcit' za své vzaly, ale za to letos zaznívala opět z tisícercých hrdel stará píseň:

„Maria! Maria!
Nad slunce jasnější,
Nad měsíc krásnější,
Nad perly vzácnější, Maria!
Budiž pozdraveno
Tvé přesladké jméno
Na nebi, na zemi, Maria!“

Vždyť v ten den bylo tomu právě 100 roků, co „Nový kostel“ místecký slavným způsobem službě Boží byl zasvěcen, kostel, jenž i několik poníků Mariánských vykazuje.

Ve chrámě tom nalézát se v presbytáři boční oltář P. M. Cellenské, r. 1781 poutníky Cellenskými zhotovený. Na oltáři tom vidíme také uměleckou sochu P. Marie Bolestné, držící mrtvého Syna svého na klíně, dar to paní Anny Bůžkové.

V kapli sv. Innocence jest zase dar panny Jurkové, obraz to nádherný, představující P. M. Častochovskou, s nápisem tklivým: „Pod twoja obrone uciekamy sie!“ Obraz ten, v ceně asi 200 zl., byl sem za faráře Jos. Koutňáka u veliké slávy umístěn. V lodi pak jest veliký oltář s obrazem P. Marie Růžencové, který bratrstvo živého růžence u malíře Felixe Leicherta za 150 zl. objednalo. Na obraze tom vidíme P. M. s děťátkem božským, ana sv. Dominikovi růžence podává, by ho po světě křesťanském rozšířil. Kolem Panny Marie jest 15 menších obrázků, představujících tajemství růžence svatého. Mimo to jest v kostele sv. Jana a Pavla vícero ještě vyobrazení P. Marie, z nichž jeden ono P. Marie Častochové v sakristii vyjímáme, poněvadž se nám svým stářím zamlouvá. Pod Pannou Marií vymalován jest totiž Místek ve své někdejší podobě, za nějž sv. Jakub v rouchu poutnickém oroduje. Ale i jeden zvon věnován jest Matce Boží, jak tam nasevěňuje nápis na něm, jenž přeložený zní: „Posvěcen jsem ku větší slávě Boží, B. P. Marie a ke cti sv. Jana a Pavla. Zvon tento jest pro farní kostel místecký ulit r. 1797 od Wolfganga Strauba v Olomouci štědrostí soukromých dobrodinců, mezi nimiž zvlášť Pavel Kantorčík byl, obětovav naň 100 zl.“

Byť tedy Místek zvláštního kostela mariánského neměl, tož přece ve všech jeho chrámech postavena pomůcka na počest P. Marie hojnost. A co tu kaplí a křížů po městě a po polích, které všechny hlásají něžnou úctu k Marii Panně! Ze všech jmenujeme jen kapli Neposkvrněného početí B. P. Marie v domě paní Freibergové, vždy květinami vkusně vyzdobenou, P. Marie Častochové u cís. silnice na Lysůvkách, a P. Marie Bolestné u cesty kunčické; pak sochu kamennou P. Marie na nebo vzatě, která na místě dřevěné r. 1730 vichrem poroučaná od rodiny Herzschtigrové za 600 zl. zjednána byla, jak

tomu svědčí nápis: „Ke cti Blahoslavené Bohorodičky Marie a k vůli zbožnosti lidu byla (socha ta) od starého rodu Herzschtiggrů postavena. —

Když v letech 1740—1751 veleznámý poutnický kostel mariánský ve Frýdku se stavěl, tu ochotně v díle tom i mnozí Místecané pomáhali. I lze vším právem říci, že v Místku stavitelství, umění malířské i dláto sochařovo k rozmnožení úcty nebes Královny zastoupeno bylo, sloužící jí až dosud. A což máme tici o umění krásné poesie? Kdo sčítá ty dojemné a velebné zpěvy, jež ve chrámech místeckých o četných slavnostech mariánských a v rozličných obdobích roku církevního se rozléhají? Nevím, zdaž která jiná osada farní tolik písní na počest Marie Panny během roku pje, jako místecká. Hlubokou úctou k P. Marii dávají farníci místecí na jevo nejen hojností světla a květin, v nichž kostel a oltář se stkví, nýbrž i tím, že v přehojném počtu o slavnostech mariánských sv. Svátosti přijímají, že putovali a putují do Marie Celle ve Štýrsku, do Častochova v ruském Polsku, do bratrského Frýdku, na sv. Hosty a kopeček u Olomouce, do Orlové ve Slezsku a do Přibora; ale i tím osvědčuje se duch mariánský mezi obyvatelstvem místeckým, že od pradávna scházelo se a dosud se schází ve spolky a bratrstva, jichž účelem bylo a jest uctění Rodičky Boží. Uvádíme jen bratrstvo živého růžence, založené farářem Pavlem Nolaským (1655—1676), jež od faráře Davida Holuba (1683—1694) stanovy obdrželo. Bratrstvo to bylo v době josefínské úředně zrušeno, ne však účta k Marii Panně. Neboť pobožnost živého růžence konala se soukromě až dosud. I jest na čase, by bratrstvo to opět úředně, kanonicky, oživeno bylo. Dále jmenujeme bratrstvo Neposkvrněného početí B. P. Marie na obrácení hříšníků a panenský spolek pod ochranou P. Marie, bez poskvrny počaté. Když všechny téměř vrstvy obyvatelstva úctou k Marii Panně proniknuty jsou, jaký pak div, že i blahodárné následky její se objevují. Děvy spolku panenského, vydány jsouce přecasto pokušením ve službě a továrnách, hájí statečně své cti a svého jména; a když se byly provdaly, působí jako manželky a matky zdárné v rodině, s manželi pěstujícíce k stolu Páně a dítky své vychovávající v duchu křesťanském, mariánském. Že však duch tento pořád ve své síle se udržuje, o to má velikou zásluhu místní duchovenstvo jak v dobách pradávných, tak v novějších. Z novější doby jmenujeme jen: † faráře Jos. Koutňáka; nynějšího vdp. děkana Bedřicha Kouna; obřechtického far. Frant. Zágona, bývalého kaplana a rodáka místeckého; Dra. Frant. Teplíčka, arcib. ceremoniáře; Rudolfa Hrdličku,

kooperatora v Moštěnici, v Místku svým časem působivšího; nynějšího kaplana Ferd. Winklera; pak kooperatory Frant. Gogelu a Štěp. Dohnala, kteří s neunavnou pílí se přičiňovali a přičiňují o to, by účta k Marii Panně neochábla, zavedše k tomu cili májovou pobožnost a konajíce mimořádné přednášky v kostele. —

Jak dalece nám možno bylo se dopřítí, odchoval Místek v posledních 3 stoletích více než 134 kněží a kleriků, z nichž asi 70 ze soukonnického rodu pochází, a ti všichni hlásali a hlásají čest a slávu Marie Panny. Jimi jsou zastoupeny nejen světský stav duchovní, nýbrž i řády řeholní, jako: augustiniánů, benediktinů, cisterciáků, dominikánů, františkánů, jesuitů, kapucínů, kartusiánů, něm. rytířů, paulánů, piaristů, praemonstrátů, trinitářů. Nejednou z nich vynikal i vysokou důstojností v církvi, jako: Bezruč Kar., 1763 děkan v Kralicích; Čajka František Josef, děkan v Místku; Freiberg Dominik, děkan v Bruntálu; Holub D., doktor theologie, děk. v Místku 1683—1694; Jakob Eduard, arcikněz v Polské Ostravě 1850; Jeřábek Jiří, děkan ve Valašském Meziříčí; Očko Jiří, děkan ve Valaš. Meziříčí; Krůpa, doktor theologie a paulán v Častochově; Laník David, děkan ve Valaš. Meziříčí; Paseka Frant., praelát kláštera v Jedli v Polsku; Petech Dominik, kvardián františkánů v Polsku; Seidler Karel, kanovník a probošt v Nitě, v Uhrách, 1822; Volný Antouin, čestný kanovník kapitoly solnohradské; Volný J. Kazimír, poslední praelát augustiniánů fulneckých; Zavřel Innocenc, čestný konsistoriální rada v Dřevohosticích 1864; Zelzuka Václav, bakalář theologie a farář ve Zdounkách 1691; Židek Valent., doktor theologie, děkan a čestný rada konsist. ve Val. Meziříčí 1853. —

Které místo může se vykazati takovým počtem duchovníků? A počet ten nevzrostl náhodou, on vyrostl na půdě, zvlažované naukou křst. a láskou k Marii Panně, již ani učení pikhardské ve století 16. udušiti s to nebylo. Blahodárně působili též ve směru tom na mysl místeckých studujících latinské školy řádu piaristického, jejíž biskup Karel II., hrabě z Liechtenštejna r. 1697 v nedalekém Příboře usadil. Vždyť o řádu tom známo, že jest pěstitelem účty k Matce Boží.

Avšak nejen synové, i dcery místeckých rodin věnovaly se stavu duchovnímu, řeholnímu. Vidíme v něm spanilé dcery ze vznešených rodů patricijských, z nejváženějších a nejzámožnějších rodin, jako: Herzschrägers, Opavských, Pětinských, Seidlerů, Žabenských, a jiných. Věru, zdalší nepadalo símě nauky božské, účty a lásky k Marii Panně na půdu kyprou? Nápadno však, že se v Místku

zvlášť účta k P. Marii Častochové tak zdárně ujala. Odkud to?

Jest vůbec známo, že divotvorný obraz P. Marie v Častochově za palladium království polského od jakživa se považuje; ve všech zemích polských i sousedních těšila se tedy P. Maria Častochová ze zvláštní obliby a pocty. Vždyť vévodové těšinství z polského rodu Piastovců osvojovali si manství místecké, tehdaž pode jménem „Friedburg = pohraničný hrad“ známé a se Slezskem sousedící, již ve 14. století, považující je za příslušenství koruny polské. V Místku působil velmi zdárně jakožto farář P. Nolanský (1655—1676), dominikán a profesor bohosloví, z Poznaňska rodilý. Roku 1683 táhlo Místkem 30.000 Poláků s králem Sobieským pod knížecími generály: Jablonovským, Lubomírským, Potockým a Sapiehou Vidni na pomoc, kde také pod praporem P. Marie Častochové 200.000 Turků na hlavu porazili. V polských nepokojích při volbě krále a jiných příležitostech utíkalo z Polska mnoho lidí i do Místku, kde se stále usadili. Konečně vstupovali mnozí místecí rodáci do paulanského řádu v Častochově. To vše nám vysvětluje, kterak se účta Panny Marie Častochové do Místku dostala a zde se zakořenila. Kéž by jen nevyhasla, nýbrž ve stejné síle, jako dosud trvala! Když Adam od sv. Viktora, nejslavnější básník Mariánský ve středověku, jehož plody velekrasné ve všech domech Německa, Anglicka, Francie a severní Evropy vůbec se rozléhaly, velebnou sekvenci:

„Salva, Mater pietatis
Et totius Trinitatis
Nobile tricinium;
Verbi tamen incarnati
Speciale majestati
Praeparans hospitium!“

Pozdravena buď, Matko pobožnosti, Ty šlechtný a vznešený stane celé Trojice svaté; Ty's však připravila velebnosti tělem učiněného Slova zvláštní přibytěk a péči! — v kryptě opatského chrámu, Marii Panně zasvěceného, dokončil: tu zazářila místnost ta najednou v nejjasnějším světle a zjevila se slavná Panna, poděkující mu přívětivou úklonou za čest jí vzdanou.

Písece řádky ty, měli jsme v úmyslu, historický nástin účty k Panně Marii na Ostravici podati a zároveň city tyto v srdcích čtenářů pro Matku božskou milosti rozliti, doufajíc, že způsobem tím také hřivnou k oslavě její přispějeme. Daleci toho, abychom se opovážili podobného důkazu přízné od Bohorodičky očekávati, jakým Adam od sv. Viktora omilostněn byl, snažně prosíme, by dobrá vůle naše a toto pojednání milostivě přijato bylo. Toť byla by největší odměna za snahu a vůli naši!

Ríjen, měsíc Mariánský.

Jako vloni, tak nařídil i letos svatý Otec, papež Lev XIII., abychom v měsíci říjnu horlivě se věnovali vzývání a uctění Bohorodičky, a čeho kdo vloni zanedbal, aby letos nahradil. Významně píše o tom nejdůst. biskup brněnský ve svém okružním listu následovně:

V každém téměř kostele, ano i v některých rodinách nachází se socha zbičovaného, trnmi korunovaného a šarlátovým pláštěm oděného Spasitele, an třtinu drží v pravici a v tváři své nebeský jeví mír a klid. Vypodobnění to výmluvné jest a vrývající se jako ostrý meč i v srdce méně jímavé, vzbuzuje úžas, vzbuzuje útrpnost, přivádí k sebe-poznání, hýbá k lítosti, nutí ku smíření a velí pozorovateli napravit vlastní život svůj.

Obraz Ježíše Krista jest obrazem církve od Něho založené. Rozložte, cti-hodní bratři, před sebou mapu celé země-koule naší a počínajíce Římem sledujte osudy církve sv. v jednotlivých zemích a královstvích, a již zajisté objevují se zraků Vašemu jednotlivé rysy, které čím dále, tím více se pojí v jeden celek, až Vám jest, jako byste spatřovali obraz božského Spasitele svrchu naznačený.

Obraz církve sv. za našich dnů dovedným štětcem a živými barvami namaloval Sv. Otec Lev XIII. a okružním listem „Humanum genus“ ze dne 20. dubna t. r. proti nástrahám, útokům a úskokům svobodných zednářů vydaným, celému světu na oči jej postavil, aby společnost lidská užasla se bezceští, na němžto se ocitá, v církvi opovrhované ješinou nadějí spásy poznávala a za příkladem marnotratného syna cestu návratu nastoupila.

Díky trojjedinému Bohu, že encyklika Sv. Otce nemíjí se s účelem, obluda svobodného zednářství smrtelně raněna, ano Sv. Otec i té pry se dostalo radosti,

že sám car ruský mu nejen za výstražná slova děkoval, ale i v rozkolnických kostelích veliké říše své je čisti nařídil.

Než dílo tak veliké nápravy bez nadpřirozené pomoci nikterak se nezdaří. „Nežude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteříž stavějí jej. Nežude-li Hospodin ostříhati města, nadarmo bdí kdož ostříhá ho.“ (Ž. 126, 1.) Proto Sv. Otec všelijak usiluje, aby společnosti lidské pomoci té se dostalo. Hlavně však oko jeho s důvěrou pohlíží k Pomocnici, jejížto jméno svatý Bernard „Hvězda mořská“ vykládá, a jižto církev svatá „nadějí svou“ nazývá. Proto již roku minulého po celý měsíc říjen zvláštní pobožností růžencovou ji vzývati napočítal, proto ke mši sv. zvláštní vzývání Rodičky Boží připojil, proto nejnověji okružním listem ze dne 30. srpna lonskou pobožností růžencovou pro měsíc říjen znovu nařídil.

Neníť zajisté záhlubné smýšlení tak zlé, aby modlitbou sv. růžence nemohlo býti napraveno, žádná nepravost tak zaryta, aby touto modlitbou nemohla býti vykořeneána; čím více pak dítí se to bude, tím více trnů bude z koruny církve vytaženo, tím více ran jejích bude zaceleno, tím více roucho její královského nabude lesku a potupná třtina v ruce její proměňovati se bude v knížecí žezlo útrpnosti a smílování, řád křesťanský a s ním i vezdejší blahobyť znovu zavládne.

Podávajíce níže vzminěnou encykliku Sv. Otce, plnou lásky, vděčnosti a milosti, ustanovujeme v příčině svrchu dotčené, co následuje:

1. V neděli slavnost sv. růžence předcházející buďtež věřící o úmyslech sv. Otec v encyklice vyslovených, jakož i o opatření tam učiněném náležitě poučení, pořádek pro ten který chrám Páně ustanovený řádně vyhlášen, odpustky, jichž při této příležitosti získati lze, zevrubně vyčteny a věřící povzbuzeni, by sv. růženec vroucně se modlili, v modlitbě té neustávali a sv. odpustků se příúčastnili.

2. Večer dne 30. září budiž pobožnost tato slavným vyzváněním zahájena.

3. O neděli sv. růžence buďtež služby Boží konány co nejslavněji.

4. Počínaje 1. říjnem až do 2. listopadu budiž ve všech farních kostelích každého dne konána modlitba aspoň 5 desátek sv. růžence s litaniami loretanskými, a sice:

a) o nedělích a o svátku Všech Svatých při odpoledních službách Božích;

b) ve všední dny buď při mši sv. tím způsobem, že do pozdvihování říká se 3, po pozdvihování 2 desátky, kněz pak po mši sv. a po předepsané modlitbě za potřeby církevní říká litanie, aneb při odpoledních službách Božích, kde totiž v obyčeji jsou aneb v měsíci tom konány býti mohou, před vystavenou Velebnou Svátostí, kterou se ku konci udělí sv. požehnání.

5. Kdo pobožnosti této nemohou obcovati v kostele, konejtež ji alespoň doma myslí sebranou.

6. Kde není žádné překážky, mají se konati i zvláštní průvody.

Dále také žádoucno jest, aby pobožnost tato konala se i v kostelích beze farní správy duchovní, kde však denně mše sv. se sloužívá. Ba pokud tím pobožnost ve farním kostele neutrpí, nic nevádí, aby věřící od farního kostela svého vzdálení ve své místní kapli aneb filiálním kostele pobožnost tu konali.

Účel třetího řádu sv. Františka a jeho význam v době naší.

J. Hejtmánek. (Pokračování.)

Část druhá.

O odpustcích a výsadách.

Hlava první.

O plnomocných odpustcích.

133. ot.: Co jsou „odpustky“ vůbec?

Odp.: Odpustky jsou odpuštění časných trestů, které bychom měli za své hříchy trpěti buď zde na tomto světě, aneb někdy v očistci.

134. ot.: Co učí církev sv. o odpustcích?

Odp.: Církev sv., zvláště sněm Trientský (sez. 25., hl. 21.), učí, že Ježíš Kristus dal církvi své moc, odpustky

udíleti a že užívání jich lidu křesťanskému velmi prospěšno jest. Církev sv. také proto po všechny doby práva toho užívala.

135. ot.: Odkud mají odpustky moc svého působení?

Odp.: Odpustky mají moc svého působení z přenesmírných zásluh Ježíše Krista, ze zásluh Panny Marie a všech svatých a vyvolených Božích.

136. ot.: Koliké jsou odpustky?

Odp.: Odpustky jsou dvojí: plnomocné, které jsou odpuštěním veškerých časných trestů, které jsme za své hříchy zasloužili, a neplnomocné,

kterými se odpouští jenom časť zasloužených časných trestů.

137. ot.: Co třeba činiti, abychom plnomocných odpustků získali?

Odp.: Abychom sobě odpustků získali, musíme: 1. býti ve stavu posvěcující milosti Boží; neboť byl-li by kdo ve hříchu smrtelném, nemůže nijakž získati odpustků; 2. míti úmysl, že odpustky získati chce a 3. věrně vyplniti podmínky, jaké církev svatá k dosažení odpustků předpisuje.

138. ot.: Které jsou ty nejobyčejnější předpisy církve svaté?

Odp.: Nejobyčejnější církví svatou předepsané skutky jsou: sv. zpověď, sv. přijímání, návštěva kostela, modlitba a p.

139. ot.: Co sluší věděti o tom úmyslu odpustky získati? Jak jej lze vykonati?

Odp.: K získání odpustků jestli nutným úmysl takových získati; avšak nemusí býti právě v okamžiku, když ty předepsané dobré skutky konám, vzbuzen, postačí, vzbudím-li úmysl ten ihned na počátku. Proto jest dobrá rada sv. Leonarda z Porto-Mauricio, vždy ráno při modlitbě ihned na celý den úmysl učiniti, že chceme získati všech odpustků, jakéž jen za dobré skutky, téhož dne konané, získati nám lze.

140. ot.: Co máme činiti, získáme-li jednoho a téhož dne více plnomocných odpustků?

Odp.: Máme jedny pro svoji ubohou duši si ponechati a ostatních věnovati ubohým duším v očistci.

141. ot.: Proč jest ještě třeba býti v stavu milosti Boží?

Odp.: Odpustky jsou důkazem náklonnosti, a to jen pro přátele, avšak nikdy pro nepřátele. A také jak by možno bylo odpustiti někomu trest časný, komu nebyl odpuštěn trest věčný? Ano, i pouhý jediný všední hřích, k němuž potají jevíme náklonnost, jest překážkou,

že úplně odpustků plnomocných nezískáme.

142. ot.: Co činiti, je-li předepsáno více dobrých skutků konati?

Odp.: Tuť aspoň nutno, aby ten poslední předepsaný skutek konán byl ve stavu milosti Boží.

143. ot.: Stran sv. zpovědi a sv. přijímání nejsou některé výminky?

Odp.: Ano, a to: 1. pro ty osoby, které mají ten chvalitebný obyčej, že se týhodně jednou zpovídají. Těm a takovým platí (dle dekr. kongr. rit. ze dne 23. listop. 1878) tato sv. zpověď pro všechny plnom. odpustky, jichž v době té získati mohou; a 2. pro umírající, kteří ani se zpovídati, ani Svátost oltářní přijímati nemohou. Těmto postačí pouhé vyslovení nejsv. jména „Ježíš“, a pak-li by ústy ani tolik vysloviti nemohli, stačíť aspoň v srdci svém tak učiniti aneb kajícnou svoji mysl jiným vnitřním kajícím činem projevit.

144. ot.: Kdy mohou terciáři v zivobytí svém získati plnomocn. odpustků jen jednou?

Odp.: Všickni údově třetího řádu, vyzpovídavše se náležitě a přijavše kajícné Tělo Páně, mohou obdržeti odpustků plnomocných: 1. v den oblečení do roucha kajícího; 2. v den sv. profesí a 3. v hodince smrti.

145. ot.: Jakých odpustků plnomocných mohou terciáři získati během roku?

Odp.: Plnomocn. odpustků mohou získati: 1. v následující svátky: sv. Františka (4. října, jakožto o slavnosti otce a zakladatele řádu), sv. Kláry (12. srpna) a 2. srpna jakožto slavnosti posvěcení chrámu P. Marie andělské; 2. o chrámové slavnosti toho svatého (o pouti), jemuž chrám Páně aneb kaple, v nichž jest shromáždění terciářů, navštívili tento kostel či kapli odporučující potřeby celého křesťanstva Pánu Bohu vroucnou

modlitbou; 3. kdykoliv, bažice po dokonalejším životě, na osm dní konají duchovní cvičení; 4. v ty svátky, v nichž všickni věřící v chrámech prvního řádu dosíci mohou odpustků plnomocných a 5. v dny římských štací, totiž o vánocích (při třetí mši sv. a po celý den), na zelený čtvrtek, velikonoční neděli a nanebevstoupení Páně, navštíví-li sídlo shromáždění a pomodlí-li se zde za všeobecné potřeby křesťanstva.

146. ot.: Kdy v měsíci mimo již jmenované dny lze ještě terciářům získati odpustků plnomocných?

Odp.: Třikráte, a to: 1. v den, když se k měsíčnímu poučení aneb shromáždění sejdou; 2. v den, ježž sobě každý sám zvoliti může, pomodlí-li se při návštěvě chrámu Páně neb veřejné kaple na úmysl sv. Otce; 3. pomodlí-li se pětkrát Otčenáš, Zdrávas a Sláva Bohu Otci atd. za blaho křesťanstva a jeden Otčenáš na úmysl sv. Otce.

147. ot.: Stáváme se pokaždé stejných milostí účastnými?

Odp.: Nikoliv; neboť o těch posledních totiž, kdy se těch 6 Otčenášů atd. modlí terciář, stanoví papežská konstituce, žeť „má se státi účasten všech oněch odpustků na odpuštění časných trestů za hříchy právě tak, jako ten, jenž v nábožném úmyslu navštíví v Římě přední (stoliční) chrámy Páně, kostel Porciunkule, svatá místa v Jerusalemě a konečně i kostel sv. apoštola Jakuba v Kompostelle.“ —

148. ot.: Musíme se těch 6 Otčenášů atd. kletice modlit?

Odp.: Uvedená papežská konstituce o tom ničehož nepředpisuje, a proto ponechává se vůli jednotlivce.

149. ot.: Při kterých plnomocných odpustcích se předpisuje návštěva chrámu či kaple, v nichž jest shromáždění?

Odp.: Jen dvakráte, a to v den

chrámové slavnosti (o pouti) a v dny velkých římských štací.

150. ot.: Kdy je dovoleno k získání odpustků plnomocných navštívití kostel či kapli jakoukoli?

Odp.: V den měsíční schůze a v den, ježž jsme samolibě jedenkrát v měsíci sami byli zvolili.

151. ot.: Jsou též nějaké zvláštní modlitby k získání těch odpustků předepsány?

Odp.: Nikoliv; pouze modlitby za všeobecné potřeby křesťanstva a na úmysl sv. Otce. —

152. ot.: Kdy pak se má ta návštěva kostela aneb kaple státi?

Odp.: Jednostejně, ať se buď před aneb po sv. přijímání stala. —

153. ot.: Jsou ještě nějaká žehnání pro terciáře, s nimiž jsou spojeny plnomocné odpustky?

Odp.: Jsou, a to požehnání papežské a tak zvaná generální absoluce neboli odpustkové všeobecné požehnání.

154. ot.: Co jest ta generalní absoluce?

Odp.: Onať jest jednoduchá žehnání, spojená s plnomocnými odpustky pro světské terciáře, a všechny ty, kteří s nimi aneb s řády obcování duchovních pokladů mají. Onať není rozhrěšením kněžským při zpovědi, ale dokonalým odpuštěním všech za spáchané hříchy povinných trestů.

155. ot.: Kde se může absoluce ta uděleti?

Odp.: Ve zpovědnici i mimo tuto na každém slušném místě. —

156. ot.: Co jest papežské požehnání?

Odp.: Jest ono požehnání, které sv. Otec v Římě v jisté slavnosti uděluje a s kterým spojeny jsou plnomocné odpustky pro všechny přítomné, kteří byli svátost pokání a svátost oltářní přijali.

157. ot.: Kolikráte mohou terciáři toto papežské požehnání obdržeti?

Odp.: Papežské nové ustanovení dovoluje jen dvakráte v roce terciářům toto ustanovení.

158. ot.: Kdo smí požehnání to udíleti?

Odp.: Představený neboli ředitel řádu aneb jiný k tomu splnomocněný

kněz, a to dle předepsané formule, v chrámu shromáždění a jen v ty dny a na takovém místě, kde biskup ho neudílí. Mimo to musí předcházeti poučení o tomto požehnání, ustanovení předepsaných skutků k získání odpustků jakož i oznámení místa i času, kdy se udíleti bude.

(Pokračování.)

Milodary božského Srdce Páně.

Z okolí Svitavského. Jistá služebná povážlivě se rozstonala. Kromě pomoci lékařské, pilně vyhledávané, vzali jsme útočiště i k nejbl. P. Marii Lúrdské, konajice devítidenní pobožnost s úmyslem uveřejnění, bude-li nemocná uzdravena. S tímž úmyslem vykonali jsme devítidenní pobožnost k nejsv. Srdci Páně, přidávajíc k pobožnosti té menší modlitby k sv. Filuméně, která ve zdejším okolí mnoho vyzývána bývá, a k sv. mučenci Istronopě, spolupatronce našeho kostela. Za tímž účelem dali jsme od jiných vykonati devítidenní pobožnost k blah. Panně Marii „Ustavičné Pomoci.“ Rovněž i nemocná po devět dní k naší milé Paní Lúrdské dle možnosti se modlila a mimo předepsané léky každodenně i vody lúrdské užívala. Nemocná ta jest nyní již úplně zdráva. My pak těmito

řádky plníme, co jsme ku větší cti a chvále božského Srdce Páně, blah. Panny Marie Lúrdské a „Ustavičné Pomoci,“ jakož i sv. Filumény a sv. Istronopy z vděčnosti za vyslyšení svých proseb učiniti si umínili. —

Dále vzdávají díky z Roketnice za vysvobození z mnoholetého soužení, od řeky Jizery za uzdravení otce a mnohé jiné milosti, z Hulína za uzdravení na přímělu P. Marie sv. Hostýnské, jistá osoba z Kounic, nejm. boboslovec z Olomouce, jistá rodina z Prahy, nejmenovaný z Třebíče, A. G. z farnosti frýdecké, R. M., čtenář „Školy,“ jistá nábožná ctitelkyně Panny Marie Lúrdské od Jičína a Terezie R. —

Pro nedostatek místa nemožno tentokrát všechna poděkování v úplném znění uveřejniti.

Zájmy Krista Pána v různých zemích.

V našem milém **Rakousku** nastalo nyní jednání ostatních sněmů zemských; zejména zasedá nyní sněm království českého, sněm hornorakouský, který se nyní honosí většinou konservativní, dále sněm haličský, štyrský a solnohradský. Důležitou úlohu uložil si sněm český, který se bude raditi o prostředcích k odstranění úpadku cukro-

varství rakouského, hlavně v Čechách a na Moravě rozšířeného. (Čítají Čechy 154 a Morava 53 cukrovarů, všech jest v Rakousku 230.) Mimo to bude se jednati o opravě volebního řádu.

Po vojenských cvičeních, která se v první polovici září konala, sejdou se císařové rakouský, ruský a německý v polském městečku Stiernévicích, zá-

padně od Varšavy, aby mezi sebou a svými říšemi a národy utvrdili pokoj a přátelství. O čem dále se bude jednati, to zatím skrývá se oku našeniu. Schůzi touto stane se také potěšitelný obrat v poměru Rakouska k Rusku, který v poslední době byl jaksi chladným, zajisté k neprospěchu obou ode dávna spřátelených říší. Novináři hádají, že se stane také jakási úrada mezi panovníky, jak by proti hnutí sociálně-demokratickému a anarchistickému dalo se zakročit.

Nejlepším tu arci zůstane prostředkem, navrátní se k zásadám a řádům křesťanským, k bohabojnosti, k uznání vrchnosti od Boha zřízených, ku spravedlnosti a lásce k bližnímu. Tou cestou lze dodělati se blaha časného i věčného národům i jednotlivcům.

V Itálii šíří se v posledních dnech cholera velmi povážlivě, zejména v okolí Janova, Říma a v Neapoli. V posledním městě onemocnělo dne 10. září 966 osob, z nichž 474 zemřelo. Počet nemocných se stále množí. Svatý Otec Lev XIII. poslal ihned po vypuknutí nákazy do Neapole 10.000 lirů k rozdělení mezi nejpotřebnější chudé. Dne 10. zavítal sám král Humbert do Neapole a dne 11. prohlížel neohrožené nemocnice a těšil nemocné, slibiv, že neodejde odtud, pokud mor neustane. Vláda a úřadové učinily všechna možná opatření k umenšení zla. Lékařův a obsluhy se nedostává, ač sám arcibiskup v čele duchovenstva všechny služby lásky prokazují nemocným.

Zlý tento host zavítal i do **Španělska**, jak se praví, z Francie tam byv zavlečen a libuje si zvláště v krásné krajíně při moři, v okolí města Alicante.

Ve Francii cholery sice ubývá, ale za to mají Francouzi jiné nadělení, totiž válku s Čínou. Francouzské lodě arci způsobily Číňanům velkých škod, zničivše část jejich loďstva, zborivše pevnost

Kelung, zbrojnici a opevnění v okolí Fu-Čeu a dle posledních zpráv hodlají zabrat krásný a rozsáhlý ostrov Formosu; avšak vojsko francouzské setva 14.000 mužů čítající, velmi řídké nemocemi, zvláště červinkou. Číňané dostávají kuraže a vyzývají svou vládu, aby války s „cizozemci“ rázně se ujala. Kdyby nesmírná říše čínská, čítající na 450 milionů obyvatelstva, tedy asi čtrnáctkrát tak velká jako Francie, přišla k vědomí své síly a moci, zajisté by hrstku Francouzů snadno rozdrtila. Želeti jest, že válkou proti Francouzům vznikla u Číňanů zášť proti všem cizincům a zejména i proti křesťanským misionářům, jichž pracné dílo a nadějná setba rušena bývá nyní často drancováním, ano i vražděním nevinných křesťanů, kněží i neknežů. Kéž i tam vyplní se slovo Tertullianovo, že krev mučeníků stane se semenem nových četných křesťanů!

V Německu jsou na denním pořádku valné schůze katolíků, dovolávajících se svobody církve a zaručených práv. Taková četná schůze konala se dne 6., 7. a 8. září v Amberku (v Bavorsku) a ve Vratislavi (ve Slezsku). Mimo to stala se důležitá usnešení v záležitostech sociálních, o podpoře misí katolického časopisectva atd. Kéž i u nás dočkáme se tak blahodějných schůzí katolíků!

Posledně jsme se zmínili, že **v Belgii** dodělali se katolíci svou statečností většiny ve sněmovnách a svrhli nespravedlivou vládu liberálův a zednářů. Nový sněm jal se hned navrhnouti a uraditi nový zákon školní, který arci nebyl po vůli liberálů. Proto spořádali v hlavním městě Bruselu průvod, aby dokázali světu, mnoho-li jich jest a co váží. Sešlo se z celé země asi 15.000 mužů, jichž počet rozmnožil se pouliční luzou domác. To vše bylo v pořádku a liberální měšťanosta byl svým přátelům ve všem po vůli. Leč i katolíci chtěli ukázati, že

jsou tu „ že souhlasí s novým zákonem školním, a žádali, aby také jim bylo dovoleno zařídití průvod v hlavním městě. Po mnohých výmluvách a překážkách uspořádán průvod též v Bruselu dne 7. t. m. a dostavilo se k němu z celé země na 85.000 mužů katolických. To se liberálům nelíbilo, a proto usnesli se, že průvod překazí. Najali luzy bruselské, která v nejtěsnějším místě ulice, kudy se průvod bral, vrazila se počtem asi 500 hlav jako klín mezi průvod. Nastal zmatek, tlačení, ano bezbranní účastníci

průvodu napadeni jsou i zbraněmi, noži a holemi, a mnoho osob jest raněno. Největší zuřivost projevíli uličníci před bursou, jsouce židovskými penězi a slovy rozněcováni. Vidět tu na novo tu liberální svobodu a rovnoprávnost, vidět však také, kdo hlavně a všude jsou ti štváci, rozsvátelé a pěstovatelé různic. Celá věc vzbudila u katolického lidu velké rozhořčení, a ve sněmovně vyslovili jednohlasně, i liberálové, svou ošklivost nad spáchanou výtržností. Konec všeho vyjedná se před soudem.

V měsíci říjnu

modleme se za zřízení bratrstev Mariánských mezi studující mládeží.

 e smutných dobách stěhování se národů vzbudil Pán Bůh v církvi své sv. Otce Benedikta, jenž založil řád, kterýž byl a jest pevným sloupem církve sv. a vzdělavatelem jakož i oblažitelem všech národů. Ve středověku vzbudil Pán Bůh zase velikého světce sv. Františka z Assisi a sv. Dominika, kteřížto světce založili dva řády, jenž dobrovolnou chudobou, učením a příkladem mnoho velikého v církvi sv. vykonaly a národům ohroženou víru zachovaly. Jakož Pán Bůh vzbuzoval dříve v církvi své svaté muže podle Srdce svého, tak i později vzbudil řád, jenž měl býti pevnou hradbou církvi katolické proti kacířům, víru a dobré mravy nenávidícím, jenž měl opravdovou křesťanskou učeností víru hájiti a mravy křesťanské mezi národy zase obnoviti. Jestliť to řád tovaryšstva Ježíšova, založen roku 1540 sv. Ignátem z Loyoly. Tento řád svou učeností stal se nejpevnější hradbou církve svaté proti zmáhajícímu se lichému rozumářství nynějšího věku.

Jedním z hlavních prostředků, jehož členové tovaryšstva Ježíšova užívali ku zachránění víry a dobrých mravů, ku znovuzrození křesťanského života mezi lidem, hlavně pak mezi studující mládeží, jsou tak zvané kongregace Mariánské. Tyto kongregace založil mladý člen téhož řádu, jménem Jan Leon z Belgicka, jenž v římské koleji vyučoval mluvnici. A jak to učinil? On shromažďoval v neděle a ve svátky nejhorlivější ze svých žáků ku společné modlitbě, pak je nábožným čtením nebo kázáním povzbuzoval, aby z toho srdce nejbl. Pannu Marii uctívali a následováním její ctností, jakož i častým a hodným přijímáním sv. svátostí její službě se zasvětili. Tato zbožná shromáždění nalezla pomalu obliby u jiných žáků, tak že nabyla pevné půdy, byla pak jak náleží zřízena a stala se pravou školou vzdělanosti a ctnostného života. Ku prosbám představeného tovaryšstva Ježíšova, P. Klaudia Aquavia, bylo toto bratrstvo papežem Řehořem XIII. zvláštní

bullou potvrzeno a odpustky obdařeno s povolením, aby podobná bratrstva jinde byla jemu, totiž římskému, přidružena.

Zázračně téměř šířila se tato Mariánská bratrstva na vyšších i nižších školách mezi studujícími, tak že za třináct let po založení jen na jednom učilišti tovaryšstva Ježíšova 30.000 členů čítalo a r 1590 bylo více než 60.000 členů. Milosti a práva Řehořem XIII. bratrstvům Mariánským mezi studujícími udělená byla brzo papeži Sixtem V., Klementem VIII. a Řehořem XV. rozšířena na všechna ostatní bratrstva věřících, utvořena ve chrámech a seminářích tovaryšstva Ježíšova a zároveň byly odpustky jim udělené rozmnoženy. Všecky své předchůdce překonal v té věci papež Benedikt XIV. svou „zlatou bullou,“ „Gloriosae Dominae“ r. 1748. On spolek ten znovu potvrdil, pochválil a novými odpustky obdařil. Velký tento papež dobře znal veliký vliv této pobožnosti. „Samí jsme v mládí,“ praví on, „náleželi ku spolku Mariánskému v Římě a s radostí vzpomínáme si na to, s jakým duševním prospěchem jsme těmto nábožným cvičením vždy obcovali. Proto klademe si za povinnost našeho úřadu pastýřského podporovati tento opravdu zbožný spolek, jímž křesťanská ctnost se rozmnožuje, z něhož duším veliký prospěch plyne.“ — Sv. Alfons Liguori praví: „V tomto spolku nalézáme mezi dvaceti členy méně chyb než u jednoho, jenž není v tomto spolku. Z těchto škol svatosti a ctnosti vyšli onino mužové, kteří posvětili svět; tolik hodnostářů, tolik horlivých kněží, tolik sv. řeholníků, tolik spravedlivých úředníků, tolik ctnostných otců“ atd. — Z těchto spolků Mariánských vyšli netoliko znamenití papežové a biskupové, císařové a knížete, velcí hrdinové a učení mužové, nýbrž i velcí světcové, jako sv. František Saleský, Karel Boromejský, Alfons z Liguori, Stanislav Kostka, Alois z Gonzagy a mnozí jiní. Není tedy divu, že papežové závodili v tom, roznožiti práva a odpustky takových spolků blahodárných.

Za velmi důležité považovali vždy náměstkové Kristovi takové spolky Mariánské. Nemajíť jiného účelu, než shromážditi věrné dítky církve, které ještě neklání se modle světa a nevázanosti, a pod praporem Královny nebes je spojití. Zvláště by měla naše studující mládež křesťanská v takových spolcích poučována býti, aby v nejčistější a nejsvětější Panně spatřovala ochranitelkyni nevinnosti, svou matku a královnu, a její vznešených ctností následovala; ale pak také všechny ostatní stavy, duchovní i světské, chudý i bohatý, mužové i ženy, mládenci i panny: všickni měli by se pod ochranu Panny Marie postaviti. Vroucí úcta Marie Panny měla by býti odznakem a svazkem studentstva a vojínů, jakož i pohnutkou všem ku konání dobrých skutků, jakéž spolek členům svým za povinnost ukládá, měla by býti ostnem pobádajícím nás, abychom ctnostným životem jiným dobrý příklad dávali. Což nebylo by záhodno nyní na učilištích takové Mariánské spolky zavésti? Tím by zajisté jen mládež získala; naučila by se mravnější, zbožnější býti, nabyla by zase pevného přesvědčení náboženského, vzrůstla by ku blahu církve, ku blahu národa, působila by ke svému a jiných štěstí časnému i věčnému.

Modleme se tudíž k božskému Srdci Páně, aby tyto spolky Mariánské co nejdříve povstaly a hojného ovoce přinesly.

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc říjen l. P. 1884.

Za zřízení bratrstev Mariánských mezi studující mládeží.

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětují Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětují za duše shromážděné pod ochranou Tvé panenské Matky, aby novou horlivostí rozníceny ku větší úctě a slávě Marie Panny pracovaly. Amen.

Pane Ježíši, zastráž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce papeže! Srdce Ježíše a Marie! zachraňtež církev, říši rakouskou a vlast naši česko-moravskou!

Ó přesladké Srdce Panny Marie, budiž mou spásou!

Sv. Michale archanděle, sv. Josefe, svatí Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Dne

Obzvláště však doporučuje se:

1. *Sv. Remigia, bskp. 533:* Obživení víry v Boha vševědoucího. Horlivost bratrstva Cyrillo-Methodějského. Obrácení muže opilce.
2. *Sv. Leodegara, bskp. m. 673:* Svěcení neděle a svátků bohoslužbou. Rozkvět jednot, spolkův a bratrstev křesť. Nemocní.
3. *Sv. Diviše, b. m. 272:* Užívání tvorů po vůli Boží. Bychem přemohli nezřízených žádostí. Zapuzení moru kořalečného. Vymaňování obce z rukou lichvářských. Dar trpělivosti jistě ženě.
4. *Sv. Františka Seraf., 1226:* Řády mužské i panenské sv. Frant. Císař a král náš. Získání odpustků. Duše v očistci. † matka.
5. **P. Marie Vítězná (sv. růženec).** *Sv. Placida a soudr., m. 546:* Úcta k sv. růženci. Nový chrám božského Srdce P. v Čechách. Bohoslovci z Čech a Moravy v Římě. Nchodné přijímající.
6. *Sv. Brunona, bskp. 1102:* Obnova života křesť. v rodinách a obcích. Služebné služby Boží nedbale navštěvující. Utiskování.
7. *Sv. Marka, pap.:* Panny křesťanské by setrvaly v dobrých předsevzetích. Varování se zlých příležitostí. Nešťastné a lkájící pro svou vinu. Sestra nezhojitelnou nemocí stížená. † otec.
8. *Sv. Brigity, vdovy 1373:* Sv. Otec náš a sbor knížat kardinálů. Vychování dítek ve 3 rodinách. Za dar trpělivosti v povolání.
9. *Blah. Gunthera, poust. 1045:* Poznání vlastních potřeb. Jisí lidé vrtochy na duchu soužení. Nevěrci po Čechách, Moravě a Slezsku. Bohoslovec v cizině. Za horlivé konání povinností stavu.
10. *Sv. Františka Borg., řeh. 1572:* Domáhání se slávy Boží podle povolání. Tovaryšstvo Ježíšovo. Za dar Ducha sv. Dva † bratři.
11. *Sv. Turacha, Proba a Andronika, m. 304:* Mládež studující na vysokých školách a jich učitelstvo. Křesť. pěstování věd a umění. Milosrdenství umírajícím, jenž ve zdraví málo Bohu sloužili.
12. *Sv. Maximiliana, bskp. m. 283:* Vysoké rodiny. Rozšíření úcty božského Srdce Páně v národech slovanských. Za dar živé víry. Napravení zhýralého muže. Duše v očistci nejvíce trápené.
13. *Sv. Edvarda, krále 1066:* Muži vlivem svým mocní a ve víře sv. vychladlí. By dosah povinností křesťanských pro sebe a své rodiny poznali. Utrvení mladého muže ve víře. Stará vdova.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hod. měsíce sv. na úmysly dne, které i vloženy jsou na oltáři v Lárdu, Filipsofů, Čistochovců, Boleslavů a m. ost.

Připojiz každý k úmyslům dne: „i na úmysly doporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc říjen I. P. 1884.

Za zřízení bratrstev Mariánských mezi studující mládeží.

Dne

Obzvláště však doporučuje se:

14. *Sv. Kalixta, pap. m. 226*: Zvrácení úmyslů zlovolných zednářů. By Bůh nepřátele církve sv. ponižiti ráčil. Zaslepení a zatvrzelci. Hlásání slova Božího. Modlitba ranů a večerní. Novomanželé.
15. *Sv. Teresie, p. 1582*: Karmelitské řády. Cvičení v modlitbě rozjímavé. Vítězství katol. Jihoslovánům nad nepřátely jejich.
16. *Sv. Havla, op. 646*: Přemožení rozkolu na východě. Duchovenstvo řeholní katolické církve na Rusi. Vyplnění zbožných přání.
17. *Sv. Hedviky, vévod. 1243*: Naši rolníci a lid venkovský vůbec by ostali křesťanským povinností věrni. Za svatou trpělivost.
18. *Sv. Lukáše, evanděl. P.*: Odstraňme špatné spisy a nahradme dobrými. Duše nesmrtelné v nebezpečí. Chorobná služebná.
19. **Posvěcení chrámů P.** (*Sv. Petra z Alcantary, řeh. 1562*): Úcta ke chrámům katolickým. Za ty, kteří nemohou choditi na služby Boží. Služebné sloužící v domech židovských. Na dobrý úmysl.
20. *Sv. Jana z Kentu, učít. v XV. stol.*: Školy střední na základě křesťanském. Jejich učitelstvo, jmenovitě ti, jenž o náboženství a mravnost péci mají. Pokoření bezbožných studentů. Umírající.
21. *Sv. Uršuly a tov., p.*: Uršulinky a jejich ústavy výchovatské. Děkuvzdání za dobré vychování. Mládež ve školách národních.
22. *Sv. Korduly, p. m. 473*: Duše kajicné a k Bohu obrácené by setrvaly v dobrých předsevzetích. Zdárné vychování dítěte.
23. *Sv. Jana Kapistrána, řeh. 1456*: By křesťané nejednali dle zásady: „Zda-li se co líbí neb nelíbí,“ „těší, netěší,“ nýbrž aby bojovali pro právo a pravdu. Nezdární synové. Za dar modlitby.
24. *Sv. Rafaela, archand.*: Vzdejme díky sv. andělům strážným za vši ochranu. Učitelé náboženství ve školách národních. † dítě.
25. *Sv. Křišpína a Křišpiniana, m. v III. stol.*: Rozšíření úcty božského Srdce Páně po vlastech našich. Duše bez milosti Boží.
26. *Sv. Evarista, pap. m. 112*: Apoštolát modlitby a tisku. Bychom rozuměli, jako sv. Alois, otázce: „Co prospěje k životu věčnému?“ Zdar papežských knihtiskárně. Náhlou smrtí umírající.
27. *Sv. Fromencia, biskp. ve IV. stol.*: Misie doma a za mořem. Za ty, kteří mají zvláštní povinnost předcházeti druhých dobrým příkladem. Odstranění příčin pohoršení v obci. Matka a dcera.
28. *Sv. Šimona a Judy, apošt. P.*: Ústavy bohoslovecké. Pěstování vědy i křesťanské dokonalosti v seminářích biskupských. Za ducha apoštolského v neodvislosti od světa. Dar modlitby.
29. *Sv. Narcisa, biskp. 212*: Síly mužům pro slávu Boží horujícím a trpícím. Vytřvalost v dobrém. Otec marnotratník. Manželka.
30. *Sv. Serapiona, biskp. 213*: Bychom se vždy utíkali s důvěrou k nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše. Za pokoj, jaký svět dátí nemůže. Šťastná hodina smrti. Churavý kněz. Stálost v dobrém.
31. *Sv. Wolfganga, biskp. 994*: Úmysly a prosby citelů Srdce Páně tuto uveřejněné. Spolupracovníci „Školy.“ Jistý dobrodinec. Všichni v tomto měsíci v Pánu zesnuli údoval katol. bratrstev.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hod. mše sv. na úmysly dne, které i vloženy jsou na oltáři v Lúrdnu, Filipsořtu, Časlochově, Bolešlavě a m. ost.

Připojí každý k úmyslům dne: „i na úmysly doporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinské v Brně.

At oDpoČIVá V pokojI Ve sLaVné hrobCe VIntýř
KaLIVoDa, preLát RajhraDský!

Pomni, člověče!

Člověče! Tyť nejsi *kamenem* a *rudou*,
abys planou činností a snahou chudou
bez naděje, beze strachu
válel se jen v zemském prachu!

Nejsi *rostlinou*, jež dneska pestře plesá,
a již zítra větrem podlomena klesá!
Všech-li svých máš potřeb shodu
maje teplo, prst a vodu?

Nejsi *broukem*, *ptákem*, *čtvernožcem* a *rybou*;
všechnu péči tělu dát — jest hroznou chybou.
V nebi *ducha* tvého *kořen*,
pro věčnost je člověk stvořen!

Ó buď celým *srdcem* Bohu za to vděčným,
obdarit že ráčil životem tě věčným!
Budeš v nebi *věčně* blažen,
nebo v plamen *věčný* vtažen.

Vždy měj na paměti, *vše* že ti dána
od věčného Boha, nebes, země Pána!
„*Vol si*,“ láska Boží rekla,
„*věčnost ráje*, *věčnost pekla*!“

Milostí Svou Pán Bůh podporuje tebe,
abys volil, abys zasloužil si *nebe*;
v *Kristu* celá buď tvá snaha,
nemine tě *věčnost blaha*.

Svatý Karel Boromejský, kardinál a arcibiskup Milánský.

Na památku blažené smrti jeho před 300 lety (1584).

Pozorujeme-li náboženský a mravní stav věku našeho, málo věru se potěšíme. — Vždyť viděti, kterak ta pevná, nezdolná víra, již si naši dávní předkové jako perly vážili, a kterou nade vše jiné stavěli, pro niž i války vedli a krváceli: že táž svatá víra katolická v srdci tak četných dítek její buď docela již vymřela, buď poslední toliko místečko zaujímá. Viděti namnoze chladnost a lhostejnost k tomuto největšímu statku, jak jednotlivce, tak národa celého, viděti i zjevné nepřátelství, které se slovem, písmem a skutkem dosti zřetelně jeví.

Boj, prudký boj vede temnota se světlelem, nevěra a pohanství novověké s vírou Kristovou, tak že zdá se — ovšem jen zdá, — že není daleko ona doba, o níž prorocký arcibiskup Irský, Malachiáš, předpověděl, že v ní bude „náboženství zpuštěno.“

Avšak ku veliké útěše naší slouží vědomí, že neděje se tak po prvé. Neboť pohlédneme-li zpět na časy dávno minulé, najdeme doby, kdy právě tak zle, ba ještě hůře vedlo se víře katolické, kdy přivalem na ni valila se zkáza, kdy vlastní dítky sápaly se na matku svou, církev katolickou, tak že zdálo se, že vymizeti musí ze srdcí lidstva a ustoupiti mocnějšímu soku. Taká smutná doba, doba cesty křížové pro církev naši bylo století šestnácté, kdy bludem Lutrovým celí národové strženi jsouce, matku církev opouštěli, a do pole proti ní táhli. Však úmysl nepřítel se nepovedl, církev nezhylnula, naopak, jako fœnix vítězně vyšla z boje, obrozena, sesílena, aby u větší kráse zase se rozvíjela. Nelze

zde neuznati přímého působení Boží Prozřetelnosti.

Neboť jako v Zákoně starém, kdykoliv národ vyvolený — židovský — od Boha pravého, pána a krále svého, odpadával a modlám se klaněl, smlouvu s Bohem učiněnou zrušiv, jako tehdy vzbuzoval Bůh muže duchem svým prochnuté, za víru, pravdu a právo horlivě bojující, tak dělo a děje se i v zákoně novém.

„A j, já s vámi jsem po všecky dny až do skonání světa,“ přislíbil Pán, a proto kde nouze církve Jeho největší, tam bývá i pomoc Jeho nejbližší.

Když zdálo se, že víra naše návalem rozrušených vln odpadlictví z tvárnosti země smetena bude, vzbudil Pán v církvi muže — proroky, kněze a učitele — kteří milostí a pomocí Jeho, vroucí horlivostí a láskou svou, tisíce tisíců duší z jícnu věčné smrti vyrvali, zbytky věrných posilovali, a životem a ctnostmi svými svíce, novou, bujarou sílu v život křesťanský vlévali. Takými muži v století šestnáctém byli Karel Boromejský a mladší jeho vrstevník František Saleský, na nichž Bůh zřejmě ukázati chtěl, že nepravdivé jsou výtky odpadlíků církvi činěné, a že katolické církvi přísluší jedině známka pravé církve Kristovy, totiž: svatost; svatost v zakladateli — svatost v učení — svatost v údech.

Letos tomu právě 300 let, co první z nich, sv. Karel Boromejský, blaženou smrtí dokončil svatý a bohulibých skutků plný život svůj. K jubilejní této památce stůj zde krátký životopis jeho, neboť „ať pozorujeme život a čin-

nost sv. Karla,“ praví jeden z nejlepších jeho životopisců, „se stanoviska jakéhokoli, vždy jeví se nám Karel stejně velikým, stejně vznešeným a obdivu hodným. Čtnost a svatost září v ladném souhlasu z celého života jeho, činů plného.“

Na rozkošném jezeře „Lago maggiore“ v severní Itálii, leží zámek Arona. — Tam spatřil světlo světa Karel Boromejský, dne 2. října 1538. Otec jeho byl Gilbert, hrabě Boromejský, matka Markéta rozená Medicejská; oba dva vznešení, jak rodem, tak zbožností a čtnostným životem. Vlastnosti tyto přešly i na druhorozence jejich, Karla. Neboť již v nejútlejším mládí jevil Karel řídkou zbožnost, miloval modlitbu a liboval si velice ve skutečích milosrdenství. Každé sebe menší urážky velebnosti Boží úzkostlivě se střezil, ba ani obyčejných vad a poklesků dítek, jako neposlušnosti, nemístné citlivosti, hněvu atd., nebylo na něm pozorovati. Naopak jevily se veliké a vzácné vlohy ducha jeho: bystrost rozumu a vyvinutá mohutnost myslící. Již tehdy v útlém věku jeho probleskovala chuť a náklonnost jeho ku stavu duchovnímu, která čím dále, tím více se stálila, až jediným jeho přáním se stala. Tentýž úmysl měli i zbožní rodiče jeho, chtěje syna svého službě Boží věnovati a tak pracováno na téměř poli z obou stran. Již jako chlapci dovoleno bylo Karlovi, dle zvyku tehdejšího, že směl nositi duchovní roucho, na čemž si nemálo zakládal.

Útrpnou lásku k bližnímu jevil mladý hrabě již ve věku, kde obyčejné dítky ani své, ani cizí bída a chudoby dobře nepoznávají a nepocitují. Zdědiv totiž ve věku dětském po upci svém Juliu Caesarovi, hrab. Boromejském, značné důchody opatství Sv. Gratiniana,

neužíval jich ku prospěchu svému, nýbrž s dovolením otcovým rozdával příjmy ty ku podpoře nuzných, vdov a sirotek, říkávaje: „Co mi Bůh dává, toho musím jako věrný správce ku cti Jeho a slávě užívat.“ —

Jako mladík šestnáctiletý odebral se Karel do Pavie na vysoké učení, kde se studiu práv s takou horlivostí a pilností věnoval, že již v jednadvacátém roce věku (1559) za doktora obojího práva slavně byl povýšen. Do radosti vmísila se mu však i žalost. Otec jeho totiž, šlechtyný hrabě Gilbert, zemřel nenadále v Miláně.

Tu spěchal zarmoucený syn z Pavie, aby truchlící matku těšil a zamotané záležitosti rodinné spořádal.

Při téže příležitosti vymítal i z domácieho opatství v Aroně nešvary, které se tam nedbalostí představených byly zahnízdily, čímž již tehdy na jevo dal, kterak mu kázeň církevní a poslušnost ku předpisům řeholním na srdci leží.

Téhož ještě roku 1559 nastal rozhodný obrat v životě a povolání Karlově. Dne 25. prosince byl totiž za papeže zvolen strýc jeho, kardinal Jan Anděl hrabě Medicejský, jenž přijal jméno Pius IV. Tím ovšem povznešena celá rodina a mnozí blahopřáli Karlovi, že nyní mu cesta k vysokým hodnostem otevřena jest. Po tom však skromný mladík nebažil, ba ani do Říma jíti nechtěl, říkáje: „Bude-li mne strýc potřebovati, zavolá mne. Abych však k vůli sobě, ze ctižádosti tam šel, toho nebude.“

Pius IV. znaje však stkvělé vlastnosti synovce svého, povolal jej ku dvoru svému do Říma, a udělil mu nejprve velice podřízené místo — notáře — referendáře, které však Karel nicméně svědomitě zastával, tak že mnozí litovali, že ku vyšším úřadům povolán nebyl. Papež však chtěl mladého příbuzného

dříve důkladně zkoušeti, a přesvědčiv se jak o důkladném jeho vzdělání, tak i o čistě, zbožné jeho povaze, udělil mu hodnost kardinála jáhna s titulem sv. Víta, jelikož Karel, teprv dvaadvacet let starý, na kněze vysvěcen býti nemohl (1560). Krátce po tom jmenoval jej papež arcibiskupem Milánským, ač se Karel všemožně zpečoval a i mnozí ode dvora papežského, kteří mu takého vyznamenání nepřáli, papeži předkládali, že mladický arcibiskup nebude s to, aby kleslou diecési řídil a pozvedl. Papež však jinak nedal, odpovídaje: „Nikoli tělo a krev vnikly nám volbu tuto, nýbrž duch Páně, jenž mocně působí slabým a pokornými.“ A výsledek ukázal, že se sv. Otec nemýlil. Neboť s plnou silou a horlivostí ujal se mladý arcipastýř svatého úřadu svého, počínaje kleslou kázeň a pokleslý mrav jak duchovenstva, tak věřícího lidu v diecési Milánské pozvedati. Nejvýtečnější kněze, které byl v Římě seznal, posílal na vinici svou a kde sám sobě dosti nedůvěřoval, brávil radu se slovutnými a učenými přáteli Římskými. Tu vida sv. Otec, jak utěšenou a blahodárnou činnost arcibiskup Karel vyvinuje, jmenoval jej představeným důležitého úřadu státního, jménem konsulta. Nedosti však na tom, i plnou mocí opatřil Pius IV. synovce svého, aby zaň a v jeho jménu podpisovati směl všecky listiny, jimiž zvláštní milost papežská se uděluje.

Při všem zaměstnání tomto nezapomínal však Karel ani Bohu sloužiti, ani lidu hmotně prospívati. Každou volnou chvíli věnoval modlitbě, zejména rozjímavě, společností mjel, jak jen mohl, a kde musel dle stavu svého se dostaviti, vždy býval mezi posledními, kteří přišli, a první zase k odchodu pobízel. Chudíně hleděl pomoci, jak jen možno bylo. Když následkem neúrody dražota

nastala, skoupil sv. Karel veliké zásoby obilí, oleje a jiných potravin za drahý peníz, aby je měšťanstvu levně prodával, chudým pak naprosto daroval. Neštítal se ani do nejchudší a nejsprostší chýžky vejíti, aby nuzným a nemocným jak podporu hmotnou, tak útěchu duchovní v hojně míře skýtal. Tak byl Karel andělem chudých, těшитelem a zastancem opuštěných a trpících.

Zejména přísná spravedlnost zdobila sv. Karla. Ze sil svých se přičiňoval, aby jak v diecési jeho Milánské, tak i v území papežském, každému práva se dostalo. Nehleděl na osobu a stav, ba ani příbuzných a přátel nešetřil, kdykoliv se něčeho proti právu a řádu dopouštěli.

Na úřady dosazoval muže řádné, prozkoumané pevné povahy, nebera ohledu na pokrevence své, neboť se byl předsvědčil, že by se takto dobru obecnému málo posloužilo. Přísně hleděl, aby každá povinnost své svědomitě a pilně konal, sám jsa všem krásným příkladem.

V obcování byl však sv. arcibiskup Karel velice vlídným, ku každému přívětivým, upřímným a úslužným. I když pracemi úřadu svého co nejvíce zanesen býval, nedopustil přece, aby některý prosebník s nepořízenou odešel. Všechny vyslechl, a nestačil-li mu ku pracím čas denní, nastavil zhusta i noc, ukracuje sobě odpočinku.

Tu však uprostřed pozeňnané činnosti nastala sv. Karlovi zkouška nová, těžká, která by jiného byla zajisté na jinou zcela dráhu životní přivedla. Zemřel totiž, prudkou zimnicí jsa zachvácen, starší jeho bratr, hrabě Bedřich Boromejský. Smrtí jeho připadla vláda druhorození, Karlovi, a jelikož posud svěcení kněžstva byl nepřijal, doleháno naň ze všech stran, aby stavu kněžského se zřekl a správy rodinných statků se ujal.

Trapná byla to doba pro srdce Karlovo, které ničeho si nepřálo, nežli hodnosti kněžské; vždyť to bývalo již od let dětských jediným jeho cílem. Proto spěchal potažiti do Říma a tam dal se od kardinála Bedřicha Cesise na kněze posvětit. Primici svou slavil v tichosti v předním a nejkrásnějším chrámě Mariánském u Panny Marie Sněžné (Sta. Maria Maggiore). Teprve po této první oběti, kterou byl Bohu přinesl, oznámil novosvěcený hrabě Karel Borojejský svatému Otci, co se bylo stalo. Papež káral jej z ukvapenosti, představoval mu, kterak rodina jeho bude zarmoučena, zklamána. Karel však nelitoval kroku svého, nýbrž srdnatě odpověděl: „Svatý Otče, nestěžujte si, prosím, do rychlého mého rozhodnutí; vždyť jsem si vzal nevěstu, kterou jsem již od dětství vše miloval, a po níž jedině srdce mé toužilo. Co jsme Bohu jednou slíbili, to musíme také dodržeti, sice nenajdeme pokoje.“

Po přijetí kněžského posvěcení dospíval život sv. Karla výše ušlechtilých ctností.

Prvním jeho dílem bylo založení kollegia pro chudé studenty v Pavii. Neboť věděl citlivý arcipastýř ze zkušenosti, jakému nebezpečí vydání jsou mladíci nezkoušení a nemající potřebného zaopatření a svědomité dohlídky. Zřídil pro ně tedy z peněz vlastních útulek, kde všeho se jim dostávalo, aby nástrahám světa vydání nebyli. —

Brzy po tom povolán jest Karel papežem do Říma. Jednalo se totiž o uzavření obecného sněmu církevního v Tridentu. Sněm Tridentský, devatenáctý mezi obecnými sněmy církevními, zahájen byl r. 1545 dne 13. prosince za papeže Pavla III. Svolán byl k tomu cíli, aby stanovena byla čistá nauka katolická proti lživé reformaci protestantské,

Lutrem tehdy po Německu hlásané. Sněm tento jest jedním z nejdůležitějších sněmů církevních; byl však v trvání svém válkami tehdy zuřícími několikrát přerušen. Horlivý kardinál-arcibiskup Karel přimlouval se jak u papeže (Pia IV.), tak i u císaře (Ferdin. I.), aby koncil ku konci přiveden byl, a také oba úmyslu tomu získal. Tak zahájen jest sněm Tridentský zase r. 1562. Milostivé léto bylo vyhlášeno a v Římě samém vedl papež bosonohý odpustkový procesí, aby na Pánu Bohu požehnání pracím sněmovním vyprošeno bylo.

Papež sám dal se na sněmu čtyřmi legaty zastupovati a Karlovi uložil, aby s nimi ve jménu jeho si dopisoval. Listy tyto zřejmě dokazují, s jakou horlivostí sv. Karel jednání sněmovní sledoval, jak vše okem znaleckým prohlížel a uvažoval, a kterak duchem v pravdě reformačním skrz na skrz proniknut byl.

Když konečně s pomocí Boží koncil šťastně byl uzavřen r. 1563, staral se Karel, aby všechna jeho nařízení a ustanovení také svědomitě byla prováděna. Netoliko sám život svůj dle předpisů církevních zařídil, nýbrž slovem i písmem doufal zase obnoveného a čilejšího ducha v církvi vzbuditi a lid k oné horlivosti a stálosti ve víře i mravech přivésti, jakou se honosila církev prvotní.

Pomocí jeho vydán jest katechismus pro správce duchovní, tak zvaný „Římský“, opraven breviář a mešní kniha a text pisma sv. (vulgata) prohlédnut.

Pán zajisté s požehnáním hleděl na horlivost sluhy svého, než zlí lidé protivili se mu, a to i ve vlastní jeho residenci v Miláně.

Tam totiž nejdříve hleděl arcibiskup církevní řád opravit a nešvary vymítnuti, avšak Milánští tak se bouřili, že zástupce jeho, vikář generální, opětně za propuštění žádal. Tu vida sv. arcipastýř, že

osobní jeho přítomnosti na nejvýše třeba jest, předstoupil před papeže, jenž jej stále u dvora svého v Římě zdržoval, a pravil, buď aby jej sv. Otec hodnosti arcibiskupské zbaviti ráčil, aneb aby dovolil mu do okrsku svého se odebrati, aby svěřené mu stádo bez pastýře déle nebylo. Papež, ač nerad, svolil přece ku prosbám Karlovým a v krátkém čase (1565) po tom držel sv. Karel slavný vjezd do Milánské residence. A nyní nastala neúporná práce ku blahu diecése. Ihned svolána jest synoda duchovenstva diecése Milánské, na níž uvažován stav a zkoumány potřeby náboženské věřícího lidu, zdělány předpisy, v nichž zřejmě se zračila obezřetnost, moudrost i veliká zbožnost sv. arcipastýře, a které i v jiných diecésích platnosti nabyly. Zejména návod jeho pro zpovědníky a kazatele. Po té navštěvoval horlivý biskup farnosti biskupství svého, aby na vlastní oči se o všem přesvědčil. Bohužel byl stav náboženský lidu jeho tak neutěšen, že často hořké slzy proléval. Viděti nevěru boháčů, pověru lidu sprostého, ba i na mnoze zpusťlost samého duchovenstva, které soli mělo býti lidu. Nahlédl bystrým zrakem svým, že se nedá jinak odpomoci, nežli když si nově, horlivě a učeně

kněžstvo sám vychová. Proto zařídil hned ve vlastním paláci svém ústav ku vzdělávání mladých kněží, které pak po důkladné zkoušce do zanedbaných osad posýlal, aby tam život i mrav křesťanský křísili. — Sám působil kázáními co nejčastěji nejen ve stoličném chrámu svém, nýbrž i po venkově. Věda však, že příklad více zmůže nežli pouhé slovo, zařídil i život svůj i domácnost celou přísně dle zásad apoštolských.

S východem slunce brával se arcibiskup denně do veliké modlitebny v paláci svém, kde všecka jeho čeleď i úředníci k ranní pobožnosti shromážďiti se musili. Po té sloužili domácí jeho kněží mše svaté v kapli, jimž světec náš s velikou pobožností přítomen byl, sám pak ku konci obět nejsvětější přinášel. Po krátkém snídání šli ku práci, která až do dvou hodin odp. trvala. Skromný oběd trval toliko hodinu. Masitých pokrmů požívalo toliko v čase od Veliké noci do Nanebevzetí Panny Marie. Ostatní čas v roce předkládány pouze krmě postní. V době svatopostní, o suchých dnech a v adventě zdržoval se Karel i s celým domem svým pokrmů mléčných i vaječných.

(Dokončení.)

Myšlenky ctitele božského Srdce Páně.

Podává Bohumír Hendl. (Pokračování.)

Listopad.

62. Na svátek Všech Svatých.

Jak krásno jest podívání na nebe tisíce a tisíce hvězdami ozdobené, krásnější však podívání jest na nesčetné zástupy svatých a světic Božích, zdobících říši nebeskou! Moudrým ovládním smyslných chťičů, nezloinnou věrností v povolání, účinnou pracovitostí ku blahu

lidstva a pevnou vírou v kříž Kristův, vytrvalou trpělivostí v boji a trápení vybojovali si svatí koruny věčného života. Žiliť jako my na zemi, trpěti musili více než my, a přece nyní s Bohem vládnou.

K nim, vzorům svým, pozvedni zraku svého, v šlépějích jejich kráčeť v životě, a pak i ty budeš hvězdou, hvězdou svatou, zdobící říši nebeskou.

63. Na neděli dvadvacátou po svatém Duchu.

„O penízi dané.“ *Mat. 22. 15—21.*

Cožkoli musíš na oltář vlasti položit, nelituj. Či jest ochrana svobody tvé i majetku a života dávkou tvou tuze drazé zaplácena? Či není veřejný pořádek, bezpečnost a rozkvět vlasti dosti velkým

majetkem? Budiž věren v povolání svém a skromný ve způsobu života; pak budeš i vždycky míti, abys císaři dal, což císařovo jest. Však i Bohu dávej, což Božího jest. A to zejména jest duše tvá. Čistou dostal's ji na křtu sv., čistou vrať ji Spasiteli, neboť obraz Boží nese na sobě a ten lehko porušen a znetvořen

bývá. Jen čistou, bezhříšnou duši uzná Bůh za obraz a podobenství své.

64. Na neděli třiadvacátou po sv. Duchu.

„Vzkříšení dcery Jairovy.“
Mat. 9. 18—26.

Mám ti smrt nazvatí příjemným jménem? Tu nazývám ji spánkem, neboť po krátkém spánku následuje krásné, veselé procitnutí. Spánkem na-

zval ji sám Spasitel, i také návratem k Otcí. Jak těší se pocestný, spatří-li již domovinu svou, jak spěchá v náruč otcovskou! Smrt je i loučením, avšak loučením na čas; neboť po něm nastává shledání. Jest v dnutí, neboť ze zvadlých kvítek povstávají dítká jara. A nyní bojíš se ještě smrti? Ó neboj se; buď však tak živ, bys se báti nemusil!

65. Na neděli čtyřadvacátou (poslední) po sv. Duchu.

„O posledním soudu.“
Mat. 24. 15—35.

Přijde den žně, den odplaty! Tu vyrovná nebeský hospodář všecky nerovnosti životní a dle nejpřísnější spravedlnosti odplatí každému dle skutků jeho. Potěšiti tebe musí, křesťane dobrý, jenž jsi sám skutků dobrých rozséval, s pílí a horlivostí o dobrém pracoval, avšak posud bez odměny zůstal. Čím skoupější byla země k tobě, tím bohatší a štědrější bude odměna, již nebe tobě dá. Kdyby ti již svět dal, což jsi byl zasloužil, zemřel bys v úzkostech a strachu, neboť nebe by ti ničeho již nedluhovalo.

66. Na první neděli adventní.

„O znameních na nebi.“
Luk. 21. 25—33.

Pravdomluvný jest Bůh a co slíbil, splní. Přislíbil, že dobří blaženi budou. Jsi-li tedy dobrým, raduj se, žeň tvá dozrává. Zlým hrozil, že hořkou odplatu vezmou za špatné skutky své. Nemluv tedy: „Zlé jsem činil, a co se mi za to stalo?“

Již kolísá se půda pod nohama tvýma, a dříve nežli se naděješ, otevře se černá propašť a pohltí tebe. A protož slyš volání Spasitelovo: „Přiblížilo se království Boží!“ Obrát, abys přijat byl za jeho člena.

(Dokončení.)

Účel třetího řádu sv. Františka a jeho význam v době naší.

J. Hejtmánek. (Pokračování.)

159. ot.: Jakým řádem se udílí požehnání papežské?

Odp.: Řádem novou konstitucí ze dne 7. července 1882 předepsaným; kněz oděn rochetou a bílou štolou říká formuli kleče před oltářem (jen modlitbu říká stoje), postoupne na epistolní stranu a dělá je jeden kříž latinsky pronáší slova: Požehnej vás všemohoucí Bůh Otec a Syn † i Duch sv. Amen.

160. ot.: Může toto požehnání uděleno býti též jednotlivcům?

Odp.: Nikoliv, ani v hodince smrti; neboť v uvedeném ustanovení výslovně stojí, že se má udíleti „shromážděnému lidu.“ —

161. ot.: Ve které dny se může udíleti generalní absoluce?

Odp.: V devíti dnech, a to: 1. v den narození Pána našeho Ježíše Krista; 2. v den slavného vzkříšení Páně; 3. na slavnost svatodušní; 4. o slavnosti nejsvětějšího Srdce Páně; 5. o slavnosti neposkvrněného Početí nejbla-

hoslavenější Panny Marie; 6. o slavnosti sv. Josefa, jejího chotě (19. března); 7. o slavnosti svatých ran otce Františka (17. září); 8. o slavnosti sv. Ludvíka, krále francouzského, vznešeného a mocného patrona členů třetího řádu (25. srpna) a 9. o slavnosti svatě Alžběty uherské (dne 19. listopadu).

162. ot.: Kdo může udíleti tuto generalní absoluci?

Odp.: Veřejně v kostele může udíleti absoluci tuto ředitel shromáždění aneb kněz k tomu splnomocněný, ve zpovědnici a na smrtelné posteli i každý ku zpovídání ustanovený kněz, řídě se ve všem předepsaným řádem, jak totiž nejen pro zpověď, ale i pro nemocné arcibiskup pap. konstitucí ustanoveno jest.

163. ot.: Stačí k získání plnom. odpustků pouhé přijetí jak papežského požehnání, tak i generalní absoluce?

Odp.: Nikoliv; po oboukráte jest třeba pomodlit se na úmysl sv. Otce.

(Pokračování.)

První misionáři v Americe.

(Pokračování.)

21. Vyslanci Mohavků.

 prvních dnech červencových r. 1645 dostal P. Jogues zprávu od P. rektora ve Třech Potocích, aby tam ihned přišel, a vyhovět co nejrychleji tomuto přání, dověděl se zprávy právě tak neočekávané, jako radostné: do tvrze Richelieuovy přišli totiž vyslancové Mohavkův a oznámili tamějšímu veliteli, že jejich národ jest ochoten uzavřít s Francouzy mír, přijme-li Onontio *) náčelníky a bude s nimi vyjednávati. Guvernér ovšem milerád svolil.

„Pak se možná ještě vyplní moje nejvroucnější přání, vrátiti se jako misionář ku Mohavkům!“ zvolal P. Jogues ve svaté horlivosti, dověděl se ve Třech Potocích, jak se věci mají.

„To je možná, milý Joguesi; avšak slyš napřed všechno, co ti chci sdělit a suď pak sám, bylo-li by moudro, založiti již tak brzo misionářskou stanicí mezi Mohavky,“ odpověděl rektor, tajemně se usmívaje, a otevřel dvěře ve-
dlejšího pokoje.

Ze světnice vyšel jesuita, běžel Joguesovi v ústřety a radostně ho objímaje, volal: „Joguesi! Bratře! Mučeníku!“

„Pater Bressani,“ vysvětloval rektor, „čekal toužebně této hodiny, drahý Joguesi. Především přišel sem do Quebecu. Dal jsem ho zavolati sem, abyste byli oba přítomni, až sem přijdou poslové míru od Mohavků, jichž zítra očekáváme.“

„Pater Bressani?“ divil se Jogues. Tu však pohlédnuv na zraněné ruce ře-
holního bratra, jehož dosud nikdy ne-

viděl, zvolal radostně: „Jak mnoho štěstí v jedné hodině! Jak nekonečně dobrý jest Bůh, že tě přivedl ke mně, drahý bratře! Ano, tvoje ruce dávají výmluvné svědectví o tom, co jsi vytrpěl. Bressani, drahý bratře, buď mi tisíckrát vítán!“

„Nyní se však upokojte, drazí přátelé, a nedejte krátkému času svého shledání neuzitečně uplynouti. Bressani má ti zajisté ze země Mohavků mnoho vypravovati, co ti třeba věděti.“ Usmívaje se zavedl dobrý P. rektor spolubratry do světnice, pro P. Joguesa připravené, a nechal je o samotě.

P. Bressani poslechnuv o nejdůležitějších zkušenostech Joguesových mezi Mohavky, začal mu líčiti, jak ho Mohavkové zmučili a pak ho dali obstarlé Indiánce, již před nedávnem umřel děd. Mohavkové asi doufali, že bude zmučený kněz ve svém bídném stavu staré ženě obtížným, ta že ho požádá za obět svému zemřelému dědovi, a tak že se ho beze všeho hluku zbaví.

„Indiánka byla však velmi dobré povahy,“ pokračoval P. Bressani, „a jakoliv mne neošetřovala, dala mi přece odpočinouti, a to mi bylo za tehdejších poměrů velikým dobrodiním. Za dva dny přišla k ní jiná Indiánka, a spatřivši mě, udělala ku mému největšímu úžasu znamení sv. kříže, sepjala ruce, klekla na kolena a počala se ve své řeči modliti. Nerozuměl jsem jí ani slova, avšak modlil jsem se též. Za chvíli udělala opět znamení sv. kříže, povstala, přistoupila ke mně a začala se mnou vlídně mluvit. Když však jsem jí dal znamení, že její řeči nerozumím, zarmoutila se nemálo. Tu však mi připadla šťastná myšlenka. Naučil jsem se totiž již dříve něco huronsky a nyní jsem jí oslovil touto řečí,

Onontio znamená „velká hora“ — jest tedy slovný překlad jména Montmagny. Tak nazývali Mohavkové i později všechny generální guvernéry Nové Francie.

načež mi ona tímtež jazykem odpověděla, že sice málo huronsky rozumí, ale že jí bude přece možno se mnou se porozumět. Potom odkvapila a za několik minut vrátila se opět, přiváděje s sebou adoptovaného Hurona, před několika lety zajatého, jenž nejen že dobře znal jazyk Mohavků, nýbrž i tolik francouzsky uměl, že jsme spolu bez obtíží mluvit mohli. Indiánka mluvila velmi mnoho o tobě a vypravovala mi o mladé dívce, jež byla v její domku probodnuta od zlého bělocha, jenž měl namířeno na tvůj život.“

„Ta dobrá Vagavalla! Ano, věřím rád, že Chiuska jí zůstane nezapomenutelnou. Byla to jedna z oněch vyvolených duší, jež se po tomto životě ihned k Bohu ubírají. Viděl jsi též Vagavallina muže?“

„Ano, a vyznávám, že jsem sotva poznal hodnějšího člověka. Pokřtil jsem jej v tichosti ještě v posledních dnech mého pobytu v Gandavaze. To bylo jediné ovoce toho směř, jež jsi tam ty, drahý příteli, zasel. Avšak mnoho, velmi mnoho z něho již vzešlo, a bude-li tam možná založiti misionářskou stanici, stane se země Mohavků za krátký čas znamenitým ohniskem křesťanstva.“

„Dejž to Bůh, Bressani! Nemám vroucnějšího přání, než vrátiti se do Gandavagy a založiti tam misi. Ale jak si vedli Pestrý Had s Orlem, když jsi veřejně o křesťany pečoval? Je mi totiž všelicos známo o tvém působení ze tvých listů, jež byly našemu P. rektorovi v opisech poslány.“

„Moje působení, drahý Joguesi, bylo velmi nepatrné. Jen jednoho Hurona, jenž byl již ke křtu přivázán, přijal jsem do lůna církve katolické; u ostatních bojovníků, již dříve zajatých, nemohl jsem skoro ničeho poříditi; neboť většina z nich chovala se ke mně nepřátelsky, aby se zalíbila Mohavkům. Nicméně našel jsem však několik mezi

nimi, kteří mne potají prosili, abych je vyučoval „modlitbě“ a vyzpovídal je, a ti jsou všichni tebou získáni. Ale málem bych zapomněl na důležitou věc, drahý bratře. Jeden běloch, Francouz, jehož velmi dobře znáš, mluvil se mnou v Gandavaze, kamž náhodou z jiné dědiny přišel, a pozdravuje tě co nejsrdečněji. Nyní hádej, jak se jmenuje!“

„To se mi sotva podaří; neboť jediný, jehož jsem tam zanechal, věrný oblat Vilém Couture, již dávno není mezi živými.“

„Nikoliv, Joguesi, Couture žije!“

„Vilém Couture žije? Ó vypravuj mi o něm, drahý bratře!“

„Couture žije v jedné dědině, jejíž jména jsem zapomněl, a byl tam přijat do rodiny. Jeho opatrovník, nebo jak se mu říká, jeho „pán“ bylo by zajisté správněji, přišel s ním do Gandavagy a tam se dověděl Couture nejen o tvém útěku, nýbrž i o mém zajetí. Vagavalla přivedla ho jednou večer nepozorovaně do domku, kde jsem se starou ženou bydlil. Marně bych se snažil vyličiti jeho radost, že zase jednou vidí kněze; vyzpovídal se, mluvil pak o tobě. O jeho osudech dověděl jsem se velmi málo, neboť doba našeho shledání byla velmi krátká. Nestěžoval si, že s ním špatně jednají, ale pravil, že je velmi bedlivě strážěn, a že nikdy neuvidí bělocha. Jakýsi obchodník z Renselaersvyku byl prý jednou ve vsi, a zdá se, že po něm pátral, což mělo za následek, že ho bojovníci velmi krátce odbyli a poslali Coutura s několika mladíky na lov. Viděl sice onoho muže z daleka, avšak nemohl s ním mluvit. Ubožák nedoufá, že by byl ještě někdy ze svého zajetí vysvobozen, a trpí svůj těžký osud s odevzdaností do vůle Boží. Pravidl mi, že druhého dne odejde z Gandavagy a že bude asi poslán ku jinému kmenu.“

„Tvá zpráva mne zarmucuje, Bressani. Myslíl jsem, že jest již dávno všech strastí zbaven. Můžeť ovšem doufat, že bude za svou vytrvalost stkvěle odměněn, avšak jeho stálost je přece velmi těžce zkoušena. Vilém jest ještě mlád, a pak-li ho divoši neusmrtí, jest mu asi ještě mnoho let v zajetí strádati, kterýžto stav je stokrát horší, než nejbídnější žalář; neboť Couture nesúčastní se nikdy jejich pohanské bohoslužby, nýbrž bude neustále proti ní a jiným pověrám bojovati, a proto bude též zdýcky nenáviděn a tisícerym způsobem mučen. Jeho život mezi Mohavky jest roven ustavičnému bičování.“

„Zdárná misie mezi Mohavky mohla by jediné jeho stav zlepšiti a snad i svobody mu zjednati.“

„Ano, zdárná misie ukončila by jeho muky, ač nebudeli přidělen jinému kmenu, jak jsi mi sám sdělil. Já mám v Gandavaze velmi zlé nepřátele, a poněvadž mne nemohou dostat, vychrlí nyní veškerý svůj hněv na Viléma.“

„Vím dobře, že někteří Mohavkové velice na tebe nevraží, a zvláště jeden hodně divoký stařec; i já zakusil jsem poněkud jejich nenávisť. Onen stařec —“

„Jmenuje se Assendase.“

„Ano, tak ho nazývali — tento Assendase zuřil hrozně, když mě Hollanďaně po čtyřměsíčním zajetí vykoupili, a ještě poslední den, než jsem z Gandavagy odešel, pokoušel se poštvaťi na mě několik mladých bojovníků, aby mě usmrtili.“

Tak a podobně bavili se noví přátelé ještě dlouhý čas, až je dal P. rektor zavolat a oznámil jim, že očekávaní vyslancové Mohavků již večer přijdou, a ráno že začnou vyjednávat. Poradiv se s nimi o rozličných věcech, zavedl je pak ku generálnímu guvernérovi, jenž se jich ptal na mnohé věci, týkající se divochův, a vyslovil přání, aby byli

aspoň na krátký čas nepozorováni poradě přítomni.

„Dal jsem již upravití zvláštní úkryt, kde budete rozuměti každému slovu a budete moci všechno přehlédnouti. Pak mi laskavě oznámíte, znáte-li někoho z vyslancův a co o poradě soudíte.“

Misionáři slíbili ochotně, že jeho přání na vlas vyhoví, a časné z rána skryli se v úkrytu pro ně připraveném, očekávající netrpělivě věcí, jež měly přijíti.

Před osmou hodinou přišel guvernér šlechtic z Montmagny se svými důstojníky, tlumočnický a několika civilními úředníky osadními a posadil se s nimi na dřevěnou nízkou tribunu. Před ním stál železný kotel se žhavým uhlím, představující nezbytný poradní oheň indiánský, a naproti na druhé tribuně prostřeny byly houně a kůže pro Indiány. Starý cestující obchodník, znající obyčeje divochů, byl obřadníkem.

Čtvrt hodiny později objevili se poslanci Mohavků, čtyři náčelníci ze čtyř hlavních dědin, vedeni Koetsaetonem a doprovázeni dvanácti vybranými bojovníky. P. Jogues poznal Koetsaetona a tři bojovníky z Gandavagy; P. Bressanimu byl znám pouze náčelník. Divoši vystrojili se jak mohli nejlépe; na hlavě měli zastrčeny orlí péra, obarvená kůže a jasnobarevný vlněný oděv ozdoben pestrými péry, lesklými mušlemi a skleněnými perlami, obličej pak pomalován žlutými, červenými a černými body. Jediné zbraně, jimiž byli ozbrojeni, byl tomahavk a skalpovní nůž; pušky odevzdali ochotně strážu u brány palissád, kterou jim bylo projíti. Zvolna a s vážností jim přirozenou vcházeli do poradní síně; zpívající své jednotvárné písně prošli jí několikrát a pak se teprve posadili na svou tribunu.

Nyní povstal guvernér a pozdravil poslance několika slovy, jež jeho tlu-

močnik přeložil do řeči Mohavků; pak zapálil jedním uhlím, jež mu jeden z jeho průvodců z kotle podal, velikou dýmku a vypustil několik obláček kouře ke stropu, podal jí náčelníku Koetsaetonovi, jenž učinil podobně a podal ji dále, až z ní za hlubokého ticha všichni zakouřili.

Porada byla nyní obvyklými obřady zahájena, a Koetsaeton dav si podati sedmáct vampumových pásů, odevzdal je guvernérovi jeden po druhém, vysvětluje mu jejich význam. První pás byl znakem přátelského smýšlení Mohavkův a jejich přání, uzavřítí s bělochy na Cohotatee stálý mír; druhý pás potvrzoval učiněný slib, že Mohavkové potrestají každého svého bojovníka, jenž by míru porušil; třetí pás označoval přání Mohavkův, aby Francouzové sprostředkovali mír se kmeny s nimi spřátelenými; čtvrtý pás byl znamením, že Mohavkové truchlí nade všemi lidskými oběťmi, jež válka zahubila, a nad majetkem, který zničila; pátý až patnáctý pás označovaly rozličné podmínky míru, že území obou stran má býti neporušitelným, že obě strany mohou svobodně užívatí velké vodní dráhy, a že budou Francouzové v obchodním spojení s Mohavky a ostatními kmeny spolku Irokesského.

Výmluvný náčelník, odevzdav patnáct pásů, zamlčel se na chvíli, pohlížel na poslední dva, jež byly mnohem krásněji ozdobeny, než všechny předešlé, a zdvihna je do výšky, pravil: „Onotio je moudrým Sagamore a velkým náčelníkem svého národa. On a ostatní rádcové bělochů, přicházející ze země, kde sídlí veliké světlo, jež je počátkem dne, poslyšte nyní poslední prosbu Ongvehonvů. Veliký duch dal do rukou svých rudých dětí dva Černé Kabáty, a ve vesnicích byla z toho veliká radost. Náčelníci, rádcové, mladí muži a skvavové seděli u jejich nohou poslouchajíce jich, když

mluvili o podivných věcech, jež znali. Oba však odešli od nás, a naše země truchlí nyní velice. Jeden z nich, v Gandavaze ho jmenovali Ondesonk, odešel od nás a my nevíme, kam. Bezpochyby ho odvěkleli běloši na Cohotatee, a nyní jest asi jejich zajatým a trpí veliké bolesti. Když jsme tam Ondesonka hledali, vyhnali nás pryč, pravíce, že Ondesonka u nich není. Běloši na Cohotatee nejsou jak Onotio a jeho národ, neboť mají křivé jazyky. Též druhý Černý Kabát odešel od nás k falešným mužům na Cohotatee. Byl jen krátký čas v Gandavaze, kdež s ním velmi dobře jednali. Ongvehonvové se bojí, že i jeho stihl zlý osud. Milovali Černé Kabáty a měli radost, byli-li veseli; avšak vidouce je zarmouceny, truchlili. Ongvehonvové touží velice po Černých Kabátech, a posílají bělochům na velkém proudu po Koetsaetonu tyto dva vampumové pásy, aby Onotio pověděl, ví-li, kde Černí Kabátové prodlévají, a zachoval-li je velký duch před neštěstím. Zároveň prosí Ongvehonvové, aby k nim Černí Kabátové zase přišli. V Gandavaze jsou ještě pro ně připraveny stany, a ve vigvamech hoří pro ně oheň. Ať se vrátí a jsou našimi bratry. Budeme je milovati, budeme si jich vážiti a rádi poslouchati jejich slov. To jest poselství, jež přinesl Koetsaeton mocným bělochům, jejichž náčelníkem jest Onotio.“

Misionáři nemohli neusmáti se bolestně, slyšíce tohoto náčelníka, o němž se domnívali, že je šlechtností vysoko povznesen nad svůj národ, tak drzé lži mluvit i s tvář tak pokojnou.

Těž guvernér a jeho důstojníci byli divochovou přetvárkou nemálo překvapeni. Z jejich temných tváří zíral hněv a rozhorlení, a šlechtic z Montmagny rozmrzel se, nemá-li zavolati kněží z jejich úkrytu a neusvědčiti divocha ze lži. Ale chytrost zvítězila nade hněvem, a guvernér

povstav, odpověděl takto: „Slyšeli jsme prosby rudých mužů. Rozmyslíme si slova náčelníkova a rozvážíme jeho návrhy. Koetsaeton ví, že nemůže očekávat okamžité odpovědi. Budeme mluvit upřímně s rudými muži, až veliké světlo jednou zapadne a opět se vrátí. Běloši si pomyslí, co chtějí slíbiti, a slíbí-li něco, dostojí svému slovu. Přejeme si žítí v míru s Koetsaetonem a jeho národem, a ráno odpovíme na jeho návrhy. Zítřka se též doví, co je nám známo o Černých Kabátech. Koetsaeton, jeho náčelníci a bojovníci mohou nyní odejít do domu pro ně připraveného. Jakožto hosté jsou bělochům vítáni!“

Koetsaeton, promluviv několik slov s ostatními náčelníky, oznámil, že je s návrhem bělochů srozuměn, a divoši odešli jeden po druhém vážně z poradního domu.

Sotva však byly za nimi dvěře zavřeny, zavolal guvernér jesuity z jejich úkrytu a volal rozčilen: „Tak hanebná lež přesahuje všechny meze! Vysvětlete mi tuto drzost divochů a povězte mi, zasluhují-li ti darebáci jen kouska důvěry. Kdybych jen mohl očekávat vydatnou pomoc z Francie, dal bych toho Koetsaetona i s jeho průvodci vymrskati a s hanbou zahnat. Ale rudoši jsou více méně našimi pány, a kdyby udeřili na osadu veškerou svou moci, mají vítězství skoro jisté, a nám nebylo by lze jiného učiniti, než obětovati nadarmo svůj život za naše město. Mluvte, P. Joguesi. Co se vám zdá o tomto míru?“

„Je to těžká věc, a pro mě zcela nemožno, odpovědět dobře na tuto otázku. Z rozličných důvodů jest mi raditi k míru.“

„Rozumím, velebný pane, avšak na mém místě mluvil byste jinak,“ odpověděl guvernér s nevolí.

„Nemějte mi za zlé, vaše Excellence, dovolím-li si o tom pochybovat.“

„Nemáte tedy těch divochů za tak prohané a falešné, že se domníváte, že by zachovali učiněnou smlouvu?“ zvolal guvernér udiveně.

„Tak jest, vaše Excellence. Po mém soudu jsou daleko spolehlivějšími, než myslíte. Nesmímeť jich posuzovati se stanoviska evropského. Až dosud považují nás za své protivníky; avšak uzavrou-li s námi smlouvu, a uvidí-li, že ji správně zachováváme, není pochyby, že i oni rádi mír dodrží a splatí nám důvěru důvěrou. Zdá mi se, že dobrý křesťan je povinen předcházeti pohany smířlivostí a důvěrou. Nejlepším prostředkem, učiniti tyto divochy poddajnými a spolehlivými, jest křesťanství. Věřte mi, pane guvernere, jediné křesťanství sbratřuje lidi a činí je dobrými. Vyšlete nás k těmto divochům, abychom v jejich dědinách vztyčili kříž a hlásali tam učení lásky, a tito divoci pohané budou něžnými a dobrými, jako děti. Nežlobte se na ně pro nepravdy, jež jste dnes slyšel z úst jejich vyslance Koetsaetona. Uzavřete s nimi mír, povězte jim, že k nim Černé Kabáty zase přijdou, a poproste mých představených, aby na mne nezapomněli, nýbrž uznali hodným vrátiti se do Gandavagy a hlásati tam něžnou, smířlivou nauku Toho, jenž ještě na dřevě kříže za své katany prosil: „Odpusť jim, neboť nevědí, co činí!“ Pošlete misionáře těmto ubožákům, bloudícím v temnotách pohanství, a vaše osada nebude jimi dlouho ohrožována! Odpusťte, vaše Excellence, šel-li jsem příliš daleko, mluvil-li jsem s vámi příliš směle! Nemohl jsem vám zatajiti svého hlubokého přesvědčení.“

Guvernérova tvář se vyjasnila: několik minut hleděl před sebe a pak obrátiv se ku Bressanimu, pravil: „Jste téhož mínění?“

„Zajisté!“ odpověděl jesuita. „Hleďte s divochy uzavřítí mír, a my se přičiníme, abychom pojistili na vždy vaši

osadu před jejich útoky. Kříž je záštitou pokoje. Vztýčíme-li jej v Gandavaze, budou se brzo před ním skláněti všechna kolena. Vždyť božský Spasitel slíbil, že přivede všechny k sobě, a proto nemůže a nezapomene ani těchto ubožákův, a zapudí z jejich dědin ducha lži a zloby, jenž u nich tak dlouho sídlil. Před nejvyšším jménem Ježíš přechají zlí duchové, a bůžkové divochů jsou zlými duchy, jako jimi byli bůžkové všech národův a časů. Čeho nemůže meč, vykoná kříž! Učiní divochy lidmi! Pozorujte jen bohaprázdného bělocha! Je-li lepším a důvěry hodnějším, než tito Indiáni? Důvěřujte poslancům Mohavků, Excellence — při tom pak můžete býti vždycky opatrným. To jest moje upřímné mínění.“

„Můžete se zítra rudochům ukázati a netrestati jich ze lži?“ tázal se guvernér.

„Zajisté, Excellence!“ ujistňovali oba kněží najednou.

„Nuže, budiž! Dnes odpoledne umluví se s těmito pány o smlouvě. Vyřídíte nejsrdečnější pozdrav vdp. P. rektorovi! A nyní půjdeme!“

Montmagny odešel se svými průvodci pevným krokem ze světnice, a jesuité vrátili se do misionárního domu. „Uděl nám Bůh svého požehnání!“ pravil P. Jogues odcházejce, a jeho zmužilý soudruh zvolal z hloubi srdce: „Amen!“

V misionárním domě radovali se nemálo, uslyševše o poradě a úmyslu guvernérově. Koetsaetonovy lži zarmoutily ovšem P. rektora, ale zkušený kněz posuzoval poslance Mohavků správněji, a proto též mírněji, než guvernér. Byl též ochoten vypraviti misii ku Mohavkům, jakmile jen divoši podruhé, a to přímo o kněze požádají.

Zbytek dne dleli zbožní otcové na modlitbách, a zvláště Jogues klečel velmi dlouho před svatostánkem, prose vroucně

Boha, aby osvětlil a spasil jeho bývalé učitele.

Montmagny pracoval zatím jednotlivé odstavce smlouvy, a též divoši radili se o téže věci, jsouce svorní ve všem kromě toho, mají-li zavolati Černé Kabáty zpět, čili ne. Někteří bojovníci, a zvláště jeden náčelník z Ossernenonu obávali se totiž, že vrátí-li se kněží, z nichž po přednosti Ondesonk má mezi lidem oddané přátele a zuřivé protivníky, povstane v národě veliká nespokojenost. Ale Koetsaeton vymluvil jim brzy jejich obavy, a druhého dne ubíraly se obě strany vesele do poradní síně, kdež se začalo rokovati s myslí velmi spokojenou.

Nejprve povstal guvernér a pravil: „Uvážili jsme dobře všechno, co nám oznámili rudí mužové ústy svého statečného náčelníka Koetsaetona, jsme ochotni předložiti přátelskou smlouvu a poslechnouti mínění poslancův. Ale napřed podáme velkému náčelníku zprávu o Černých Kabátech, jak včera žádal. Jsme s to, abychom oznámili našim přátelům nejjistější zprávu o mužích tak bolestně postrádaných.“

Guvernér dal znamení, stříbrný zvonek zazněl, obřadník otevřel postranní dvéře a do světnice vstoupili misionáři.

„Uah!“ zazněl výkřik podivu ze všech úst; Indiáni vyskočili polekáni a dívali se na kněze, jako by viděli duchy. I Koetsaeton pozbyl na několik okamžiků rozvahy, a napřahuje rámě jako k obraně, volal polekán: „Ondesonk!“

„Nezapomněl můj bratr na Ondesonka, k němuž byl vždycky tak dobрым?“ odpověděl mu kněz radostně rozčilen jeho mateřskou řečí, a přistoupiv k náčelníkovi objal ho a podával pak ostatním vyslancům srdečně ruku.

Též P. Bressani pozdravil velmi přítivě překvapené divochy, nemohoucí zatajiti svých rozpaků.

„Velký duch opatroval mého bratra Ondesonka a tohoto druhého bratra a přivedl je opět rudým mužům, již mu za to děkují,“ odpověděl Koetsaeton, jenž se rychle vzpamatoval, slyše Joguesa svou řečí mluvit, a obrátiv se ku guvernérovi, pokračoval: „Dovolí Onontio našemu bratru jíti s námi do Gandavagy?“

„O tom my nerozhodujeme. Až se sjednotíme o smlouvě, může se Koetsaeton Ondesonka sám zeptati, neboť Černí Kabáti nepůjdou ku Mohavkům, nebudou-li našimi přátely,“ odpověděl Montmagny vážně.

„Budeme spolu později mluvit, drazí přátelé,“ pravil misionář a posadil se s P. Bressanim stranou od obou vyjednávajících stran.

V poradě pokračováno. Guvernér předčítal divochům jednotlivé podmínky míru, jež byly s nepatrnými změnami přijaty. Potom povstal Koetsaeton a podáváje Francouzům bílý vampumový pás, jež k tomuto účelu schválně přinesl, pravil: „Vezmíž si Onontio tento vampum, bílý a čistý jako oko Pána nebes, na znamení přátelství od velikého národa Ongvehonve, jenž zakopal hluboko tomahavk a již nikdy nenastoupí válečné stezky proti bílým bratrům na Velkém Proudě. Koetsaeton se vrátí se svými bojovníky do dědin a zvěstuje tam, co alyšel od Onontia. Řekne svému národu, že Černí Kabáti jsou u svých bratří, a v dědinách u šumivé vody bude z toho veliká radost. Veliký a moudrý Sagamore v Gandavaze svolá Oyandery (t. j. nejstarší národa), kteří poprosí Onontia, aby poslal do Gandavagy poslanca, aby se dívali, jak hluboko zapadne tomahavk do země. Koetsaeton volá Velkého Ducha za svědka, že jeho národ nazývá a nynějška mocné bělochy, jejichž veliký Sagamore a náčelník jest Onontio, svými bratry.“

Montmagny nyní povstal, šel Koet-

saetonovi, k němu přicházejícímu, na půl cesty v ústrety, podal mu pravici, potvrdil krátkou, zvučnou řečí uzavření míru a slíbil, že bude o tom ihned svému panovníku psáti, a jakmile dostane zprávu z mateřské země, že pošle vyslance ku Mohavkům, aby byla smlouva úplně skončena. — Nyní byla porada slavně ukončena a misionáři odešli s jedním tlumočnickem, P. Bressanim potřebným, do příbytků Mohavků, kde se s nimi několik hodin vřídlně bavili. Druhého dne poslal ještě guvernér divochům bohaté dary, a Mohavkové, zpívající vítěznou píseň, nastoupili cestu k domovu, provázeni střelbou v osadě. Misionáři vyprovázeli je až na břeh a P. Jogues volal jim ještě srdečné „na shledanou!“ V osadě rozhostila se však veliká radost, neboť nyní mohli si konečně stísnění obyvatelé svobodně oddechnouti.

22. M í r.

P. Jogues, prodlev ještě několik dní ve Třech Potocích, vrátil se pak do Mariansk. Města a vykonával tam společně s P. Ducreuxem své kněžské povinnosti, dokud by se nevidělo představeným vyplniti jeho nejvroucnější přání. Nyní byl konečně na řece sv. Vavřince pokoj, a protože smlouva s Mohavky učiněná vztahovala se též na Hurony, odhodlali se představení v Quebecu, že pošlou misionářům na jezeře Ripissingově nejpotřebnější věci, kterých tam již dlouho postrádali. Ku své největší radosti byl P. Bressani vyvolen poslem do země huronské, a nemaje nyní jiných překážek než místních, stihl tam s několika indianskými průvodci v pozdní jeseni.

P. Joguesovi bylo usouzeno mnohem déle čekati. Již se dostavilo jaro, a zmužilý bojovník ještě pořád čekal na zprávu, jež by povolala jej k divochům. V Quebecu nechtěli vyslati misionáře, dokud by nebyl mír s Mohavky úplně potvrzen; pokud

se to nestalo, nebylo možná spoléhati na přátelství divochův, a po zkušenostech P. Joguesových bylo by bývalo velmi pošetilo pokoušeti se před uzavřením míru o nějakou misií.

P. Jogues vzdal se již skoro naděje, že se ještě někdy vrátí do Gandavagy, když ho v posledních dnech dubnových r. 1646 list P. rektorův okamžitě do Tří Potoků volal. Pln naděje a netrpělivosti vydal se P. Jogues na cestu. Ano, bylo mu jíti do Gandavagy, avšak prozatím jen proto, aby jako vyslanec vlády potvrdil uzavřenou smlouvu; pak teprve směl se tam vrátiti jako misionář.

Jakmile počaly táti ledy na řekách a jezerech, poslali Mohavkové posly do pevnosti Richelieuovy, chce-li Onontio dostáti danému slovu a poslati vyslance do Gandavagy. Montmagny obrátil se na představené v Quebecu s prosbou, aby poslali P. Joguesa jakožto jeho vyslance do Gandavagy, protože je tam znám a zná nejlépe jejich mravy a jazyk. Jeho přání bylo s radostí vyhověno a na radu zkušeného náčelníka Algonquinů vyměnil P. Jogues svůj řeholní oděv za světský. Mohavkové, již přišli do pevnosti Richelieuovy, byli pozváni do Tří Potoků, aby provázeli poslanca bělochů, a 16. května nastoupil P. Jogues s úředníkem Bourdonem a dvěma Algonquiny cestu ku Mohavkům.

Bez překážky pluli po proudu sv. Vavřince do řeky Richelieuovy, po této vzbůru rozkošným jezerem Champlainovým a v předvečer Božího Těla jezerem Andiarakte, jež bylo až dosud Evropanům neznámo a nyní P. Joguesem pojmenováno „jezerem nejsvětější Svátosti.“ Nám je toto křišťálové jezero, ověšené lesnatými pahorky, známo pode jménem „Lake George;“ „Lake Jogues“ bylo by ovšem příhodnější. Zde vystoupili cestující ze člunů a šli pěšky ke Cohotatee, kdež se setkali s Mohavky v rybím

táboře, a několik hodin tam pobyli. Jogues nenaleznuv tam žádného známého, přemluvil své průvodce, by s ním jeli po proudu do Rensselaersvyku, aby tam poděkoval za všechna dobrodíní, jež mu byla prokázána.

Mimo několik nových dřevěných budov bylo tam všechno jako dřívě. Na břehu ležela bárka, na níž byly naloženy surové kůže, na vodě se kolébaly dvě malé jezerní lodě, a mezi skladisky leželo několik Indiánů, kteří se na příchozí zvědavě dívali.

Petr Bleeten seděl před svým domem a kouřil povážlivě ze své dýmky, když ho náhle jeho služebník Moric, jenž byl jeho mládcem, spoluobchodníkem, rádcem i beránkem, jenž snímá jeho hříchy, upozornil na nové příchozí. „Pane Petře, tady jdou cizinci, rudí i bílí dohromady!“ volal Moric, probouzuje svého pána ze sladkého snění.

„Co tu jde? Kdo tu jde, Morici?“ ptal se pohodlný pan Petr, tak náhle vyrušený, a díval se jak oslněn ku břehu.

„Cizinci, pane Petře! Běloši a Indiáni. Tam zašli právě za Kallweitovo skladisko. Za chvíli je uvidíte. Tu je máte, tuhle — tam na vrchu — dva běloši! Vidíte? Ale ti nejsou z Nizozemska!“

„Ty máš tentokrát vskutku pravdu, Morici, a protože nevíme, co se může státi — ti lidé jdou opravdu sem, přímo ku Petru Bleetenovi. — Morici, dones mi klobouk a můj zelený kabát! Morici, hni se, poskoč, povídám ti! Co pak nevidíš? — Ti asi něco znamenají! Ti rudoši běží za nimi jako lokaji. Morici! — Moorici! No, to je tvé štěstí, Morici! Kdybys byl přišel o minutu později, byl bych ti za tu hanbu, že Petr Bleeten přivítal takové pány s holou hlavou ve své staré kuzajce, vyklepal záda, až bys byl zmodral!“

Po tomto spasitelném napomenutí spěchal kupec co mohl do krámu, oblekl se do lepšího kabátu, jež mu jeho trpělivý Moric podal, a posadil si na hlavu třírohý klobouk. Sotva byl s úpravou hotov, stáli již cizinci na prahu.

Petr kašlal a hladil si několik minut narudlý nos, a díval se pomaten na bělochy, z nichž jeden s úsměvem ho pozoroval; ještě jednou se rozkročil, a napřáhl oddaně ruku, ale když záhadní návštěvovatelé ani teď ničeho nemluvili, zakašlal ještě jednou a ptal se zajíkávě: „S kým mám tu čest, smím-li se ptáti?“

„Dobrý pane Bleetene, což mne již opravdu neznáte?“ ozval se nyní větší běloch.

„Člověk by řekl, že již váš obličej jednou slyšel a váš hlas viděl — obličej viděl a hlas slyšel, chtěl jsem říci! Ale člověk přece vždycky hned neví — já myslím, nemýlím-li se, jak jsem již povídal, že jsem již měl čest a potěšení —“

„Nemýlíte se, drahý příteli! Ano, tak vás mohu právem nazývati, neboť jste mi prokázal mnoho dobrého, když jsem zde naposledy byl. Od té doby uplynulo teď již asi půl druhého roku. Ještě se nepamatujete?“

„Tedy by to bylo naposled přece možno — ale ne, to je vlastně nemožno; neboť vy nemůžete býti —“

„Jen dále, dobrý Petře!“

„Vy přece nemůžete býti —? Ach, ty můj spasiteli! On je to opravdu! Ano, ty ruce to praví, ty zraněné ruce! Pan Jogues! To bych se byl spíše smrti nadál, než vás! Buďte mi tisíckrát, tisíckrátě vítán! Ale nyní pojdte! Znáám též tady toho pána?“

„Ne, ctěný příteli! Ten přichází dnes ponejprve do Renselaersvyku. Jmenuje se pan Bourdon a jest vládním úředníkem z Nové Francie; bohužel však nerozumí vaší řeči.“

„Škola B. S. P.“ 1884.

„Pak dám zavolati našeho dobrého pana kazatele Megapolense, aby se bavil s vaším přítelem. Ale vždyť on zná také vás a váží si vás velice. Ano, a přísný pan velitel mluví též velmi často o tom pánu z Gandavagy, jak vás tu mezi sebou nazýváme. Moorici! Kde vězí vždycky ten truhlík, když je ho právě nejvíce potřebl? Moorici!“

Ale Moric byl již na cestě k obydlí kazatelově a velitelově, dříve než jeho pánu připadlo, aby ho tam poslal, ale protože ho rozhorlený Petr Bleeten nestále volal, přiběhla paní Marianna, aby se dověděla, co její manželka tak rozčililo. Dozvěděvši pak se tak neočekávané novinky, nemohla se přemoci, aby misionáře, tak jak byla, nepřivítala.

Kupec vedl své hosty do známé panské světničky za krámem, a Moric vrátiv se ze své větrné cesty, převzal starost o Indiány. Sotva že se velitel s kazatelem za malé půl hodinky skoro současně dostavili, ozývala se malá světnička smíchem a plesáním, že až nejbližší sousedé udiveně z oken vykukovali, pátrajíce s odpustitelnou zvědavostí po tak hlučné radosti.

Moric a Marianna dali jim ochotně obšírnou zprávu, neboť považovali za velikou čest, že takoví páni nejprve pana Bleetena navštívili.

Nyní však rozlétlá se zpráva bleskem po celé osadě a za nedlouho byl skoro veškeren Renselaersvyk shromážděn okolo krámu Petra Bleetenova, a kdyby nebylo kazatele, byl by shromážděný lid P. Joguesa hřmotně oslavoval, čemuž však i velitel rád zabránil, obávaje se, aby se tím Indiáni nepopudili.

Cestující zůstali v Renselaersvyku až do rána, a Indiáni byli tak stkvěle vyčastováni, že se nemálo rozveselili a ukázali lidu všelijaké kousky své zručnosti a jistoty při střelbě do terče. Tlu-
močník Labadie přidružil se k nim, a

večer dostavil se i pan Jansen, Bleetenem pozván, do panské světnice a pozdravil misionáře velmi srdečně. Za několik hodin, jež uplynuly velmi vesele, přál si P. Jogues, jemuž v rozjařeném společenství nebylo příliš volno, odebrati se na odpočinek, k čemuž shromáždění svolili, nemálo ovšem odporující. Bourdon odešel s Megapolensem, Joguesovi bylo však zůstatí u Bleetena.

Jesuita byl upřímně rád, posadiv se konečně do pohodlné, čisté světničky, již mu připravila ruka pečlivé paní Marianny. Množství vzpomínek a myšlének do budoucnosti, jakož i novinky, jichž se dnes dověděl, zaměstnávalo jeho mysl. Mohavkové nezlobili se po jeho útěku na Hollandany, od nichž jedině mohli dostati zbraně a náboje, ukazující se velmi poddajnými, což velitel Curler přičítal svému ráznému jednání. Obchodník Tomáš Renard odešel brzo po odchodu Joguesově na východ, usadil se na ostrově Manhattanově; vzpomínka na konec zálesákův nedala mu déle pobýti v Renselaersvyku. Mimo tyto novoty vzpomínal si kněz velmi živě na své vlastní osudy. Viděl opět ostrov na jezeře sv. Petra, kdež byli tenkrát přepadeni, a ony hrozné hodiny tanuly mu opět živě na mysli. V duchu viděl opět hromadu mrtvol a poraněných, jakož i hrozný soud Mohavků; — viděl, jak Couture, o němž se již domníval, že je v bezpečí, jakož i nezapomenutelný Ahatsistari vydali se dobrovolně ukrutným nepřátelům, nechtějíce ho opustiti. A tak míjel obraz za obrazem z doby jeho pobytu u Mohavků před jeho duchem, a kněz přemožen mocnými dojmy, klekl na kolena, modlil se k Bohu o sílu a zmužilost a prosil jej zejména za věrné křesťany, jež mu bylo v Gandavaze zanechatí.

Brzo po slunce východu počali již osadníci pracovati, a jesuita odebrav se kolem sedmé hodiny ku veliteli, zapravil

mu veškery výlohy, jež pro něho učinil. Též kramáři Bleetenovi odměnil se hojně za všechno, a poděkovav ještě jednou srdečně, nastoupil o desíti hodinách další cestu ku nynější řece Mohavků, na jejíž ústí v Cohotatee čili Hudsonu byla vesnice Onewgiure, již P. Jogues považoval za známý jemu Ossernenon. Tam přinesli již dva z Mohavků, kteří Joguesa ze Tří Potoků provázeli a po krátkém pobytu v Renselaersvyku dále odešli, zprávu, že francouzští vyslanci se blíží, a misionář stihnuv nyní se svými průvodci na místo, našel tam již mnoho náčelníkův a starších, kteří je slavnostně přivítali a vedli je do dvou domků, schválně k tomu zbudovaných. Později přišli též z ostatních vzdálenějších dědin rádcové, náčelníci a starší, tak že již druhého dne byla rada Oyanderův úplná a Pau-Vau mohlo začíti.

P. Jogues byl ve svých nadějích jen potud sklaman, že s ním Mohavkové, jež poznal, jako s cizincem zacházeli a všechny obřady až do nejmenšího i při něm zachovávali. Jejich jednání vysvětlil si však tím, že s ním jednali jako se zástupcem mocného národa, a považující porušení obřadů při slavných příležitostech za neodpuštělné, nechtěli ani s ním činiti výjimky. Nikdo ho nepoctil přátelskou návštěvou, což mu však bylo vítáno, neboť se zatím mohl modlitbou ku poradě připraviti a vysvětliti svému průvodci Bourdonovi potřebné obřady.

Sotva zazněl druhého dne tam-tam, prouidilo již množství lidu na náves, kdež stál poradní domek, a teprve nyní se ukázalo, jak četně přišli obyvatelé ostatních dědin do Onewgiure, podívat se na cizince a dovědět se výsledku jednání na místě samém. Ondesonka netušil však nikdo mezi vyslanci, neboť několik náčelníků, vědoucích o jeho příchodu, neřekli ostatním ani slova. Veškero to množství, okrášleno svými pestrými ozdo-

bami, kráčelo jako čestná stráž kolem Francouzův a doprovázejících je Algonquinů, pod jejichž dozorem nesli dva skvavové skříň plnou darův, a provázelo je ku poradnímu domu. P. Jogues poznal v davu několik obyvatelů Gandavazských, již na něho patřili jako na cizince, a nedávaje se jim poznati kráčet mimo ně dále, neboť tak dlouho, dokud zastával úřad komisara míru, bylo mu zachovati jeho vážnost — bylť nyní zástupcem vlády své země.

V poradním domě, ozdobeném zelenými větvemi, seděli již Oyanderové, obklopeni nejváženějšími náčelníky, a sotva že běloši přišli, byla porada zahájena. Pestrý Had předsedal, Orel seděl na jeho pravici, Koetsaeton na levici, a vedle náčelníka želví rodiny seděl na zemi Assendase, měře jiskrnýma očima P. Joguesa, jehož ihned poznal. Muž Vagavallin nebyl přítomen, za to však shlédl misionář hodného Takuete mezi právodem nejvyššího válečného náčelníka.

Když se poslancové posadili, zapálil Pestrý Had kalumet a přivítal krátkou řečí francouzské hosty; když pak bylo zakouřeno z dýmky míru, povstal P. Jogues a rozvinul pergament, na němž byla smlouva napsána; Bourdon podal druhý opis Sagamorovi, avšak ten mu jej vrátil s poznámkou, že Ongvehonvové nerozumí znamení bělochův, a že chtějí

s nimi po svém způsobu zakopati tomahavk.

„Veliký duch nás vidí a slyší,“ odůvodňoval svůj výrok; „veliký duch ví, co myslíme, a Ongvehonvové nevědí, co jest jim začítí s těmito znaky, jimiž běloši z dálky spolu mluví. Onontio poslal nám moudrého muže, jenž mluví naším jazykem. Ať tedy povi moudrý muž svým bratřím co ty znaky znamenají. Naši přátelé velikého národa Algonquinského, stojící vedle Ondesonka, jsou též u nás povědomi; byli již jednou v Gandavaze, chtějíce mluvit s rádcí a náčelníky, a rozumějí jejich jazyku.“

Jesuita sbalil s úsměvem psanou smlouvu a přetlumočil Bourdonovi slova Sagamorova, načež mu úředník pošeptmo odpověděl: „Vy jste to předvídal již ve Třech Potocích; ale jeho Excellence pan guvernér zná příliš málo způsoby těchto divochův, a proto se domnívá, že beze psané smlouvy nelze ani míru uzavřítí.“

„Ale co si nyní počneme?“ ptal se Jogues starostlivě.

„Vyjednávajte s nimi po jejich způsobu, velebný pane. Jiné cesty nevidím. Ostatně není zde ani psaná smlouva ničeho platna, neboť nebudou-li chtítí divoši slevu dostátí, bude jim několik klikyháků, jež na pergament načmárají, velmi málo zabraňovati. Já jsem srozuměn se vším, co uděláte.“ (Dokončení.)

Měsíc listopad.

Měsíc duším v očištění zasvěcený.

Duše v očištění a obrácení hříšníků.

Nejvíce zajisté duši zbožnou, která v tomto pozemském vyhnanství žije, zahrnuje pohled na mnohé hříchy a nerosrovnalosti, ve kterých lidstvo houfně se řítí. Znajíc duše zbožná hrozné tresty, které tyto nešťastníky po celou věčnost

očekávají, jest v zápalu svém hotova, vše obětovati, hy je přivedla k Bohu. Řekne-li však takovému zbožnému člověku, by přispěl duším v očištění, odpoví ti: „Jest pravda, ony trpí v očištění, tresty jejich však budou mítí konce, jejich spása jest zabezpečena; ony brzo spatří Boha;

což není spíše třeba zachrániti duše, které řítí se ve věčný oheň?“

Zajisté; jest třeba přičiniti se, bychom zachovali ubohých hříšníků, kteří na vždy by byli ztraceni; avšak zdaž jest prostředku snadnějšího, vydatnějšího, nad onen vzývati duše v očistci?

Obrátiti hříšníky, když vysvobozujeme ubohé duše, které dosud strádají v trestech očistcových, není to pobožností užitečnou? A nic zajisté není jistějšího. Rovněž, když dáváme almužny, když dáváme sloužiti mše svaté, když ujmu sobě činíme, jakož svatí činili, tvrdíme, že pracujeme na obrácení hříšníků; zajisté budeme daleko vydatněji působiti, když spíše pomoc přineseme svatým v očistci.

Nuže tedy, milujme tyto duše něžnou láskou, která nikdy nehasne. — Ony budou vždy plny uznání k těm, kteří umenší jejich tresty, a zajisté nebudou meškati vyplniti naše přání. Tyto duše však, které již v očistci milý jsou Bohu, což ony neučiní pro nás, až přijdou do

nebe? Či zapomenou svých osvoboditelů? Zapomenou nejvroucenějších přání svých osvoboditelů, vzpomenu duší, kterým povinny jsou svým osvobozením? Ony samy více touží než my, by vysvobodily duše od muk pekelných. Protož nebudou se báti proseb a namáhání před Bohem, by k Němu přivedly duše, ponořené ve hřích. Či můžeme naléztí lepšího pomocníka, který by zastával duše hříšné? Nuže, chceme-li obrátiti hříšníky, prosme za duše v očistci. Pak bude prosba naše míti dvojí výsledek stejně cenný, neb když vysvobodíme duše v očistci, zachováme duší hříšníkův. Často nejvroucenější naše modlitby zdají se býti zmařenými tvrdostí srdcí, jež chceme obrátiti; prosby tyto naleznou však přístup k Bohu, by vysvobodil či ulevil duším v očistci; tím získáme si přátel u Boha, kteří spojí své služby s našimi prosbami, by vymohli na Bohu, bychom tak řekli, spásu duší, o kteréž se bojíme, by nepřišly jednou v oheň věčný.

Nejblahoslavenější Panna Maria, brána nebes.

stanoveno jest každému člověku umřítí, a pak následuje soud. Proto závisí od toho okamžiku všechno, celá věčnost, buď ve hrozně společnosti dáblů v pekle, anebo v blaženosti nebeské s anděly a svatými Božími. Kam padne strom, tam zůstane ležeti. Viz tu člověka na sotnách, člověka umírajícího. Všechno jej opustilo, bohatství, čest světská a sláva zmizela vůči nastávající smrti. Umírající spravedlivý, jehož čelo zdobí bázeň Boží (timor Dei), leží na posteli, jejíž základy čtyry hlavní ctnosti: Spravedlnost (justitia), moudrost (sapientia), udatnost (fortitudo), střídmost (temperantia) a za podzhlavce mu

jsou dobré skutky a tři božské ctnosti: Víra, naděje a láska (fides, spes, charitas). Přikryvkou jemu jsou dobré myšlénky z uplynulého života (bonae cogitationes) a dobré řeči (bonae locutiones), a ač byl ve svém životě spravedlivým a dobrých skutků pilným, přece v úzkosti volá: Slitujte se nade mnou aspoň vy, přátelé moji (miseremini mei saltem vos amici mei)! Kdo však slituje se nad ním ze všech jeho přátel a příbuzných? Bohužel nížádný z těch, na něž v životě se byl spoléhal, přispěli jemu, o něž v životě mnoho snad ani nedbal: příchvátala jemu ku pomoci církev svatá v osobě svých sluhů, sv. anděl strážce a sv. Jakub, ochrance

nás putujících v tomto slzavém údolí. Zároveň však přišli i nezvaní hosté, přišli ďáblí a všechnu práci si dávají, aby sluhý církve odstranili a umírajícího v zoufalství strhli. Proto zlý duch hučí umírajícímu v uši: 1. *Peccasti, non speres veniam*, t. j.: Zhřešil's, nedoufej žádného odpuštění! Avšak sluhové církve těší jej jeho dobrými skutky a ctnostmi a přisluhují mu svátostninami, t. j. svěcenou vodou atd. Ale těžko bylo by odolati útokům ďábla, kdyby nebylo mocnějších přátel, a těch se dovolává i církev sv., i sv. Jakub, i sv. anděl strážce. Sluha církve volá k Matce Boží: 2. *Maria tu nos ab hoste protege et hora mortis suscipe*, t. j.: Maria, ty nás před nepřitelem ochraňuj a v hodině smrti přijmiž, sv. Jakub svolává své soudruhy v nebesích: 4. *Subvenite sancti Dei*, t. j. Přispějte ku pomoci svatí Boží, a sv. anděl strážce: 5. *Occurrite angeli Domini*, t. j. Přiběhněte andělé Hospodinovi.

A svatí v nebesích, apoštolé, mučovníci a vyznávači, na pobídku sv. Jakuba, hledají prostřednictví u nejbl. Panny a volají k ní: 6. *Succurre misero, sanctorum Mater* Přispěj bídnému, Matko svatých, a kůry andělů vzývají taktéž Ji: 7. *Pomoz malomyslným, královno andělů* (Juva pusileanimes, angelorum regina).

Těchto proseb všech svatých a všech andělů nemůže oslyšeti nejbl. Panna, která všem sklíčeným vždy ráda pomáhá,

proto obrací se k Bohu Otci: 8. *Otče, vzhlédni na tvář Svého pomazaného* (*Pater respice in faciem Christi tui*), a k Bohu Synu: 9. *Synu, viz prsa, která Tebe kojila* (*Fili, aspice ubera, quae te lactaverunt*), a k Duchu sv.: 10. *Svatý Bože, ejhle, jehož miluješ, jest nemocen* (*Sancte Deus, quem amas, infirmatur*).

Na to Bůh Syn k Bohu Otci: 11. *Otče, pohlédni na mé rány* (*Pater, respice vulnera mea*), a Bůh Otec: 12. *Přijde čas, smilovati se nad ním* (*venit tempus miserendi ejus*), a Marii Panně odpovídá: 13. *Dcero, staniž se tobě, jak chceš* (*Filia, fiat tibi sicuti vis*); a Bůh Syn jí odpovídá: 14. *Matko má, staniž se ti, jak chceš* (*Mater mea, fiat tibi, sicuti vis*), a Bůh Duch sv.: 15. *Nevěsto má, staniž se ti, jak chceš* (*Sponsa mea, fiat tibi, sicuti vis*), a Panna Maria na to vzkazuje umírajícímu: 16. *Dávěřuj, synu, vyslyšena jest prosba naše* (*confide fili, exaudita est oratio nostra*).

Proto plesají všichni svatí: 17. *Skrze tuto (přichází) Bůh k nám* (*Per hanc Deus ad nos*), a kůrové andělští: 18. *Skrze tuto my (přicházíme) k Bohu* (*Per hanc nos ad Deum*). A svatý archanděl Michael, ochrance duší Bohu věrných, přichází s nebes a potírá nepřátele umírajícího a přivádí duši spravedlivého před trůn Boží, kde věčně radostný má vésti život.

Milodary božského Srdce Páně.

Z Ústí nad Orlicí. Byl jsem delší dobu nemocen a lékaři již pozbyvali veškeré naděje na uzdravení, tak že jsem se měl již dáti zaopatřiti. Tu pak počali jsme, já totiž a moje manželka, konati devítidenní pobožnost k Panně Marii Lúrdské. Třetího dne jsem již cítil značnou úlevu, a nyní jsem úplně zdrav, tak že i bolesti v ruce a celém těle, jichž jsem dříve před onemocněním pociťoval, úplně zmizely. Budiž za to čest a sláva neposkvrněné P. Marii Lúrdské!

Ant. Pávek.

Z farnosti Bysterské. Jedna dosti nábožensky zauvedbaná dívka, byvši ohyzdnou výrážkou i lidem protivnou i ku práci neschopnou, ježto vždy víc a více slábla, dostala od jedné zbožné panny radu, by se lúrdskou vodou umyla a k Panně Marii jen důvěrně se modlila. Ba ona sama ji té vody trochu donesla, a sotva že několikráte umytí opakovala, jest nejen oné hnusné výrážky úplně zbavena, ale i ku práci schopnější. Dříve užito též rozličného mazání, ale nic ne-

pomohlo, než lúrdská voda. Proto budiž za to čest, dík a sláva neposkvrněné Panně, která stále pramenem lúrdským hojnost svých milostí rozlévá! *J. H.*

Z Měrovic vzdávají dvě sestry vroucné díky B. S. P. a P. M. a všem svatým za vyslyšení v jistých záležitostech po vykonané devítidenní pobožnosti.

Z Olomouce vzdává F. Š. Božskému Srdci Páně a P. Marii srdečné díky za vyslyšení prosby, že byl vysvobozen z povážlivého postavení.

Z Topolné děkuje A. H. za osvobození od bolení hlavy, když byla slíbila veřejné dikůvzdání. Po prvním uzdravení zanedbala slib splnit, a hle! jako na upomenutí, byla starou bolestí opět stížena. Patrně, že Bůh chce mít veřejné díky.

Stejně vzdávají díky dvě sestry z **Letovic**, B. D. ze **Znojma** za uzdravení od bolení hlavy, z **Prahy** dvě ošetřovatelky dětí za vyprosenou možnost účastniti se duchovních cvičení.

Z p r á v y.

Oslava jména bl. P. Marie, kterouž vykonalo město Místek dne 14. září 1884. Časopis „Šk. B. S. P.“ upozornil svým časem čitatele mariánské na slavnost, kterou Místek na stoletou památku konsekrace „nového“ farního chrámu svého v den jména Marie Panny konati hodlá. Jelikož slavnost ta nad míru stkvěle se vydařila, jsouc veřejnou, velkolepou manifestací ducha náboženského a obzvláštní úcty k neposkvrněné Rodičce Boží na řece Ostravici, umínili jsme si, unešení dojmy, jakých jen rodák místecký u příležitosti té pociťiti mohl, i popis slavnosti té do veřejnosti podati, a tak upomínku na ni

pro budoucí časy udržeti. Slavnost ta byla jen rázu církevního, omezena jen na kostel, jak si toho rozhodující osobnosti přály, aby se lišila od slavností světských. Zvláštního lesku dostalo se jí příchodem Dra. Josefa Hanla, sídelního kanovníka a infulovaného probošta u sv. Mořice v Olomouci, který již dne 10. září za hlaholu zvonů přibyl, uvítán byv na nádraží frýdeckém Bedřichem Kounem, farářem a děkanem místeckým, Karlem Findinským, farářem a arciknězem frýdeckým, Frant. Ječmínkem, farářem a konsistorním radou v Plesné, Janem Kittrichem, farářem v Dobré na Slezsku a jinými čtiteli, u fary pak du-

chovenstvem mladým. Mezitím pracováno na ozdobě kostela, o niž zvláštních zásluh vydobyli si členové zdejších církv. bratrstev a spolků. Neboť jedni snášeli kvítí, jež s nevšední ochotou lidé darovali, druzí pletli věnce vkusné, jimiž opět jiní oltáře a brány pečlivě krášlili, tak že pohled na ty síně posvátné přemilý dojem činil. Nad portálem připevněn obraz † Františka Čajky, faráře a děkana, jenž vystavením kostela ke sv. Janu a Pavlu nesmrtelných sobě o Místek zásluh získal, aby lid, vstupuje do chrámu, na největšího dobrodince svého upomenut byl a také na něho v modlitbách pamatoval. S věže vlály mohutné prapory: rakouský, moravský a národní, znázorňující ráz farnosti místecké.

Večer dne 13. září konány litanie loretské, načež zazvučely všechny zvony všech tří kostelů mohutným rytmem k „Anděl Páně,“ mezitím co farní chrám v čarovné záři bengalského ohně se lesknul. Zatím sjížděli se hosté cizí, plnily se ulice přichozími, kdežto místní duchovenstvo v kostelích zpovídalo, aby co možná největší počet farníků stal se účastným odpustků plnomocných.

Sotva však příštího dne ráno první červánky na jasném blankytě se ukázaly, tu opět zavzněl velebný zvonů hlas, buď obyvatele ze spánku, by se chystali ku slavnosti, jaké Místek málo kdy zažil. I brzo oživilo náměstí i ulice, a lid chvátal k první slavné mši sv., již místecký pan děkan před vystavenou Svátostí oltářní sloužil. O půl osmé hodině pak sloužil s assistencí zpívanou mši sv. místecký rodák Dominik Freiberg, kněz řádu německého, administrator fary bruntálské a děkan, načež četné zástupy ke stolu Páně přistoupile. Mezitím však již rozléhaly se městem z tisícerych úst vzletné písně mariánské, hudbou provázené. Neboť přicházely procesy z přifařených osad Hodoňovic, Malých Kuncic, Šviadnova a jiných, uvítány jsouce Ferdinandem Winklerem, kaplanem v Místku, a P. Dom. Škarudou, rodákem místeckým. I Ferdinand Baar, farář v Palkovicích, zavítal s velikým počtem svých farníků ku slavnosti, jelikož Palkovice r. 1784 místeckou

filiálkou byly. Tím způsobem naplnil se kostel tak, že množství lidu na hřbitově se roztábořiti muselo. O půl desáté hod. dáno znamení ke kázání, k němuž i četní zástupci obecní rady a c. k. úřadů se dostavili. Mezi písní „Otče náš, milý Pane!“ vystoupil na kazatelnu Dr. František Teplíček, tajemník a první ceremoniář Jeho Eminence, bývalý kooperátor v Místku blahé paměti. Za hrobového ticha povzněl hlas svého a jal se líčiti smutné poměry, jež encyklopaedisté ve Francii, u nás pak josefismus byli zavinili. Mezitím však, co vlašnost u víře, indiferentismus, ano i zjevné nepřátelství proti církvi se šířilo, vynikalo město Místek hlubokou zbožností, již nic zviklati nemohlo, ano která právě doby té překrásné přinesla ovoce, jehož svědkem a důkazem tento velebný chrám jest, zbudovaný obdivuhodnou obětavostí předků místeckých, onen chrám, v němž se přesné slovo Boží hlásá a sv. svátosti uděluji, z něhož obyvatelstvo místecké tolikerych milostí čerpalo a dosud čerpá. Kazatel vzletnou řečí vybízel posluchačův, aby si vážili víry po otčích zděděné, oné víry, která takové ovoce přináší, dokazuje, že není víra jako víra, a že indiferentismus a z něho pocházející nevěra jen všude na záhubu jest. Vážme si, pravil řečník dále, chrámu, tohoto překrásného a převzácného odkazu předků svých, v němž tolik se nám uděluje milostí; navštěvujme ho pilně, horlivě, přijímajce sv. svátostí, jež pro nás po celý život, od kolébky až ke hrobu, tak veledůležitý jsou. Na to dojemnými slovy mluvil k srdci farníkův místeckým, aby vždy duchovních svých pastýřů byli poslušní tak, aby, až tito jednou v poslední den stáde své věčnému Soudeci představí, jich mohli pochváliti. Závěrek kázání dotknul se nejmennějších strun srdcí posluchačů, neboť tak mnohému se zarosilo oko. Snad nám bude časem lze, kázání toto ve „Šk. B. S. P.“ k povzbuzení čtenářstva úplně uveřejniti. Zatím podali jsme je u kratičkém obsahu jen. Po kázání sloužena velká mše sv. proboštem Dr. Jos. Hanlem za přítomnosti 19 kněží a kleriků. Presbyter-assistentem byl Fr. Holeček, farář, děkan a assessor kníž. arcibisk. konsistoře v Příboře; jakožto

assistenti přísluhovali: I. děkan Bedřich Koun a farář Jan Kittrich a II. Josef Matula, druhý kaplan u sv. Mořice v Olomouci a Štěpán Dohnal, druhý kooperátor v Místku; František Gogela, první kooperátor v Místku, nosil mitru, Dom. Škaruda pedum, Dom. Hlaváč, kněz na odpočinku v Hodoňovicích u Místku, gremiale, místní kaplan Ferd. Winkler, misál, farář Ferd. Baar, kanon, a Vincenc Falta, farář v Brušperku, vīgilanci; thuriferáři byli: Ludvík Eliáš, bohoslovec olom. z Koloredova u Místku a Ferd. Pěčka, bohoslovec diecése vídeňské, známý v žurnalistice mor.-české jakožto básník, rodák místecký; jakožto akolythé konečně přísluhovali olom. bohoslovci: Augustin Novák z Koloredova u Místku a Frant. Špaček z Místku; úlohu ceremoniáře z obzvláštní ochoty převzal František Kroutilík, vikář na dóme v Olomouci, příspěv nemálo ke slavnosti. V presbytáři byli pak ještě přítomni: děkan Dom. Freiberg a František Zelinka, farář ve Staré Bělé, teď ve Hněvotíně. Hudbu a zpěv obstarali na kůře z větší části naděšní členové občanské besedy, zapěvše též dvě vložky, mezi nimi „To den, kterýž učinil Pán.“

Po praelátce odebral se všechen klerus do fary k hostině, která novým byla důkazem o munificenci a pohostinnosti místního děkana. Mezi hostmi upozorovali jsme též Arnošta Gřivňackého, kněze řádu sv. Benedikta, professora biblického studium N. Z., čestného rady bisk. konsistoře v Brně, rodáka koloredovského, a Karla Lichnovského, oltářníka při poutnickém chrámu mariánském ve Frýdku, kteří pro churavost slavnosti kostelní se zúčastniti nemohli. Při hostině proneseno několik vzletných příptků, z nichž jen nejhlavnější uvádíme. Děkan B. Koun děkoval srdečnými slovy proboštovi olom. za ochotu, již nejvíce přispěl k oslavě tohoto velepamátného dne. Probošt dr. Jos. Hanel přál děkanovi místnímu k jeho dosavadní blahodárné činnosti pastýřské, o níž stkvělé svědectví dává velkolepá slavnost dnešní. Farář Ferd. Baar pronesl jménem farnosti palkovské, dcery, místecké farnosti, matce, upřímná blahopřání, aby svazek duch. příbuzenství, jenž druhdy obě farnosti poutal, i na dále potrvál. Nezapomenuto

též na obyvatelstvo místecké a jeho zbožného ducha, který celou řadu mužů odchoval, jenž ozdobou církve jsou, jako na př. děkan Dom. Freiberg. —

O čtvrté hodině konány slavné nešpory za téže přísluhy, jako při „velké,“ načež obkurovány oltáře a zapěn chvalozpěv sv. Ambrože. Požehnáním pak ukončena dojemná slavnost jména bl. Panny Marie, která hluboko utkvěla v paměti farníků místeckých a sousedních osad. Neboť i po celou oktavu sloužila se vždy o osmé hodině zpívána mše sv. a večer konány litanie loretanské. 21. září sloužil velkou mši sv. Dom. Škaruda a litanie zpíval odpoledne Mansuet Adámek, minorita a správce fary sv. - Jakubské v Praze, rodák koloredovský u Místku.

Spůsobem tím ukázalo obyvatelstvo místecké, že si váží dědictví po otcích svých, že je jim povděčno za námahy a starosti, jež se stavbou tohoto kostela měli. Kéž by duch této vděčnosti a zbožnosti mezi obyvateli místními i ve druhém století potrvál! A to se stane jistě, bude-li Místek neustále volati:

Ó Maria, vzpomeň na mne!
s mateřskou šetrností,
měj mne vždycky v své ochraně,
vypros dar pobožnosti!
Abych v ctnostech neustále
den ode dne prospíval,
v modlitbách a božské chvále
potěšení své mívál.

P. D. Škaruda.

Ze Lnář. Nemohu nesdělití zbožným čtenářům „Školy,“ jak veliká radost způsobena byla božskému Srdci Pána Ježíše v naší obci v nedávno minulých dnech. Oslavovaliť tu řeholníci bosáci sv. Augustina dvěstěletou památku svého působení při chrámu nejsv. Trojice nade Lnáři. Snaživý a horlivý nynější důst. p. převor použil této příležitosti, aby lidu, kterýž skoro již plných sto let duchovní správou kláštera Lnářského poddán jest, připravil lody posvátných radostí a požitků.

Pro poddaný lid svůj povolal dne 21. května 1684 nábožný hrabě Tomáš Černín z Chudenic řeholníky sv. Augustina ke chrámu onomu, aby potřebám duchovním lidu sloužili. Proto spravedlivě bylo, aby lid spolu s řeholníky oslavoval jubileum kláštera toho, a nejlepší způsob

oslav byl zajisté ten, který by vyhověl zbožným úmyslům a účelům, za kterými se duch zakladatele kláštera nesl. Proto povolal dp. P. převor důst. Otce z tovaryšstva Ježíšova, a to: známého po vlastech českých spisovatele a kazatele slovutného P. Jana Votku, spolu s pp. P. J. Rejzkem a J. Zimmerhaklem, kteří po osm dní četně se scházeli k lidu kázali slovo Boží a po celé dni mimo kázání ve zpovědnici sedající, sta lidí s Bohem usmířili. O ovoci, jakéž poučná a prstonárodní kázání těchto sluhů Božích, zvláště pak dp. P. Votky přinesla, nechci se ani zmiňovati; jest známo, jak mohutný dojem ona zanechávají v srdcích všech, ať již vzdělaných, ať již prostých a stále hustě lidem obklopené zpovědnice nejpádnější o tom podávaly svědectví. Na 2600 lidí usmířeno v těch dnech s Bohem. Jaká to radost pro dobrotivé Srdce Boží, jež hříšníky především vyhledává. Ale i tomu drahému srdci Matičky Boží dostalo se nemalé radosti. Slaviliť v těch dnech slavnosti (od 26. srpna až do 2. září) řeholníci klášterní svátek Panny Marie Potěšovaci, již pod tímto jménem vyzývá arcibatrstvo černého koženého pásku, kteréž v našem okolí velice jest rozšířeno. Na ten den, jenž výhradně Panně Marii věnován byl, radovalo se její srdce velice, neboť přes nepríznivé počasí a hustý déšť, šelo se z blízkosti z dále tolik lidí, že prostranný chrám klášterní sotva stačil ku pojmání jich. Na ten den přemnozí přiblížili se za dítky mariánské, opásavše se jejím černým páskem; na den ten posvěcen i nový obraz Panny Marie dobré rady a na sta členů ihned bratrstvu, jež pod

tímto jménem Pannu přesvatou vyzývá, získáno bylo. Korunou celé slavnosti pak bylo, když nejdůstojnější pan biskup Budějovický dne 1. září do Lnář zavítal, aby slavnost dokončil. Až do pozdního večera očekával lid u nesmírném množství shromážděný svého velepastýře a nelitoval toho. Jediný pohled z těch milých, dobrých, oteckých jeho očí nahradil jim vše to dlouhé čekání, jehož příčinou byla nepřetržitá oslava, jakáž panu biskupovi po celé jeho cestě se prokazovala. A když pak, uděliv pozhnání, český k lidu svému jeho milým hlaholem promluvil, tu náležela mu již všechna srdce přítomných. Druhého dne podával při tiché mši sv. mužům nejsv. Svátost a radoval se z toho, že tak veliký počet jich ze všech stavů ku stolu Páně přistouplilo. — O ti mužové nezapomenou toho nikdy, kterak otcovsky je před sv. přijímáním k účtě a lásce ku svátostnímu Ježíši vybízel; nezapomenou toho nikdy, že z rukou jeho drahých to nejdražší, co zde máme na světě, přijímali.

Odpůldne posvětil pan biskup ještě kříž, jako památku celé slavnosti a ku konci udělil apoštolské požehnání, spojené s plnomocnými odpustky.

Když pak po ukončené slavnosti ubíral se od nás, tu nemohl ani projíti lidem ku svému povozu. Každý mu chtěl polibiti ruku a mnozí šťastni byli, jen když mohli roucha jeho se dotknouti. — Kéz síli jej Bůh v těžkém jeho apoštolském úřadě, my nezapomeneme nikdy, že přítomností svou oslavil slavnost kláštera, která byla zároveň i slavností celé naší osady.

Al. M.

Zájmy Krista Pána v různých zemích.

Schůze tří císařů v Skierněvicích u Varšavy, o níž jsme se posledně zmínili, stala se skutkem. O výsledku porad neví se posud nic jistého; toliko se tvrdí určitě, že mocnářové se usnesli zachovati podmínky míru, na kterých po válce rusko-turecké v Berlíně se ustanovili. Kromě toho upevněn osobní přátelský

poměr panovníků, v němž spatřuje se záruka míru evropského.

V Rakousku dokonávají sněmy nejhlavnějších zemí své úkoly. Pozornost poutá zejména sněm český, kde se jednalo o tom, jak by stísněnému stavu cukrovarův a tím i rolnictva dalo se pomoci. Usneseno požádati vládu o sečkání daně

a snížení sazeb dovozních. Pro synky rolnické mají se zříditi zvláštní školy hospodářské, na které by hned ze školy národní vstoupiti mohli. Dne 15. října jednáno o návrhu dra. Herbst, aby se okresy a tím i celá země česká rozdělila na dvě polovice, českou a německou. Návrh ten způsobil v celé zemi velké rozčilení, a právem tvrzeno, že návrh otrásá základy celé budovy říše rakouské, a porušil by staletých svazků. Návrhu se postavili zejména mladí šlechticové Alfred kníže Windischgrätz, Jan hrabě Ledebur a hrabě Lev Thun na odpor, kteří staletou jednotu království českého chtějí hájiti ze vsí síly. Statečná, ale i výmluvná slova jejich mohla by posloužit zvláště mnohým šlechticům moravským za vzor, jak zájmy vlasti sluší hájiti proti jejich odpůrcům. Návrh zamítnut 141 hlasy proti 68. — Pozoruhodný návrh učinil též Jindřich hrabě Clam-Martinic, aby na všech středních školách v Čechách zavedeno bylo povinné vyučování druhému zemskému jazyku. Zajisté, kdybychom sobě dobře rozuměli, také bychom se vždy snadno dorozuměli. Jako o nějakém utlačování Němců není řeči, tak netřeba ani smířovati národnosti, které od věků pokojně vedle sebe bydlí.

Dne 21. září účastnil se J. V. císař pán zahájení nové dráhy arlborské, která má zvláště obilí rakouskému otevřítí přímou cestu na západ do Švýcar a jižní Francie. Kéž splní dráha očekávání, jaká se v ní kladou!

Na sněmu hornorakouském učiněn návrh, aby se vrátil škole národní ráz náboženský.

Ještě důležitější usnešení stalo se na malém sněmu solnohradském, aby totiž bývalá katolická universita v Solnohradě opět se zřídila. Věc tato potkala se všude v katol. zemích rakouských se živým souhlasem, a o její provedení

nelze pochybovati. Zajisté by značně přispěla ku probuzení ducha opravdu křesťanského a katolického mezi vzdělanci, a tím i mezi lidem. V Německu vybízejí katol. časopisy k hojným sbírkám na účel zmíněný.

Sněm uherský. v polovici října zahájený, bohužel neklade si vyšší úlohy, než ochranu a vývoj zásad liberálních. Kdyby tam konečně zmoudřili! Všude se liberalismu dává vyhazov a v Uhrách všude ho uvádí.

V Itálii dilem následkem chladnějšího počasí, dilem opatřením zdravotním, cholery stále ubývá. V Neapoli, kde dříve podlehalo nákaze až přes 900 lidí denně, klesl počet denních onemocnění daleko pod 100 a úmrtí cholery čítá se denně okolo 40. Též v jiných nakažených krajích se poměry zdravotní lepší. Sotva však jedna rána pomijí, přišla zase nová, totiž velká bouře na ostrově Sicílii, která zvláště v okolí města Catanie zuřila. Mnoho budov jest poškozeno a též na 50 životů lidských zničeno. Uslyšev o tom sv. Otec, poslal ihned dar 40.000 franků nešťastným na rozdělenou. Arcibiskup neapolský poslal drahocenný kříž, který mu však zámožnější osoby almužnou 4000 franků vykouply a vrátily.

Sv. Otec se chystá vydati pastýřský list proti liberalismu, což zajisté otevře oči mnohým zaslepeným, kteří posud do zhoubných a nekřesťanských zásad liberalismu jsou zabrání.

Francie dobyla na bojištích v Číně dvojího stkvělého vítězství a strojí se náležitě ho vykořistit. Kéž se jí podaří zrušiti neblahou vládu mandarinskou v Číně, ale také o to se postarati, aby nejen francouzské zboží, ale, což důležitějšího jest, aby i křesť. víra volně měla přístup do veleříše čínské. Doma zatím nevypadá to ve Francii velmi

stkvěle. Lid nemá práce, průmysl vázne, dělníci volají, aby otevřeny byly dílny státní, kde by se jim dostalo práce a chleba. Vzдор vši svízeli ukazuje zednářská vláda a její zřízení při každé příležitosti svou nechuť proti církvi katolické. Tak usnesla se městská rada na rozšíření jisté ulice a potřebovala k tomu konci sakristie jednoho chrámu, která vyčnívala do ulice. Správcové fary byli ochotni postoupiti sakristii, jakmile se jim nová zbuduje. Avšak zástup luzy vnikl do chrámu, tropil tam rozličné posměšné nezbednosti, nápodobiv posvátné obřady atd. A policie ke všemu tomu nečinně přihlížela. Takové svobody a ochrany mají zednáři pro církve, její ústavy a majetek!

V sousedním **Belgicku** ještě posud opakuji se menší výtržnosti, způsobené liberály. Vědouce, že proti většině a vládě katolické ničeho nepořídí, chtějí prý si zřízovati školy svobodné, t. j. beznáboženské, jako dříve katolíci nákladem ročním 400.000 franků vydržovali si svobodné školy katolické. Kdyby to šlo hubou, byli by liberálové arci pány, ale obyčejně přestává jejich libérnost u měšce.

V **Německu** nastalo nyní jakési ticho, skoro dušno, jako před bouří. Má se také za to, že kulturní boj co nevidět novou prudkostí vzplane. Kníže Bismark obrací zraků svých na venek a snaží se získati Německu rozsáhlé osady zámořské, spolu za tržiště obilí a zboží německého. Zabírá již některé kraje na západním břehu Afriky, svolává nyní schůzi všech námořních mocí, aby se upravily poměry osad afrických. Neví se posud, co z té konference vykvete. Dejž Bůh, aby osazením pobřeží afrického také ze všech stran otevřely se brány sv. evangeliu doposud většinou pohanské Afriky, aby místo výbojů zbraněmi a smlouvami následovalo klidné podrobení ubohých tuzemců sladkému jhu Kristovu.

Z Ruska zvěstuje se přísnější zakročení proti židům, zejména má se jim zakázati kupování pozemků, jichž by sami nevzdělávali. — Bohužel ozývají se posud stesky na utlačování všeho, což jest katolického, ať v Polsce, ať v jiných částech říše. — V létě byla deputace sjednocených Rusinův u sv. Otce, aby si vedla stížnost do násilí vlády ruské, a žádala sv. Otce, aby u cara se jich zastal, neboť dosud všechny kroky jejich cestou legální zmařeny byly zarytými nepřáteli katolicismu. Ani jediná prosba jejich nebyla carovi doručena. Adresa podepsána je 9190 unitáři a ličí prostě, ale dojemně utrpení věrného lidu toho u víře otcův od roku 1864 až 1874, kdy úskokem a podvodem vyznavači sjednocené církve prohlášení byli za pravoslavy. Teprve když bombardování kostelů nastalo, zvědělo oblužené obyvatelstvo osad katolických, co znamenají podpisy a křížky na listinách, k nimž mužové a starci nic netušící lákáni a svedeni byli falešnými výklady obsahu. Pak ovšem tekla krev v Pratulíně, Drehlově, Kodenu a jinde z prsou mužů i žen, jež s dítkami svými křečovitě držely se dveří chrámových. Z utrpení nynějšího utiskovaných nejvíce dojmá násilí orthodoxních, kterým zabraňují rozrušení křtu a obřadů dle ritu sjednocené církve vůbec, ano i přístupu kněze k nemocnému. Navštívil-li tajně duchovní osadu a vykoná ten který svatý obřad, jsou z toho hned velké soudy a okovy již chřestí v rukou četníka. V okolí Siedlce (provincie Cherson) je 300 sjednocených, z nichž velká část úpí v železech. A proč? Našla se u nich encyklika Pia IX. a nechtěli podepsati listiny, na níž stálo, že z vlastního popudu apostazují k rozkolnictví. Sibiř zaplňuje se katolickými „revolucionáři,“ jak jim rozkolníci spílají, kteří nechtěli svých dítek snést do kostela pravoslavných ke křtu,

nedali se tamže oddati, zpovídali se svému knězi, aneb zavolali jej k nemocnému. Posílají se tam i bez výsledku. Ubozí unitaristé nežádají od cara jiného, než svobodu jmění a vyznání, což vzdělaným národům ve všech státech kulturních se poprává. Doufejme v příznivý výsledek kroku jejich!

V kostele petrohradském u svatě Kateřiny vyřítíl se jeden zuřivec na kněze P. Wollingera, který ze zpovědnice do sakristie kráčel, právě při sv. pozdvihování o velké mši sv. a zasadil mu několik ran klackem do zad. Přítomní katolíci byli ohromeni v prvním okamžiku, jsouce tak náhle vyrušeni z nej-

hlubší pobožnosti, vzpamatovali se však po chvílce a útočníka jali a odvedli policii. Té udal onen rozvzteklec, který jevil ve tváři známky semitismu, že se jmenuje Möller a byl učitelem na chlapecké škole, z níž prý vypuzen byl napadeným knězem. Šel prý se mu pomstít za to, že připravil jej o chléb. Úředně se zjistilo, že P. Wollinger žádného vlivu na jeho suspendování neměl.

Tak vidíme na všech stranách boj, ale boj čestný, který konečně, jak po 18 století povždy se osvědčilo, povede k vítězství církve katolické nad bludem a lidskou zlobou. Dejž to Bůh!

V měsíci listopadu

modleme se za apoštolát práce.

Druhá kniha Esdrášova vypravuje, jak nepřátelé se spojili a chtěli překážeti židům ve stavění města. Stalo se pak, že polovice mládenců dělali své dílo a polovice hotovi byli k boji; kteříž dělali na zdi a nosili břemena a nakládali: jednou rukou každý dělal a ve druhé držel meč. Sv. apoštol Pavel také mluví o práci, dokládaje, „že jsme stavení Boží.“ A Timothea napomíná tentýž apoštol slovy: „Pracuj jako dobrý bojovník Krista Ježíše.“ (2. Tim. 2.) Pracovati pro Boha, trpěti pro Boha, to jest povinností nás křesťanů, toť apoštolský život náš.

Heslem naším budiž: „Pracovati pro Boha, trpěti pro Boha.“ Pracujme pro Boha, abychom za hříchy své zadost učinili. Práce jest následek a trest hříchu. Hned v ráji měl první člověk ráj vzdělávati, ale práce tato byla mu lehkou, příjemnou, bez namáhání. Avšak jinak bylo po pádu. Tu řekl Hospodin Adamovi: „Že jsi uposlechl hlasu ženy své a jedl se stromu, z kteréhož jsem přikázal tobě, abys nejedl, zlořečena bude země v díle tvém; v pracích budeš jísti z ní po všechny dny života tvého. Trní a hloží tobě ploditi bude, a budeš jísti bylinu země. V potu tváři své jísti budeš chléb, dokud se nenavrátiš do země, ze které vzat jsi: nebo prach jsi a v prach se obrátiš.“ (1. Mojž. 3.) Zájisté, že Adam po spáchaném hříchu pln pokory a kajcnosti tento trest Boží na sebe vzal, aby tak za provinění své zadost učinil. Přijmeme i my každou práci z rukou Božích jakožto trest, jako pokání za své hříchy! Nejsme všickni hříšníci, jako první rodičové po pádu svém byli? Nezdědili jsme všickni první hřích a s ním i následky jeho? Mimo to přidali jsme množství jiných hříchů. Všickni toho potřebujeme, abychom s Pánem Bohem se smířili, za hříchy své pokání činili, sebe samých trestali. A tím, že nám Pán

Bůh uložil povinnost pracovati, tím dal nám zároveň prostředek, jak bychom mohli všechny hříchy smazati a za ně pokání činiti. Podvolme se ochotně namáhavé práci — za pokání! Pracujme v pokoře, v duchu kajicném a s trpělivostí. Pozdvihneme při práci častěji oči svých k nebesům a rceme: „Všecky obtíže a práce mé připomínají mně, ó Pane, že jsem člověk hříšný, že všechno trápení ze hříchu pochází, a proto se chci, ó Bože, s milostí Tvou hříchu varovati a za pokání, za odstranění budoucího trestu tuto práci s trpělivostí a z lásky k Tobě na sebe vzíti.“

Každý dobře ví, že práce mnoho zlého zabrání, před mnohým hříchem nás chrání, že pravdivo jest přísloví: „Zahálka jest počátek všeho zlého.“ Jako voda stojící pomalu hnije a zapáchá, tak kazí se líný člověk na duši. Jako železo, které se nepotřebuje, rezaví; jako pole neobdělávané všeliký koukol vydává, tak působí lenost a zahálka mnoho zlého mezi lidmi. Voda tekoucí zůstává čerstvá a zdravá; železo, kterého se hodně potřebuje, bývá čisté jako stříbro; pole pilně obdělávané vydává svou úrodu; a zrovna tak zůstává pilný, pracovitý člověk zdrav a čerstvým na těle i na duši; takového se tak snadno nechytne rez hříchu, jeho tělo nezbujní a poddáno jest duchu.

Knihla přísloví chválí nade všechno ženu doma i na poli pečlivou a opatrnou a přirovnává ji drahé perle, poněvadž skrze ni muž, dítky i celý dům šťasten jest. Štěstí domácnosti, rodiny, ano celé společnosti lidské zakládá se na pilnosti a pracovitosti.

Pracovitost vede do nebe nejen proto, že nás chrání hříchu, že mnoho dobrého mezi lidmi působí, nýbrž i proto, že jest překrásnou, záslužnou ctností. Zbožnou, trpělivou práci odměňuje Pán v nebi; věrnému pracovníku, který snášel břímě dne i horka, který pracoval rád a z lásky k Pánu Bohu, takovému uděluje Pán Bůh blažený pokoj, věčné odpočinutí tam na věčnosti.

Všichni si můžeme zasloužiti život věčný, poslechně-li každý ve svém povolání vůle Boží, bude-li každý věrně a pilně, bez reptání, bez nařikání povinnosti své plniti. Obětujeme často Pánu práce své i starosti; posvěcujeme denní práce své dobrým úmyslem Bohu se zalíbiti. Pilnou, trpělivou, s dobrým úmyslem konanou prací získáme si mnoho zásluh u Boha, smažeme skvrny hříchů svých, práce naše bude apoštolská; pak u večer života dá nám Otec nebeský mzdu a vejdemo v radost Pána svého.

M o d l i t b a .

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětují Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětují za všechny údy apoštolátu, aby každý z nich zůstal věrným v konání povinností svých a skutkův apoštolských. Amen.

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc listopad l. P. 1884.

Z a a p o š t o l á t p r á o e.

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětují Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětují za všechny údy apoštolátu, aby každý z nich zůstal věrným v konání povinností svých a skutkův apoštolských. Amen.

Pane Ježíši, zastráž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce papeže! Srdce Ježíše a Marie! zachraňtež církev, říši rakouskou a vlast naši česko-moravskou!

Ó přesladvé Srdce Panny Marie, budiž mou spásou!

Sv. Michale archanděle, sv. Josefe, svatí Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Dne Obzvláště však odporučuje se:

1. *Všech Svatých*: Rozmnožení úcty svatých a světic Božích po světě všeslovanském. Častější vykonání hrdinského skutku lásky za duše v očistci. Oživení víry křest. ve 4 rodinách.
2. *Všech věrných dušiček*: Duše v očistci. Rozšíření úcty božského Srdce Páně a Srdce Panny Marie. Zemřeli, jichž málo kdo si vzpomíná. Odprošení za vlažnost v povinnostech křesťanských.
3. *Sv. Malachýše, biskp. 1148*: Duše všech věrných zemřelých. By lidé více vzpomínali posledních věcí, totiž smrti, soudu, pekla a nebe. Sestra nezhojitelnou nemocí stížená. Dar trpělivosti.
4. *Sv. Karla Borom., biskp. 1584*: Biskupové zemí koruny svato-Václavské. Zemřeli křesť. spisovatelové. Pomoc v těžké zkoušce.
5. *Sv. Juty, hraběnky a poustev.*: Ubozí Slované uherští. Vyhubení moru kořalečného v Uhrách. Za sílu duševní v dobrém. † švakr.
6. *Sv. Leonharda, poustev. 559*: Misionáři z ústavu římského na rozšíření sv. víry mezi pohany pracující: na 1000 řeholníků kapucínů, 2500 františkánů, 1500 jesuitů, 500 dominikánů a j.
7. *Sv. Engelberta, biskp. m. 1225*: Nejopuštěnější duše v očistci. Biskupové, cholerou letos nemocní a zemřelí. Rozkvět řemesla. Šťastná hodina smrti matce. 2 zemřelé matky a jich 2 dcery.
8. *Sv. Bohumíra, řeh. 1118*: Apoštolát modlitby a tisku by se víc a více ujímal. Návrat Jihoslovanů do lůna církve sv. † matka.
9. *Sv. Theodora, voj. 306*: Sv. Otec náš a sbor kardinálů. Všichni spisovatelé a badatelé pravdy v Římě, jmenovitě slovanští, na oslavu církve svaté. Vyrvalost obrácených v církvi svaté.
10. *Sv. Ondřeje Avel., řeh. 1608*: Císař a král náš. Vůdcové a zástupcové národů rakouských by hledali světla u Boha.
11. *Sv. Martina, biskp. 400*: Církev katolická na Rusi. Katolíci česko-slovanští. Moravští bohoslovci v Římě. Neduživý kněz.
12. *Sv. Martina, pap. 654*: Za Ducha sv. v záležitosti nesmírného dosahu. Osvícení na mysli. Vysoko postavená osoba. Ochrana mladíka studujícího v cizině. Přemožení zastaralých zlovyků.
13. *Sv. Stanislava K., panice 1568*: Tovaryšstvo Ježíšovo v zemích slovanských, slovanští novicové a studující v něm. Úcta svatých dědiců našich. Vytvrzení v dobrém. Zachování domácího klidu.

Připojiz každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Odpušky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý den slouží se o 8. hodině mše svatá na úmysly dne, které i vyloženy jsou na oltáři v Lúrdu, Filipdorfu, Castochově, Boleslavi a m. ost.

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc listopad l. P. 1884.

Z a p o š t o l á t p r á c e.

Dne

Obzvláště však odporučuje se:

14. *Sv. Homobona, kupce 1197*: Díky Královně nebeské za oslavu sv. Josafata Kunceviče po všem světě. Zdar dílu na oslavu jeho. Basiliáni rusínští. Zařízení odborné školy v chudé obci.
15. *Sv. Leopolda, markrabě 1136*: Pout Velehradská roku 1885. Bratrstvo Cyrillo-Methodějské. Vyzvání zemských patronů.
16. *Sv. Otmara, op. 759*: Duchovenstvo řeholní by prospívalo v duchu apoštolském. Za dar modlitby a úplného sebezapření. Vyproštění obce z rukou lichváře. Panna ke hříchu pokoušená.
17. *Sv. Řehoře, Divotv. 270*: Rozmnožení živé víry a důvěry v Boha mezi Slovany. Přemožení zastaralých náruživostí. Dar pokory.
18. *Sv. Odon, biskup*: Vysoké školy v mocnářství rakouském by ovládal duch křesťanský. Obcování mši sv. v neděli a ve svátek u mládeže studující. Vychování dítek ve 4 rodinách. 3 sestry.
19. *Sv. Alžběty, vd. 1231*: Řád Alžbětinek. Nemocní, souzení a opuštění by hledali posily u božského Srdce Páně. Vytvrlost v povolání. Čeští bohoslavci v Římě. Za ochranu v pokušení.
20. *Sv. Felixe z Valoa, zakl. ř.*: Dar stálého zdraví. Misie doma a za mořem. 1602 kněží, 799 studujících, 971 bratří jesuitů na misiích za mořem. Za udržení zavedené pobožnosti. † otec.
21. *Obětování blah. Panny Marie*: Spolky Mariánské v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. By dívky horlivě ctily nejsv. Pannu.
22. *Sv. Cecilie, p. m. 230*: Učitelstvo naše, působící ve škole i ve chrámě, by se osvědčilo býti všady katolické. Na jistý úmysl.
23. *Sv. Klementa, pap. m. 100*: Slované katolíci víře věrní. Apoštolát modlitby na obrácení Slovanů rozkolných, evanjelických a rozkolných. Zvelebení zpěvu církevního. Matky a hospodyně.
24. *Sv. Jana z Kříže, řeh. 1591*: Řády Karmelitánské. Obnovy života v jistých domech řeholních. Požehnání dobrým úmyslům jistého kněze. Za obrácení dvou hříšníků. Dva zemřeli bratři.
25. *Sv. Kateřiny, p. m. 307*: Filosofie sv. Tomáše Akvin. Semináře bohoslovecké a jich vůdcové v životě duchovním i ve vědách.
26. *Sv. Konráda, biskup. 976*: Panny křesťanské by pěstovaly ctnosti zevně neúhledné. Jednoty Mariánské panen. Mládež křesťanská.
27. *Sv. Virgilia, biskup. 784*: Slované mimo Evropu žijící a jejich duchovenstvo. Mnozí z nich u víře vlažní a zanedbali. Povraždění křesťané v Číně a Tonkinu. Poznání se starického otce.
28. *Sv. Štěpána, op. 768*: Hierarchie katolická v ruském Polsku. Odstranění všelijakých třenic a nedorozumění tamtéž. Stálost nespravedlivě utiskovaným. Odvrácení šílenství od dvou matek.
29. *Sv. Saturnina, m. 250*: By katolíci po všem světě použili času posvátného v adventě ku svému spasení. Horlivá modlitba a zachování postu předepsaného. Svornost a láska manželská.
30. (*Advent*.) *Sv. Ondřeje, apošt. P. 72*: Církev sv. řecko-slovanská. By vzešlo světlo pravé církve na Rusi. Lebkomyšlní mladici. Všichni v tomto měsíci v Pánu zesnuli údové katol. bratrstev.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý člen slouží se o 8. hodině mše svatá na úmysly dne, které i vloženy jsou na oltáři v Lúrdu, Filipsořtu, Castochově, Boleslavi a m. ost.

Připojíž každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinské v Brně.

AI, Pán přIJDe, I VŠICKnI sVatÍ s NÍM: a zasVítí
VeLké sVětLo, ALLeLuJa!

Jesličky.

Narodil se nám Syn Boží,
vymytné všech hříchů hloží!
Zírež jenom duše čistá
v jeslech Boha Jesu Krista!

S andělskými pějme kůry
Bohu, Jenž Jej poslal s hůry:
„Hospodinu budiž sláva,
Onť všem dobrým pokoj dává!“

Do Betléma pospíchejme,
s pastýři Jej uvítejme:
„Pokorně a vroucně my Tě
vítáme zde, božské Dítě!“

Se svatými třemi králi
vzdávejmež Mu zvučné chvály;
klaňme se Mu, dary dejme,
Božství Jeho vyznávejme!

Kadidlem své úcty vřelě,
zlatem lásky ohněm stkvělé,
myrhou zapírání sebe
vítáme Tě, Kriste, s nebe!

Vítáme Tě, Boha svého,
Krále, Pána laskavého,
Spasitele, Obět kříže,
sprost' nás věčné hříchů tíže!

Za jesle zvol mou Si duši,
ať jí zloduch neporuší!
Slavice Tě v nuzné stáji
slaviť budem Tebe v ráji!

B. M. Kuldý „Deklamovánky.“ II.

Význam kongregace Mariánské, zvláště v Čechách.

Na oslavu tisíciletého trvání od 5. prosince 1584

podává Antonín M. Rejzek S. J. *)

Dne 5. prosince r. 1584. potvrdil Řehoř papež XIII. stanovy družiny Mariánskou kongregaci nazvané bullou: »Omnipotentis Dei.«

Tušíti již tehdy bylo, že nepatrné seménko hořčičné výborného ovoce ponese: avšak že by v tak mohutný strom, jak se vsuktu stalo, Mariánská kongregace vzrostla, toho netušil nikdo, ani ten, který žehnal vzácnému dílu ku počtě královny nebes a země. — Mohli bychom se dáti do chválořeči Mariánské družiny a zaslulovala by toho. Poněvadž však minulost její, jmenovitě po vlastech koruny svatováclavské, jest známenitá, podáme krátké náčrtky o ní, jak jsme je našli zaznamenané tu a tam v historii Tovaryšstva Ježíšova. Kongregace Mariánská jesti kvítkem na luzích Tovaryšstva Ježíšova vyrostlým.

I.

V Syrakusách, v starobylém městě sicilském, vyučoval mladistvý člen koleje Tovaryšstva Ježíšova, Sebastian Kabarrasi, v nižší škole latinské. Tehdy nebyl ještě ani knězem a rád sám byl teprve v útlém mládí, maje několik let trvání svého. Zde, jako po celých Vlaších, ano po celé Evropě i u nás v Čechách započali jesuité školami. Do Prahy přibyli po prvé členové Tovaryšstva Ježíšova r. 1555. pod statným vůdcem blahoslaveným Petrem Kanisiem, ke snažné žádosti samého císaře a krále Ferdinanda I., vyslání jsouce od sv. Ignáce, aby tu školy své otevřeli.

Kabarrasi maje na zřeteli, aby žáci jeho jak ve vědomostech, tak v ušle-

chtění povahy a křesťanských ctnostech prospívali, cvičil je ve zbožnosti, najmě v účtě královny nebes a země, Marie Panny. Brzy však jej volala poslušnost jinam. I odevzdal úmysl svůj nástupci, který převzal školu a spolu úkol vzdělávati studující v účtě Mariánské. By to Jan Leon, rozený Belgičan. R. 1560., jak letopiscové naši praví, byl již přesazen do Říma, kde rovněž vyučováním mládeže studující byl zaměstnán.

Tu přemýšlel častěji, jak by svou družinu zvelebil. Mimo své žáky přední združili se kolem něho též vybraní tříd ostatních. Se sedmdesáti jinochy r. 1563. vystoupil ze školy do veřejnosti. Stanovy měl vypracované. A družině dáno jest jméno kongregace nejblahoslavenější Rodičky Boží Marie Panny se štítem »Zvěstování Panny Marie.« Ihned závodili v Římě studující o velikou čest býti zvláštními ctiteli Mariánskými. A co se v Římě dalo, rozneslo se brzy po celém světě skrze Tovaryšstvo Ježíšovo, jsouce sestavou celku v působení svém.

I pražští studující u jesuitů zpraveni byli o kongregaci Mariánské v Římě a neváhali v tu chvíli vyslati deputaci k P. rektorovi, by si směli též cos podobného zaříditi a k římské se přidružiti. 16. ledna r. 1575. byla první schůze. Od řádu byl za duchovního správce ustanoven jeden z profesorů, jesuita Edmund Kampian, znamenitý napotom muž a apoštol, jenž v koleji Klementinské po více let působil, až jako misionář do Anglie byl poslán a koruny mučnické dosáhl. Připustiv sám nejprve, které za

*) Viz: 1. Schmidl S. J. „Historia Soc. Jesu prov. Bohemiae.“ 2. Svoboda S. J. „Časopis katol. duchovenstva,“ ročník 1875. „Co jsou jesuité?“ 3. Loeffler S. J. Laach. St. 1884.

hodné byl uznal, jako prozatímní členy. volil s nimi předsedu a magistrát. Ne každý byl připuštěn; jsouce bedliví u výběru, připustili toliko deset nejlepších studujících. Právě to účinkovalo velice na šlechtěná srdce mladistvá.

A co se dalo v Praze, dalo se i jinde,

kdekoliv školy jesuitské byly; neboť kongregace Mariánské byly jako vlastnictvím Tovaryšstva Ježíšova a jsou jím až podnes. Vrchní jich starosta jest nejvyšší představený v řádu, totiž sám general Tovaryšstva Ježíšova.

R. 1577. vyslovila se sv. Stolica

o úmyslu kongreg. Mariánské pochvalně, když napotom r. 1584. bullou svrchu jmenovanou Řehoř papež XIII. slavně potvrdil stanovy kongregace Mariánské. Tehdy již se byla rozmohla na 30.000 členů, kteří se latinským jmenem sodalové zvali a sami studující, vybraní jinochové to byli na školách gymnasijských a vysokých. Ale jako mládež studující

ze středních škol postupovala na vysoké, tak že bylo třeba na vysokých školách zahajovati družiny Mariánské, — rovněž odrůstala tatáž mládež na muže ve všech stavech i nejvyšších. Za tou příčinou 5. ledna r. 1586. rozšířena jest družina Mariánská Sixtem papežem V. ku prosbám ze všech stran na všechny stavy mužské. Tu bylo radosti a jásotu

po světě v pokolení mužském! Až posud pěstována byla toliko ve školách a kolejích studující mládeže: nyní vyšla osvobozená všech vazeb do veřejnosti. Tatáž Matka, jejímž dítkem kongregace Mariánská jest, pojala nyní za ruku jinocha nejen v útlém věku, alebrž bděla nad ním i když se stal mužem a kmetem vážným; moudrými stanovami svými stála při něm v životě, v jeho povolání byla mu rádkyní, v bojích posilou a potěchou, v životě soukromém i veřejném záštitou. Muž podle muže s týmiž zásadami, spojenými silami! Lépe a stručněji nelze mi vypočísti všech stavů, které zastoupeny byly v kongregaci Mariánské, nežli jak je vypočetl P. Loeffler S. J.

Byly kongregace církevních hodnostářův a duchovenstva nižšího. Šlechta měla kongregaci pro sebe, rovněž úředníci, důstojnictvo vojenské a ostatní vojsko, učenci a umělci, obchodníci a občané, řemeslníci, námořníci, rybáři, vinaři, tovaryši, učňové ano i služebný lid. Jejimi členy byli: věhlasný biskup francouzský Fenelon a výtečný kazatel Bossuet, slavný spisovatel rektor vysokých škol Lipsius, nizozemský nepřekonatelný mistr malířský Rubens, Leopold a Juan, arciknížata rakouská, Siggismund III., král polský a jiní; kardinálové sv. římskokatolické církve jako sv. Karel Borom., vyslanci papežští, biskupové jako: sv. Alfons M. z Liguori a sv. František Saleský, učitelé církevní, a hodnostáři druzí, blahosl. náš Lohelius, arcibiskup pražský, bývalý žák ctihodného P. Kampiana, onen pravý reformátor církve Boží v Čechách; ze světských pak sami císařové, jako: Ferdinand II., Ferdinand III., Leopold, který pod ochranou Rodičky Boží staroboleslavské ve Vídni se narodil, ano knížata a hrabata a šlechta ostatní zavedla v úctě Mariánské se stavy svých poddaných. Družily se tu zbožnost a učenost, vznešenost trůnu i válečná

hrdinnost, věda a umění, kolem praporu Rodičky Boží s těmi, kteří rukama v potu tváře dobývali chleba svého.

Bychom sobě poněkud představili, jak rozšířena byla, porozhlédneme se toliko po světě slovanském. V Čechách, na Moravě a ve Slezsku mělo Tovaryšstvo Ježíšovo 47 sídel, v Polsku 71, na Litvě 80, a vsady, místy i tři kongregace byly pro rozličné stavy. V Praze na př. se zimohla za krátký čas tolik, že byly tři sbory, hodnostáři, duchovní a světští, profesori a žáci na všech fakultách university. Horlivost a neohroženost jest chválou muže. Za našich dob ovšem jest vadou obecnou, že mnozí muži z bázně před světem viry své, kterou uznávají za pravou, vyznávali nechtějí! Tací kongreganisté českoslovanští nebyli, jelikož se vynášeli právě jich horlivost a neohroženost. Pražská kongregace byla tak vážena, že biskupové, papežský nuntius, nejvyšší hodnostáři duchovní rádi slavivali spolu slavnosti a bývali členy jejími.

R. 1637. zřízena byla česká kongregace samostatná pro měšťany pražské, kteříž až posud za příčinou třicetileté války byli přidruženi ke stavům druhým. A první jich prefekt či předseda jmenuje se urozený pán Felix Had z Proseku. Císař a král Ferdinand III., známý to ctitel našeho sv. Václava, jsa právě v Praze, žádal sám býti přítomen a jest na prosbu svou i s bratrem Leopoldem do české kongregace přijat a jméno jeho jest první v zápisní knize. Ký div, že čítala kongregace Mariánská v Čechách na tisíce údův a po všem světě ne na tisíce, ale na miliony!

II.

Co jest kongregace Mariánská, neboli cíl a působení její.

Dle soustavy své není to snad nějaké jen bratrstvo, kterým by se jakás

takás pobožnost aneb i jakés liché pobožňšťkářství pěstovalo, jako se mnozí lidé v těch věcech neznalí domnívají a leckdy i tak mluví. Kongregace Mariánská má jádro, v němž jest zárodek schopen života, který se v pravdě vyvinul a mocným činitelem se býti osvědčil. Onať má své stanovy.

Cíl její jest, aby byla seřaděna v šik pod zvláštní ochranou Rodičky Boží, o které sv. církev od věků pje: »Sola omnes haereses interemisti,« t. j. jediná jsi vyhubila veškero kacířství, poněvadž bez Matky Boží se ani pohanský ani kacířský národ neobráti na víru. Seřadený šik jest bojovníků Božích ve všech vrstvách společností lidských, jenž má vystupovati z bezčetných středů, kde se cvičí a duchovní zbraně připravuje proti nepřítelům svým a odpůrcům křesťanství vůbec. Ve společných schůzích nabývají členové nových sil a návodem duchovního otce obdařeni, jakož i dobrou radou života pro sebe i pro jiné, vracejí se k povolání svému. V opatrnosti a rozsáfnosti spojené s energií vůle, přispívají dle poměrů osobních a časových potřeb k oživení křesťanstva. Teprve když namnoze zrušeny byly kongregace Mariánské, povstaly za náhradu rozličné spolky dobročinnosti; neboť kongreganisté to bývali, kteří se nemocných ujímali, chudých podporovali, vězňů navštěvovali atd. Kongreganisté to byli, kteří i literárně hájili sv. víru a posvátné pravdy v dějinách a na vysokých školách pěstovali vědy a umy. Z čehož všeho viděti jest, že kongregace Mariánská v základě jakés takés bratrstvo, které by toliko pobožnost pěstovalo, nebylo a není. Avšak z toho též soudný čtenář porozumí, proč moderní nevěrci a bludaři tolik proti kongregacím Mariánským zuřili a zuří.

Že to není snad osobní smyšlený úsudek, alebrž takto se o ní vesměs smýšlelo, tomu nasvědčují slova francouz-

ského kardinála Bausseta, jenž píše: »Zbožnost v modlitbě, sv. Svátostech a obřadech, příslušné a odborné naučení pro muže, krátké sice, za to tím ráznější, pohled na povinnost a oběti podle stavů — zachovaly vždy v pokolení lidském rovnováhu šlechtetných mravů, pořádek a poslušnost a počestnost, na nichž spojojenost v rodině a blahobyt v celých říších závisí.«

K tomu se vedou kongreganisté. A podivno, ještě nebyla kongregace Mariánská potvrzena, r. 1577. povzbuzuje hlava církve sv. členy její, udělujíc jim odpustky a výsady na dobré skutky, které mají jako členové konati. Jaké skutky to jsou? Návrat bludařů do lůna církve sv., obrácení hříšníků, návod ke složení všobecné zpovědi neobyčejné, k poslouchání slova Božího, zmaření špatných knih atd. K tomu je vybízel papež sám.

Podívejme se nyní na kongregace pražské, které byly mocný vlivem svým, tak že nepřátelé katolické církve a národu našeho, na nějž volali cizozemce nekatolické, právě kongreganistů se nejvíce báli. Pracovali úsilovně na uhájení křesťanského života a stáli v bouři jako jeden muž. Protestanté sami nasvědčují tomu: nebo r. 1618. za hrozné vlády své ihned kongregace Mariánské zapověděly a vydaly úkaz, že »na věčné časy zrušují všechny družiny Mariánské v Čechách.« Solva však že bylo po bitvě bělohorské a život katolický odháté svobody nabyt, obnovily se kongregace Mariánské zase. Ano, hlavní dva zástupcové katolické víry v Čechách, Martinic a Slavata, kteří vyzývali ke stálosti a důvěře pevné v Bohorodičku, byli kongreganisté, a to právě tenkrát, kdy z oken hradu na 60 loket českých hloubi vyhozeni byli, měl Martinic úřad předsedy, Slavata byl asistentem, Fabricius, písař, členem. Jak mužně si počínali, jak v pádu se jí obě-

tovali a jméno Maria volali, jak v příkopu po nich stříleno, aniž je byla koule která usmrtila, toť jsou Čechům věci známé. Zázračně tu ukázala královna a paní kongregace moc svou.

Jednoho nesmíme v těchto řádcích pominouti. Mariánská kongregace slaví letos své 300leté jubileum; za tou příčinou obdařil ji sv. Otec náš, Lev XIII., zvláštními milostmi. Jest to náhoda, že letos právě vyzval veškeré křesťanstvo do boje proti bezbožným spolkům svobodných zednářů, které spolky, bohužel, v nejnovějších časech pomocí cizáckých a semo tamo domácích živlů se také u nás rozkládají počínají. Lev XIII. pravil tehdy: »Na nejbíhlost. Rodičku Boží Marii Pannu se obracíme, aby mocnou přímluvou svou nám ku pomoci přispěla. Jelikož od Neposkvrněného Početí svého mocného zlocha přemohla, račiž se mocnou prokázati naproti bezbožným sektám zednářským, v nichž ďábelská, bezuzdná vzpoura a leš i klam před našima očima se zdvihají.« Na to vybízí sv. Otec náš, by mládež varována byla záhy před nimi, ano při prvním sv. přijímání mají vedeni býti k tomu, by slavně se zaslíbili, že jakživi nepřistoupí nikdy, k takové bezbožné společnosti, z níž kyne pod zástěrou dobročinnosti záhuba časná i věčná.

Nechť se tudíž naproti nim postaví opět kongregace Mariánská, jako stála druhdy; toť podstatný požadavek jejího vzrůstu a rozkvětu. Tak si v pravdě počínala, když kvetla v pokolení mužském; byl to apoštolát mužů nekneží.

Arci že jest život její podmíněn životem vnitřním, nadpřirozeným. A členové dle stanov mají sami vynikati v zachovávaní příkázání Božích a církevních. Tím ovšem působí nejen ku své spáse, alebrž apoštolsky dávají dobrý příklad oněm katolíkům, kteří náboženství katolické kladou za jakési vyznání, k němuž

se hlásí, ale to si z něho vyberou, co se jim líbí. Když se sami v pořádek uvedou, budou zajiště ve smyslu katolické církve působiti na jiné. Aby pak členové v skutku o výkon povinností dbali, k tomu jest ustanoven magistrál, a členové sami bdětež vespolek. Jinak se člen propustí, jestliže se po napomenutí nedbalý nepolepší.

Takto se stala Mariánská kongregace v Čechách v dobách věků minulých organisační jednotou k pěstování křesťanského života. Lajkové, muži přední, bojovali s pomocí Boží a pod ochranou Matky Neposkvrněné v prvních řadách s duchovenstvem katolickým na obživu národa našeho v Čechách. Kongregace Mariánská byla jedním z mocných činitelů, že československé vlasti naše katolické jsou. Za doklad podáme několik příběhů. V bouřlivých dobách 30leté války konávaly kongregace pražské poutě slavné a kající ke sv. Ivanu »pod skalou,« kterých se vysoká šlechta česká četné zúčastňovala. R. 1620. se bral nevidaný průvod k Bohorodičce do Staré Boleslavi na den sv. Václava; mimo to vymohli kongreganisté, že den sv. Václava, předního dědice českého, byl za svátek opět svěcen, jelikož před tím od nekatolíků zrušen byl. Ó ti nekatolíčtí vlastenci národa svato-václavského!

Příklad lásky synovské podali z kongregace studujících u sv. Klementa dva bratři šlechtici, Jan a Vilém ze Svarova, kteří 6 roků se modlili, k tomu pracovali a se doprošovali, až otce svého na katolickou viru obrátili. Šlechta katolická v kongregaci Mariánské se zvláště vyznamenávala. Příležitostí měla drahně. Jestliže před bělohorskou bitvou volávala misionáře na panství svá, tím více po válce zuřivě k lidu zuboženému, na mnoze protestantskému. A misionáři sami synové vlasti, kterou milovali, získali si v brzce lid dovolávající se předků ne

evangelických neb helvetských, nýbrž katolických, jako sv. kníže Václav katolický byl. Vrchnost sama účastnila se v posvátné misi; kníže pán neb hrabě chodě s celou rodinou na kázání, ke sv. zpovědi a ke stolu Páně přiměl snadno bez nucení osadníky své. Toť věru apoštolské působení kongregace Mariánské v Čechách; jinde se dalo podobně.

Kongregace Mariánská osvědčila se též velkolepě u mládeže akademické za 30leté války na hradbách pražských. Nejen v Čechách, ale všude, kde Švédové řádili, i v Němcích, bylo hrůzy a bídy, které vylíčiti nelze. Když r. 1639. docházela zpráva, že stralivý Banner, jemuž Čechové říkali Pannýř, se svým vojskem hranice byl překročil, povstal strach po Praze nevidaný. Dnem i nocí konány modlitby v kostelech i po domech; utíkáno se s neobyčejnou důvěrou k Rodičce Boží a sv. Václavu, dědici českému. Což povzbudilo purkmistra pražského, že sám v mocnou královnu, Marii Matičku Boží, neohlomné nabytí důvěry. Usnesla se tudíž rada městská se svou hlavou vzíti si studentstvo na pomoc, aby uhájili Prahu. O seřazení šiku a vůdcovství byl požádán P. rektor koleje Klementske.

Mládež akademická měla svou sílu v kongregaci Mariánské; postačilot ve jménu P. Marie osloviti horlivé ctitele její, že čest Rodičky Boží a sláva akademie vyžadují, aby táhli proti nepřítelům křesťanství na pomoc. Studentská legie byla brzy pohotově; jedni se cvičili ve zbrani, druzí vyváželi násypy — odtud jméno »Mariánské hradby« za hradem pražským — aby se Švédovi mohli opřít. Za 14 dní byli hotovi.

Tu se roznesla zpráva, že nepřítel strojí útok na hrad pražský. Akademická či spíše mariánská legie, vedená svými profesory jesuity, ve jménu Panny Marie připravuje boj; i nastal boj a

šťastně bojováno bylo pod ochranou P. Marie. Toť jeden příběh z mnohých oné doby. — Za výpravu obdrželi akademikové od c. k. vojenského velitelstva stkvostný prapor na důkaz uznalosti, na jehož pravé straně byl obraz Matky Boží Marie Panny, na levé pak český lev, jakožto odznaky boje za sv. viru a milenou vlast pod ochranou královny Marie Panny.

Proto na snadě jest, že odpůrcové katolické církve brojili neustále proti kongregaci, jmenovitě ve století minulém. Avšak hlavy církve sv. se jí ujímaly, jmenovitě r. 1748. hájil velký papež a jeden z nejučenějších, kteří na apoštolské Stoliici seděli, sám bývalý člen mariánské družiny v Římě, Benedikt papež XIV., ve zlaté bulle »Gloriosae Dominae« výborný úkol její a potvrdil ji znova. Pravit takto:

»Nebeske královny Rodičky Boží Marie taková jest úcta, tak schválena výrokem božským a pravdivou naukou církve sv., s takovou útěchou se koná ode všech křesťanů věrných, že se až zbytečnou zdá apoštolská naše přimluva, aby křesťany ku vroucné službě její roznítila. Jako Bůh sám poctil Marii, tak ji ctí církev svatá. Tak sv. Ignac, když za praporem Ježíše Krista v těžký boj se odvážil na větší slávu Boží a na spásu svých bližních, jak sám sebe tak vojiny své postavil pod mocnou ochranu Bohorodičky, a stoupencům svým, kteří v Tovaryšstvu jeho Bohu sloužiti hodlají, jako závětem přikázal, aby ve všech úřadech a ve všech pracích svých a v každém nebezpečení útočiště brali k Marii královně, která pomoc u Božího trůnu vyjedná. Moudře pak a výborně jest v řadě jejich zařízení, že křesťanskou mládež i vědami i dobrými mravy vzdělávajice, tu mládež v kongregace blah. Rodičky Boží shromáždití hledí; aby jinochové zvláštním způsobem Marii se oddali, Marii sloužili, za její takorba

naukou, anť jest Matkou krásného milování a bázně i vědomosti, spěli k dokonalosti křesťanské.

Z takových slavných bohobojných kongregací, z jejich moudrých zákonů a rozumného zařízení nevšeslovný prospěch křesťanům všech stavů vyplývá, kdežto jedni útlou nevinností, kterou ve mládí svém pojali, pod ochranou nejsvětější Marie Panny zachovali; jiní z osidel hříchu, kterýmž uloveni byli, pomocí téhož mariánského družstva opět na dobrou cestu se vrátili; jiní posleze, z vroucné lásky Bohorodičky opustivše svět, zcela se věnovali službě Boží v životě řeholním, aby v Kristu Pánu ukřižování své vlastní dokonalosti a spáse bližního se oddali. — Tudiž papežové římsí všecy takové kongregace nadobytčejnými milostmi a odpustky v moudrosti své obdarili: tak papež Řehoř XIII. první kongregaci římskou potvrdil, a jí odpustky udělil, a pak štědrosti apoštolskou kongregace po celém světě rozšířil; Sixtus V. v trojnásobném listu novými milostmi ji obdaril a schválil; Klement VIII. a Řehoř XV. znovu potvrdil a schválil, a já, když jsem za mladého věku svého se přidal ke kongregaci mariánské a její pobožné a ctnostné obřady s velikou duševní útěchou konával, nyní, za papeže povýšen, milerád potvrzují, chválím a novými milostmi dařím tento krásný závod důkladné zbožnosti, kterýmžto křesťanská ctnost a spása duší tolik prospívá. — Tak Vás odevzdávám v ochranu přeslavné Bohorodičky a uděluji plnomocné odpustky na jeden každý týden, kdy ke stolu Páně přistoupíte, na den vašeho přijetí a v hodinu smrti vaší!

Dne 5. prosince slavi letos kongregace Mariánské jubilejní památku a 8. na to Neposkvrněné Početí Panny Marie. Četné družiny Mariánské mají právě toto nejsv. tajemství ve štítu svém. A výborně.

»Nepřítelství položím mezi tebou (hadem zlochem) a ženou, a mezi semenem tvým a semenem jejím, onať potře hlavu tvou.« (I. Mojž. 3, 15.) Tot vznešená důstojnost v povolání nebes a země královny: toť jest vykázaný úkol Mariánské družiny. K jakým úspěchům vítězným seřaděný šik bojovníků těchto pod ochranou Rodičky Boží přišel, nelze nám se tu rozepisovati.

Vyzýváme spíše každého ctitele mariánského, by na chvíli vzhůru k nebi pozdvihl zraků svých a zadíval se do těch krajů nebeských. Tamť v království nebeském kolem trůnu nejsvětější Marie Panny uzří na tisíce a tisíce členů kongregace, velebicích svou paní a královnu. Ano kongregace Mariánská čítá mezi členy svými mnohé a veliké světce, sv. mučeníky, sv. učitele církevní, sv. vyznavače, které církev sv. postavila na oltáře ve chrámech svých. Vidím mezi nimi i ze slovanských vlastí našich sv. Stanislava Kostku S. J., ze starého rodu šlechty polské, lilium nevinnosti a růži lásky; — vidím blah. Jana Sarkandra, kněze církevního, mučeníka pro tajemství sv. zpovědi; — vidím blah. Ondřeje Bobolu S. J., Litvana, jehož blízcí předkové pocházeli z Čech, mučeníka za sv. víru a jednotu církve na Rusi.

Ti byli v mladosti své členy Mariánské družiny. Potom vidím, lze tu říci dle sv. Jana (Zjev. 7, 9.), »zástup veliký, jehož žádný přechísti nemohl, ze všech národův a pokolení a lidí a jazykův, ani stojí před trůnem a před obličejem Beránka, jsouce oblečeni v roucho bílé a palmy v rukou jejich.« — Ke všem těm obracím mysl svou v těchto dnech jubilejních a vylévám před nimi, co na srdci mám.

Ó Vy, svatí a vyvolení ctitelé Marianští, jenž blažení jste, že nyní v nebesích s královnou nejsv. Marií Pannou se radujete! Vy jste šťastně se dostali

do přístavu života věčného, o který Vás nikdo již připravit nemůže! Ó shlédněte na ubohé muže a jinochy naše, kteří jako v rozbouřených vlnách mořských na tom světě sem a tam zmítáni jsou, až se mnohým slabá lodička sv. víry o úskali rozbije a ubozí bez sv. víry zahynutí

věčnému jdou vstříc! Vyproste nám u trůnu Rodičky Boží, převeličné královny nebes a země, aby si, jako po celém světě, tak i v našich zemích, nových a statných ctitelů, jaci bývali v kongregaci Mariánské, zase vzbudila. —

Svatý Karel Boromejský, kardinál a arcibiskup Milánský.

(Dokončení.)

prvních letech pobytu svého v Miláně stoloval arcibiskup s celým dvorem svým společně. Když však dále tím více se uskrovnal a tužší sobě posty ukládal, až konečně jen vodu a chlebem ječným se živil, tu nebral již na stole společném podílu, aby jiné pohledem na přisnost svoji nepomátl. — Hodiny odpolední rovněž pracemi vyplněny. Pod večer, když duchovní jeho odpočívali, spěchával horlivý pastýř do nemocnic, žalářův a sirotčincův, aneb navštěvoval nemocné a chudé v bídných příbytcích, poskytuje všude pomoc a útěchu.

Před skrovnou večeří odbýval Karel večerní pobožnost v domácí kapli, kamž každý přístup měl, z čeledě nesměl nikdo scházeti. V noci nesměl nikdo palác arcibiskupský opouštět.

A čím byl Karel domu svému, tím byl, a to ještě u větší míře, celému svěšenému stádu — otcem pečlivým. Přes šest set tisíc duší měl pod mocí svou duchovní, a všem i jednomu každému byl otcem v nejkrásnějším smyslu slova. O každou farnost, jichž měl 800, o každý klášter, jichž bylo v diecési 150, staral se co nejpečlivěji. Čtyřikrát do roka povolával děkany diecése své do Milána, aby od nich o potřebách lidu zvěděl a radu s nimi brával. Nejraději se však

osobně o stavu církve své přesvědčoval. Nebylo chrámu, nebylo kaple, nebylo údolí, které by nebyl navštívil. Na Alpách, kam ani s koněm dostati se nebylo lze, chodil pěšky neunavný otec, ba i lezmo bylo kolikrát v cestě pokračovati.

Silnými hřebíky dal si obuv pobiti, aby sjezl hory Švýcarské, do diecése jeho patřící, neboť spása duší byla mu nade vše a oslazovala mu každé námáhání. —

S chybujeícími míval útrpnost, bloudící hleděl láskou a poučením napravit, ba i tvrdošijným okazoval shovívavost a vážnou přívětivost. Takým způsobem přivedl sv. Karel množství hříšníkův a odpadlíků ku pravému poznání a ku pokání. Chudí ctili v něm největšího svého dobrodince a lid katolický vzdělával se jak bohabojným jeho životem, tak i uchvacujícími jeho kázáními. Dávni nepřátelé smířovali se, když on k nim mluvil, nespravedlivý majetek byl navracován, a vše hrnulo se ke stolu Páně, kdykoli nejdůstojnější arcipastýř sv. přijímání podával. Při takých příležitostech vydržel sv. Karel mnoho hodin mezi lidem četně shromážděným, a když přísluhující duchovní únavou a v dusném vzduchu vydržeti nemohli a kostel opustiti museli, začínal arcibiskup zase znova, uděluje

po sv. přijímání svátost sv. biřmování, aneb až do večera nové kostely světě.

Pozoroval-li kde nedostatek rouch a nádobí církevních, věnoval hned značný obnos na zakoupení, aby služby Boží důstojně se konaly, tak že se mu nezřídka peněz na další cestu nedostávalo. —

Koncem listopadu 1565 onemocněl papež Pius IV., a Karel spěchal do Říma k loži vznešeného strýce. Dne 10. prosince zesnul sv. Otec v náručí milného synovce. Hluboce zarmoucen jsa, prosil sv. Karel Boha, aby důstojného a hodného nástupce vzbuditi ráčil. A modlitba jeho nebyla nadarmo, neboť z volby vyšel nový papež, kardinál Michael Ghisleri, rodem z Alexandrie, řádu dominikánského, pode jménem Pius V.

I nový papež přál ctihodnému Karlovi a svěřil mu důležité věci, jako: vymytí nového bludu v Mantue, opravu řádů duchovních, uvedení Jesuitův a Theatinů do diecése Milánské a j. v.

Tak jako se však zlato ohněm zkouší, tak zkoušel i Pán svatost Karlovu svízely a protivenstvími, jež mu bylo od četných nepřátel plnou měrou snášeti. Horle totiž pro opravu celého života duchovního se zápalem šlechetné duše své, narazil arcibiskup na odpor mnohých i v duchovenstvu samém. Smutnou pověst v ohledu tom získali si kanovníci u kostela Panny Marie della Scala, milánští františkáni a sešlý řád Humiliatů, kteří nikterak se opravám podrobiti nechtěli. Bohužel, užito i zločinu, úkladné vraždy, aby jen horlivý a přísný arcibiskup odstraněn byl. Než ruka Páně chránila věrného sluhu a nedala mu rukou vrahovou zahynouti. Když totiž sv. Karel Boromejský u svatvečer před svátkem Nanebevstoupení Páně r. 1569 v kapli své slova Spasitelova hlasitě opakoval: „Jdu k tomu, jenž mne poslal, ne-

rmuť se proto srdce vaše . . .“ padla rána z ručnice. Ač zasáhnut střelou, nebyl přece sv. Karel, řízením Božím, poraněn. Útočník však, jménem Farina (z řádu Humiliatů), byl od úřadů světských, i přes snažné prosby Karlovy, příkladně potrestán.

Avšak toto nebylo vše, horších ještě věci měl se svatý biskup dožiti. Mnozí z duchovních jeho diecése, které byl již opět napomněl, neustávali v pohoršlivém životě, ba i lid věřící proti arcipastýři štváli.

I dal je arcibiskup Karel vězením potrestati. Nehodní duchovní obrátili se však ku vládě světské, kteráž jim volného sluchu popřála a jich se proti arcibiskupovi horlivě ujala. Sv. Karlovi udělena přísná důtka, že se do právomoci vlády světské míchá, palác jeho pod dohlídku dán a úředníci jeho ze země vypovězeni.

Toho času totiž patřilo město Milán i s územím pod žezlo Španělských králů. Královský místodržitel v Miláně, jenž byl až posud sv. Karla si velice vážil, byl nepřátelskými pletichami tak proti němu popuzen a rozhořčen, že jej i z velezrády vinil a žalobu naň u papežského stolce podal, že prý tuze přísně s podřízeným duchovenstvem nakládá. —

Bouře proti arcibiskupovi byla strašná, ze všech stran dolehálo naň, aby z úřadu svého odstoupil, však marně; neboť stálou odpovědí jeho bývalo: „Jsem-li já příčinou bouře, vhoďte mne, jako Jonáše, do moře. Místo však, jež mi Bůh vykázal, nikdy neopustím, až buď Pán sám mne odvolá, anebo zloba lidská násilím mne zane.“ —

A skutečně vytrval sv. Karel v úřadu a hodnosti své statečně. Bouře přešla, papež Pius V. odmítl žalobu místodržitelovu, a krále Španělského za ochranu pro arcibiskupa žádal. Následkem toho byli hlavní buřičové potrestáni a světcí

našemu skvělé zadostučinění od vlády světské podáno. Tak zvítězila svatost nad zlobou, právo nad bezprávím.

Roku 1570. nastala ukrutná drahota a následek její hlad v celém území Milánském. Toho použil sv. arcipastýř, aby dobrým za zlé se odplatil. Po celé tři měsíce živil denně kolem 3000 chudých ze své kuchyně; i nemocnice opatroval potřebným nábytkem a potravinami. A když i pro rok následující bylo se neúrody obávati, nařídil prosebné průvody, a hle, úroda byla hojnější, nežli ve mnohých letech předešlých.

Téhož ještě roku zarazil osobně spolek „sedmi katolických kantónů Švýcarských“ k obraně víry proti nájezdům kalvinistův, a zavedl Jesuity do Freiburgu a Lucernu.

Útrapy, žal a lítost, nadlidské namáhání a přísná kajenost podkopaly zdraví Karlovo tou měrou, že mu sil životních očividně ubývalo. Však nicméně ani bídným tímto stavem nedal si Karel překážeti u vykonávání povinností svatého a vznešeného úřadu. O Veliké noci r. 1572. došla jej truchlivá zvěst o těžké nemoci papeže Pia V., jenž také krátce po tom, dne 1. května, v Pánu zesnul. Tu, ač sám skoro na smrt slabš, slavil arcibiskup ještě slavné zádušní služby Boží za zesnulého papeže, a odebral se pak hned do Říma ku volbě nového náměstka Kristova. Tělesní lékař, jenž jej provázel, obával se nejhorsího; avšak již v prvních dnech pobytu v Římě změnil se stav zdravotní u arcibiskupa rozhodně k lepšímu. To cítě sv. Karel, pravil žertem k lékaři: „Hle, prorokoval jste mně jistou smrt, jestliže se na cestu vydám; místo smrti nacházím zde však nový život. Konání povinností jest zajisté dobrým a účinným lékem.“

Nová volba odbyvána byla dne 12. května a z ní vyšel nový otec kře-

stanstva: kardinal Hugo Buoncompagno, jenž si dal jméno Řehoř XIII. Větší a ušlechtilější radosti z této volby nikdo neměl nad kardinála Karla Milánského; neboť znal nového papeže již z koncilu Tridentského jako šlechtetného a veleučeného knížete církevního. Na prosby jeho zůstal sv. Karel až do října 1572 v Římě, aby novému fediteli ložky Petrovy radou svou nápomocen byl. Času toho používal ke skutkům účinné lásky křesťanské, navštěvuje věznice, nemocnice, i přibytky chudiny, všudy pomoc, jak hmotnou, tak duchovní uděluje. Až posud ukazují v Římě, ve chrámě sv. Praxedy (byl to chrám, jehož titul sv. Karel po svém na kněze vysvěcení byl obdržel, jako kardinál) stůl, u něhož chudé hostil, kdykoli do Říma zavítal, sám jim posluhuje. Pobyt římský přispěl také značně k utužení zdraví jeho, tak že až do roku 1576. úplně při síle setrval. —

V červenci roku dotčeného (1576.) vidíme sv. Karla spěchati k lůžku biskupa Lódského, upřímného přítele jeho. Bratr bratra nemohl lépe ošetřovati, nežli jak činil náš světec, trvaje u lůžka nemocného přítele, až tento, přijav sv. Svátosti z ruky Karlovy, ducha svého Bohu odevzdal. — Při zádušních službách Božích, které arcibiskup za zesnulého konal, došla jej smutná zvěst, že v sídelním městě Miláně morová rána vypukla.

Do té duše zarmoucen, spěchal horlivý arcipastýř do města, kde se mu strašný obraz bídý lidské objevil. Všickni zámožnější měšťané, mnozí z úředníků opustili město, utíkajíce před nákazou; lid chudý vydán byl zoufalství v šanc; neboť nenalezal nikde rady ani pomoci.

První cesta arcibiskupova byla do hlavního chrámu, kde se dlouho a vroucně modlil. Pak spěchal do čtvrtí městských, které nejvíce trpěly, a kde si mor již

hojných obětí vyžádal. Z domku do domku chválal neunavný biskup, všude těše a pomáhaje, rozkazy dávaje, kterak se má s nemocnými zacházeti, a kterak by se měli zdraví od náказы chrániti. Teprve pozdě v noci vrátil se, umdlen jsa, do paláce. Zde již čekala naň rada městská s prosbou, aby zapomněl na utrpená příkoří, aby se opuštěného města ujal v těchto dobách strachu a bídy. A světec náš svolil s radostí, ač při vetším zdraví jeho většinu nebezpečí náказы vydán byl, nežli jiní. Lékař jeho upozorňoval jej také na hrozící nebezpečí, dostal však za odpověď: „Život můj jest v rukou Božích. Buď zachráním stáde své — aneb s nimi umru.“

Nebezpečnou práci započal sv. Karel s Bohem. Nařídil třídní půst a modlitby po chrámech celého města i okolí. Sám konal přísné hrozby kající, trestaje sebe za hříchy oveček svých. Potom sepsav poslední vůli svou, zasvětil se celý službám samaritánským. Ve dne v noci chodíval svatý pastýř ulicemi Milánskými, aby pomáhal, těšil, chránil, kdekoli toho třeba bylo. Ani nejzazší a neopuštěnější chatky neušly oku jeho. I po febríku lezl do podkrovních bytů, hledaje nemocné. — Denně rozesýlal sluhý své s penězy a potravinami, aby na ulicích chudým rozdávali. Mimo to najal ve služby své značný počet mužů, kteří po domech nemocné sbírali a do nemocnic, mimo město ležících, dováželi.

Avšak všecko namáhání lidské zdálo se bezvýsledným býti, neboť mor zuřil dále, až dosáhl hrozné výše. Bída byla strašná. Zdraví, nemocní, umírající a mrtví byli začasté v téže bytu, ba i v jedné posteli pohromadě. Tu vlastního rukama odděloval sv. biskup živé od mrtvých, ba stalo se, že i nemluvnátka od prsou mrtvé matky vzíti se neštilil. — K moru přidal se i hlad. Arcibiskup

rozdával, co měl. Prodal knížectví Uri-tánské a celý výnos, asi 40.000 zl., rozdál za jeden den. I nábytek z paláce svého poručil prodati, i roucha svá arcibiskupská, i skvosty kostelní a biskupské šly na prodej. A když toto vše nestačilo, vypůjčil si ještě značnou částku peněz, aby jen potřebným poskytl pomoc, a je od smrti hladem uchránil.

V paláci jeho vypadalo to jako po vyhoření. Když se pozdě v noci sv. Karel, na smrt jsa zemdlen, vracíval, neměl ani lůžka, na němž by si pohověl, na tvrdé zemi spával; neměl ani sousta chleba k večeři, neku-li jiné potravy. Tak ku celému namáhání přidával ještě úplný půst.

Celým stům nemocných podal svatý pastýř osobně nejsv. Svátost oltářní a příklad jeho rozplamenil tak horlivost duchovenstva, že ani jediný ze všech 70.000 onemocnělých si stěžovati nemohl na nedostatek péče, jak duchovní, tak tělesné.

Když pak ani v listopadu ještě mor neochaboval, nařídil sv. Karel veřejné průvody kající, na nichž sám účast bral, jda bos, maje kolem krku provaz a nesa těžký kříž — tak podával se sám Bohu za výkupné pro stáde své. A Hospodin shlédł na bídu lidu a pro hrdinské ctnosti věrného služebníka svého smiloval se. Morová rána ochabovala, až zanikla úplně.

Avšak vděčnost nebývá obyčejně ctností tohoto světa. To ukázalo se i tehdy v Miláně. Sotva že byla metla Boží přestala, naplnil světácký duch mysele obyvatelů Milánských; brzy zapomněli na bídu a přestálý strach. Netoliko o masopustě hověli rozpustilým radovánkám, nýbrž i v čase svatopostním nechťeli ustati, tak že služby Boží zhusta tím trpěly. Svatý arcibiskup toho ovšem trpěti nemohl a horlil proti zlořádu, ukazuje na Boží trest. Avšak za dobrou vůli svou byl pohaněn, ba i žaloba naň zadána u stolice apoštolské. Jak lichá byla žaloba

tato, vidno z následujících úryvků. Žalovali naň, že prý netrpí v neděli a ve svátek tanečních zábav, že nedovoluje kostely choditi, jako by tyto byly domy průchodní, že si v čase moru světskou moc osoboval, v městě poroučel, lid za sebou táhl, že zkracuje masopustní veselí a pod. Tak se odměnili Milánští svému hrdinnému otci za všecku jeho péči a obětavost!

Tot' dík světa hodný.

Se srdcem žalu plným odebral se svátec náš do Říma, aby se ospravedlnil, což ovšem nebylo těžké. Papež žalobu zamítl. Však i trest Boží nedal dlouho na se čekati. Nežli ještě se svatý Karel z Říma vrátil, byli nejhorší jeho nepřátelé, mezi nimi i místodržitel, náhlou smrtí zachvácení. Bůh soudil protivníky služby svého. Tím také zakončena byla doba utrpení a příkoží, neboť nový místodržitel, Karel Arragonský, byl se svatým arcibiskupem „jedno srdce a jedna duše.“

Než i dny světcovy byly sečteny. Život Karlův, hrdinských obětí plný, měl konečně dojíti nehynoucí odplaty. Prudká zimnice, která vždy třetího dne plnou silou tělem jeho lomcovala, zlomila poslední síly vetchého těla.

Na konci léta r. 1584. podnikl ještě cestu do Askony na Lago-Maggiore, aby tam urychlil založení semináře pro jinochy, kteří se stavu duchovnímu věnovati chtěli. Cesta vedla jej městem Kannobií, kde tehdy mor zuřil. I tam konal svatý Karel skutky milosrdného samaritána, až tělo jeho skleslo, tak že skoro polomrtev do residence se vrátil, a sice koncem měsíce října. Ač lékaři nemocnému bidný jeho zdravotní stav nikterak nezamlčovali, sebral přece neunavný pastýř poslední zbytek sil svých a řídil ještě 30. října osobně otevření nového semeniště duchov. v Askoně. Na slavnost Všechn Svatých chtěl sv. Karel

býti zase v Miláně, avšak výbuch zimnice zdržel odjezd o celý den.

Na den památky všech věrných dušiček vstal vznešený nemocný časně z rána, chtěl je v Aroně, své otčině, kde noční odpočinek držán byl, zádušní služby Boží konati, avšak slabé nohy nechtěly mu sloužiti. Během dne zhoršila se nemoc jeho tou měrou, že na výslovné jeho přání zaopatřen jest sv. svátostmi od místního faráře. Ihned potom poručil do Milána odjeti, kamž také k večeru s velikými obtížemi dorazili. Nejdříve dal se nemocný kardinál v noštkách do své domácí kaple donésti, kde se dlouho vroucně modlil. Dříve nežli na svůj odpočinek pomyslel, nařídil ještě dobré opatření sluhy svého, jenž cestou se byl roznemohl. Noc strávil ve velkých bolestech, neboť se záchvaty zlmniční často dostavovaly. Dne 3. listopadu přijal opět Tělo Páně z ruky probosta kapitolního, Fontany, při čemž nebeská radost z očí mu zářila. V rozmluvě, kterou s kolem stojícími měl, dával upřímnou radost na jevo, že smrt mu již na blízku a že za nedlouhou spojí se s tím, ježž milovala duše jeho — s Kristem Pánem. Když však odpoledne zimnice poněkud povolila, zarmoutil se skoro nemocný arcibiskup, že smrt zase o nějaký čas odložena. I dal sobě přivolati zpovědníka svého, P. Adorno, jakož i preláta Monetu, a nejmilejšího přítele svého P. Karla Boscogé ze řádu Barnabitův, a prosil, aby se s ním modlili, „aby se Pán smilovati, a ještě dnes radostí věčného s ním spojení mu dopřáti ráčil.“

A Hospodin vyslyšel prosby jejich a ukolil ještě téžoz dne vroucí přání Karlovo. K večeru dostavila se zimnice silou neobyčejnou, tak že smrtelný zápas počal. I dal se ještě v roucho kající obléci a popelem posypati, a upíraje strhané zraky na sv. kříž, odevzdal duši

svou Pánu, Stvořiteli a Vykupiteli svému, ve čtyřicátém šestém roce věku svého.

Ještě před půlnocí zvěstovaly zvony nádherného chrámu stoličného městu i celé diecési, že přestalo bít srdce nejlepšího otce a že město i v okolí osiřelo smrtí arcipastýře. — Vše hrnulo se do residence ve smutek zahalené, aby ještě naposledy zřeli tvář velikého, obětavého dobrodince, a zástupové chudých i opuštěných, jež byl sv. Karel živil a jimž býval laskavým otcem, naplňoval vzduch pláčem a nářkem.

Pochován jest s velikou nádherou v převelebném chrámě arcibiskupském, jehož se sv. Ambrožem největší byl ozdobou. Hrobka jeho leží před hlavním oltářem, a tisícové zbožných křesťanů modlili a modlívají se posud tam, vzývajíce sv. Karla o přímluvu, zvláště v pronásledování, nemocech zimních a ráně morové.

Až posud ukazují se v pokladě velehchrámu Milánského drahocenné reliquie po sv. arcibiskupovi, totiž jeho prsten a berla biskupská, jakož i dřevěný kříž, jež sám při průvodech procesních v době morové rány byl nosil. Stříbrná jeho socha zdobí se sochou sv. Ambrože hlavní oltář. —

Několik hodin po smrti zjevil se sv. Karel Boromejský zpovědníku svému a s obličejem nadpozemským, radostí zářícím, pravil k němu zřetelně: „Mně se vede dobře.“ Četné záznaky, které se na přímluvu jeho udály, pohnuly sv. Otce Pavla V., že jež za svatého prohlásil a za vzor pravého, obětavého života křesťanského vystavil; neboť byl sv. Karel, jak se v bulle svatořečení o něm krásně dí: mučenicem lásky, zářivým příkladem pro pastýře i stádo, — andělem v těle lidském.

B. Hendl, ř. premonstr.

Myslenky ctitele božského Srdce Páně.

Podává *Bohumír Hendl*. (Dokončení.)

Prosinec.

67. Na druhou neděli adventní.

„Jan Křtitel v žaláři.“ *Mat. 11, 2—10.*

Nebyl Jan v žaláři svém opuštěn. Vážnost a úcta dobrých lidí, čisté svědomí a pochvala vševědoucího a svatého Pána provázely jej až tam. Musí-li též po temných cestách trudův a zármutku opuštěn kráčet, měl již dříve se postarat, abys si získal lásku a vážnost šlechetných spoluobčanů tvých, abys sobě vědom nebyl zlého činu a mohl s radostným okem pohlížeti k Tomu, jenž zpytuje ledví i srdce člověka a spravedlivým milost svou uděluje.

68. Na svátek neposkvrněného početí blahoslavené Panny Marie.

Tři anděle budu tobě jmenovati, kteří čistotu srdce tvého ochrání a tebe z rukou svůdcův a pokušitelů vytrhnou:

dětinná jest to a uctivá láska k otci a matce, úcta před veřejným míněním, zejména lidí dobrých a zbožných, a ustavičná vzpomínka na Boha, všudy přítomného svědka tvých činův i myšlenek. Koho tyto tři opatrují, ten nepadne nikdy v tenata pokušení, a přinese čisté srdce k oltáři Páně, až nadejde proň den svatby.

69. Na třetí neděli adventní.

„O svědectví Janovu.“

Jan 1, 19—28.

Chybil-li bratr či sestra v něčem, tu jsou jazykové mnohých v činnosti zimní, jako bouře, když rychle se žene, tak spěchají, aby jen brzy všem sousedům a sousedkám smutnou tuto novinu zvěstovali. Bohužel, že vždy člověk se raduje z chyby bližního! Avšak když kdo dobré činí, když chudé obdaroval,

když v pokušení zvítězil, když nepříteli velkomyslně odpustil a dobře mu činil, ó jak pomalu mluvívali o tom lidé, a jak lehce na to zapomínají! Takovým nebyl Jan Křtitel, jenž dnes veřejně dává svědectví Kristu.

Dle toho se řiř, a ne dle špatného příkladu světa.

70. Na čtvrtou neděli adventní.

„V roce patnáctém císařství Tiberia.“

Luk. 3, 1—6.

Připravujte se, neboť blíží se veliký svátek narození Pána našeho. Vzdalte vinu ve svědomí hlodající, neboť jen čistému srdci radost tato přístupna jest. Pamatuj i na chudé, poděl je dary dle

možnosti, vždyť jim podobným jsa, narodil se Spasitel, a oni mají se z narození jeho radovati a na svou bídu zapomenouti. Ozdobte domy své a v blažené radosti požívejte darů, jichž vám uštědřil Pán; vždyť slavíme křesťanskou slavnost rodinnou! — Bohatec nakloniž se chudému štědrrou rukou a chudý vypudiž ze srdce závist a nelásku.

71. Na hod Boží vánoční.

Luk. 2, 1—14.

Sláva Bohu na výsostech! Spasitel jest nám narozen, Kristus Pán, jehož světlo nás osvětčuje, jehož láska nás zahřívá, jehož příklad nás povzbuzuje, jehož duch v nás zapaluje vyšší, dokonalejší život duchovní!

Pokoj na zemi! Ano, pokoj, neb

vina bude smazána, hřích odpuštěn, věčné spasení umožněno, a lidstvo stane se pokolením bratrů. Požehnaná a pochválená buď za to Pán, a celý svět rei: Amen!

72. Na sv. Štěpána.

Mat. 23, 34—39.

Jak žil, tak zemřel Štěpán, prvo-mučeník. Život jeho byl nepřetržitou páskou víry v Krista Pána a účinné lásky. Umíraje prosí Pána, v nějž duše jeho věří a doufá; prosí za ty, kteří krev jeho prolévají, aby jim toho za hřích nepokládal. Ó jaké cti došel Štěpán, že první prolil za Krista krev svou! Krev jeho nebyla ztracena a zmařena. Krví svou vyprosíl obrácení Pavlovo, jenž hlídal šaty kamenujících; krví svou získal církev největšího bojovníka. Obětuj i ty utrpení, bolesti i smrt svou za ty, kteří tobě ubližují; snad poznají se a vykoupená duše jejich děkovati tobě bude na věčnosti.

73. Na poslední večer v roce.

Všemohoucí, věčný Bože a Otče! Se srdcem vděčností oplývajícími skláníme kolena svá před Tebou a pohlížíme v této slavné hodině večerní na všechna ta nesčíslná dobrodíní a požehnání, kterými jsi nás v tomto roce na duši i těle

obysypával. — Ty's byl naší záštitou a ochranou ve všech nebezpečích nám hrožících a zahrnul jsi nás vším v hojnosti, čehož jsme k životu duchovnímu i tělesnému potřebovali.

Ó přijmiž milostivě obět dětinné naší vděčnosti za vše, cos nám učinil za radost i bolest, za štěstí i neštěstí, za vše, cos nám v moudrosti své nevystihlé odepřít musel. A hřešili-li jsme před tváří Tvou a je srdce naše vinou stíženo: ó slitovniče, odpusť nám viny naše dle velikosti smilování Tvého a neodvracuj ruky své od nás!

Shlédni na lítost a na slzy naše, slyš slib náš, že lepšími a zbožnějšími chceme býti v dalším životě.

I na ty pamatujeme přede tváří Tvoji, kteří během roku od nás odešli a k Tobě nás předešli. Ty's je volal, ó Bože, a co činíš, dobře činíš. Promiň nám dnes slzy smutku, které ve vzpomínce na drahé zesnulé roníme, a vyslyš modlitbu naši, bys milostivým jim byl soudcem. Přijmi je do stanů svých a dej jim radost, kterou jsi dítkám připravil v nebi svém. Za to vše tebe prosíme pro zásluhy Spasitele našeho, Ježíše Krista, Syna Tvého. Amen.

První misionáři v Americe.

(Dokončení.)

Jesuita přeložil nyní smlouvu a předčítal ji Mohavkům, již velmi napnutě poslouchali. — Když P. Jogues domluvil, ujal se slova Koetsaeton: „Ondesonk pověděl mým bratřím všechno, o čem se umluvili Ongvehonvové s Onontiem na Velkém Proudě. Nevynechal ničeho, nepřidal ničeho a ničeho nezměnil. Mluvíž nyní moudrý Ondesonk dále ku svým rudým bratřím, aby poznali lépe vůli a přání

jeho mocného národa. Kmen želví žádá moudrého Sagamory, aby vyzval Ondesonka, aby pověděl svým bratřím všechno, co jim chce sdělit.“

„Chce Ondesonk mluvit s Ongvehonvy?“ ptal se Pestrý Had.

„Nemám již mnoho svým přátelům oznámiti,“ pokračoval jezuita; „pouze to, co se mne samého týká. S těžkým srdcem jsem odcházel, a s radostí přicházím opět sem. Ještě jednou jest mi

se vrátí do země svých bílých bratrů, avšak zůstanu tam jen krátký čas. Pak přijdu opět ke svým drahým přátelům do Gandavagy a již jich neopustím, dokud mne Pán nebes k sobě nepovolá. Moudří mužové slyší má slova a vědí, že jejich Ondesonk mluví pravdu. Kdybych se byl tenkrátě vrátil z Cohotately do Gandavagy, byla by povstala v dědině velká nespokojenost, a proto jsem odešel ke svým bratrům na Velký Proud. Avšak nebyl jsem rád mezi nimi; srdce mě táhlo nazpět do Gandavagy, a nyní jest mé přání vyplněno. Můj národ jest veliký a mocný. Nyní podává Ongvehonvům ruku a nazývá je svými bratry; v dědinách na Velkém Proudě jsou rudí mužové vítáni, v chýžích hoří pro ně ustavičně zahřívající oheň, tam je pro ně neustále přichystána večeře a lože. Ptejte se Koetsaetona a udatných mužů, již ho provázeli! My si přejeme pokoje a rádi s vámi zakopeme tomahavk tak hluboko, že ho nikdo nenajde. — Zde posílá Onontio dary, jež vám povi, že miluje své bratry u šumící vody. Naším přátelům z národa Algonquinského bylo jejich dary zanechatí na Antiataraktě; až se vrátí domů, pošlete s nimi posly a dostanete i jejich dary. Avšak moji bratři z národa Algonquinského budou ještě sami s Vámi mluvit. Ondesonk domluvil.⁴

Krátká promluva učinila na Indiány dobrý dojem, jenž však byl ještě zvýšen, když misionář nejprve Sagamorovi a pak náčelníkům jednotlivých znamenitých rodin ustanovené jim dary podával a k těmto konečně připojil své vlastní dary, několik šňůr skleněných perel a několik malých zrcadel, jež odevzdal kmenu Vlčímu, do něhož byl přijat.

Po něm činil ještě jeden z Algonquinů malou řeč, po níž byl Jogues vyzván, aby ještě jednou smlouvu zvolna předčítal; Oyanderové odešli pak ku

tajné poradě, jen několik minut trvající. — Nyní začalo slavné potvrzení smlouvy. Všichni přítomní Indiánové vytáhli své nože, dotkli se ukazováčkem pravé ruky špiče na horu obráceně, Francouzové povstavše smekli klobouk, a Pestrý Had začal mluvit, provázeje svou řeč rozmanitými posuňky: „Zde leží tomahavk zbarven krví udatných bojovníků. Ongvehonve jej zdvihá a stírá z něho červenou krev. Radujte se mužové přicházející ze země velikého světla, radujte se i vy bojovníci rudého národa, neboť nyní jest tomahavk čist, nelpi na něm žádné krve. Jest nám jej však zakopati a hluboko do země zahrabati, aby ho nevyňal žádný rudý muž, ani běloch. — Zde stojí mohutný strom. Již naši staří mužové odpočívali ve stínu jeho širokých větví. Naši dědové nevědí, kdy byl tento strom mlád a malý: tolik zim a let již viděl. Jest veliký a silný, a neuschne nikdy. Veliký duch jej zachová, a kdyby veškerý les kolem něho klesl, on zůstane a bude se zelenati. Ongvehonve chápe se stromu silnými pažemi a volá hlasitě: „Veliký duše, sešli mi své pomocníky!“ — Veliký duch vyslyšel prosbu svého rudého syna, jeho pomocníci jsou tu a chápou se stromu. Kořeny jdou hluboko a nechťají popustiti. Ale rudý muž a jeho pomocníci musejí pod ně zastrčiti tomahavk, a kořeny ustoupí jejich síle. Strom se třese. Kořeny popouštějí. Pomoz, bělochu, aby mohl Ongvehonve strom porazit! Tu leží nyní kmen, hluboká jáma zeje pod jeho kořeny. Tam zakope nyní rudý muž tomahavk. Hle, naposledy leskne se smrtonoš v jeho ruce; avšak již nebude pít krve, již nerozpoltí žádné lebky. Pohleďte, mužové! Ongvehonve mává vysoko tomahavkem, a nyní jej vrhá do hluboké, tmavé jámy veškerou silou svých silných paží. Jásajte, mužové! země přijala tomahavk. Nyní na něj

hoďte více hlíny a hleďte, jak ji Ongvehonve šlape. Nyní všichni ke stromu! Chopte se ho, mužové, a dejme jej opět do jámy, aby prikryl tomahavk! Zdvíhejte! Zasaďte jej opatrně, abyste neuškodili kořenům!“

„Strom stojí opět tam, kde mu dal velký duch vyrůst. Stojí a poroste, a bude se zelenat, dokud budou rudí mužové a běloši, bydlící v jeho stínu, jako bratři žít, všichni stojí na kořenech, pod nimiž leží tomahavk, jež jsme zakopali, a kořeny rozšiřují se až pod nejvzdálenější ves bělochů i Algonquinů, jakož i zemi Vyandotskou a mocných Ongvehonvů. Kořeny žijí a vědí, co se děje, a bude-li zlé kuto od některých, kteří žijí v míru pod slavným stromem, který kořeny živí a zachovávají, zatřesou se kořeny, kmen se zachvěje a bude se kolísati, a ruka velikého ducha sklátí jej s třeskotem na zlé lidi a zahubí je. Ale dobrým lidem, kteří zakopali tomahavk a nechtěli ho vykopati, vtiskne opět velký duch smrtící zbraň do rukou, a oni zahubí jím falešné přátele. — Tomahavk je zakopán a Ongvehonvové jsou nyní na vždy přátely Ontotiovými, Ondesonkovými a jejich národa; jsou přátely udatných Algonquinů a Vyandotů. Tomahavk je zakopán a veliký duch raduje se z díla svých dětí.“

Sagamore se posadil, a též ostatní náčelníci položili se na své houně a kůže. P. Jogues promluviv několik slov, přijal od Mohavků dary a tím byla porada skončena a mír potvrzen, dne 11. května roku 1646.

Misionář vrátiv se do domku pro něho připraveného, neměl nic rychlejšího na práci, než svléci světské šaty a obléci řeholní oblek, chtěje se poohlédnouti po vsi a hledati pokřtěných Huronů a katechumenů, neboť od té doby, co odešel z Gandavagy, bylo sem zajisté velmi mnoho zajatých přivlečeno.

Nyní skončil svůj poslanecký úřad a proto chtěl se věnovati svému kněžskému povolání.

Odházeje z domku potkal Koetsaetona, jenž se velice vážně díval a žádal Joguesa, aby s ním šel za dědinu, že mu sdělí něco důležitého. Misionář následoval ochotně vládného náčelníka, jenž přišel s ním k nedaleké řece a přesvědčiv se, že nikdo na blízku neposlouchá, snažně ho prosil, aby svou cestu co možná urychlil: „Koetsaeton je přítelem Ondesonkovým, a proto mu praví: „Jdi!“ Koetsaeton nesmí říci všeho, co ví, avšak jen to praví, že Assendase nebude nikdy Ondesonkovým přítelem, a Assendase je mocen.“

„Ale jak tomu rozuměti, že Ongvehonvové prosili Ontotia, aby jim poslal Černé Kabáty?“ divil se misionář. „Nepřines-li Koetsaeton sám bělochům vampum, aby se Černé Kabáty zase vrátili?“

Náčelník dívaje se rozpačitě před sebe, pravil vyhýbavě: „Koetsaeton jest Ondesonkovi přítelem a mluví s ním jako s bratrem. Ondesonk dnes vykonal veliké dílo, a až poznají Ongvehonvové, jak dobrý jest, budou mu za to děkovati. Zatím však musí velké světlo ještě mnohokrát přijíti a odejti. Též nepřátelé Ondesonkovi mají jazyk a nejsou němi. Můj dobrý bratr udělá nejlépe, vrátí-li se hodně brzo k Velkému Proudě. Přijde-li později opět ke svým rudým bratrům, budou zatím jeho přátelé pro něho mluvit, a Ongvehonvové pak poznají, že jeho nepřátelé chtějí zlé!“

„Nebojím se ani Assendase, ani jiných nepřátel mezi lidmi, působím-li ve službě Pána života!“ zvolal jesuita ohnivě. „Uzavřeli jsme s Ongvehonvy mír a jsme pozváni, abychom k nim přišli. Ještě zítra chci jíti do Gandavagy a podívati se na své přátele, a pak navštívím i ostatní vsi, a budu hledati mla-

děho bělocha, jenž byl se mnou zajat a žije až dosud mezi Mohavky.“

„Tonemůže býti, Ondesonku!“ zvolal náčelník rozhodně. „Mladý běloch byl odvečen dále, a Ondesonk bude marně hledati jeho stopy. Můj bratr nemůže teď ani do Gandavagy a jiných dědin mého národa. Pestrý Had mu vzkáže po Koetsaetonu, aby se brzo vrátil k Onontiovi a oznámil mu, že Oyanderové zakopali tomahavk. Pak se může Ondesonk zase vrátiti a všechno bude dobře. Ondesonk ví nyní více, než mu směl Koetsaeton pověděti; ale Koetsaeton jest jeho přítelem a proto nemohl mlčeti. Ondesonk ho zase uvidí!“

Náčelník se rychle obrátil a v několika okamžicích zmizel, jakkoliv ho misionář marně nazpět volal.

S těžkým srdcem posadil se kněz, ve svých nadějích tak trpce sklamán, na poražený strom, a hleděl si vysvětliti, co právě slyšel. Byla to vskutku vůle Boží, aby ještě nyní, kdy již tolik překážek odstranil, zase nové a nové mu povstávaly? Nemělo býti těmto pohanům zvěstováno spásenosné učení, nebo chtěl jen Pán zkoušeti sílu a obětavost svého sluhy? Byla mu snad dokonce krvavá koruna ustanovena, aby se rozšířilo v této pustině světlo víry? — Ano, tak a ne jinak bylo mu souditi, a prose, děkuje klesl v tichém lese na kolena, aby povstal posílen ku dalším pracím.

Ve vesnici již po něm pátrali, a když nyní přišel ku Sagamorovi, byl přijat neobyčejně vlídně.

„Moudrá slova Ondesonkova potěšila i srdce těchto cizích náčelníků, patřících k našemu kmenu,“ pravil mu Sagamore, ukazuje na tři Onondagy, vedle něho sedící. „Ať s nimi Ondesonk promluví, a oni budou rádi přátely bělochů.“

Misionář porozuměl, že jest divochům jen o dary, bez nichž nemohla býti žádná smlouva uzavřena, a maje ještě některé

věci ve svém kufru, použil radostně této příležitosti, aby si naklonil Onondagy, jichž se bylo nemálo báti.

Spokojen se svým výsledkem odešel misionář druhého dne, když již všichni cizí Mohavkové z Onevgiuru odešli, do dědiny vyhledati pokřtěných neb aspoň se křesťanstvím obeznámených Huronův, a nařed jich několik, učinil pro ně, co mu jen možno bylo.

Mohavkové dovolili mu na to dva dny; ale když chtěl třetího dne odejiti do Gandavagy, oznámil mu Sachem Onevgiurský, že veškerí Mohavkové si žádají, aby odešel ihned ku Velkému Proudě, aby se pak tím dříve k nim vrátiti mohl. A když nyní divoši jak nejrychleji mohli několik bojovníků vyzbrojili, již ho měli až ku pevnosti Richelieuově doprovoditi, a když ho i Bourdon k odchodu napomínal, rozloučil se misionář s křesťany, jež našel a odešel 16. května z vesnice. Za třinácte dní došel zdrav do Tří Potoků, a jeho radostné zprávy potěšily nemálo veškeré obyvatelstvo.

23. Ibo et non redibo.

P. Joguesovi nebylo dopřáno vrátiti se tak brzo ku Mohavkům, jak se nadál. Byl již na cestu úplně připraven, když tu přišly nové zprávy o nepokojích, jež představené misii přiměly, že nepovolili prání horlivého kněze. Dne 9. července r. 1646 usnesli se, že zatím nepošlou Irokesům žádného misionáře. To bylo krutou ranou pro P. Joguesa, jenž odešel zarmoucen do Mariánského Města. Od Mohavků přicházely zprávy vždy víc a více zapletenější. Hlídky, čas od času z pevností Richelieuovy vysílané, našly žádné stopy Indiánův, a Jogues prosil poznovu představené, aby mu dovolili odcestovati. Živými barvami líčil vroucí touhu svého srdce, jež byla zajisté ohlasem nejsvětější vůle Boží. „Mohav-

kové jsou cílem mé duše," psal P. Vimontovi do Quebecu, na němž záleželo rozhodnutí o jeho touze. „Dovolte mi vrátiti se do Gandavagy a zvěstovati spásu těmto pohanům. Vždyť jste nazývali sami tuto misií misií mučnickou, předvídající, že asi více než jeden bojovník Kristův proleje tam svou krev, než se tam církev svatá zakoření. Nešetřete mé krve! O to vás prosím ze hloubi srdce!“

Tak vroucích proseb nemohl provincial oslyšeti, a Jogues dověděl se dne 24. září od P. rektora ve Třech Potocích, že je mu dovoleno odejiti. Kdož popíše jásot, jenž naplnil misionářovu duši? Se přípravami byl rychle hotov. Mladý muž, jménem Jan Lalande, jenž až dosud konal služby oblata v misionářském domě, jeden Irokesan, narozený v zemi huronské a již dávno pokřtěný, a několik Huronů, již se chtěli podívat na zajaté přátele a příbuzné, zvoleni za jeho průvodce, a 27. září rozloučil se s bratřími, již ho s těžkým srdcem ztráceli. „Ibo et non redibo! Půjdu a již se nevrátím!“ volal prorocky, sedě již ve člunu a zanotiv žalm spěchal radostně smrti v ústrety.

Povětří bylo rozkošno. Mír Boží spočíval na velebném proudu, v jehož bladině zářila jasně modrá obloha. Malebné břehy, okrášleny rozmanitou podzimní květenou, bylo lze viděti na několik mil daleko; zdálo se, jako by příroda ještě na krátký čas veškeru svou krásu chtěla rozvinouti, dříve než ji umrtvující zima spoutá okovy spánku.

Zbožní mužové kochali se veškerou tou krásou, chválíce rozmanitými chvalozpěvy moudrost a dobrotivost všemohoucího Stvořitele. Znepokojujících zpráv, jichž se při krátkém pobytu v pevnosti Richelieuové dověděli, že Mohavkové poznovu mřu zrušili, nedbali mnoho. Jen Huronové se poněkud zarazili, slyšíce tyto zvěsti od svého soukmenovce, jenž

sloužil bělochům. P. Jogues nejen že jich nenutil, aby s ním dále jeli, nýbrž radil jim, aby se vrátili zpět, kdyby skutečně nějaké nebezpečství hrozilo.

„Vraťte se, milé děti!“ pravil jim. „Vás nevede nic do dědin Mohavků, co by vás ospravedlňovalo, kdybyste se vydali do velikého nebezpečství. Se mnou jest ovšem jiná. Já musím jíti do Gandavagy, i kdyby se tam v každém vigvamu zlý duch skrýval. Mne volá povinnost, a nic nemůže mne zadržeti. Ostatně nevěřím, že se věci tak mají, jak vojáci vypravují. Pokud není důkazů, nemohu míti Mohavky za věrolomné. Dělejte, jak se vám zdá. Nebudu nikoho přemlouvati, aby šel se mnou.

„Já zůstanu s vámi, drahý otče,“ rozhodl se mladý Lalande, „a proto že též Irokesan dále jíti chtěl, zastyděli se Huronové za svou bojácnost a chopili se opět vesel.

Ale brzo objevila se znamení, jež se zdála potvrzovati zprávy, jež jim byly sděleny. — Cestující našli na mnoha místech na břehu jezera Champlainova lidské stopy, jež mohly pocházeti jen od Indiánův, a v písku bylo viděti též otisky člunků, jež tam ležely. Doba honu ještě nebyla, a zkušení bojovníci huronští poznali okamžitě, že nalezené stopy pocházejí od silných tlup, jež podnikly válečnou výpravu. Bylo-li tomu tak, zrušili Irokesové smlouvu a vykopali tomahavk sotva zakopaný, a pak očekával všech Francouzů, Huronův a Algonquinů, již jim padli do rukou, ukrutný osud. To všechno uvážili Huronové a jeden po druhém se ztrácel, až konečně jen Francouzové a zmužilý Irokes pohromadě zůstali.

Misionář Huronů nekáral — byl jen zarmoucen, že odešli všichni v noci, ani se s ním nerozloučivše. Stihnuvše na konec jezera, vystoupili cestující na pevninu a vydali se pěšky na další obtížnou pouť.

Již tři dny trvala namahavá cesta, když tu Irokes, jenž byl oběma bělochům vůdcem, oznámil silnou tlupu Mohavků, již ho též spozorovali a divoce k němu běželi. Předě všemi pádil náčelník, v němž misionář ihned Jestřábi Dráp poznal, jenž v první půtce u pevnosti Richelieuovy velel, a od té doby byl jeho úhlavním nepřitelem. Divoch spozorovav jesuitu, dal ihned hlasitým výkřikem soudruhům znamení, že Ondesonka nalezl. — Mezi Mohavky zazněl hromový jásot a jako zuřiví shrnuli se všichni na kněze, porazili ho k zemi a byli by ho zajisté na místě usmrtili, kdyby jich náčelník nebyl zadržel a napomenul, aby se mírnili.

„Svažte nevěrného bělocha, udatní bratři!“ rozkazoval jim; „svažte ho a s ním též tohoto bílého psa, jehož nám vydal Aireskoi do rukou. Svažte i tohoto rudého muže, jenž zapomněl na velikého ducha a na svůj lid a slouží psovským bělochům! Svažte je všechny a vlečte do dědin, kdež bude z toho veliká radost!“

Dríve než mohl misionář promluvit, vykonaly již silné ruce náčelníkův rozkaz, a přepadení, majíce ruce svázané, dívali se tážavě na sebe, zatím co Mohavkové, pomalování válečnými barvami, jako zběsili kolem nich tancovali.

„Co to znamená? Co chcete od nás?“ ptal se jich jesuita, poněkud se vzpa-matovav. „Což jsme nezakopali to-mahavku? Nejsme-li mužové pokoje, o je-jichž návrat vaši rádcové a náčelníci tak snažně prosili?“

„Ondesonk již neklame Ongve-honvi,“ odpověděl náčelník jizlivě. „Aireskoi otevřel oči rudých mužů, již nyní vědí, že Ondesonk je zlým kouzelníkem.“

„Vytrhněte jazyk tomu černému hadovi,“ volal jiný náčelník, v němž ohrožený kněz poznal. Tupý Klín.

Někteří bojovníci se již chystali vykonati strašnou hrozbu, avšak Jestřábi Dráp jim zabránil, řka posměšně: „Jen

ho nechte lháti jak mu libo. Nás již ne-ošálí. Neoněmujte ho, aby mohl na křlu hodně bédovati a skučeti; neboť Aireskoi má z toho radost.“

„Co jsem vám udělal, že jste mne a mé soudruhy tak zuřivě napadli?“ volal P. Jogues rozhorleně.

„Však ty dobře víš, černý hade!“ odpověděl Tupý Klín hněvivě. „Jen počkej, až budeš přivázan ke kolu. Pak se dovíš, že tě rudí mužové poznali. Pak již nebudeš tropiti kouzel v našich dědinách, neboť tě pošleme ku zlému duchu, jemuž sloužíš.“

Lalande nerozuměje jejich řeči, obrátil se na Joguesa, aby mu vysvětlil, proč je divoši tak zběsile napadli, avšak misionář mu nemohl odpovědět, neznaje sám příčiny.

„Zdá mi se, jako by byli posedlí,“ pravil s povzdechem. „Z jejich zamo-taných řečí nerozumím ničeho. Bůh nám již odhalí, co Mohavky tak velice po-pudilo, a nám nezbyvá, než oddati se do Jeho nejsvětější vůle. Ubohý Jene!“

Zajatý Irokes, jenž rozuměl všem slovům, jež Jogues s divochy mluvil, ale smyslu též nepochopil, nepromluvil ani slova. Po krátkém odpočinku odtáhli divoši se svými zajatci do vsí. Po dvoudenní namahavé cestě došli do Gandavagy, jejíž obyvatelstvo uzřevši Ondesonka na návsi zajatého, nemálo se rozčílilo. O Lalandu a Irokese nestaral se skoro nikdo; po-díavše se na ně, vysmáli se jim a ne-chali jich. Jinak bylo s P. Joguesem: mladí i starí na něho plivali a tloukli ho, až se za chvíli objevil Koetsaeton a učinil týráni konec.

„Proč nedbal Ondesonk výstrah svého bratra?“ šeptal náčelník, rozvazuje zajatému pouta.

„Ondesonk, vrací se z Onevgiuru ke svému národu, zanechal zde přátele a nyní je nachází proměněné v zuřivé nepřátele,“ odpověděl jesuita truchlivě.

„Koetsaeton varoval svého bratra, avšak Ondesonk nechtěl jeho hlasu slyšeti. Tam přichází Sagamore s Orlem, již Ondesonkovi poví, proč se na něho rudí mužové hněvají.“

Mohavkové, kteří zajaté přivlekli, neodvážili se odporovati vázenému náčelníku Želví rodiny, když rozvažoval zajatému pouta; avšak vidouce nyní přicházeti nejvyšší náčelníky, běželi jim vstříc, žalující trpce na Koetsaetona, prozatím však marně.

„Běloši neuniknou,“ upokojil je Sagamore, vyslechnuv jejich zprávu, a přistoupiv s Orlem ku misionáři, pokojně na něho hledícimu.

„Proč tropil Ondesonk zlá kouzla?“ ptal se ho náčelník po chvilí.

„Ať mluví Pestrý Had jasněji! Ondesonk není kouzelníkem a neudělal svým rudým bratrům nic zlého,“ odpověděl jesuita klidně.

„Nezavře-liž Ondesonk zlého ducha do oné věci, již nechal v Onevgiuru?“ vyptával se Orel.

„Do skříně, kde mám několik svých věcí?“ zvolal kněz, jemž se náhle vyjasnilo; neboť teprve nyní si vzpomněl na svůj malý vak, jež zanechal v Onevgiuru, domnívaje se, že pobude jen několik dní v Nové Francii a pak se hned vrátí. Ve vaku bylo několik kostelních rouch, knih a nepotřebnější posvátné nádoby. Pověreční Mohavkové měli již tenkrát před těmito tajemnými věcmi velikou úzkost a teprve po mnohých prosbách dovolili je uschovati v neobydleném domku, dokud by se jejich majitel nevrátil. Ale jak asi tento vak souvisí s kouzelnictvím, jímž byl obviněn, a jaká asi byla nehoda, jež se Mohavkům přihodila, to bylo knězi nevysvětelným. Zdánlivý úlek misionářův vysvětlovali si nejvyšší náčelníci za znamení viny, a vzájemně na sebe pohlednuvše, rozkázali zavést kněze do malého vigvamu

nedaleko poradního domku, v němž již mnoho odsouzených posledně chvíli strávilo, a přísně ho střežiti. Misionáři i průvodci byli zavřeni do jiné chýže a taktéž pilně střeženi. —

Sotva byly rozkazy náčelníků vykonány, poslán ihned posel se zprávou o knězově zajetí do Onevgiuru, aby povolal sochema, jeho rádce a náčelníky do Gandavagy. Jiný posel svolal rádce Ganda-važské, a třetí kvapil do sousedních dědin, aby i tam oznámil důležitou zprávu. Již asi za hodinu po příchodu zajatých zahájena porada veškerých otců rodin v Gandavaze, a zatím co titi horlivě rokovali o vině nebo nevině zajatého, spěchala Vagavalla k němu.

Jejich shledání bylo ovšem velmi žalostno, a uplynula hodná chvíle, než se oba tak upokojili, že mohla Vagavalla vypravovati, čím je misionář obviněn. Za krátký čas po Joguesově odchodu vypukla ve vigvamu, stojícího vedle domku, v němž byl uschován tajemný vak, nakažlivá nemoc, jež se rychle po celé vsi rozšířila a mnoho obětí si vyžádala. Mužům vakonu bylo poručeno, aby pátrali po původu nemoci, a též kouzelníci z Gandavagy a ze sousedních vsí odebrali se do Onevgiuru. — Po všelijakých pokusech prohlásili konečně, že původem nemoci je Joguesův kufr, obviňující kněze, že do něho zavřel zlého ducha, jenž po jeho odchodu vyšel ven a způsobil spoustu a zhubu mezi rudými muži.

„Vagavalla tomu nevěřila, a též její pán věděl, že Ondesonk není kouzelníkem. Koetsaeton a někteří jiní hájili též Ondesonka, ale zlí lidé z Gandavagy, již Ondesonka nenávidí, protože mu nerozumějí, křičeli a zuřili, hrozíce, že Ondesonka zabijí, přijde-li opět. Rodina Medvěďů je na Ondesonka nejvíce rozhněvána, neboť ztratila nemocí nejvíce skvavů a papusů (malé děti) a dva mladé

bojovníky. Assendase patří ku Medvědům. Nyní ví Ondesonk všechno. Pán Vagavallin šel ku poradě a nedopustí, aby se Ondesonkovi stalo něco zlého; též Koetsaeton bude pro něho mluvití.“

„A co tomu říkají Orel a Pestrý Had?“ ptal se misionář.

„Sagamore a veliký náčelník nejsou Ondesonkovými nepřáteli, avšak nejsou též jeho přáteli; nejsou-li rádi slyšení, mlčí,“ odpověděla chytrá žena.

Právě tak posuzoval i jesuita tyto muže. Byli vládychtívi, ale varovali se všeho, co by jim pokazilo přízeň lidu. Jogues pomýšlel již často na těžkosti, jež by mu tito mužové způsobili, kdyby proti němu vystoupil mocný žalobník. Pestrý Had ukázal již vícekrát svou kolísavost a kněz přestal již dávno spoléhati na jeho pomoc. Orla považoval až dosud za mnohem rozhodnějšího, ale neměl k němu opravdové důvěry. S Vagavallou však o tom nemluvil, nýbrž dal rozmluvě jiný směr, začav mluvití o věcech náboženských a těšíc se, že její muž přijal víru křesťanskou. Tak uplynulo několik hodin. Porada byla konečně uzavřena, a muž Vagavallin vstoupil s Koetsaetonem chvatně do vigvamu. Pozdraviv srdečně přítele bolestně pohřešovaného, sdělil mu s jásotem, že je svoboděn, a že smí odejít se svými pěstouny do jejich vigvamu.

„Ať se však Ondesonk nevzdaluje ze vsi a varuje se kmene Medvědů!“ napomínal ho dobrý Indián. „Vlk a Želva,“ při tom ukázal na sebe a na Koetsaetona, „budou Ondesonka hájiti, bude-li zítra velká porada; ale Medvěd touží po krvi Černého Kabátu, jehož považuje neustále za kouzelníka. Assendase by Ondesonka roztrhal, jakmile by ho dostal do svých drápů.“

„Pán života vás odmění za všechno dobré, co jste mi až dosud učinili a ještě učiníte, a bude mě chrániti před mými

nepráteli,“ odpověděl misionář, podávaje bojovníkům ruku.

„Veliký Duch, k němuž se Ondesonk modlí, je velmi mocen, mocnější než Aireskoi a všichni zlí lidé,“ ujišťovala Vagavalla, a odešla rychle do vigvamu přivřít Ondesonkovi silnici pokrmu.

Její muž kráčel s osvobozeným za ní, a Koetsaeton slibiv, že se postará o bezpečnost Lalandovu a Irokesovu, odešel též do svého domu.

Ve hlavní ulici stáli Mohavkové ve značných hromádách, a misionáři jdoucím se svým pěstounem mimo ně bylo slyšeti mnohé hanlivé slovo a mnohou hrozbu. „Tam jde černý kouzelník!“ volal jeden zpupný výrostek. „Zabte ho!“ křičel jiný. „Sagamore ho dá zehřátí na kůlu, jen až se sejde zítra velká porada,“ hrozil jiný obstarlý bojovník a jeden kluk hodil po knězi kamenem.

Bleskorychle přiskočil však Vagavallin muž a dal nezbedníkovi tak notný pohlavek, že se svalil do prachu, a rychle vyskočiv s nářkem pryč ubíhal. „Ondesonk je mužem Vlčího kmene, a Vlk má drápy a zuby, aby ho chránil,“ volal obránce, postaviv se tak hrozebně, že Indiáni blízko něho stojící bázklivě ustupovali.

„Bojovník má pravdu! ozvalo se nyní několik mužů; „Ondesonk není zajatým, ale bílým Ongvehonvem. — Nechte ho!“

„Veliký Duch ví, že chce Ondesonk svým rudým bratrům jen dobré činiti,“ pravil jesuita vřelě. „Jsou ovšem v Gandavaze lidé, kteří ho mají za špatného, avšak dokáže svým bratrům, že není zlým.“

„Ondesonk nesmí zde mluvití s lidem,“ šeptal mu rychle jeho pěstoun, spozorovav Assendase a Jestřábí Dráp se dvěma jinými bojovníky, známými svou divokostí a ukrutností, kráčet z návsi do ulice.

Bez překážky došli do vigvamu, kdež Vagavalla na rožni pekla maso a připravovala Sagamity. Za chvíli rozproudila se poutavá zábava. P. Jogues tážal se po všech, jež znal, a dověděl se, že se počet huronských křesťanů za jeho nepřítomnosti značně zvětšil. Muž Vagavallin mu slíbil, že ho k nim zavede, jen až bude po poradě, o jejíž dobrém výsledku nepochyboval; do té doby měl Ondesonk zůstat v domku. O Couturovi nevěděl Indián více, než co P. Bressani ve Třech Potocích vypravoval. Též on se domníval, že oblat byl odveden ke Senecům neb Onondagům.

Misionář začal pak svým ochrancům vypravovati o věcech božských, připravuje je na první sv. přijímání, jež jim chtěl ráno udělit, jakmile jen opět svůj kufřík dostane; potom se ještě nějakou dobu modlil a odebral se na odpočinek.

Sotva začalo druhého dne svítati, rozproudil se v Gandavaze čilý život. V noci dostavili se mužové z Onevgiuru ku poradě, a na jejich domluvy slíbil jim Sagamore, že zahájí poradu co možná nejdříve. Sotva se zaleskly první paprsky sluneční, svolával již tam-tam ku poradě.

V téže době sloužil P. Jogues, jemuž Vagavallin muž již před slunce východem vak z vigvamu Sagamorova donesl, první mši sv. v Gandavaze a podal svým ochrancům chléb věčného života. Oba novokřesťané byli hluboce dojati, a bojovník odcházející do poradního domku, ujišťoval, že nyní se cítí více než kdy jindy „Marianským,“ a že jest přesvědčen, že pravý Veliký Duch mu pomůže a zařídí v pravdě všechno k dobrému. Vagavalliny oči zářily, a její duši oblažovalo štěstí nikdy nepoznané. P. Jogues požív něco ovoce odebral se, nedbaje Vagavalliných výstrah, do dědiny vyhledati známých, již mu byli nakloněni.

Ulice nebyly příliš oživeny, neboť zvědaví shromáždili se na návsí, kdež se konala porada pod širým nebem. Asendase s veškerým Medvědim kmenem přičinil se o to, aby byla porada venku, nepochybuje, že davy lidu, neustále připravené k mučení a odpravám, zmaří svým křikem veškeré pokusy Ondesonka osvoboditi a že vymohou, aby byl odpraven. Ve své naději byli však úplně sklamáni; neboť Koetsaeton mluvil tak rozhodně a obratně ve prospěch obžalovaného, že bylo žalobníkům umlknouti.

Též muž Vagavallin, jenž dříve nikdy v poradách nemluvil, jal se tentokrát řečniti, a dokázal jednoduchými, avšak ostrými slovy, že žaloba je nesmyslnou, tak že mu rádcové i lid hlasitou pochvalu vzdávali. „Jděte k Ondesonkovi, uče se od něho modlitbě a zamilujte si ho jak otce!“ volal nadšeně mladý křesťan. „Co vám udělal zlého? Povstaňte mužové a povězte, co víte! Mlčte však o pustém křiku, ježž vám staré vrány do uší krákorají! Poslyšte Ondesonkovo učení! On vám praví, že všichni lidé jsou bratry. Neváží si bělochů více, než rudých mužů, pravě: všichni jsou dítky pravého Velikého Ducha, jenž jen ty miluje, jižto jej miluji! — Není-liž Ondesonk stále přivítiv a hotov pomoci? Řekl-li někdy, že neudělá, co mu bylo poručeno? Slyšel někdo žalobu z jeho úst? Byl by přišel opět do Gandavagy, kdyby byl Ongvehonvům něco zlého udělal? Kdyby byl zlým kouzelníkem, nebyl by zůstal tak dlouho u Ongvehonvů, nebo byl by je již dávno zahubil. Ondesonk je nevinný; Ondesonk je dobrý muž, jenž není ani těch nepřitelem, již baží po jeho krvi. Sagamore, tento bojovník položí ochotně svou hlavu pod tomahavk, učinil-li kdy Ondesonk Ongvehonvům něco zlého. Sagamore, tento bojovník zná Ondesonka a chce s ním žiti a zemřiti!“

Nyní povstal ještě jednou Koetsaeton a vytáhnuv svůj nůž, podal jej Sagamorovi, pravě: „Pestrý Had může vyříznouti Koetsaetonovi jazyk, nemluví-li pravdy, řka: Ondesonk je nejlepším přítelem Ongvehonvá!“

Tato slova účinkovala. Bojovníci Gandavazští, jakož i mnozí Onevgiurští skupili se kolem smělych obhajců, a vedle stoupenců Assendasových stál jen nepatrný hlouček. Křiku starého poštivace nebylo slyšeti, neboť Sagamore dal tlouci na tam-tam na znamení, že se sejde užší rada a prohlásí rozsudek. Za čtvrt hodiny oznamoval již Sagamore, že Ondesonk je nevinen, a skoro všichni shromáždění hlasitě zajásali. Rozsudek se líbil okamžité náladě lidu, a Assendase se svými přívrženci, jakkoliv se zlobou v srdci, uznali za dobré přijati rozsudek se zdánlivou radostí.

Stateční obhájcové odešli hned hledati P. Joguesa a našli ho brzo u lože nemocného dítěte, jemuž hleděl zmírniti jeho bolesti. Radostná zpráva, již mu Vagavallin muž zvěstoval, potěšila ho nejen proto, že nyní jeho životu nehrozilo bezprostřední nebezpečí, nýbrž mnohem více proto, že nyní mohl doufati, že bude moci již v nejbližších dnech kříž hlásati a založiti v zemi stálou misii. S radostí prohlásil se ochotným podati svým nepřátelům při nejbližší příležitosti ruku k míru a spěchal pak za Vagavallou, aby jí zvěstoval své štěstí. O polednách odešli bojovníci Onevgiurští z Gandavagy a vrátili se domů. Muž Vagavallin, upomenut P. Joguesem na svůj slib, vedl ho s radostí hned po polednách do domků, v nichž bydleli křesťané.

Kráčejíce spolu od vigvamu k vigvamu, potkali bojovníka, jehož P. Jogues neznal; Indián přistoupiv ku misionáři, ukázal rukou na svou chýži na západním konci dědiny a pravil: „Tam leží nemocná žena, jež si přeje moudrého Ondesonka,

aby jí pomohl. Půjde k ní Ondesonk, až veliké slunce za stromy zapadne?“

„Zajisté, drahý příteli; přijdu a pomohu ženě, jak mi bude možno,“ odpověděl misionář, a Mokavk poděkovav mu, odešel.

„Zná Ondesonk tohoto bojovníka?“ ptal se jeho průvodce.

Neznám, milý bratře,“ odvětil Jogues klidně.

„Ondesonk nesmí jíti do toho vigvamu, neboť tam bydlí Medvědi,“ varoval ho muž Vagavallin.

„To je mi právě vhod, milý bratře. Tak aspoň dokážu svým protivníkům, že nejsem zlým, a že se jich ani nebojím, ani jich nenávidím,“ odpověděl jesuita potěšen, a jakkoliv ho průvodce horlivě přemlouval, nedal se od svého předsevzetí odvrátiti.

Za chvíli vrátili se domů a požili připravené večeře, po níž Jogues ihned povstal a chystal se odejiti k naznačenému domku. Průvod svého pečlivého pěstouna rozhodně odmítнув, vydal se sám na cestu, chtěje protivníkům ukázati, že se jich nebojí. Potkav cestou Koetsaetona, sdělil mu beze všeho svůj úmysl. Hodný náčelník ho taktéž přemlouval, aby se nevydával do nebezpečí, ale marně. Doprovodiv ho až na několik kroků od zmíněného vigvamu, rozloučil se s ním, aby se, jak pravil, domluvil s několika přátely o nějakém honu.

Z vigvamu vystoupil muž misionáři nepovědomý, jenž nepozdraviv ho, šel mimo něho, a jesuita otevřev dvěře, chtěl vstoupiti do vnitř. Tu zazněl těsně za ním dušený výkřik, vzduchem zařčel tomahavk, dopadl na jeho hlavu a P. Jogues s výkřikem: „Ježíš, Maria, Josefi!“ klesl k zemi.

V témž okamžení přiskočil Koetsaeton, jenž něco zlého tuše stanul za vigvame, a hleděl se zmocniti vražedníka, jenž mu však jak úhoř vyklouzl.

Padla druhá rána a zastihla náčelníka, jenž však zůstal při vědomí a vši silou volal o pomoc. Ze všech stran sbíhali se lidé, a několik bojovníků dalo se za utíkajícím vrahem, jenž však, temnotou podporován, unikl. — Bleskem rozšířila se hrozná zpráva po vsi. Též Sagamore s Orlem přichvátali a přísahali pomstu.

Koetsaeton byl poraněn na hlavě, avšak nebezpečně. Misionář byl mrtev: tomahavk rozpoltil mu lebku. Jeho věrní pěstounové, přikvapivše bez dechu na truchlivé místo, nalezli svého milovaného Ondesonka jako mrtvolu a bědujíce odnesli jej do svého domu. Na ulicích zavládl hrozný zmatek, a jen spojenému namáhání Sagamoru a náčelníků podařilo se potlačit hrozící nepokoje; neboť kmen Želví a Vlci zuřili na Medvědy, viníce je zjevně spoluvinou na krvavém činu.

„Ibo et non redibo!“ volal misionář prorockým hlasem, louče se ve Třech Potocích se svými spolubratry. Jeho slovo se vyplnilo: hrdina svaté víry dobyl si koruny mučnické.

Závěrek.

Dne 18. října padl udatný bojovník kříže rukou vražednou, a druhého dne stihl tentýž osud jeho zmužilého soudruha Lalanda a jejich irokesského průvodce. Koetsaeton dostal sice svému slovu a přijal oba muže do svého vřívamu, z něhož neměli odcházeti, dokud by se rozčilení ve vsi neutišilo, avšak věrní soudruhové, uslyševše o vražedném skutku, nemohli tam vytrvat. Bědujíce kvapili do Vagavallina domku a plakali a modlili se u mrtvolý milovaného kněze. Teprve nyní dověděli se, že je Koetsaeton těžce raněn — náčelník byl totiž nejprve odnesen do blízkého vřívamu a teprve za několik hodin domů — a proto vrátili se co nejrychleji nazpět, aby se od svého ochrance dověděli všech podrobností hrozného činu.

„Moji přátelé musejí mít dobrý dobrý pozor!“ varoval je náčelník, „lid je velice rozčilen a moji bratři mohli by snadno padnouti za obět nějakému vrahu, jehož by Sagamore ani potrestati nesměl. Koetsaeton slyšel to od Sagamore a Orla, již se bojí, že poteče ještě více krve a jim že bude mlčeti. V Koetsaetonově domku jsou jeho přátelé jisti, venku však ne.“

„Pán života řídí všechno, jak sám chce; všude chrání své děti,“ odpověděl zajatý Irokes pln víry a důvěry.

„Kéž by Pán života též Koetsaetonovi pomohl,“ zašeptal náčelník a klesl bez vědomí na své lože. Za hodinu přikvapil do světnice bojovník a sotva dechu popadaje, vypravoval, že cizí mužové, již přišli s Ondesonkem, leží zabiti nahoře v ulici, a někteří rozrušení skvavové odříznuvše jim hlavy, napíchli je na palissády. Sagamore s Orlem že sedí ve svých vřívamech a nestarají se o nic. Pestří Had že pravil, že chtějí-li se Želvy, Vlci a Medvědi kousati, aby si dělali, jak chtějí, po cizincích že mu ničeho není.

„Aireskoi opanoval Ongvehonvy a Ondesonk měl pravdu, říka, že Aireskoi není dobrým duchem. Ongvehonvové nebudu již nikdy velikými a mocnými, neodvrátí-li se od Aireskoie,“ pravil zarmoucený náčelník, hluboce vzdychaje a zakryl si obličej, aby neviděl rozrušeného lidu a neslyšel lomozu na ulici. — Avšak za nedlouho dověděl se ještě více; neboť za půl hodiny potácela se Vagavalla do jeho domku, klesla vedle lože na kolena a hleděla před sebe jako beze smyslu. Venku zuřil lid vždy hrozněji a řádil jako posedlý.

„Co se stalo, Vagavallo?“ ptal se jí náčelník dutým hlasem.

Žena jako ze spánku vyrušená, poohlédla na Koetsaetona, pravě chraptivě: „Zabili muže, již přišli s Ondesonkem,

nastrčili jejich hlavy na palissády a jejich těla hodili do vody. Přišli též k Vagavalle a odvěkli mrtvého Ondesonka. Jeho hlava je nyní též na palisádách, a tělo leží při ostatních ve vodě. Pán Vagavallin nechtěl dáti Ondesonka odvléci, ale lid ho porazil a svázal. Vagavalla šla pak ke Koetsaetonovi, protože zlí lidé chtěli ji zbořiti vlgvam, a nyní prosí Ondesonka, aby pověděl Pánu života, jak slabou a ubohou jest Vagavalla, a že zahyne, nebude-li jí Veliký Duch síliti a chrániti.“

Koetsaeton mlčel, a žena se začala modliti.

Rozvášněný lid zuřil dva dny v Gandavaze, až se konečně Orel, pomalován válečnými barvami, lidu ukázal a mávaje svým tomahavkem, volal: „Aireskoi dává Ongvehonvům tomahavk, ježž zakopali v Onevgiuru. Onontio a jeho lid jsou nevěrní psi. Ongvehonvové je zahubí, neboť Aireskoi bude s nimi.“ Tímto způsobem získal opět moc nad rozbouřeným lidem, ježž ho s jásotem uvítal a dal se jim řídit.

Válka rozrušila se divěji než kdy jindy. Spojenci Mohavků vytáhli s nimi do boje, zahubili národ huronský a dva kmeny algonquinské s Francouzy spojené. Na smrt odhodlaní francouzští kněží vytrvali v misionářských osadách a padli jeden po druhém na svých stanicích. Osady byly krutě stísněny a Quebecu bylo vytrpěti r. 1653 silné obležení. — Zde bylo konečně divoké vraždění zvláštním způsobem skončeno. Kolem Quebecu stálo totiž zralé obilí na polích, a nouze jistě ubohé vdovy pohnula statečného jesuitu P. Josefa Ant. Ponceta de la Rivière, že vyšel s několika odhodlanými muži z města požíť obilí. Ale zrovna za palissádami byli Irokesey přepadeni a odvěčeni do Gandavagy. Na témže místě, kde již tekla krev Joguesova i P. Bressaniova,

byli též oni zmučeni. P. Poncet byl pak ještě vlečen jinými dědinami, a tím se utišila zuřivost divochů. Onondagové uzavřeli již dříve s Francouzy mír, a Mohavkové následovali nyní jejich příkladu. P. Poncet byl propuštěn na svobodu, aby cestoval jako prostředník do Quebecu, a vláda francouzská, jsouc beztoho v zoufalém postavení, přijala s radostí návrhy divochův, a tomahavk byl opět zakopán. — Kmeny irokesské žádali si opět misionářův, a hrdinové Tovaryšstva Ježíšova neotáleji vyplnili jejich přání. Dne 2. července 1653 odjel P. Šimon Le Moynes po sv. Vavřinci do země onondagasské a zasel símě víry křesťanské v rybářské vsi na ústí řeky Osvego. Divoši měli dobrou vůli a dali se rádi poučovati. „Pošlete více Černých Kabátů!“ prosili Irokesevé, a představení ve Třech Potocích a Quebecu vyhovšeli, jak bylo možná, jejich přání. Kněží Chaumonot, Dablon, Le Mercier, Fremin, Menard, Ragueneau a Dupéron odešli rychle po sobě do dědin irokesských. I těmto bojovníkům kříže bylo vytrpěti mnoho bíd a nouze. Pochodeň války zaplanula ještě několikrát, až konečně 26. března 1670 shromáždění rádcové a náčelníci veškerého národa pohanství slavně odpřisáhli. Pád bůžka Aireskoie byl vítězstvím křesťanstva. Tam, kde René Goupil a P. Jogues, Jan Lalonde a mnoho huronských křesťanů za svou víru vykrvácelo, vykvetla nyní první křesťanská osada mezi Mohavky, a na návrší, krví tolika obětí skropeném, zaleskl se brzo kříž na prvním kostele, ježž byl u Mohavků vystaven. Gandavaga stala se a zůstala ohniskem misí v zemi irokesské. Guvernér Bellamont z Nového Yorku, irský to šlechtic,*) učinil však jim po míru rysvickém konec, přičiniv se, že byl v Albany vydán zákon,

*) Nové Nizozemsko bylo r. 1664 postoupeno Anglii a bylo od ní pojmenováno nynějším jménem.

jenž „jesuitské kněze a papežnické misionáře“ za odbojníky, nebezpečné lidi a nepřátele křesťanského náboženství vyhlásil a vyhnal je od 1. listopadu ze země. Těm, již by jednali proti novému zákonu, hrozil doživotní žalář, a kdyby se pokusili z něho utéci, smrt.

P. Petr de Mareuil byl poslední jesuita, jenž hlásal Irokesům křiz; dvaasedmdesát let po mučnické smrti P. Joguesově povolali ho představení z irokeské země do Kanady. Třikrát byli bojovní synové sv. Ignáce anglickými sektářskými fanatiky vyhnáni, a třikrát se opět vrátili, až konečně sektářstvo trvale zvítězilo. Irokesové, již brzo zdivočeli, stali se však opět hroznou metlou a řádili strašně mezi osadníky.

Konečně jest nám ještě něco pověděti o osobách, jež P. Jogues a Lalande přežili. Koetsaeton pozdraviv se, nezůstal již v Gandavaze, nýbrž vzav svou pušku oddělil se od svého národa. Na jaře r. 1647 přišel do Tří Potoků a prosil, aby se tam směl usaditi. Ale proto, že již zuřila válka, nedůvěřovali mu úředníci a davše ho spoutati, dopravili ho na válečnou loď, kde s ním jednáno jako se zajatým. Koetsaeton prosil nyní ve své bídě Ondesonka, s nímž často v duchu rozmlouval, aby mu pomohl, a jak se praví, spadly mu náhle okovy s rukou. Stráž svázala ho zlostně podruhé, ale druhého dne našli ho opět svobodného. Přiveden před úředníky vypravoval jim, že vzýval mučeníka, jehož nazýval jen svým dobrým bratrem Ondesonkem. Nyni ho již nespoutali, nýbrž davše ho vyučovati v křesťanském náboženství, pokřtili ho a po jeho přání poslali ho do Francie, kde za krátký čas v nemocnici milosrdných sester tiše zemřel.

Orel padl v tuhé bitvě proti Francouzům a Algonquinům nekajicně. Pestrý

Had zemřel po dlouhé, bolestné nemoci, odmítnuv veškeré pokusy přivésti ho do lůna sv. církve. Assendase stal se však ve svém osmdesátém roce křesťanem tak horlivým, že mu hrozilo několikrát nebezpečí, že jej jeho soukmenovci zavraždí. Jeho jméno stalo se jednou z nejjasnějších hvězd v dějinách jeho národa. Zemřel, maje 85 roků, v srpnu 1675 v Gandavaze, kde pomáhal založiti první křesť. obec.

Vagavalla porodila ještě v dosti pokročilém věku dceru, ale zemřela několik měsíců po porodu. Za rok následoval ji její manžel, a nemluvně dostalo se příbuznému, jenž byl zuřivým nepřitelem křesťanství. Nicméně zamilovalo si dítě, jakmile začalo oblažující nauce rozuměti, viru křesťanskou, a na Boží hod velikonoční roku 1676 dostala na křtu svatém jméno Katerina. Její život byl několikrát sepsán. Zemřela r. 1680 v panenském klášteře na řece sv. Vavřince, nazvaném Sault sv. Ludvíka, a velmi mnoho poutníků putovalo dlouhý čas k jejímu hrobu.

O Couturovi nebylo ničeho slyšeti, a též Tomáš Renard se již neukázal. O Hollandanech, jež jsme v Renselaersvyku poznali, nelze pověděti nic pozoruhodného, než to, že poslali první zprávu o smrti P. Joguesově do Francie. Nové pokolení nevstoupilo však do šlépějí svých otců, nýbrž nenávidělo krutě církev katolickou. Ano, titi potomci hodných osadníků, již P. Jogues a Bressaniho tak horlivě podporovali, nehanbili se, vysmáti se a spílati Mohavkům, již se k nim s růžencem nebo s křížkem v rukou jako katolíci křesťané hlásili.

Konečně budiž ještě poznamenáno, že na místě, kde stávala Gandavaga, leží dnes městečko Caughnavaga, jehož však laskavý čtenář nerač zaměnití se stejnojmenným místem v Kanadě.

Vzdělal Tomáš Korec.

Závět' žebrákova.

Esme v posledním měsíci starého roku; kdo ví, dožiješ-li se nového. Ať jest tomu jakkoliv, jisto jest, že se člověk nikdy dosti časné na smrt připravit nemůže; vždy mu ještě příliš brzo přichází.

Proto jest to dobrá rada, díml-li: »Člověče, představ si, že večer Sylvestrovský jest i tvůj poslední večer! Jest se ti rozloučiti zároveň s loučícím se rokem. Učiň tedy svou závět!« — Chci ti k tomu dáti vzorek. Jest psán od starého kněze z řádu jesuitského, Jiřího Sigismundiho, za jeho života a nalezen mezi jeho spisy po jeho smrti. Zemřel ve Znojmě na Moravě l. P. 1633. a jeho závět zní:

»Ve jménu Pána našeho Ježíše Krista. An já, Jiří Sigismundi, cestou všeho těla již zrychleným krokem se ubírám a své brzké smrti vstříc kráčím, tedy při úplném ještě zdraví duševním i tělesném následovně nařizuji:

1. Poněvadž jsem všecko z ruky Boží přijal a dle všech právních názvů jeho majetkem jsem, navrácuji sebe samého a všecken svůj majetek tímto posledním výrokem své vůle s díkem co možná největším Všemohoucímu.

2. Věřím, doufám a miluji a objímám Boha svého na věky. Dokládám se Boha a všeho nebeského jeho služebnictva, že si žádám žíti i umříti v apoštolské, římskokatolické víře. Kdybych v poslední hodince nebyl s to, abych tuto svou žádost projádl, tedy prosím již nyní o svátosti umírajících; jako jelen po prameni vod, tak želá a touží duše má po svátosti pokání, po posile k poslednímu rozhodnému boji skrze sv. pomazání, po chlebě andělském, jako potravě na cestu věčnosti.

3. Kdyby mně nebylo možno vyznati se ze svých hříchů, tedy projevuji tuto, že z pouhé lásky k Bohu cítím

bolest nad nevděkem, kterým jsem se v nedbalosti o službu Boží, v plýtvání drahocenným časem a v jiných hříších proti němu provinil, a prosím o svátostné rozhřešení. Napadne-li mne pokušení proti naději, doufám v Boha a nechci přestati v něho doufati, až Ho uzmím a požívati budu. Jestliže mne pekelný duch proti víře napadne, hle! nebe a zemi za svědky volám a Tebe, nejsvětější Trojice, že podobných myšlének se neúčastním, a že jsem hotov se sv. mučeny pro sv. víru krev svou vycediti.

4. Odříkám se ďábla a jeho skutků; k Bohu samému chci se kloniti na věky. Děkuji Ti též, Bože můj, že jsi mne, bidného červa zemského, před jinými tisíci vyvolil, abys mne (v 15. roce věku mého) do církve katolické a pak do společnosti Syna svého povolal. Chvalte Pána místo mne, vy svatí kůrové andělští a vy patronové moji všickni: i ty neposkvrněná Panno, ty přední prameni této mně prokázané milosti, zastupuj mne nehodného u Otce milosrdenství a u Syna svého; prokaž nejsv. Trojici díky, kterými já jí povinnován jsem.

5. Tobě, ó Bože, obětuji zbytek svého života a být i to měla již jen hodinka býti, Tobě chci žíti, Tobě chci umříti, Tvým chci býti v životě i smrti. Budoucně budíž každé vydechnutí, spojené s láskou blahosl. Panny, Tobě věnováno. Pro svět, tělo a ďábla nechci ani okamžik již žíti.

6. Vám však, dobrodinci a přátelé, především pak tobě, vřele milovaná společnosti Ježíšova, která jsi mne tolik let jako dobrá matka opatrovala, slibují, vstoupím-li do země věčného života, do vítězoslavic společnosti, več důvěrně doufám, prositi, ba prosím Jej již nyní, aby vám z moře své dobroty všecko ti-

síckrát nahradil. Prosím však i vás, abyste mně oběti mše sv., modlitbou a přivlastňováním odpustků k pomoci přispívali, aby má po spojení s Bohem žízňící duše na prahu blaženosti věčné čekati nemusila. Svým nepřítelům (mám-li jaké, to nevím), odpouštím úplně před Bohem, jenž zkoumá srdce a ledví, a pro Boha. Zanechávám vám všem pokoj v Ježíši Kristu, nebo jdu ke knižeti pokoje. A urazil-li jsem někoho jakkoliv, prosím vroucně pro Ježíše Krista za odpustění; modlím se za něho k Bohu, aby mu Všemohoucí všeho dopřál, co mu ke spáse užitečno jest, modlím se za něho a za všechny a nepřestanu dříve, až ve přístavu věčného pokoje v zemi blažených všichni Pánu zapějeme chvalozpěv nový.

7. Za své duchovní dítky, za své žáky a za všechny, kdož mému dozoru svěřeni byli, modlím se ještě zvlášť, aby žádný z nich v záhubu nepřišel, aby žádný z nás, kteří jsme v životě vírou, naději a láskou spojení byli, na věky odloučen nebyl. Ó můj Bože, chraň, veď a řiď je všechny, jak to k jejich spasení za užitečno uznáváš; a ty, nejblahoslavenější Panno, budiž jim mocnou záštitou.

8. Odpusť mně, ó Bože, jestli jsem, co slabé bylo, nepěstil, co choré, neléčil, co zlomeno, neobvazoval; málo-li jsem hledal ovečku ztracenou a bloudící nevedl na cestu pravou. Odpusť, uhasil-li jsem knot ještě doutnající a dolomil-li jsem třtinu nalomenou.

9. Svě sliby, které jsem učinil, opakuji tisíckrát před Tebou, ó Bože, a kdybych jich nikdy nebyl učinil, učinil bych je nyní s oním domněním, které mně možno a Tobě, ó Pane, líbežno jest.

10. Kéž mně představení moji odpustí

všecky mé přestupky poslušnosti a má ostatní pochybení; je a všechny spolu-bratry velmi prosím, aby na mou netrpělivost jakož i na všechna nezřízená hnuti, jež na mně spozorovali, zapomněli.

11. An jsem s převznesenou milostí Boží všechno opustil a Krista následoval, nemám ničeho, čím bych vládl mimo svou vůli a lásku, kterou mně můj milování nejhodnější Ježíš zanechal; chci mu tedy aspoň tuto svou lásku úplně vrátiti; vás a všechny, především pak ty, jichž nehodným představeným jsem byl, prosím a zapřisahám, aby mne pamětlivi byli při mši sv. a mně přivlastnili některé modlitby a odpustky. Vždyť to nikomu břemenem nebude, poskytne-li mně i sobě mnoho útěchy, bude-li za vaší pomoci dluh můj až do posledního haléře zaplacen.

12. Ty pak, kteří o mé bezduché tělo starati se mají, prosím, aby mne ve vši tichosti v nejzazším koutečku pole Božího pohřbili; jsem spokojen, jen když kosti mé ve svěcené zemi odpočívajíce, den slavného vzkříšení očekávají budou.

13. Svědkem této mé vůle jest Bůh na nebi, Matka Boží, všichni moji svatí patronové, můj svatý anděl strážce, sv. Ignác se všemi svými svatými, sv. Barbora, sv. Cecilie a ostatní panny, jejichž ochraně po všechny dny odporučen býti chci. Přispějte mně, lkám k vám ke všem o pomoc, když jsem vás za své patrony vyvolil, a poněvadž jste mně losem za patrony přidělení byli.

Toto jest můj poslední a s pomoci Boží věčný úminek; tuto vůli chci míti v hodinu smrti; v tomto výkonu vůle své doufám s milostí Boží setrvati. Já

Jiří Sigismundi,

v listopadu roku 1627.

Milodary božského Srdce Páně.

Proč asi lidé čím dál tím více na Boha zapominají a proto do nuzoty hloub klesají? Hlavní toho příčinou jest zajisté pýcha, domýšlivost a přílišná důvěřivost v sebe sama, jako by Boha ani nebylo. Kristus Pán, který v nejsv. Svátosti ustavičně u nás dlí, milerád by pomohl našim bídám, ale nemůže, ruce jsou mu vázány — pro naši nevěru. Právě tak nemohl ve své vlastní otčině žádných zázraků činiti, proto že ho nenáviděli a jemu nedůvěřovali. Za to však kdožkoli mu úplně se důvěřuje a přání jeho nejsv. Srdce plní, může prositi začkolí, zajisté to obdrží. Toho jsou důkazem následující ohlášky:

Z Korouhve. (Patrná ochrana Panny Marie.) Den 3. listop. l. r. ostane mi a rodičům mým velepamátným; neboť jsem zakusil ochrany P. M., a jen z vděčnosti a na poděkování za ni uveřejňuji tyto řádky. V týž den poslal mne hospodář můj, bych šel shazovati ve stodole s nejvyššího (asi 5 sáhů vysokého) patra slámu. Sotva jsem druhý snop dolů byl shodil, padal jsem již za ním, a jen to vím, že jsem v okamžiku tom povzdechl: „Panno Maria, chraň mne!“ Co se se mnou dále dělo, nevím, než že přijda k sobě, ohmatával jsem ruce a nohy, nejsou-li zlomeny; avšak já mohl vstáti necitě ničeho, než trochu bolesti v hlavě. Vypravuji, co se mi stalo, a žádný mi ani věřití nechtěl, že by tak býti mohlo, až když na hlavě, na spánku, ukázal jsem modřinu a v ústech krev. „Tot se stal s tebou přímo zázrak,“ volal každý, i sama hospodyně se vyjádřila, že když jednou s té výšky na mlat se dívala, zvolala: „Nedopouštěj Pán Bůh, aby tu někdo spadl, ten by se nemusel jen zabít, ale všecek rozbít.“ Ano, což právě té zázračné ochraně nasvědčuje, jest, že dole byly vozy, stroje mlátiící a rozličné věci, a že, jak modřina ukazuje, náraz státi se musel na nejnebezpečnějším místě; a aniž bych nyní nějaké bolesti cítil, jsem úplně zdrav. Připisuji to ochraně Panny

Marie, kterou sv. růžencem denně tak rád cítím, a nyní jsem si tak až do smrti umínil činiti. Nejen já, nýbrž i moji rodičové vzdáváme tímto veřejně své díky Rodičce Boží a prosíme, by jedenkaždý též důvěrně vždy Pannu Marii ctil; neboť jest to naším přesvědčením, že bych nikterak nebyl hroznému neštěstí ušel, kdyby mne Matka Boží nebyla chránila.

František Procházka.

Od Vltavy. Bratr můj nalezal se nedávno ve velkém nebezpečení. Tu jsem se obrátil k božskému Srdci Páně a k nejsv. Srdci Rodičky Boží s vroucí modlitbou za něho, učiniv zároveň slib, že, bude-li modlitba moje vyslyšena, uveřejním to ve „Škole.“ A skutečně bratr šťastně vyvázl a já neváhám nejvřelejší díky vzdáti božskému Srdci Páně a nejbl. Panny Marie. P. P.

Z Rudslavic děkuje jistá osoba za obdržené zdraví po vykonání devítidenní pobožnosti k božskému Srdci Páně a Panně Marii Lúrdské.

Z Třebíče oznamují díky za osvobození od velké těžkomyslnosti.

Z Brna děkují za podobnou milost a za zbavení úzkostlivosti a jiných překážek v duch. životě.

Dále děkují z Oustí, z Rychtářova, z Kelče u Hranic, z Bohoroh, z Přerova, z Písečné a z Olomouce.

V měsíci prosinci

modleme se za apoštolát slova (řeči).

Slavné a veliké jest jméno apoštola. Kdož jsou onino mužové, jež církev sv. tak nazvala? Jsouť to lidé, o nichž platí slova: „Po vši zemi rozešel se zvuk jejich a do končin světa slova jejich.“ (Řím. 10.) Celý svět obrácen na křesťanství tímto apoštolátem slova; neboť víra jde ze slyšení, slyšení pak skrze slovo Kristovo. A proto spolek náš, jenž má hlavní účel, ze křesťanů učiniti právě apoštoly, nesmí pohrdnouti tak mocným prostředkem v apoštolování, jakým jest slovo. Slovo, řeč

hraje nyní ve světě velikou úlohu. Z něho pochází mnoho dobrého, ale také mnoho zlého. Nuže, co působí dobrého a co zlého?

Slovo jest vtělená myšlenka, pochází z duše a bere na se pak něco zevnějšího, čímž stává se srozumitelným. Může být obrazem vtělení Syna Božího. „Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi, a viděli jsme slávu jeho, slávu jakožto jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.“ Chceme-li tedy být pravými apoštoly a následovati Krista, musíme zbožnost obláčet ve hlas, ve slova, aby jevila se v nich sláva Boha našeho. Slovo jest simě, padající na dobrou půdu, kdež roste a přináší užitek. Slovo jest onen kvas, kterýž obnovuje celého člověka a činí ho Bohu milým. Ono jest svíce nohám našim a světlo stezkám našim (Žalm 118.) a dává rozumnost malíčkým. Slovo jest ohněm, jenž vítězí nade všemi překážkami a abych všecko zahrnul v krátkosti, užiju podobenství sv. Pavla, řkoucího: „Žít jest zajisté řeč Boží, a mocná, a pronikavější nad všeliký meč na obě strany ostrý, a dosahuje až do rozdělení duše a ducha, kloubů také i morku v kostech a rozeznává myšlení i mínění srdce.“ (Žid. 4.) Proto tedy sv. apoštolové nechtěli zanedbati hlásání slova Božího a vyvolili sobě jáhny ku posluze chudých, řkouce: „My pak pilni budeme modlitby a posluhování slova.“ (Skutk. ap. 6.) Podivuhodno jest patřiti na horlivost apoštolů, jejichž slovům nikdo odolati nemohl; chtěli, aby slova jejich pronikla veškerou zemi, jak píše sv. Pavel: „Bratří, modlete se za nás, aby řeč Boží běh svůj měla a oslavena byla.“ (2. Thess. 3.) Ano, modlete se bratří, aby křesťané stali se apoštoly řeči Boží, hlasately spasení, vyznavači víry, aby za příkladem sv. mučovníků vydávali svědectví pravdě, aby hotovi byli touto pravdou Boží zpečetiti krví svou. Patřme na Petra mučovníka, jenž před svou smrtí padá na kolena, aby veřejně učinil vyznání víry modlitbou snešení apoštolského. Patřme na původce a dokonatele víry, na Ježíše Krista, jenž se narodil a přišel na tento svět, aby vydal svědectví pravdě, což činil až do své překrutné smrti, tak že mohl ke konci pozemského putování svého říci: „Jáť jsem tě, Otče, oslavil na zemi, dokonalsi jsem dílo, kteréž jsi mi dal, abych je činil.“ (Jan 17.)

Ano, slovo jest mocným prostředkem působiti pro čest a slávu Boží; ale považme také jak nebezpečným může být; neboť dle písma „pramen života jsou ústa spravedlivého; ale ústa bezbožných přikrývají nepravost.“ (Přisl. 10.) Ó běda, jak jedno slovo neprozřetelně z úst bezbožného mnoho zlého způsobí v duši posluchačů! Protož vízme, di sv. Jakub, i loď, jakkoli jsou veliké prudkými větry hnané, malým veslem bývají sem i tam obráceny, kamkoli chce tlak toho, kdož je spravuje. Tak i jazyk jest sice malý úd, avšak veliké věci provozuje. Ať, jak malý oheň a jak veliký les zapálí! (Jak. 3.) A dále: „Jazyk jest oheň, veškerost nepravosti. Jazyk jest postaven mezi našimi údy, kterýž znečišťuje celé tělo a rozpaluje kolo narození našeho, roznícen jsa od ohně pekelného.“ (Tentýž.) Řečí Boha chválíme, řečí Bohu se rouháme! Jazykem dobrořečíme Bohu, a jím zlořečíme lidem!

Než nemá to tak být, bratří moji! Člověk připravuje duši, ale Hospodin spravuje jazyk. Ano, připravme se modlitbou prve než mluvíme budeme. Modlitba a řeč jsou nástroje spasení celého světa. Řeč bez modlitby podobá se velice zvonu znejícímu. Říká se: Sloh jest člověk! Kéž by se také mohlo o nás říci: Řeč jest Bůh!

Již však záleží na tom mnoho, chceme-li být apoštoly slova, a mnoho dobrého způsobiti, abychom uvážili vždycky: Proč mám mluvit? O čem mám mluvit? Jak mám mluvit? Především cílem každé naší řeči má být čest a sláva Boží a spasení duše! Řeč naše má být světlem a toto světlo naše tak má svítiti, dle slov Páně, před lidmi, aby viděli skutky naše dobré a oslavovali Otce našeho, jenž jest v nebesích. (Mat. 5, 16.) Považme tak vždy napřed než mluvíme slova Kristova: „Ze slov svých budeš ospravedlněn, a z řečí svých budeš odsouzen.“ (Mat. 12.)

Chceme-li být pravými apoštoly řeči, vždycky považme také, o čem máme mluvit. O čem mluvit máme, povídá nám sv. Petr: „Mluvi-li kdo, mluviž jako

řečí Boží!“ (I. Petr. 4.) O Pánu Bohu, o jeho dobrotě, o jeho všemohoucnosti, o Ježíši Kristu a o lásce jeho k nám máme rádi mluvit; v každém slovu našem má být něco o Bohu; každá řeč má prosvítati cti a slávou Boží. „Toto jest zvěstování, kteréž jsme slyšeli od něho, a zvěstujeme vám: Že Bůh jest světlo a temnosti v něm není.“ (1. Jan 1.) A sv. Pavel dí: „Z upřímnosti, jako z Boha, před Bohem, v Kristu mluvíme.“ (2. Kor. 2.) Běda těm, kteří o tobě, Bože, mlčí; volá svatý Augustin. Hanba věčná byla by pro křesťana, kdyby nerad a ničeho o Pánu Bohu nechtěl mluvit, ale za to ústa jeho marnostmi by přetékala.

A mluvíme-li již, tedy mluvíme s rozvahou. Jak dlouho to trvalo, než Slovo tělem učiněno bylo; a tak podobně promysleme napřed, co mluvit chceme. Sv. Jeroným měl tuto zásadu: „Mlče hled, aby tě nemrzelo, že jsi něco byl řekl.“ A kniha moudrého Siracha dí: „V ústech bláznů jest srdce jejich, a v srdci moudrých jsou ústa jejich;“ to jest, moudří napřed v srdci rozvažují, co a jak by promluvit měli.

Chceme-li Spasiteli svému duši získati, choďme do jeho školy a učme se od jeho božského Srdce mírnosti a pokoře. Blahoslavení tiší, nebo oni zemí vládnouti budou. Řeč laskavá jest nad všeliký dar. „Jedenkaždý z vás zalibuje se bližnímu svému k dobrému, ku vzdělání,“ dí sv. Pavel v listu k Římanům.

Při řeči své neboj se mluvit o Ježíši, nýbrž mluv o Bohu, o jeho věcech otevřeně. Kdo se stydí za učení, za víru Kristovu, tomu schází oddanost ku pravdě, tomu se nedostává srdnatosti ve službě Krista Pána. Kdo mluví bez bázně, neohroženě, tomu se dává svědectví jistoty víry. Následujme v té věci příkladu sv. apoštolův a mučovníků!

A konečně mluvíme se vši láskou, dle příkladu božského Mistra našeho. Jestli srdce naše bude naplněno ohněm lásky Boží, bude se tato láska jeviti také v laskavé řeči. Každé slovo naše má dýhati láskou k Bohu a bližnímu. Abychom se tedy pravými apoštoly stali co do řeči naší, aby všeliká řeč naše prochnuta byla duchem apoštolským, za to chceme vroucně božské Srdce Páně prositi.

Zájmy Krista Pána v různých zemích.

Řím a Itálie. Radostnou zprávu jest nám zvěstovati z Říma, kde sv. Otec otevřel pro syny české země zvláštní ústav, zvaný česká kolej (collegium bohemicum), aby tam mladíci z Čech poznali a pojali do sebe úplně život církevní, a jsouce ve vědách a křesť. mravech vycvičení a na kněžství posvěceni, v tomtéž duchu pracovali pak v duchovní správě ve vlasti. Sv. Otec přijal dne 4. listopadu v Římě již meškajících 12 bohoslovců českých, jež předvedl nejduš. p. biskup Schönborn, a měl k nim překrásnou řeč, v níž vyslovil svou radost nad zřízením nového ústavu, který má spolu dle úmyslu J. V. císaře, jenž naň značně přispěl, k tomu sloužiti, aby mladíci obojí národnosti, české i německé, tam se učili snášeti, a ducha

smíru a pokoje pak přinášeli do rodné vlasti.

Těchto dní prohlásil svatý Otec v konsistoři nové kardinály, mezi nimi i arcibiskupa vídeňského, Gangelbauera, ř. sv. Benedikta, a zmínil se u té příležitosti o rozkvétání církve, zejména v Africe, kde jest znovu zřízeno arcibiskupské sídlo v Karthagu. Sv. Otec dal také nově prozkoumati ostatky sv. apoštola Jakuba (staršího) v Kompostelle ve Španělsku, a jeho žákův, Athanasia a Theodora, zvláštní k tomu odeslanou komisí, a potvrdil pravost ostatků, udělil plnomocné odpustky těm, kteří tento nebo jiný chrám sv. Jakuba navštíví.

Francie. Zlý host, cholera, která po dosti dlouhý čas sužovala Itálii, zejména Neapol, odstěhovala se opět do

Francie, kde hlavně v Paříži rozbila svůj stan, šíříc odtud postrach po vši zemi. Cizinci, kteří ročně donášejí do Paříže na 700 milionů franků, přecházejí v všechny strany, hostince se prázdní, obchody vážnou, a těžká krize nastává obyvatelstvu, které hlavně z cizinců žije. — K tomu vyžaduje válka v Číně stále větších obětí na lidech a penězích, a posílány tam již opět nové posily vojska, a na příští půlletí žádáno k vedení války té 40 milionů. Číňané přicházejí ku vědomí své síly a moci a staví se všude statečně na odpor. Nejhůře arci vede se ubohým křesť. misionářům a křesťanům blízko bojiště vůbec. Jejich domy a chrámy jsou luzou na více místech pobíjeny a vypáleny, a obyvatelstvo, které nemohlo prchnouti, sužováno. Dále od bojiště požívají křesťané posud pokoje a jakési ochrany.

V Belgii zastrašen jest král výtržnostmi pouličními a bouřením v novinách zednářských, že odhodlal se propustiti dva nejrozhodnější členy nového ministerstva a povolal dva jiné, také sice upřímné katolíky; ale poněkud mírnější; zároveň také učiněny jsou některé ústupky liberálům v zákoně školním, zejména že mají i svobodné (beznáboženské) školy liberální potrvati, kde si toho obce přejí. Avšak to vše nepostačuje křiklounům liberálně-zednářským a usilují o dřívější svou nadvládu, což se jim však nepodaří naproti většině uvědomělých katolíků.

I z **Hollandska** dochází potěšná zpráva, že i tam do sněmovny zvolena většina mužů konservativních, a to 44 proti 42 liberálům.

V Německu dokonány jsou volby dnem 15. listop. a vypadly celkem pro stranu katolickou a konservativní dobře. Zvoleno 110 katolíků (strana středu), 77 konservativních, 147 liberálů a svo-

bodomyslných, 24 sociálních demokratů, 16 poslanců z Elsaska a Lotarinska, 16 Poláků, 6 demokratů a 1 Dán. Dne 2. listop. jest sněm říšský zahájen císařem, jenž hlavní váhu kladl na obnovu zákonů společenských, kterými by postavení nižších tříd lidu se dalo zlepšiti. — Dne 18. listop. sešla se také v Berlíně konference evropských mocí, aby uradila se o poměrech a vlastnickém právu osad evropských v západní Africe, zejména při řece Congo. Dežž Bůh, aby Afrika se všech stran osadami křesťanskými obklopená dobytá byla konečně pro osvětu křesťanskou, řekněme přímo katolickou, jelikož z misionářských zpráv protestantských dosti známo, že pastoři protestantští v tamějších krajích jen hledí si vlastního pohodlí, o rozšíření víry se pranic nestarajíce, ba špatným příkladem mnohdy i pohoršení podávající.

Z Ruska jest nám bohužel zvěstovati částečné obmezení svobody církve katolické nařízením vládním, aby biskupové každou změnu v duchovní správě ihned místodržitelům (guvernérům) oznámili, a osobám neznámým ani sv. svátostmi ani jinými církevními funkcemi neposluhovali.

Z Ameriky dochází zvěst o volbě nového presidenta Spojených států, demokrata Clevelanda, což znamená vítězství myšlenky federalismu naproti centralistickým republikánům a vlády práva a poctivosti na místě dosavadní nepoctivosti a prodajnosti v úřadech a ve vši správě. Pozorujeme-li všechny nyní a dříve popsane zjevy, shledáme, že království Boží sice trpí násilím, ale že při všem pronásledování a všech svizelích, přece všude vítězí prapor Kristův, prapor víry, pravdy a práva, a že v roce budoucím dočkáme se nových úspěchův církve Boží a těch zásad, jež ona hájí. Dežž to Bůh!

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc prosinec l. P. 1884.

Z a p o š t o l á t s l o v a (ř e ě i).

Ó Ježíši! skrze neposkvrněné Srdce Marie Panny obětuji Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, ve kterých se ustavičně na oltáři obětuješ. — Obzvláště je obětuji za šířitele slova apoštolského, aby všickni stejným apoštolským duchem naplnění, nás tímž duchem apoštolským roznítili. Amen.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce papeže! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou a vlast naši česko-moravskou!

Ó přeladké Srdce Panny Marie, budiž mou spásou!

Sv. Michale archanděle, sv. Josefe, svatí Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Dne

Obzvláště však doporučuje se:

1. *Sv. Eligia, bskp. 695:* Za ducha kajcnosti v čas adventu. Rozkvět družin Mariánských mezi muži v zemích koruny sv.-Václavské. Čeští a moravští bohoslovci v Římě. † matka.
2. *Sv. Bibiany, p. m. 363:* By citelé božského Srdce P. všelikou nepravost v ošklivosti měli. Tři kongregace Mariánské v Čechách.
3. *Sv. Františka Xav., 1552:* Tov. Ježíšovo mezi Slovany činné. Jich studující mládež. Posv. misie mezi křesťany i nekřesťany.
4. *Sv. Barbory, p. m. 236:* Ošklivost hříchu podle božského Srdce Páně. Včasné zaopatření umírajících sv. svátostmi. 2 † bratří.
5. *Sv. Petra Chrysol., učít. círk. 450:* Třistaleté jubileum zařízení kongregací Mariánských pro muže vůbec, nájmě pro studující mládež. By božské Srdce P. oslavilo svou nejsv. Máti a Královnu nebes a země rozšířením téže kongregace. † kongreganisté.
6. *Sv. Mikuláše, bskp. 327:* By se podařilo shromáždit kolem korouhve Mariánské naši mládež. Za obrácení jistého mladíka.
7. *Sv. Ambrože, bskp. učít. círk. 397:* Úcta a důvěra v Božské Srdce Páně. Rozšíření bratrstva a apoštolátu po světě slovanském. Učenci pro sv. víru pracující. Za dobrodince posv. Hostýna.
8. *Neposkvrněného početi P. M.:* Úcta, důvěra a láska ke Královně naší. Muži učení a umělci v kongregacích Mariánských. Na úmysly sv. Otce. Sestra nezhojitelnou nemocí stížená. † otec.
9. *Blah. Petra Kanisiá, kn.:* Správcové duchovní by měli potřebné horlivosti a opatrnosti. Za dobré zpovědníky jistým duším.
10. *Sv. Eulalie, p. m. 340:* Císař a král náš a rádcové jeho. Za hojně osvícení Duchem sv. všem vysoko postaveným. Svatý boj za právo a pravdu. Ubozí, kteří nezaopatření zemřeli. Tři sestry.
11. *Sv. Damasa, pap. 384:* Biskupové mocnářství rakouského. Dar síly a neohroženosti. Šťastné vyřízení záležitosti velikého dosahu.
12. *Sv. Ottilie, abat. 720:* Pout Velehradská. By se někdo ujal bratrstva Cyrillo-Methodějského v zemích koruny sv.-Václavské. Zdar pracím na oslavu našich svatých apoštolů. Duše v očistci.
13. *Sv. Lucie, p. m. 304:* Panny křesťanské by pěstovaly neúhledné ctnosti. Spolky a časopis blah. Anežky. Působení moudré panny kdekoliv. Osoba v blízké příležitosti ke hříchu postavená.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Připojž každý k úmyslům dne: „i na úmysly doporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Každý den slouží se o 8. hodině mše svatá na úmysly dne, které i vyloženy jsou na oltáři v Lúrdu, Filipsořtu, Častochově, Boleslavi a m. ost.

Apoštolát modlitby čili společnost přátel Ježíše Krista.

Měsíc prosinec l. P. 1884.

Z a p o š t o l á t s l o v a (ř e ě i).

Dne

Obzvláště však odporučuje se:

14. *Sv. Spiridiona, bskp. 349:* Příprava na vánoce správou Boží a stolem Páně. Přemáhání zlých vášní, zejmé pýchy, lenosti v dobrém, hněvu, nestřídmosti a smyslnosti. Jistá služebná.
15. *Sv. Ireneae, bskp.:* Rozkvět časopisectva katolického a nezištnost v katolických podnikcích. Snaha hubiti špatný tisk na setkání.
16. *Sv. Adlty, vd. 999:* Matky a vdovy, manželky a hospodyně by konaly věrně povinnosti křesťanské. Mír rodinný. Umírající.
17. *Sv. Lazara, bskp.:* Mnozí sv. Lazaru v evangeliu podobní. By chudina našla dobrodinců. Žehnej božské Srdce Páně všem spolům sv. Vincence. Požehnání Boží v domácnosti. † švagr.
18. *Očekávání porodu P. M.:* Otcové a hospodáři by předcházeli rodiny dobrým příkladem a vynikali rozšafností křesťanskou pro sebe, v rodině i v obci. Za dar pevné víry mladému muži.
19. *Sv. Nemessia, m. 250:* Tři rozkolné hlavy církvi řeckých, totiž ruská, řecká a carihradská, by se podrobily se svými stádcí náměstku Ježíše-Krista. Církev sv. u Jihoslovánů. Bohoslovec.
20. *Sv. Petra Klavera, mision. 1654:* Duchovenstvo katol. na Rusi. Ubohá unie řecko-slovanská by našla příznivců na zemi.
21. *Sv. Tomáše, apošt. P.:* Za ducha apoštolského řeholnímu kněžstvu. Sebezapření v osobních zájmech, jde-li o slávu Boží. Na poděkování Božskému Srdci P. za ulevění ve velkých bolestech.
22. *Sv. Servula, žebráka v VI. stol.:* Lidé staří, sužující a soužení, by hledali potěchy v modlitbě, tichosti a svaté trpělivosti. Sirotci.
23. *Sv. Viktorie, p. m. 253:* By poznal svět o vánocích, jak nás Pán Báh miluje. Obrácení hříšníkův a vytrvalosti obráceným.
24. *Adama a Evy, prarodičů:* Den, štědrý všem tím, čeho si kdo v nadělení přeje. Radostné uvítání Ježíška. By dovedli rodiče poučiti dítek svých, kdo Ježíšek jest. Vychování dítek ve 4 rodinách.
25. *Narození Páně:* By se rozlila dnes milost Boží v srdcích křesťanských. „Pokoj lidem dobré vůle.“ Katolické knihotiskárny. Odstranění moru kořalečnického z jisté obce. Osoba pronásledovaná.
26. *Sv. Štěpána, prvomuč.:* Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům! Zdar boje proti duchu nevěry.
27. *Sv. Jana, evang.:* Vysoké školy naše a jich učitelstvo, by se vrátili k základu vši moudrosti, k P. N. J. Kr. Dar trpělivosti.
28. *Sv. mládětek:* Školy naše národní a učitelstvo v nich. Zdar pracím učitelů v pravdě křesťanským. Vymetení všeho pohoršlivého ze škol maličkových. Moravští kněží v Římě. Chorý kněz.
29. *Sv. Tomáše, bskp. m. 1170:* Hledání sil k povinnostem stavu modlitbou u Boha. Utiskování a jich utiskovatelé. Za ochranu dítky.
30. *Sv. Davida, krále:* Říd, Božské Srdce Páně, srdce královská vůlí svou ku blahu světa. Stará, chorobná vdova. Školní mládež.
31. *Sv. Sylvestra, pap. 335:* Osvět, B. S. P., kteří dnes díky Hospodinu budou vzdávati, by příští rok více dbali o duše své. Za všechny v tomto roce v Pánu zesnulé údy katol. bratrstev.

Odpustky 100 dní za dobré činy konané na ty úmysly.

Každý : en slouží se o 8. hodině mše svatá na úmysly dne, které i vyloženy jsou na oltáři v Lúndu, Filipsořtu, Častochově, Bolešavi a m. ost.

Připojíž každý k úmyslům dne: „i na úmysly odporučené v ostatních časopisech apoštolátu modlitby v jakémkoli jazyku.“

Tiskem a nákladem knihotiskárny benediktinské v Brně.